

พระสงฆ์ สาธารณสงเคราะห์

พระสงฆ์สาธารณสงเคราะห์

ประธานที่ปรึกษา

สมเด็จพระมหาธีรราชจารย์

คณะที่ปรึกษา

พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.

พระเทพวัชรเมธี, ผศ.ดร.

พระเทพปวรเมธี, รศ.ดร.

พระเทพเวที, รศ.ดร.

พระเทพสีมาภรณ์

พระเมธีสุตาภรณ์, ผศ.ดร.

พระศรีวชิราภรณ์, ป.ธ.9 ดร.

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

พระมหาเฉลิม ปิยทสสี, ดร.

บรรณาธิการ

พระมงคลวชิรากร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

พระครูอมรชัยคุณ

พระครูปลัดสัมพิพัฒน์ธีรราชจารย์

พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุโท

กองบรรณาธิการ

พระครูศาสนกิจจาทร

พระครูโพธิ์วีรคุณ

พระครูโสภณปริยัติ

พระอมรมิตร คมภีระมโ

พระสุจินตนิท สุภโร, ดร.

พระมหามหวินทร์ ปุริสุตโต, ผศ.ดร.

พระมนตร์ธัช อธิปญโญ

พระสาธิต ธีรปญโญ

พระวิสิทธิ์ ฐิตวิสิโท, ผศ.ดร.

พระประพันธ์ชัย กิตติรัตนโน

พระมหาสุชาติ พลวโร

พระมหาวรเดช ญาณธีโร

นางลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง

ผศ.ดร.ยุทธนา พูนเกิดมะเรียง

นางทัศนันท ภูมิสุข

นางสาวสายใจ ปัสตัน

นางสาวฐิติพร คหัทธนา

นางไพรัช วัฒนกุล

ดร.ไพวรรณ ปุริมาต

นายณฐ ทะสังขา

ดร.ทวี เลี้ยวประโคน

นางสาวรัฐวรรณ เสงสีหาพันธุ์

ดร.ทนต์ศรี ภูริศรี

นายสมภักดิ์ เอียดศรี

นายพีรพัฒน์ พันศิริ

ดร.เกรียงไกร พินยารัก

นายกำปนาท โทศรี

ออกแบบรูปเล่ม

พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุโท

พิสูจน์อักษร

พระมหาณรงค์ฤทธิ์ วิสิษฐญาโณ

นางทัศนันท ภูมิสุข

ปีที่พิมพ์

พฤษภาคม พ.ศ.2564

จัดพิมพ์โดย :

สำนักงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

พิมพ์ที่ :

ร่มธรรมกราฟิค

สนับสนุนโดย :

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ร่วมแลกเปลี่ยนได้ที่ :

FB : ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์

สมเด็จพระมหาธีรจารย์
ประธาน

พระพรหมจรรย์
กรรมากร

พระพุทธิวงศมุนี
กรรมากร

พระธรรมบัณฑิต
กรรมากร

พระธรรมเสนาบดี
กรรมากร

พระธรรมสุธี
กรรมากร

พระเทพกิตติเวที
กรรมากร

พระเทพวรมุนี
กรรมากร

พระเทพวราจารย์
กรรมากร

พระราชบัญญัติ
กรรมากร

พระราชภาวนาพิธาน
กรรมากร

นายสีป้อบวร แก้วงาม
ผู้ตรวจราชการ
สนง.พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
กรรมากร

พระมงคลวชิรากร
กรรมากรและเลขานุการ

นายสุเทพ ภูริตันโอภา
ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนสถาน
สนง.พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
กรรมากรและผู้ช่วยเลขานุการ

คำนำ

พระสงฆ์กับสังคมสมัยใหม่ มีความเปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงหมายถึงสังคม ส่วนพระสงฆ์เองท่านก็ดำเนินตามบทบาทวิถีปฏิบัติการเผยแผ่ของท่านอยู่แล้ว **หลักการ วิธีการ อุดมการณ์** มีเป้าหมายชัดเจนคือทำอย่างไรให้ผู้คนซึมซับหลักพุทธธรรม น้อมปฏิบัติเป็นเครื่องดำเนินชีวิตประจำวัน เพียงแต่มรรควิธีปฏิบัติและการเผยแผ่ของพระสงฆ์ มีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามยุคสมัย พระสารีบุตรเป็นยอดอัจฉริยะด้านการสื่อสารสังคม ด้วยการนำบรมธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาอธิบายสื่อสารกับสังคมด้วยความ คัมภีรภาพลึกซึ้งอรรถลึกซึ้งธรรม พระมหาโมคคัลลานะสร้างคุณูปการเป็นประโยชน์ไพศาล ทั้งงานนวรรรมก่อสร้างเนรมิตศาสนวัตถุ ทั้งการเผยแผ่ด้วยภาษากายและภาษาธรรมแก่หมู่ มนุษย์และเทวดาเป็นที่น่ายินดีสาธุการของสาธุชนทุกหมู่เหล่า

พระสงฆ์ไทยในอดีตและปัจจุบันรวมถึงในอนาคตด้วย เป็นยอดปรัชญาการหล่อเลี้ยง แนะนำพร่ำสอนสัมมาชีพชุมชนผสมผสานหลักพุทธธรรมกับวิถีชุมชน ทุกสรรพวิชารวมถึงที่ วัดวาอาราม ศิลปกรรม ทัศนกรรม อักษรศาสตร์ คณิตกร โหราศาสตร์ ศูนย์เรียนรู้วิถีเกษตรกรรม กลวิธีครองตนในสภาวะการณ์ต่างๆ การอบรมจิตใจให้เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพ ดังคำ บาลีที่ว่า “**จิตตํ ทนตํ สุขาวทํ** จิตที่ฝึกดีแล้วนำความสุขมาให้” “**จิตตํ ภิกขเว ภาวิตํ กมฺมนิยํ โหติ** ภิกษุทั้งหลาย จิตที่อบรมแล้วย่อมควรแก่การงาน” งานของพระสงฆ์ท่านเหล่านั้น ล้วนเป็นहितประโยชน์แก่สังคมมากมายมหาศาล ประเด็นสำคัญคือวิถีปฏิบัติอันเป็นความดี สามัญประจำการบนแนวคิดของพระสงฆ์นั้น ยังไม่สามารถจัดหมวดหมู่หรือความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้านได้อย่างชัดเจน โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบ การสร้างสังคมสุขภาวะ โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้กำกับของการของฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถร สมาคม ซึ่ง**เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชย์** เป็นประธาน และสอดคล้องกับแผนงานการ ปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จึงมุ่งไปที่การศึกษาและเผยแผ่งานคณะสงฆ์ด้านการ สาธารณสงเคราะห์สู่สาธารณะ ซึ่งงานสาธารณสุขสงเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการสร้างสังคม สุขภาวะ อันถือได้ว่าเป็นหลักการสากลที่ส่งเสริมให้ผู้คนมีสุขภาพดีทางกาย จิต สังคม และ ปัญญา พัฒนาการหยั่งรู้สู่ความสุขแบบยั่งยืนบนพื้นฐานหลักการทางพระพุทธศาสนา

คณะผู้จัดทำ

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

1

แนวคิดพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์

23

การขับเคลื่อนโครงการสู่ระดับพื้นที่

159

พื้นที่พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์

375

ประธานสาธารณสุขสงเคราะห์จังหวัด

631

เครือข่ายการสาธารณสุขสงเคราะห์

649

มหาเถรสมาคม

โดย ฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม
ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

สมเด็จพระมหาธีรราชย์

ช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วม

ข่าวสด
พระเครื่อง

1

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนา การสาธารณสงเคราะห์กับ พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคม สุขภาวะ

ปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี ที่ทันสมัย ส่งผลให้องค์กรเครือข่ายต่างๆ พัฒนาไปอย่างสุดขีดความสามารถ การพัฒนาประเทศ ในปัจจุบันอยู่ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ ในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในลักษณะของการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่ การปฏิบัติในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเตรียมความพร้อมทรัพยากร มนุษย์ สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้มีการพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิด ประสิทธิภาพนำไปสู่การพัฒนาประเทศเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย¹

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาถือเป็นวาระแห่งชาติ ได้มีคำสั่ง ที่ 2/2559 แต่งตั้ง คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคม ลงวันที่ 25 เมษายน 2559 จากนั้นคณะกรรมการ ฝ่ายต่างๆ ได้มีการประชุมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามภารกิจรอบงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 4) ด้านการ เผยแผ่ 5) ด้านการสาธารณูปการ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และบวกด้านการพัฒนา พุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก และเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560 ได้เสนอ แผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ระยะ 5 ปีพ.ศ.2560-2564 ต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคม ในคราวประชุม ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2560 ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติเห็น ชอบแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา และให้ดำเนินการได้ทันที

---

¹ พระมงคลวรวิธาน และคณะ, คู่มือการปฏิบัติงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม, (โครงการพัฒนาสุขภาวะและการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนา สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561), หน้า 14.

แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ (Vision) : พุทธศาสนมั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน

พันธกิจ (Mission) : ด้านปกครอง , ด้านศาสนศึกษา , ด้านศึกษาสงเคราะห์ , ด้านเผยแผ่ , ด้านสาธารณูปการ , ด้านสาธารณสงเคราะห์ , พัฒนาพุทธมณฑล

ผลลัพธ์องค์กร (Impact)

อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้ศึกษาพระปริยัติธรรม, พระพุทธศาสนา (+๕% จากปีฐาน)

อันดับความสันติสุขระดับประเทศ (เลื่อนขึ้น ๕ ระดับ)

ศูนย์ข้อมูลด้านพระพุทธศาสนาของโลก (ข้อมูลพร้อม ๑๐๐% ทุกด้าน)

มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล (มีกระบวนการทำงาน ๑๐๐ %)

ยุทธศาสตร์ (Strategy)

๑ สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา

๒ ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน

๓ พัฒนาผู้องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ

๔ มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์ ๑ : ปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา
 ตัวชี้วัด : ร้อยละการเพิ่มขึ้นขององค์กร/ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการทางพระพุทธศาสนา
 ตัวชี้วัด : มวลรวมความสุขของประเทศไทยเพิ่มขึ้น
 ตัวชี้วัด : อันดับความสันติสุขของประเทศไทยเพิ่มขึ้น
 ตัวชี้วัด : ศูนย์ข้อมูลด้านพระพุทธศาสนาของโลก

แผนงานเสริมสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา
 โครงการ ๑ : ขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม
 โครงการ ๒ : ยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล ๕
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ของมหาเถรสมาคม
 โครงการ ๓ : วิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายเผยแผ่ของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๒ : เพิ่มศักยภาพทางปัญญา
 ตัวชี้วัด : ร้อยละของผู้สอบผ่านนักธรรม, บาติ/ร้อยละของผู้สอบผ่านธรรมศึกษา, บาติศึกษา

แผนงานเพิ่มศักยภาพทางปัญญา
 โครงการ ๔ : ยกระดับคุณภาพการศึกษาพระปริยัติธรรม
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษาของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๓ : ร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล
 ตัวชี้วัด : จำนวนเครือข่ายที่เพิ่มขึ้น (เครือข่ายที่ = กระบวนการทำงานที่ได้รับการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาลองค์กรทางศาสนา สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน)

แผนงานส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย (บวร)
 โครงการ ๕ : ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๔ : พัฒนาระบบธรรมาภิบาล
 ตัวชี้วัด : ร้อยละกระบวนการทำงานได้รับการพัฒนาตามหลักธรรมาภิบาล

แผนงานพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
 โครงการ ๖ : พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายปกครองของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๕ : พัฒนาระบบสารสนเทศ ๔.๐
 ตัวชี้วัด : ร้อยละความสำเร็จของสารสนเทศพร้อมใช้งาน

แผนงานพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
 โครงการ ๗ : พระพุทธศาสนา ๔.๐ Smart Card (ฐานข้อมูลศาสนบุคคล)
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายปกครองของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๖ : พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมให้ทันสมัย
 ตัวชี้วัด : จำนวนนวัตกรรมการทำงานที่ทันสมัย

แผนงานส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ
 โครงการ ๘ : ส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายศาสนศึกษาของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๗ : เพิ่มขีดความสามารถศาสนบุคคล
 ตัวชี้วัด : ร้อยละของศาสนบุคคลที่มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น

แผนงานเพิ่มขีดความสามารถศาสนบุคคล
 โครงการ ๙ : พัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายปกครองของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๘ : เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา
 ตัวชี้วัด : ศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาพร้อมใช้

แผนงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก
 โครงการ ๑๐ : พัฒนาศูนย์รวมองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๙ : บริหารศาสนสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
 ตัวชี้วัด : ร้อยละของวัดที่พัฒนาเป็น "ธรรมอุทยาน"
 ตัวชี้วัด : ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลศาสนสมบัติ (ระบบการเงิน-บัญชี)

แผนงานบริหารจัดการศาสนสมบัติ
 โครงการ ๑๑ : บริหารจัดการศาสนสมบัติ (ระบบการเงิน-บัญชี)
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม
 โครงการ ๑๒ : วัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม

กลยุทธ์ ๑๐ : จัดทำแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา
 ตัวชี้วัด : ร้อยละอัตราการคงอยู่ของกองทุนเพื่อกิจการพระพุทธศาสนา

แผนงานพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม
 โครงการ ๑๓ : สาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม
 ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

แผนงานเสริมสร้างศรัทธาในพระพุทธศาสนา   โครงการ ๑๔ : พัฒนาพุทธมณฑลสู่ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก (อ้างอิงข้อมูลแผนพัฒนาพุทธมณฑล)   ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการพัฒนาพุทธมณฑล

ความหมาย

การสาธารณสงเคราะห์ หมายถึง การยึดรวบสรรพวิธีในการดำเนินกิจการต่างๆ ทั้งการแบ่งปันวัตถุสิ่งของ กำลังกาย-ใจ สติปัญญา ทักษะด้วยน้ำใจ-น้ำคำ การบำเพ็ญประโยชน์ และการสมานตนตระหนักรู้ทุกข์ พร้อมบำบัดทุกข์บำรุงสุข มุ่งเน้นรักเพื่อนมนุษย์ เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาสังคมทั้งด้านกายภาพและทางด้านจิตใจ จนเป็นเครื่องมือขององค์กรทางพระพุทธศาสนาที่ทรงพลังและมีประสิทธิภาพสูงที่สามารถขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวหน้าต่อไปได้

การสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมที่ยั่งยืน หมายถึง การยกระดับการดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์เพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพจากการดำเนินงานและมีประสิทธิผลต่อสังคมในภาพรวมในระยะยาวจนผู้รับการสงเคราะห์นั้นพึ่งตนและเป็นที่พักพิงของผู้อื่นได้ต่อไป

ความเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ได้มีการดำเนินการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยได้กำหนดจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา และมีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ตามกรอบงาน คณะสงฆ์ 6 ด้าน คือ ด้านปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ และการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก

โดยมีโครงการที่ดำเนินการจำนวน 14 โครงการ ดังนี้

- 1) โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม
- 2) โครงการยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล 5
- 3) โครงการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์
- 4) โครงการยกระดับโรงเรียนพระปริยัติธรรม
- 5) โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย
- 6) การพัฒนาระบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ
- 7) โครงการ Smart Card Smart Buddhism สู่พระพุทธศาสนา 4.0
- 8) โครงการส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ
- 9) โครงการยกระดับขีดความสามารถศาสนบุคคล
- 10) โครงการศูนย์รวมองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนา

- 11) โครงการบริหารศาสนสมบัติระบบการเงิน-การบัญชี
- 12) โครงการวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส
- 13) โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน
- 14) โครงการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนา

ฝ่ายการสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม โดย สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธานคณะกรรมการฯ นั้น มหาเถรสมาคมได้มอบหมายภารกิจให้ดำเนินการ จำนวน 2 โครงการ คือ

- 1) โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย
- 2) โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

เป้าหมายการเติบโตของพระพุทธศาสนาสู่ความยั่งยืน

1. โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย

ตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

: ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ตอบสนองยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ยกกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน

กลยุทธ์ 3 : ร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล

ตัวชี้วัด : จำนวนเครือข่ายที่เพิ่มขึ้น (เครือข่าย=องค์กรทางศาสนา, สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน)

แผนงานเชิงยุทธศาสตร์: แผนงานส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย

ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม

วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายทางพระพุทธศาสนา
- 2) เพื่อบูรณาการความร่วมมือภาคีเครือข่ายทั้งหน่วยงานภายในภายนอก
- 3) เพื่อพัฒนาความร่วมมือภาคีเครือข่ายให้มั่นคง ต่อเนื่อง ยั่งยืน

2. โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมสุขภาวะที่ยั่งยืน

ตอบสนองประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

: ด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ตอบสนองยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ยุทธศาสตร์ 4 : มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์ 10 : จัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา

ตัวชี้วัด : ร้อยละอัตราการคงอยู่ของกองทุนเพื่อกิจการพระพุทธศาสนา

แผนงานเชิงยุทธศาสตร์ : แผนงานพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม

ผู้รับผิดชอบหลัก : คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม

วัตถุประสงค์โครงการ

6 | พระสงฆ์สาธารณสงเคราะห์

- 1) เพื่อกำหนดรูปแบบ วิธีการ และแนวทางสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม
- 2) เพื่อพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์ให้เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพ
- 3) เพื่อจัดตั้งและบริหารกองทุนด้านสาธารณสงเคราะห์ เพื่อสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืน

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคม
สุขภาวะดำเนินงานสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย และโครงการ
สาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธ
ศาสนา 2560 - 2564 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คณะกรรมการ โครงการพระสงฆ์พัฒนาการสาธารณสุขเคราะห์ กับพหุต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

ที่ปรึกษา

สมเด็จพระวันรัต
ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต

สมเด็จพระพรหมวชิรญาณ
เจ้าคณะใหญ่หนต.วันออก

สมเด็จพระมหาธีรราชย์
ประธานคณะสงฆ์สมเด็จพระมหาลาภมรคณ

พระวิสุทธินวคณาจารย์
เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ

พระพรหมจริยาจารย์
เจ้าคณะใหญ่หนใต้

พระพรหมบัณฑิต
วัดประยุรวงศาวาส กรุงเทพมหานคร

พระธรรมเสถียรณี
วัดพระธาตุจอยสุทพ จ.เชียงใหม่

พระธรรมภคินี
วัดศรีลำไย กรุงเทพมหานคร

พระภิกษุพนมณี
วัดพระธาตุพนม จ.นครพนม

พระเทพพัลลภเวที
วัดเขมาภิรตาราม กรุงเทพมหานคร

พระภิกษุณี
วัดป่าแก้ว กรุงเทพมหานคร

พระเทพรัตนกร
วัดเทพศิลา กรุงเทพมหานคร

พระภิกษุพรหมจารี
วัดนิเวศธรรมาม จ.อุบลราชธานี

พระเทพภาวนี
วัดสังฆะวิธาน กรุงเทพมหานคร

พระเทพพิณกร
วัดวัง จ.นครราชสีมา

พระราชนิเทศน์
วัดศรีเมืองทอง กรุงเทพมหานคร

พระราชญาณกวี
วัดพระชน ๕ ตำบลกษัตริย์ กรุงเทพมหานคร

พระญาณกวี
วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี

พระประสิทธิ์โศภน
วัดประสิทธิ์โสภณ จ.สระบุรี

พระมงคลธรรมวิธาน
วัดทองนิมิต กรุงเทพมหานคร

พระสิริราชธานินทร์
วัดพระนารายณ์ จ.นครราชสีมา

พระมงคลวิธการ
วัดยานนาวา กรุงเทพมหานคร

นายณรงค์ ทรงอารีย์
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ดร.สุปรียา อัญญาเนนทร์
ผู้จัดการสำนักงานส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย

ดร.ประภาส กะมลสิทธิ์
รองผู้จัดการสำนักงานส่งเสริมพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย

วัชรพล พิเชษฐ
สภากาชาดไทย

ผศ.ดร.พิเชต ปริญธร นอร์
วิทยาลัยการราชภัฏ

นางสาวฉวีวรรณ รุ่งเกษมบุญ
สำนักรักษาความปลอดภัยทางอากาศ

นายศุภพล ศรีทองนรินทร์
สำนักงานพระเวทศาสนาแม่สอดธานี

นายกิตติ คำนิมิต
สำนักงานพระเวทศาสนาแม่สอดธานี

ที่ปรึกษาทีมงานพัฒนาพื้นที่พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์

พระยาพิทักษ์ฉินนาค
วัดโปธาราม จ.ระนอง

พระราชวิฑิตชิต
วัดปากน้ำ

พระจอนปรีธากาน
วัดศรีนครวิฑิตวาราม

พระสุธิวัฒน์ฉินนาค
วัดพุทธนิรมิต

พระราชสุธานปรีธิต
วัดประเวศวราราม

พระครูพิพัฒน์สาร
วัดสวนดอก จ.เชียงใหม่

พระครูสุธานปรีธิต
วัดพระสิงห์ จ.เชียงใหม่

ทีมงานพัฒนาพื้นที่พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์

พระมหาณวมินทร์ ปรีธิต
ประธานคณะทำงาน คณะธรรมทูต

พระเมธีธรรมาธิ อธิปญญ์
ประธานคณะทำงาน คณะสงฆ์

พระสาธิต อธิปญญ์
ประธานคณะทำงาน คณะสงฆ์

พระครูโพธิวิฑิต
ประธานคณะทำงาน คณะสงฆ์

พระครูสุธานปรีธิต
ประธานคณะทำงาน คณะสงฆ์

ดร.ทวี ธีระประทีป
เลขานุการคณะทำงาน คณะธรรมทูต

พระมหาถาวร ทวี
คณบดีคณะทำงาน คณะสงฆ์

พระมหาสาธิต ทวี
เลขานุการคณะทำงาน คณะสงฆ์

นายกันต์ ปัทมา
เลขานุการคณะทำงาน คณะสงฆ์

นางไพรัช วัฒนกุล
คณะทำงาน คณะสงฆ์

ทีมงานวิชาการและพัฒนาระบบข้อมูล

พระมหาอดิสร ปัทมา
ประธานกรรมการ

พระมหาปิ่นปรีธิต ปัทมา
รองประธานกรรมการ

นางสาวรุ่งพร ศุภฤ
กรรมการ

นางสาวสายบัว ปัทมา
กรรมการ

ดร. ตรีเมธีกร พินยาร
กรรมการ

ทีมงานพัฒนาและถอดบทเรียนพื้นที่ต้นแบบ

พระเมธีธรรมาธิ อธิปญญ์
ประธานกรรมการ

พระวิฑิตชิต วิฑิตชิต
กรรมการ

นายกันต์ ปัทมา
กรรมการ

นายอภิสิทธิ์ วิฑิต
กรรมการ

ทีมงานประเมิน

พระสุจินต์ฉินนาค สุกานต์
ประธานกรรมการ

พระเมธีธรรมาธิ อธิปญญ์
กรรมการ

ศาสตราจารย์ ปรีธิต
กรรมการ

ดร.กมลเกียรติ สุทธิ
กรรมการ

1. ชื่อโครงการ

“พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ”

2. ความเป็นมา

นับแต่อดีตพระพุทธศาสนาอยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน วิถีชีวิตของชาวไทยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ชาวไทยร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ โดยการสำรวจของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ประเทศไทยมีวัดและสำนักสงฆ์ รวม 40,580 แห่ง² มีพระภิกษุ จำนวน 298,580 รูป และสามเณร จำนวน 59,587 รูป³ จึงอาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยมีองค์กรพระพุทธศาสนา เป็นทุนสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไทย ตลอดจนการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตจนกลายเป็นรากฐานทางวัฒนธรรม และเอกลักษณ์มรดกของชาติไทย คำสอนในพระพุทธศาสนาได้ซึมซาบอยู่กับวิถีชีวิตของคนไทยและเป็นแบบอย่างแห่งการดำเนินชีวิตจนก่อให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขึ้นมา โดยมีพระภิกษุสงฆ์เป็นสื่อกลางในการนำพระธรรมคำสั่งสอนไปสู่การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เพื่อให้จิตใจปลอดโปร่งเบิกบานผ่องใส มีความเจริญอกงามด้วยศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และปัญญา พระภิกษุสงฆ์จึงถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณธรรมผ่านรูปธรรมต่างๆ และยังมีบทบาทในการช่วยส่งเสริม ผลักดัน คุณภาพชีวิตของประชาชนคนไทยให้หลุดพ้นจากความยากลำบากนานัปการ จากบทบาทอันสำคัญเหล่านี้ทำให้พระภิกษุสงฆ์กับประชาชนคนไทยเป็นเหมือนหนึ่งเดียวที่คอยช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ในช่วงกว่าทศวรรษที่ผ่านมา คณะสงฆ์ไทยโดยมหาเถรสมาคม พระสังฆาธิการในระดับต่างๆ เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานหลักประกันสุขภาพ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ และหน่วยงานต่าง ๆ ได้เกิดความตระหนักรู้ต่อสภาพปัญหาดังกล่าว จนนำมาสู่การเสนอและมีฉันทามติในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2555 ในประเด็นนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพฯ “**พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ**”

---

² กลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานเลขานุการกรม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ข้อมูลพื้นฐานทางพระพุทธศาสนา ปี 2560, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2561), หน้า 6.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1.

ประกอบกับความร่วมมือในการจัดทำธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ.2560⁴ ซึ่งมีการประกาศและเริ่มขับเคลื่อนการดำเนินงานเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2560 นำไปสู่ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการลงนามเจตนารมณ์ร่วมการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติของกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ในการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ อันประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ถวายแนวทางในการดูแลสุขภาพต่อพระสงฆ์เพื่อการดูแลสุขภาพตนเองของพระสงฆ์ การร่วมอุปัฏฐากพระสงฆ์สามเณรด้านสุขภาพ ตลอดจนการเสริมสร้างบทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำของชุมชนและสังคมในการสร้างสังคมสุขภาวะ

3. หลักการและเหตุผล

สังคมไทยส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากการดำรงชีวิตตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ประชาชนและชุมชนมีการสั่งสมภูมิปัญญาและวิถีวัฒนธรรมจากคติธรรมเชิงพุทธ ตลอดจนการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างวัด และชุมชน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้นำทางปัญญาในการพัฒนาชุมชนมาโดยตลอด แต่ในปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นสังคมเมือง ทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงไป คนห่างไกลวัด เกิดความเร่งรีบ ภาวะความเครียด ขาดปัญญา และแนวทางในการปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ จนนำมาสู่ปัญหาด้านสุขภาพ ทั้งมิติกาย จิต สังคม และปัญญา ทั้งนี้ ประเทศไทยมีภาวะการขยายพื้นที่เมืองเพิ่มมากขึ้น โดยการสำรวจของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล จากปี พ.ศ.2554 ที่มีประชากรในเขตเมือง ร้อยละ 36.12 เพิ่มเป็น 45.90 ในปีพ.ศ.2556 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับสถานการณ์โลกที่มีการคาดการณ์ว่า ในปี พ.ศ.2593 จะมีประชากรอยู่ในเมืองมากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งนับเป็นประเด็นหนึ่งที่ทำนายสำหรับโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานที่ผ่านมา มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในการสนับสนุนการดำเนินงานด้านสุขภาวะพระสงฆ์ ดังนี้

(1) คณะสงฆ์ โดยฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ในการดำเนินงานตามแผนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ทั้งยังรับธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เป็นงานสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านสุขภาวะพระสงฆ์

(2) กระทรวงสาธารณสุข โดย กรมอนามัย ได้จัดการอบรมหลักสูตร พระคิลานุปัฏฐาก

⁴ พระราชวรเมธี (พล อากาศโร) และคณะ, **ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ 2560**, (นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.), 2560), หน้า 1-2.

(3) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ร่วมจัดทำฐานข้อมูลพระสงฆ์ เพื่อพัฒนาหลักประกันและบริการสุขภาพต่อพระสงฆ์

(4) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้สนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีต่างๆ ในการสร้างเสริมสุขภาพพระสงฆ์ เช่น วัดบันดาลใจ โครงการเปิดวัดวันอาทิตย์ สื่อสงฆ์ไทยไกลโรค รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ตามแนวทางวัดสี่สหาย

(5) มูลนิธิสังฆะเพื่อสังคม ร่วมกับ สสส. จัดอบรมตามโครงการสร้างพระธรรมทายาทนักพัฒนาสร้างเสริมสังคมสุขภาวะ

ทั้งนี้ จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะพระสงฆ์ และผลการดำเนินงานโครงการสร้างพระธรรมทายาท⁵ ยังพบว่า บทบาทของพระสงฆ์มีความสำคัญต่อการสร้างสังคมสุขภาวะ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางโดยร่วมกับชุมชน และท้องถิ่นในการดำเนินงานและกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ นอกจากนี้ การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยมหาเถรสมาคม ได้กำหนดให้การสาธารณสงเคราะห์ เป็นหนึ่งในงานของคณะสงฆ์ที่สำคัญ ทั้งนี้ สาธารณสงเคราะห์⁶ เป็นภารกิจที่วัด หรือพระภิกษุสงฆ์ ดำเนินงานช่วยเหลือสังคมในรูปแบบ และบทบาทต่างๆ กันไปโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย โดยมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์ และความสุขแก่ประชาชนเป็นสำคัญ ทั้งการสงเคราะห์ สร้างการมีส่วนร่วม สนับสนุนและสร้างเสริมการสร้างเครือข่าย อาสาสมัคร จิตอาสา รวมถึงการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง ซึ่งสามารถแบ่งบทบาทในด้านการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสุขภาวะและกลุ่มวัย การพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิถีพุทธ การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม และการจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ ทั้งยังมีการสอดแทรกธรรมะในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับแนวทางการสร้างปัจจัยทางสังคมที่กำหนดพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งปัจจุบันยังขาดการสนับสนุนเป็นอย่างมากจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการสร้างเสริมบทบาทพระสงฆ์ และทรัพยากรของคณะสงฆ์ที่นับได้ว่าเป็นทุนสำคัญในการขับเคลื่อนสังคมไทย ทั้งในเชิงลึกที่สังคมไทยมีพระสงฆ์เป็นแกนนำมาช้านาน และในเชิง

⁵ มูลนิธิสังฆะเพื่อสังคม, เอกสารโครงการสร้างพระธรรมทายาทนักพัฒนาสร้างเสริมสังคมสุขภาวะ, (อึดสำเนา).

⁶ พระมงคลวรชรากร และคณะ, คู่มือการปฏิบัติงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม, (โครงการพัฒนาสุขภาวะและการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนา สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561).

กว้างที่มีวัดเป็นศูนย์กลางในพื้นที่ทุกตำบลในประเทศไทย ทั้งนี้ ในช่วงของการขับเคลื่อน ธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ จึงอาจนับได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในการสร้างสังคม สุขภาวะโดยเฉพาะพระสงฆ์นักพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ในด้าน การสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ที่มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายให้วัดเป็นศูนย์กลางในการ สร้างสังคมสุขภาวะเชิงพุทธภายใต้หลักธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแท้จริง

ดังนั้น การที่จะบรรลุความสำเร็จในการขับเคลื่อนสังคมสุขภาวะ จึงมีความจำเป็นต้อง พัฒนาให้เกิดการหนุนเสริมบทบาทพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ในการพัฒนา วัดต้นแบบเพื่อสร้างสังคมสุขภาวะโดยร่วมกับพระสังฆาธิการ พระสงฆ์นักพัฒนา หน่วยงาน องค์กร และภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานเชิงรุกในการสร้างพื้นที่สังคม สุขภาวะโดยมีวัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม หมายถึง ฝ่ายงานคณะสงฆ์ที่มหาเถร- สมาคมแต่งตั้งตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เพื่อกำกับ สอดส่อง ดูแล แนะนำการ สาธารณสงเคราะห์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม เกิดประโยชน์ต่อพระศาสนาและสังคม โดยให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการสาธารณสงเคราะห์ความเหมาะสมของคณะสงฆ์ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนพระสงฆ์นักพัฒนาให้ทำงานร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ และเอกชน

พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ หมายถึง พระสงฆ์ที่เป็นพระสังฆพัฒนา ดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมตามบทบาทงานด้านสาธารณสงเคราะห์ใน 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสุขภาวะและกลุ่มวัย การพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิถี พุทธ การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม และการจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ ตลอดถึงการ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยเหลือและพัฒนาสังคมทั้งด้านกายภาพและทางด้านจิตใจ

พระสังฆาธิการเจ้าคณะผู้ปกครอง หมายถึง พระสงฆ์ผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการ สอดส่องดูแลรักษาความเรียบร้อยดีงาม เพื่อให้พระภิกษุสามเณรในวัดหรือในปกครองปฏิบัติ ตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศของมหาเถรสมาคม หรือ พระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช โดยคณะธรรมยุตมีเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุตปกครอง คณะ มหานิกายมีการปกครอง 4 หน คือ เจ้าคณะใหญ่หนกลาง เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ เจ้าคณะใหญ่ หนตะวันออก เจ้าคณะใหญ่หนใต้ และการปกครองส่วนภูมิภาค โดยแบ่งเป็น 18 ภาค 77

จังหวัด

พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาวะ หมายถึง แนวทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์และชุมชน โดยใช้หลักการทางธรรมนำทางโลก เพื่อให้เกิดสุขภาวะ 4 มิติ คือ กาย จิต สังคม และปัญญา

5. เป้าหมายของโครงการ

5.1 เชิงปริมาณ

- 1) วัดที่มีบทบาททางด้านสาธารณสงเคราะห์เข้าร่วมโครงการ 77 วัด
- 2) ได้พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ 18 พื้นที่
- 3) ได้แผนงานการพัฒนาสุขภาวะของคณะสงฆ์นำเสนอสู่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม เพื่อบูรณาการพัฒนาวัดทั่วประเทศ

5.2 เชิงพื้นที่และภาคีเครือข่าย

- 1) พื้นที่การดำเนินงานโดยมีวัดทั่วประเทศเข้าร่วมโดยแบ่งพื้นที่ตามการปกครองคณะสงฆ์ 26 ภาค (มหานิกาย และธรรมยุต) 77 จังหวัด
- 2) มีภาคีเครือข่ายเข้าร่วมอย่างน้อย 20 เครือข่าย
- 3) เครือข่ายจิตอาสา 77 จังหวัด บูรณาการร่วมมือสนับสนุนงานของคณะสงฆ์

5.3 เชิงคุณภาพ

- 1) องค์กรความรู้พื้นที่ต้นแบบและแผนงานการพัฒนาสุขภาวะของคณะสงฆ์
- 2) วัดเป็นผู้นำของชุมชนในการสร้างสังคมสุขภาวะ
- 3) ยกระดับบทบาทพระสงฆ์นักพัฒนาในการเป็นผู้นำด้านสุขภาวะของชุมชนและสนองงานคณะสงฆ์

6. วัตถุประสงค์ของโครงการ

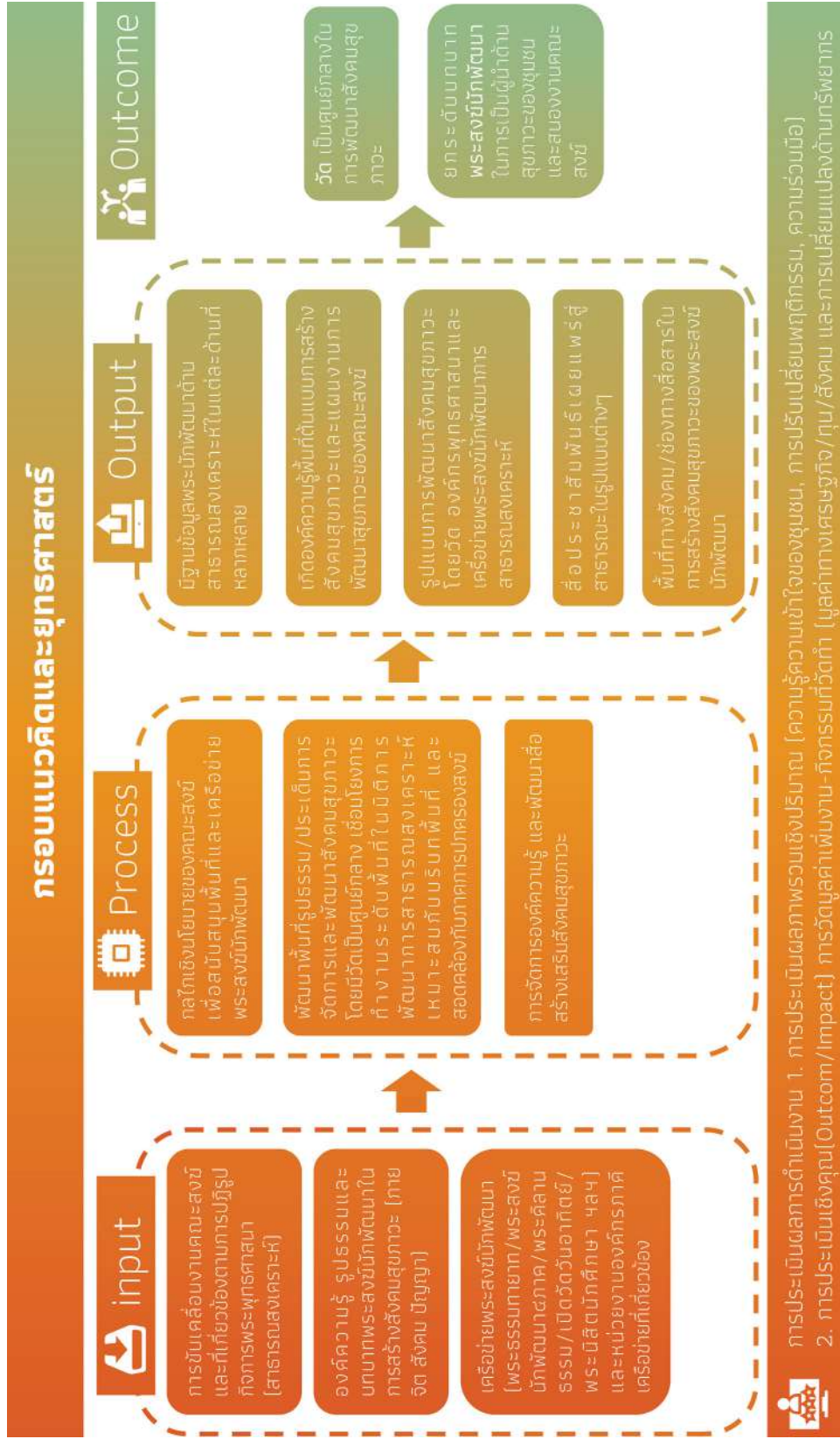
6.1 เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาและส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ในการสร้างสังคมสุขภาวะ

6.2 เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้และสื่อการเผยแพร่การสร้างสังคมสุขภาวะโดยพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

6.3 เพื่อให้เกิดการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ (PLC: professional learning community)

7. กรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์

8. ขั้นตอนการทำงาน/ระเบียบวิธีวิจัย [Research Methodology]

กิจกรรมระยะที่ 1

8.1 ค้นหารูปแบบการขับเคลื่อนสังคมสุขภาวะโดยพระสงฆ์และวัด

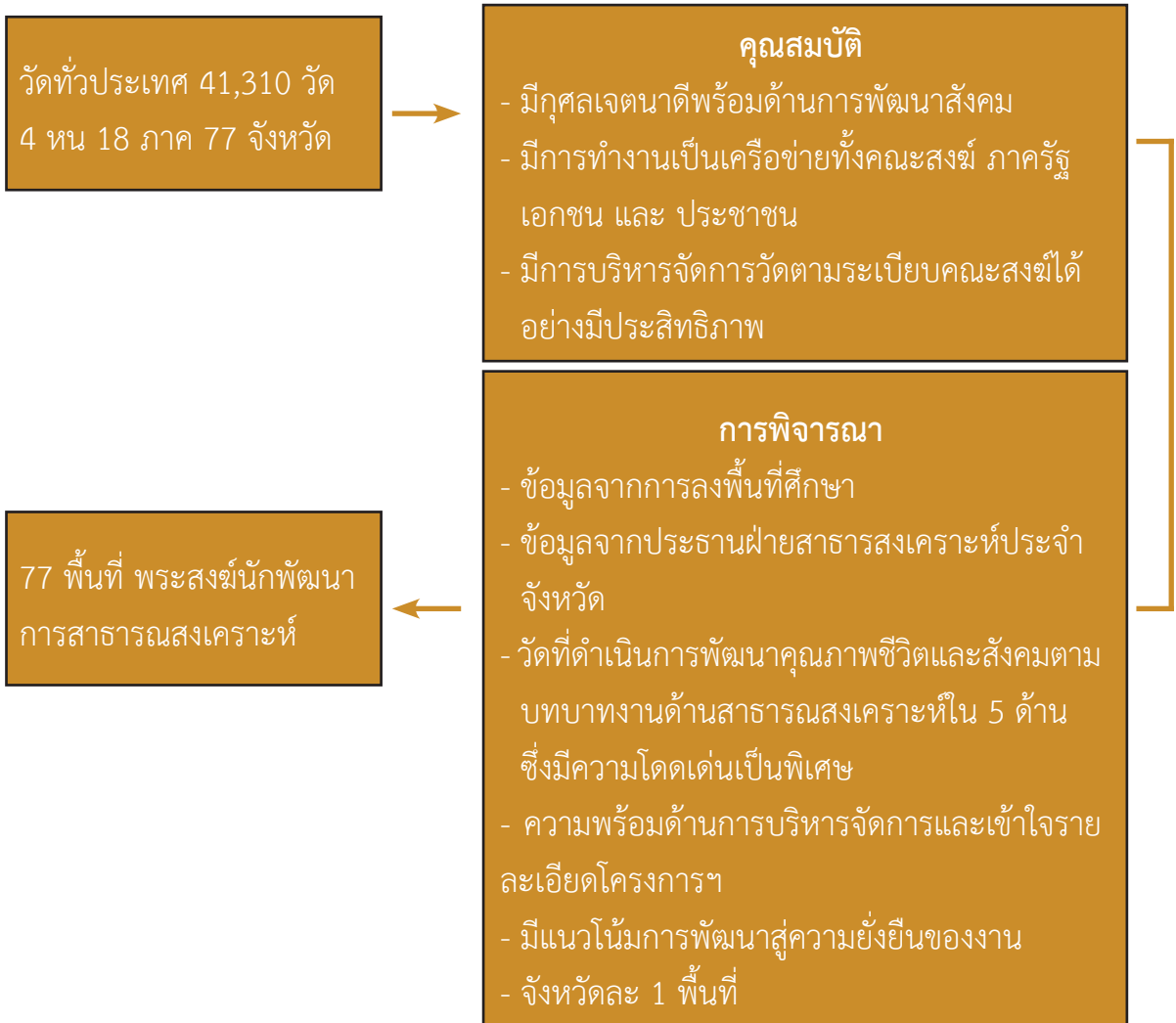
- 1) การศึกษาแนวคิด รูปแบบ และเครื่องมือการพัฒนาของพระสงฆ์ นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ ตามกรอบการดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ที่ผ่านมา
- 2) รวบรวมและทบทวนข้อมูลของคณะสงฆ์ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทั้งระดับนโยบาย และระดับพื้นที่
- 3) สัมภาษณ์และลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ของสาธารณสงเคราะห์ 77 จังหวัด
- 4) จัดทำฐานข้อมูลพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์และพื้นที่ดำเนินงานในแต่ละด้านและฐานข้อมูลหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ 5 ด้าน

8.2 การพัฒนากลไกเชิงนโยบายฯ

- 1) ตั้งคณะทำงานและจัดทำแผนปฏิบัติการ ร่วมคิดร่วมทำในระดับจังหวัด
- 2) กราบนมัสการขอคำปรึกษาพระเถระผู้ใหญ่
- 3) แผนงานการพัฒนาสุขภาวะของคณะสงฆ์นำเสนอสู่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม เพื่อบูรณาการพัฒนาวัดทั่วประเทศ
- 4) เวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายระดับพื้นที่ (4 เวที ประกอบด้วย 4 หน ตามการปกครองคณะสงฆ์ ได้แก่ หนกลาง หนเหนือ หนตะวันออก และหนใต้)
- 5) การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ 77 พื้นที่ โดยประสานงานกับประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัด
- 6) กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรม 77 พื้นที่ โดยกลไกระดับภาค

แนวทางการคัดเลือก พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ 77 พื้นที่

8.3 การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ

- 1) ประชุมคณะทำงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบ กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก และ กำหนดแนวทางการดำเนินการพื้นที่ต้นแบบ (ประชุมร่วมกับคณะทำงานประจำเดือน)
- 2) กราบถวายเป็นโครงการฯ ต่อพระสังฆาธิการเจ้าคณะผู้ปกครองที่เกี่ยวข้อง
- 3) การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ ประกอบด้วย (1) การค้นหาและพัฒนาประเด็นการพัฒนาของพื้นที่ (2) การวิเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องต่อประเด็น/พื้นที่ (3) เวทีหารือ และแลกเปลี่ยนการดำเนินงาน (4) จัดกิจกรรมและพัฒนางานตามประเด็นฯ (5) การประเมินผล
- 4) คัดเลือกและพัฒนาพื้นที่พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ต้นแบบ จากพื้นที่ 26 ภาคคณะสงฆ์ (อย่างน้อยภาคละ 5 พื้นที่)
- 6) ถอดบทเรียนพื้นที่ต้นแบบ 26 พื้นที่

กิจกรรมการติดตามและนำเสนอผลงาน

8.4 การติดตามพื้นที่และนำเสนอผลการดำเนินงาน

- 1) การติดตามพื้นที่ต้นแบบ 26 พื้นที่
- 2) ผลิตรายการวีดิทัศน์โครงการ สก๊อปข่าว และถ่ายทอดสด เผยแพร่ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์โลกพระพุทธศาสนา เฉลิมพระเกียรติฯ WBTV และช่องทางออนไลน์
- 3) สารคดีต้นแบบพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบ การสร้างสังคมสุขภาวะ
- 4) การนำเสนอบทบาทพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ทางสื่อ สิ่งพิมพ์และออนไลน์
- 5) เวทีมหกรรมสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมสุขภาวะที่ยั่งยืน
- 6) นำเสนอผลงานสู่มหาเถรสมาคม และงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

8.5 กิจกรรมประเมินติดตามโครงการ

- 1) รายงานผลในการประชุมกลไกขับเคลื่อนฯ และคณะกรรมการดำเนินการ
- 2) การประเมินผลภาพรวมเชิงปริมาณ (ความรู้ความเข้าใจของชุมชน, การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความร่วมมือ)
- 3) การประเมินเชิงคุณภาพ (Outcome/Impact) การวัดมูลค่าเพิ่มงานกิจกรรม ที่วัดทำ (มูลค่าทางเศรษฐกิจ/ทุน/สังคม และการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากร)
- 4) รายงานผลการประเมินผล (ภาพรวม) และการประเมินเชิงคุณภาพ ในการ

ประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อเสนอในการประชุมฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ เพื่อนำวาระเข้าสู่การประชุมมหาเถรสมาคม

5) การติดตามประเมิน 26 พื้นที่ต้นแบบ

ขั้นตอนการทำงาน

กิจกรรมระยะที่ 1 (กรกฎาคม 2562 - พฤษภาคม 2563)

1. ศึกษารูปแบบการขับเคลื่อนสังคมสุขภาวะโดยพระสงฆ์และวัด

- การศึกษาแนวคิด รูปแบบ และเครื่องมือการพัฒนาของพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ ตามกรอบการดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ที่ผ่านมา
- รวบรวมและทบทวนข้อมูล ของคณะสงฆ์ที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ทั้งระดับนโยบาย และระดับพื้นที่
- สัมภาษณ์และลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ของสาธารณสงเคราะห์ 77 จังหวัด
- จัดทำฐานข้อมูลพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์และพื้นที่ดำเนินงานในแต่ละด้าน และฐานข้อมูลหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ 5 ด้าน

1. ผลศึกษาแนวคิด รูปแบบ และเครื่องมือการพัฒนาของพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ ตามกรอบการดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์
2. รายงานข้อมูลจากพื้นที่ของสาธารณสงเคราะห์ 77 จังหวัด
3. ฐานข้อมูลพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์และพื้นที่ดำเนินงานในแต่ละด้าน และฐานข้อมูลหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ 5 ด้าน

2. การพัฒนากลไกเชิงนโยบาย

- ตั้งคณะทำงานและจัดทำแผนปฏิบัติการ ร่วมคิดร่วมทำในระดับจังหวัด
- กราบนับสการขอคำปรึกษาพระเถระผู้ใหญ่
- แผนงานการพัฒนาสุขภาวะของคณะสงฆ์นำเสนอสู่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม เพื่อบูรณาการพัฒนาวัดทั่วประเทศ
- เวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายระดับพื้นที่ 4 ทน 77 จังหวัด
- การสนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมในพื้นที่ 77 พื้นที่ โดยประสานประสานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัด
- กำกับ ติดตาม การดำเนินกิจกรรม 77 พื้นที่ โดยกลไกระดับภาค

1. คำสั่งคณะทำงานโครงการพระสงฆ์พัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
2. รายงานการประชุม เตรียมการ และ เวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายระดับพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง
3. เกิดข้อมูลกิจกรรมในการพัฒนากลไกเชิงนโยบายของสาธารณสงเคราะห์

กิจกรรมระยะที่ 2 (พฤษภาคม - ตุลาคม 2563)

3. การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ

- ประชุมคณะทำงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบ กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก และกำหนดแนวทางการดำเนินการพื้นที่ต้นแบบ
- กราบถวายสรุปโครงการต่อเจ้าคณะปกครองที่เกี่ยวข้อง
- การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ ประกอบด้วย (1) การค้นหาและพัฒนาประเด็นการพัฒนาในพื้นที่ (2) การวิเคราะห์ผู้เกี่ยวข้องต่อประเด็น/พื้นที่ (3) เวทีหารือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (4) จัดกิจกรรมและพัฒนางานตามประเด็นฯ (5) การประเมินผล
- คัดเลือกและพัฒนาพื้นที่พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ต้นแบบ จากพื้นที่ 18 ภาคสงฆ์
- ถอดบทเรียนพื้นที่ต้นแบบ 18 พื้นที่

1. สรุปประชุมประชุมระดมธรรมคณะสงฆ์ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อออกแบบ แนวทางการดำเนินงานและคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบรวมถึงเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบ
2. สรุปบทเรียนพื้นที่ต้นแบบการสร้างความสุขภาวะ

กิจกรรมการติดตามและนำเสนอผลงาน (สิงหาคม 2562 - กุมภาพันธ์ 2564)

4. การติดตามและนำเสนอผลการดำเนินงาน

- การติดตามพื้นที่ต้นแบบ 18 พื้นที่
- ผลิตสื่อวีดิทัศน์ ข่าว สารคดี กิจกรรมถ่ายทอดสด เผยแพร่ทางสถานี WBTv และช่องทางออนไลน์
- เวทีมหกรรมสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมสุขภาวะที่ยั่งยืน
- นำเสนอผลงานสู่มหาเถรสมาคม และงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

1. สารคดีจากถอดบทเรียนในพื้นที่
2. เว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์
3. สรุปเวทีถ้อยแถลงข่าวและเวทีมหกรรมสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมสุขภาวะที่ยั่งยืน

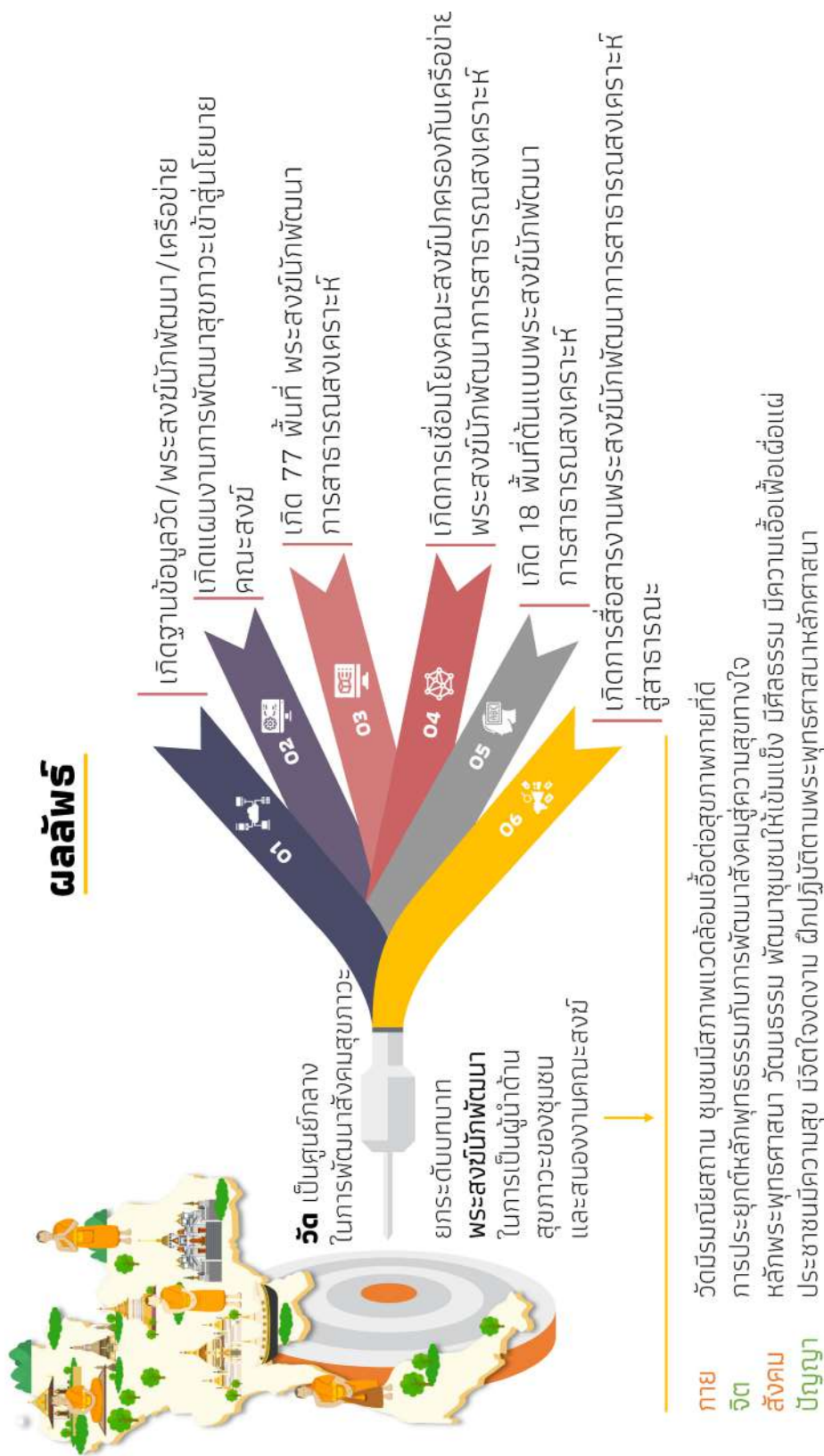
4. กิจกรรมประเมินติดตามโครงการ

- การประเมินผลภาพรวมเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
- การติดตามประเมิน 18 พื้นที่ต้นแบบ
- สรุปรายงานการประเมิน

ผลการติดตามพื้นที่ต้นแบบ และรายงานผลการประเมินโครงการเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ (Outcome/Impact) การวัดมูลค่าเพิ่มงาน-กิจกรรมที่วัดทำ (มูลค่าทางเศรษฐกิจ/ทุน/สังคม และการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากร

แผนปฏิบัติการระดับชาติ (ระดับประเทศ) แผนระดับภาค (ระดับจังหวัด) แผนระดับพื้นที่ (ระดับตำบล)

ศูนย์ประสานงานสำนักงานโครงการ พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

1. สำนักงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ วัดยานนาวา แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร 10120
พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุโท เลขานุการโครงการ โทร. 092 143 1234
นางสาวสายใจ ปัสตัน ประธานงาน โทร. 089 072 2899
2. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
ผศ.ดร.ยุทธนา พูนเกิดมะเร็ง ผู้รับผิดชอบโครงการ โทร. 086 260 1519
3. ศูนย์ประสานงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก วัดโพธิการาม
พระครูโพธิ์วีรคุณ ประธานคณะทำงาน โทร. 081 297 4226
4. ศูนย์ประสานงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ สถาบันธรรมภาณีวัตน์
พระสาธิต ธีรปญโญ ประธานคณะทำงาน โทร. 089 632 5523
5. ศูนย์ประสานงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ วัดลานแซะ
พระครูศาสนกิจจาทร ประธานคณะทำงาน โทร. 081 958 9690
6. ศูนย์ประสานงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เขตปกครองคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พระมหามขรินทร์ ปุริสุตโตโม ประธานคณะทำงาน โทร. 086 086 4258

2

แนวคิด พระสงฆ์นักพัฒนา การสาธารณสุขสงเคราะห์

พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุโท

ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

รวบรวม/เรียบเรียง

พระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีการดำรงตนของประชาชนชาวไทย มีการรับเอาหลักการพื้นฐานทางพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ การบรรเทาเยียวยารักษาใจ ทางด้านกายภาพก็มีผลเกี่ยวเนื่องกันหลายส่วนที่สังคมได้รับการพัฒนาโดยมีจุดเริ่มต้นจากวัดและพระสงฆ์ รวมถึงศาสนกิจของคณะสงฆ์ที่เป็นนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ขนบธรรมเนียมต่างๆ เป็นกลไกในการพัฒนาสังคมและขับเคลื่อนประเทศด้วยหลักพุทธธรรม ฉะนั้น เพื่อเป็นการทำความเข้าใจแนวคิดและบทบาทของพระสงฆ์นักพัฒนา หลักการสาธารณสุขสงเคราะห์ และการส่งเสริมสังคมสุขภาวะ จึงมีประเด็นสำคัญต่อการศึกษาดังกล่าว โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม

หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาสามารถนำไปปรับประยุกต์ให้เหมาะสมแต่ละสถานการณ์ แต่ละอาชีพ แต่ละสถานะได้อย่างเหมาะสม ซึ่งพระพุทธองค์ได้ตรัสไว้มากมายหลายหมวดหมู่ทั้งที่เป็นส่วนบรรพชิตและทั้งที่เป็นฆราวาส แต่ถึงกระนั้น ยังมีหลักธรรมอีกหลายหมวดเช่นกันที่เป็นอกาลิโก กล่าวคือ ไม่จำกัดกาลเวลา ไม่จำกัดสถานที่ บุคคล เป็นสัจธรรมความจริงที่มนุษย์ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน เช่น อริยสัจ 4 สำหรับการแก้ไขปัญหาชีวิตและการปฏิบัติธรรม หลักฆราวาสธรรมสำหรับผู้ครองเรือน หลักทศ 6 ที่มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละบุคคลเพื่อความเจริญอกงามแห่งสังคม เป็นต้น โดยการที่พระพุทธศาสนามีกระบวนการเผยแผ่ผ่านพุทธบริษัท 4 ที่พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญได้ทำให้สังคมมีความก้าวหน้าพัฒนาทั้งในด้านกายภาพและทางด้านจิตใจตลอดมาว่าสองพันปี และยิ่งในปัจจุบันที่กระแสสังคมในการขับเคลื่อนโลกให้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น การเน้นการ

พัฒนาที่มุ่งให้วัดและพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางทางด้านจิตใจ จึงเป็นเครื่องมือในการช่วยพัฒนาคนให้มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดถึงการบูรณาการแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

พระมหาสุทิตย์ อาภากร¹ กล่าวถึงเป้าหมายของการพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาว่า มุ่งเน้นการพัฒนาคนให้มีปัญญาเห็นแจ้ง สามารถทะลุผ่านความมืดมนแห่งอวิชชา และ มองเห็นเป้าหมายของชีวิตอย่างเหมาะสม เพื่อขจัดความทุกข์ของมนุษย์ พระพุทธองค์มุ่งสอน ให้มนุษย์แก้ไขความทุกข์กับความดับทุกข์ ทรงเปรียบเทียบความรู้ (ธรรมะ) ที่พระองค์ตรัสรู้ว่ามีมากมายเหมือนใบไม้ที่อยู่ในป่า แต่ธรรมะที่มีความจำเป็นในการนำมาสอนเพื่อขจัดทุกข์นั้น เหมือนกับใบไม้ที่อยู่ในกำมือ ดังนั้น เป้าหมายของการพัฒนามนุษย์และสังคมมี 3 ระดับ ดังนี้

1) เป้าหมายระดับต้น เป้าหมายที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ปัจจุบัน (ทิฏฐธัมมิกัตถะ) ได้แก่ การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ไร้โรค อายุยืน มีงาน มีเงิน มีอาชีพสุจริต พึ่งตนได้ในทางเศรษฐกิจ มีสถานภาพดี เป็นที่ยอมรับนับถือในสังคม มีครอบครัวผาสุก ทำวงศ์ตระกูลให้เป็นที่น่าพอใจ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ มีสถานภาพที่ดีในสังคม มีเกียรติ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการมีชีวิตที่ดีในระดับที่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าทั่วไปในชีวิตประจำวันและการมีตัวตนอยู่ในสังคม การจะบรรลุถึงเป้าหมายระดับนี้ จะต้องประพฤติปฏิบัติด้วยหลักธรรมสำคัญ เช่น ความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้านในการทำงาน ความประหยัด อดออม รู้จักรักษาทรัพย์สมบัติที่หามาได้มิให้เสื่อม การรู้จักพบปะคบหาสมาคมกับคนดีแล้วนำเอาคุณสมบัติของคนดีมาเป็นแบบอย่าง และรู้วิธีหาทรัพย์สินเงินทอง และรู้จักทางเสื่อมของเงินทอง แล้วใช้จ่ายทรัพย์ตามความจำเป็น ผู้ที่จะบรรลุเป้าหมายของชีวิตในขั้นนี้จะต้องปฏิบัติตามแนวทางแห่งธรรมอย่างถูกต้อง ก็จะได้รับผลคือความสุขความสำเร็จในชีวิตประจำวัน

2) เป้าหมายระดับกลาง ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์เบื้องหน้า (สัมปรายิกัตถะ) ได้แก่ การมีคุณธรรมความดีงามทางด้านจิตใจ มีความสุขสงบใจ มีสุขภาพจิตที่ดี อันเป็นความสุขทางด้านจิตใจที่เกิดจากการประกอบคุณงามความดี มีความอบอุ่นซาบซึ้งใจ ไม่อ้างว้างเลื่อนลอย มีหลักยึดเหนี่ยวใจให้เข้มแข็งด้วยศรัทธา มีความภูมิใจในชีวิตสะอาดที่ได้ ประพฤติแต่การอันดีงามด้วยความสุจริตมีความอิมใจในชีวิตมีคุณค่า ที่ได้ทำประโยชน์ตลอดมาด้วยน้ำใจอันเสีย

¹ พระมหาสุทิตย์ อาภากร, เอกสารคำสอนวิชาพระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม, (มปท. : มปป.), หน้า 25 - 27.

สละ มีความแก้แค้นล้างแค้นใจ ที่จะแก้ไขปัญหานำชีวิตและภารกิจไปได้ด้วยปัญญา มีความโล่งจิตมั่นใจ มีทุนประกันภพใหม่ ด้วยได้ทำไว้แต่กรรมที่ดี ซึ่งการมีองค์ประกอบของการมีชีวิตที่ดีในระดับที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่านี่ เป็นเรื่องความเจริญงอกงามภายในของจิตใจต้องใช้ปัญญาพิจารณาจึงจะรู้ว่ามีความเจริญพัฒนามากน้อยเพียงไร การจะบรรลุถึงเป้าหมายในระดับนี้จะต้องประกอบด้วยธรรม 4 ประการ คือ ศรัทธา เชื่อมั่นในพระรัตนตรัย และคำสอนการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น มีศีล ประพฤติตนตามศีล 5 จาคะ มีจิตใจเอื้อเพื่อเผื่อแผ่เสียสละ และมีปัญญารู้แจ้งในสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง เป้าหมายระดับนี้นอกจากจะทำให้บุคคลมีความสุขทางด้านจิตใจ มีคุณภาพจิตที่ดีแล้ว ยังส่งผลให้บุคคลได้พบกับความสุขในโลกหน้า คือ สุขคติโลกสวรรค์ ตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนาด้วย

3) เป้าหมายระดับสูง อันเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุด (ปรัตถะ) หรือการมีชีวิตที่ดีในขั้นสูงสุด ซึ่งหมายถึง การมีชีวิตที่ดีในระดับที่สามารถอยู่ในโลกได้อย่างมีความสุขทั้งทางกายและทางใจ มีภูมิคุ้มกันในการเผชิญชีวิตทั้งในยามปกติและในยามวิกฤติได้อย่างสงบและเป็นฝ่ายได้กำไรอยู่เสมอ กระทั่งขั้นสูงสุด คือ การมีชีวิตที่เป็นอิสระจากความทุกข์ทั้งปวงสามารถดำเนินชีวิตด้วยปัญญาบริสุทธิ์ มีชีวิตที่สงบสุขอย่างแท้จริง เช่น ถึงถูกโลกธรรมกระทบถึงจะพบความผันผวนปรวนแปรก็ไม่หวั่นไหว มีใจเกษมศานต์มั่นคง ไม่ถูกความยึดติดถือมั่นบีบคั้นจิตใจให้ผิดหวังโศกเศร้า มีจิตโล่งโปร่งเบาเป็นอิสระ มีความสดชื่น เบิกบานใจ ไม่ขุ่นมัวเศร้าหมอง ผ่องใส ไร้ทุกข์ มีความสุขที่แท้ การรู้เท่าทันและทำการตรงเหตุปัจจัย ชีวิตหมดจดสดใสเป็นอยู่ด้วยปัญญาโดยนัยนี้ ตามหลักพระพุทธศาสนาหมายถึง การเข้าถึงธรรมบรรลุถึงความหลุดพ้น คือ พระนิพพานอันเป็นความสุขอย่างยิ่ง (นิพพานํ ปรมํ สุขํ) วิธีการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดได้จะต้องปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ 8 ได้แก่ สัมมาทิฏฐิ มีความเห็นชอบ สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ สัมมาวาจา เจรจาชอบ สัมมากัมมันตะ การงานชอบ สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ สัมมาวายามะ พยายามชอบ สัมมาสติ ระลึกรู้ชอบ และสัมมาสมาธิ ตั้งใจชอบ เมื่อบุคคลฝึกฝนอบรมตนเองตามอริยมรรคมีองค์ 8 นี้แล้ว ย่อมบรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนา จุดมุ่งหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาดังกล่าว จึงบรรลุได้ด้วยความสุขหรือด้วยข้อปฏิบัติที่มีความสุข มิใช่บรรลุด้วยความทุกข์หรือด้วยข้อปฏิบัติที่เป็นทุกข์ ผู้ปฏิบัติจะต้องไม่ติดใจหลงใหลในความสุขที่เกิดขึ้นแก่ตน ไม่ปล่อยให้ความสุขที่เกิดขึ้นนั้นครอบงำจิตใจของตน ยังมีจิตใจเป็นอิสระ สามารถก้าวหน้าไปในธรรมเบื้องสูงต่อไป จนบรรลุความเป็นอิสระหลุดพ้นโดยบริบูรณ์ ซึ่งเมื่อบรรลุจุดหมายนั้นแล้ว ก็สามารถเสวยความสุขที่เคยเสวยมาแล้ว โดยที่ความสุขนั้นไม่มีโอกาสครอบงำจิตใจทำให้ติดพันหลงใหลได้

พระไพศาล วิสาโล ได้แสดงทัศนะว่า ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาเราได้เห็นพระสงฆ์เข้าไปมีบทบาทในการสงเคราะห์ช่วยเหลือชุมชนมากขึ้น แทนที่จะจำกัดตัวเองอยู่กับการเทศน์ การสอนและการสวดเท่านั้น พระสงฆ์เหล่านี้จำนวนไม่น้อยทำงานสงเคราะห์ชุมชนด้วยความคิดริเริ่มของตนเอง มิใช่เพราะการชักนำของหน่วยงานรัฐหรือเพื่อสนองนโยบายรัฐดังบางโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ ท่านเหล่านี้ได้พบเห็นความทุกข์ยากเดือดร้อนของชาวบ้านรอบวัด หลายท่านได้เริ่มช่วยเหลือชาวบ้านด้วยกิจกรรมพื้นๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์เด็กในวัด การอบรมเยาวชน ต่อมาก็ขยายไปสู่การช่วยเหลือทางด้านเศรษฐกิจหรือความเป็นอยู่ เช่น ทำโครงการฝึกอาชีพ ธนาคารข้าวธนาคารควาย สหกรณ์ร้านค้า บ้างก็สงเคราะห์ชาวบ้านทางด้านสุขภาพอนามัย เช่น ส่งเสริมการแพทย์พื้นบ้าน ให้คำแนะนำด้านสุขภาพ หรือรักษาผู้ป่วยเอดส์ ขณะที่หลายท่านส่งเสริมชาวบ้านในเรื่องเกษตรผสมผสาน หรือเกษตรกรรมเพื่อการพึ่งตนเอง

พระสงฆ์เหล่านี้ได้ทำให้สังคมไทยตระหนักว่าพระนั้นไม่ได้มีบทบาทเฉพาะพิธีกรรมหรือในกำแพงวัดอย่างที่เห็นกันโดยทั่วไปเท่านั้น หากท่านยังมีศักยภาพมากกว่านั้น และอันที่จริงบทบาทที่ท่านทำในชุมชนก็มีใช้สิ่งใหม่ จริงอยู่พระสงฆ์ไทยแต่ก่อนย่อมไม่รู้จักธนาคารข้าวธนาคารควาย แต่เป็นธรรมดาที่การพัฒนาหมู่บ้านในอดีต เช่น การขุดบ่อน้ำ ตัดถนน จะมีพระสงฆ์เป็นผู้นำ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้นำชุมชนควบคู่กับผู้นำทางจิตใจ แต่บทบาทดังกล่าวได้เลือนหายไปในเวลาต่อมาเนื่องจากมีหน่วยงานของรัฐมาทำหน้าที่แทน พระสงฆ์ที่เรียกว่าพระนักพัฒนาในปัจจุบันจึงมิได้ทำอะไรนอกเหนือจากการรื้อฟื้นบทบาททางสังคมของพระสงฆ์กลับมา โดยการปรับปรุงให้สมัย สิ่งหนึ่งที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตก็คือ การเข้าไปมีบทบาทในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ต่างจากพระสงฆ์สมัยก่อนที่บทบาทดังกล่าวมีไม่บ่อยนักในอดีตวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนอย่างแท้จริง กิจกรรมต่างๆ ของชุมชนจัดที่วัด ชาวบ้านจึงเป็นฝ่ายเข้าวัด มากกว่าที่พระจะเป็นฝ่ายออกไปหาชาวบ้าน แต่ปัจจุบัน กิจกรรมต่างๆ ของชุมชนเกิดขึ้นนอกวัดเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่พระสงฆ์จำนวนมากยังติดอยู่กับภาพเดิมว่าวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน จึงรอให้ชาวบ้านเข้าวัดแต่ฝ่ายเดียว พระสงฆ์กลุ่มใหม่นี้กลับเป็นฝ่ายออกไปหาชาวบ้านในแง่นี้จึงถือได้ว่าเป็นการปรับบทบาทของวัดอย่างสำคัญ²

ซึ่งพระสงฆ์ที่มีบทบาทในการพัฒนาบุคคลและสังคม เช่น สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต) พระราชวิสุทธิประชาณาถ (อลงกต ติกขปญฺโญ) พระโสภณพัฒนดม (ศรีเหลา

² พระไพศาล วิสาโล, “พระสงฆ์เพื่อสังคม”, ใน พุทธชนันตี สังฆะเพื่อสังคม, พระอธิการดุษฎีเมธงฺกูโร และคณะ บรรณาธิการ, (กรุงเทพมหานคร : เครือข่ายพุทธชนันตี สังฆะเพื่อสังคม, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2554), หน้า 53 - 54.

อัครคปญโญ) พระเมธีวชิโรตตมา (ว.วิชรเมธี) รวมทั้งเครือข่ายเสขิยธรรม เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาภาคเหนือ เสถียรธรรมสถาน และยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ล้วนมีบทบาทและกระบวนการพัฒนาสังคมที่หลากหลาย สามารถเป็นผู้นำทางให้พุทธศาสนิกชนและผู้สนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและสังคม โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. บทบาทของพระสงฆ์กับการพัฒนาสังคม
2. บทบาทของเครือข่ายและองค์กรพระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม

เมื่อกล่าวโดยสรุป ในประเด็นเกี่ยวกับบทบาทและกระบวนการของกลุ่มพระสงฆ์และองค์กรพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาสังคม บทบาทของพระสงฆ์และองค์กรพระพุทธศาสนานั้นมีเป้าหมายหลักเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อการพัฒนาและกำกับตนเองเพื่อลดละต้นทากิเลสภายในของมนุษย์ เพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญาของบุคคลเพื่อพัฒนาชีวิตของบุคคลให้มีความงดงาม ทั้งกาย วาจา ใจและปัญญา เพื่อให้เข้าถึงสัจธรรมของชีวิต เพื่อเป็นการเสริมสร้างจริยธรรมของบุคคลเสริมสร้างคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพื่อการสร้างประโยชน์เกื้อกูลต่อตนเองและการพัฒนาสังคม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการชุมชน การสังคมสงเคราะห์ชุมชนและการปฏิบัติตามหลักพระพุทธศาสนา วัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนี้

1. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยวิธีแห่งการปฏิบัติภาวนาและการพัฒนาสังคม
2. การนำหลักธรรมมาประยุกต์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. การพัฒนาและฟื้นฟูชุมชนบทเพื่อให้ชุมชนสังคมมีความเข้มแข็งยั่งยืน
4. การจัดการสวัสดิการชุมชน เช่น การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อสงเคราะห์ชุมชนสังคม
5. การฟื้นฟูพระพุทธศาสนาและปฏิรูปคณะสงฆ์ โดยการแสดงถึงความประหัยดีเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาตนเองและสังคม
6. การส่งเสริมด้านจิตวิญญาณและการภาวนาต่อสาธารณชน
7. การจัดการศึกษาทางเลือกและการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส
8. การดูแลผู้ป่วยเอดส์
9. การสื่อสารการเผยแผ่ศาสนาธรรมและการประยุกต์พิธีกรรมให้สอดคล้องกับยุคสมัย
10. การจัดการด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาวิถีชีวิตและความเป็นอยู่

11. การส่งเสริมสันติภาพและสันติวิธี
12. การพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์และเครือข่ายทางสังคม เพื่อนำเสนอแนวทางและรูปแบบการพัฒนาสังคมตามหลักพุทธธรรม
13. การป้องกันแก้ไขเยียวยาปัญหาอาชญาเสพติด
14. การส่งเสริมและพัฒนาเยาวชน
15. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและศิลปวัฒนธรรม
16. การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างศาสนา
17. การสร้างเครือข่ายทางสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

โดยมีเป้าหมายหลัก คือการใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาควบคู่กับการพัฒนาชีวิตและสังคมเพื่อให้บุคคลพึ่งพาตนเองได้ มีการยึดมั่นในความดี มีการช่วยเหลือแบ่งปัน สร้างความผูกพันด้วยกิจกรรมการพัฒนา มีการสื่อสารเพื่อให้คนเข้าถึงสัจธรรมด้วยวิธีการปฏิบัติจากการดำเนินชีวิตและการพัฒนาสังคม โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อม³

ดังนั้น หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่มีอยู่หลายระดับเพื่อการพัฒนาสังคมนั้นมุ่งการพัฒนาปัญญาควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม ความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายที่แข็งแรง มีเสถียรภาพความเป็นอยู่ที่สงบสุข ไม่เบียดเบียนกันและกัน พร้อมกันนั้น ก็ยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นไปตามลำดับเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันและประโยชน์เบื้องหน้า ประพฤติปฏิบัติกรรมดี ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม สร้างความเจริญของจิตใจไม่ให้มีคลอนแคลน โดยพระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทในการนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามาสงเคราะห์ช่วยเหลือชุมชนและสังคม ริเริ่มคิดทำโครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนากลุ่มคนทุกระดับ ทั้งเยาวชน คนวัยทำงาน และผู้สูงอายุ นอกจากนั้น ยังปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทสังคมในพื้นที่ที่มีปัญหาแตกต่างกันออกไป เช่น การอบรมคุณธรรมศีลธรรม การช่วยเหลือพัฒนาเศรษฐกิจ การอนามัย การเกษตร การช่วยเหลือบรรเทาเยียวยาเมื่อเกิดภัยพิบัติ การสงเคราะห์ด้วยธรรมะ เป็นต้น พัฒนาปรับปรุงเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนและพัฒนาปรับปรุงหลักการทำงานให้มีประสิทธิภาพ โดยการเชื่อมโยงเป็นกลุ่มเป็นเครือข่ายทั้งเชิงรุกและเชิงรับ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาหรืออาศัยหน่วยงานรัฐ หน่วยงานเอกชน ภาคประชาชน เป็นความร่วมมือต่อการพัฒนา สร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นความสมดุลของชีวิตโดยการเกื้อกูลกันและกัน และเพื่อความยั่งยืนแห่งการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

³พระมหาบุญเลิศ อินทปโลญ, **คู่มือการขับเคลื่อนโครงการสังฆพัฒนาวิซชาลัย**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด, 2560), หน้า 42 - 43.

2. หลักการสาธารณสุขสงเคราะห์

2.1 แนวคิดและหลักการสาธารณสุขสงเคราะห์

งานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ ในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาได้ปรากฏเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการสงเคราะห์และการพัฒนาชุมชน ทั้งในรูปของนิทาน คำสอน และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ มากมาย เรื่องต่างๆ เหล่านี้ได้แสดงให้เห็นว่า พระพุทธศาสนาสันนิษฐานการเข้าไปมีหน้าที่และบทบาทในสังคมของพระภิกษุสงฆ์ และยกย่องการกระทำที่เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขต่อสาธารณชน กล่าวคือ ในนิทานธรรมบท เรื่องที่กล่าวถึงต้นกำเนิดของพระอินทร์หรือท้าวมหาวานได้มีข้อความที่แสดงว่าการปรับปรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าหรือที่เรียกกันในสมัยนี้ว่าการพัฒนาชุมชนและสังคมนั้นเป็นงานที่ได้กระทำมาตั้งแต่ในอดีต โดยพระอินทร์หรือที่เชื่อกันในคติทางพระพุทธศาสนาว่าเป็นพระโพธิสัตว์ชาติหนึ่งของพระพุทธเจ้า ในสมัยที่เกิดเป็นมนุษย์ชื่อ มัชฌมานพ ได้นำผู้คนที่การพัฒนาท้องถิ่นด้วยการทำความสะอาดสถานที่ต่างๆ สร้างถนนหนทาง ศาลาที่พักคนเดินทาง ขุดบ่อน้ำกินน้ำใช้ สร้างสะพานและสิ่งอันเป็นสาธารณประโยชน์อื่นๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งบุญกุศลที่เกิดจากการทำงานดังกล่าว ได้ส่งผลให้มัชฌมานพและคนอื่นๆ ได้ขึ้นไปเสวยสุขบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์เป็นการตอบแทน⁴ นอกจากนี้พระพุทธเจ้ายังได้ตรัสถึงการสงเคราะห์ที่เป็นหน้าที่ที่พึงปรากฏในมงคลสูตรว่า

“มาตาปิตุอุปภูฐานิ   ปุตุตทธารสฺส สงคโห

อนากุลา จ กมฺมนตา   เอตมฺมจฺจลฺมุตฺตมํ

ทานญจ ธมฺมจริยา จ   ญฺาตกานญจ สงคโห

อนวชฺชานิ กมฺมานิ   เอตมฺมจฺจลฺมุตฺตมํ ฯ

การบำรุงมารดาบิดา การสงเคราะห์บุตร การสงเคราะห์ภรรยา

การทำงานไม่อาภูล นี้เป็นมงคลอันสูงสุด

การให้ทาน การประพฤติธรรม การสงเคราะห์ญาติ

การงานที่ไม่มีโทษ นี้เป็นมงคลอันสูงสุด”⁵

จะเห็นได้ว่า การสงเคราะห์เกื้อกูลกันเป็นความสัมพันธ์และเป็นหน้าที่ของบุคคลจะต้องดำเนินการแก่บุคคลรอบข้าง เครือญาติ ตลอดถึงในระดับชุมชน และสังคม เพื่อให้เกิดความ

⁴ พระครูใบฎีกาสุรพล อาสโภ (แยมชุ่ม), “การพัฒนารูปแบบงานสาธารณสุขสงเคราะห์ตามกระบวนการทัศน์วิถีพุทธ”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557), หน้า 27.

⁵ ชุ.ธ. 25/265 – 266/562

เป็นมงคล ซึ่งหมายถึง ความดีงามหรือผลอันยอดเยี่ยมที่บุคคลผู้ทำความดีพึงได้รับ

แนวคิดการสาธารณสงเคราะห์ดั้งเดิมปรากฏครั้งแรกเมื่อคราวที่พระพุทธเจ้าตรัสกับอรหันตสาวกจำนวน 60 องค์ โดยพุทธพจน์นั้น มีใจความในลักษณะเป็น “ปฏิญญาพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม” กล่าวคือ ตรัสให้พระสงฆ์สาวกจาริกเผยแผ่เพื่อประโยชน์สุขของชาวโลก ซึ่งถือได้ว่าเป็นภารกิจหรือพันธกิจสำหรับพระสงฆ์สาวกที่ถือปฏิบัติมาแต่พุทธกาล โดยความหมายแล้ว งานสาธารณสงเคราะห์เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบำเพ็ญประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งโดยการให้กำลังกาย กำลังสติปัญญา ทักษะความสามารถในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินกิจการให้เกิดประโยชน์ทั้งในระดับ บุคคล ชุมชน และสังคม ซึ่งครอบคลุมการปฏิบัติในลักษณะต่างๆ คือการสาธารณสงเคราะห์ที่ปฏิบัติบนฐานแห่งความเมตตาและกรุณา การปฏิบัติเพื่อบุคคลอื่น ประดุจบิดามารดารักษาคุ้มครองบุตร-ธิดาของตน เป็นสิ่งที่ผู้กระทำลงมือทำแล้วต้องไม่มีผลกระทบต่อคนรุ่นหลัง หรือสิ่งที่ทำแล้วเป็นแบบอย่างให้คนรุ่นหลังยึดถือและนำไปปฏิบัติต่อได้ หรือเป็นลักษณะของคำแนะนำชี้ทาง คือแนะนำให้ตั้งอยู่ในกุศลธรรมความดี แนะนำทำให้เกิดสติปัญญาตามแนวอริยสัจ 4 เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาชีวิตได้ และเป็นไปตามหลักการสำคัญที่ว่าด้วยการดำรงชีพของพระสงฆ์ที่ต้องพึ่งพากัน หมายถึงบรรพชิตกับคฤหัสถ์ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันตามพระบาลีที่ว่า “อุโภ อยุโณญญณิสฺสิตา”⁶ และตระหนักถึงการใช้ชีวิตที่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ตามพระบาลีที่ว่า “ปรปฺปฏิพฺพธา เม ชีวิกา”⁷ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงการทำหน้าที่ศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย ซึ่งเป็นฐานแห่งความดำรงมั่นแห่งพระศาสนาเพื่อเป็นที่พึ่งทางปัญญาแก่สาธารณชน โดยมีเป้าหมายสำคัญคือเพื่อมุ่งประโยชน์ส่วนรวม เพื่อคนหมู่มาก (พหุชน) ดังนั้น แนวคิดและหลักการสำคัญของสาธารณสงเคราะห์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา จึงแบ่งได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านแรก การสาธารณสงเคราะห์สะท้อนมาจากแนวคิดซึ่งมีฐานมาจากพุทธธรรม โดยแบ่งออกเป็น พุทธธรรมส่วนที่เป็นคุณธรรมหลัก และคุณธรรมเกื้อกูล โดยคุณธรรมหลักยังสามารถแบ่งออกเป็น (ก) คุณธรรมหลักฝ่ายเนื่องหนุนด้านใน ได้แก่ พรหมวิหาร 4 และ (ข) คุณธรรมหลักฝ่ายแสดงออก ได้แก่ สังคหวัตถุ 4 นอกจากนี้ยังมีคุณธรรมแวดล้อมหรือคุณธรรมเกื้อกูลสนับสนุนหลักสังคหวัตถุ 4 หลายหมวด อาทิ การปฏิบัติตามหลักทศ 6 ที่พระสงฆ์สาวกจะต้องแสดงบทบาทในแง่การอนุเคราะห์ การชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้ประสบความสุขความเจริญ คุณธรรมหลักฝ่ายเนื่องหนุนภายในที่เรียกว่าพรหมวิหารนี้จึง

⁶ ขุ.อิติ. 25/287/315

⁷ อง.ทสก. 24/48/92

สามารถกล่าวได้ว่าเป็นหลักธรรมที่เป็นหลักการสำคัญ คือเป็นคุณธรรมที่หนุนหลังให้เกิดการ แสดงพลังออกมา โดยแสดงออกเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะในรูปแบบต่างๆ ทั้ง 4 รูปแบบ หรือเป็นคุณธรรมที่ส่งผลในเชิงปฏิบัติเป็นหลักการที่พระสงฆ์สาวกนำไปสู่การปฏิบัติ คือสงเคราะห์ช่วยเหลือทั้งในหมู่สงฆ์ด้วยกันเองและสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนทั่วไป

ด้านที่สอง การสาธารณสงเคราะห์ที่สะท้อนมาจากพุทธวินัย โดยพิจารณาจาก หลักการ 2 ด้าน คือ 1) ด้านที่เป็นจริยวัตรของพระอริยสงฆ์ที่เป็นต้นแบบ และ 2) ด้านที่เป็น พุทธบัญญัติที่พระพุทธองค์ทรงวางเป็นหลักการไว้โดยเฉพาะการให้พระสงฆ์สาวกคำนึงถึง “ศีล” ที่เมื่อจะอนุเคราะห์สงเคราะห์คฤหัสถ์แล้วต้องไม่ผิดหรือ ไม่คลาดเคลื่อนไปจากหลักการ แห่งพระวินัย

ดังนั้น แนวคิดด้านสาธารณสงเคราะห์จึงบ่งบอกถึงวิถีคิดนั่นเอง และเป็นวิถีคิดแบบ สัมมาทิฐิ คือมีความเห็นชอบ วิถีคิดแบบสัมมาสังกัปปะ คือมีความดำริชอบที่มุ่งประโยชน์สุข แก่ส่วนรวมเมื่อเกิดการปฏิบัติขึ้น การปฏิบัตินั้นจะอยู่ในรูปแบบของคันถธุระหรือวิปัสสนาธุระ ก็ตาม หรือจะเรียกตามคำบัญญัติใหม่ว่า สังคหะธุระก็ตามล้วนเป็นไปตามกรอบแห่งพระธรรม และวินัยทั้งนี้ พระสงฆ์สาวกจะแสดงออกเพื่อให้ความช่วยเหลือที่แตกต่างกันไปและตามความ ถนัดของตน อาทิ การเทศนา การให้โอวาท การชักนำให้ชีวิตดีงามมีคุณค่า เพื่อให้เกิดสติปัญญา แก้ไขปัญหาชีวิต ผลโดยสรุปในแง่เป้าหมายคือเพื่อให้เกิดความสุขกายสุขใจนั่นเอง โดยนัยยะ นี้แสดงได้ว่าแนวคิดว่าด้วยการสาธารณสงเคราะห์ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก และคัมภีร์ สำคัญอื่นๆ ก็คือการทำที่พระสงฆ์เล็งเห็นความสัมพันธ์ที่มีต่อพระสงฆ์ด้วยกันเองและต่อคฤหัสถ์ โดยมีพื้นฐานทางความคิดที่มุ่งประโยชน์สุขแก่คนส่วนรวมก่อน คือคิดถูกต้อง ดำริถูกต้อง^๑

ฉะนั้น การสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นหลักการที่มีต้นเค้ามาจากครั้งพุทธกาล มีการ ปฏิบัติงานในลักษณะที่เป็นประโยชน์สุขต่อสาธารณชน การสร้างถนน สร้างสะพาน บ่อน้ำดื่ม และสาธารณประโยชน์อื่นเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากในเหตุการณ์เมื่อครั้งอดีต ตลอด ถึงการทำหน้าที่ของตนเองในหลายสถานะก็ตามที ยังต้องมีหน้าที่ในการบำรุงบิดามารดา สงเคราะห์บุตรภรรยา ญาติพี่น้อง บำเพ็ญการเกื้อกูลแก่สังคมด้วยทานและธรรมจริยา โดย อาศัยกำลังกาย สติปัญญา ทักษะความสามารถ เพื่อประโยชน์แก่บุคคล ชุมชน และสังคม โดยมีพื้นฐานมาจากหลักธรรมเกื้อหนุน เช่น พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 ทิศ 6 เป็นต้น ในด้านของ พระสงฆ์จึงเป็นสิ่งเพิ่มเติมในหน้าอีกประการหนึ่ง คือ สังคหะ หน้าที่หรือความรับผิดชอบใน

^๑ วุฒินันท์ กันทะเตียน, “โครงการศึกษาองค์ความรู้ด้านสาธารณสงเคราะห์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”, วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2563) : 69 - 70.

ด้านการสงเคราะห์ ซึ่งนอกเหนือจากคัมภีร์และวิปัสสนาสูตร ตามที่เป็นหน้าที่สามัญของการปฏิบัติในสมณภาวะ

2.2 ลักษณะการสาธารณสงเคราะห์

การสาธารณสงเคราะห์ เป็นกิจการของคณะสงฆ์ที่กำหนดไว้ในอำนาจหน้าที่มหาเถรสมาคมข้อหนึ่งว่า “ควบคุมและส่งเสริมการสาธารณสงเคราะห์” (ม. 15 ตริ) และในระเบียบการปกครองของคณะสงฆ์ส่วนกลาง ได้กำหนดไว้ว่า วิธีการดำเนินการสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบมหาเถรสมาคม การสาธารณสงเคราะห์ แยกโดยลักษณะ มี 5 คือ

1) การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ได้แก่ การที่วัดหรือคณะสงฆ์ดำเนินการเอง ซึ่งกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ให้เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น กิจการอบรมประชาชนประจำตำบล กิจการเพื่อห้องสมุดเพื่อประชาชน การตั้งมูลนิธิเพื่อคนยากจนหรือกิจการอื่นๆ การนี้มุ่งเอากิจการที่ทำเอง หรือโครงการที่กำหนดเอง ทั้งที่เป็นกิจกรรมประจำ หรือกิจการชั่วคราว

2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นซึ่งเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์ ได้แก่ การช่วยเหลือสนับสนุนกิจการของรัฐ หรือของเอกชน หรือผู้ใดผู้หนึ่งดำเนินการ และการนั้นเป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์ เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การพัฒนาตำบล การจัดหาทุนเพื่อการสงเคราะห์และอื่นๆ การนี้มุ่งเอาเฉพาะส่งเสริมงานของผู้อื่น มิได้มุ่งถึงกิจการเฉพาะเรื่อง แม้การช่วยป้องกันยาเสพติดให้โทษ เช่น ยาบ้า หรือช่วยป้องกันการติดโรคเอดส์

3) การช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ เช่น สร้างถนนหนทาง ขุดลอกคูคลอง สร้างฌาปนสถาน (นอกวัด) สร้างการประปา สร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและอื่นๆ ข้อนี้มุ่งเอาเฉพาะการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณประโยชน์

4) การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป ได้แก่ การช่วยเหลือประชาชนในกาลที่ควรช่วยเหลือ เช่น การประสพอุทกภัย การประสพอัคคีภัย การประสพวาตภัย หรือคราวหนาวจัดหรือแม้นยามปกติตามโอกาส เช่น สงเคราะห์คนชรา คนพิการ และสงเคราะห์โดยประการอื่น การนี้มุ่งเฉพาะการช่วยเหลือบุคคลทั้งเป็นการประจำหรือการเฉพาะ

5) การสงเคราะห์ด้านการให้อาหารและสถานที่ของวัดเพื่อประโยชน์ ได้แก่ การช่วยเหลือ มีที่พักสำหรับประชาชน อาหารกลางวันสำหรับเด็ก ยารักษาโรค ห้องสมุดประชาชน

จัดที่ดินให้ประชาชนอยู่อาศัย ตั้งหน่วยสงเคราะห์และฝึกอาชีพ ให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตด้านต่างๆ ด้วยเมตตาธรรม⁹

การสาธารณสงเคราะห์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามโอกาสอันสมควร จะมีระเบียบปฏิบัติชัดเจนสำหรับผู้จัดการสาธารณสงเคราะห์โดยส่วนมาก ได้แก่ วัดและเจ้าอาวาส ซึ่งมีบทบัญญัติว่าด้วยหน้าที่ของเจ้าอาวาส ดังนี้

1. จัดกิจการของวัดให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย
2. เป็นธุระในการจัดการศึกษาอบรมแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์
3. ให้ความสะดวกตามสมควรแก่พุทธศาสนิกชนในการบำเพ็ญกุศล

ความจริงภาระหน้าที่ดังกล่าวเหล่านี้ ย่อมเข้าได้กับการสาธารณสงเคราะห์ อันเป็นการคณะสงฆ์หรือการพระศาสนา เจ้าอาวาสจึงมีหน้าที่จัดการสาธารณสงเคราะห์อันเป็นกิจการของวัด การให้การศึกษอบรมการให้ความสะดวกตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล จัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จะมีเจ้าอาวาสที่ตั้งหน่วยประชาชนเป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง ส่วนวิธีการจัดการสาธารณสงเคราะห์ที่เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ได้กำหนดวิธีการไว้ชัดเจนในระเบียบมหาเถรสมาคม เพื่อให้กิจการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีคณะกรรมการ มีการประชุม มีการปฏิบัติงานการอบรมประชาชนประจำตำบล การปฏิบัติงาน ควรจัดในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง คือ

1. อบรมทั่วไป ได้แก่ จัดประชุมแนะนำทางวิชาการ โดยมีวิทยากรบรรยายทางวิชาการ
2. อบรมเฉพาะกรณี ได้แก่ จัดอบรมประชาชนเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น โดยวิธีที่แจ่มแนะนำชักจูงความเข้าใจ
3. อบรมเฉพาะบุคคล ได้แก่ การพบปะบุคคลบางคนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือชี้แจงแนะนำชักจูงความเข้าใจในการเฉพาะบางเรื่องอันเกี่ยวกับผู้นั้น¹⁰

ดังนั้น ความสำคัญของการสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นการดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางวัตถุและจิตใจในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ได้แก่ โครงการบรรพชาและ

⁹ กรมการศาสนา, พระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบและคำสั่งของคณะสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2540), หน้า 12.

¹⁰ พระครูประภัสร์สิทธิคุณ, “บทบาทของพระสงฆ์ด้านการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555), หน้า 28 - 29.

อุปสมบท พระภิกษุและสามเณรภาคฤดูร้อน โครงการสงเคราะห์ภิกษุสงฆ์สามเณรและวัดที่ประสบภัยขาดแคลน วัดและเจ้าอาวาสภิกษุสงฆ์ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาชุมชนและสังคม เช่น ให้สถานที่เป็นที่จัด ประชุมอบรมเยาวชนและประชาชนด้านอาชีพต่างๆ การสร้างถนนเข้าหมู่บ้าน การออมทรัพย์ ให้สถานที่เป็นแหล่งประปาหมู่บ้าน การสนับสนุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน การช่วยเหลือผู้ป่วยยากไร้ เป็นต้น¹¹ อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของหลักการบริหาร และการจัดการวัดด้านสาธารณสงเคราะห์ในยุคโลกาภิวัตน์ ไว้ดังนี้

- 1) ควรมีการคัดสรรอบรมบุคคล ผู้จะมาบวชในพระพุทธศาสนา ให้เป็นที่มั่นใจที่จะเข้ามาศึกษาธรรม
- 2) ต้องมีการศึกษาอบรมธรรมแก่ผู้เข้ามาบวชทั้งก่อน ระหว่างและหลังการบวชด้วย
- 3) ต้องมีการปฏิบัติธรรมในระหว่างบวชเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อการเผยแผ่ต่อไปแก่ประชาชน
- 4) แต่ละวัดจักต้องให้พระสงฆ์ที่ศึกษาธรรมดีแล้วให้ได้มีโอกาสเผยแผ่แก่ประชาชน เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน และความมั่นคงของพระพุทธศาสนา และต้องพยายามวิเคราะห์หาทางเผยแผ่ธรรมต่อประชาชนด้วยความเมตตาอย่างต่อเนื่องด้วย มิใช่รอให้ผู้มานิมนต์เท่านั้น
- 5) กิจกรรมการศึกษาธรรมของประชาชน ควรมุ่งให้การศึกษาและปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องให้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้วยหลักการแห่งความไม่ประมาทและหลักการแห่งการพึ่งตนเอง
- 6) ศาสนาเป็นที่พึงทางใจ ดังนั้น การปกครองสงฆ์ให้มีพฤติกรรมและการกระทำที่เหมาะสม นับเป็นเรื่องสำคัญเบื้องต้นที่พระทุกรูปพึงปฏิบัติ เจ้าอาวาสควรดำเนินการให้พระทุกรูปในสังกัดมีภาพลักษณ์ที่ดี เมื่อประชาชนพบเห็นจักเกิดความศรัทธาถือเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อสงเคราะห์ประชาชนเบื้องต้นแล้ว
- 7) พระควรยึดหลักการเผยแผ่ธรรมเพื่อการสงเคราะห์ด้วยหลัก 5 ประการ ดังนี้
  - (1) ห้ามปรามการทำความชั่วทั้งมวล
  - (2) ส่งเสริมให้กระทำความดีทั้งมวล
  - (3) ให้ได้ฟังและได้รู้ธรรมที่ยังไม่เคยรู้ไม่เคยฟัง
  - (4) ช่วยเสริมในสิ่งที่ประชาชนได้ยินได้รู้แต่ไม่เข้าใจให้เข้าใจ

¹¹ พระมหาบัว ปิยฉนฺโณ, การจัดการระเบียบสงฆ์ (นนทบุรี : รุ่งโรจน์การพิมพ์, 2549), หน้า

- (5) ให้คิดอนุเคราะห์ผู้อื่นด้วยเมตตาปรารถนาดี
- (6) บอกทางสวรรค์ คือ ทางดำเนินชีวิตที่ดี ถูกต้อง ให้ประชาชน
- 8) การเผยแพร่ธรรมคหศึกษากลุ่มคน หรือบุคคลเป้าหมาย วิเคราะห์การนำเสนอธรรม ให้เหมาะสมต่อสภาพ เหตุ ผล ตน ประมาณ กาลเวลา ชุมชน และบุคคล เป็นสำคัญ
- 9) เจ้าอาวาสทุกแห่งควรปกครองดูแลพระสงฆ์ สามเณร ไวยาวัจกร ศิษย์วัด ผู้อาศัยในวัดหรือเกี่ยวข้องกับวัด ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เป็นการสร้างศรัทธาแก่ประชาชนผู้พบเห็น และมาติดต่อกับวัด
- 10) จักต้องพยายามบริหารวัดให้มีอาคารสถานที่อาณาบริเวณ เหมาะสมต่อการศึกษาและปฏิบัติธรรมทั้งในส่วนของพระภิกษุ สามเณร และประชาชน ให้สอดคล้องกับหลักการของพระพุทธศาสนา มีความสงบร่มเย็น ทำให้อยากเข้ามาหาความสงบและศึกษาธรรม รวมทั้งสรรพสิ่งต่างๆ ทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต จักต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนที่มาวัดหรือที่อยู่ใกล้วัดด้วย
- 11) วัดกับประชาชนจักต้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน พระพุทธศาสนาจึงจะอยู่ได้อย่าง มั่นคง ดังนั้น นอกจากพระจะให้ธรรมแก่ประชาชนแล้ว ก็ควรจัดวัดและเครื่องใช้ของวัดอย่างมีระบบให้เหมาะต่อการให้บริการประชาชนเพื่อกิจการของพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เป็นการดึงประชาชนเข้ามาใกล้ชิดกับวัด และพระก็ควรหาทางช่วยเหลือในด้านธรรมแก่ประชาชนต่อไปตามความเหมาะสมด้วย
- 12) ประชาชนเป็นจำนวนมากที่ยังเชื่อโชคลาง ของขลัง วัตถุมงคล และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยหวังว่าสิ่งเหล่านี้จะบันดาลความโชคดี ความร่ำรวย ความสำเร็จแก่เขาได้ ทำให้ประชาชนขาดการพึ่งตนเอง ไม่พัฒนา พระพุทธศาสนาควรทำหน้าที่เป็นยารักษาโรคเหล่านี้ โดยการไม่ไปดูถูก ต่ำหนิ การกระทำเหล่านั้น แต่ควรใช้หลักธรรมในเรื่องเหตุและผล เรื่องการพึ่งตนเอง เรื่องการศึกษา ฝึกฝน พัฒนา และการครองชีวิตอย่างไม่ประมาทมาใช้ในการเผยแพร่ โดยให้เครื่องราง ของขลัง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัตถุมงคล เป็นเครื่องปิดช่องความประหวั่นใจ จักทำให้การเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้ผลดียิ่งขึ้น
- 13) ศาสนาพุทธเป็นของคู่กับชุมชน วัดก็ครบทุกตำบล และจะเป็นศูนย์รวมของ ประชาชนในแต่ละตำบล หากจะจัดการบริหารวัดให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาชุมชนที่พัฒนาทั้งจิตใจและคุณภาพชีวิตในด้านอื่นๆ จะทำให้ความสัมพันธ์ของประชาชนกับพระพุทธศาสนาเจริญอย่างยั่งยืน โดยที่พระสงฆ์จะให้ธรรมทานแก่ประชาชน ส่วนประชาชนจะให้อำมิสทาน

แก่พระสงฆ์ นับเป็นการเกื้อกูลกันอย่างถูกต้องเพื่อการมีพลังอยู่ในสังคมต่อไป

14) การจัดการบริหารวัดเพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาชุมชน จำเป็นต้องจัดให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมของวัด ร่วมบริหารวัดตามหลักการของพระพุทธศาสนาด้วย จึงสมควรปรับปรุงการบริหารวัดให้เป็นองค์การบริหารวัด ถึงแม้วัดแต่ละวัดจะเป็นนิติบุคคลอยู่แล้วก็ตาม แต่การมีองค์กรร่วมบริหารวัด เสนอความคิดและให้เจ้าอาวาสตัดสินใจในดำเนินการ ประชาชนก็จะร่วมดำเนินการอย่างเต็มที่ เต็มใจ พุทธศาสนาย่อมเจริญยิ่งขึ้น

15) กรมการศาสนา และกระทรวงศึกษาธิการ ย่อมมีเจตนาที่ดีในการรักษาและพัฒนาพระพุทธศาสนา ดังนั้น เจ้าอาวาสและพระภิกษุควรศึกษางานโครงการของทางราชการ เพื่อประสานการดำเนินงาน ให้เกิดการพัฒนาพระพุทธศาสนายิ่งขึ้น

16) วัดทุกวัดควรได้ดำเนินการรักษาและฟื้นฟูธรรมชาติ เช่น ร่วมจัดโครงการป่า ชุมชน โครงการอุทยานการศึกษา เป็นต้น จะได้ทั้งการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ และการใช้ต้นไม้เป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ธรรมต่อไปด้วย

17) มหาเถรสมาคมเป็นองค์กรสูงสุด ซึ่งเจ้าอาวาสและพระสงฆ์จะต้องศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานเพื่อการเผยแผ่ธรรม และพัฒนาพระพุทธศาสนาจะได้ตรงตามนโยบาย ถูกทิศทาง แก้ไขสถานการณ์และเหมาะสมกับโอกาส ย่อมเป็นพลังส่งเสริมการพัฒนายิ่งขึ้น

18) หลักการบริการ การดำเนินงานต่าง ๆ ควรมีการวางแผนระยะสั้น ระยะยาว เพื่อการปฏิบัติพัฒนาวัด และควรให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมอย่างสม่ำเสมอ หลักการเหล่านี้ พระสงฆ์สามารถค้นคว้าให้เกิดความรู้ได้ซึ่งจักต้องยึดหลักการ การฝึกฝน การพัฒนา การไม่ประมาท และหลักการพึ่งตัวเองเป็นสำคัญ จึงจะบังเกิดผลดี

19) สงฆ์ควรมีความสมถะ มีความเป็นอยู่ง่ายๆ ไม่หวังลาภสักการะ มุ่งศึกษา ปฏิบัติธรรม และเผยแผ่ธรรมแก่ประชาชน ดังนั้น กิจกรรมที่วัดต่าง ๆ ดำเนินอยู่ขณะนี้จึงจำเป็นต้องมีการทบทวน สังคายนา เพื่อการพัฒนาที่มั่นคงยั่งยืนของพระพุทธศาสนาต่อไป

20) ปัจจุบันจำนวนพระสงฆ์มีมาก ยิ่งในฤดูพรรษายิ่งมีจำนวนมากขึ้นกว่าปกติหลายเท่า ดังนั้น จำเป็นต้องมีการปกครองพระบวชใหม่โดยให้พระที่ประพฤติดีแล้วดูแลปกครอง อบรมพระบวชใหม่เป็นกลุ่ม ๆ จะช่วยส่งเสริมพระวินัย และการศึกษาของสงฆ์ได้ดีขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาสงฆ์ พัฒนาวัด พัฒนาคณะสงฆ์ที่ของสงฆ์ จนเกิดประโยชน์ต่อ

ประชาชนและประเทศชาติ อย่างแท้จริง¹²

การสาธารณสงเคราะห์ คือ การดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์แก่หน่วยงานหรือคณะบุคคล หรือการช่วยเหลือเกื้อกูลและการอุดหนุนจนเจือสถานที่ตั้งเป็นสาธารณสมบัติทั่วไป การสาธารณสงเคราะห์ที่เป็นหลักของพระสงฆ์ คือ การสงเคราะห์ในด้านจิตใจและวัตถุสิ่งของ เป็นต้น การสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นกิจการของคณะสงฆ์ที่เป็นไปตามระเบียบการปกครองของคณะสงฆ์ส่วนกลาง ที่ได้กำหนดวิธีการดำเนินการสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ เพื่อการช่วยเหลือกันในสิ่งที่เป็นประโยชน์สาธารณะ ทั้งนี้ วัดและเจ้าอาวาสเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการสาธารณสงเคราะห์เพื่อให้เป็นไปโดยความเรียบร้อย อำนวยความสะดวกแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพโดยมีคณะกรรมการบริหาร และยังต้องจัดการด้านสาธารณสงเคราะห์ให้เหมาะสมแก่ยุคโลกาภิวัตน์อีกด้วย

2.3 บทบาทพระสงฆ์สาธารณสงเคราะห์

หน้าที่ทางสังคมของพระสงฆ์เกิดจากองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. การดำเนินชีวิตของพระสงฆ์เริ่มต้องเกี่ยวข้องกับคฤหัสถ์ในเรื่องปัจจัย 4
2. สภาวะและเหตุการณ์ในสังคม เรียกร้องต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงไปใน

ทางที่ดีขึ้น

ทุกซ์

บทบาททางสังคมที่พระสงฆ์ทำได้ดีที่สุด คือ บทบาทด้านการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาจิตใจประชาชน การสงเคราะห์ทางจิต และการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งทั้งหมดนี้หากพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายว่าทำไปเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดขึ้นแล้ว และเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก็คือการสังคมสงเคราะห์นั่นเอง

บทบาทด้านการศึกษา วัดให้สถานที่ที่เป็นโรงเรียนและอาคารเรียนพระเป็นผู้สอนและอบรมเยาวชน ให้อ่านหนังสือ ให้เป็นผู้มีศีลธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม อนุเคราะห์การจัดตั้งโรงเรียนสอนเด็กก่อนวัยเรียน ชักชวนชาวบ้านให้สนับสนุนด้านทุนการศึกษาและอุปกรณ์การเรียน

---

¹² คะนิงนิตย จันทบุตร และสุบรรณ จันทบุตร, **หลักการบริหารและการจัดการวัดในยุคโลกาภิวัตน์**, (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค, 2545), หน้า 22 – 26.

บทบาทด้านการแพทย์และสาธารณสุข พระสงฆ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันให้การรักษาพยาบาลแก่ชาวบ้านในทุกระดับความเจ็บไข้ โรคบางโรคหายด้วยแรงศรัทธาที่ผู้ป่วยมีต่อพระ

บทบาทด้านการพัฒนาจิตใจ พระสงฆ์ให้ธรรมทานแก่ประชาชน จิตใจที่พัฒนาแล้ว จะไม่วุ่นวาย จะเข้าใจในความหมายของคำว่า “ธรรมย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม” นอกจากนี้ การสอนปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานก็สามารถช่วยให้เกิดความสุขสงบทางจิตใจได้มาก

บทบาทด้านการพัฒนาท้องถิ่น ในชนบทพระสงฆ์มีบทบาทมากในฐานะผู้นำด้านการเสนอความคิดริเริ่ม และระดมความร่วมมือของชาวบ้านในการพัฒนาต่างๆ พระเป็นผู้นำในชุมชน งานพัฒนาต่างๆ ต้องอาศัยวัดและพระสงฆ์

พระสงฆ์มีบทบาทเป็นอันมากในด้านสังคมสงเคราะห์ มีการวิจัยระดับปริญญาโทที่พบว่าพระสงฆ์ประสงค์จะมีบทบาทในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น และท่านคิดว่าท่านมีความพร้อมประชาชนเอง หรือแม้แต่รัฐบาลก็ต้อนรับบทบาทนี้ของพระสงฆ์ และพระสงฆ์ก็สามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาในการสงเคราะห์ได้เป็นอย่างดี ประเด็นจึงไม่ได้อยู่ที่ว่าควรส่งเสริมให้พระสงฆ์มีบทบาทเพิ่มขึ้นทางด้านสังคมสงเคราะห์หรือไม่ แต่อยู่ที่ว่าควรจะสนับสนุนพระสงฆ์ให้มีบทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากขึ้นอย่างไร ในประเด็นข้างต้น มีข้อเสนอดังนี้คือ

1. เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การสังคมสงเคราะห์ได้ขยายขอบเขตและมีระเบียบ แบบแผนมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลง พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันเป็นผู้สนใจใฝ่หาความรู้อยู่แล้ว จะเป็นการดี หากท่านจะได้หาความรู้เพิ่มเติมในวิชาการสมัยใหม่ที่สามารถจะนำมาใช้รองรับหรือเสริมหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เช่น ความรู้ทางจิตวิทยา สังคมวิทยา การแพทย์ การเกษตร หรือหลักวิชาการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งความจริงอาจเป็นความรู้ที่ท่านรู้อยู่แล้วและเคยใช้แนะนำชาวบ้านมาแล้วด้วย เพียงแต่ศึกษาเพิ่มเติมให้เป็นกระบวนการเท่านั้น

2. พระสงฆ์ควรเน้นบทบาทการสงเคราะห์ทางจิตใจเป็นหลัก และอาจหาทางสงเคราะห์นอกวัด เช่นออกเยี่ยมให้กำลังใจคนเจ็บป่วยตามโรงพยาบาล หรือตามสถานที่ที่เหมาะสมอาจเป็นตามสถานกักกัน คุกตะราง ผู้ป่วยใกล้จะตาย หรือนักโทษรอการประหาร เมื่อเห็นพระก็จะอบอุ่นใจ อนึ่ง ในการที่จะส่งเสริมให้ประชาชนเข้าหาวัดเพื่อสงบจิตใจ ทางวัดเองอาจต้องปรับปรุงบริเวณวัดให้สะอาดร่มเย็นดึงดูดให้ประชาชนไปใช้สถานที่

3. สถาบันสงฆ์ควรเป็นผู้ริเริ่มโครงการต่าง ๆ ให้พระสงฆ์ได้มีโอกาสเพิ่มพูนบทบาทในด้านการสงเคราะห์และการพัฒนามากขึ้น แม้สถาบันของฆราวาสก็ควรอาราธนาพระสงฆ์ให้เข้าร่วมในกิจกรรมสงเคราะห์ และพัฒนาต่างๆ จะเป็นทางหนึ่งที่ทำให้ศาสนิกชนและคนทั่วไป

เพิ่มความเคารพศรัทธาในพระสงฆ์มากยิ่งขึ้น¹³

อนึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารวัด ด้านสาธารณสงเคราะห์สมัยใหม่ ดังนี้¹⁴

1) การสร้างค่านิยม ได้แก่ การสร้างฉันทะให้เกิดทั้งแก่ผู้บริหารเองด้วย และผู้ที่อยู่ในโครงสร้างการบริหารนั้นด้วย เพื่อให้เกิดแนวคิดและการประพฤติปฏิบัติเป็นไปในแนวทางระบบแบบแผนที่ได้วางไว้ เพื่อการบริหารวัดจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด

2) จัดโครงสร้าง ได้แก่ การสร้างรูปแบบระบบการบริหารให้เหมาะสม เป็นไปตามเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ โครงสร้างจึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการสร้างความสำเร็จให้แก่การบริหารวัดของท่าน

3) จัดระบบงาน ได้แก่ การจัดการบริหารต่างๆ ที่อยู่ภายในวัด ให้เป็นไปอย่างมีระบบและเป็นระเบียบเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการดำเนินงานและเป็นการง่ายแก่การตรวจสอบ

4) จัดกิจกรรม ได้แก่ การสร้างรูปแบบในเชิงปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ

5) บุคลากร ได้แก่ บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร หรือผู้อยู่อาศัยในวัดนั้นๆ การเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ เป็นสิ่งที่ควรตระหนักอย่างยิ่ง เพราะการบริหารงานของท่านจะสำเร็จหรือไม่ ส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญ ดังนั้นจึงควรเลือกใช้บุคคลให้เหมาะสม

6) เสริมทักษะ ได้แก่ การสร้างความรู้เพิ่มเติมแก่บุคลากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน

7) กลยุทธ์ ได้แก่ วิธีการหรือกลวิธีที่ท่านเลือกใช้ในการบริหารนั้น ระบบ รูปแบบ ต้องเหมาะสมกับปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว

สอดคล้องกับหลักการในการบริหารวัดยุคใหม่ว่า เจ้าอาวาส เป็นพระสังฆาธิการระดับวัด เป็นผู้นำของพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ที่มีอยู่ในวัด เจ้าอาวาสจึงมีความสำคัญที่สุดต่อ

¹³ วิจิตร ระวังค์, “พุทธศาสนากับการสังคมสงเคราะห์”, ว.เกษตรศาสตร์ (สังคม) ๕ ที่ 5 ฉบับที่ 2 (2527) : 153 - 154.

¹⁴ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ , วัดพัฒนา 46 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา, 2546), หน้า 46 - 48.

ความเจริญรุ่งเรือง สันติสุข และความมั่นคงของวัด โดยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารกิจการต่างๆ ของวัด เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา กำกับดูแล แนะนำสั่งสอนพระภิกษุสามเณรและฆราวาสผู้ อยู่ในวัดให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงาม ให้อยู่ในศีลธรรมอันดี ให้มีความสมัครสมาน สามัคคีปรองดองกัน ให้ร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติศาสนกิจ ดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ ของวัดให้สำเร็จไปด้วยดี มีประสิทธิภาพสูงสุด และให้วัดมีความเจริญรุ่งเรืองถาวรมั่นคง เป็นศูนย์กลางชุมชนในการให้การศึกษา อบรมศีลธรรม จริยธรรม ภาวนาธรรม คือ สมถ กรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน แก่ชุมชน และประชาชนทั้งใกล้และไกล ให้เป็นที่พึ่งทางใจ แก่สาธุชนได้อย่างแท้จริง เจ้าอาวาสต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารและการจัดการวัด นอกจากจะมีทั้งศาสตร์และศิลป์แล้ว ในการบริหารและการจัดการวัดจะต้องประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์การ การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การประเมิน ผลงาน และการงบประมาณ สำหรับเรื่องดังกล่าวเจ้าคณะพระสังฆาธิการควรหาศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้การบริหารและการจัดการของวัดดำเนินการไปในเชิงรุก และได้ผลเต็มที่อย่างมีประสิทธิภาพ

เพราะเหตุนี้การสาธารณสงเคราะห์ จึงเป็นงานสำคัญของคณะสงฆ์ เป็นกิจการอันหนึ่งของคณะสงฆ์ เช่นเดียวกับการสงเคราะห์ด้านอื่นๆ ซึ่งวิธีการดำเนินงานนั้น จะต้องเป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบมหาเถรสมาคม และในอำนาจหน้าที่ของบทบาทพระสงฆ์ จึงกล่าวได้ว่าการสาธารณสงเคราะห์เป็นกิจการของคณะสงฆ์โดยแท้

2.4 การปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสงเคราะห์¹⁵

สาธารณสงเคราะห์ เป็นการยึดรวบสรรพวิธีในการดำเนินกิจการต่างๆ ทั้งการแบ่งปัน วัตถุสิ่งของ ทรัพยากร กำลังกาย-ใจ สติปัญญา ทักษะความถนัดหรือความเชี่ยวชาญสามารถ ด้วยน้ำใจ-น้ำคำ เน้นการบำเพ็ญประโยชน์และการสมานตนตระหนักสุข-ทุกข์ พร้อมบำบัดทุกข์ บำรุงสุข มุ่งเน้นรักเพื่อนมนุษย์ เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาสังคมทั้งด้านกายภาพและทางด้าน จิตใจ จนเป็นเครื่องมือขององค์กรทางพระพุทธศาสนาที่ทรงพลังและมีประสิทธิภาพสูงที่สามารถขับเคลื่อนสังคมให้ก้าวหน้าต่อไปได้ทั้งในระดับบุคคล ชุมชน และสังคม โดยโครงการ

¹⁵ พระครูอมรชัยคุณ และคณะ, เอกสารแนวทางขับเคลื่อนโครงการพระสงฆ์นักพัฒนา การสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานโครงการ พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ, 2562), หน้า 21 – 30. (อัดสำเนา)

พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะทำการศึกษาสาธารณสุขสงเคราะห์ 5 รูปแบบ ดังนี้

การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ภูเขา ดิน น้ำ อากาศ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นเช่น ชุมชนเมือง สิ่งก่อสร้างโบราณสถาน และศิลปกรรมให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้อยู่ร่วมกันได้ด้วยดี

การจัดการสุขภาวะและกลุ่มวัย หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้บุคคลสามารถแสดงออกได้เหมาะสมตามบทบาททางสังคม สามารถทำงานได้ตามบทบาทอย่างเต็มประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้ เป็นภาวะที่แต่ละบุคคลรับรู้ต่อสภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ รู้สึกมีความสุข ไม่ว่าความสุขนั้นจะเกิดจากความสุขภายนอกหรือความสุขภายใน มีคุณภาพชีวิต มองโลกในแง่ดี มีความพึงพอใจต่อการดำเนินชีวิต สมบูรณ์ทั้งทางกาย จิตใจ อารมณ์ ปัญญา สังคมและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิถีพุทธ หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ มีการขยันในการผลิตมากบนฐานแห่งภูมิคุ้มกัน ความสมเหตุสมผล สร้างมูลค่าและคุณค่าเพิ่มของสิ่งมีค่าน้อยให้มีค่ามาก จากของด้อยให้เป็นของดี จากของเสียให้เป็นของสวย มีการกินอยู่แต่พอดี เหลือเอื้อเพื่อแบ่งปันบนฐานที่ขาดเติมให้เต็ม ที่เต็มให้รู้จักพอ ที่พอให้รู้จักแบ่งปัน ที่แบ่งปันให้เป็นธรรม ครอบคลุมทั้งการประกอบกิจการงานเกี่ยวกับการผลิต การจำหน่าย จ่าย แจก การบริโภคน และการใช้สอยสิ่งต่างๆ อย่างเหมาะสมถูกต้อง ไปจนถึงขั้นการแปรรูปอุตสาหกรรมครัวเรือน สร้างอาชีพและเสริมทักษะทางวิชาการที่หลากหลาย ใช้ชุมชนดำรงอยู่ได้ด้วยการยึดหลักแห่งความถูกต้องดีงาม มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา กล่าวคือ ความรู้ ทักษะ ความเชื่อ และพฤติกรรมของคนที่ถูกพันอยู่กับแดนดินถิ่นฐานบ้านเกิดของตน โดยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคน คนกับธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม และคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ ถือเป็นกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิตของคนในการแก้ปัญหา การจัดการ การปรับตัว และการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของบุคคล ชุมชนและสังคม ตลอดจนเป็นพื้นฐานความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่มีลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ในตัวเอง ซึ่งเป็นความรู้ มีการถ่ายทอดและปรับปรุงจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดเป็นผลผลิตที่ดีงาม มีคุณค่าและประโยชน์ รวมทั้งสามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตได้ เช่น ขาวนา

รู้จักขุดบ่อน้ำ หรือทำเหมืองฝายสำหรับเก็บน้ำและแจกจ่ายไปสู่ไร่นา หรือชาวบ้านมีความรู้เกี่ยวกับพืชพันธุ์ธัญญาหาร ผักพื้นบ้าน เครื่องเทศ และสมุนไพร โดยสามารถแยกแยะสรรพคุณในการรักษาโรค เป็นต้น

ส่วนวัฒนธรรม เกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิต (The way of life) ของคนในสังคม นับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีจราจร และขนส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิถีแสดงความสุขทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต โดยแนวทางการแสดงออกถึงวิถีชีวิตนั้นอาจเริ่มมาจากเอกชนหรือคณะบุคคลทำเป็นตัวอย่าง แล้วต่อมามีคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบต่อกันมา วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลาเมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วัฒนธรรมเดิมจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาวัฒนธรรมให้ เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

การจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ของพระสงฆ์ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขามาบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหาร และการพัฒนาบุคคลทั่วไป ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม แสวงหาปัญญา และมีเมตตา เพื่อให้กลุ่มคนต่างๆ สามารถกิน อยู่ ดู ฟังเป็น คือใช้ปัญญา และเกิดประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต และการจัดดำเนินการต้องสามารถแสดงถึงการจิตสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตร เอื้อในการพัฒนาบุคคลอย่างรอบด้านด้วยวิถีวัฒนธรรมแสวงปัญญา

ทั้งนี้การพัฒนาบุคคลดังกล่าวจัดผ่านระบบไตรสิกขา ที่ผู้เรียนได้ศึกษาปฏิบัติอบรม ทั้งศีล หรือพฤติกรรม หรือวินัยในการดำเนินชีวิตที่ติงามสำหรับตน และสังคม สมาธิ หรือด้านการพัฒนาจิตใจที่มีคุณภาพ มีสมรรถภาพ มีจิตใจที่ตั้งมั่นเข้มแข็งและสงบสุข และปัญญาที่มีความรู้ที่ถูกต้อง มีศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่เหมาะสม (โยนิโสมนสิการ) ตามหลักการจัดวิถีพุทธสู่วิถีการเรียนรู้ บูรณาการพุทธธรรม สู่การจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม และวิถีชีวิตอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อนำสู่การเรียนรู้ เข้าใจความจริง มีการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมและมีการวัดผลผ่านหลักภาวนา 4 ตามที่เป็นจริง

นอกจากนั้น ยังสามารถสงเคราะห์เข้ากับลักษณะการปฏิบัติงานใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสงเคราะห์ ด้านการเกื้อกูล ด้านการพัฒนา และด้านการบูรณาการ มีสาระสำคัญและรายละเอียด ดังต่อไปนี้

หลักการสาธารณสงเคราะห์¹⁶

- ด้านที่ 1** การสงเคราะห์ แนวทาง การช่วยเหลือแบบให้เปล่า เป้าหมาย แก้ไขปัญหาเร่งด่วน
- ด้านที่ 2** การเกื้อกูล แนวทาง การสนับสนุน เป้าหมาย สนับสนุนกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานอื่น
- ด้านที่ 3** การพัฒนา แนวทาง การบริหารจัดการมีส่วนร่วม เป้าหมาย ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและผลักดันงานสังฆพัฒนาสู่สังคม
- ด้านที่ 4** การบูรณาการ แนวทาง การสร้างภาคีเครือข่าย เป้าหมาย แสวงการประยุกต์ร่วม

1. **ด้านการสงเคราะห์** หมายถึง การที่พระสงฆ์ วัดหรือองค์กรคณะสงฆ์ให้ความช่วยเหลือทางตรงในแนวทางแบบให้เปล่า อันเป็นการให้ความช่วยเหลือ และสงเคราะห์ที่พระสังคหวัตรให้แก่ประชาชนด้วยความเมตตาเอื้ออาทร ทั้งการสงเคราะห์ในยามปกติที่เป็นการช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่ประชาชนผู้ประสบปัญหาในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสหรือได้รับความเดือดร้อนที่ไม่ได้รับการเหลียวแลจากหน่วยงานใดหรือขาดการดูแลอย่างเหมาะสมจากญาติพี่น้อง

2. **ด้านการเกื้อกูล** หมายถึง การที่พระสงฆ์มีบทบาทในแนวทางสนับสนุนให้ชุมชนหรือองค์กรสาธารณะ สามารถเข้ามาใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของวัด หรือองค์กรคณะสงฆ์เพื่อเกื้อกูลแก่ผู้ต้องการความช่วยเหลือได้ เป้าหมายของการดำเนินงาน คือ การตอบสนองความต้องการ ความจำเป็นหรือการแก้ไขปัญหาของประชาชนในชุมชนหรือในพื้นที่รับบริการของวัด รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน หรือการผลักดันให้คณะสงฆ์เข้าไปมีบทบาทร่วมกับองค์กรอื่นๆ ในการยกระดับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม กล่าวได้ว่าแนวทางการสนับสนุนนี้เป็นการทำกิจกรรมหรือโครงการ เพื่อส่งเสริมหน่วยงานอื่นที่มีแผนงานหรือกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์อยู่ก่อนแล้ว วัดและคณะสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกให้ใช้สถานที่ของวัดจัดกิจกรรมต่าง ๆ

3. **ด้านการพัฒนา** หมายถึง การที่พระสงฆ์ วัดหรือองค์กรคณะสงฆ์มีบทบาทการสาธารณสงเคราะห์ในแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนในชุมชนรอบวัดหรือพื้นที่ให้บริการของวัด โดยเน้นให้วัดเป็นศูนย์กลางการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของ

¹⁶ พินิจ ลาภธนานนท์ และคณะ, แนวคิดพุทธศาสนาเพื่อสังคม สังคหฺรฐะ และสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธ, (นนทบุรี : นิติธรรมการพิมพ์, 2552), หน้า 106 – 110.

ชุมชน เป็นแนวทางส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมหรือกระตุ้นให้พระสงฆ์และประชาชนได้ร่วมกันค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมกันปรึกษาหารือวางแผนงานเพื่อการแก้ไขปัญหา ร่วมกันแสวงหาทรัพยากรการจัดการ ร่วมดำเนินการหรือบริหารจัดการโครงการให้คุ้มค่าและเกิดผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมกันติดตามผลการทำงาน การดำเนินกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ตามแนวทางนี้เน้นการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันพัฒนาชุมชน โดยมุ่งให้เกิดสาธารณประโยชน์ รวมถึงการที่วัดและคณะสงฆ์เข้าไปร่วมมือบทบาทสำคัญในลักษณะการเป็นผู้นำในการพัฒนา

4. ด้านการบูรณาการ หมายถึง การที่พระสงฆ์ วัดหรือองค์กรคณะสงฆ์ได้ร่วมกันผลักดันให้กิจกรรมการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ จนกลายเป็นความร่วมมือทั้งในเชิงนโยบายและปฏิบัติด้วยการสร้างภาคีเครือข่ายขึ้นมา เป็นสื่อกลางที่ร่วมกันรับผิดชอบและผลักดันการทำงานอย่างเป็นระบบ มีเครือข่ายร่วมส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในการดำเนินกิจกรรม บุคลากร และเทคโนโลยี หรืองบประมาณ เพื่อเป้าหมายการประยุกต์แนวทางพุทธศาสนาเพื่อสังคมในการสงเคราะห์ เกื้อกูล และพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความร่วมมือกันของคณะสงฆ์ ประชาชน ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ หรือองค์กรสาธารณประโยชน์ ตัวอย่างการดำเนินงานเชิงบูรณาการ เช่น เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา การขับเคลื่อนธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์ การดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นต้น การสร้างเครือข่ายการสาธารณสงเคราะห์ยังมุ่งหวังประโยชน์อีกประการหนึ่ง คือ วัดสามารถส่งเสริมให้มีจิตอาสาทั้งฝ่ายพระสงฆ์และฆราวาส เพื่อร่วมกันสร้างแนวร่วมในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาผ่านการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะการดำเนินกิจกรรมผ่านหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ซึ่งเป็นการสร้างแนวร่วมของพระสงฆ์และผู้มีจิตอาสา โดยพระสงฆ์เข้าไปมีบทบาทในการบริหารจัดการโครงการในลักษณะที่เป็นกิจกรรมประจำ หรือชั่วคราวร่วมกับภาคีเครือข่าย โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ ความพยายามส่งเสริมการประยุกต์หลักพุทธศาสนาเพื่อสังคมให้มีความเป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ตัวอย่างรูปแบบสาธารณสุขสงเคราะห์

1. รูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ด้านการสงเคราะห์	การสงเคราะห์ช่วยเหลือทุกคนอย่าง โดยเฉพาะเมื่อเกิดภัยพิบัติหรือปัญหาเฉพาะหน้าเร่งด่วน เช่น การแจกถุงยังชีพให้กับผู้ประสบภัยธรรมชาติหรือสถานการณ์ภัยพิบัติฉุกเฉิน ไม่ว่าจะเป็นอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย การประสบอุบัติเหตุ
ด้านการเกี่ยวเนื่อง	การสนับสนุนให้ชุมชนหรือองค์กรสาธารณะเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของวัดหรือองค์กรคณะสงฆ์เกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครเพื่อบรรเทาสาธารณภัยในวัด
ด้านการพัฒนา	พระสงฆ์ วัด หรือองค์กรคณะสงฆ์มีบทบาทการสาธารณสุขสงเคราะห์ด้านสิ่งแวดล้อมโดยเข้าไปมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนในชุมชนรอบวัด หรือพื้นที่ให้บริการของวัด โดยวัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การร่วมกับชุมชนในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างแหล่งกักเก็บน้ำ ฝาย และการปลูกต้นไม้
ด้านการบูรณาการ	พระสงฆ์ วัด องค์กรคณะสงฆ์มีการบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งในการดำเนินกิจกรรม บุคลากร เทคโนโลยี งบประมาณ ในการจัดการภัยพิบัติ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดการปัญหามลภาวะ ดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้ ป่าธรรมชาติ จัดการพื้นที่วัดและชุมชนให้มีความสัปปายะ

2. รูปแบบการจัดการสุขภาพและกลุ่มวัย

ด้านการสงเคราะห์	พระสงฆ์เป็นผู้นำในการช่วยเหลือด้านสุขภาพในยามที่ชาวบ้านเจ็บไข้ได้ป่วย เช่น การดูแลรักษาผู้ป่วยด้วยแนวทางแพทย์แผนไทย หรือการให้รักษาพยาบาลที่บ้าน หรือด้วยยาสมุนไพร เช่น การช่วยเหลือผู้ติดโรคเอดส์ ผู้ติดยาเสพติด ผู้ป่วยติดเตียง นำอาหารไปเลี้ยงคนชราที่บ้านพักคนชรา หรือบ้านเด็กกำพร้า
ด้านการฝึกอบรม	การสนับสนุนให้ชุมชนหรือองค์กรสาธารณะเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของวัดหรือองค์กรคณะสงฆ์เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพและกลุ่มวัย เช่น ให้ที่วัดสงเคราะห์ รักษา คนเจ็บป่วย ทั้งในแนวทางแพทย์แผนโบราณและแพทย์แผนปัจจุบัน หรือเป็นแหล่งผลิตยาสมุนไพรเพื่อแจกจ่ายแก่ผู้ยากไร้ จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ โรงเรียนสอนเด็กก่อนเกณฑ์ การออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง
ด้านการพัฒนา	พระสงฆ์ วัด หรือองค์กรคณะสงฆ์มีบทบาทการสาธารณสงเคราะห์ด้านสุขภาพและกลุ่มวัยในแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ และประชาชนในชุมชนรอบวัด หรือพื้นที่ให้ บริการของวัด โดยวัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ สนับสนุนอุปกรณ์ทางการแพทย์ ให้ความรู้ด้านการอนามัยและสุขภาพ
ด้านการบูรณาการ	พระสงฆ์ วัด องค์กรคณะสงฆ์มีการบูรณาการความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม ทั้งในการดำเนินกิจกรรม บุคลากร เทคโนโลยี งบประมาณ ในการรักษาคนที่เจ็บป่วย การสร้างชุมชนเข้มแข็ง การป้องกันโรคโดยหลักปฏิบัติตนให้มีสุขภาพที่ดี นำธรรมบูรณาการร่วมกับศาสตร์ทางโลกในการพัฒนาตนเอง

3. รูปแบบการพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิถีพุทธ

ด้านการสงเคราะห์	การสร้างอาชีพและเสริมทักษะทางวิชาการให้กับชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ เช่น การให้ความรู้ แนะนำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยคิดค้น ออกแบบวัสดุอุปกรณ์เพื่อทุนแรงงานให้กับคนในชุมชน
ด้านการเกื้อกูล	การสนับสนุนให้ชุมชนหรือองค์กรสาธารณะเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของวัดหรือองค์กรคณะสงฆ์ เช่น การจัดที่ธรณีสงฆ์ให้คนยากจนได้ทำกิจการเกษตรแบบอินทรีย์ สถานฝึกอาชีพ
ด้านการพัฒนา	พระสงฆ์ วัด หรือองค์กรคณะสงฆ์มีบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมกับประชาชนในชุมชนรอบวัด หรือพื้นที่ให้บริการของวัด โดยวัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรม ต่างๆ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมสัมมาชีพ แนะนำระบบบริหารจัดการทรัพย์สินและการออม
ด้านการบูรณาการ	พระสงฆ์ วัด องค์กรคณะสงฆ์ผลักดันกิจกรรมด้านการพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิถีพุทธ โดยบูรณาการความร่วมมือ สร้างภาคีเครือข่ายขึ้นมาเป็นสื่อกลางที่ร่วมกันรับผิดชอบและผลักดันการทำงานอย่างเป็นระบบ

4. รูปแบบการส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม

ด้านการสงเคราะห์	การให้ความรู้เรื่องการเกษตร ภูมิปัญญาชาวบ้าน ส่งเสริมปราชญ์ชุมชนให้มีบทบาทในการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ชาวบ้าน สงเคราะห์สถานที่เป็นแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น จัดกิจกรรมการแสดงศิลปะ นำเสนองานประเพณีต่างๆ
ด้านการเกื้อกูล	การสนับสนุนให้ชุมชนหรือองค์กรสาธารณะเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของวัดหรือองค์กรคณะสงฆ์เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เช่น สนับสนุนการจัดตั้งห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เป็นที่อ่านหนังสือ เพื่อเป็นแหล่งข่าวสารหรือเป็นแหล่งความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาของชุมชน

ด้านการพัฒนา	พระสงฆ์ วัด หรือองค์กรคณะสงฆ์มีบทบาทเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการกับประชาชนในชุมชนรอบวัด หรือพื้นที่ให้บริการของวัด โดยวัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น โรงเรียน บ้าน วัด ชุมชน ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและวันตามประเพณี เช่น กิจกรรมหล่อเทียนพรรษา การทอดกฐินทอดผ้าป่า กิจกรรมวันพ่อวันแม่
ด้านการบูรณาการ	การมีเครือข่ายร่วมส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในการดำเนินกิจกรรม บุคลากร เทคโนโลยี งบประมาณ เพื่อเป้าหมายประยุกต์แนวทางพุทธศาสนาเพื่อสังคมในการสงเคราะห์ เกื้อกูล และพัฒนาสังคมอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความร่วมมือของหลากหลายภาคส่วนในเรื่องภูมิปัญญา และวัฒนธรรม

5. รูปแบบการจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ

ด้านการสงเคราะห์	การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อการจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือ สนับสนุนในการจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ เช่น สวน อุทยานการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ การเรียนรู้พระพุทธศาสนา ต้นไม้ สอนธรรม
ด้านการเกื้อกูล	การสนับสนุนให้ชุมชนหรือองค์กรสาธารณะเข้าใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของวัดหรือองค์กรคณะสงฆ์เกี่ยวกับเรื่องการจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ เช่น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ในวัด การปฏิบัติธรรม ค่ายอบรมศีลธรรม
ด้านการพัฒนา	พระสงฆ์ วัด หรือองค์กรคณะสงฆ์มีบทบาทการสาธารณสงเคราะห์ด้านการจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธในแนวทางสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และประชาชนในชุมชนรอบวัด หรือพื้นที่ให้บริการของวัด โดยวัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยการพัฒนาทักษะความสามารถพระภิกษุสามเณรภายในวัดให้ภูมิรู้ภูมิธรรม ส่งเสริมจริยาสัมมาปฏิบัติแก่ชุมชน หน่วยงาน องค์กรท้องถิ่นให้เข้ามาเรียนรู้ภายในวัด

ด้านการบูรณาการ

มีเครือข่ายร่วมส่งเสริมและสนับสนุนทั้งในการดำเนินกิจกรรม บุคลากร และเทคโนโลยี หรืองบประมาณ เพื่อเป้าหมาย การประยุกต์ แนวทางพุทธศาสนาเพื่อสังคมในการสงเคราะห์ เกื้อกูล และ พัฒนา สังคมอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ความร่วมมือกันของคณะสงฆ์ ประชาชน ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการ หรือ องค์กร สาธารณประโยชน์

3. แนวคิดสังคมสุขภาวะ

3.1 ความหมายสุขภาวะ

ตามธรรมนูญขององค์การอนามัยโลก ซึ่งเริ่มประกาศใช้เป็นทางการทั่วโลก เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ.2491 โดยการรับรองของสมาชิก 61 ประเทศ ได้ให้นิยามคำว่า “สุขภาพ” ดังนี้

“สุขภาพ หมายถึง ภาวะแห่งความมีชีวิตอยู่อย่างปกติสุขสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม ไม่ใช่เพียงแต่ความปราศจากโรคหรือความทุพพลภาพเท่านั้น Health is a state of complete physical, mental and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity.”¹⁷

ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 ประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลกจำนวน 22 ประเทศ จากภูมิภาคเมดิเตอร์เรเนียนตะวันออก ได้ทำข้อเสนอให้เพิ่มเติม “สุขภาพทางวิญญาณ” (spiritual health) บรรจุลงในคำนิยาม “สุขภาพ” ขององค์การอนามัยโลก ดังนี้

“ควรให้นิยามใหม่ว่า สุขภาพ หมายถึง ภาวะความเป็นอยู่อย่างปกติสุข ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ วิญญาณ และสังคม ไม่ใช่เพียงแต่ความปราศจากโรคและความทุพพลภาพเท่านั้น ...Such that it would redefine health as a state of ‘physical, mental, spiritual and social well-being and not merely the absence of disease or infirmity’”¹⁸

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550¹⁹ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สุขภาพ” หมายถึง “ภาวะของมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคม เชื่อมโยง

¹⁷ who.int เว็บไซต์ ©WHO 2017, Constitution of WHO: principles, 1948, ซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมสุขภาพสากล (International Health Conference) ที่นครนิวยอร์ก โดยตัวแทนจาก 61 ประเทศลงนามรับรอง เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2489

¹⁸ en.m.wikipedia.org. Spiritual Health.

¹⁹ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124/ตอนที่ 16 ก/หน้า 1/ 19 มีนาคม 2550

กันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล” และได้ให้ความหมายของ “ปัญญา” ไว้ว่า “ความรู้ทั่ว รู้เท่าทัน และความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุผลแห่งความดี ความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่ความมีจิตอันดีงามและเอื้อเพื่อเผื่อแผ่”

คำว่า “สุขภาพ” ในคัมภีร์พระไตรปิฎก มีคำกล่าวที่บ่งถึงภาวะการมีสุขภาพกายดีมีอยู่ 2 คำ คือ คำว่า “อัปพาโร” มีความเจ็บป่วยน้อย หรือ “อัปปาตังโก” มีโรคน้อย เช่น “ภิกษุในธรรมวินัยนี้... เป็นผู้มิอาพาธน้อย มีโรคเบาบาง” “บุคคลในโลกนี้ ...เป็นผู้ไม่เปียดเบียนสัตว์ ... กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ในที่ใดๆ เขาก็จะเป็นผู้มีโรคน้อย” “ภิกษุทั้งหลาย องค์ของภิกษุผู้บำเพ็ญเพียรมี 5 ประการ คือ...หลังจากตายแล้ว ถ้าไม่ไปเกิดในสุคติสวรรค์กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ในที่ใดๆ เขาก็จะเป็นผู้มีอาพาธน้อย มีโรคเบาบาง”

ภาวะการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ควบคู่กันไปเป็นความหมายที่สมบูรณ์สูงสุดในพระพุทธศาสนา แม้ว่าจะมีโรคทางกายเกิดขึ้น ก็สามารถพัฒนาด้านจิตใจไว้ได้ เพราะมุ่งให้ความสำคัญทางด้านจิตใจเป็นพิเศษ²⁰ ดังพุทธภาษิตที่ว่า “ใจเป็นผู้นำสรรพสิ่ง

พระพุทธเจ้าทรงตรัสถึงความสำคัญของการมีสุขภาพร่างกายที่ไม่มีโรคภัยเบียดเบียนว่า “เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมแก่การบำเพ็ญเพียรอย่างยิ่ง”²¹ หากร่างกายเจ็บป่วยไม่อาจเหยียวยได้แล้ว พระองค์จะทรงมุ่งเน้นการเยียวยาทางด้านจิตใจเป็นหลัก ดังเรื่องที่ปรากฏว่า ครั้งหนึ่งมีภิกษุทุพพลภาพป่วยหนักระยะสุดท้าย พระพุทธเจ้าทรงเยียวยารักษาทางด้านจิตใจ ทรงมีพระดำรัสว่า “แม้ร่างกายจะเจ็บหนักแต่ยังสามารถพัฒนาให้ไปสู่การบรรลุธรรมได้”²²

ทัศนะเรื่องความเจ็บป่วยที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ประการหนึ่งว่า “ร่างกายเป็นรังแห่งโรค” การที่ร่างกายเป็นฐานหรือที่ตั้งแห่งโรค ย่อมจะเจ็บป่วยอย่างใดอย่างหนึ่งไม่มากนักน้อยเป็นธรรมดา อีกคำหนึ่ง คือ คำว่า “อาโรคฺย” ไม่มีโรค ดังพุทธภาษิตว่า “อาโรคฺยา ปรมาลาภา” แปลว่า ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ คำว่า อาโรคฺย อีกนัยหนึ่งหมายถึงภาวะการปราศจากโรคทางจิตเพียงอย่างเดียว ดังพุทธพจน์ที่ว่า ผู้ที่ปราศจากโรคทางกายเป็นเวลานานๆ หรือไม่มีโรคทางกายปรากฏอยู่เลยนั้นพอหาได้ แต่คนที่ไม่มีโรคทางใจแม้เพียงชั่วขณะหนึ่งนี้หายาก ยกเว้นพระอรหันต์ผู้หมดกิเลสแล้วเท่านั้น

²⁰ พระมหาสากล สุภรเมธี (เดินชาบัน), “การดูแลสุขภาพแบบองค์รวมตามแนวพุทธปรัชญา”. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2558 : หน้า 354.

²¹ อจ. ปณจก. 22/53-54/92-9

²² อจ. ปณจก. 22/121/20

คำว่า “สุขภาพ” นั้นมักใช้ควบคู่กันไปกับคำว่า “สุขภาวะ” ในความหมายเช่นเดียวกัน²³ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวว่า “สุขภาวะ” หรือ “สุขภาพ” เป็นคำเดียวกันในภาษาบาลี แต่ภาษาไทยแผลง “ว” เป็น “พ” เป็นคำว่า “สุขภาพ” เมื่อความหมายของสุขภาพ คือ สุขภาพทางกาย จิต สังคมและปัญญา จึงสื่อความหมายใกล้ความสุข ภาวะที่ปลอดทุกข์ เป็นสุข เป็นภาวะที่สมบูรณ์ คำสมัยใหม่เรียกว่า “องค์รวม” ความสุขแนวพุทธหรือสุขภาพแนวพุทธ ประกอบด้วยลักษณะที่เป็นวิชา (ความสว่างส่องใส) วิมุตติ (ความหลุดพ้นเป็นอิสระ) วิสุทธิ (ความหมดจด ไม่ขุ่นมัวเศร้าหมอง) สันติ (ความสงบไม่ร้อนร่นกระวนกระวาย) ซึ่งเป็นภาวะที่เป็นความดีงามของชีวิต²⁴ ดังนั้น เมื่อกล่าวถึงสุขภาพในปัจจุบันจะต้องครอบคลุมสี่ที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1. ภาวะทั่วไปของร่างกายและจิตใจจะต้องแข็งแรงสมบูรณ์ 2. มีสุขภาพทางจิตวิญญาณ 3. จะต้องปราศจากโรคหรือความทุกข์พลภาพ 4. จะต้องเป็นผู้ที่สามารถดำรงตนและปฏิบัติภารกิจต่างๆ ในสังคมได้เป็นปกติสุข²⁵

การมีสุขภาวะที่ดีของพระสงฆ์นั้นควรจะต้องดีพร้อมทั้ง 4 มิติ คือ สุขภาวะทางกาย ทางจิต ทางสังคม และทางปัญญา อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

1) สุขภาวะทางกาย คือ การปราศจากโรค สามารถผสมผสานการทำหน้าที่ของร่างกาย ทั้งทางด้านกายภาพหรือสรีระและการรับรู้ความรู้สึก ไม่อยู่ในภาวะที่เสี่ยงต่อการเกิดโรค รวมทั้งยังมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติที่ช่วยสร้างเสริมสุขภาพทางกายให้ดีขึ้น โดยการออกกำลังกาย การควบคุมน้ำหนัก การรับประทานอาหารที่มีคุณภาพและเพียงพอ การหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ส่งผล เสี่ยงต่อสุขภาพทางกาย เช่น การสูบบุหรี่

2) สุขภาวะทางจิต คือ ความสามารถในการแสดงออกถึงความรู้สึก และอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม มีความเข้มแข็งด้านจิตใจ การที่บุคคลจะมีสุขภาพทางจิตจะต้องเข้าใจอารมณ์ของตน รู้วิธีการเผชิญปัญหา มีความอดทนอดกลั้นต่อความเครียด มีความสนุกสนานกับการทำกิจกรรมและการดำเนินชีวิต ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดความสามารถในการยอมรับตนเอง ควบคุมตนเอง และปรับตัวได้เมื่อเผชิญปัญหาและความเปลี่ยนแปลงทั้ง

²³ พินิจ ลาภธนานนท์, **ประเด็นสุขภาวะในพระไตรปิฎก** (กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์กาพิมพ์ จำกัด, 2556), หน้า 32.

²⁴ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) **สุขภาวะองค์รวมแนวพุทธ** พิมพ์ครั้งที่ 34, (นครปฐม : วัดญาณเวศวัน, 2557), หน้า 3 - 7.

²⁵ ปรีชา วงศ์ทิพย์ **สุขวิทยาส่วนบุคคล** [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.human.cmu.ac.th/home/hc/ebook/006103/lesson4/02.htm> [11 เม.ย. 64]

ในวัดและในชุมชน

3) **สุขภาวะทางสังคม** คือ ความสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยสัมพันธภาพที่ดีทั้งในวัดและในชุมชน ปราศจากความขัดแย้งหรือปัญหาสังคมต่างๆ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลรอบข้าง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาวัดและชุมชนได้อย่างมีความสุข พร้อมจะให้ความช่วยเหลือชุมชน และสามารถปรับตัวเข้ากับบทบาทที่สังคมคาดหวัง ทั้งในสถานะการเป็นพระภิกษุและการเป็นสมาชิกคนหนึ่งของคนในชุมชน

4) **สุขภาวะทางปัญญา** คือ มีความรู้ทั่ว รู้รอบ รู้เท่าทันสิ่งต่างๆ ทั้งทางโลกและทางธรรม เข้าใจเหตุปัจจัยของสรรพสิ่งตามที่เป็นจริง และความเข้าใจอย่างแยกได้ในเหตุแห่งความดีความชั่ว ความมีประโยชน์และความมีโทษ ซึ่งนำไปสู่การมีสติคอยระลึกรู้ใจและอารมณ์ของตนตามความเป็นจริง รู้จักปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่นในตัวตนได้ รวมถึงมีความสามารถถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลอื่นได้ทั้งในหมู่คณะสงฆ์และญาติโยมในชุมชน²⁶

พระพุทธศาสนากล่าวถึงสุขภาพไว้อย่างครอบคลุมทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต จึงสามารถให้ความหมายของสุขภาพตามแนวพระพุทธศาสนาได้ ดังนี้

สุขภาพทางกายดี หมายถึง ร่างกายมีโรคภัยเบียดเบียนน้อย

สุขภาพทางจิตดี หมายถึง ภาวะทางสภาพจิตที่ปราศจากกิเลสอย่างสิ้นเชิง

สุขภาพดี จึงหมายถึง การปราศจากโรคทั้งทางกายและทางจิต²⁷

สรุปได้ว่า สุขภาพ หรือ สุขภาวะ นั้น เป็นภาวะที่เกิดความสมดุลเชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวมของมนุษย์ โดยเป็นความสมบูรณ์ทางกาย จิต ปัญญา และสังคม ไปพร้อมๆ กัน ในทางพระพุทธศาสนาเองก็เน้นทางด้านการศึกษาที่มีภาวะความสมบูรณ์พร้อมด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต มีมรรควิธีเพื่อดำเนินการให้บรรลุผลโดยมีจิตใจเป็นเครื่องนำพาสู่การพัฒนาสุขภาวะรักษาสุขภาพทางกายด้วยหลักอานามัยทางโลกและวิถีปฏิบัติชาวพุทธ รักษาสุขภาพทางจิตด้วยหลักทางธรรม ได้แก่ การให้ทาน รักษาศีล และเจริญจิตภาวนา

3.2 พุทธธรรมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะ

²⁶ พินิจ ลาภธนานนท์, **ประเด็นสุขภาวะในพระไตรปิฎก** (กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์กาพิมพ์ จำกัด, 2556), หน้า 32.

²⁷ โกนิฐฐ์ ศรีทอง และคณะ, "โครงการความรู้ด้านสุขภาพ : ภาวะสังคมและคุณภาพชีวิตในพระสงฆ์", **รายงานการวิจัย**, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยหน้า, 2563), หน้า 44.

พระธรรมวินัย หรือพุทธศาสนาทั้งหมดคือสิ่งที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาวะ เพราะไม่มีอะไรเลยในพระธรรมวินัยที่ไม่เป็นไป “เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขของหมู่ชน” ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า อย่างไรก็ตาม เนื่องจากธรรมวินัยในพุทธศาสนามีมาก (พระอรธรรคกชาจารย์กล่าวว่า มีมากถึง 84,000 พระธรรมขันธ์ หรือ 84,000 หมวดธรรม) เป็นการยากที่ผู้ปฏิบัติทั่วไปจะกำหนดได้ว่า ควรจะเอาส่วนไหนของธรรมะในพุทธศาสนาไปปฏิบัติ เพื่อความมีสุขภาพทางกาย ทางจิตใจ ทางปัญญา และทางสังคม ให้เหมาะสมกับอัตภาพของตน ในที่นี้จะยกตัวอย่างธรรมะบางข้อที่เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะแต่ละด้าน แต่ก็ขอให้เข้าใจว่าการสร้างเสริมสุขภาวะแต่ละด้านไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในธรรมะหรือข้อปฏิบัติที่ยกเป็นตัวอย่างนี้เท่านั้น ยังมีธรรมะอีกหลายหมวดหลายข้อที่ไม่สามารถกล่าวถึงได้ทั้งหมดในที่นี้

1) ธรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะทางกาย ธรรมที่เกี่ยวกับสุขภาพกายโดยตรง ในพุทธศาสนามีหลายข้อ ที่เกี่ยวกับการบริโภคอาหารซึ่งส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพกายก็มี ที่เกี่ยวกับมิติอื่นของสุขภาพกายก็มี ส่วนที่เกี่ยวกับการบริโภคาหารนั้นมีหลักธรรม 2 ข้อ ที่ใครก็สามารถปฏิบัติได้ ข้อแรกเน้น การรู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร (โภชนะเน มัตตัตถุญจตา) คือบริโภคในปริมาณเท่าที่ร่างกายต้องการ ไม่บริโภคมากเกินไปเพราะเห็นแก่รสชาติอาหาร อีกข้อหนึ่งเป็นเรื่องของการใช้ปัญญาพิจารณาให้แยบคาย (โยนิโสมนสิการ) ก่อน แล้วจึงบริโภค ปัจจัยสี่ ซึ่งเป็นศีลหมวดหนึ่งใน 4 หมวดที่ทำให้บรรพชิตมีชีวิตบริสุทธิ์ (ปารีสุทธิศีล) ศีลหมวดนี้เรียกว่า “ปัจจัยสันนิสิตศีล” เป็นข้อกำหนดว่า ทุกครั้งที่บริโภคปัจจัยสี่ (ในกรณีนี้คืออาหาร) ต้องพิจารณาให้เห็นอย่างแยบคายก่อนว่า จะบริโภคเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตและร่างกายให้เป็นอยู่ได้ผาสุก ไม่บริโภคด้วยตัณหา หรือเพื่อความสนุกสนานมัวเมา แต่บริโภคเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่โดยผาสุก และเพื่อเกื้อกูลการปฏิบัติพรหมจรรย์ คือทำสิ่งที่ตั้งตามหน้าของตนเท่านั้น เรื่องนี้เป็นศีลสำหรับภิกษุก็จริง แต่ฆราวาสก็สามารถนำมาใช้ได้โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่คนจำนวนมากมีแนวโน้มน้ำหนักเกิน เพราะบริโภคอาหารด้วยตัณหามากกว่าบริโภคด้วยปัญญา เกี่ยวกับมิติอื่นของสุขภาพกาย ก็มีหลักธรรมและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาหลายอย่าง ที่ชัดเจนก็คือศีล 5 อย่างน้อย ศีลข้อ 1, 3, และ 5 มีผลดีต่อสุขภาพกายโดยตรง อนึ่ง การปฏิบัติของภิกษุในการออกเดินบิณฑบาต และการเดินจงกรม (ทั้งสำหรับพระและคนทั่วไป) ก็เป็นการออกกำลังกายที่ตัวอย่างหนึ่ง นอกเหนือจากเป็นการฝึกจิตให้เป็นสมาธิ

2) ธรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะทางจิตใจ การมีจิตใจเบิกบานเป็นเครื่องชี้วัดการมีสุขภาพทางจิตใจอย่างหนึ่ง แต่ภาวะที่จิตใจเบิกบานนั้นมีหลายระดับ ในขั้นต่ำจิตใจเบิกบานอาจ

เกิดจากการได้ประสบสิ่งที่พึงปรารถนาทั่วไปก็ได้ เช่น ได้ของที่ชอบ ได้อยู่กับคนที่ตนรัก แต่ความเบิกบานเช่นนี้ไม่ยั่งยืน บางคนบางครั้งอาจมีจิตเบิกบานเพราะได้ทำความดี เช่น ได้บำเพ็ญบุญด้วยวิธีต่างๆ ในกรณีเช่นนี้ การทำบุญหรือทำความดีก็เกื้อกูลสุขภาวะทางจิตใจ สูงขึ้นไปกว่านั้น ความเบิกบานอาจเป็นภาวะของจิตที่ตั้งมั่น สงบไม่ฟุ้งซ่าน ในกรณีอย่างนี้ก็เป็นเรื่องของ การมีสติตื่นรู้อยู่ทุกขณะ และมีจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิ ซึ่งก็มีหลายระดับ ผลที่ตามมาอย่างหนึ่งของสมาธิคือการมีจิตปีติเบิกบาน

3) ธรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะทางปัญญา พุทธศาสนาให้ความสำคัญกับปัญญาในระดับของการปฏิบัติในทัศนะของพุทธศาสนา สุขภาวะทางปัญญาหมายถึงความรู้เข้าใจในเหตุและผล รอบรู้ในสิ่งที่ประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์ ตลอดจนรู้แจ้งประจักษ์ในสภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เข้าใจว่าสิ่งทั้งหลายเป็นไปตามเหตุปัจจัยของมัน อันทำให้สามารถวางตนและปฏิบัติได้ถูกต้อง ดำเนินชีวิตได้ปกติ การที่จะบรรลุถึงปัญญาจะต้องฝึกฝนตามแนวทางไตรสิกขา คือ ฝึกให้กาย วาจา ใจเรียบร้อย (ศีลสิกขา) ฝึกจิตให้สงบ ไม่ฟุ้งซ่าน (จิตตสิกขา) เพื่อที่จะมีพลังในการพิจารณาจนเกิดความรู้เข้าใจในสภาวะที่เป็นจริงของสรรพสิ่งว่าเป็นไปตามเหตุปัจจัย (ปัญญาสิกขา) ในที่สุด จิตที่มีสภาวะเช่นนั้นเป็นจิตที่ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว ไม่ว่าจะถูกกระทบด้วยอารมณ์ที่น่าปรารถนาหรือไม่น่าปรารถนาก็ตาม เป็นจิตที่ไม่ถูกพันนาการด้วยความยึดติดกับอารมณ์ต่างๆ มีความโล่งและโปร่งเบา เป็นสภาวะของชีวิตที่เป็นอยู่ด้วยปัญญา

4) ธรรมที่สร้างเสริมสุขภาวะทางสังคม สังคมสุขภาวะคือสังคมที่คนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงชุมชนและสังคมโดยรวม ไม่มีปัญหากระทบกระทั่งกัน เอื้อต่อการที่แต่ละคนจะทำสิ่งที่ดีงามตามศักยภาพของตน ในระดับครอบครัว พุทธศาสนา วางข้อพึงปฏิบัติต่อกัน สำหรับผู้ครองเรือน ระหว่างสามีภรรยา พ่อแม่-ลูก มิตรสหาย เพื่อน พ้อง บริวาร รวมถึงสมณะชีพราหมณ์ด้วย ในระดับชุมชนและสังคมมีหลักปฏิบัติเรื่องศีล ทั้งสำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ จุดมุ่งหมายก็เพื่อให้ชุมชนและสังคมมีความสงบเรียบร้อย ในขั้นพื้นฐานที่สุดพุทธศาสนามีเบญจศีลเป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้คนมีชีวิตอยู่ด้วยกันโดยปราศจากความรุนแรงทุกรูปแบบ ทั้งต่อผู้อื่น (ศีลข้อ 1, 2, 3, 4) และต่อตนเอง (ศีลข้อ 5) นอกจากนี้ยังมีธรรมหมวดหนึ่งที่เอื้อต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกของสังคมทุกระดับ ซึ่งประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการ คือ การแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน การพูดจาน่ารักน่านิยมนับถือ การทำประโยชน์ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และการวางตนสม่าเสมอ ไม่ถือตัว (สังคหวัตถุ 4) พระธรรมวินัย ซึ่งเป็นแก่นแท้ของพุทธศาสนา มีจุดมุ่งหมายสำคัญอยู่ที่ความหลุดพ้นจากทุกข์ ด้วย

การศึกษาและปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดปัญญา มีธรรมชาติที่เป็นข้อฝึกฝนจำนวนมากตั้งแต่ระดับพื้นฐาน เพื่อความมีสุขภาพทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ในการดำรงชีวิตประจำวัน ไปจนถึงระดับที่ละเอียดคือการรู้เข้าใจด้วยปัญญา จนเห็นชัดในสภาวะของสิ่งทั้งหลาย ว่าขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยอย่างไร ความรู้เข้าใจเช่นนั้นจะทำให้จิตใจคลายความยึดติด หลุดพ้น และเป็นอิสระ นั่นคือเป็นสภาวะทางปัญญาชั้นยอด²⁸

อย่างไรก็ตาม ในภาคหลักธรรมและหลักปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพนั้น เป็นวิถีปฏิบัติตามกรอบพระธรรมวินัยอันมีผลช่วยให้มีสุขภาพดีทางกายและทางใจ มีความสงบพบกับความสุข เข้าใจในสภาวะธรรมและสภาวะการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏพบเจอแล้วสามารถแก้ไขปัญหาเยียวยารักษาได้ นั่นจึงเป็นผลของการปฏิบัติและการจัดทำกิจกรรมหรือกิจวัตรของพระสงฆ์

ฉะนั้น ผลอันเกิดจากกิจกรรมการเสริมสร้างสุขภาพและการเรียนรู้ทางสังคมของพระสงฆ์ มีผลดังนี้

1. การทำให้เกิดการเรียนรู้ การที่พระสงฆ์ได้ดำเนินการกิจกรรม โครงการพัฒนาต่างๆ ในพื้นที่ รวมทั้งมีการศึกษาปัญหาของชุมชน จึงทำให้พระสงฆ์และชุมชน เกิดความรู้ ความเข้าใจและมองเห็นแนวทางการแก้ไขโดยมีการเรียนรู้ร่วมกัน เช่น ให้ชาวบ้านซึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาได้รู้และเข้าใจ จนมองเห็นโทษและประโยชน์ของพฤติกรรมบางอย่าง ทำให้เกิดแนวคิดสติปัญญาและกระบวนการที่จะแก้ไขปัญหา แล้วหาทางพัฒนาร่วมกัน โดยใช้กระบวนการและองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนากับความรู้ในสาขาต่างๆ

2. การทำให้เกิดเครือข่ายการพัฒนา การที่พระสงฆ์ได้มีการทำงานร่วมกับฝ่ายต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะสงฆ์ มูลนิธิและสถาบันการศึกษา ที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้เกิดขยายเี่ยวการทำงานและการเรียนรู้ร่วมกัน ในกรณีโครงการพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพในการเตรียมรับมือภัยพิบัติ (แผ่นดินไหว) ของจังหวัดเชียงรายนั้น ได้มีการเชื่อมเี่ยวการทำงานร่วมกับฝ่ายต่างๆ เช่น ส่วนราชการจังหวัดเชียงราย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขาของคุณเตือนใจ ดีเทศน์ คณะสงฆ์จังหวัดต่างๆ ที่ร่วมกันช่วยเหลือบริจาคทุนเพื่อฟื้นฟูผู้ประสบภัยแผ่นดินไหวในพื้นที่จังหวัดเชียงราย ดังนั้น การ

²⁸ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, **สุขภาพคนไทย 2561 : พุทธศาสนกับการสร้างเสริมสุขภาพ**, (นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2561), หน้า 99 - 101.

ทำงานของพระสงฆ์จึงเกิดภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เชื่อมโยง ทั้งประเด็นกิจกรรมการพัฒนา และพื้นที่ทำให้เกิดพลังการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและมีสุขภาวะที่ดีของบุคคลและชุมชน

3. การทำให้เกิดการจัดการตนเองด้านสุขภาวะ การที่พระสงฆ์และชุมชนได้มีการทำงานร่วมกันในประเด็นกิจกรรมต่างๆ เช่น การสวดมนต์หมู่ การปลูกป่า การป้องกัน ยาเสพติด การส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาชาวเขา และการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น ทุกสิ่งทั้งที่ดำเนินการนำไปสู่การจัดการตนเองด้านสุขภาวะและการจัดการชุมชน โดยมีการพัฒนาด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านจิตใจ และปัญญา โดยมีหลายชุมชนที่พยายามฝึกฝนพัฒนาตนเอง ตัวอย่างเช่น การไม่ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ที่ไม่เลิกเหล้า โดยยังไม่รับเข้าสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ การไม่ได้รับแจกวัตถุสิ่งของ การใช้กระบวนการต่อยอดทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ชาวบ้านได้มีโอกาส เวทีการพูดจาหาทางออกของปัญหา รวมถึงการส่งเสริมงานประเพณี พิธีกรรมในชุมชน มาเป็นเงื่อนไขของการพัฒนา เช่น การบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ และนำกิจกรรมอื่นๆ ให้ชาวบ้านได้เห็นเป็นเรื่องบาปบุญคุณโทษ การดูแลรักษาสุขภาพ การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น จึงเกิดการจัดการตนเองและการดูแลสุขภาวะของชุมชน ได้ด้วยคนภายในชุมชนเองอย่างยั่งยืน

4. การทำให้เกิดพลังการเปลี่ยนแปลง วิธีการทางสังคมที่เกิดจากเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้เกิดพลังการเปลี่ยนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะที่มาจาก การขับเคลื่อนในเชิงพหุภาคีที่มีพระสงฆ์ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ร่วมกันดำเนินการ การเปลี่ยนแปลงจากจุดเล็กๆ ดัง เช่น การเรียนรู้ของวัดป่าสุขสมบูรณ บวรรัมย์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ของเยาวชน ในหมู่บ้านที่นำไปสู่การจัดการด้านการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น และการนำไปสู่การจัดการสุขภาวะแบบองค์รวม ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงจากภายในไปสู่ภายนอก

5. การให้เกิดการแก้ไขปัญหาของบุคคลและสังคม การแก้ไขปัญหาของบุคคลและสังคมนั้น สามารถแก้ไขได้หลายระดับตั้งแต่ในระดับนโยบาย องค์กร ชุมชน และระดับบุคคล ในกรณีการจัดการที่มีพระสงฆ์มีส่วนร่วมในการพัฒนานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการแก้ไขในระดับชุมชน และปัจเจกบุคคล เช่น การให้ชุมชนมีการจัดการตนเอง บวชป่า การดูแลผู้สูงอายุ การพัฒนากองทุนชุมชน เป็นต้น นับว่าเป็นการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาในระดับชุมชน เพื่อสุขภาวะที่ดีของชุมชนและสังคมในภาพกว้าง²⁹

²⁹ พระมหาสุทิตย์ อาภาภโร และคณะ, รายงานการวิจัยการเสริมสร้างสุขภาวะและการเรียนของสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา, (พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558), หน้า 215 - 218.

จะเห็นได้ว่า บทบาทของพระสงฆ์มีส่วนต่อการแก้ไขปัญหอันเกิดขึ้นเฉพาะหรือเกิดขึ้นอย่างกระพริบตา มีการเชื่อมประสานกับหน่วยงานต่างๆ ในการช่วยเหลือ มีวิธีการจัดการอย่างเป็นระบบและมีการส่วนร่วมด้วยกันทั้งวัดและชาวบ้าน ส่งเสริมการพัฒนาด้วยการพัฒนาองค์ความรู้สู่การเกิดพลังการขับเคลื่อนงานด้วยกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมที่หลากหลาย ตลอดถึงการแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้คนให้เป็นไปในเชิงบวก มีหลักศีลธรรมเป็นเครื่องประกอบการดำเนินชีวิตและการใช้ชีวิตประจำวัน

4. นโยบายรัฐที่เกี่ยวข้อง และการส่งเสริมพระพุทธศาสนา

จากกระแสสังคมปัจจุบันที่ต้องการให้เกิดการปฏิรูปขึ้นในทุกองค์กร ไม่เว้นแม้กระทั่งวงการพระพุทธศาสนา และจากสาเหตุของปัญหาการนำพระพุทธศาสนาใช้ในชีวิตประจำวัน อาจจะมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสมไม่สมควร และปัญหาจากองค์กรศาสนา โดยเฉพาะพระภิกษุสามเณรซึ่งได้รับการยกย่องนับถือว่า “เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ” บางรูปได้ประพฤติไม่เหมาะสม ไม่เป็นบ่อเกิดแห่งศรัทธา มีการดัดแปลงหลักธรรมคำสอนผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเอง ด้วยเหตุนี้สภาปฏิรูปแห่งชาติ³⁰ จึงได้เสนอให้มีการปฏิรูปองค์กรพระพุทธศาสนาใน 4 ประเด็นหลักคือ

1) เรื่องทรัพย์สินของวัดและพระสงฆ์ เนื่องจากเห็นว่า มีพระสงฆ์บางรูปแสดงความอวดรวย ใช้ชีวิตฟุ้งเฟ้อ ทำให้เห็นว่าเป็นผู้สะสมมากกว่าเสียสละ และทรัพย์สินของวัดไม่มีการแสดงบัญชีทรัพย์สินให้พุทธศาสนิกชนได้รับรู้ถึงที่มาที่ไปของเงินบริจาค ไม่มีการตรวจสอบความโปร่งใส

2) เรื่องปัญหาของพระสงฆ์ที่ไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยนำมาซึ่งความเสื่อมศรัทธา เนื่องจากเห็นว่า มีพระสงฆ์บางรูปที่ประพฤติผิดนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง ประพฤติไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะไม่มีความรู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างชัดเจน สั่งสอนประชาชนตามความเข้าใจของตัวเองที่คิดว่าถูกต้อง หรือสอนตามแบบอย่างโบราณาจารย์ที่เคยสั่งสอนกันมาจากอดีต

---

³⁰ การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเนื่องมาจากรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 27 ว่า “ให้มีสภาปฏิรูปแห่งชาติมีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการปฏิรูปในด้านต่างๆ”

3) เรื่องการทำพระธรรมวินัยให้วิปริตและการประพฤติวิปริตจากพระธรรมวินัย เนื่องจากมีพระภิกษุบางรูปที่มีความรู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาพอสมควรแต่ได้ดัดแปลงหลักธรรมคำสอนนั้นให้เอื้อประโยชน์แก่ตนเอง สร้างความเข้าใจผิดแก่พุทธศาสนิกชนผู้เคารพนับถือและปฏิบัติตามจนเข้าใจว่านั่นคือพระพุทธศาสนาที่แท้จริง

4) เรื่องฝ่ายอาณาจักรที่จะต้องเข้าไปสนับสนุนปกป้องคุ้มครองกิจการพระพุทธศาสนา เพราะเห็นว่า องค์กรทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะมหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ไม่สามารถที่จะบริหารจัดการกิจการพระพุทธศาสนาให้เรียบร้อยดีงามได้ องค์กรทางพระพุทธศาสนา ขาดความทันสมัย แก้ไขปัญหาได้ไม่ทันทั่วถึง

สภาปฏิรูปแห่งชาติจึงนำข้อเสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีมติให้ฝ่ายศาสนจักร คือ มหาเถรสมาคม ดำเนินการหาแนวทางในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้องเหมาะสมตามพระธรรมวินัย กฎหมายบ้านเมือง และจารีตประเพณีที่ปฏิบัติสืบกันมา

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาถูกยกขึ้นมาเป็นเรื่องเร่งด่วนเพื่อสร้างศรัทธาประชาชนที่มีต่อพระพุทธศาสนาให้กลับคืนมาโดยเร็ว จึงได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนางานคณะสงฆ์อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สอดคล้องกับภาระงาน 6 ด้านของคณะสงฆ์มีการจัดระดมความคิดเห็นจากคณะสงฆ์ในเขตปกครองทุกหน กำหนดแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 2560 – 2564 และการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยถ่ายทอดสู่ระดับหน ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับวัด³¹

4.1 แนวคิดการปฏิรูปกับกรอบแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาถือเป็นวาระแห่งชาติ เพราะได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 โดยคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาในครั้งนี้ เป็นการดำเนินนโยบายของมหาเถรสมาคม ที่เสนอคณะรัฐบาลให้มีความเห็นชอบดำเนินการ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

³¹ แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจังหวัดจันทบุรี (พ.ศ.2561 - 2564) [ออนไลน์] แหล่งที่มา <http://www.buddhism4.com/web/file-yuttasart/13chanthaburee.pdf> [9 เม.ย. 64]

ประเทศ 20 ปี ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจำเป็นต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายจะขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในหลากหลายมิติไปพร้อมๆ กัน มีรายละเอียดโดยย่อดังนี้

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนาคมในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของ

ทรัพยากรธรรมชาติ

- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติจะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
- 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง
- 3) ความสามารถในการแข่งขัน
- 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ
- 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ³²

³² สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)**, [ออนไลน์] แหล่งที่มา https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/3journal/b206.pdf [12 เม.ย. 64]

จากกรอบแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันศาสนาดังกล่าวข้างต้น ได้มีหลักการกำหนดแผนยุทธศาสตร์มีทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goal) แผนยุทธศาสตร์ที่ดีนั้น จะต้องถูกกำหนดขึ้นตามวิสัยทัศน์ขององค์การทางคณะสงฆ์ฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2560-2564 ของคณะสงฆ์ สอดคล้องภายใต้แผนปฏิรูปประเทศ 20 ปี

กำหนดแผนยุทธศาสตร์ฯ ในกรอบทิศทางหรือแนวทางปฏิบัติตามพันธกิจและภารกิจ (Mission) ให้สัมฤทธิ์ผลตามวิสัยทัศน์ (Vision) และเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goal) โดยได้กำหนดขึ้นภายใต้วิสัยทัศน์คือ “พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุข อย่างยั่งยืน มีพันธกิจด้านปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านสาธารณสงเคราะห์ และด้านพัฒนาพุทธมณฑล ผลลัพธ์องค์กร คือ อัตราเพิ่มขึ้นของผู้ศึกษาพระปริยัติธรรมและพระพุทธศาสนา อันดับความสันติสุขของประเทศ ศูนย์ข้อมูลด้านพระพุทธศาสนาของโลก การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา 2) ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน 3) การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ 4) มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา³³

4.2 ที่มาของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาถือเป็นวาระแห่งชาติ เพราะได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พ.ศ. 2557 ที่กำหนดให้สภาพปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ทำการศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปด้านต่างๆ เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) คณะรัฐมนตรี (ครม.) คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (คสช.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มหาเถรสมาคม องค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย ได้มีคำสั่ง ที่ 2/2559 แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคมลงวันที่ 25 เมษายน 2559 จากนั้นคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ได้มีการประชุมจัดทำแผนยุทธศาสตร์ตามภารกิจรอบงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการปกครอง 2) ด้านการศาสนศึกษา 3) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ 4) ด้านการเผยแผ่ 5) ด้านการสาธารณูปการ 6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และบวกด้านการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก และเมื่อวันที่ 10

³³ พระเทพพรเมธี และคณะ, "การขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา : นโยบายแลแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสังคมสันติสุข", รายงานการวิจัย, (คณะพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560), หน้า 39 - 40.

มกราคม 2560 ได้เสนอแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ระยะ 5 ปี พ.ศ. 2560-2564 ต่อที่ประชุมมหาเถรสมาคมในคราวประชุม ครั้งที่ 2/2560 เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2560 ที่ประชุมพิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา และให้ดำเนินการได้ทันที ต่อมาเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2560 ได้มีการประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคมและผู้เกี่ยวข้อง ที่ประชุมรับทราบแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา และเสนอให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาสู่การปฏิบัติต่อมหาเถรสมาคมจึงมีมติในคราวประชุมครั้งที่ 12/2560 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2560 เห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา (คปพ.) และให้เจ้าคณะภาคแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาระดับภาคเพื่อให้การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลตามนโยบายของคณะสงฆ์ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติได้เสนอรายงานผลการพิจารณาศึกษาการปฏิรูปแนวทางและมาตรการปกป้องพิทักษ์กิจการพระพุทธศาสนาของคณะกรรมการปฏิรูปแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช (2557) และ เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2558 สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปแนวทางและมาตรการปกป้องพิทักษ์กิจการพระพุทธศาสนา เรียกว่า คณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา มีเหตุผลในการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดนี้ว่า

“ปัจจุบันเกิดปัญหาในกิจการพระพุทธศาสนามากมาย สาเหตุหนึ่งที่สำคัญมาจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ที่เน้นการปกครองภายในคณะสงฆ์เป็นส่วนใหญ่โดยขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น คณะสงฆ์จึงดำเนินการกิจการพระพุทธศาสนาขึ้นอย่างเอกเทศโดยปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงเกิดปัญหาเสื่อมถอยและความศรัทธาในคณะสงฆ์ทั้งจากภายในและภายนอก ซึ่งหากไม่ได้รับการปฏิรูปโครงสร้างอย่างจริงจังทั้งระบบ จะส่งผลให้กิจการพระพุทธศาสนาในสังคมไทยเสื่อมลงตามลำดับ”

จากมติคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2558 ได้รับทราบข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตามที่สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติเสนอและมีมติมอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบ โดยมีประเด็นการปฏิรูป 4 เรื่อง ได้แก่ (1) เรื่องทรัพย์สินของวัดและพระภิกษุสงฆ์ (2) เรื่องปัญหาพระสงฆ์ที่ไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยนำมาซึ่งความเสื่อมศรัทธา (3) เรื่องการทำให้พระธรรมวินัยให้วิปริต

และการประพฤติวิปริตจากพระธรรมวินัย และ (4) เรื่องฝ่ายอาณาจักรที่จะต้องเข้าไปสนับสนุนปกป้องคุ้มครองกิจการของฝ่ายศาสนจักร จากประเด็นดังกล่าวนี้ พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้เสนอแนวคิดและแนวทางปฏิบัติควรคำนึงถึงวัฒนธรรมองค์กรในพระพุทธศาสนา และควรวัดหลักที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรสได้ทรงมีพระมหาสมณมติไว้เมื่อ พ.ศ. 2447 ความตอนหนึ่งว่า

“ภิกษุสงฆ์มีกฎหมายอันพึงฟังอยู่ 3 ประเภท คือ กฎหมายแผ่นดิน 1 พระวินัย 1 จาริต 1”

ภายใต้กระแสปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาดังกล่าวนี้ เป็นที่มาของการจัดประชุมสัมมนาระดมความเห็นจากพระสังฆาธิการและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาให้สอดคล้องเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล โดยมหาเถรสมาคมจัดประชุมเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ได้มีมติมอบหมายกรรมการมหาเถรสมาคม 3 รูป ประกอบด้วย (1) พระพรหมมุนี (2) พระพรหมโมลี และ (3) พระพรหมบัณฑิต ประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดวิธีการและแนวทางในการปฏิบัติ มติที่ประชุมมีความเห็นชอบให้มีการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตามภารกิจคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ (1) งานด้านปกครอง (2) ด้านการเผยแผ่ (3) ด้านการศาสนศึกษา (4) ด้านการศึกษาสงเคราะห์ (5) ด้านสาธารณูปการ (6) ด้านการสาธารณสงเคราะห์ และพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนา โดยกำหนดกรอบแนวทางการดำเนินการไว้ 3 ระยะ รวมระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2558-พ.ศ. 2563 โดยปัจจุบันได้ดำเนินการอยู่ในระยะที่ 3 ระหว่าง มกราคม 2560-ธันวาคม 2563 เป็นช่วงสรุปและประเมินผลการดำเนินการตามระยะที่ 2 พัฒนาปรับปรุงรูปแบบและแนวทางในส่วนที่ยังไม่เสร็จตามแผน และได้มีการจัดทำแผนแม่บทการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2560-2564³⁴

4.3 การบริหารกิจการคณะสงฆ์ตามพันธกิจ 6 ด้าน

การบริหารการปกครองคณะสงฆ์ไทย อยู่ภายใต้การปกครองโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์โดยกำหนดอำนาจหน้าที่มหาเถรสมาคมในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ การบริหารกิจการคณะสงฆ์ คือ กิจการที่คณะสงฆ์จะต้องทำหรือที่จะต้องถือเป็นธุระหน้าที่เพราะเป็นการคณะสงฆ์และการพระศาสนาหรือเพราะเกี่ยวกับการคณะสงฆ์และการพระศาสนา มี 6 ฝ่าย คือ

³⁴ พระเทพพรเมธี และคณะ, “การขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา : นโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสังคมสันติสุข”, รายงานการวิจัย, (คณะพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560), หน้า 35 - 37.

การเพื่อความเรียบร้อยดีงาม (การปกครอง) การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์³⁵ ซึ่งในปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของมหาเถรสมาคม สำหรับการบริหารจัดการวัด เป็นภาระหน้าที่โดยตรงของเจ้าอาวาส ซึ่งตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 23 (พ.ศ. 2541) ระเบียบงานในการบริหารจัดการวัดของพระสังฆาธิการไว้ 6 ด้าน ได้แก่ การปกครอง การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ สามารถแสดงรายละเอียด ได้ดังนี้³⁶

4.3.1 การปกครอง

การปกครอง หมายถึง ภารกิจที่เจ้าดำเนินการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยดีงาม เพื่อให้พระภิกษุสามเณรที่อยู่ในวัด หรือในปกครองให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง กฎมหาเถรสมาคม หรือพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช³⁷ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 (และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2561) ได้ลำดับชั้นการปกครองคณะสงฆ์ไว้ดังนี้

มาตรา 20 คณะสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม การจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายมหาเถรสมาคม หลักการปกครอง เป็นภารกิจที่วัดโดยพระภิกษุผู้เป็นเจ้าอาวาส หรือเจ้าคณะปกครอง ดำเนินการสอดส่อง ดูแลรักษาความเรียบร้อยดีงาม เพื่อให้พระภิกษุสามเณรที่อยู่ในวัด หรือในปกครองปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศของมหาเถรสมาคม หรือพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช ภารกิจด้านนี้ครอบคลุมถึงการที่พระภิกษุผู้ทำหน้าที่เป็นเจ้าคณะปกครองทุกระดับ นับตั้งแต่ผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส เจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ

---

³⁵ พระธรรมปริยัติโสภณ (วรวิทย์ คงคปญโญ), **การคณะสงฆ์และการพระศาสนา** พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2548), หน้า 9.

คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, **พระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559), หน้า 156-157.

³⁶ พระมหากฤษฏา กิตติโสภโณ, ดร. และคณะ, “กลยุทธ์การบริหารองค์กรสงฆ์ที่เข้มแข็งในยุคโลกาภิวัตน์”, **รายงานวิจัย**, (คณะสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560).

³⁷ พระมหาเกรียงไกร กิตติเมธี, บรรณาธิการ, **ธรรมสมโภช สำนักเรียนวัดยานนาวา** (สมุทรปราการ : เอเชีย แปซิฟิก ออฟเซ็ท จำกัด, 2553), หน้า 27.

เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะภาค เจ้าคณะใหญ่ (หน) นอกจากนี้ยังรวมถึงการที่พระภิกษุทำหน้าที่เป็นพระกรรมวาจาจารย์ เป็นพระอุปัชฌาย์ ในการอุปสมบทกุลบุตร³⁸

งานด้านการปกครองนั้น เป็นงานที่จะต้องจัดการบริหารที่ละเอียดอ่อน และให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันตลอดเวลา ผู้ปกครองวัดก็คือ เจ้าอาวาส ซึ่งเป็นพระสังฆาธิการมีความรับผิดชอบต่อการพระศาสนาอย่างยิ่ง คำว่า “วัด” มีความหมาย 2 ประการคือ หมายถึง ศูนย์กลางแห่งการศาสนาทั้งปวง และหมายถึงแหล่งรวมของส่วนประกอบที่สำคัญของพระศาสนา 5 ประการ คือ

1. ศาสนสถาน ได้แก่ พื้นที่ตั้งวัดและบริเวณ มีลักษณะเป็นไปตามธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเหมาะที่จะเป็นเครื่องเสริมสร้างความวิเวก ความสงบ

2. ศาสนวัตถุ ได้แก่ สิ่งปลูกสร้าง เป็นเสนาสนะต่างๆ เป็นปูชนียวัตถุ ปูชนียสถานที่แสดงถึงความถูกต้อง เรียบร้อย นำไปสู่ความสงบ

3. ศาสนบุคคล ได้แก่ พระภิกษุสามเณรที่มีลักษณะเป็นสมณะ ตั้งอยู่ในศีลจารวัตรบำเพ็ญหน้าที่ศึกษา ปฏิบัติและแนะนำสั่งสอนเพื่อความสงบ บำเพ็ญสังคมสงเคราะห์ตามสมณวินัย ศิษย์วัดที่มีลักษณะเป็นพุทธมามกะ ตลอดจนทายกทายิกาที่มีแนวแห่งความเป็นอุบาสกอุบาสิกา มีความมั่นคงในพระพุทธศาสนาพอสมควร

4. ศาสนธรรม ได้แก่ ระเบียบแบบแผน ขนบประเพณีทางศาสนา ตลอดจนคำสั่งสอนและแนวทางปฏิบัติทางพระศาสนาที่ได้รับการยกย่องเชิดชูและศึกษาเล่าเรียนด้วยความเลื่อมใสในคุณค่าเป็นที่พึงพอใจ

5. ศาสนกิจ ได้แก่ งานต่างๆ ทางพระศาสนา เช่น การศึกษา การเผยแผ่หรืองานเสริมสร้างความบริสุทธิ์ ความมั่นคงของสังฆมณฑล เพื่อความดำรงอยู่ด้วยดีของพระศาสนา เจ้าอาวาสมีหน้าที่ที่จะต้องบริหารส่วนประกอบที่สำคัญของพระศาสนาทั้ง 5 นี้ไปพร้อมๆ กันด้วยความรับผิดชอบ โดยนโยบายที่สุขุมรอบคอบ เหมาะสมกับกาลเทศะ และสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ ภารกิจที่เจ้าอาวาสจะต้องให้ความสนใจเอาใจใส่เป็นพิเศษ คือ การบริหารศาสนบุคคล โดยเริ่มงานปกครองพระภิกษุสามเณรในวัดให้เป็นพื้นฐานเบื้องต้น³⁹

³⁸ กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน**, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://anyflip.com/ahqe/ekip> [12 เม.ย. 64].

³⁹ พระครูประภัสร์สิทธิคุณ (ประสิทธิ์ ปภัสฺสโร), **บทบาทของพระสงฆ์ด้านการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด**, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555), หน้า 44-45.

การปกครอง เป็นการปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง กฎมหาเถรสมาคม หรือพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงาม โดยมีการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้เกิดการพัฒนาวัดและชุมชนให้เข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางแห่งพระศาสนา สร้างและพัฒนาการพระศาสนา ได้แก่ ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ ศาสนบุคคล ศาสนธรรม และศาสนกิจ จึงเป็นภารกิจที่วัดโดยผู้เป็นเจ้าของอาวาสหรือเจ้าคณะปกครองดำเนินการสอดส่อง ดูแล รักษาความเรียบร้อยดีงาม

4.3.2 การศาสนศึกษา

การศาสนศึกษา หมายถึง ภารกิจวัดในด้านการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ ทั้งแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โท เอก ในมหาวิทยาลัยสงฆ์ และมหาวิทยาลัยสถาบันการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังรวมถึงการส่งเสริมพระภิกษุสามเณรให้ศึกษาพระปริยัติธรรมทุกๆ ด้าน ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เช่น การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาพระปริยัติธรรม การมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้ เป็นต้น⁴⁰

ด้านการศาสนศึกษา การศาสนศึกษาหรือการศึกษาของพระภิกษุสงฆ์ในอดีตมี 2 ประการ คือ

- (1) คันถุระ ได้แก่ การศึกษาพระธรรมวินัย อันเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
- (2) วิปัสสนาธุระ ได้แก่ การเรียนกรรมฐาน อันเป็นเครื่องมือหรืออุบายฝึกหัด

จิตใจของตนเองให้สะอาดผ่องแผ้ว ปราศจากกิเลสอาสวะทั้งปวง

โดยมากสาระของธรรมะในพระไตรปิฎก จัดแบ่งออกเป็น 3 หมวด คือ

- (1) หมวดพระสูตร มี 21,000 พระธรรมชั้นร์ เรียกว่า พระสูตรตันตปิฎก
- (2) หมวดพระวินัย มี 21,000 พระธรรมชั้นร์ เรียกว่า พระวินัยปิฎก
- (3) หมวดพระอภิธรรม มี 42,000 พระธรรมชั้นร์ เรียกว่า พระอภิธรรมปิฎก

รวมทั้ง 3 หมวดนี้เรียกว่า “พระไตรปิฎก” พระไตรปิฎกจึงเป็นคัมภีร์ที่สำคัญยิ่งของพระพุทธศาสนาสืบต่อมา

องค์ประกอบที่สำคัญของการศึกษาพระพุทธศาสนา

- (1) ปริยัติ ได้แก่ การศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัย นับเป็นองค์ประกอบสำคัญ

⁴⁰ พระมหาเกรียงไกร กิตติเมธี, บรรณารักษ์, ธรรมสมโภช สำนักเรียนวัดยานนาวา หน้า

โดยความเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติ และการศึกษาเล่าเรียนปริยัติธรรมนั้นเป็นการศึกษาภาคทฤษฎี คือ การศึกษาพระธรรมวินัยให้มีความรู้พื้นฐานอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อให้เกิดความกระจ่างแจ้งว่า คำสอนของพระพุทธองค์ที่จัดเป็นธรรมบทนั้นว่าด้วยเรื่องอะไร ถ้าผู้เรียนจะน้อมนำพระธรรมคำสอนมาปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางหรือแสงประทีปแห่งชีวิต จะทำอย่างไรและเมื่อปฏิบัติตามแล้วจะได้ผลอย่างไร เป็นต้น เรียกว่าปริยัติ

(2) **ปฏิบัติ** ได้แก่ การน้อมนำเอาหลักธรรมคำสอนที่ได้เรียนรู้ในทางภาคทฤษฎีนั้นมาสู่ภาคปฏิบัติคือนำมาปฏิบัติจริงๆ เพื่อเป็นการอบรมกาย วาจา และใจ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ นำเอาหลักธรรมที่เรียนรู้แล้วนั้นมาเป็นแนวทางหรือปทัฏฐานแห่งชีวิตให้เหมาะสมกับฐานะตน เรียกว่า ปฏิบัติ

(3) **ปฏิเวธ** ได้แก่ ผลของการปฏิบัติธรรมนั้น เช่น พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันตสาวก และพระอริยบุคคล เป็นต้น ผู้ได้รับผลแห่งการปฏิบัติ ซึ่งทำให้ยกฐานะจากปุถุชนธรรมดาขึ้นมาเป็นพระอริยบุคคล การบรรลุธรรมขั้นนั้นๆ ตามภูมิธรรมที่ตนปฏิบัติ นั้น ไม่มีใครมายกย่องหรือแต่งตั้งให้ จะรู้ได้ด้วยตนเอง คือ เป็นปัจเจกตั้ง เวทิตัพโพวิญญูหิ เรียกว่า ปฏิเวธ

การศึกษาของพระภิกษุสงฆ์ในปัจจุบัน ในปัจจุบัน การศึกษาของพระภิกษุสงฆ์ มี 4 ประเภท คือ

(1) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม (ระดับประถมศึกษา) สนามหลวง แผนกธรรม มีหลักสูตรคือ นักธรรมจัดสำหรับพระภิกษุสามเณร และธรรมศึกษาจัดสำหรับคฤหัสถ์ สำหรับหลักสูตรนักธรรม แบ่งเป็นนักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นเอก ส่วนหลักสูตรธรรมศึกษา แบ่งเป็นธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท และธรรมศึกษาชั้นเอก

(2) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลี (ระดับมัธยมศึกษา-อุดมศึกษา) สนามหลวงแผนกบาลี แบ่งการศึกษาบาลี ดังนี้ ประโยค 1-2 ประโยค ป.ธ. 3 ประโยค ป.ธ. 4 ประโยค ป.ธ. 5 ประโยค ป.ธ. 6 ประโยค ป.ธ. 7 ประโยค ป.ธ. 8 และประโยค ป.ธ. 9

(3) การศึกษาพระปริยัติธรรม (แผนกสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษา) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเป็นโรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้นในที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์หรือที่ดินของมูลนิธิทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

(4) การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ (ระดับอุดมศึกษา) ได้แก่ มหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของคณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุต มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 แห่งรับผู้เรียนที่เป็นพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์⁴¹

หลักการศาสนศึกษา เป็นภารกิจด้านการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ทั้งแผนกธรรม - บาลี แผนกสามัญ การอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง ภารกิจด้านนี้ครอบคลุมถึงการที่พระภิกษุทำหน้าที่เป็นครูสอน เป็นกรรมการตรวจข้อสอบธรรมบาลีสนามหลวง เป็นเลขานุการสอบธรรม - บาลีสนามหลวง เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือเป็นประธานจัดสอบธรรม - บาลีสนามหลวง และเป็นเจ้าสำนักเรียนในฐานะที่เป็นเจ้าอาวาส นอกจากนี้ ยังรวมถึงการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมทุกๆ วิธีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เช่น มอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่สอบไล่ได้ จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาพระปริยัติธรรม เป็นต้น⁴²

สรุปได้ว่า การศาสนศึกษา จะต้องจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งแผนกธรรม บาลี และสามัญศึกษา สนับสนุนการศึกษาพระภิกษุสามเณรในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย โดยมีหลักการสืบเนื่องมาจากอดีตคือ คันถุระและวิปัสสนาธุระ ตลอดถึงมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาของพระภิกษุสามเณร

2.3.3 การศึกษาสงเคราะห์

การศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง ภารกิจวัดในการดำเนินงานการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และการจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กเยาวชน ได้แก่ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โรงเรียนการกุศลของวัด ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด การมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษา การมอบอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดทำห้องสมุดวิชาการทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการส่งพระภิกษุสามเณรไปเป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนและการส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในสถาบันการศึกษา⁴³

⁴¹ มานพ นักการเรียน, “บทบาทของเจ้าอาวาสในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 14”, รายงานการวิจัย, (สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2554), หน้า 26 - 27.

⁴² กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://anyflip.com/ahqe/ekip> [12 เม.ย. 64].

⁴³ พระมหาเกรียงไกร กิตติเมธี, บรรณาธิการ, ธรรมสมโภช สำนักเรียนวัดยานนาวา หน้า 28

หลักการศึกษาสงเคราะห์ เป็นภารกิจด้านการดำเนินการจัดการศึกษาที่เน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ให้มีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อสามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นพลเมืองที่มีความรู้คู่คุณธรรมของประเทศ โดยมีความมุ่งหมาย 4 ลักษณะ คือ

1. การจัดการศึกษาเป็นโรงเรียนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ โดยมุ่งให้พระภิกษุสามเณรนักเรียน ได้ศึกษาเพื่อชีวิตและสังคม ได้แก่ โรงเรียนราษฎร์การกุศลของวัด ศูนย์การเรียนรู้ศีลธรรมในวัด (ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์เดิม หรือวันหยุดอื่นๆ) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยสงฆ์

2. การสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เช่น การเป็นผู้นำในการตั้งโรงเรียนในชนบทที่ตั้งวัด การให้สร้างสถานศึกษาในบริเวณวัด การให้ใช้หรือให้เช่าที่ดินวัด หรือที่ธรณีสงฆ์ในการสร้างสถานศึกษาของรัฐหรือท้องถิ่น การเป็นผู้อุปการะโรงเรียนต่างๆ การให้ความอุปถัมภ์แก่เด็กกำพร้า

3. การสอนศีลธรรมแก่นักเรียน นักศึกษาในระบบโรงเรียนตามแผนการศึกษาชาติ เช่น การสอนธรรมศึกษา การสอนศีลธรรม หน่วยงานพระธรรมทูต และหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ในการเผยแพร่ศีลธรรมในโรงเรียน และสถานศึกษาต่างๆ

4. การสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา สถาบันการศึกษา หรือบุคลากรทางการศึกษา เช่น มอบทุนการศึกษา มอบอุปกรณ์การศึกษา ฯลฯ

ภารกิจด้านนี้ ครอบคลุมถึงการที่พระภิกษุผู้เป็นเจ้าของวาสนาได้บริจาคทุนทรัพย์ส่วนตัว เพื่อการศึกษาแก่เด็กในระบบโรงเรียนของรัฐหรือของเอกชน หรือสร้างหรือซ่อมแซมอาคารสถานศึกษา หรือการดำเนินการใดๆ ของพระภิกษุที่มีความสามารถโดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ที่เป็นไปเพื่อการส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน จัดว่าเป็นภารกิจด้านการศึกษาสงเคราะห์ทั้งสิ้น⁴⁴

การศึกษาสงเคราะห์ นอกจากจะจัดแก่เด็กและเยาวชนให้มีสถานที่เรียนหนังสือแล้ว ภิกษุสงฆ์ยังให้ความสงเคราะห์การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาทั่วประเทศ อาทิ ตั้งทุนสนับสนุนการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ทุกระดับชั้น ได้แก่ ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ช่วยพัฒนาสถานศึกษา ช่วยเหลืออุปกรณ์การศึกษาและช่วยเหลือเฉพาะบุคคลที่กำลังศึกษา วัดและพระสงฆ์จึงเป็นสถาบันที่มีส่วนในการช่วย

⁴⁴ กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://anyflip.com/ahqe/ekip> [12 เม.ย. 64].

เหลือเด็กและเยาวชนของชาติในด้านการศึกษา เป็นสถานอบรมบ่มนิสัยเด็กและเยาวชนมาทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะเด็กที่ยากจนขาดแคลนและกำพร้าบิดาก็ได้อาศัยสถาบันสงฆ์ให้ภิกษุสงฆ์เป็นผู้อุปการะเป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนได้ใกล้ชิดพระศาสนา และเป็นโอกาสให้ภิกษุสงฆ์ได้พัฒนาทรัพยากรของชาติตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่พึงปรารถนาของสังคมต่อไป

สรุปว่า การศึกษาสงเคราะห์มุ่งการปลูกฝังศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ทั้งการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ การสงเคราะห์ให้เด็กและประชาชนได้รับการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนตามแผนการศึกษาแห่งชาติ การสอนศีลธรรมแก่นักเรียน การสงเคราะห์เกื้อกูลแก่การศึกษา โดยมีการบริจาคทุนส่วนตัวของเจ้าอาวาสหรือการระดมทุนเพื่อส่งเสริมการศึกษาของเด็กเยาวชนในระบบโรงเรียนของรัฐหรือเอกชน

2.3.4 การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การเผยแผ่ หมายถึง การประกาศพระพุทธศาสนาให้ประชาชนมีความเข้าใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ดำเนินการเผยแผ่ในทุกๆ วิธีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เช่น การจัดกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระ การแสดงพระธรรมเทศนา การบรรยายธรรม การปาฐกถาธรรม การปฏิบัติธรรม การจัดอบรมค่ายศีลธรรมคุณธรรมจริยธรรม การเผยแผ่ทางสถานีวิทยุและโทรทัศน์ การจัดพิมพ์หนังสือธรรมะ เป็นต้น โดยมุ่งให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมสังคมได้อย่างสันติสุข⁴⁵

การประกาศธรรมเป็นบทบาทที่สำคัญของสถาบันสงฆ์ การเผยแผ่พระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ ด้วยอาศัยความเมตตาและกรุณาของพระภิกษุสงฆ์ งานเผยแผ่ที่พระภิกษุสงฆ์ทำกันอยู่ทั่วไปในปัจจุบันมีดังนี้

(1) งานพระธรรมทูต เป็นงานที่นำพุทธบริษัทและประชาชนทั่วไปให้เกิดความคิดถึงคุณค่าของธรรมะ และความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติธรรมะ สามารถนำธรรมะมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกวิธีและถูกต้อง รวมทั้งสามารถใช้ธรรมะแก้ปัญหาต่างๆ ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง และสิ่งแวดล้อม งานพระธรรมทูตเป็นงานพัฒนาทรัพยากรบุคคล และเป็นงานที่เป็นรากฐานแห่งความมั่นคงของประเทศชาติ แนวการปฏิบัติงานของพระธรรมทูต ได้แก่ การเทศน์ การบรรยาย การสนทนา ธรรมิกถา นำฝึกสมาธิ นำเป็นพุทธมามกะ เยี่ยมเยียน นำพัฒนา ท้อง

⁴⁵ พระมหาเกรียงไกร กิตติเมธี, บรรณาธิการ, **ธรรมสมโภช สำนักเรียนวัดยานนาวา** หน้า 28

ถิ่น สาธิต และนำจัดกิจกรรม

(2) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต) เป็นกิจกรรมของคณะสงฆ์ไทย ตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พ.ศ. 2518 มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาท้องถิ่นระดับตำบลลงสู่หมู่บ้าน โดยให้พระภิกษุสงฆ์ในชนบท ได้มีบทบาทและเป็นแกนนำในการส่งเสริมวัดให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน พัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้นๆ

(3) งานอบรมจริยธรรมนักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อสถาบันพระพุทธศาสนา สามารถปฏิบัติตนตามหน้าที่ชาวพุทธได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและน้อมนำหลักพุทธธรรมไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม

(4) การเผยแพร่ทางวิทยุและโทรทัศน์

(5) วารสาร นิตยสารเผยแพร่ธรรม

(6) งานเผยแพร่ต่างประเทศ

ในแต่ละยุคมีรูปแบบ กระบวนการและประสิทธิผลในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่แตกต่างกันไป วิธีการบางอย่างอาจเหมาะสมกับคนในยุคสมัยนั้นๆ แต่พอความเจริญผ่านไปพระพุทธศาสนาก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเพื่อให้เหมาะสมกับคนในยุคสมัย ในแต่ละยุคมีประวัติดูรูปแบบ กระบวนการและประสิทธิผลของการใช้วิธีการตามยุคสมัย แนวทางการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัล มีดังนี้

1) เผยแพร่พระพุทธศาสนาในช่องทางสื่อโซเชียลต่างๆ เช่น สังคมในเฟสบุ๊ก (Facebook) โดยใช้ทำเป็นภาพนิ่ง หรือ เป็นสื่อวิดีโอ สั้น ไลท์สด (Live) เป็นกิจกรรมที่วัดนั้นๆ ได้จัดงาน เช่น งานบรรพชาสามเณร งานอุปสมบท งานวันฆาฆบูชา งานวันวิสาขบูชา งานสวดมนต์ข้ามปี โดยสอดแทรกหัวข้อธรรมนั้นๆ และขยายใจความในหัวข้อธรรมให้เข้าใจง่าย โดยใช้ภาษาในการสื่อสารแบบสมัย และเปิดช่องทางให้มีการถามตอบทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

2) เผยแพร่พระพุทธศาสนาในช่องทางสื่อโซเชียลต่างๆ เช่น สังคมในไลน์แอด (Line @) โดยใช้เป็นทำภาพนิ่ง หรือเป็นสื่อวิดีโอสั้น เป็นกิจกรรมที่วัดนั้น ๆ ได้จัดงาน เช่น งานบรรพชาสามเณร งานอุปสมบท งานวันมาฆบูชา งานวันวิสาขบูชา งานสวดมนต์ข้ามปี โดยสอดแทรกหัวข้อธรรมนั้น ๆ และขยายใจความในหัวข้อธรรมให้เข้าใจง่าย โดยใช้ภาษาในการสื่อสารแบบสมัย

3) เผยแพร่พระพุทธศาสนาในช่องทางสื่อโซเชียลต่าง ๆ เช่น สังคมใน เว็บไซต์

(www.) โดยใช้ทำเป็นภาพนิ่ง หรือเป็นสื่อวิดีโอสั้น เป็นกิจกรรมที่วัดนั้นๆ ได้จัดงาน เช่น งานบรรพชาสามเณร งานอุปสมบท งานวันมาฆบูชา งานวันวิสาขบูชา งานสวดมนต์ข้ามปี โดยสอดแทรกหัวข้อธรรมนั้นๆ และขยายใจความในหัวข้อธรรมให้เข้าใจง่าย โดยใช้ภาษาในการสื่อสารแบบสมสมัย

4) ดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลกอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุดพระพุทธศาสนาโลกให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

5) การฝึกอบรมแก่พระสงฆ์สามเณร และผู้ที่สนใจโดยทั่วไป เกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ต เพื่อการเข้าถึงและเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมถึงกำหนดแนวปฏิบัติในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่เหมาะสม ถูกต้องตามพระธรรมวินัย สำหรับพระสงฆ์สามเณร

6) ส่งเสริมและสนับสนุนให้วัด สำนักสงฆ์ที่มีความพร้อมเป็นที่ตั้งของศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน และเป็นศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาผ่านระบบ E-Learning รวมถึงจัดเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมด้วย

7) พัฒนา Course Ware หรือแอปพลิเคชันที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับธรรมะ สำหรับแท็บเล็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ เผยแพร่ในทุกระดับชั้นการศึกษา และประชาชนทั่วไปที่มีความสนใจ

8) สนับสนุนให้วัดต่างๆ ทั่วประเทศ มีเว็บไซต์ของวัด เพื่อเป็นการสื่อสารสองทางกับประชาชน ซึ่งจะช่วยให้คนมีความใกล้ชิดธรรมะมากขึ้น ทั้งนี้โดยภาครัฐควรเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนชื่อเว็บไซต์และการเช่าพื้นที่จัดเก็บข้อมูลของเว็บไซต์

9) ควรมีองค์กรและผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานและตรวจสอบเนื้อหาของธรรมะที่เผยแพร่ในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะทางเว็บไซต์ ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจได้ว่าเนื้อหานั้นมีความถูกต้องตามพระไตรปิฎก

10) สนับสนุนให้มีการแปลหนังสือธรรมะเป็นภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ แล้วนำขึ้นเผยแพร่ทางเว็บไซต์หรือในรูปแบบ E-Book เพื่อให้ผู้ที่สนใจ โดยเฉพาะชาวต่างประเทศ สามารถเข้ามาศึกษาได้

ทางด้านแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับสังคมดิจิทัลของพระสงฆ์ไทยผ่านทางช่องทางเฟสบุ๊ก (Facebook) ยูทูบ (Youtube) เว็บไซต์ (Website) ใช้การอัปโหลดรูปภาพวิดีโอ และการตอบปัญหาเป็นไปในรูปแบบสื่อมัลติมีเดีย เช่น การปาฐกถา การบรรยาย

การสัมมนาการสัมภาษณ์ ฯลฯ แล้วนำเสนอพุทธธรรมด้วยการอัฟโหลดวิดีโอตามช่องทางสื่อสารต่างๆ เพื่อให้ผู้ฟังจะได้รับฟังธรรมผ่านช่องทางดิจิทัล เพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับบุคคลที่ไม่มีเวลาในการเข้าวัด ฟังธรรม เพื่อเป็นข้อคิดธรรมะสะกิดใจ หรือปลุกให้ตื่นเพื่อจะได้ละเว้นจากการทำความชั่วหรือได้กลับมาประพฤติปฏิบัติธรรม เป็นต้น⁴⁶

ดังนั้น สรุปได้ว่า การเผยแผ่เป็นภารกิจสำคัญของคณะสงฆ์ที่ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในหลักธรรม เพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยคณะสงฆ์ดำเนินการเผยแผ่ในทุกวิธีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ทั้งในสื่อเก่าและสื่อใหม่ อาศัยความเมตตาและกรุณาเป็นพื้นที่ให้งานเผยแผ่กระจายไปทุกพื้นที่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2.3.5 การสาธารณูปการ

การสาธารณูปการ หมายถึง การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานภายในวัด ความสำคัญ การสาธารณูปการโดยรวม หมายถึง การพัฒนาวัดในด้านวัตถุทุกอย่าง ไม่เฉพาะแต่ศาสนสถานเท่านั้น หากรวมไปถึงการทำวัดให้สะอาด ร่มรื่น สะดวกสบาย การทำถนนทางเดินในวัด การตกแต่งวัดให้ดูสวยงามให้สบายตาแก่ผู้พบเห็น และการศาสนสมบัติของวัด⁴⁷

การสาธารณูปการโดยรวม หมายถึง การพัฒนาวัดในด้านวัตถุทุกอย่างไม่เฉพาะแต่ศาสนสถานเท่านั้น หากรวมไปถึงการทำวัดให้สะอาด ร่มรื่น สะดวกสบาย การทำถนนทางเดินในวัด และการตกแต่งวัดให้ดูสวยงามให้สบายตาแก่ผู้พบเห็น นอกจากนี้ การสาธารณูปการเป็นงานประจำของเจ้าอาวาสอย่างหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ ทั้งนี้ เพื่อสร้างสิ่งที่เป็นรักษาสิ่งที่มีอยู่แล้วไว้ และซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดทรุดโทรมให้คงสภาพไว้เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและพระสงฆ์ภายในวัด ในการนี้ ให้รวมถึงการดูแลรักษาศาสนสมบัติของพระพุทธศาสนาที่เป็นสมบัติส่วนรวมของสงฆ์ มิใช่สมบัติส่วนตัวของผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ มีพระพุทธานุญาตให้สงฆ์ช่วยกันดูแลรักษา เช่น ให้ตั้งพระภิกษุทำหน้าที่ดูแลรักษาวัสดุสิ่งของของสงฆ์ ซึ่งเรียกว่า ภัณฑาคาริก โดยเฉพาะ

⁴⁶ พระครูสังฆรักษ์พิทยา ญาณธโร (ปิยวรากุล), “ศึกษการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศไทยยุคดิจิทัล”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2561), หน้า 119 – 120.

⁴⁷ คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, *พระพุทธศาสนากับการเมืองปกครอง*, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2559), หน้า 63.

ศาสนสมบัติ แบ่งเป็น 2 อย่าง คือ

- ศาสนสมบัติวัด คือ ทรัพย์สินของวัดใดวัดหนึ่ง เป็นหน้าที่ของสงฆ์ในวัดนั้น ซึ่งมีเจ้าอาวาส เป็นต้น ช่วยกันดูแล รักษา ให้เป็นไปตามพระธรรมวินัย

- ศาสนสมบัติกลาง คือ ทรัพย์สินอันมิใช่เป็นศาสนสมบัติวัด แต่เป็นของสงฆ์ ส่วนกลาง เช่น ที่ดิน และผลประโยชน์วัดร้าง ทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้สงฆ์ส่วนกลาง ศาสนสมบัติกลาง เป็นหน้าที่ของผู้ปกครองสงฆ์ระดับสูงสุดดูแล รักษา

ทั้งนี้ การจัดการศาสนสมบัติภายในวัด จะต้องยึดหลักให้ถูกต้องตามกฎหมาย พระธรรมวินัย มติมหาเถรสมาคมและจะต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยทั่วไป หากไม่จำเป็น

หลักการดำเนินการสาธารณูปการ เป็นภารกิจที่วัดหรือพระภิกษุดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาวัดด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม การบูรณปฏิสังขรณ์ในเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาส หรือกล่าวง่าย ๆ ก็คือ ภารกิจด้านการก่อสร้าง การซ่อมแซม การจัดให้มีการบำรุงดูแลรักษาถาวรวัตถุหรือสาธารณสมบัติของวัด เช่น การสร้างอุโบสถ วิหาร อาคารเรียน ศาลา การเปรียญ หอธรรม กุฏิ เมรุ การจัดการศาสนสมบัติให้เป็นไปด้วยดี การจัดทำบัญชีเสนาสนะและศาสนสมบัติของวัด เป็นต้น⁴⁸

โดยลักษณะงานแล้วเป็นงานเกี่ยวกับการพัฒนาวัด ศาสนสถาน ศาสนวัตถุ หรือการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อกิจการของวัดในด้านอื่นๆ เช่น การใช้วัดเป็นสถานที่ศึกษาและปฏิบัติธรรมและการใช้วัดเป็นฐานในการรองรับคนเพื่อให้เข้ามาฟังธรรม หรือชักจูงให้คนเข้าวัดเพื่อที่พระสงฆ์ท่านจะได้ทำการเผยแผ่ธรรม เป็นต้น การจัดการสาธารณูปการเป็นการลงมือปฏิบัติงานสาธารณูปการ มีวิธีปฏิบัติแตกต่างกันตามลักษณะของงาน การก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์ ได้แก่ การก่อสร้างศาสนวัตถุชิ้นใหม่ การซ่อมแซมของเก่า และการปรับปรุงตกแต่งศาสนวัตถุ และศาสนสถานที่มีอยู่เดิม หรือที่เพิ่มเติมชิ้นใหม่ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น⁴⁹

ความมุ่งหมายของสาธารณูปการก็เพื่อบำรุงรักษาวัดและส่งเสริมสร้างวัดให้เป็นที่อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนหรือสังคมผู้เป็นเจ้าของวัดนั้นให้วัฒนาสถาพรสืบไป การบริหารกิจการคณะสงฆ์และพระศาสนา ในด้านสาธารณูปการของวัดในปัจจุบัน แบ่งได้ 3 เรื่อง คือ

⁴⁸ กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://anyflip.com/ahqe/ekip> [12 เม.ย. 64].

⁴⁹ พระธรรมปริยัติโสภณ (วรวิทย์ คงคปญโญ), การคณะสงฆ์และการพระศาสนา หน้า 56-57

การก่อสร้างและบูรณปฏิสังขรณ์เสนาสนะ การพัฒนาวัด และการดูแลรักษาจัดการศาสนสมบัติของวัด โดยที่การบริหารงานสาธารณูปการของเจ้าอาวาสหรือวัดตามพระธรรมวินัยควรให้เกิดความสุข (สัปปายะ) 4 อย่าง คือ

1. อาวาสสัปปายะ ที่อยู่เป็นที่สบาย คือ ทำให้วัดเป็นอารามเป็นที่รื่นรมย์ เป็นรมณีสถานเจริญตาสบายใจแก่ผู้พบเห็น เป็นศูนย์กลางของชุมชนทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ

2. อาหารสัปปายะ อาหารเป็นที่สบายตามปกติเมื่อมีที่อยู่แล้วต้องคำนึงถึงการกินอาหาร การจัดสวัสดิการเรื่องอาหาร

3. บุคคลสัปปายะ บุคคลเป็นที่สบายบางแห่งไม่คำนึงถึงเรื่องบุคคลภายในวัด หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัด คนวัดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ ภิกษุสงฆ์ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา และเด็กวัดวัดใดดี หรือไม่ดี ดูได้จากบุคคล 4 ประเภทนี้ สาธารณูปการจึงควรคำนึงถึงบุคคล 4 ประเภทนี้ โดยการจัดที่อยู่อาศัยของบุคคลแต่ละประเภทให้เหมาะสมตามสภาพของแต่ละบุคคลไม่ให้ปนกัน

4. ธรรมสัปปายะ ธรรมเป็นที่สบายจุดมุ่งหมาย คือ เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม การสาธารณูปการ ครอบคลุมการดำเนินกิจกรรมภายในวัดทั้งการก่อสร้างและการบูรณปฏิสังขรณ์เพื่อความเป็นสัปปายะแก่พระภิกษุสามเณรและพุทธศาสนิกชนในการศึกษา ธรรม ปฏิบัติธรรม และเผยแผ่ธรรม โดยมีปัจจัยพื้นฐานคือสถานที่วัดและศรัทธาของประชาชน เป็นเครื่องดำเนินงานให้บรรลุผล การทำพื้นที่วัดให้มีความสะอาดร่มรื่น รักษา พัฒนา อนุรักษ์ของเก่า และปรับปรุงเสริมก่อสร้างสิ่งใหม่ให้สอดคล้องต่อการปฏิบัติศาสนกิจในสังคมปัจจุบัน ให้มีสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนและสังคมสมัยใหม่ เพื่อความวัฒนาสถาพรของศาสนวัตถุศาสนสถานและศาสนวัตรปฏิบัติยุคใหม่

2.3.6 การสาธารณสงเคราะห์

การสาธารณสงเคราะห์ หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือสังคมทางวัตถุในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เช่น การใช้วัดเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลเกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย การช่วยเหลือและการสงเคราะห์ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน การสงเคราะห์สถานที่จัดฝึกอบรมอาชีพต่างๆ แก่ประชาชน รวมถึงเป็นศูนย์รวมของการทำกิจกรรมของชุมชน การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่างๆ⁵⁰

⁵⁰ พระมหาเกรียงไกร กิตติเมธี, บรรณาธิการ, ธรรมสมโภช สำนักเรียนวัดยานนาวา หน้า 28

หลักการสาธารณสงเคราะห์ เป็นภารกิจที่วัด หรือพระภิกษุสงฆ์ดำเนินการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่างๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ทั้งนี้ โดยมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ประชาชนเป็นสำคัญ ได้แก่ การสงเคราะห์พระภิกษุสามเณร และวัดที่ประสบภัยและขาดแคลน การให้วัดเป็นสถานที่ประกอบกรกุศลเกี่ยวกับเรื่องเกิด แก่ เจ็บ ตาย เช่น การสวดศพ การเผาศพ การทำบุญอุทิศ การถวายสังฆทาน เป็นต้น การให้วัดเป็นสถานที่จัดฝึกอบรมประชาชนด้านอาชีพต่างๆ การสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคร้ายหรือผู้ป่วยยากไร้ การจัดให้มีโรงพยาบาล การบริจาคทรัพย์สินส่วนตัว หรือชักชวนญาติโยมบริจาคทรัพย์สินจัดสร้างโรงพยาบาล การให้ความรู้ข่าวสารแก่ชุมชนด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การสาธารณสุขมูลฐาน การปกครอง การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยหรือการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่างๆ เป็นต้น⁵¹

การสาธารณสงเคราะห์ เป็นกิจกรรมที่วัดหรือพระภิกษุสงฆ์ดำเนินการเพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์ในด้านสังคมสงเคราะห์ ทั้งการสงเคราะห์บุคคลและสาธารณสงเคราะห์ แยกโดยลักษณะมี 4 ประการ คือ

1. การดำเนินการกิจการเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล ได้แก่ การที่วัดหรือคณะสงฆ์ดำเนินการเอง ซึ่งกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ให้เป็นสาธารณประโยชน์ เช่น กิจการหน่วยอบรมประชาชนตำบล กิจการห้องสมุดเพื่อประชาชน จัดอบรมวิชาอาชีพให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

2. การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่นเพื่อสาธารณประโยชน์ ได้แก่ การช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมกิจการของรัฐหรือของเอกชนหรือผู้ใดผู้หนึ่งดำเนินการ และการนั้น เป็นไปเพื่อการสาธารณประโยชน์ เช่น การพัฒนาหมู่บ้าน การพัฒนาตำบล ขุดสระน้ำขนาดใหญ่ เพื่อเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคและเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมการจัดการจัดหาทุนเพื่อการสงเคราะห์และอื่น ๆ

3. การช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นสาธารณสมบัติ ได้แก่ การสร้างถนน ขุดลอกคูคลอง การสร้างโรงพยาบาลและจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ การสร้างประปาหมู่บ้าน การสร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้า การปลูกต้นไม้ และอื่นๆ ข้อนี้มุ่งเอาเฉพาะการช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็นของสาธารณประโยชน์

4. การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป ได้แก่ การช่วยเหลือประชาชนในการที่ควรช่วยเหลือ เช่น การจัดตั้งหน่วยอาสาสมัครบรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือประชาชนทั้งด้านไฟ

⁵¹ กองพุทธศาสนสถาน สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, *การพัฒนาวัดสู่ความเป็นมาตรฐาน*, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://anyflip.com/ahqe/ekip> [12 เม.ย. 64].

ใหม่และน้ำท่วม พร้อมทั้งมอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัย หรือในยามปกติ ก็ตั้งกองทุน ทำอาหารเลี้ยงเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาส⁵²

รูปแบบการพัฒนา และบทบาทงานสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน ออกเป็น 2 ทาง คือ

1. บทบาทหลักหรือบทบาทโดยตรงของพระสงฆ์ คือ การเป็นผู้นำชุมชนในทางจิตใจ เสริมศีลธรรมสติปัญญาที่ถูกต้องแก่ชุมชน เป็นบทบาทที่สำคัญยิ่ง เป็นรากฐานความเจริญ ความสุข ของสังคม

2. บทบาทรอง ในบางกรณีอาจมีบทบาทอื่นที่พระสงฆ์อาจจำเป็นและควรเข้าไป เกี่ยวข้องในฐานะที่พระสงฆ์เป็นผู้รับแรงศรัทธาจากชาวบ้าน อาจแนะนำประชาชนในท้องถิ่น ให้เห็นลู่ทางในการพัฒนาด้านวัตถุที่เหมาะสม อาจเป็นผู้ประสานการรวมตัวของชาวบ้านในการพัฒนา และ อาจใช้วัดเป็นสถานที่รวมกลุ่ม เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังกล่าวได้ว่า กิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ ได้แก่ จัดให้มีที่พักสำหรับ ประชาชน อาหารกลางวันสำหรับเด็ก ยารักษาโรค ห้องสมุดประชาชน จัดที่ดินให้ประชาชน อยู่อาศัย ตั้งหน่วยสงเคราะห์และฝึกอาชีพ ให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตด้านต่างๆ ด้วยเมตตาธรรม

ฉะนั้น การสาธารณสงเคราะห์ จึงเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อให้เป็นประโยชน์ในด้าน ประโยชน์สาธารณะและสังคมสงเคราะห์ เป็นส่วนงานที่ให้การช่วยเหลือที่ไม่ขัดต่อหลักพระ ธรรมวินัยในทุกๆ ด้าน เกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย ช่วยเหลือสังคมในทุกรูปแบบเพื่อประโยชน์ และความสุขแก่ประชาชนเป็นสำคัญ ทั้งการสงเคราะห์บุคคลและสาธารณสงเคราะห์ในคราว ปกติและในคราวที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ สงเคราะห์ทางด้านวัตถุ และสงเคราะห์ทางด้านจิตใจ

4.4 กลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

พระเทพพรเมธี และคณะ⁵³ สรุปกลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการในระยะที่ 1 ก้าวอย่างแรกของการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ฯ ได้ดังนี้

⁵² พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปญโญ), เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องการคณะสงฆ์แล การพระศาสนา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2545), หน้า 57-58.

⁵³ พระเทพพรเมธี และคณะ, “การขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา : นโยบายแล แนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาสังคมสันติสุข”, รายงานการวิจัย, (คณะพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560), หน้า 353 - 357.

1) **พลังผู้นำ** จะสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อมหาเถรสมาคมได้รับเรื่องการปฏิรูปมาสู่การปฏิบัติ การแต่งตั้งผู้นำมาขับเคลื่อน โดยการมอบหมายกรรมการมหาเถรสมาคมทั้ง 3 รูป กล่าวคือ พระพรหมมุนี พระพรหมโมลี และพระพรหมบัณฑิต ในการจัดทำแนวทางการปฏิรูปฯ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ความทุ่มเทเอาใจใส่ต่อการทำงานอุทิศให้กับพระพุทธศาสนา สร้างความเชื่อมั่นให้กับคณะสงฆ์ ท่านได้ร่วมแลกเปลี่ยนและให้ทัศนะต่อการปฏิรูปในทางสร้างสรรค์ เปี่ยมด้วยความเชื่อมั่นกับคณะสงฆ์และผู้สนใจเกือบทุกเวทีที่จัดขึ้น ดังสัมมนาเทวียกาของพระพรหมมุนี “ทำหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับ ด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่” และ “ต้องทำในยุคนี้ ถ้าไม่ทำก็อยู่ไม่ได้” นอกจากนี้พระพรหมมบัณฑิต, ศ.ดร. ท่านเป็นผู้นำที่ไว้สัจจะร่วมสมัย สะท้อนสิ่งที่คณะสงฆ์ควรวางตนอย่างไรในการปฏิรูปนี้ โดยท่านให้การบรรยายให้ความรู้ให้กับพระสังฆาธิการในการจัดเวทีสัมมนา ความตอนหนึ่งว่า “การทำงานปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนานั้น ต้องผสมผสาน ดังพุทธศาสนสุภาษิตว่า ปุราณิ นาภินนุเทยย นเว ขนติมกุกุพเพย ออย่าหลงของเก่า แล้วก็อย่าไปเมาของใหม่”

สะท้อนให้เห็นถึงแม้โลกจะมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ และเป็นความท้าทาย แต่คณะสงฆ์ต้องยึดถือพระวินัย กฎหมาย และจารีต ประเพณี เป็นที่ตั้ง การเรียกร้องตามกระแสโลกย่อมไม่ใช่วิถีของพระสงฆ์ประเทศไทย สำหรับพระพรหมโมลี ท่านได้ต่อยอดให้เห็นถึงสาระสำคัญของพระพุทธศาสนา ต้องไม่ละเลยธรรมา 2 ประการ กล่าวคือ คันถธรรมา ได้แก่ การศึกษาเล่าเรียนในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า และวิปัสสนาธรรมา ได้แก่ การปฏิบัติตนหมั่นเจริญพิจารณาความเสื่อมแห่งสังขารธรรมเพื่อการบรรลุธรรม กล่าวได้ว่า ในการขับเคลื่อนปฏิรูปนี้ ท่าทีและทิศทางการทำงานของผู้นำย่อมเป็นจุดสำคัญ นอกจากอุดมการณ์ที่ถูกต้องและมีพลังแล้ว ต้องมีวิสัยทัศน์ในการวางกรอบการทำงาน การกำหนดระยะเวลาทำงาน 3 ระยะ โดยเริ่มต้นจากรู้บริบทนำไปปฏิบัติ และรับรู้ผล เป็นกรอบแนวทางให้การขับเคลื่อนปฏิรูปฯ เดินไปอย่างมีทิศทาง และมีแบบแผนการทำงานที่ชัดเจนคือ จะปฏิรูปภายใต้กรอบพันธกิจคณะสงฆ์ 6 ด้าน และรวมด้านของการขยายพื้นที่ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลกที่พุทธมณฑล ทำให้สิ่งที่เรียกว่าปฏิรูปเป็นเรื่องที่ไม่ขัดต่อแนวทางที่คณะสงฆ์ได้ยึดถือปฏิบัติมา การปฏิรูปเพียงแต่นำมาทบทวนเพื่อให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและตอบโจทย์สังคมที่มีความหวังใยเรื่องความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

2) **พลังเอกภาพ** กล่าวได้ว่า การทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ทำให้ภาพรวมของการพัฒนาองค์กรพระพุทธศาสนาไปในทิศทางเดียวกัน ทรงคุณค่าและมีความหมาย ทั้งนี้จะเห็นว่า การทำแผนยุทธศาสตร์ฯ โดยมีแผนระยะสั้น 5 ปีและระยะยาว 20 ปี มีความสอดคล้องและเป็นไป

ในทางที่ค่อยๆ พัฒนาอย่างมีระบบ มีแบบแผน ทั้งนี้ที่ผ่านมา แม้ว่าคณะสงฆ์จะยึดกรอบพันธกิจสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน แต่ก็เป็นที่ไปในทางที่ต่างก็ปฏิบัติกันไป ไม่มีแบบแผนไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ขาดจุดหมายร่วม ดังนั้น แผนยุทธศาสตร์นับว่าเป็นกลไกที่มาเติมเต็มทำให้การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เป็นส่วนช่วยสานพลังให้คณะสงฆ์ หันกลับมาถืออุดมการณ์เป็นหนึ่งเดียว ดังจะเห็นได้จากค่านิยมองค์กร “อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา สู่การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน” ทำให้เห็นว่าพระสงฆ์แม้จะเป็นพุทธทายาทปฏิบัติเพื่อลดละกิเลส แต่ส่วนหนึ่งของวิถีพระสงฆ์ต้องนำพาญาติโยมหรือสังคมไปสู่ความสุขสงบ กล่าวอีกนัยหนึ่ง พระสงฆ์ เป็นกำลังสำคัญที่ทำให้สังคมเกิดการพัฒนาและยั่งยืน ด้วยการปฏิบัติเป็นแบบอย่างและไม่ทอดธุระที่จะสั่งสอนเอื้อเพื่อต่อสังคม

3) พลังแห่งการสื่อสาร นับแต่อย่างก้าวแรกของการทำปฏิรูป สิ่งทีคณะกรรมาการฯ ทำคือการเปิดพื้นที่รับฟังความเห็น แสดงให้เห็นถึงความพร้อมที่จะสื่อสารรับฟังข้อห่วงใยจากทุกภาคส่วน การที่คณะผู้นำเดินสายรับฟังเสียงสะท้อนของพระสงฆ์ทุกระดับจากทุกภาคส่วนของประเทศ ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง เพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุง เป็นการสื่อสารแบบสองทางกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในขณะเดียวกันเป็นการเปิดพื้นที่สื่อสารสร้างความเข้าใจร่วม เพราะธรรมชาติของมนุษย์เมื่อมีสิ่งใดที่ต้องเปลี่ยนแปลงกระทบวิถีเดิมๆ ของชีวิต ย่อมอาจเกิดความขัดข้อง หากไม่เกิดความเข้าใจร่วมกันว่า “ปฏิรูป” ได้อะไร ทำไมต้องปฏิรูป และจะปฏิรูปอย่างไร การสื่อสารจึงเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนการปฏิรูปฯ อนึ่งคณะกรรมาการประสานงานแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ยังได้ใช้รูปแบบการสื่อสารทันกับโลกยุคดิจิทัล โดยการเปิดพื้นที่เวปไซด์การสื่อสารออนไลน์ เพื่อใช้ในการติดตามและกระตุ้นในการทำแผนยุทธศาสตร์ระดับภาค จังหวัด เกิดความเคลื่อนไหว และเป็นพื้นที่ในการให้เครื่องมืออำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อนแผน กล่าวได้ว่า การสื่อสารทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นกลไกสำคัญและเป็นพลังให้การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาขับเคลื่อนและมีความก้าวหน้า

4) พลังแห่งการกระจายศูนย์ ทั้งนี้การบริหารงานกิจการพระพุทธศาสนาในอดีตที่ผ่านมา บริหารการปกครองด้วยคณะกรรมการมหาเถรสมาคม และถึงแม้จะมีการแบ่งเขตพื้นที่ปกครองเป็นเจ้าคณะหน เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส แต่ทั้งหมดเป็นที่ไปในลักษณะการปกครองให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และตรวจตราสงฆ์ไม่ให้ออกนอกพระวินัยกล่าวได้ว่า ที่ผ่านมามองค์กรสงฆ์มีโครงสร้างที่เอื้อต่อการบริหารจัดการองค์กร แต่มิได้นำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรสงฆ์อย่างเต็มที่ เมื่อมีแผนปฏิรูป ด้วยหลักการ

กระจายบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ ทำให้การเคลื่อนไหวในการทำงานมีความคล่องตัวขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมุ่งเน้นระดับท้องถิ่น หรือ วัดซึ่งเป็นส่วนงานที่ย่อยที่สุดขององค์กร แต่เป็นจุดต้นทางแห่งศรัทธาของชาวพุทธ ดังนั้นการทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ภายใต้จุดหมายเดียวกัน แต่มีการมอบหมายหน้าที่ที่ชัดเจน ทำให้ระบบการติดตามเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีพลัง

กล่าวโดยสรุป กระบวนการขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาได้ขับเคลื่อนผ่านพลังผู้นำ สร้างให้เกิดพลังเอกภาพ ใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือทั้งในเชิงป้องกันและพัฒนา การกระจายบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างที่มีและนำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในการติดตามและขับเคลื่อนให้การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเป็นไปในทิศทางที่เข้าใจจุดหมายอย่างมีพลัง แนวทางการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตามพันธกิจคณะสงฆ์

1. ด้านการปกครอง มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) **สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา** ด้วยการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรผ่านสื่อ การเจริญพระพุทธรูปมนต์เฉลิมพระเกียรติ การบรรพชาอุปสมบทถวายเป็นพระราชกุศล การปฏิบัติธรรม เป็นต้น

2) **ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน** โดยอาศัยความร่วมมือภาคีเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล การพัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล การพัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย การพัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย

3) **พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ** ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถของศาสนบุคคล เช่น พระสังฆาธิการ พระอุปัชฌาย์ พระจริยานิเทศก์ พระวินยาธิการ ตลอดถึงไวยาวัจกร และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง

4) **มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา** ด้วยการบริหารจัดการศาสนสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพ จัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา

2. ด้านศาสนศึกษา มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) **สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา** โดยการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา ผ่านการศึกษาพระปริยัติธรรม ธรรมศึกษา บาลีศึกษา เพิ่มศักยภาพทางปัญญาแก่ศาสนทายาท

2) **ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน** โดยอาศัยความร่วมมือภาคี

เครือข่ายตามหลัก “บ ว ร” พัฒนาระบบธรรมาภิบาล ระบบสารสนเทศ พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย

3) **พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ** ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถของศาสนบุคคล เช่น ผู้บริหารศาสนศึกษา ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี พระปริยัตินิเทศก์ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง

4) **มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา** ด้วยการจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนาจากภาครัฐและเอกชน

3. ด้านศึกษาสงเคราะห์ มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) **สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา** โดยการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา ด้วยการสนับสนุนทุนการศึกษา และทรัพยากรทางการศึกษา เพิ่มศักยภาพทางปัญญา โดยการขยายโอกาสทางการศึกษาพระพุทธศาสนาแก่ทุกหัสถ์

2) **ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการ** โดยอาศัยความร่วมมือภาคีเครือข่าย ด้านการศึกษาตามหลัก “บ ว ร” พัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศที่ทันสมัย พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธ และนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย เช่น พัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาเชิงพุทธ หลักสูตรพุทธศาสนาวินิจฉัย หลักสูตรพระอภิธรรมสำหรับคฤหัสถ์ เป็นต้น

3) **พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้** ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถศาสนบุคคล เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูสอนโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย ครูสอนโรงเรียนการกุศล เป็นต้น เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง

4) **มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา** ด้วยการจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุน เช่น โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาสงเคราะห์ เป็นต้น

4. ด้านการเผยแผ่ มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) **สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา** โดยการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็งด้วยการเผยแผ่เชิงรุก เช่น จัดทำแผนแม่บทการเผยแผ่เชิงรุก การเพิ่มช่องทางการสื่อสารเชิงรุกสำหรับกิจการพระพุทธศาสนา พัฒนารูปแบบรายการเชิงพุทธผ่านสถานีวิทยุโทรทัศน์ทางพระพุทธศาสนา ส่งเสริมกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล 5 เป็นต้น เพิ่มศักยภาพทางปัญญาของศาสนบุคคล เช่น พัฒนาพระนักเผยแผ่ ส่งเสริมชมรมทางพระพุทธศาสนาในองค์กรภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

2) **ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน** ด้วยอาศัยความร่วมมือภาคี

เครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล พัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน พัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย เพิ่มขีดความสามารถของศาสนบุคคล คือ พระนักเผยแผ่ พระนักเทศน์ พระสอนศีลธรรม พระธรรมทูต พระวิปัสสนาจารย์

3) **พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ** ด้วยการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง สำหรับสถานที่ปฏิบัติธรรม พระวิปัสสนาจารย์ พระนักเผยแผ่

4) **มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา** ด้วยการจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนาจากภาครัฐและเอกชน เช่น โครงการจัดตั้งกองทุนเพื่อการเผยแผ่

5. ด้านสาธารณูปการ มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) **สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา** โดยการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาในโครงการวัดเสริมสร้างความสุข

2) **ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน** ด้วยอาศัยการร่วมมือกับภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล พัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน พัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย

3) **พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ** ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถศาสนบุคคล เช่น เพิ่มศักยภาพของพระนวกกรรมเชิงพุทธ เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมให้เข้มแข็ง

4) **มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา** ด้วยการจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

6. ด้านสาธารณสงเคราะห์ มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) **สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา** โดยการปลูกฝังศรัทธาให้เข้มแข็งผ่านกิจกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ผู้ได้รับความเดือดร้อน ไร้ที่พึ่ง

2) **ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน** ด้วยการพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน พัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย เช่น หลักสูตรพระนักพัฒนา หลักสูตรสัมมาชีพ หลักสูตรสาธารณสงเคราะห์เชิงพุทธ เป็นต้น

3) **พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ** ด้วยการเพิ่มขีดความสามารถของศาสนบุคคลเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง

4) มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา ด้วยการจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน และการจัดกิจกรรมระดมทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ด้านพัฒนาพุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา ด้วยการปลูกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง ให้มีความรักและหวงแหนในพุทธมณฑล เพิ่มศักยภาพทางปัญญาแก่ศาสนบุคคล ด้วยการพัฒนาจิตเจริญปัญญา

2) ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน โดยอาศัยความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายในการทำงานเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล พัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน พัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย

3) พัฒนาสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ ด้วยการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนา โดยการจัดทำแหล่งความรู้และสารสนเทศของพุทธมณฑล ศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก

4) มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา ด้วยการจัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จำเป็นต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ที่ได้วางเอาไว้ โดยแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าว มีทั้งแผนระยะสั้น 5 ปี และแผนระยะยาว 20 ปี

แผนปฏิบัติการระยะสั้น 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564)

พ.ศ. 2560 เป็นการสร้างมาตรฐานกระบวนการทำงาน มาตรการ แผน นโยบาย

พ.ศ. 2561 เป็นการปรับปรุงกระบวนการทำงานเข้าสู่มาตรฐานและยกระดับคุณภาพศาสนบุคคลตามเป้าหมาย

พ.ศ. 2562 มีการทำงานภายใต้ระบบมาตรฐานและศาสนบุคคลได้รับการพัฒนาตามแผนที่กำหนด

พ.ศ. 2563 การบริหารกิจการพระพุทธศาสนามีรูปแบบชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้

พ.ศ. 2564 พระพุทธศาสนามีความสถาพร ด้วย

- ระบบบริหารจัดการที่ทันสมัย
- ศาสนบุคคลมีความรู้ความสามารถ

- ประชาชนมีศรัทธา
- มีผู้เข้ามาศึกษาพระธรรมและนำคำสอนไปปฏิบัติ
- พุทธศาสนามั่นคง ยั่งยืน

แผนยุทธศาสตร์ ระยะ 20 ปี แบ่งการดำเนินการเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นปีแห่งการเริ่มการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยเริ่มจากการปรับปรุงกระบวนการการทำงานให้โปร่งใส ตามหลักธรรมาภิบาล ได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2565-2569) เป็นการสร้างความเข้มแข็งขององค์กรพระพุทธศาสนาด้วยการบูรณาการกระบวนการทำงานทุกด้านของคณะสงฆ์

ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2570-2574) เป็นการเสริมความมั่นคงขององค์กรพระพุทธศาสนาด้วยการเรียนรู้และพัฒนายกระดับสังคมให้มีคุณภาพ

ระยะที่ 4 (พ.ศ. 2575-2579) มีเป้าหมาย คือ พระพุทธศาสนามีความมั่นคงอย่างยั่งยืน โดยมีประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรมนำชีวิต เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ⁵⁴

5. แนวคิดและรูปแบบการขับเคลื่อนงานสังคมสุขภาวะโดยพระสงฆ์

ตามที่หลักการทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยผู้นับถือพระพุทธศาสนา เป็นรากฐานสำคัญทางวัฒนธรรมประเพณีและระเบียบแบบแผนของชีวิต อันเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย พระสงฆ์เป็นผู้มีความสำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนา พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาสังคม ท้องถิ่น ชุมชน อันเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน ในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเอง สิ่งแวดล้อมภายใน และขยายผลสู่การพัฒนาสุขภาวะของชุมชน ในปัจจุบันพระสงฆ์มีบทบาทเด่นชัดมากยิ่งขึ้นในการทำงานด้านสุขภาวะ จนเป็นพลังให้สามารถขับเคลื่อนและผลักดันประเด็นสุขภาพของพระสงฆ์เป็นนโยบายสาธารณะที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมต่อการทำให้เกิดสังคมสุขภาวะในกลุ่มพระสงฆ์ และพระสงฆ์ยังเป็นผู้มีบทบาทนำด้านสุขภาวะอีกด้วย ฉะนั้น มิมีมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 5 มติ 7 วันที่ 20 ธันวาคม 2555 เรื่อง พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาวะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

⁵⁴ พระราชวรเมธี และคณะ, แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 2560 - 2564 การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ, (มปท., มปป.), หน้า 24 - 28.

ข้อที่ 1 โดยขอให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ซึ่งเป็นหน่วยงานที่สนองงาน คณะสงฆ์) เป็นหน่วยงานหลักในการประสานกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชนและภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้

1.1 พัฒนาแนวทางการปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์ ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัย และสถานการณ์ด้านสุขภาพ

1.2 ร่วมกับเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา ดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การ ขับเคลื่อนวัดส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์และ ชุมชน

1.3 ดำเนินการและพัฒนาระบบขึ้นทะเบียนพระสงฆ์ และจัดทำระบบฐานข้อมูล พระสงฆ์ทั่วประเทศ เพื่อประโยชน์ด้านสิทธิและสวัสดิการอันพึงมีพึงได้ของพระสงฆ์ โดยให้ คำนึงถึงความถูกต้องของสถานะความเป็นพระสงฆ์

1.4 ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาองค์กรคณะสงฆ์ และเครือข่ายพระสงฆ์นัก พัฒนา โดยมีภิกษุเป็นแกนนำ ในการดำเนินการเพื่อดูแลสุขภาพตนเองและพระสงฆ์ในพื้นที่ รับผิดชอบรวมทั้งมีส่วนร่วมในการ สร้างสุขภาวะของชุมชน โดยคำนึงถึงการพัฒนาจิต เช่น การทำสมาธิภาวนา การเดินจงกรม ทั้งนี้ให้มีการสนับสนุนภิกษุได้เข้าศึกษาเรียนรู้ด้านการ แพทย์แผนไทย การแพทย์ทางเลือก และการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

1.5 ร่วมกับองค์กรชุมชน ในการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ในพื้นที่ ให้ครอบคลุม และทั่วถึง

1.6 ร่วมกับคณะสงฆ์ กระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยสงฆ์ และสำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ส่งเสริมและสนับสนุนการบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับ “พระ สงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ” ไว้ในหลักสูตรต่างๆ ของพระสงฆ์ ได้แก่ หลักสูตรการอบรมพระ สังฆาธิการ หลักสูตรของมหาวิทยาลัยสงฆ์ หลักสูตรพระธรรมจาริก และหลักสูตรพระสงฆ์นัก พัฒนา

ข้อ 2 ขอให้กระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน / ภาคี / เครือข่าย ที่ให้บริการด้านสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะสงฆ์ ชุมชน และภาคประชาชน ในพื้นที่ดำเนินการ

2.1 พัฒนาระบบและรูปแบบการบริการด้านสุขภาพการตรวจสุขภาพเบื้องต้น

การตรวจคัดกรองโรคเรื้อรัง การติดตามเยี่ยมและการดูแลพระสงฆ์ที่เจ็บป่วย ด้วยโรคเรื้อรัง
ทุพพลภาพ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

2.2 รณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักในการถวายสังฆทาน ด้วยอาหาร
และเครื่องดื่มที่ไม่เป็นโทษต่อสุขภาพพระสงฆ์ และหลีกเลี่ยงหรืองดเว้นสิ่งที่เป็นผลเสียต่อ
สุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุหรี ที่จะก่อให้เกิดโรคเรื้อรัง

ข้อที่ 3 ขอให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้บริการ
ของสถานบริการสาธารณสุข เพื่อเอื้อให้พระสงฆ์ได้เข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข สามารถรับ
บริการได้ทุกสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชนที่เป็นเครือข่ายบริการของสำนักงาน
หลักประกันสุขภาพในพื้นที่

ข้อที่ 4 ขอให้กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข ส่งเสริมสนับสนุนให้
มหาวิทยาลัยสงฆ์ทุกแห่ง และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ทำการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรม
อย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ รวมทั้งพัฒนารูปแบบการออกกำลังกายที่
เหมาะสมกับพระสงฆ์

ข้อที่ 5 ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ เปิดโอกาสให้พระสงฆ์มีส่วนร่วม
เป็นคณะกรรมการหรือคณะกรรมการในการพัฒนาระบบสุขภาพของชุมชน

ข้อที่ 6 ขอให้คณะสงฆ์ และเครือข่ายพระสงฆ์พัฒนา

6.1 พัฒนารูปแบบ แนวทาง กระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุน การ
พัฒนาสุขภาพของพระสงฆ์และชุมชน โดยมีพระสงฆ์เป็นแกนนำ

6.2 ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการพัฒนาวัดให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
วัดส่งเสริมสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามแผนงานที่จะกำหนดขึ้นร่วมกัน

ข้อที่ 7 ขอให้สมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ส่งเสริมสนับสนุน และนำประเด็นพระ
สงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ต่อไป

ข้อที่ 8 ขอให้เลขาธิการคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานความก้าวหน้าต่อ
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 7⁵⁵

และในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 7/2560 ยังได้มีการพิจารณาและรับทราบ
พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพะ มติที่ 191/2560 เรื่อง การดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนา

⁵⁵ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 5 มติ 7 วันที่ 20 ธันวาคม 2555 เรื่อง พระสงฆ์กับกา
พัฒนาสุขภาพะ, [ออนไลน์] แหล่งที่มา [https://main.samatcha.org/sites/default/files/NHA5_ res-
olution7_Monk_010756.pdf](https://main.samatcha.org/sites/default/files/NHA5_resolution7_Monk_010756.pdf) [9 เม.ย. 64]

สุขภาพ⁵⁶ โดยมีประเด็นสำคัญ ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ

1. พระสงฆ์กับการดูแลสุขภาพตนเองตามหลักพระธรรมวินัย
2. ชุมชนและสังคมกับการดูแลอุปถัมภ์พระสงฆ์ที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย
3. บทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาพของชุมชนและสังคม

โดยมีหลักการสำคัญคือการใช้ทางธรรมนำทางโลกและมาตรการสำคัญในการดำเนินการ 5 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ข้อมูล การพัฒนา การบริการสุขภาพ และการวิจัย และมีการอบรมพระอาสาสมัครสุขภาพประจำวัด (พระออสว.) และธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เพื่อสนับสนุนการทำงานวัดส่งเสริมสุขภาพ ให้วัดเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพของพระสงฆ์ ชุมชน และสังคมต่อไป

และที่ประชุมมหาเถรสมาคมรับทราบข้อเสนอการดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพะ ดังนี้

1. ให้ดำเนินการวัดส่งเสริมสุขภาพและพระธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เข้าสู่แผนงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์
2. ให้มีการตั้งคณะทำงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพที่ครอบคลุมการทำงานพัฒนาและขับเคลื่อนวัดส่งเสริมสุขภาพและพระธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เจ้าคณะภาค และหน่วยงานองค์กร ภาคีเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งนี้ ขอผู้แทนมหาเถรสมาคม จำนวน 2 รูป คือ พระพรหมวชิรญาณ กรรมการมหาเถรสมาคม วัดยานนาวา และพระพรหมบัณฑิต กรรมการมหาเถรสมาคม วัดประยุรวงศาวาส เป็นที่ปรึกษาโครงการ
3. ให้วัดเป็นศูนย์กลางด้านสุขภาพของพระสงฆ์ ชุมชน และสังคม

“1 วัด 1 โรงพยาบาล” ขับเคลื่อนพระธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ⁵⁷

ในปี 2562 ภาคีทุกภาคส่วนทั้งฝ่ายบรรพชิตและฆราวาส ได้เร่งรัดการขับเคลื่อน

⁵⁶ สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม, มติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 7/2560 มติที่ 191/2560 เรื่อง การดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ, [ออนไลน์] แหล่งที่มา www.mahathera.onab.go.th [9 เม.ย. 64]

⁵⁷ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สุขภาพคนไทย 2563 : สองทศวรรษปฏิรูปการศึกษาไทย ความล้มเหลวและความสำเร็จ, (นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2563), หน้า 91.

ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 ผ่านมาตรการต่างๆ ได้แก่ การส่งเสริมให้พระสงฆ์ มีเลข 13 หลักเพื่อเข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพ โครงการ จับคู่ 1 วัด 1 รพ./รพ.สต. การอบรมพระคิลานุปัฏฐาก การตรวจคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์และชุมชน และการร่วมพัฒนาให้วัดดำเนินโครงการส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น

เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2562 นายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ได้มอบนโยบายให้สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สานพลังทำงานร่วมกันเพื่อเดินหน้า ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมจากคณะสงฆ์และภาคีทุกภาคส่วนทั่วประเทศ เพื่อให้ธรรมนูญสุขภาพเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างสุขภาพและเข้าถึงบริการสาธารณสุขให้กับพระภิกษุสงฆ์กว่าสองแสนห้าหมื่นรูปทั่วประเทศ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำโครงการ “1 วัด 1 รพ.” เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล แต่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 โดยเน้น 5 กิจกรรมหลัก คือ การจัดทำฐานข้อมูลพระสงฆ์ การขับเคลื่อนตามธรรมนูญ สุขภาพพระสงฆ์ วัดส่งเสริมสุขภาพ ตรวจคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์ และวัดร่วมพัฒนาชุมชนด้วยพลังบวร

ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติมีที่มาจากการขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2555 เรื่อง พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ เพื่อดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์ “พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข” ภายในระยะเวลา 10 ปี โดยยึดหลักการ “ทางธรรมนำทางโลก” กล่าวคือ พระสงฆ์เป็นผู้กำหนดแนวทาง โดยฆราวาสเป็นฝ่ายสนับสนุน ต่อมาเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560 ได้มีการตั้ง “คณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช 2560” มี สช. และองค์กรภาคีภาคีเครือข่ายร่วมกันเป็นเลขานุการ เพื่อสนองงานของมหาเถรสมาคม ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์และฆราวาสและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ทั้งระบบ โดยบูรณาการการทำงานให้สอดคล้องกับงานยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

จากฐานทะเบียนข้อมูลพระสงฆ์ เมื่อเดือนสิงหาคม 2562 มีพระสงฆ์ที่มีเลขบัตรประจำตัวประชาชน 152,283 รูป/คน ตรวจสอบสิทธิแล้วเป็นผู้ถือสิทธิหลักประกันสุขภาพ (บัตรทอง) 126,461 รูป โดย สปสช. ได้สนับสนุน อปท. อบต. และท้องถิ่น ดูแลสุขภาพพระสงฆ์ในทุกมิติ ตั้งแต่ยังไม่ป่วย กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่ป่วยแล้ว โดยใช้งบประมาณจากกองทุนสุขภาพท้องถิ่น โดยก่อนหน้านี้ การตรวจคัดกรองสุขภาพของพระสงฆ์และ สามเณรทั่วประเทศ เมื่อปี 2559 รวม 122,680 รูป พบพระสงฆ์เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังคือ โรคความดันโลหิตสูง และโรค เบาหวาน โดยมีพฤติกรรมเสี่ยงคือ สูบบุหรี่ มีกิจกรรมทางกาย ไม่เพียงพอ และบริโภคอาหารไม่เหมาะสม

มหาเถรสมาคมประกาศขับเคลื่อน “ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ” พ.ศ.2560

ยึด “ทางธรรมนำทางโลก”

ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช 2560 แนวทางปฏิบัติสำหรับการดูแลสุขภาพ ซึ่งมีทั้งพระสงฆ์ดูแลกันเอง ชุมชนช่วยกันดูแล และพระสงฆ์เป็นผู้นำชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพของคนในชุมชนและสังคม โดยยึดหลัก “ทางธรรมนำทางโลก” มีเป้าหมายทำให้พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข ภายใน 10 ปี

จุดเริ่มของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เกิดจากข้อเสนอของเครือข่ายพระสังฆพัฒนาภาคอีสาน, เครือข่ายสมัชชาสุขภาพ จ.นครราชสีมา, อาศรมธรรมทายาท, มูลนิธิชีวิตพัฒนา, เครือข่ายพุทธชนันต์, สังฆะเพื่อสังคม, กลุ่มเสขิยธรรม และ กรมอนามัย ในการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 5 พ.ศ.2555 ที่มองว่าปัญหาเรื่องสุขภาพของพระสงฆ์เป็นเรื่องที่ไม่ควรมองข้าม และได้ออกเป็นฉันทามติเรื่อง “พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ”

จากนั้นคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ มอบหมายคณะกรรมการขับเคลื่อน และติดตามมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ดำเนินการตามมติดังกล่าว จนเกิดแนวทางในปี 2559 ว่า ให้จัดทำ “ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์” และได้มีการประกาศใช้ “ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ” ฉบับแรกของประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ในการประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 10

เมื่อวันที่ 20 ธ.ค.2560 โดยมี **มหาเถรสมาคม (มส.)** กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ลงนามประกาศเจตนารมณ์ร่วมกันขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ

ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติฉบับนี้มีอยู่ด้วยกัน 5 หมวด 37 ข้อ ประกอบด้วย หมวดที่ 1 ปรัชญาและแนวคิดหลักของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ หมวดที่ 2 พระสงฆ์กับการดูแลสุขภาพตนเองตามหลักพระธรรมวินัย หมวดที่ 3 ชุมชนและสังคมกับการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย หมวดที่ 4 บทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาวะของชุมชนและสังคม และ หมวดที่ 5 การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติสู่การปฏิบัติ

พระพรหมวชิรญาณ (ปสฤทธ์ เขมงโกโร) เจ้าอาวาสวัดยานนาวา กรรมการ มส. ประธานคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของ มส. ในฐานะประธานกรรมการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ ฝ่ายสงฆ์ กล่าวว่า มส.มีมติให้ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ โดยมีหลักสำคัญคือ พระสงฆ์กับการดูแลสุขภาพตนเองตามหลักพระธรรมวินัย ชุมชนและสังคมกับการดูแลอุปถุฏฐากพระสงฆ์ตามหลักพระธรรมวินัย และบทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาวะของชุมชนและสังคม ยึดหลักทางธรรมนำทางโลก ผ่านมาตรการ 5 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ข้อมูล การพัฒนา การ

บริการสุขภาพ และการวิจัย ภายใต้วิสัยทัศน์ พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข

ขณะที่ พระมงคลวรารักษ์ (สมบัติ ญาณวโร) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา กรรมการและเลขานุการกรรมการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ บอกถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นตามธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติว่า จะมีพระคิลานุปัฏฐากประจำวัด ซึ่งเป็นพระสงฆ์ที่คอยให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่พระสงฆ์ภายในวัด กำหนดให้วัดที่มีความพร้อมต้องมีพระคิลานุปัฏฐากประจำวัดอย่างน้อยวัดละ 2 รูป ซึ่งจะให้แล้วเสร็จภายในปี 2562 ทั้งจะมีการจัดระบบฐานข้อมูลพระสงฆ์ทั่วประเทศ ซึ่งขณะนี้ พศ.กำลังดำเนินการ เพื่อให้ข้อมูลทะเบียนวัด

พระสงฆ์เป็นปัจจุบันเชื่อมโยงกับระบบทะเบียนราษฎร เลขประจำตัวประชาชน เพื่อให้นำไปเชื่อมโยงกับสิทธิประโยชน์ เช่น ระบบประกันสุขภาพ และจะส่งเสริมการดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ ถวายความรู้พระสงฆ์ ทั้งเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและการเข้าถึงระบบประกันสุขภาพของพระสงฆ์ ซึ่งขณะนี้ได้มีการตั้งคณะอนุกรรมการ 5 ชุด มาดำเนินการแล้ว

และยิ่งหากดูข้อมูลพระภิกษุสามเณรอาพาธ โดยเฉพาะที่ รพ.สงฆ์ เมื่อปี 2559 จะพบว่า โรคที่รุมเร้าพระสงฆ์มากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ไขมันในเลือดสูง 9,609 รูป ความดันโลหิตสูง 8,520 รูป เบาหวาน 6,320 รูป ไตวายเรื้อรัง 4,320 รูป และข้อเข่าเสื่อม 2,600 รูป โดยสาเหตุของการเกิดโรคส่วนใหญ่มาจากปัญหาการบริโภคไม่ถูกหลักโภชนาการ และขาดการออกกำลังกาย จึงยิ่งเท่ากับตอกย้ำว่า ปัญหาสุขภาพพระสงฆ์ เป็นอีกเรื่องที่จะต้องเร่งแก้ไข

“ทีมข่าวศาสนา” มองว่าการที่คณะสงฆ์โดยเฉพาะ มส. องค์กรปกครองสูงสุดของคณะสงฆ์ไทยให้ความสำคัญและร่วมขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม น่าจะเป็นการเดินถูกทาง และเท่ากับการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ เพราะเรื่องสุขภาพพระสงฆ์เป็นปัญหาในวงการคณะสงฆ์มาอย่างยาวนาน ทั้งเรายังมองด้วยว่า นอกจากพระสงฆ์ที่ต้องหันมาใส่ใจสุขภาพแล้ว พุทธศาสนิกชนเป็นอีกส่วนสำคัญที่จะช่วยในการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ ทั้งการถวายความรู้ และการงดตัดกบาตรพระภิกษุสามเณรด้วยอาหารมัน หวาน และเค็ม เพื่อให้พระสงฆ์มีสุขภาพแข็งแรง อยู่เป็นหลักสำคัญทางจิตใจในการถ่ายทอด และส่งต่อคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยการสั่งสอนธรรมะ ศีลธรรม ให้กับพุทธศาสนิกชนชาวไทยและเพื่อความมั่นคง ยั่งยืนของพุทธศาสนาสืบต่อไปชั่วกาลนาน...

ที่มา ไทยรัฐออนไลน์, มหาเถรสมาคมประกาศขับเคลื่อน “ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ” พ.ศ.2560, สืบค้น 20 เม.ย. 64 จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/1340087>

วัดและพระสงฆ์ในฐานะภาคีสร้างเสริมสุขภาพ⁵⁸

เพราะพุทธศาสนาเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การลด ละ เลิก เหล้าและบุหรี่ได้ จึงมีการริเริ่มโครงการใช้พุทธศาสนารวมทั้งวัดและพระสงฆ์ ในการรณรงค์เพื่อให้คน ลด ละ เลิกเหล้าและบุหรี่ ดังกรณีตัวอย่างโครงการต่อไปนี้

1) ในปี 2529 มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เริ่มรณรงค์เพื่อเปลี่ยนทัศนคติของชาวพุทธไทยไม่ให้ถวายเป็นบุญแก่พระสงฆ์ การรณรงค์ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน จนทุกวันนี้แทบไม่เห็นการถวายบุญแก่พระสงฆ์อีกแล้ว โครงการฯ ได้ขยายไปถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับผลเสียต่อสุขภาพของบุญแก่พระสงฆ์เพื่อถ่ายทอดให้แก่ชาวบ้านต่อไป หลายวัดดำเนินการเรื่องนี้อย่างแข็งขัน บางวัดริเริ่มไม่รับผู้ที่ติดบุหรี่เข้ามาบวชเว้นแต่จะเลิกสูบบุหรี่ก่อน

ในปี 2548 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้การสนับสนุนมูลนิธิเมตตาธรรมรักษ์ดำเนินโครงการภูมิคุ้มกันชีวิตพิชิตบุหรี่ในเพศบรรพชิต ซึ่งดำเนินการในพื้นที่ 20 อำเภอ ของ 4 จังหวัด (เชียงใหม่ อ่างทอง สกลนคร ยโสธร) มีวัดที่ร่วมในโครงการกว่า 300 วัด และล่าสุดเมื่อปี 2559 สสส. ได้ขับเคลื่อนโครงการวัดปลอดบุหรี่ โดยร่วมมือและสนับสนุนกลุ่มวัดและพระสงฆ์ ในโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อมุ่งให้พระภิกษุสามเณรในสถาบันการศึกษาแห่งนี้และประชาชนในชุมชนลด ละ เลิกการสูบบุหรี่ เพื่อให้วัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย โดยดำเนินการใน 5 วิทยาเขตของมหาวิทยาลัย คือวิทยาเขตวังน้อย เชียงใหม่ หนองคาย ขอนแก่น และนครศรีธรรมราช โครงการฯ คาดว่าจะมีการนำเรื่องการไม่สูบบุหรี่ไปขยายผลในระดับวัดและชุมชนต่อไป

2) ในปี 2546 สสส. เริ่ม โครงการงดเหล้าเข้าพรรษา อย่างเป็นทางการ โดยได้ดำเนินการต่อเนื่องมาทุกปี ทำให้มีการรับรู้ในหมู่ประชาชนอย่างกว้างขวาง และมีส่วนทำให้การดื่มเหล้าในช่วงเข้าพรรษาลดลงตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากรายงานการประเมินผลในปี 2560 ซึ่งพบว่าร้อยละ 37.9 ของประชากรที่สำรวจงดการดื่มเหล้าตลอดพรรษา ทั้งนี้ไม่รวมผู้ที่ลดปริมาณเหล้าที่ดื่มและกลุ่มที่งดดื่มเป็นบางช่วงอีกประมาณร้อยละ 30 นอกจากนี้ ยังมีโครงการ

⁵⁸ จดหมายข่าววัดปลอดบุหรี่ ฉบับที่ 1 และ 2 , n.d.;

รายงานโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบปลอดบุหรี่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560;

ศูนย์วิจัยเพื่อการพัฒนาสังคมและธุรกิจ, 2560.

วัดปลอดเหล้า (เริ่มปี 2548) โดยจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดนำร่อง มีวัดเข้าร่วมในโครงการกว่า 2,500 วัด เพื่อร่วมรณรงค์ให้งานบุญทุกรูปแบบเป็นงานปลอดเหล้า และเพื่อให้สอดคล้องกับข้อบัญญัติใน พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พ.ศ. 2551 ที่ห้ามขายและห้ามดื่มเหล้าในสถานที่ทางศาสนาและที่สาธารณะ

โครงการทั้งหมดนี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากวัดและพระสงฆ์ ในฐานะเป็นภาคีการสร้างเสริมสุขภาพ

หลักสูตรพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด - อสว.)⁵⁹

จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มุ่งหวังพัฒนาให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุข สถาบันพระพุทธรศาสนาอยู่คู่สังคมไทยมาอย่างช้านาน ปัจจุบันวัดในประเทศไทยมีจำนวน 39,481 วัด และมีพระสงฆ์ จำนวน 290,015 รูป สามเณร

จำนวน 58,418 รูป รวมเป็น 348,433 รูป ซึ่งมากกว่าร้อยละ 50 ของพระสงฆ์เป็นผู้สูงอายุ และมีแนวโน้มเป็นผู้สูงอายุมากขึ้น

คนไทย ร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งใช้หลักการทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตจนกลายเป็นรากฐานทางประเพณีและวัฒนธรรม อันเป็นเอกลักษณ์มรดกของชาติไทย พระสงฆ์เป็นผู้มีความสำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนา พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาสังคม ท้องถิ่นชุมชน อันเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเอง สิ่งแวดล้อมภายในวัด และขยายผลสู่การพัฒนาสุขภาพของชุมชน พระสงฆ์มีปัญหาทางสุขภาพ โดยเฉพาะป่วยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือดและภาวะไขมันในเลือดสูง ซึ่งสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากอาหารที่ใส่บาตรทำบุญของประชาชน ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงผลเสียต่อการเจ็บป่วยของพระสงฆ์ นอกจากนี้พระสงฆ์ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสิ่งที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรค เช่น การสูบบุหรี่ ดื่มกาแฟ ดื่มเครื่องดื่มชูกำลัง และขาดการออกกำลังกายที่เหมาะสม หากไม่ได้รับการแก้ไขจะกลายเป็นผู้ป่วยรายใหม่ ปัญหาสุขภาพของพระสงฆ์ ได้มีหน่วยงานต่างๆ ดำเนินการแก้ไขปัญหายูอยู่แล้ว แต่เป็นเพียงโครงการเฉพาะกิจที่ขาดระบบกลไกการ

⁵⁹ นางวิมล บ้านพวน (หัวหน้ากองบรรณาธิการ), **มีแนวทางอบรมหลักสูตรพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด - อสว.)**, (สำนักก่อนามัย กรมอนามัย : กระทรวงสาธารณสุข, 2561), หน้า 10 - 11.

ดำเนินงาน ขาดการบูรณาการกับภาคส่วนต่างๆ อย่างจริงจังและมีการดำเนินงานเฉพาะในบางพื้นที่เท่านั้น และแม้ว่าพระสงฆ์จะมีหลักประกันสุขภาพ แต่เมื่ออาพาธยังมีปัญหาในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข รวมทั้งขาดการดูแลสุขภาพพระสงฆ์อย่างต่อเนื่องและครบวงจร หากไม่มีการพัฒนากระบวนการส่งเสริมและการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ในด้านสุขภาพ จะทำให้กลไกในการสืบทอดพระพุทธศาสนาและการพัฒนาความดีงามด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญยิ่งของประเทศไทยก็จะอ่อนแอลงจากสถานการณ์สุขภาพพระสงฆ์ดังกล่าว รัฐบาลจึงเล็งเห็นความสำคัญของสุขภาพพระสงฆ์ซึ่งสอดคล้องมติมหาเถรสมาคม ที่ 191/2560 และมีมติสมัชชาแห่งชาติครั้งที่ 5 ให้มีการขับเคลื่อนงาน “พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ” กรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุข เป็นองค์กรหลักของประเทศในการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและระบบอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อประชาชนสุขภาพดีจึงได้ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนร่วมในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพดูแลประชาชนทุกกลุ่มวัย “วัด” เป็นสถานที่ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพของประชาชน เพราะวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นได้รับความเลื่อมใสศรัทธาจากประชาชน การส่งเสริมให้วัดเป็น “วัดรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Temple)” จึงเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะส่งผลที่ดีให้กับประชาชนในท้องถิ่น ชุมชนมีสุขภาพที่ดีตามวิถีแบบไทยๆ กลไกการพัฒนาที่สำคัญ คือ การสร้างและพัฒนาพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด - อสว.) เพื่อให้พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (พระ อสว.) มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง และให้คำแนะนำดูแลสุขภาพพระสงฆ์ภายในวัดและชุมชนได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างและพัฒนาพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด - อสว.) ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการดูแลสุขภาพอนามัยตามหลักพระธรรมวินัยและให้คำแนะนำ ดูแลพระสงฆ์ภายในวัดและชุมชนได้
2. เพื่อเตรียมการรองรับระบบการดูแลสุขภาพพระสงฆ์และการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว ซึ่งพระสงฆ์ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์แกนนำเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ และผู้นำด้านสุขภาพของชุมชนและสังคม

กลุ่มเป้าหมาย

1. พระสงฆ์ฝ่ายปกครอง พระสงฆ์จากฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ พระสังฆาธิการ เจ้าอาวาส เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล

2. พระสงฆ์นักพัฒนา เครือข่ายพระสงฆ์ที่ทำงานอยู่ พระหมอ พระธรรมทายาท
3. พระสงฆ์จากวัดส่งเสริมสุขภาพ
4. พระสงฆ์ในมหาวิทยาลัยสงฆ์
5. โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

คุณสมบัติผู้เข้ารับการอบรม

1. มีจิตอาสา
2. บวชไม่ต่ำกว่า 1 พรรษา
3. อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป
4. มีความรู้พื้นฐานนักธรรมตรีหรือการศึกษาภาคบังคับ
5. มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เป็นโรคร้ายแรงหรือโรคติดต่อร้ายแรง
6. มีวุฒิภาวะและมีบุคลิกลักษณะเหมาะสมในการเป็นพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด - อสว.)

ระยะเวลา 70 ชั่วโมง

กลุ่มองค์กรพระพุทธศาสนาที่ได้รับการสนับสนุน จากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อขับเคลื่อนสังคมสุขภาวะ

การขับเคลื่อนกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีครบ 4 ด้าน ภาย จิต ปัญญา สังคม และร่วมสร้างประเทศไทยให้น่าอยู่ ตามวิสัยทัศน์ของสำนักสนับสนุน สุขภาวะองค์กร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ว่า “ทุกคนบนแผ่นดินไทยมีขีดความสามารถ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อสุขภาวะ” และกำหนดพันธกิจการดำเนินงานขององค์กรไว้ว่า “จุดประกาย กระตุ้น สาน และเสริมพลังบุคคลและองค์กรทุกภาคส่วน ให้มีขีดความสามารถและสร้างสรรค์ระบบสังคมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะ” ฉะนั้น ตามภาพรวม ที่ผู้จัดทำได้สัมผัสและมีส่วนร่วมจึงขอยกกรณีโครงการที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ในกลุ่มองค์กรทางพระพุทธศาสนาเพื่อขับเคลื่อนสังคมสุขภาวะ ดังนี้

1. บทบาทพระสงฆ์กับการสร้างสุขภาวะสังคมภาคีเครือข่าย (บวร) คุณธรรม บ้าน วัด โรงเรียน ราชการ⁶⁰

บทบาทพระสงฆ์กับการสร้างสุขภาวะสังคมภาคีเครือข่าย (บวร) คุณธรรม บ้าน วัด โรงเรียน ราชการ ได้ร่วมกันนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีบุญกิริยาวัตถุ 3 ,ไตรสิกขา ,หลักสังคห วัตถุ 4 ,ศีล 5 , หลักสัปปริสธรรม 7 และหลักค่านิยมพื้นฐาน พร้อมด้วยศาสตร์พระราชา มีการ อนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า ,หลักทฤษฎีบันได 9 ขั้น ของในหลวงรัชกาลที่ 9 และหลักภูมิปัญญาท้องถิ่น มีขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี 12 เดือน มาปฏิบัติทำให้เกิดสุขภาวะสังคม ใน 4 มิติ ทำให้พระภิกษุสามเณร คนในชุมชนมีสุขภาพดี จิตใจสดใส สังคมวัฒนธรรมอบอุ่น ชุมชนพอเพียง

มิติสุขภาพดี - ทำให่วัด 47 แห่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี และ 9 จังหวัดภาคอีสาน รวม 56 แห่ง สะอาด สวยงาม สงบร่มรื่น สร้างสรรค์ ปลอดภัย เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ /พระภิกษุ สามเณร แม่ชี ศิษย์วัด และคนในชุมชน มีสุขภาพดี มีความรู้เรื่องโภชนาปัญญา

มิติจิตใจสดใส -เด็ก เยาวชน คนในชุมชน ทั้งในจังหวัดอุบลราชธานี และใน 9 จังหวัด

⁶⁰ พุทธธรรม นำชีวิต ปาดงใหญ่วังอ้อ, บทบาทพระสงฆ์กับการสร้างสุขภาวะสังคมภาคีเครือข่าย (บวร) คุณธรรม บ้าน วัด โรงเรียน ราชการ, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://www.facebook.com/buddhismlifecenter/posts/2465319303693514> [9 เม.ย. 64]

ภาคอีสาน มีทาน ศีล ภาวนา /มีความพอเพียง /มีความกตัญญู /มีจิตอาสา /มีระเบียบวินัย /มีความซื่อสัตย์สุจริต /มีน้ำใจ /มีความสามัคคี/ มีความรับผิดชอบ อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม ด้วยการจัดกิจกรรมถนนสายวัฒนธรรม ทุกวันอังคาร , ทุกอาทิตย์ ,ทุกวันพระ 15 คำ และทุกเดือนรวม 69 เส้นทางบุญ มีคนร่วมกิจกรรม จำนวน 200-500 คน ต่อครั้ง เกิดทีมพิธีกรน้อยคอยบอกบุญ นำไหว้พระ อาราธนาศีล กล่าวถวายสังฆทาน แม่เมตตา ลาวัด จำนวน 69 ทีม เกิดกลุ่มต้นกล้าพุทธบุตรต้นแบบที่วัดป่ามณีรัตน์ ภูมิทัศน์ภายในหมู่บ้านสะอาด สวยงาม สร้างสรรค์ปลอดภัย จำนวน 69 หมู่บ้าน

มิติสังคมวัฒนธรรมอบอุ่น - การร่วมกันส่งเสริมประเพณี 12 เดือน เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคน ในชุมชน ให้เป็นคนบุญ เมื่อมีคนบุญมากขึ้นการพัฒนาบ้านเมือง ประเทศชาติก็ง่ายตาม นอกจากนี้ยังช่วยกันรณรงค์ สร้างความเข้าใจ ให้การฝึกอบรมคุณธรรม นำสู่การทำประชาคมหมู่บ้าน กล้าหาญรับป้ายสัจจะ ยกย่อง ผู้ลด ละ เลิก สุรา สิ่งเสพติด เกิดงานบุญประเพณีปลอดภัย งานศพปลอดภัย หมู่บ้านปลอดภัย เช่นที่บ้านโนนมะเขือ เป็นต้นแบบ ทำให้หมู่บ้าน ชุมชน สังคมปลอดภัย มีความอบอุ่น เป็นชุมชนน่าอยู่ สุขุขภาวะสังคม

มิติชุมชนพอเพียง - ด้วยนำการศาสตร์พระราชา หลักทฤษฎีบัน 9 ชั้น มาเขียนเป็นตำราลงบนแผ่นดิน ทำให้คนในชุมชน มีพอกิน ,พอใช้ พออยู่ ,พอร่มเย็น ,ทำบุญ ให้ทาน / ชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งได้พัฒนาระดับสุขภาพของตนเองด้วยการปลูกพืช ผัก ไม้ผล ด้วยการไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ไม่ใช้ยาฆ่าหญ้า ไม่ใช้ยาฆ่าแมลง ซึ่งเป็นที่มาของโรคร้าย ไข้เจ็บ โดยการทำให้ดูเป็นแบบอย่าง เป็นการป้องกันโรคต้นทาง/พระครูสุขุมวโรดม ได้ส่งเสริมเรื่องการรวมกลุ่ม การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอินทรีย์วิถีไทย อีกทั้งยังได้ประสานความร่วมมือระหว่างคุณสันหจจุทา จิราวิวัฒน์ และกลุ่มธุรกิจเซ็นทรัลกรุ๊ป ให้เข้ามาพัฒนาต่อยอดเป็นเศรษฐกิจพอเพียงขั้นก้าวหน้า คือการเก็บ แปรรูป , ขายเพิ่มรายได้ , มีเครือข่ายการตลาด ทำคนในชุมชนมีรายได้จากการขายผลิต ผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัย ที่อุปสรรคเกิด เช่นทรัฟเฟิลซาอุบราซหานี มีเงินทุนหมุนเวียนกว่า 649,278 บาท มีการขายเพิ่มรายได้ในตลาดชุมชน มีเงินทุนหมุนเวียนกว่า 872,000 บาท มีการเปิดหมู่บ้านอินทรีย์วิถีไทยต้นแบบของจังหวัดอุบลราชธานี และเปิดศูนย์เรียนรู้อินทรีย์วิถีไทยที่ศูนย์พุทธธรรมพรหมวชิรญาณป่าดงใหญ่วังอ้อแห่งนี้ โดย ดร.วิวัฒน์ ศัลยกำธร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และคณะมาเป็นประธานเปิด เมื่อคนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การทำบุญ ให้ทาน การบำรุงศาสนา การช่วยพัฒนาสังคมก็ดีขึ้น ในมิตินี้จะเห็นว่า เศรษฐกิจกับจิตใจพัฒนาไปพร้อมกันได้

โครงการบทบาทพระสงฆ์กับการสร้างสุขภาวะสังคม โดยความร่วมมือของ บ้าน วัด

โรงเรียน และราชการ (บวร) นี้ ยิ่งก่อให้เกิดศูนย์เรียนรู้สุขภาวะต้นแบบ 2 แห่ง คือ 1. ศูนย์พุทธธรรมพรหมวชิรญาณป่าดงใหญ่วังอ้อ 2. วัดยางน้อย อำเภอเชิงไทร , เกิดแหล่งเรียนรู้และห้องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 31 แห่ง , เกิดแหล่งเรียนรู้และห้องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 11 แห่ง , เกิดแหล่งเรียนรู้และห้องเที่ยวเชิงนิเวศน์ จำนวน 11 แห่ง , เกิดแหล่งเรียนรู้และห้องเที่ยวเชิงสุขภาพ จำนวน 3 แห่ง อีกทั้งยังได้อัศวิน ส่งเสริม พัฒนาผืนป่าป่าชุมชน ซึ่งเป็นเหมือนเป็นซูปเปอร์มาร์เก็ตทางธรรมชาติ ในจังหวัดอุบลราชธานี และใน 9 จังหวัดภาคอีสาน จำนวนกว่า 116,810 ไร่

2. โครงการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในระบบสุขภาพเพื่อสังคมสุขภาวะผ่านกลไกกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่⁶¹

โดยที่ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช 2560 ได้ถูกตราขึ้น โดยยึดหลักพระธรรมวินัยและข้อมูลทางวิชาการเป็นฐาน ภายใต้หลักการมีส่วนร่วมและการเปิดช่องทางการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อให้ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติสะท้อนเจตนารมณ์และพันธะร่วมกัน และเป็นจุดอ้างอิงของพระสงฆ์ คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม และหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในการกำหนดทิศทางเป้าหมายและยุทธศาสตร์การดูแลและสร้างเสริมสุขภาวะของพระสงฆ์และสังคมในอนาคต

และมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 7/2560 เมื่อวันที่ 20 มีนาคม พ.ศ. 2560 มติที่ 191/2560 เรื่อง การดำเนินงานพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาวะที่กำหนดให้ดำเนินการวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เพื่อเป็นกรอบและแนวทางการส่งเสริมสุขภาพพระสงฆ์ทั่วประเทศ ตามหลักการของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ และเป้าหมายการขับเคลื่อนมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ 3 ประเด็นสำคัญ คือ พระสงฆ์กับการดูแลสุขภาพตนเองตามหลักพระธรรมวินัย ชุมชนและสังคมกับการดูแลอุปถัมภ์พระสงฆ์ที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย และบทบาทพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านสุขภาวะของชุมชนและสังคม โดยยึดหลักการสำคัญ คือการใช้ทางธรรมนำทางโลก และมาตรการสำคัญในการดำเนินการ 5 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ข้อมูล การพัฒนา การบริการสุขภาพ และการวิจัย ที่จะนำไปสู่การส่ง

⁶¹ ศาสนบุคคลกับการสร้างสังคมสุขภาวะ , [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://www.facebook.com/ศาสนบุคคลกับการสร้างสังคมสุขภาวะ> [12 เม.ย. 64]

เสริมและสนับสนุนการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม ตลอดจนการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพโดยก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างวัดกับชุมชนทำให้พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข ภายใน 10 ปี (พ.ศ.2560-2569)

สถานการณ์การดำเนินงานเกี่ยวกับสุขภาพพระภิกษุและสามเณรภายหลังจากการประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ.2560 มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.), สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ซึ่งได้ลงนามประกาศเจตนารมณ์ ร่วมกับคณะสงฆ์ ได้มีการดำเนินการขับเคลื่อนงานตามบทบาทและหน้าที่ของส่วนงานเพื่อแก้ปัญหาสุขภาพพระภิกษุและสามเณร ทั้งด้านการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในบริการด้านสุขภาพ การรักษา การส่งเสริม การป้องกันโรค การฟื้นฟูสภาพหลังการเจ็บป่วย และสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตตามพระธรรมวินัย โดย สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้พระสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ 4 รูปแบบ คือ

1. พระสงฆ์เป็นกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่
2. พระสงฆ์เป็นผู้เข้าถึงกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นหรือพื้นที่
3. หน่วยงานองค์กรในชุมชนร่วมกับพระสงฆ์ในการใช้กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่
4. คณะสงฆ์ร่วมเป็นกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ผลักดันข้อเสนอในการพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์และชุมชนผ่านกองทุนหลักประกันสุขภาพ ระดับตำบลทุกตำบลในอำเภอ การมีส่วนร่วมดังกล่าวเพื่อเสริมสร้างสุขภาพขององค์กรสงฆ์และสุขภาพของชุมชน นับว่าเป็นฐานสำคัญในการดูแลสุขภาพขององค์กรสงฆ์และเสริมสร้างสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

โดยที่พระสงฆ์เป็นผู้มีความสำคัญในการสืบทอดพระพุทธศาสนา พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาสังคม ท้องถิ่น ชุมชน อันเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชนในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเอง สิ่งแวดล้อมภายในวัด และขยายผลสู่การพัฒนาสุขภาพของชุมชน แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่าพระสงฆ์กลับมีปัญหาทางสุขภาพ โดยเฉพาะป่วยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือดและภาวะ

ไขมันในเลือดสูง ซึ่งสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากการฉันทอาหารที่ไม่เอื้อต่อสุขภาพและยังขาดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงผลเสีย อันก่อให้เกิดการอาพาธหรือการเจ็บป่วยของพระสงฆ์ นอกจากนี้พระสงฆ์ยังเป็นผู้เสี่ยงต่อสิ่งที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรค และขาดการออกกำลังกายที่เหมาะสม ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขจะกลายเป็นผู้ป่วยรายใหม่ในสังคม

ฉะนั้น โครงการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของพระสงฆ์ในระบบสุขภาพเพื่อสังคมสุขภาวะผ่านกลไกกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ จึงได้มีนำบทเรียน รูปแบบ กระบวนการของการเพิ่มเข้าถึงสิทธิของพระสงฆ์ การมีส่วนร่วมในการดูแลส่งเสริมป้องกันโรคของพระสงฆ์ ที่ได้ร่วมกันจัดทำและพัฒนาโครงการ ซึ่งทำให้เกิดองค์ความรู้นวัตกรรมใหม่ในการดูแลพระสงฆ์ที่อาพาธ มีพระคิลานุปัฏฐากที่ดูแลพระและญาติโยมในแต่ละพื้นที่ เกิดพระนักสื่อสารสุขภาพร่วมกันจัดระบบให้เข้าถึงสิทธิสุขภาพของพระสงฆ์ การร่วมด้วยช่วยกันของทีม พชอ. ระดับอำเภอ พัฒนากองทุนการดูแลสุขภาพขององค์กรสงฆ์เอง พร้อมกับจัดทำร่างตัวอย่างโครงการฯ ให้พระแต่ละวัดในพื้นที่ รูปแบบที่พระสามารถดำเนินการได้ ขอรับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมจากกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ (กปท.) และจะรวบรวมจัดทำเป็นคู่มือการบริหารจัดการโครงการสำหรับพระสงฆ์ในการดูแลสุขภาพองค์กรสงฆ์และชุมชน และเมนูโครงการสำหรับพระสงฆ์ในการดูแลสุขภาพองค์กรสงฆ์และชุมชน โครงการฯ นี้ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์และค้นหาตัวแบบการขับเคลื่อนงานดูแลสุขภาพองค์กรสงฆ์และชุมชนผ่าน กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่
2. เพื่อพัฒนาหลักต้นให้เกิดนโยบายสาธารณะให้พระสงฆ์ดูแลสุขภาพองค์กรสงฆ์และชุมชนผ่านกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่แบบมีส่วนร่วม และ
3. เพื่อส่งเสริมให้คณะสงฆ์ในพื้นที่ต้นแบบเป็นแกนนำการขับเคลื่อนให้เกิดองค์กรสุขภาพสู่การสร้างสังคมสุขภาวะภายใต้กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่

3.โครงการวัดบันดาลใจ⁶²

โครงการวัดบันดาลใจมีจุดเริ่มต้นจากการเชิญชวน 9 วัดนาร่องที่สนใจที่จะเป็นกรณีศึกษาการพัฒนาวัดต้นแบบการเรียนรู้ด้านการออกแบบและการจัดการวัดในบริบทต่างๆ แก้วัดอื่นๆ ทั่วประเทศ ต่อมาเริ่มมีวัดที่สนใจเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีความต้องการจัดผังแม่บทและมีแผนพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อมของวัดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่และอาคารอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถรองรับกิจกรรมของวัดได้อย่างเหมาะสม โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม ควบคู่ไปกับการออกแบบระบบบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทวันนั้นๆ ตามแนวคิด รมณีสถานเพื่อการศึกษาและปฏิบัติ พัฒนาสุขภาพกาย จิตใจ และปัญญา เป็นพื้นที่การเรียนรู้วิถีศิลปวัฒนธรรมชุมชนอย่างสร้างสรรค์ และทันสมัยโดยมีหลักการทำงานเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็น “วัดบันดาลใจ” ได้แก่ สถานที่ที่เป็นรมณีสถิต มีศูนย์การเรียนรู้ และกิจกรรมสมัย

แนวคิดการทำงาน CONCEPT โดยมีจุดเริ่มต้นจากการเชิญชวน 9 วัดนาร่องที่สนใจที่จะเป็นกรณีศึกษาการพัฒนาวัดต้นแบบการเรียนรู้ ด้านการออกแบบและการจัดการวัดในบริบทต่างๆ แก้วัดอื่นๆ ทั่วประเทศ ต่อมาเริ่มมีวัดที่สนใจเข้าร่วมโครงการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีความต้องการจัดทำผังแม่บทและมีแผนพัฒนากายภาพและสิ่งแวดล้อมของวัดอย่างเป็นระบบเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ ในพื้นที่และอาคารอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถรองรับกิจกรรมของวัดได้อย่างเหมาะสม ปัจจุบันเกิดวัดศูนย์การเรียนรู้ และวัดกรณีศึกษาจากวัดเครือข่ายทำงานร่วมกับโครงการวัดบันดาลใจอยู่ตามภูมิภาคต่างๆ ที่พร้อมจะเป็นพื้นที่การเรียนรู้ ดูกานให้แก่วัดและชุมชนทั่วประเทศ รวมถึงได้มีการถอดบทเรียนจากการทำงานการพัฒนาหลักสูตร คู่มือการเรียนรู้ (How To) เผยแพร่ในรูปแบบสื่อต่างๆ เพื่อให้พระและชุมชน สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาวัดได้ด้วยตัวเอง หรือสามารถมีความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นต่อการทำงานร่วมกับนักออกแบบวิชาชีพ วิศวกร หรือผู้รับเหมาก่อสร้างได้ โดยการพัฒนาทางกายภาพนั้น ยังคงยึดหลักพระธรรมวินัย ตบโจทย์การเป็นวัดที่มีบทบาทหลักในการเผยแผ่ธรรมตามหลักพุทธศาสนา และการสงเคราะห์สังคมในมิติต่างๆ

ยุทธศาสตร์การทำงาน 1. พัฒนาวัดเป็นสัปปายะสถาน วัดบันดาลใจ 2. ส่งเสริมกิจกรรมสร้างพุทธบริษัทเข้มแข็ง พื้นวัดเป็นสัปปายะและพัฒนาจิตวิญญาณ 3. จัดการองค์ความรู้ งานวิจัย ถอดบทเรียนการทำงาน พร้อมจัดทำสื่อเผยแพร่ในหลากหลายรูปแบบ 4.

⁶² วัดบันดาลใจ , [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://watbundanjai.org> [12 เม.ย. 64]

เชื่อมโยงเครือข่าย และพัฒนากลไกเชิงนโยบายกับคณะสงฆ์และภาคส่วนต่างๆ เพื่อนำไปสู่การขยายผลอย่างยั่งยืน 5. สื่อสารเผยแพร่โครงการสู่สาธารณะ

5 ขั้นตอนการทำงาน 1. รับสมัครวัดที่สนใจ: ส่งใบสมัคร และเข้าร่วมหลักสูตร “วัดบันดาลใจ” คณะทำงานจะลงพื้นที่เพื่อประเมินวัด 2. เข้าร่วมโครงการ : จับคู่สำนักออกแบบที่เหมาะสมกับวัด และให้คณะทำงานลงพื้นที่เพื่อทำความเข้าใจโจทย์และความต้องการของวัด 3. การวางแผนแม่บทและแผนพัฒนาวัด : วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวัดและจัดทำร่างวัด เพื่อนำร่างวัดมาทำผังแม่บท และจัดทำแผนการพัฒนาวัดต่อไป 4. การออกแบบและก่อสร้าง : ออกแบบรายละเอียดด้านงานภูมิทัศน์ งานสถาปัตยกรรม และจัดทำแผนงบประมาณเพื่อการดำเนินการก่อสร้าง 5. หลังก่อสร้าง : วัดจัดกิจกรรมเพื่อลองใช้พื้นที่จริงและติดตามประเมินผลเพื่อถอดบทเรียนและพัฒนาองค์ความรู้

ขอบเขตการทำงาน 4 ด้าน 1.กายภาพ : การจัดทำผังแม่บทการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ และงานสถาปัตยกรรม 2.กิจกรรม : สร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาพระในด้านการถ่ายทอดธรรมะ และกระบวนการเรียนรู้ 3.พัฒนาบุคลากร : พัฒนาและส่งเสริมให้พระสงฆ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีทักษะ และมีศักยภาพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 4.การบริหารจัดการ : วางระบบการบริหารจัดการภายในวัดด้านต่างๆ เช่น การจัดการขยะ สังฆทาน เป็นต้น

เครือข่ายของโครงการ ในระยะเวลา 5 ปีของการดำเนินงานโครงการ วัดที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 55 วัดทั่วประเทศที่มีการจัดทำผังแม่บท มีการออกแบบและพัฒนาทางกายภาพตามหลักสถาปัตยกรรมภูมิสถาปัตยกรรมและการวางแผน ริเริ่มกิจกรรมเพื่อฟื้นฟูความศักดิ์สิทธิ์ สัมปายะ และความศรัทธาผ่านกระบวนการทำงานและเรียนรู้ร่วมกันของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง มีสมาคมวิชาชีพ สถาบันการศึกษา นักออกแบบจิตอาสา สมัครเข้าร่วมโครงการ ทั้งที่เป็นบริษัทจำนวนกว่า 30 บริษัท และรายบุคคลกว่า 50 คนมีผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ มาเป็นที่ปรึกษาของโครงการ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจากกรมศิลปากรผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและการจัดการน้ำจากกรมชลประทาน ผู้เชี่ยวชาญด้านมรดกโลกนักพฤกษศาสตร์ วิศวกรด้านต่างๆ เป็นต้น

4. สื่อสงฆ์ไทยไกลโรค⁶³

โครงการสงฆ์ไทยไกลโรค ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยและขับเคลื่อนการดูแลโภชนาการพระสงฆ์ และสามเณรทั่วประเทศมาเป็นเวลาประมาณ 8 ปี ตั้งแต่ สิงหาคม 2554 โครงการปัจจุบัน มีชื่อว่า การขับเคลื่อนมุ่งเป้าเพื่อสื่อสารโภชนาปัญหา “สงฆ์ไทยไกลโรค” สู่พระสงฆ์ (1 ตุลาคม 2561 – 31 มีนาคม 2564) ซึ่งมุ่งหมายในการขับเคลื่อนการดูแลโภชนาการพระสงฆ์และสามเณรอย่างต่อเนื่อง ภายหลังจากที่มีการประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติฉบับแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2560 โดยโครงการสงฆ์ไทยไกลโรค ดำเนินกิจกรรมภายใต้นโยบายของคณะกรรมการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ ในคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนด้านการสื่อสารสาธารณะและโครงการ 1 วัด 1 รพ.สต.

ผลการวิจัยในโครงการที่ผ่านมาสามารถระบุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโภชนาการของพระสงฆ์ได้ 4 ปัจจัยหลัก คือ โภชนา ปานะ กายะและกิจกรรม นำไปสู่การพัฒนาสื่อสงฆ์ไทยไกลโรค ขณะนี้ได้มีการนำสื่อสงฆ์ไทยไกลโรค 4.0 ขึ้นแสดงในเว็บไซต์ www.sonkthaiglaikrok.com ประกอบด้วยสื่อสำหรับพระสงฆ์ เช่น ประคตเอเวอร์บู้ และ สายวัดเอเวอร์บู้ เป็นต้น สื่อสำหรับฆราวาส และสื่อสำหรับแม่ครัว ตลอดจนหนังสือ ที่นำเสนอองค์ความรู้ที่ได้จากโครงการสงฆ์ไทยไกลโรคในช่วงที่ผ่านมา

โครงการปัจจุบันมีวัตถุประสงค์หลักในการนำสาระจากสื่อสิ่งพิมพ์เหล่านี้สร้างสรรค์ให้เป็นสื่อที่มีชีวิต คือเป็นคลิปภาพ และรายการโทรทัศน์ที่มีสาระและสนุกสนาน ฟังเข้าใจง่าย ฟังซ้ำได้ โหลดได้ แชนจ์ได้ โดยการออกอากาศผ่านรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์โลกพระพุทธศาสนา เฉลิมพระเกียรติฯ หรือเรียกสั้นๆ ว่า WBTV และรายการโทรทัศน์อื่นๆ ตลอดจนโซเชียลที่หลากหลาย เริ่มออกอากาศ 27 กรกฎาคม 2562

นอกจากนี้ โครงการทำการกระจายสื่อสงฆ์ไทยไกลโรค 4.0 ไปยังทุกโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขทั่วประเทศ ภายใต้โครงการ 1 วัด 1 รพ.รพ.สต. ประมาณ 11,000 แห่ง ตลอดจนประสานพลังกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ทั้งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กรมอนามัย สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ตลอดจนภาคีเครือข่ายพยาบาลทั่วประเทศ เพื่อขยายผลการดูแลโภชนาการแก่พระสงฆ์และสามเณรผ่านสื่อสงฆ์ไทยไกลโรค ในการดูแลพระสงฆ์อาหารโครงการร่วมมือกับโรงพยาบาลสงฆ์ในการพัฒนาฝ่ายโภชนาการ เพื่อเป็นการปรับปรุงการให้บริการอาหารแก่พระสงฆ์ให้เป็นไปตามครรลอง

⁶³ จงจิตร อังคทะวานิช, โครงการการขับเคลื่อนมุ่งเป้าเพื่อสื่อสารโภชนาปัญหา “สงฆ์ไทยไกลโรค” สู่พระสงฆ์, [แผ่นพับ]

และเจตนาธรรมณ์ของธรรมานุสุภาพพระสงฆ์แห่งชาติ

นอกจากนั้น โครงการยังมุ่งหมายดูแลให้ความรู้และช่วยวางระบบครัวในสถาบันของสงฆ์ที่เป็นหลักของประเทศทั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหามกุฏราชวิทยาลัย ภายใต้ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย

สถานการณ์ปัญหาโภชนาการและการเกิดจากโรคเรื้อรัง ในพระสงฆ์เป็นสถานการณ์เร่งด่วนโครงการสงฆ์ไทยไกลโรค ได้รายงานสถานการณ์ดังกล่าวไว้ในรายการ itel Signs ของ CNN ตอน Thailand Monks (https://youtu.be/6gCQojtV_IA)

องค์ความรู้สำคัญจากโครงการ แสดงไว้ในหนังสือ “สถานการณ์ปัญหาโภชนาการในพระสงฆ์โครงการสงฆ์ไทยไกลโรค” ซึ่งเป็นการรายงานสถานการณ์ของพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานครในปี 2555 โรคอ้วนรอบเอวเกิน และอัตราส่วนรอบเอวต่อส่วนสูงซึ่งสัมพันธ์กับการเกิดโรคเรื้อรัง นับเป็นปัญหาใหญ่ในหมู่พระสงฆ์ในกรุงเทพมหานคร

ต่อมาได้ศึกษาสถานการณ์โรคอ้วนของพระสงฆ์ในโครงการสงฆ์ไทยไกลโรคในปี พ.ศ. 2559-2560 (รายละเอียด ดูได้จาก หนังสือ โคราชโมเดล) โดยการสำรวจพระสงฆ์ จำนวน 300 รูป จาก 6 อำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าพระสงฆ์โดยเฉลี่ยมีความชุกของโรคอ้วน 27.32% (ดัชนีมวลกาย 25 Hg/m²)

ความชุกของพระสงฆ์ที่มีอัตราส่วนรอบเอวต่อส่วนสูงเกินเกณฑ์ (>0.5) 44.95% ซึ่งใกล้เคียงกับพระสงฆ์ในกรุงเทพมหานครเมื่อปี 2555 มีความชุก 45.83% ดังนั้น จำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง จากการนำสื่อสงฆ์ไทยไกลโรคไปใช้ในการดูแลโภชนาการพระสงฆ์

ใน 6 อำเภอที่จังหวัดนครราชสีมาเป็นเวลา 8 สัปดาห์ พบว่า น้ำหนักตัวพระสงฆ์เฉลี่ยลดลง 1.36 in. และรอบเอวลดลง 2.28 ซม. ดังนั้น โครงการสงฆ์ไทยไกลโรคจึงมุ่งมั่นขับเคลื่อนและขยายผลการดูแลภาวะโภชนาการของพระสงฆ์โดยใช้สื่อที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นการประสานร่วมมือกับหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข องค์กรด้านพระพุทธศาสนาและฝ่ายปกครองท้องถิ่นตลอดจนภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและประสิทธิภาพ อันเป็นการร่วมขับเคลื่อนธรรมานุสุภาพพระสงฆ์ให้ เกิดเป็นรูปธรรมต่อไป

5. โครงการขับเคลื่อนงานสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะในสังคมไทย⁶⁴

โครงการขับเคลื่อนงานสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะในสังคมไทย ดำเนินการโดย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณจากสำนักสนับสนุนสุขภาวะองค์กร สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีเป้าหมายการดำเนินโครงการเพื่อสนับสนุนการทำงานของ ฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ซึ่งมีสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา เป็นประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

โครงการขับเคลื่อนสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะในสังคมไทย มีวัตถุประสงค์หลัก 5 ประการ คือ

1) เพื่อจัดการความรู้งานสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธในระดับภาคและจังหวัด ด้วยการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้งานสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ เพื่อสนับสนุนการทำกิจกรรมของคณะสงฆ์ รวมถึงถอดบทเรียนและจัดทำชุดความรู้เพื่อเป็นแบบอย่างในการทำงานสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธของคณะสงฆ์ไทย

2) เพื่อจัดตั้งศูนย์ประสานงานสาธารณสุขสงเคราะห์จังหวัดให้เป็นศูนย์รวมภาคีเครือข่ายการทำงานสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ ทั้งเครือข่ายคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

3) เพื่อจัดตั้งสถาบันสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธให้เป็นองค์กรหลักที่จะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารจัดการ เพื่อขับเคลื่อนงานสาธารณสุขสงเคราะห์และเสริมสร้างสังคมสุขภาวะ

4) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้สาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธและข่าวสารข้อมูล ผ่านสื่อต่างๆ ทั้งสื่อสารมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ กระจายสู่พระสงฆ์ฆาติการผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนกิจกรรมสาธารณสุขสงเคราะห์ในระดับท้องถิ่นและชุมชน

5) เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงานจิตอาสาสาธารณสุขสงเคราะห์เชิงบูรณาการภาคีเครือข่าย ทั้งในฝ่ายคณะสงฆ์และฝ่ายฆราวาส และส่งเสริมการทำงานอาสาสมัครด้วยความเสียสละลดกรอบการทำงานเชิงการสั่งการตามสายงานบังคับบัญชา

⁶⁴โครงการขับเคลื่อนงานสาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธเพื่อเสริมสร้างสุขภาวะในสังคมไทย, **สาธารณสุขสงเคราะห์วิधिพุทธ**, [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://www.สาธารณสุขสงเคราะห์.com> [13 เม.ย. 64]

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ระดับปฏิบัติการ

(1) คณะกรรมการสถาบันสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธ คณะทำงานศูนย์ประสานงานสาธารณสงเคราะห์จังหวัด คณะทำงานศูนย์เรียนรู้งานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและภาคีเครือข่ายได้ชุดความรู้เพื่อสนับสนุนเข้าใจในการทำงานเชิงบูรณาการงานพัฒนาสังคมและการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันและในอนาคต และเกิดการประสานความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างเครือข่ายการสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธ

(2) พระสังฆาธิการและภาคีเครือข่ายงานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธสามารถใช้ความรู้จากศูนย์เรียนรู้งานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธ นำความรู้ไปขยายผลเพื่อพัฒนาวิธีการดำเนินงานและการขับเคลื่อนกิจกรรมในระดับท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด

(3) เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ ผ่านศูนย์เรียนรู้งานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธในทุกภาคการปกครองคณะสงฆ์ มีความเชื่อมโยงกิจกรรมและการดำเนินงานของเครือข่ายการสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

ระดับนโยบาย

(1) คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้ฐานข้อมูลพระสังฆาธิการผู้ปฏิบัติงานพัฒนาสังคมและงานสาธารณสงเคราะห์ ผลการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้งานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธ และชุดความรู้กิจกรรมสาธารณสงเคราะห์เพื่อสนับสนุนกลไกการขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธตามแผนแม่บทการปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2564-2569)

(2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้แนวทางการยกระดับเครือข่ายและกลไกเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนสุขภาวะชุมชนตามแนวพระพุทธศาสนา ตลอดจนการผลักดันเป้าหมายระยะ 10 ปีของหน่วยงานเข้าสู่หน่วยงานระดับนโยบายของคณะสงฆ์ไทย

6. โครงการพัฒนาเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) และองค์กรสุขภาวะวิถีพุทธ⁶⁵

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินการ “โครงการพัฒนาเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) และองค์กรสุขภาวะวิถีพุทธ” โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านสุขภาวะวิถีพุทธ การพัฒนานวัตกรรมสุขภาวะของพระสงฆ์และชุมชน การพัฒนาพื้นที่สุขภาวะวิถีพุทธต้นแบบ และการเสริมสร้างเครือข่าย “ชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ” (Buddhist Well-being Community) โดยการดำเนินของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จำนวน 15 จังหวัดต้นแบบ เพื่อที่จะสามารถนำไปสู่การสร้างเครือข่ายชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ ผ่านการบูรณาการโครงการและกิจกรรมของชุมชนและคณะสงฆ์ และเพื่อนำไปสู่แนวทางการจัดตั้งสถาบันสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะวิถีพุทธ (Environment and Buddhist Well-being Institute) อันจะนำไปสู่การสร้าง ความมั่นคง ยั่งยืน และเป็นสุขในเชิงพื้นที่ สืบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาชุดความรู้ และนวัตกรรมสุขภาวะวิถีพุทธ สำหรับการขับเคลื่อนเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและองค์กรสุขภาวะวิถีพุทธในสังคมไทย
2. เพื่อพัฒนารูปแบบ (Platform) การสื่อสารความรู้ด้านสุขภาวะของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและองค์กรสุขภาวะวิถีพุทธในสังคมไทย
3. เพื่อการพัฒนาพื้นที่ชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธต้นแบบของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและองค์กรสุขภาวะวิถีพุทธในสังคมไทย
4. เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ โดยการบูรณาการโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข และหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล กับ องค์กรภาครัฐ และภาคประชาสังคมในพื้นที่ 15 จังหวัด

⁶⁵ พระสุธีรัตนบัณฑิต และคณะ เอกสารโครงการพัฒนาเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) และองค์กรสุขภาวะวิถีพุทธ, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2563), (อัดสำเนา).

สำนักงานส่งเสริมความร่วมมือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), [ออนไลน์] แหล่งที่มา <https://www.buddhistfordev.com> [13 เม.ย. 64].

5. เพื่อศึกษาและเสนอแนวทางการจัดตั้งสถาบันสิ่งแวดล้อมและพัฒนาสุขภาวะวิถีพุทธ ให้กับองค์กรของคณะสงฆ์และภาคีในชุมชนท้องถิ่นสืบต่อไป

เป้าหมายโครงการ

สำหรับเป้าหมายของการดำเนินโครงการพัฒนาเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ จะแสดงให้เห็นเป้าประสงค์ของการดำเนินวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ที่ครอบคลุมเป้าหมายเชิงนโยบาย เป้าหมายเชิงคุณภาพ และเป้าหมายเชิงปริมาณ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

1. เป้าหมายเชิงนโยบาย

(1) การจัดทำข้อเสนอเพื่อจัดตั้งสถาบันสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะวิถีพุทธ จะเป็นหน่วยงานภายใต้การกำกับของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม โดยสถาบันแห่งนี้จะช่วยทำหน้าที่วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และกระบวนการใช้หลักพุทธธรรม เพื่อการพัฒนาสุขภาวะให้กับศาสนทายาท บุคลากรตลอดจนการยกระดับการสนับสนุนให้พระสงฆ์และภาคีเครือข่าย สามารถดำเนินกิจกรรมการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาสุขภาวะวิถีพุทธในสังคมปัจจุบันได้อย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการคณะสงฆ์

(2) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกลาง โดยความร่วมมือกับคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกลาง ซึ่งมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาสวัดยานนาวาเป็นองค์ประธาน โดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลกลาง จะเปิดพื้นที่เพื่อการมีส่วนร่วมให้กับพระสงฆ์ระดับพื้นที่ที่ได้เสนอแนวทางการดำเนินกิจกรรม และบูรณาการการพัฒนาสุขภาวะวิถีพุทธเป็นกิจกรรมสำคัญในการดำเนินกิจกรรมในอนาคตร่วมด้วย

(3) การสร้างเครือข่ายองค์กรที่สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ โดยระยะแรกมุ่งเน้นการบูรณาการนโยบายและกิจกรรมร่วมกัน เพื่อสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมเชิงเครือข่ายระดับพื้นที่ ทั้งนี้หน่วยงานระดับนโยบายที่สำคัญได้แก่ มหาเถรสมาคม สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม สำนักงานคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนกลาง สำนักงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กรมอนามัยและกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน

คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

(1) การพัฒนาชุดความรู้เพื่อยกระดับองค์ความรู้และความเข้าใจให้กับเจ้าคณะจังหวัด ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ประธานฝ่ายเผยแผ่ และประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เห็นความสำคัญของการสร้างเครือข่ายการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการและถอดบทเรียนจากการเรียนรู้ร่วมกับเครือข่ายการทำงาน 15 จังหวัดต้นแบบ

(2) การขยายผลการเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรมพัฒนาเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ ให้กับเจ้าคณะปกครองระดับเจ้าคณะภาค และคณะกรรมการหน่วยอบรมประชาชนกลาง ได้เห็นชอบแนวทางการขยายผลการสร้างเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ

(3) การพัฒนารูปแบบ (Platform) การสื่อสารองค์ความรู้สนับสนุนการขับเคลื่อนเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ เพื่อสนับสนุนองค์ความรู้ และสื่อการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ให้การดำเนินกิจกรรมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(4) การพัฒนาชุดความรู้และกิจกรรมเพื่อยกระดับการส่งเสริมให้การดำเนินกิจกรรมวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ด้วยกิจกรรม 5ส. สามารถสร้างเครือข่ายวัดกับการเป็นศูนย์กลางการสร้างสุขภาวะวิถีพุทธอย่างยั่งยืน

(5) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะวิถีพุทธ กล่าวคือการรวบรวม เพื่อสังเคราะห์และจัดทำที่สามารถแสดงฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ วัดและภาคีเครือข่าย ที่มีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและสุขภาวะวิถีพุทธ ทั้งนี้เพื่อจะได้วิเคราะห์แนวทางการทำกิจกรรมร่วมกัน ระหว่างคณะสงฆ์และประชาชนในวิถีวัฒนธรรมสมัยใหม่ เพื่อส่งเสริมให้วัดสามารถพัฒนาการเป็นศูนย์กลางการพัฒนาสุขภาวะวิถีพุทธในชุมชนได้ในอนาคตต่อไป ท้ายที่สุดจะมีการจัดทำสื่อสังคมออนไลน์และสื่อสารคดีที่ถ่ายทอดเรื่องราวของเครือข่ายชุมชนสุขภาวะวิถีพุทธ และเครือข่ายพระสงฆ์ วัดและภาคีเครือข่ายที่ดำเนินกิจกรรมยกระดับสุขภาวะวิถีพุทธในสังคมไทย

3. เป้าหมายเชิงปริมาณ

(1) สามารถรวบรวมฐานข้อมูลองค์กรพระพุทธศาสนา หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และองค์กรภาคีเครือข่ายระดับพื้นที่ เข้าร่วมการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน

สุขภาพะวิถีพุทธไม่น้อยกว่า 3,000 องค์กร

(2) สามารถพัฒนาชุดความรู้ที่ครอบคลุมทั้งการพัฒนาชุมชนสุขภาพะวิถีพุทธ การสนับสนุนการขับเคลื่อนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้าน รักษาศีล 5 การขับเคลื่อนโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข ด้วยกิจกรรม 5ส. ตลอดจนการยกระดับความรอบรู้ทางสุขภาพของพระสงฆ์จำนวนไม่น้อยกว่า 5 ชุดความรู้

(3) สามารถสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของโครงการตามแผนการปฏิรูปกิจการคณะสงฆ์ให้มีการบูรณาการร่วมกับการพัฒนาสุขภาพะวิถีพุทธไม่น้อยกว่า 3 โครงการหลัก

(4) เกิดเครือข่ายหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลและชุมชนสุขภาพะวิถีพุทธที่มีคณะสงฆ์ระดับพื้นที่และภาคีเครือข่ายการดำเนินการจัดกิจกรรมไม่น้อย 30 กิจกรรมใน 15 จังหวัดต้นแบบ

(5) พัฒนาแกนนำพระสงฆ์และประชาชนที่เข้าร่วมให้สามารถตระหนักถึงความสำคัญขององค์กรพระพุทธศาสนาในการพัฒนาเครือข่ายชุมชนสุขภาพะวิถีพุทธต้นแบบ 3,000 รูป/คน

โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสู่การสร้างสังคมสุขภาพะ⁶⁶

โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสู่การสร้างสังคมสุขภาพะ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 เป็นโครงการที่ให้ความสำคัญกับประเด็นการทำงานในเรื่องของการพัฒนาพระนิสิตและการปฏิบัติศาสนกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ การขับเคลื่อนโครงการโครงการดังกล่าวได้มีการพัฒนาและต่อยอดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา โครงการได้เข้ามามีส่วนสำคัญในการสนับสนุนภาระงานของกองกิจการนิสิตให้เป็นไปตามพันธกิจมาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ เช่น การผลักดันให้การปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในรูปแบบของโครงการ การกำหนดเนื้อหาของโครงการปฏิบัติศาสนกิจที่จะต้องยึดโยงกับกิจการพระพุทธศาสนา และการส่งเสริมให้เกิดโครงการปฏิบัติศาสนกิจต้นแบบ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าโครงการจะสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาพระนิสิตและ

⁶⁶ กองกิจการนิสิต สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, บทสรุปการดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสู่การสร้างสังคมสุขภาพะ, (นนทบุรี : นิติธรรมการพิมพ์, 2563), หน้า 8 -20.

ยกระดับการปฏิบัติศาสนกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตามที่กล่าวมาข้างต้น แต่กลับพบว่า การปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตยังขาดกลไกในระดับพื้นที่ที่ทำหน้าที่ในการหนุนเสริม พัฒนา และติดตาม อีกทั้งยังคงขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบของเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก ดังนั้น โครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสู่การสร้างสังคมสุขภาวะ จึงมุ่งหวังที่จะเข้ามาเติมเต็มในสองประเด็นที่กล่าวมา เพื่อให้การปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถตอบสนองกับความต้องการของคณะสงฆ์และสังคมได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์โครงการ

เพื่อพัฒนาศักยภาพพระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสู่การเป็นพระสงฆ์นักส่งเสริมสุขภาวะควบคู่ไปกับการส่งเสริมและผลักดัน ให้ดำรงบทบาทของการเป็นศาสนทายาท มุ่งพัฒนาให้เกิดแผนยุทธศาสตร์และกลไกในรูปแบบของคณะอนุกรรมการในระดับพื้นที่ โดยเห็นว่าแผนยุทธศาสตร์และคณะอนุกรรมการในระดับพื้นที่จะมี ส่วนสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติศาสนกิจมีความสอดคล้องตรงกับความต้องการ และมีความเหมาะสมกับสภาพบริบททางสังคมนั้นๆ อีกทั้งพระนิสิตจะได้รับการพัฒนาและติดตามอย่างใกล้ชิดจากคณะอนุกรรมการในระดับพื้นที่ เกิดเป็นเครือข่ายความร่วมมือที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมและบทบาทการส่งเสริมสุขภาวะตามแนวพระพุทธศาสนาและสามารถขยายผลต่อในประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจสู่การสร้างสังคมสุขภาวะไปยังหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการคาดหวังที่จะนำไปสู่ความร่วมมือในอนาคตระหว่างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลสำเร็จของการดำเนินงานโครงการ

จากการดำเนินโครงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจสู่การสร้างสังคมสุขภาวะ ได้นำไปสู่การพัฒนาจนเกิดเป็นยุทธศาสตร์การปฏิบัติศาสนกิจและคณะอนุกรรมการปฏิบัติศาสนกิจในระดับพื้นที่ เกิดโครงการปฏิบัติศาสนกิจที่มีความเป็นเลิศในระดับพื้นที่และระดับภูมิภาค อีกทั้งยังสามารถขยายผลที่นำไปสู่ความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยสามารถนำเสนอรายละเอียดได้ดังนี้

1) เกิดแผนยุทธศาสตร์และกลไกในรูปแบบของคณะอนุกรรมการปฏิบัติศาสนกิจที่สอดคล้องกับการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาและการสร้างสังคมสุขภาวะ จำนวน 29 พื้นที่ สามารถทำหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพพระนิสิตได้จำนวนทั้งสิ้น 1,800 รูป มีการลงพื้นที่

ติดตาม หนุนเสริม และให้กำลังใจพระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ เพื่อให้โครงการปฏิบัติศาสนกิจมี ประสิทธิภาพ ตรงกับความต้องการของชุมชน และสอดคล้องกับสภาพบริบททางสังคม อีกทั้ง ยังมีการประเมินผลเพื่อสรุปบทเรียนและถอดบทเรียนความรู้จากพระนิสิตผ่านการจัดทำเวที สัมมนาในรูปแบบของนิทรรศการตลาดความรู้ในระดับพื้นที่ รวมถึงในระดับภูมิภาค จำนวน ทั้งสิ้น 4 ครั้ง

(2) เกิดโครงการปฏิบัติศาสนกิจต้นแบบและโครงการปฏิบัติศาสนกิจที่มีความเป็นเลิศ โดยคัดเลือกจากคณะอนุกรรมการปฏิบัติศาสนกิจในระดับพื้นที่ผ่านการประกวดในระดับ วิทยาเขต/ วิทยาลัยสงฆ์/ ห้องเรียน เกิดเป็นโครงการปฏิบัติศาสนกิจต้นแบบ จำนวน 29 โครงการ หลังจากนั้นโครงการต้นแบบทั้ง 29 โครงการ จะต้องเข้าร่วมการประกวดในระดับ ภูมิภาคเพื่อคัดเลือกโครงการปฏิบัติศาสนกิจที่มีความเป็นเลิศ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เป็นกรรมการในการพิจารณาผ่านประเด็นเรื่องของความสอดคล้องกับกิจการพระพุทธศาสนา และเป้าหมายของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ทั้งนี้หลังจาก พิจารณาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว มีโครงการจำนวนทั้งสิ้น 18 โครงการ ที่เป็นโครงการปฏิบัติศาสน กิจที่มีความเป็นเลิศ

(3) เกิดเครือข่ายการทำงานบูรณาการการปฏิบัติศาสนกิจกับการปฏิรูปกิจการพระพุทธ ศาสนา ซึ่งประกอบด้วยคณะสงฆ์ในพื้นที่ พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ ผู้บริหาร/คณาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย องค์กรปกครองท้องถิ่น สาธารณสุขอำเภอและ จังหวัด เครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก (พระอสว.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) นักสานพลังขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาสังคมสุข ภาวะ (นนส.) และสามารถนำไปสู่การสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจสู่การสร้าง สังคมสุขภาวะ ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกับ มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย

6. ปัจจัย สิ่งแวดล้อม เครื่องมือการทำงาน พระสงฆ์ นักพัฒนา

การใช้พระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการทำงานเพื่อสังคมนั้น มีมานานตั้งแต่สมัยพุทธกาลโดยเริ่มจากบทบาทของผู้ปกครองและเศรษฐีผู้มีฐานะสูงทางสังคม ตั้งแต่การบริจาคทรัพย์จนถึงการจัดสวัสดิการทางสังคมในลักษณะต่างๆ เช่น บทบาทของอนาถบิณฑิกเศรษฐีแห่งเมืองสาวัตถีซึ่งเป็นอุบาสกคนสำคัญในสมัยพุทธกาลโดยเป็นผู้สร้างวัดเชตวันถวายพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์สาวกและสงเคราะห์คนยากไร้ โดยการสร้างโรงทานและบริจาคเป็นประจำ จึงได้ชื่อว่า “อนาถบิณฑิก” ซึ่งแปลว่า ผู้มีก้อนข้าวเพื่อคนอนาถา⁶⁷ และพระเจ้าอโศกมหาราชกษัตริย์แห่งราชวงศ์โมริยะ ผู้มีพระชนม์ชีพอยู่ในชมพูทวีปเมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ 3 ทรงเป็นองค์พุทธศาสนูปถัมภ์ผู้ยิ่งใหญ่ในประวัติพระพุทธศาสนาทรงสร้างมหาวิหาร 84,000 แห่ง และทรงอุปถัมภ์การสังคายนา (พระธรรมวินัย) ครั้งที่ 3 นอกจากนี้ ยังทรงสร้างโรงพยาบาล บ่อน้ำสาธารณะและถนน 3 ช่องทางจำนวนหลายแห่ง เพื่อประโยชน์แก่คนและสัตว์ทั่วไป นักประวัติศาสตร์ทั้งหลายถือว่าผลงานของพระเจ้าอโศกมหาราชแสดงถึงงานบริการสังคมอย่างกว้างขวางที่มีการบันทึกในประวัติศาสตร์ทางพระพุทธศาสนาเป็นครั้งแรก⁶⁸ การช่วยเหลือและพัฒนาสังคมที่ริเริ่มจากผู้ปกครองหรือรัฐสู่ประชาชนที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาที่ควรอ้างอิงในประเทศไทยคือ โครงการพระธรรมทูตและโครงการพระธรรมจาริก ผู้ริเริ่มโครงการพระธรรมทูตเป็นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ.2507 คือกรมการศาสนา โดยเป็นความพยายามของรัฐบาลไทยในการชักนำประชาชนให้หันเหจากอุดมการณ์ลัทธิคอมมิวนิสต์แทรกซึมอยู่ในสังคมไทยขณะนั้น และกระตุ้นให้ประชาชนใช้พุทธธรรมในชีวิตประจำวันของตน โดยการยึดมั่นและปฏิบัติตามศีลห้า “พระธรรมทูต” ในยุคแรกๆ นั้นคือพระสงฆ์ที่รัฐดำเนินการให้ไปปฏิบัติงานอบรมสั่งสอนประชาชน เผยแผ่พุทธธรรมและแนะนำการดำเนินชีวิตโดยทั่วไปในกรอบของพุทธธรรม เช่น การทำมาหาเลี้ยงชีพให้ได้ประโยชน์โดยสุจริต และการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน โครงการพระธรรมทูตมีหลักการว่า หากประชาชนยึดมั่นในพระพุทธศาสนาแล้ว ความรู้สึกรักชาติและความเป็นไทยจะทำให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวกันสามารถต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ ในปัจจุบันโครงการพระธรรมทูตขยายตัว

⁶⁷ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์* พิมพ์ครั้งที่ 11, หน้า 487.

⁶⁸ Fred Eppsteiner, de., *The Path of Compassion : Writings on Socially Engaged Buddhism* (Berkeley, C A: Parallax Press, 1988), p.173.

กว้างขวางขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากคณะสงฆ์ไทย และมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา ทั้ง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีการจัดส่งพระธรรมทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง

นอกจากโครงการพระธรรมทูตที่รัฐริเริ่มเพื่อให้พระสงฆ์ได้ทำงานพัฒนาสังคมแล้ว ยังมีอีกโครงการหนึ่งคือ **โครงการพระธรรมจาริก** โครงการนี้ก่อตั้งขึ้นใน พ.ศ.2508 โดยองค์กรช่วยเหลือและพัฒนาชาวเขา กระทรวงมหาดไทย มีเป้าหมายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ชาวเขาทางภาคเหนือผู้อยู่ห่างไกลศูนย์กลางการปกครองของรัฐ เนื่องจากในขณะนั้นชาวเขาทำไร่เลื่อนลอย ปลูกฝิ่น และชาวเขากันจำนวนมากหากไม่นับถือลัทธิวิญญาณนิยมของตน ก็หันไปนับถือศาสนาคริสต์ตามการเผยแผ่ของมิชชันนารี โครงการพระธรรมจาริกจึงมีความมุ่งหมายในการสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทยและความเป็นพุทธในหมู่ชาวเขาเพื่อให้ชาวเขาเลิกกิจกรรมการเลี้ยงชีพที่เสี่ยงต่อการผิดศีลธรรมและความมั่นคงของชาติ พระสงฆ์ที่เป็นพระธรรมจาริกจึงมีหน้าที่ในการแนะนำการทำมาหากินที่สุจริตแก่ชาวเขา เทศนาสั่งสอนให้ชาวเขามีศีลธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา และหล่อหลอมให้ชาวเขามีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ไม่หันเหไปสู่ลัทธิคอมมิวนิสต์และศาสนาอื่น⁶⁹

สำหรับในสังคมไทย ได้มีการสอนในเรื่องคุณธรรมหรือจริยธรรมของนักปกครองและนักบริหารมาแต่ครั้งโบราณกาล นับแต่สถาบันพระมหากษัตริย์ลงมาจนถึงสถาบันการปกครอง สถาบันการศึกษา ตลอดจนสถาบันครอบครัว โดยกำหนดให้เป็นราชธรรมหรือหลักธรรมที่พึงมีพึงปฏิบัติด้วยวิธีเทศนา การอบรมสั่งสอน และการฝึกอบรม เช่น มีการสอนเกี่ยวกับหลักธรรมต่างๆ ในราชสำนัก และในโรงเรียนการปกครองสมัยก่อนๆ ส่วนปัจจุบันจะมีหลักสูตรการฝึกอบรมในเรื่องศีลธรรมหรือคุณธรรมของนักปกครอง หรือข้าราชการอยู่โดยทั่วไป ทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และทหาร เป็นต้น

ศาสนามีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจอยู่อย่างใกล้ชิด หลักเศรษฐกิจที่ดีจะต้องเข้ากันได้กับศีลธรรมอันดีงามของประชาชน การมีศีลธรรมของบุคคลย่อมมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเป็นอย่างมาก พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ส่งเสริมต่อเป้าหมายในทางเศรษฐกิจอยู่หลายชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นธรรมดาและชั้นกลาง ซึ่งจะอำนวยความสะดวกให้แก่พุทธศาสนิกชนได้ ทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ เช่น ทิฐฐัมมิกัตถประโยชน์ สังคหวัตถุ 4 และสัมปรายิกัตถประโยชน์กับอริยทรัพย์ 7 มีหลักธรรมหลายประการที่เข้ากันได้กับหลัก

⁶⁹ ภัทรพร สิริกาญจน, พระพุทธศาสนาในประเทศไทย : เอกภาพในความหลากหลาย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557), หน้า 64 – 68.

เศรษฐศาสตร์ รวมทั้งส่งเสริมสวัสดิภาพของบุคคล ช่วยลดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในด้านการผลิต การบริโภค การออมทรัพย์ การวิภาครกรรมและในด้านการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง หลักธรรมของพุทธศาสนาจึงมีคุณค่าต่อเป้าหมายและวิธีการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญและความสุขในด้านจิตใจ ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่เราจะต้องนำมาพิจารณาควบคู่ไปกับความเจริญและความสุขในด้านวัตถุด้วยเสมอ

หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้มีความมีเหตุผลในการปฏิบัติงานบรรลุผลได้ ทั้งในด้านความมีเหตุผลในการทำงานทั่วไป และในด้านการแก้ปัญหา โดยใช้ปัญญาพิจารณาเหตุผล รู้จักกาลเทศะ รู้จักบุคคลและสิ่งแวดล้อม เคารพความจริงและหลักการ และยึดถืออิทธิบาท 4 เป็นหลัก การถือหลักพึ่งตัวเองในการทำความดี เป็นหลักที่ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่ความรับผิดชอบในประการอื่นๆ ต่อไป

ความสุขอ่อนน้อม เคารพผู้ใหญ่ รวมทั้งการถือสายกลาง และความเมตตากรุณานับเป็นวัฒนธรรมอันสูงส่งของคนไทยที่ควรแก่การภาคภูมิใจ จึงควรนำมาใช้อย่างมีเหตุผลและถูกทางการปฏิบัติตามหลักธรรมที่ถูกต้องเหมาะสมต่อกัน ย่อมจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้เป็นไปโดยราบรื่น และเมื่อพิจารณาประกอบกับหลักสามัคคีธรรมทั่วไปและหลักลิจฉวีบริหารนิยธรรม ย่อมจะก่อให้เกิดสามัคคีธรรมในการทำงานเป็นอันมาก

การศึกษาจากหน้าที่ของศาสนาในทางหลักการ ประกอบกับการศึกษาถึงอิทธิพลของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับพฤติกรรมในการปกครองและการบริหารในทางปฏิบัติ ย่อมทำให้เห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนามากยิ่งขึ้น เช่น การรักสงบทำให้ไม่มีการใช้อำนาจต่อกันทางที่รุนแรง มีความเมตตากรุณาต่อกันและทำให้ปัญหาทางการปกครองสามารถแก้ไขได้ง่ายขึ้น ในขณะที่เดียวกันเราก็ยังตระหนักว่า การขาดความเข้าใจที่จะนำหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาใช้ให้ถูกทาง อาจจะทำให้เกิดพฤติกรรมในเชิงลบขึ้นมาได้

การถือหลักเหตุผล การถือหลักพึ่งตัวเองในการทำ ความ การถือหลักประชาธิปไตยและการให้เสรีภาพในการนับถือ ย่อมทำให้พระพุทธศาสนามีคุณค่ามากยิ่งขึ้น การถือสายกลางและหลักเมตตากรุณา ย่อมช่วยกล่อมเกล่าให้คนไทยมีนิสัยที่เป็นนายยก่องแก่ชนชาติอื่นทั่วไป หลักธรรมของพระพุทธองค์ มีคุณค่าต่อการปกครองโดยธรรมตลอดมา⁷⁰

⁷⁰ ทินพันธุ์ นาคะตะ, **พระพุทธศาสนากับสังคมไทย** พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : หจก. สหายบล็อกลและการพิมพ์, 2529), หน้า 101 – 102.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต)⁷¹ ได้กล่าวถึงบทบาทของวัดและพระสงฆ์ที่มีต่อสังคมไทยว่า วัดเป็นทั้งงานที่ดำเนินกิจการในหมู่ของพระสงฆ์เอง และเป็นทีประกอบกิจกรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชน กิจการและกิจกรรมเหล่านี้ อิงอยู่กับหน้าที่หรือศาสนกิจหลักของพระสงฆ์ คือ การศึกษา การปฏิบัติธรรม และการเผยแผ่ สอนประชาชนจากการปฏิบัติกิจหน้าที่และดำเนินกิจการเหล่านี้ บทบาทของวัดได้พัฒนาขึ้นโดยลำดับตามกาลเวลา จนในที่สุดวัดได้กลายเป็นศูนย์กลางของสังคมเป็นที่รวมจิตใจของประชาชนทำหน้าที่ทั้งทางศาสนาทางการศึกษา ทางวัฒนธรรม และทางสังคมโดยตรง มีบทบาทที่เป็นรายละเอียดมากมาย โดยบทบาทของวัดที่มีในสังคมไทย เท่าที่ดำเนินมาก่อนความเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของอารยธรรมตะวันตก เมื่อก้าวโดยสรุปบทบาทเหล่านั้นมีดังนี้

1. เป็นสถานศึกษาและฝึกอบรมศีลธรรม สอนวิชาการต่างๆ เท่าที่มีในสมัยนั้นๆ ทั้งโดยตรง คือ ผู้มาบวชตามประเพณี และเด็กที่มาอยู่วัด และโดยอ้อม ผู้มาทำกิจกรรมต่างๆ ในวัด หรือมาร่วมกิจกรรมในวัด ทั้งวิชาการและวิชาชีพต่างๆ
2. เป็นสถานก่อกำเนิดและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นที่สืบทอดวัฒนธรรมที่รวบรวมศิลปกรรม ตลอดจนเป็นเสมือนพิพิธภัณฑ์
3. เป็นสถานสงเคราะห์ ช่วยให้ผู้ตรหลานชาวบ้านที่ยากจนได้มาอาศัยเลี้ยงชีพพร้อมไปกับได้ศึกษาเล่าเรียน เป็นที่รับเลี้ยงฝึกอบรมเด็กที่มีปัญหา เด็กอนาถา ตลอดจนผู้ใหญ่ซึ่งไร้ที่พึ่งพิง
4. เป็นสถานที่ปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับปัญหาชีวิต เป็นที่ระบายความทุกข์ความเดือดร้อน ความรู้สึกคับแค้นข้องใจต่างๆ และปรึกษาหารือ รับคำแนะนำสั่งสอนเกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหา
5. เป็นสถานที่ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท โดยอาศัยความเคารพนับถือ เชื้อพ้องทำให้พระสงฆ์สามารถทำหน้าที่ประดุจศาลตัดสินความ แต่มุ่งในทางสมัคสมานสามัคคีเป็นสำคัญ
6. เป็นสถานบันเทิง ที่จัดงานเทศกาล งานสนุกสนานรื่นเริง และงานมหรสพต่างๆ ของชุมชนรวมทั้งเป็นที่เล่นที่สนุกสนานของเด็กๆ
7. เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ทำหน้าที่เหมือนสวนที่ให้ ความร่มเย็นสดชื่นของธรรมชาติพร้อมไปกับให้บรรยากาศที่สงบเยือกเย็นทางจิตใจ
8. เป็นสถานที่พบปะ ประชุมสโมสร ที่ชาวบ้านบางคนนัดพบ หรือบางคนมาพบปะกันเป็นประจำ บางคนได้มีโอกาสเจอเจอกันเป็นครั้งคราวทำให้ไม่ลืมกันไป โดยเฉพาะเป็นที่ชุมนุม

⁷¹ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538). **กฐินสู่ธรรม** พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมิก จำกัด, 2541), หน้า 45 - 48.

สังสรรค์สนทนาปรึกษาหารือกันในกิจการที่เหมาะสม และผ่อนคลาย

9. เป็นสถานที่แจ้งข่าว แพร่ข่าว และสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจการของชุมชน ชาวภายในชุมชนก็ดี ชาวจากภายนอกชุมชน เช่น ชาวเกี่ยวกับเหตุการณ์ของประเทศชาติบ้านเมืองก็ดี อาศัยวัดเป็นศูนย์เผยแพร่งานที่สำคัญที่สุด และวัด คือ ศาลาวัด เป็นที่สำหรับกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนนายอำเภอ เรียกชาวบ้านหรือลูกบ้านมาประชุม หรือถือโอกาสเป็นที่ชุมนุมในงานวัด แจ้งข่าวงานกิจการต่างๆ

10. เป็นสถานที่จัดกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนดำเนินกิจการบางอย่างของบ้านเมือง เช่น เป็นที่กล่าวปราศรัยหาเสียงของนักรการเมือง ที่จัดลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง หรือยามสงคราม สมัยโบราณ เป็นที่ชุมนุมทหารก็มีเป็นครั้งคราว

11. เป็นสถานพยาบาล ที่รวบรวมสืบทอดตำรายาแผนโบราณกลางบ้าน ที่รักษาผู้ป่วยเจ็บตามภูมิรัฐซึ่งถ่ายทอดสืบๆ กันมา

12. เป็นสถานที่พักคนเดินทาง ทำหน้าที่ดุจโรงแรมฟรี สำหรับผู้เดินทางไกลโดยเฉพาะจากต่างถิ่น และไม่มีญาติพี่น้อง และเพื่อนพ้อง

13. เป็นคลังพัสดุ สำหรับเก็บอุปกรณ์และเครื่องใช้ต่างๆ ซึ่งชาวบ้านใช้ร่วมกันเมื่อมีงานที่วัด หรือยืมไปใช้เมื่อตนมีงาน

14. เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม หรือใช้บริการด้านพิธีกรรมผูกพันกับชีวิตของทุกคนในระยะเวลาและเหตุการณ์ต่างๆ ของชีวิต ตามวัฒนธรรมประเพณี ชุมชนไทยแต่ละชุมชนจึงมีวัดประจำชุมชนของตนและต่างก็ยึดถือว่าวัดนั้นเป็นวัดของตน เป็นสมบัติร่วมกันของคนทั้งหมดในชุมชน วัดแต่ละวัดจึงเป็นเครื่องผูกชุมชนให้รวมเป็นหน่วยหนึ่งๆ ของสังคม วัดสำคัญมีปูชนียสถานที่ประชาชนเคารพอย่างกว้างขวาง ก็เป็นเครื่องรวมใจประชาชนทั้งเมือง ทั้งจังหวัด ทั้งภาค หรือทั้งประเทศ พระสงฆ์ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือ ก็ได้กลายเป็นส่วนประกอบสำคัญในการรวมพลังและควบคุมทางสังคม

ดังนั้นองค์ประกอบดังกล่าวจึงเห็นว่า วัดเป็นสถานที่พระสงฆ์ที่ดำเนินกิจการในหมู่ของพระสงฆ์เอง และเป็นที่ประกอบกิจกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชน กิจการและกิจกรรมเหล่านี้ขึ้นอยู่กับหน้าที่ หรือศาสนกิจหลักของพระสงฆ์ คือ การศึกษา การปฏิบัติธรรม และการเผยแผ่สั่งสอนประชาชนบทบาทของวัดได้พัฒนาขึ้นโดยลำดับตามกาลเวลา จนในที่สุด วัดได้กลายเป็นศูนย์กลางของสังคมเป็นที่รวมจิตใจของประชาชน ทำหน้าที่ทั้งทางศาสนา ทางการศึกษา ทางวัฒนธรรม และทางสังคมโดยตรง มีบทบาทที่เป็นรายละเอียดมากมาย ด้วยความผูกพัน

ดังกล่าว วัด พระสงฆ์จึงมีบทบาทอันเป็นที่คาดหมายของสังคมโดยปริยาย⁷²

ประเวศ วะสี⁷³ กล่าวถึงบทบาทของวัด พระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชน ในการพัฒนาประเทศไทยว่า หลักธรรมและทฤษฎีทางพระพุทธศาสนานั้นเหมาะสมแก่การนำมาใช้แก้วิกฤตการณ์ทางสังคม โดยมองถึงบทบาทของวัดและพระสงฆ์ในสังคมไทยที่มีวัดประมาณ 35,000 วัด พระสงฆ์และสามเณรประมาณ 250,000 รูป หรือโดยเฉลี่ยมีวัดตำบลละ 5 วัด กระจายกันอยู่ทุกพื้นที่ ดังนั้น การพัฒนาต้องเอาพื้นที่เป็นตัวตั้งให้วัดและพระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาในพื้นที่อย่างบูรณาการ โดยกำหนดบทบาทของวัดและพระสงฆ์เพื่อการพัฒนาสังคมให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมสมัยใหม่ เช่น

1. การพัฒนาทางกายภาพของวัด โดยให้มีการพัฒนาบริเวณวัดให้สะอาดร่มรื่น สวยงาม มีต้นไม้ หรือมีแม่น้ำลำคลองให้สะอาด เป็นสัปปายสถานที่สามารถเข้ามานั่งพักผ่อนหย่อนคลาย เพราะคนสมัยใหม่มีความเครียดมากขึ้น การได้เข้าไปไหว้พระในโบสถ์จะช่วยให้จิตใจสงบ วัดต้องสามารถอนุรักษ์โบราณวัตถุที่มีในวัดให้ดี โดยอาจมีศิลปิน นักธุรกิจที่รักการพระศาสนาและกรมศิลปากรร่วมกันอนุรักษ์โบราณสถานให้มีสภาพดีและสวยงามเหมาะสมกับการเรียนรู้

2. การสอนวิปัสสนากรรมฐาน วัดทุกวัดควรเป็นที่สอนวิปัสสนากรรมฐาน สังคมในอนาคตจะมีผู้ฝึกเจริญสติมากขึ้นเรื่อยๆ และจะมีองค์กรเจริญสติ เช่น มหาวิทยาลัยแห่งการเจริญสติ บริษัทแห่งการเจริญสติ วัดควรสร้างและแสวงหาอาจารย์สอนวิปัสสนากรรมฐานที่เก่งๆ ทั้งพระและฆราวาสเพื่อช่วยอบรมด้านการเจริญวิปัสสนากรรมฐาน

3. การสร้างวัดให้เป็นสัปปายสถานสำหรับผู้สูงอายุ สังคมปัจจุบัน และอนาคตจะเป็นสังคมผู้สูงอายุ สังคมสมัยใหม่ลูกหลานต้องทำงานเลี้ยงชีพ เหนื่อย และเครียด ไม่มีเวลาดูแลพ่อแม่เหมือนสังคมโบราณ ผู้สูงอายุจะว่าเหว่ เดียวดาย เครียด บางคนฆ่าตัวตายเพราะความเหงา ถ้าวัดเป็นสัปปายสถานที่ประชาชนในละแวกบ้านสามารถพาพ่อแม่ผู้สูงอายุมาฝากไว้ที่วัดเวลากลางวัน เย็น เลิกงานมารับกลับ โดยผู้สูงอายุมีกิจกรรมร่วมกันที่วัด ฟังพระเทศน์บ้าง บางวัดจัดให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุ ทำให้หายเหงามีความสุข อย่างนี้จะได้บุญยิ่งนักและช่วยลด

⁷² กิตติ์ ขวัญนาค, “การศึกษาบทบาทการทำงานเป็นเครือข่ายของพระสงฆ์นักพัฒนาในจังหวัดเชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต*, (คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559), หน้า 13.

⁷³ ประเวศ วะสี, *พระพุทธศาสนาทุนอันยิ่งใหญ่เพื่อพัฒนาประเทศไทย* (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, 2558), หน้า 50 - 60.

ภาระการดูแลผู้สูงอายุในสังคมไทย

4. การส่งเสริมสัมมาชีพ ชุมชนรอบๆ วัดอาจเต็มไปด้วยคนยากจน การส่งเสริมสัมมาชีพเต็มพื้นที่เป็นทิศทางใหญ่ของประเทศ เพราะถ้ามีสัมมาชีพเต็มพื้นที่ย่อมเกิดความร่วมมือเป็นสุข การลักขโมยจะไม่มี การพนันและยาเสพติดก็จะลดลง ถ้าวัดสามารถส่งเสริมสัมมาชีพทางใดๆ ได้บ้างก็จะเป็นการดี เช่น จ้างคนทำ ความสะอาดบริเวณวัด ปลูกต้นไม้ เก็บขยะ ลอกคูคลอง หรืออย่างใดอื่น หรือ อาจจะพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์แสดงสินค้าของชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นต้น

5. การส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ คนไทยอ่านหนังสือน้อย เป็นชาติพุดมากกว่าชาติอ่านชาติเขียน ถ้าไม่อ่านจะไม่เข้าใจเรื่องที่ซับซ้อน การฟังวิทยุ และโทรทัศน์ก็ไม่เข้าใจเรื่องที่ซับซ้อน ในขณะที่ปัจจุบันเต็มไปด้วยเรื่องที่ซับซ้อนจึงจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมการอ่าน วัดอาจมีบทบาทได้มาก เช่น ส่งเสริมชมรมรักการอ่านในชุมชน เป็นที่ตั้งของห้องสมุดชุมชน หาหนังสือดีๆ มาให้ประชาชนอ่าน เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

6. การส่งเสริมการศึกษาและสร้างวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ขณะนี้ระบบการศึกษาที่เป็นทางการภาครัฐประสบความสำเร็จต่ำ เพราะส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันและค่านิยมการบริโภค ถ้าวัดสามารถจัดการศึกษาทางเลือกที่แตกต่างไปจากการศึกษาภาครัฐก็สามารถพัฒนาคนได้เต็มศักยภาพของความเป็นมนุษย์ได้มากกว่า เช่น การส่งเสริมด้านการพัฒนาจิตใจ และปัญญา ถ้าวัดสามารถทำได้ก็จะเป็นกลายเป็นกระบวนการที่เป็นประโยชน์มากต่อประชาชนรวมทั้งให้สร้างพิพิธภัณฑ์ที่วัด เพื่อการศึกษาถึงประวัติศาสตร์ของชุมชนที่จะทำให้ชุมชนเข้าใจและภูมิใจในรากเหง้าของตัวเองและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยวัดอาจร่วมกับผู้นำอื่นๆ ส่งเสริมให้มีการศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ชุมชนและจัดทำพิพิธภัณฑ์ของชุมชน ควบคู่กับการจัดการศึกษาแบบองค์รวม

7. การส่งเสริมวัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากหรือเศรษฐกิจชุมชนมีความสำคัญยิ่ง การท่องเที่ยวชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของความเข้มแข็งชุมชน วัดเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวชุมชน ถ้าวัดมีการจัดการดี สะอาดร่มเย็น มีโบราณสถาน มีศิลปกรรมที่น่าสนใจ มีประวัติศาสตร์ที่ชวนให้อยากมาดู มีพระสงฆ์ที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเป็นที่เลื่องลือ ก็จะทำให้วัดกลายเป็นที่รองรับการทำอาชีพด้านการท่องเที่ยวได้

8. การให้พระสงฆ์เข้าร่วมเป็นสภาผู้นำชุมชน ชุมชนเข้มแข็งเป็นหัวใจของการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นอุดมการณ์ทางพระพุทธศาสนา ชุมชนจะเข้มแข็งต่อเมื่อมีการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำ ตามหลักอภิปรายธรรมของผู้นำในชุมชน เกิดเป็นสภาผู้นำชุมชน มีองค์กรจำนวนมาก

ทั้งของรัฐและเอกชนที่ทำงานส่งเสริมองค์กรชุมชน พระสงฆ์ที่วัดก็ถือเป็นผู้นำชุมชน จึงควรร่วมมือกับผู้นำอื่นๆ ในชุมชนก่อตัวเป็นสภาพผู้นำชุมชนหรือองค์กรชุมชนขับเคลื่อนการจัดทำข้อมูลชุมชน ทำแผนชุมชน และขับเคลื่อนการพัฒนาตามแผนชุมชน ถ้าพระสงฆ์ร่วมในกระบวนการชุมชนจะปรากฏบทบาทของวัดเป็นอันมากในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน ในสมัยโบราณวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชน ในสมัยปัจจุบันก็ควรพลิกฟื้นบทบาทของวัดกับความเข้มแข็งของชุมชน

กิจกรรมที่เป็นการให้ความอนุเคราะห์แก่ประชาชน ในด้านสาธารณสงเคราะห์ที่พระสงฆ์ควรจัดขึ้นหรือประชาชนเจ้าของวัดช่วยกันจัดขึ้น ได้แก่

1. เมื่อวัดมีที่ดิน ควรจัดตั้งโรงเรียนหรือสถานศึกษาต่างๆ ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของวัด ไม่ควรกั้นเขตตัดขาดจากวัด ครู อาจารย์ นักเรียนและนักศึกษาของสถานศึกษานั้น ควรใกล้ชิดกับวัด เป็นอุบาสก อุบาสิกาหรือศรัทธาวัดนั้น ทำบุญบำเพ็ญกุศล สมาทานศีลฟังเทศน์ที่วัดนั้นเป็นประจำ ทำหน้าที่บำรุงวัดนั้นร่วมกับประชาชน

2. พระสงฆ์ควรจัดตั้งสุศาลา สถานิอนามัย หรือโรงพยาบาลของรัฐประจำหมู่บ้าน ตำบลนั้น ภายในวัดหรือในเขตวัด เช่นเดียวกันกับการตั้งสถานศึกษา

3. การสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ ห้องสมุด พิพิธภัณฑน์ในวัด จะเป็นของวัดโดยทางวัดจัด ประชาชนชาวบ้านเจ้าของวัดช่วยเหลือ ทางราชการช่วยเหลือ หรือจัดขึ้นเองทางวัดดูแล อาจใช้สถานที่เสนาสนะของวัดหรือจะสร้างขึ้นใหม่ พระภิกษุสามเณรในวัดเป็นผู้ดูแลรักษาจัดการให้บริการแก่ประชาชน

4. การตั้งสภาตำบล การใช้ที่ประชุมราษฎรของราชการ การใช้สถานที่ในการพัฒนาหมู่บ้าน ตำบล ท้องถิ่นในด้านต่างๆ ของทางราชการที่ใช้วัด เช่น ศาลาการเปรียญหรือบริเวณวัด ดีกว่าสร้างศาลาประชาคมนอกวัด ทางวัดมีหน้าที่ให้บริการสถานที่ และอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่ราชการ ในการให้ประชาชนชาวบ้านเจ้าของวัดมารับบริการจากรัฐบาล

5. การสร้างบ่อน้ำดื่ม น้ำใช้ น้ำประปาหมู่บ้าน น้ำใช้ในการเกษตรควรใช้สถานที่วัดเป็นที่จัดตั้ง ทางรัฐบาลหรือราชการจัดให้ในเบื้องต้น ประชาชนชาวบ้านช่วยกันดูแลรักษาโดยตั้งเป็นคณะกรรมการและทางวัดได้เข้าช่วยเหลือดูแลด้วย

6. กิจกรรมต่างๆ ของหมู่บ้านที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ หรือกิจการอื่นๆ ควรใช้สถานที่วัด โดยเจ้าอาวาสและพระภิกษุสามเณรในวัดช่วยดูแลรักษาอำนวยความสะดวกให้ในส่วนที่ไม่เกินความสามารถ ไม่ผิดพระธรรมวินัย ไม่ทำให้เสียสมณสาธูป เช่น การจัดตั้งธนาคาร ข้าว ธนาคารพันธุ์พืช ธนาคารโคกระบือ กองทุนมูลนิธิสงฆ์ ศูนย์บริการสาธารณะ ศูนย์ฝึกอาชีพ

ศูนย์ประสานงานของประชาชนในกิจกรรมต่างๆ

7. กิจกรรมที่เป็นการแก้ทุกข์ภัยเฉพาะหน้าแก่ประชาชนเจ้าของวัด เป็นสิ่งที่พระต้องจัดการชวนชวนให้พระเป็นผู้ที่จะให้ชาวบ้านเจ้าของวัดได้ช่วยเหลือกันโดยใช้วัดเป็นศูนย์กลาง เช่น ในโอกาสเกิดภัยธรรมชาติหรืออุบัติเหตุต่างๆ ไฟไหม้ น้ำท่วม เกิดโรคระบาด เกิดโจรผู้ร้าย เกิดทุพภิกขภัย เป็นต้น⁷⁴

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการบริหารวัดด้านสาธารณสงเคราะห์สมัยใหม่⁷⁵ ดังนี้

1) การสร้างค่านิยม ได้แก่ การสร้างฉันทะให้เกิด ทั้งแก่ผู้บริหารเองด้วย และผู้ที่อยู่ในโครงสร้างการบริหารนั้นด้วย เพื่อให้เกิดแนวคิดและการประพฤติปฏิบัติเป็นไปในแนวทางระบบแบบแผนที่ได้วางไว้ เพื่อการบริหารวัดจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด

2) จัดโครงสร้าง ได้แก่ การสร้างรูปแบบระบบการบริหารให้เหมาะสม เป็นไปตามเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ที่ได้วางไว้ โครงสร้างจึงถือว่าเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่ง ในการสร้างความสำเร็จให้แก่การบริหารวัด

3) จัดระบบงาน ได้แก่ การรักการบริหารต่างๆ ที่อยู่ภายในวัด ให้เป็นไปอย่างมีระบบ และเป็นระเบียบเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการดำเนินงานและเป็นการง่ายแก่การตรวจสอบ

4) จัดกิจกรรม ได้แก่ การสร้างรูปแบบในเชิงปฏิบัติให้สอดคล้องกับการบริหารงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ

5) บุคลากร ได้แก่ บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร หรือผู้อยู่อาศัยในวัดนั้นๆ การเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ เป็นสิ่งที่ควรตระหนักอย่างยิ่ง เพราะการบริหารงานของท่านจะสำเร็จหรือไม่ ส่วนนี้นับว่าเป็นส่วนสำคัญ ดังนั้นจึงควรเลือกใช้บุคคลให้เหมาะสม

6) เสริมทักษะ ได้แก่ การสร้างความรู้เพิ่มเติมแก่บุคลากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน

⁷⁴ ข้าหลวง วุฒิจันทร์, เอกสารการวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยาเรื่องกาพัฒนากิจการคณะสงฆ์เพื่อความมั่นคงแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2526), หน้า 9 - 13.

⁷⁵ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ วัดพัฒนา 46 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนา, 2546), หน้า 46-48.

7) กลยุทธ์ ได้แก่ วิธีการหรือกลวิธีที่ท่านเลือกใช้ในการบริหารนั้น ระบบ รูปแบบ ต้องเหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

สรุปได้ว่า เครื่องมือการทำงานของพระสงฆ์นักพัฒนา มีพื้นฐานมาจากการทำงานร่วมกันระหว่างพระสงฆ์ หน่วยงานต่างๆ และอุบาสกอุบาสิกาผู้อุปัชฌ์วัด ดำเนินการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม จัดโครงการและกิจกรรมเพื่อตอบโจทย์ในการแก้ไขปัญหา ปฏิบัติงานโดยการอบรมสั่งสอนประชาชน เผยแผ่หลักพุทธธรรมให้ประชาชนนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันและเป็นเครื่องดำเนินชีวิต โดยหลักการของพระพุทธศาสนาเน้นที่การมีความเมตตากรุณาต่อกัน ซึ่งพระสงฆ์เป็นผู้มีหลักธรรมดังกล่าวในหัวใจของการทำงาน จึงเป็นพลังขับเคลื่อนงานช่วยเหลือสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งวัดและพระสงฆ์ยังมีบทบาทต่อการศึกษา การปฏิบัติธรรม และการเผยแผ่สั่งสอนประชาชน โดยวัดเป็นศูนย์กลางของสังคมในการทำหน้าที่ทางศาสนา การศึกษา วัฒนธรรม และสังคม และภารกิจหรือศาสนกิจในยุคสมัยปัจจุบันยังขยายให้บทบาทวัดและพระสงฆ์ทำงานขอบข่ายที่กว้างขึ้นมาก มีการพัฒนาวัดให้เป็นสัปปายสถาน สามารถรองรับกิจกรรมคนได้ทุกกลุ่ม ทั้งหน่วยงานราชการ เอกชน ประชาสังคม โรงเรียน และชาวบ้าน มาใช้สอยพื้นที่ตามความเหมาะสมแก่กิจกรรมงาน ทำวัดให้เป็นพื้นที่แห่งการศึกษาเรียนรู้พระพุทธศาสนา วัฒนธรรม และการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมเศรษฐกิจวิถีพุทธ จัดทำแผนระบบปฏิบัติงานหรือการบริหารด้วยการนำหลักพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้กับหลักการทางโลกเพื่อเป็นเครื่องการบริหารวัดสมัยใหม่ เผยแผ่งานทุกรูปแบบที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย อาศัยกลไกคณะสงฆ์ หน่วยงานรัฐ การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาวัดและช่วยเหลือชาวบ้านได้อย่างยั่งยืน

7. กรณีตัวอย่าง การสาธารณสงเคราะห์

7.1 พระสังฆพัฒนาที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม
พระครูสุจิตต์นันทกิจ (สมคิด จารณธมโม) วัดบ้านโป่งคำ ตำบลคู่งษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ท่านเป็นพระนักคิดและนักพัฒนา ท่านได้เห็นสภาพสิ่งแวดล้อมในชุมชนเปลี่ยนแปลง มีการกางป่า ชาวบ้านเริ่มพึ่งปัจจัยภายนอกชุมชนมาดำรงชีวิต เกิดปัญหายาเสพติด การขายแรงงานต่างถิ่นและอื่นๆ ด้วยความมุ่งมั่นต่อปัญหาที่เกิดขึ้นจึงได้พยายามศึกษาวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาและเห็นปัญหาหลักที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงคิดหาวิธีการแก้ไขพร้อม

กับการประยุกต์ใช้ภายใต้กลไกการพัฒนาตามนโยบายและแผนพัฒนาของรัฐที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน พระครูสุจินนันทกิจ เป็นศิษย์ของพระครูพิทักษ์นันทคุณ วัดอรุณญาวาส อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ผู้ก่อตั้งกลุ่มฮักเมืองน่าน ท่านได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น ทำโครงการวนเกษตร เพื่อการพึ่งพาตนเอง และการจัดการป่าชุมชนหมู่บ้าน ทำโครงการป่าชุมชนตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และจัดทำแปลงสาธิตป่า เป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้งกลุ่มฮักเมืองน่าน เป็นเจ้าอาวาสวัดโป่งคำ ปี พ.ศ. 2534 ถึงปัจจุบัน ท่านได้เริ่มรณรงค์การปลูกป่า โดยใช้วิธีเล่านิทานให้เด็กประถมในโรงเรียนฟัง และพาไปดูป่าสมบูรณ์ เปรียบเทียบกับป่าบ้านโป่งคำซึ่งมีสภาพเสื่อมโทรม จัดทำแปลงทดลอง และเรือนเพาะชำ ตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จนนำไปสู่การขยายพื้นที่ป่าชุมชนของหมู่บ้านจำนวน 12,000 ไร่ ภายใต้โครงการ “บดินทบาทป่า” เริ่มให้แนวคิดที่พระเถรที่จะลาสิกขาบทจะต้องปลูกต้นไม้เท่ากับจำนวนอายุตัวเองถึงจะให้ลาสิกขาบท เป็นกุศโลบายให้ดูแลต้นไม้เหมือนชีวิตตนเอง ตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการพัฒนา ตั้งกลุ่มย้อมสีธรรมชาติ ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 60 คน มีชุมชนเครือข่าย 12 ชุมชน โครงการฟื้นฟูดินบนพื้นที่สูง ปัจจุบันเป็นกลุ่มเกษตรธรรมชาติแบบผสมผสาน จัดตั้งกลุ่มภูมิปัญญาด้านสมุนไพรเพื่อการพึ่งตนเอง หรือโครงการสมุนไพรใกล้ตัวจัดตั้งกลุ่มหัตถกรรมไม้กวาดหว้าดอกกิง จัดตั้งกองทุนข้าวเปลือกเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน จัดตั้งโรงสีข้าวกล้องเพื่อสุขภาพ จัดตั้งกลุ่มศิลปินพื้นบ้านเพื่อสืบสานวัฒนธรรม และเป็นคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านโป่งคำ เป็นหัวหน้าทีมวิจัยกระบวนการพัฒนาผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มสตรีทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ

นอกจากนี้ ท่านจัดทำโครงการสวนป่าผสมผสาน เป็นการสาธิตให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างต้นไม้ที่มีอยู่ในธรรมชาติ กับพืชการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งประกอบไปด้วยป่ายืนต้นประเภทสูงให้ผลระยะยาว ชั้นที่สองเป็นพืชพุ่ม ให้ผลระยะกลาง เช่น ลำไย ขนุน ส้มโอ มะม่วง ลิ้นจี่ ฯลฯ ชั้นที่สามเป็นพืชอาหารและพืชใกล้ครัว เช่น ข้าว ตะไคร้ ขมิ้น หวาย ไม้ไผ่ ไซ้ ตำลึง ฯลฯ นอกจากทำแปลงสาธิต ท่านยังได้หนุนเสริมให้เกิดกลุ่มเยาวชน โดยคาดหวังว่าเยาวชนน่าจะเป็นสื่อกลางระหว่างท่านกับผู้ปกครอง เป็นกำลังสำคัญในอนาคตที่จะฟื้นฟูและรักษาผืนป่าของหมู่บ้าน ท่านมีนิทานสนุกแฝงแง่คิดมากมายมาฝากระหว่างพาเดินป่าทุกวันพระที่ตรงกับเสาร์อาทิตย์ นอกจากนั้นยังจัดทัศนศึกษาพาเยาวชนไปเดินป่านอกพื้นที่ที่มีสภาพอุดมสมบูรณ์ แล้วกลับมาเปรียบเทียบกับป่าบ้านตนเอง ซึ่งสามารถสร้างสำนึกแก่เยาวชนได้ไม่น้อย และต่อมาเยาวชนเหล่านี้ก็เริ่มเป็นกระบอกเสียงไปพูดคุยกับผู้ปกครอง ประจวบกับแปลงสาธิตเริ่มผลิดอกออกผล พืชพันธุ์ดกต้น หน่อไม้เริ่มออก เห็ดงอกตลอดปี ท่าน

เปิดโอกาสให้ชาวบ้านเข้ามาเก็บกิน

รางวัลและผลงานที่ได้รับรางวัลดีเด่น ผู้บำเพ็ญประโยชน์ด้านการศึกษาออกโรงเรียน กรรมการศึกษาออกโรงเรียน โล่รางวัลศูนย์การเรียนรู้ดีเด่นภาคเหนือ รางวัลครุภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ 2 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

พระครูสุภาจารวัฒน์ แห่งตำบลนาโสน อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร ท่านได้ริเริ่มงานพัฒนาชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงาน คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ด้วยมิติการสาธารณสุขให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองในการรักษาสุขภาพโดยใช้สมุนไพรภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการก่อตั้งชมรม หมอพื้นบ้าน กลุ่มสมุนไพร ขยายสู่การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ คือ ป่าไม้และแหล่งน้ำ กลุ่มเกษตรธรรมชาติ และการส่งเสริมดูแลสุขภาพของกลุ่มพระสงฆ์ และมีกระบวนการทำงานด้านการพัฒนา คือ การทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ โดยใช้ความร่วมมือจากประชาชนเป็นสำคัญ โดยเริ่มพัฒนาจากการพัฒนาทางวัตถุสู่วิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติ

พระครูสุภาจารวัฒน์ได้มีการนำหลักพุทธธรรมมาสู่กระบวนการพัฒนาชุมชนด้วยการปลูกฝังธรรมะในจิตใจ คือ การหล่อหลอมความคิดและทัศนคติ ตลอดจนอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ด้วยหลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิต หลักธรรมทั้งหลายสอนให้เห็นว่า สิ่งทั้งหลายไม่อยู่โดดเดี่ยว แต่มีความสัมพันธ์สอดคล้องเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน เมื่อต้องการผลเช่นใด ก็ต้องสร้างเงื่อนไขหรือเหตุปัจจัยเช่นนั้น ฉะนั้น การพัฒนาจิตใจของชาวบ้านให้เห็นถึงบาปบุญคุณโทษและพิษภัยของอบายมุขต่างๆ พระครูสุภาจารวัฒน์ ต้องใช้ความสามารถทำให้ชุมชนมีจิตสำนึกที่ดีด้วยการสอนแทรกธรรมะ การอบรม การบรรยายอย่างไม่ย่อท้อ โดยใช้หลักธรรมทางศาสนาและการจัดกิจกรรมการพัฒนาจิตใจ ทำให้ชุมชนส่วนใหญ่ได้เห็นโทษของอบายมุข โดยการให้ชุมชนได้รับรู้ถึงปัญหาและหาทางแก้ไขร่วมกัน จากจุดเริ่มต้นจนก่อตั้งและดำเนินการกระตุ้นให้ชาวบ้านรู้จักพึ่งตนเอง เข้าไปหาชุมชนพร้อมกันการนำหลักศาสนา เข้ามาเป็นเครื่องช่วยชี้นำเพื่อสร้างที่พึ่งและความเข้มแข็งให้กับตนเอง การแนะนำของพระครูสุภาจารวัฒน์ที่ยึดการพัฒนาร่วมกับหลักธรรม คือ ให้ชุมชนมีความสามัคคีเป็นอันเดียวกัน เอื้อเพื่อช่วยเหลือกัน มีความจริงใจต่อกัน เป็นการเชื่อมโยงกิจกรรมการพัฒนามาสู่หลักธรรมเพื่อผลแห่งความยั่งยืน การมีน้ำใจมีความจริงใจต่อกันที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตนเองสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง คิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น การรวมกลุ่มเพื่อให้เห็นว่าสามารถนำหลักธรรมไปปฏิบัติร่วมกับกิจกรรม ไม่ต้องให้ชาวบ้านรู้ว่าเขากำลังปฏิบัติข้อไหนอย่างไร

ให้เขาลงมือทำเอง เพราะถ้ายังจนยังทุกข์อยู่ ก็ไม่มีประโยชน์อะไรที่จะพร่ำสอน ดังนั้น จึงต้อง ใช้บทบาทในการกระตุ้นด้านจิตใจ เช่น การกระตุ้นให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหา ที่ชุมชนกำลัง ประสบอยู่ เช่น ความยากจนและการขาดความเข้มแข็งของชุมชน การกระตุ้นให้เห็นถึงสาเหตุ ปัญหาและการเชื่อมโยงปัญหาที่เกิดตามมา แนะนำวิธีการแก้ปัญหาโดยการสร้างศักยภาพของ ชุมชน โดยผ่านกระบวนการกิจกรรมกลุ่ม การรวมกลุ่มในการแก้ปัญหา กระตุ้นให้เห็นผลที่เกิด ขึ้นกับกลุ่มและชุมชนหลังการแก้ปัญหาด้วยกระบวนการกลุ่ม มีการรวมกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาซึ่ง เป็นจุดเริ่มต้นของชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

นอกจากนี้ ท่านยังส่งเสริมให้ชุมชนทำกิจกรรมร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการนำหลัก ธรรมมาเป็นตัวเชื่อมถือว่าเป็นจุดสร้างศูนย์รวมหรือสร้างความสามัคคี พระครูสุภาจาจารย์วัฒน์ ส่ง เสริมคุณธรรมด้านนี้ เป็นการนำหลักศาสนาและหลักพัฒนาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน กิจกรรมกลุ่มต่างๆ ได้อย่างให้เห็นผล โดยแทรกหลักธรรมเข้ากับหลักการพัฒนาเป็นข้อปฏิบัติ ของกลุ่ม เช่น คนที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต้องเป็นผู้เลิกลายมุขได้ หรือกำลังพยายามที่จะ เลิกลายมุข โดยใช้หลักศีล 5 เข้ามากำกับว่า ต้องมีสัจจะ มีความจริงใจต่อสิ่งที่ตนกล่าวไว้แล้ว หลักธรรมทั้งหลาย เช่น อิทธิบาท 4 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 อปริหานิยธรรม 7 จึงต้องนำ มาร่วมทำกิจกรรมโดยเสมอไม่ได้ขาด เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างชุมชนกับหน่วยงานต่างๆ ทำให้ชุมชนมีคุณธรรมโดยผ่านกิจกรรมร่วม กัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีความสามัคคี ทำให้ชุมชนสามารถลดละเลิกอบายมุขได้ไม่เข้าไป ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ทำให้จิตใจที่เศร้าหมองไม่เห็นความดีก็กลับเห็นเป็นความดี ทำให้จิตใจ เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

พระครูสุนทรธรรมนิเทศก์ วัดชนาธิปเฉลิม ตำบลพิमान อำเภอเมือง จังหวัดสตูล ท่าน ได้ดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนด้วยภูมิหลังในวัยเด็กที่ขัดสนยากไร้ และมีพระพุทธศาสนา เป็นที่พึ่งพิง จึงมีความประสงค์จะทดแทนคุณพระพุทธศาสนา ประกอบกับมีความประทับใจ การเทศนาอบรมของพระอาจารย์ที่อบรมดูแล จึงตั้งใจศึกษาหลักธรรมคำสอนเพื่อนำมาใช้ใน การเผยแผ่ให้แก่คนในสังคม หนึ่งในช่วงเวลาสามปีที่ได้ลาสิกขาเพศไปใช้ชีวิตเป็นฆราวาสและ ประกอบอาชีพเป็นครูสอนโรงเรียนมัธยม ก็ได้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็ก โดยเฉพาะในเรื่อง คุณธรรมจริยธรรม จึงมีความเชื่อว่าพระสงฆ์สามารถเป็นต้นแบบอบรมคุณธรรมจริยธรรมได้ดี จึงตัดสินใจอุปสมบทอีกครั้งและตั้งใจเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่คนทุกกลุ่มวัย พยายามแสวงหา เนื้อหาข้อมูลความรู้วิธีการใหม่ๆ และสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย มีการจัดตั้ง สถานีวิทย์ชุมชน และสถานปฏิบัติธรรมเพื่อให้คนที่ได้รับฟังธรรมะ สามารถฝึกปฏิบัติพัฒนา

จิตได้ตามลำดับขั้น ตลอดจนมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายศาสนาในพื้นที่เพื่อการพัฒนาคน โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินงานเพื่อเผยแผ่พุทธธรรมให้แก่คนในสังคมให้สามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยและกาลสมัย มีแนวคิดการดำเนินงานด้านการพัฒนา ศึกษาข้อมูลสถานการณ์ของสังคมเพื่อการกำหนดบทบาทของพระสงฆ์ให้เหมาะสม เชื่อมโยงประสานทำงานร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สนองตอบกิจการคณะสงฆ์ โดยการเผยแผ่ศาสนาเชิงรุกสู่กลุ่มคนวัยต่างๆ มีการประยุกต์ใช้ศาสตร์และศิลป์สมัยใหม่อย่างเท่าทัน

ผลงานการพัฒนาชุมชน เช่น ได้รับใบประกาศและโล่เกียรตินิยมผู้ทำคุณประโยชน์ด้านการแนะแนวชีวิตและสังคมจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับพระราชทานรางวัลเสมาธรรมจักรในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สาขาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาภายในประเทศของกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม จากสมเด็จพระเทพฯ ได้รับเข็มเกียรตินิยม “ต้นแบบคนดีศรีแผ่นดิน” ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จากผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ได้รับเกียรติบัตรผู้ทำคุณประโยชน์ต่อกระทรวงวัฒนธรรมระดับจังหวัด ด้านศาสนาจากกระทรวงวัฒนธรรม ได้รับเกียรติบัตรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดีเด่นจากเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสตูล กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับโล่เกียรตินิยม สาขาพัฒนาชุมชน ของวิทยาลัยชุมชนสตูล จาก ฯพณฯ พลอากาศตรี องคมนตรี ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติคนดี ด้านมีคุณธรรม จริยธรรม จากวิทยาลัยเกษตรสตูล โรงเรียนอนุบาลสตูล โรงเรียนอนุบาล ควนกาหลง ในงานมหกรรมวิชาการ 100 ปี การศึกษาสตูล เป็นต้น⁷⁶

พระครูสุขุมวรรโณภาส ศูนย์พัฒนาคุณธรรมป่าดงใหญ่ วังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเชิงไกร จังหวัดอุบลราชธานี ท่านมีนามเดิมว่า พิกุลทอง วันทา เป็นบุตรคนที่ 4 จากพี่น้องทั้งหมด 8 คน ของนายทองศูนย์กับนางสม วันทา อุปสมบทเมื่อปี 2531 ที่วัดบ้านวังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเชิงไกร จังหวัดอุบลราชธานี

ช่วงปี พ.ศ. 2545 พระครูสุขุมวรรโณภาส ได้ปรึกษากับชาวบ้านบางส่วนถึงโครงการศูนย์พัฒนาคุณธรรม ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นคนดีของสังคม โดยมีการพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องปัญหาเด็ก เยาวชน และทางออกในการสร้างศูนย์พัฒนาคุณธรรม อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็ก เยาวชน เป็นยาคุ้มกันให้ห่างไกลจากยาเสพติด ที่คนไทยต้องช่วย

⁷⁶ พระมหาสุทิตย์ อาภากรโธ และคณะ, การพัฒนาระบบการบริหารจัดการและการสร้างเครือข่ายองค์กรพระพุทธศาสนาในประเทศไทย, (นนทบุรี : บริษัท ดีไซน์ ดีไลท์ จำกัด, 2556) หน้า 44 - 48.

กัน ปัญหาของเด็กและเยาวชนที่เห็นจากสื่อต่างๆ เด็กที่มาเที่ยวในป่าชุมชน รวมทั้งเด็กในหมู่บ้านที่ปัญหาทั้งในเรื่องเพศ ยาเสพติด และภัยมารยาท ซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทยที่ถูกหลงลืม มีแต่เสียงบ่นของผู้ใหญ่ แต่ยังไม่มีทางออก กลุ่มต่างๆ ในชุมชนเห็นความตั้งใจของพระครูสุขุมวรรณโณภาส จึงเกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมแรง ของคนวังอ้อ ที่เสียสละเวลาแรงงานในการปรับพื้นที่ สร้างศูนย์พัฒนาคุณธรรมป่าดงใหญ่ วังอ้อ สร้างกุฏิพระ โดยไม่มีค่าแรง⁷⁷

ศูนย์พุทธธรรมพรหมวชิรญาณ จังหวัดอุบลราชธานี เป็นตัวอย่างของการสาธารณสงเคราะห์ โดยศูนย์พุทธธรรมพรหมวชิรญาณ เป็นศูนย์พัฒนาที่มีพื้นฐานการพัฒนาจากการอนุรักษ์ ป่าชุมชน โดยเริ่มกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์ภายในดงใหญ่วังอ้อ ห้ามการตัดไม้ทำลายป่า และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมรักษาป่าชุมชนขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อ พ.ศ. 2538 กิจกรรมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า เช่น โครงการราษฎรอาสาพิทักษ์ป่า เป็นต้น จากการตั้งใจทำงานอย่างจริงจังจึงทำให้ป่าที่มีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรม กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นเหมือนดังเดิม มีต้นไม้หลากหลายชนิด มีสัตว์ป่า อาหารป่าหลากหลายชนิด จนทำให้ได้รับรางวัลพระราชทานธงพิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิต จากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อ พ.ศ. 2541 ป่าแห่งนี้ได้เป็นจุดศูนย์รวมสำคัญในการบ่มเพาะแกนนำของชุมชนให้มีระเบียบวินัย มีสำนึกต่อทรัพยากรธรรมชาติและได้เรียนรู้แนวทางในการดูแลรักษาป่า ปัจจุบันได้เป็นสถานที่สำหรับอบรมคุณธรรมแก่เยาวชน ฟื้นฟูสภาพจิตใจผู้ติดยาเสพติด และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ

พระครูสุขุมวรรณโณภาส ผู้อำนวยการศูนย์พุทธธรรมพรหมวชิรญาณ เป็นพระนักพัฒนา ที่มีประสบการณ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ร่วมกับศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ระดับแนวหน้าของประเทศ เช่น กองทัพบก กองทัพไทย เป็นต้น จากประสบการณ์ดังกล่าว ทำให้ท่านตัดสินใจที่นำความรู้ความสามารถมาพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง โดยในปี พ.ศ. 2546 ท่านได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณธรรมดงใหญ่วังอ้อขึ้น (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น ศูนย์พุทธธรรม พรหมวชิรญาณป่าดงใหญ่วังอ้อ) ในครั้งแรก มีเงินดำเนินการเพียง 50,000 บาท เท่านั้น ได้อาศัยความร่วมมือร่วมใจจากชาวบ้านวังอ้อและชาวบ้านตำบลหัวดอน คณะครูอาจารย์ นักเรียนชาวบ้านอำเภอเชียงในและจังหวัดใกล้เคียง แล้วเริ่มฝึกทำการฝึกอบรมตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ซึ่งมีสถานศึกษาทั้งในจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดใกล้เคียงได้เข้ามารับการอบรมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง ปี พ.ศ. 2548 ท่านได้จัดตั้งศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงขึ้น ซึ่งประกอบด้วย การปลูกพืช

⁷⁷ กาญจนา ทองทั่ว สมศักดิ์ รัฐเสรี และ อินทิรา ชาร์ฮี, **เต็มหัวใจให้สังคม คนดี ความดี สังคมอุบลราชธานี**, (อุบลราชธานี : มูลนิธิประชาสังคมจังหวัดอุบลราชธานี, 2552), หน้า 13 – 15.

เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการพัฒนาอาชีพแก่ผู้ติดยาเสพติดด้วย

งานพัฒนาหรือกิจกรรมของศูนย์ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ (1) การอบรมคุณธรรม จริยธรรม (2) การฟื้นฟูจิตใจผู้ติดยาเสพติด (3) การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และ (4) การอนุรักษ์ป่าชุมชน โดยมีแนวทางหรือวิธีการทำงาน คือ การนำศาสตร์แห่งพระราชามรรควิธี 9 ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 รวมทั้งกระบวนการที่ประสบความสำเร็จ 10 ประการ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวัดและชุมชน โดยมีรูปแบบการพัฒนา ได้แก่ “บวร” ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบองค์รวม หลักสูตรของการอบรมคุณธรรมเน้น 5 ดี คือ (1) เป็นบุตรที่ดีของพ่อแม่ (2) เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ (3) เป็นเพื่อนที่ดีของเพื่อน (4) เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และ (5) เป็นสาวกที่ดีของศาสนา

ปัจจุบันศูนย์ฯ มีการอบรมศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการและประชาชนทั่วไป ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้และได้มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการดำรงชีวิตเพื่อความสุขและความดีงาม ในแต่ละปีมีเด็กนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีเข้ารับการอบรมปีละหลายพันคน จนทำให้ศูนย์พุทธธรรมพรหมวชิรญาณ ปาดังใหญ่วังอ้อเป็นศูนย์พัฒนาคุณธรรมในระดับแนวหน้าของจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ยังมีศูนย์ฟื้นฟูจิตใจผู้ติดยาเสพติด และศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการได้ให้ สุขภาพจิตที่ดี และความเป็นอยู่ที่ดีแก่ผู้เข้ามารับการฟื้นฟู ในส่วนของการให้ความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงทางวัดได้เป็นแหล่งเรียนรู้ของการทำเกษตรแบบพอเพียงแก่เด็กนักเรียน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการสาธารณสงเคราะห์ เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะและการเรียนรู้ของสังคม⁷⁸

7.2 เพชรงามการสาธารณสงเคราะห์

ตามที่ มหาเถรสมาคม มีมติให้ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรรมการมหาเถรสมาคม และเจ้าอาวาสวัดยานนาวา เป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม เพื่อขับเคลื่อนภารกิจด้านการสร้างกิจกรรมช่วยเหลือ บำรุง และพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาให้เกิดแก่สังคมและประเทศชาติ โดยการดำเนินงานที่ผ่านมามีคณะกรรมการได้วางแผนและพัฒนาแผนงานการสาธารณสงเคราะห์เพื่อรองรับการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาแห่ง

⁷⁸ พระมหาสุทิตย์ อาภาภโร และคณะ, รายงานการวิจัยการเสริมสร้างสุขภาวะและการเรียนของสังคมตามแนวพระพุทธศาสนา, (พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2558), หน้า 86 - 87.

ชาติ รวมทั้งศึกษากิจกรรมต้นแบบของงานสาธารณสงเคราะห์ที่ดำเนินการโดยคณะสงฆ์ องค์การทางสังคม ตลอดจนบุคคลสาธารณะ ที่สามารถเป็นเครือข่ายการทำงาน รวมทั้งเป็นต้นแบบของกระบวนการพัฒนาและการช่วยเหลือสังคมอย่างยั่งยืน ตามแนวพระพุทธศาสนาได้ในอนาคต⁷⁹

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ผู้เป็นประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้พยายามขับเคลื่อนภารกิจด้วยการสร้างกิจกรรมช่วยเหลือ บำรุง และพัฒนาสังคมตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม โดยการดำเนินงานที่ผ่านมาคณะกรรมการฯ ได้พัฒนาและวางแผนงานสาธารณสงเคราะห์เพื่อรองรับการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา รวมทั้งศึกษากิจกรรมต้นแบบของงานสาธารณสงเคราะห์ที่ดำเนินการโดยคณะสงฆ์ องค์การทางสังคม และภาคีเครือข่ายการทำงานพัฒนาและช่วยเหลือสังคมอย่างยั่งยืน มาตรการหนึ่งที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมดำเนินการคือการมอบหมายให้คณะกรรมการฯ พิจารณาเพื่อมอบรางวัล “เพชรงามการสาธารณสงเคราะห์” แก่พระสงฆ์ ขรราวาส และองค์กร ที่ทำคุณประโยชน์ด้านการสาธารณสงเคราะห์ประมาณปีละ 20 รูป/คน มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เพื่อประกาศเกียรติคุณและส่งเสริมการทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ โดยสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าได้ขอประทานอนุญาตให้สมเด็จพระสังฆราชเป็นองค์ประธานในการประทานรางวัลแก่ผู้ที่เหมาะสมในแต่ละปี

สำหรับการมอบรางวัลเพชรงามการสาธารณสงเคราะห์จะมีคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ เป็นคณะทำงานในการคัดเลือกเพื่อเสนอรายชื่อพระสงฆ์ ขรราวาส หรือองค์กรที่มีความเหมาะสม จะเห็นได้ว่าในแต่ละปีทางสำนักงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม จะได้รับการเสนอชื่อพระสงฆ์ บุคคล และองค์กรที่ทำงานด้านการพัฒนาสังคมและสาธารณสงเคราะห์ที่สมควรจะได้รับรางวัล ทั้งนี้การเสนอชื่อมีหลายวิธี ได้แก่ (1) การเสนอชื่อผ่านสำนักงานเจ้าคณะใหญ่หรือเจ้าคณะหน (2) การเสนอชื่อผ่านที่ประชุมของคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม และ (3) การเสนอชื่อผ่านฝ่ายเลขานุการของสำนักงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม โดยทางคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมได้กำหนดเกณฑ์การตัดสินผู้ที่มีความเหมาะสมในการเข้ารับการประทานรางวัลดังนี้

ข้อที่ 1 เป็นพระสงฆ์หรือขรราวาสที่มีความเสียสละและช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์

⁷⁹ พระมงคลวชิรากร (บรรณธิการ), **พระพรหมวชิรญาณกับงานสาธารณสงเคราะห์** (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอเชีย แปซิฟิก มัลติมีเดีย จำกัด, 2560), หน้า 157.

ได้ยากในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์

ข้อที่ 2 เป็นพระสงฆ์ ฆราวาส หรือองค์กร ที่เกื้อกูลสนับสนุนกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ และการพัฒนาสังคมให้มีความก้าวหน้า และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือให้ได้รับโอกาสที่ดีในสังคม

ข้อที่ 3 เป็นพระสงฆ์ ฆราวาส หรือองค์กร ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาสังคม เพื่อการแก้ไขปัญหาความทุกข์ยากของประชาชนที่เดือดร้อน ให้ได้รับโอกาสที่จะปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพและสุขภาวะที่ดี และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของผู้คนในสังคมอย่างสงบสุข

ข้อที่ 4 เป็นพระสงฆ์ ฆราวาส หรือองค์กร ที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในสังคม ได้มีโอกาสร่วมมือกันส่งเสริมกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการสร้างภาคีเครือข่ายการพัฒนาเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมในสังคมไทย

ข้อที่ 5 เป็นพระสงฆ์ ฆราวาส หรือองค์กร ที่ส่งเสริมการทำงานเชิงจิตอาสา และผลักดันให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ที่จะเสียสละทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ ทั้งในยามปกติแก่ผู้ที่ประสบปัญหาความทุกข์ยากเดือดร้อน และในภาวะฉุกเฉินแก่ผู้ที่ประสบภัยพิบัติหรือสาธารณภัย เช่น อุทกภัย วาตภัย หรืออัคคีภัย เป็นต้น

ในภาพรวมจึงสามารถกล่าวได้ว่ารางวัลเพชรงามการสาธารณสงเคราะห์ เป็นรางวัลสำหรับคนทำงานด้านการสาธารณสงเคราะห์และการพัฒนาสังคม เพื่อเป็นกำลังใจให้แก่พระสงฆ์ ฆราวาสหรือองค์กร ที่มีบทบาทสำคัญในการทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์และการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกระบวนการทำงาน ที่ได้ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นหลักสำคัญและเป็นแนวทางในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นการทำงานเชิงจิตอาสาหรือการทำงานที่เป็นทางการภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองคณะสงฆ์ระดับต่างๆ หรือการทำงานภายใต้ความร่วมมือหรือสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและภาคีเครือข่ายของคณะสงฆ์ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน รางวัลเพชรงามการสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นรางวัลที่มีส่วนสำคัญต่อการกระตุ้นให้พระสงฆ์และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้นในการผลักดันงานสาธารณสงเคราะห์วิถีพุทธของคณะสงฆ์ไทย⁸⁰

⁸⁰ พินิจ ลาภธนานนท์ และคณะ, ถอดบทเรียนเพชรงามการสาธารณสงเคราะห์ พ.ศ.2560 - 2561, (นนทบุรี : นิตยธรรมการพิมพ์, 2563), หน้า 13 - 15.

รางวัล “เพชรงามการสาธารณสงเคราะห์” ประจำปีพุทธศักราช 2560

1. พระเทพสิทธิมงคล	วัดโตไปหาราม จังหวัดระนอง
2. พระเทพวรมนี	วัดพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม
3. พระราชธรรมนิเทศ	วัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี
4. พระราชญาณกวี	วัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก กรุงเทพมหานคร
5. พระราชโพธิวรคุณ	วัดพระธาตุดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
6. พระราชวิสุทธิประชานาถ	วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี
7. พระปัญญานันทมุนี	วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี
8. พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี ⁸¹	วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงราย
9. มุลินธิปอเต็กตึ๊ง	
10. มุลินธิร่วมกัตัญญ	
11. วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	
12. แม่ชีศันสนีย์ เสถียรสุต	
13. คุณมีชัย วีระไวทยะ	
14. คุณทิวา ณ นคร	
15. คุณสรพงษ์ ชาตรี	
16. คุณวิวัฒน์ ศัลยกำธร	

⁸¹ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระเมธีวชิโรดม เมื่อวันที่ 28

รางวัล “เพชรงามการสาธารณสงเคราะห์” ประจำปีพุทธศักราช 2561

1. พระพรหมมงคล	วัดพระธาตุศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
2. พระสุธรรมาธิปัตติ	วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร
3. พระธรรมโมลี ⁸²	วัดศาลาลอย จังหวัดสุรินทร์
4. พระเทพศีลวิสุทธิ	วัดประชุมชลธารา จังหวัดนราธิวาส
5. พระเทพโกศล	วัดศรีโสดา จังหวัดเชียงใหม่
6. พระเทพประสิทธิ์มณฑต์	วัดศรีสุदारาม กรุงเทพมหานคร
7. พระเทพศาสนากิบาล	วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม
8. พระภาวนาวิสุทธิญาณเถร	วัดดอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร
9. พระพุทธิญาณมุนี	วัดพระธาตุผาเงา จังหวัดเชียงราย
10. พระสิริพัฒน์อม	วัดเอกราช จังหวัดสงขลา
11. พระครูอภัยโกศล	วัดกรับพวงเหนือ จังหวัดพิษณุโลก
12. พระครูพิทักษ์นันทคุณ	วัดอรุณญาวาส จังหวัดน่าน
13. พระครูวิมลปัญญาคุณ ⁸³	วัดป่าศรีแสงธรรม จังหวัดอุบลราชธานี
14. พระครูโพธิ์วีรคุณ	วัดโพธิ์การาม จังหวัดร้อยเอ็ด
15. พระครูอดุลคุณาธาร	วัดนิคมประทีป จังหวัดตรัง
16. พระครูอมรชัยคุณ	วัดสุขชัยคุณาราม จังหวัดนครราชสีมา
17. พระครูสุวรรณโพธิ์ธรรม	วัดโพธิ์ทอง จังหวัดจันทบุรี
18. พระสุบิน ปณีโต	วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด
19. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	
20. บริษัท เนเจอร์กิฟ จำกัด	

⁸² ได้รับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรอง ชั้นหิรัญบัฏที่ พระพรหมวชิรโมลี เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2564

⁸³ ได้รับพระราชทานตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระปัญญาวชิรโมลี เมื่อวันที่ 12 เมษายน พ.ศ.2564

พระพรหมมงคล วัดพระธาตุศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

พระพรหมมงคล (ทอง สิริมงคล) เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2466 บ้านนาแก่ง ตำบลบ้านแอ่น อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ท่านอุปสมบทเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2487 ณ บ้านแอ่น โดยมี พระครูคัมภีรธรรม (ครูบาอินตา พรหมปญโญ) เจ้าอาวาสวัดชัยพระเกียรติ เป็นพระอุปัชฌาย์ ตำแหน่งด้านการปกครองเคยดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะอำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่และปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 7 และเป็นประธานขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้า ประจำ หนเหนือ

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระพรหมมงคล มีหลายประการ โดยการ พัฒนา ศาสนบุคคลและงานสาธารณสงเคราะห์เพื่อองค์กรพระพุทธศาสนา พระพรหมมงคล เป็นผู้จัดให้มีการส่งเสริมการศึกษา โดยจัดตั้งกองทุนส่งเสริมนักเรียนบาลี เพื่อเป็นสวัสดิการด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องอุปโภคบริโภค รวมทั้งจัดทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียนผู้สอบได้แผนกธรรมบาลี และอธิธรรมและจัดหางบประมาณดำเนินการตามโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนให้สำนักศาสนศึกษา และการจัดหาทุนทรัพย์ในการก่อสร้างกุฏิวิปัสสนากรรมฐาน ห้องสอบอารมณ์มหาศาลา “หทัยนเรศวร” และศาลาอเนกประสงค์ “ประชาสามัคคี” และศาลาปฏิบัติธรรม “บุญญาภิภัทร” นอกจากนี้ท่านได้ร่วมกับคณะสงฆ์เป็นประธานกรรมการจัดหาทุนทรัพย์ในการสร้างตึกเรียนเฉลิมพระเกียรติโรงเรียนศรีจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และเป็นประธานก่อสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา (ตึกสงฆ์อาพาธ) โรงพยาบาลจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พร้อมจัดซื้ออุปกรณ์การแพทย์เพื่อการรักษาพยาบาลท่านมีความโดดเด่นอย่างมากในงานสาธารณสงเคราะห์ทั้งการหาจัดหาทุนทรัพย์บูรณะต่อเติมศาลาธรรม ระบบประปาของวัด รวมไปถึงอาคารสำนักงานวิปัสสนากรรมฐาน ร้านค้าชุมชน ห้องสุขารัฐวิไลแลงอีกด้วย

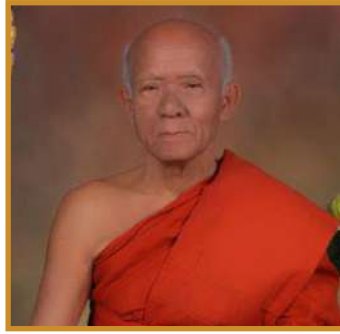

พระสุธรรมาธิบดี วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

พระสุธรรมาธิบดี (แบน กิตติสารโ) เกิดเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2471 บ้านเกาะจาก ต.เกาะทวด อ.ปากพนัง จ.นครศรีธรรมราช ท่านอุปสมบท ณ วัดเกาะจาก เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2491 โดยมีพระรัตนธัชมุนี (แบน คณฐาภรณ์) เป็นพระอุปัชฌาย์ ตำแหน่งด้านการปกครองเคยดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะภาค 16-17-18 (ธ) และปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร และที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 16-17-18 (ธ) ร่วมด้วย

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระสุธรรมาธิบดีมีมากมายหลายประการ โดยการพัฒนาศาสนบุคคลและงานสาธารณสงเคราะห์เพื่อองค์กรพระพุทธศาสนา พระสุธรรมาธิบดีได้เป็นผู้ริเริ่มก่อสร้างวัดสิรินธรเทพรัตนารามในพระราชูปถัมภ์ รวมทั้งการพัฒนามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตสิรินธรราชวิทยาลัยในพระราชูปถัมภ์ สำหรับงานสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมท่านได้ริเริ่มและสนองงานเพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กสำหรับการให้ความช่วยเหลือและให้การอุปถัมภ์การศึกษาให้กับชุมชนที่มีความต้องการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ นอกจากนี้ศูนย์เด็กเล็กที่ท่านได้สนับสนุนการก่อสร้างยังมีส่วนสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของครอบครัวผู้มีรายได้น้อย ปัจจุบันท่านได้มีส่วนสำคัญในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กทั้งในจังหวัดนครปฐม สมุทรปราการและพระนครศรีอยุธยา สำหรับการพัฒนาและสงเคราะห์พื้นที่ชนบทผลงานของท่านมีความโดดเด่นอย่างมาก ในการนำงานจิตอาสาตามแนวพระพุทธศาสนาคือการระดมความช่วยเหลือเพื่อการก่อสร้างและปรับปรุงการเชื่อมต่อถนน นครศรีธรรมราช-ปากพนัง ตลอดจนการนำประชาชนในพื้นที่ร่วมขุดลอกคลองบางไทร เพื่อนำดินถวายเป็นทุนก่อสร้างวัดเกาะจาก และวัดโศภณคณาภรณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราชจะเห็นได้ว่าผลงานของท่านด้านสาธารณสงเคราะห์ถือเป็นแรงบันดาลใจให้กับศาสนทายาทในรุ่นต่อมาให้คำนึงถึงงานจิตอาสาและเห็นคุณค่าของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา

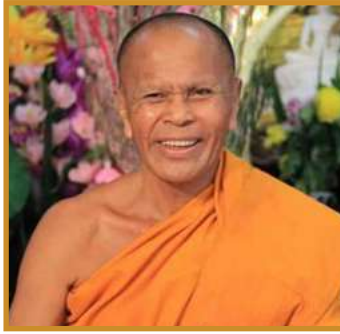

พระพรหมวชิรโมลี วัดศาลาลอย จังหวัดสุรินทร์

พระพรหมวชิรโมลี (ทองอยู่ ญาณวิสุโท) เกิดเมื่อวันอังคาร ที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2476 หมู่ 5 บ้านตะติงไถง ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ท่านอุปสมบทเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2497 ณ พัทธสีมา วัดกลางสุรินทร์ โดยมีพระประภากรคณาจารย์ (เตื้อ ปากาโร) เป็นพระอุปัชฌาย์ ตำแหน่งด้านการปกครองเคยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ และปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 11

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระธรรมโมลี มีหลายประการ โดยจัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด และจัดตั้งทุนศึกษาสงเคราะห์นักเรียนยากจนเรียนดีประพฤติดี ตลอดจนจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนมอบให้โรงเรียนแถบชายแดนกัมพูชา และมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลสุรินทร์ และยังจัดกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพโครงการตรวจสุขภาพเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดศาลาลอยร่วมกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ นอกจากนี้ดำเนินการก่อสร้างศาลาการเปรียญวัดศาลาลอย และก่อสร้างศาลา “ไสวภาค” และศาลา “นิตยา” รวมถึงโรงครัว และ ท่านได้สงเคราะห์ชาวบ้านด้านความรู้ข่าวสาร ความรู้ทั่วไปในการจัดโครงการประหยัดช่วยชาติ และการอบรมอาชีพเสริม เช่น การทำ ยาสระผม การทำ สบู่ และดอกไม้จันทน์ โดยดำเนินการสร้างโรงอบยาสมุนไพร และนวดเพื่อสุขภาพโดยการควบคุมดูแลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลราชบุรี และจัดโครงการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุโดยเชิญนายแพทย์และพยาบาลจากโรงพยาบาลสุรินทร์ มาบริการแก่ผู้สูงอายุ รวมถึงการก่อสร้างศาลาบำเพ็ญกุศลศพวัดศรีรัตนาราม จังหวัดสุรินทร์

พระเทพศีลวิสุทธี วัดประชุมชลธารา จังหวัดบราฮีวาส

พระเทพศีลวิสุทธี (อ่อน ทนตจิตโต) เกิดเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2481 ที่บ้านต้นไทร หมู่ 2 ตำบลสุไหงปาตี อำเภอสุไหงปาตี จังหวัดบราฮีวาส อุปสมบท ณ วัดประชุมชลธารา โดยมีพระครูสุวรรณคุณากรเป็นพระอุปัชฌาย์ เคยดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดโบราณสถิตย์ และรักษาการเจ้าคณะอำเภอสุไหงปาตี ก่อนเป็นเจ้าอาวาสวัดประชุมธารา และดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดบราฮีวาส ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 ถึง ปัจจุบัน

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระเทพศีลวิสุทธี ท่านเป็นพระสงฆ์ที่มีความเป็นผู้นำชุมชนภายใต้สังคมแห่งความหลากหลายทางภาษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างแท้จริง รูปหนึ่งสังคมไทย ตลอดช่วงเวลาของการทำหน้าที่เจ้าคณะปกครอง ท่านสนับสนุนให้เกิดหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติในจังหวัดบราฮีวาสเพื่อเป็นต้นแบบของหมู่บ้านรักสันติสุข ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภายใต้ความเป็นรูปธรรม จะเห็นได้จากการที่ท่านมีอุดมการณ์ที่ชัดเจนในการพัฒนากิจกรรมและศาสนบุคคลเพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สำหรับงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ท่านได้สนับสนุนและสงเคราะห์ให้พัฒนาที่ดินของวัดเป็นธนาคารข้าวสำหรับประชาชน เพื่อลดค่าใช้จ่ายและสนับสนุนการทำเกษตรกรรมภายในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งหน่วยบริการเพื่อการสงเคราะห์ประชาชน โดยมีกิจกรรมรับอุปการะเด็ก คนชรา นักเรียนที่มีผลการเรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์รวมทั้งท่านยังจัดกิจกรรมบริจาคเครื่องอุปโภคและบริโภคแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ ปัจจุบันการที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับผลกระทบเรื่องการประกอบอาชีพ ท่านได้จัดสรรที่ดินธรรมีสงฆ์ให้ประชาชนได้เข้ามาประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรมอย่างสุจริต เพื่อส่งเสริมให้เกิดความกินดีอยู่ดีในพื้นที่ สอดคล้องกับหลักการของหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ถือได้ว่าพระเทพศีลวิสุทธีคือต้นแบบของการส่งเสริมกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์เพื่อการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน ซึ่งปรากฏผลงานอย่างเด่นชัด ทั้งแก่องค์กรทางพระพุทธศาสนา การส่งเสริมนโยบายหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในพื้นที่

พระเทพโกศล วัดศรีโสดา จังหวัดเชียงใหม่

พระเทพโกศล นามเดิม สั่งวาลย์ ฉายา พรหมวณฺโณ นามสกุล ของฉันทน์ เกิดเมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2478 ที่อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ บรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่ 29 เดือน มิถุนายนพ.ศ. 2493 ณ วัดอุดมชัยราษฎร์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมี เจ้าอธิการคุณา คุณวโร วัดสันคะยอม เป็นพระอุปัชฌาย์ อุปสมบทเมื่อวันที่ 18 เดือน มิถุนายน พ.ศ.2498 ณ วัดสำเภา จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีพระเทพสิทธิธารจารย์ วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร เป็นพระอุปัชฌาย์ มีวิทยฐานะ เป็นนักธรรมชั้นเอก, เปรียญธรรม 6 ประโยค ปริญญาโท สาขาวิชา ประวัติศาสตร์และโบราณคดี มหาวิทยาลัยมหิดล ประเทศอินเดีย ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดศรีโสดา ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาค วัดศรีโสดา ผู้รับอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิวัดศรีโสดา และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนาภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระเทพโกศล มีหลายประการ โดยเป็นพระธรรมจาริกรุ่นแรกเดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวเขาในถิ่นทุรกันดารของภาคเหนือและภาคกลางบางจังหวัด เป็นหัวหน้า “ศูนย์อบรมพระพุทธศาสนาพระภิกษุสามเณรชาวเขา” มีภารกิจ ควบคุม ดูแลเอาใจใส่ฝึกอบรมพระภิกษุสามเณรชาวเขา ที่อยู่ประจำ วัดศรีโสดา ปีละ 300 – 500 รูป ให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เป็นทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนา เป็นผู้อำนวยการสำนักงานบริหารงานโครงการพระธรรมจาริก ส่วนภูมิภาค วัดศรีโสดา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นผู้จัดการโรงเรียนสมเด็จพระพุทธชินวงศ์พระปริยัติธรรมแผนก สามัญศึกษา มุ่งสั่งสอนอบรมเยาวชนให้อยู่ในศีลธรรม มีความรู้สึกเป็นคนไทยเพียงหนึ่งเดียว เสริมสร้างฝึกฝน พระภิกษุสามเณรให้มีความรู้ ทักษะประเพณีดีและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในโครงการพระธรรมจาริก พระภิกษุสามเณรใฝ่เรียนใฝ่รู้ มีสมณสัญญา สุขภาพร่างกายจิตใจดี รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ อนุรักษ์วัฒนธรรมชาติพันธ์ พระภิกษุสามเณรเป็นพระนักเผยแผ่ที่มีอุดมการณ์ แตกฉานใน อรรถ พย์คุณะ สามารถนำศีลธรรมจาริกไปเผยแผ่แก่ชาวเขาได้

พระเทพสิทธิมงคล วัดตโปทาราม จังหวัดระนอง

พระเทพสิทธิมงคล (เสนอ สิริปัญญา) ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดระนอง มีนามเดิมว่า เสนอ เจริญรักษ์ เกิดเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2474 ที่หมู่บ้านปลายคลองสวีสวี ต.มะมู อ.กระบุรี จ.ระนอง อุปสมบท เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2494 ณ วัดอุปัชฌายาราม อ.เมือง จ.ระนอง โดยมี พระธำมรงค์วิญญูวงศ์ (พลอย ธรรมโชโต) เป็นพระอุปัชฌาย์ ท่านเป็นผู้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาว่า จะสามารถพัฒนาคนเพื่อออกไปทำงานรับใช้สังคมได้ต่อไปในอนาคต จึงได้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมจังหวัดระนอง แผนกสามัญ ณ วัดตโปทาราม เมื่อปีพ.ศ. 2506 เพื่อให้เด็กตามชนบทที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มาบวชเรียน และต่อมาได้เปิดสอนแผนกบาลีด้วย พร้อมทั้งได้ตั้งมูลนิธิของวัดขึ้นเพื่อสนับสนุนการศึกษาพระภิกษุสามเณรที่บวชเรียนมาโดยตลอด

นอกจากภารกิจด้านการพัฒนาการศึกษาภายในพระอาราม พระเทพสิทธิมงคลเป็นผู้มีบทบาทในการพัฒนาคณะสงฆ์จังหวัดระนอง และเป็นผู้นำเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาในพื้นที่ภาคใต้ ดำเนินกิจกรรมสานต่อปณิธานพระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญา นันทภิกขุ) ในโครงการอบรมพระธรรมทายาท เพื่อสานต่อการสร้างพระภิกษุที่มีจิตใจในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่อไปในอนาคตอีกด้วย

พระเทพวรมณี วัดพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม

พระเทพวรมณี (สำลี ปญญาวโร) เจ้าคณะจังหวัดนครพนม เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนม นามเดิม สำลี อ้วนโสภา เกิดวันที่ 9 ธันวาคม 2483 เป็นชาวฝั่งแดง ต.ฝั่งแดง อ.ธาตุพนม จ.นครพนม อุปสมบทเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2504 ที่วัดพระธาตุพนม โดยมีพระเทพรัตนโมลี เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมในขณะนั้น เป็นพระอุปัชฌาย์ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นศึกษาหาความรู้ และศึกษาพระปริยัติธรรม จนสามารถจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนกสามัญและประโยคครูพิเศษมัธยมที่วัดพระธาตุพนม รวมทั้งจบนักธรรมชั้นเอกจากสำนักศาสนศึกษาวัดดงบัง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี สอบได้เปรียญธรรม 5 ประโยค ที่สำนักศาสนศึกษาวัดพระธาตุพนมอีกด้วย

สำหรับผลงานที่สำคัญในด้านการสาธารณสงเคราะห์และการสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนาท่านได้รับเป็นฐานะในการพัฒนาพระอารามในจังหวัดนครพนม ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมช่วยเหลือประชาชน ตลอดจนหน่วยงานราชการในการดูแลผู้ไร้ที่พึ่งทั้งในจังหวัดนครพนมและจังหวัดใกล้เคียง ตามโอกาสที่สมควรมาโดยตลอด นอกจากนี้ท่านยังได้เป็นผู้นำการจัดทำหนังสือต้นไม้สอนธรรม เพื่อใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา รวมทั้งได้บูรณะพื้นที่วัดพระธาตุพนมตามหลักสัปปายะให้มีพื้นที่ในการดูแลประชาชนและส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในมากยิ่งขึ้น

พระเทพประสิทธิ์มินต์ วัดศรีสุदारาม กรุงเทพมหานคร

พระเทพประสิทธิ์มินต์ (โกศล มหาวิโร) เกิดเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ. 2493 ตำบลท่าवासูกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท่านอุปสมบท เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2513 ที่วัดอินทาราม ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก โดยมีสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สกลมหาสังฆปริณายก (ปุ่น) เป็นพระอุปัชฌาย์ ตำแหน่งด้านการปกครองเคยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะแขวงบ้านช่างหล่อ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาเจ้าคณะกรุงเทพมหานครและเจ้าอาวาสวัดศรีสุदारาม

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระเทพประสิทธิ์มินต์ มีหลายประการ โดยท่านเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงดำเนินการซ่อมแซมหอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐมที่ทรุดโทรมอย่างหนัก ไม่สามารถดำเนินงานและใช้อาคารหอประชุมพุทธมณฑลประกอบกิจกรรมใดๆ ตั้งแต่ปี 2552 และท่านได้ให้การอนุเคราะห์ต่อสำนักงานแพทย์เป็นอย่างมาก ตั้งแต่การสร้างโรงพยาบาลราชพิพัฒน์เปิดให้บริการเมื่อวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2542 และโรงพยาบาล 84 พรรษามหาราช คลองสามวาซึ่งเปิดบริการเมื่อวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2560 และเมื่อปี 2557 ท่านได้เป็นประธานโครงการก่อสร้างศูนย์ส่งเสริมและคุณภาพชีวิตคนพิการทางสติปัญญาแบบครบวงจร โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จะเสด็จฯ เปิดศูนย์ส่งเสริมและคุณภาพชีวิตคนพิการทางสติปัญญาแบบครบวงจร นอกจากนี้ ท่านดำเนินการสร้างศูนย์แพทย์ศาสตร์และการเรียนรู้เพื่อผู้สูงอายุ บนพื้นที่ที่ดิน 5 ไร่ บริเวณถนนเลียบบคลองปทุม แขวงทวีวัฒนา เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้รับบริจาคมาจาก นางสาวพะเยาว์ จิตกระโชติ โดยการจัดสร้างขึ้นท่านเล็งเห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุชาวไทยที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งสังคมไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งศูนย์แพทย์นี้นอกจากจะให้บริการสำหรับผู้สูงอายุแล้วยังเป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับประชาชนได้ศึกษาเรียนรู้ในการดูแลผู้สูงอายุอย่างถูกวิธีด้วย

พระเทพศาสนาภิบาล วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม

พระเทพศาสนาภิบาล (แยม กิตติคุณโร) เกิดเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2498 บ้านคลองรางไทร หมู่ที่ 8 ตำบลบางภาษี อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ท่านอุปสมบท เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2519 ณ วัดไร่ขิง โดยมีพระปฐมมณฑลราชภัฏ (ชุนท์ กิตติคุณโร) ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม วัดวังตะกั่ว อำเภอมืองนครปฐม เป็นพระอุปัชฌาย์ ตำแหน่งด้านการปกครองเคยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอกุสุมาลย์ และปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดนครปฐม, เจ้าอาวาสวัดไร่ขิง, กรรมการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 ส่วนกลาง

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระเทพศาสนาภิบาล มีหลายประการ โดยท่านได้ให้การสงเคราะห์ชุมชนและสังคมทั้งดำเนินกิจการช่วยเหลือเกื้อกูล ช่วยเหลือกิจการสาธารณะประโยชน์จัดทำให้เป็นสาธารณสถานและการช่วยเหลือบุคคลทั่วไป โดยจัดหาทุนและควบคุมการก่อสร้างห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” และจัดหาทุนและควบคุมการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำท่าจีนระหว่างวัดไร่ขิง “สะพานมงคลรัฐ ประชาบุญกุล” รวมทั้งปรับปรุงถนนลาดยาง และยั้งบูรณะศาลาอเนกประสงค์ และจัดหาทุนและควบคุมการก่อสร้างอาคารปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราชินี นอกจากนี้ท่านได้อนุญาตให้โรงพยาบาลสามพราน สำนักงานสรรพกร ชมรมผู้สูงอายุ ใช้ที่ดินวัดโดยมิได้เรียกค่าตอบแทนใด ๆ อีกด้วย อีกทั้งท่านได้ช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไปโดยจัดทำตลาดวัดไร่ขิงบนพื้นที่ลานวัดไร่ขิง เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป และเมื่อจังหวัดนครปฐมประสบภัยทางธรรมชาติส่งผลให้น้ำท่วมบริเวณพื้นที่ตำบลไร่ขิง ทำให้ชาวชุมชนไร่ขิงและพื้นที่ใกล้เคียงเดือดร้อน ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ผู้ประสบภัยมาอาศัยพักบนอาคารปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติของวัดไร่ขิง และจัดตั้งเป็นศูนย์พักพิงชั่วคราวของชุมชนไร่ขิง และท่านพัฒนาชุมชนให้เกิดความสะดวกสบายในการเดินทางนำ รถเมล์สาย 84 เข้ามาในวัดไร่ขิง และเส้นทางคมนาคมที่สะดวกขึ้นโดยการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ และปรับปรุงโรงพยาบาลให้เพียงพอต่อการรักษาส่งผลให้สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

พระราชธรรมนิเทศ วัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี

พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กลฺยาโณ) มีนามเดิมว่า พยอม จั่นเพชร เกิดเมื่อวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2492 อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี อุปสมบทเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน พ.ศ.2513 ณ วัดสังวรพิมลไพบุลย์ อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรีโดยมีพระครูนนทประภากร เจ้าคณะอำเภอบางใหญ่ เจ้าอาวาสวัดพิบูลเงิน เป็นพระอุปัชฌาย์ ท่านสำเร็จการศึกษานักธรรมเอกในปีพ.ศ. 2516 และได้ไปจำพรรษาอยู่กับท่านพุทธทาสที่สวนโมกขพลารามในการปฏิบัติธรรม แล้วจึงได้กลับมาทำการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและสาธารณสงเคราะห์กับงานพัฒนาสังคม ณ วัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี

พระราชธรรมนิเทศหรือที่รู้จักกันในนาม “หลวงพ่อยอม” จัดตั้ง “มูลนิธิสวนแก้ว” เพื่อการสงเคราะห์สังคม การที่ท่านดำเนินการสนับสนุนให้เกิดการส่งเสริมการสังเคราะห์สังคม ทั้งด้านอาชีพ การพัฒนาคน และดูแลผู้ไร้ที่พึ่ง ส่งผลให้ท่านได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย อาทิโล่ประกาศเกียรติคุณ “ผู้ร่วมมรรณงค์สร้างสรรค์สังคมปลอดบุหรี่” จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสมาเสมาธรรมจักร และรางวัลจางงศ์ทองประเสริฐผลงานดีเด่น สาขาวิชาพระพุทธศาสนาด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาฯ

พระราชญาณกวี ๑ วัดพระราม ๑ กาญจนบุรี

พระราชญาณกวี (สุวิทย์ ปิยวิสุทธิ) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระราม ๑ กาญจนบุรี และรักษาการเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย (ธ) เป็นพระนักวิชาการที่มีความรู้และผลงานทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนามากมายในนามปากกา “ปิยโสภณ” ท่านอุปสมบทและศึกษาพระปริยัติธรรมจนสำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยค สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทที่วิทยาลัยบูรพศึกษาและการศึกษาแอฟริกา (SOAS) มหาวิทยาลัยลอนดอน ประเทศอังกฤษ ท่านได้ปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์กรทางพระพุทธศาสนาทั้งด้านการปกครอง การศึกษาและการสาธารณสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันพระราชญาณกวีได้พัฒนากิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนา อบรมและให้ความช่วยเหลือกับชุมชนท้องถิ่น อาทิการจัดบรรพชาสามเณรรากแก้วศาสนทายาทและพัฒนากิจกรรมที่สร้างจิตสำนึกสาธารณะ ณ จังหวัดอุดรธานีรวมทั้งก่อตั้งวิทยาลัยศาสนทายาท โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างศาสนทายาทและบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ในส่วนของการฟื้นฟูคณะสงฆ์จังหวัดเชียงรายที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวปีพ.ศ. 2557 นั้น ท่านได้มีส่วนช่วยฟื้นฟูและดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ออกสู่สังคมอย่างเป็นรูปธรรม

พระราชโพธิวรคุณ วัดพระธาตุดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

พระราชโพธิวรคุณ (พ้ายพ ฐิตปุณฺโญ) เจ้าอาวาสวัดพระธาตุดอยสะเก็ดและเจ้าคณะอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ มีนามเดิมว่า พ้ายพ กาวียศ เกิดเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2488 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและปริญญาธรรม 4 ประโยค โดยท่านถือเป็นผู้นำคณะสงฆ์ที่กล้าหาญในการส่งเสริมการสงเคราะห์ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการติดเชื้อ HIV-AIDs ที่แพร่ระบาดอยู่ในประเทศไทยระยะหนึ่ง นอกจากพัฒนากิจกรรมที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยมีที่พักพิงแล้ว ท่านยังอนุเคราะห์ให้สามารถใช้วัดเป็นศูนย์กลางการประสานงานในการเชื่อมโยงกับหน่วยงานรัฐ และองค์กรชุมชนเพราะวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนทุกเพศวัย

พระราชโพธิวรคุณ มีผลงานและผ่านการได้รับรางวัลต่าง ๆ อาทิคนดีศรีสังคมปีพ.ศ. 2538 รางวัลเสาเสมาธรรมจักรทองคำ และรางวัลเจ้าคณะอำเภอดีเด่น เป็นต้นภายใต้การดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ที่เห็นถึงความเสียสละของพระพุทธศาสนาต่อสังคม จึงเห็นได้ว่าพระราชโพธิวรคุณถือเป็นแบบอย่างของการถ่ายทอดองค์ความรู้และการประยุกต์นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่การสงเคราะห์สังคมอย่างแท้จริง

พระราชวิสุทธิประชานาถ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี

พระราชวิสุทธิประชานาถ (อลงกต ติกขปญโญ) มีนามเดิมว่า อลงกต พลमुख เกิดเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2496 ณ อ.โพธาราม จ.ราชบุรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิศวกรรมเครื่องกล มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย อุปสมบทในพระพุทธศาสนา ได้มีโอกาสไปเยี่ยมผู้ป่วยโรคเอดส์ ณ โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ป่วยเป็นจำนวนมากส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ถูกทอดทิ้งไม่มีญาติขาดคนคอยดูแลจึงได้ช่วยดูแล มีผู้ป่วยหลายคนต้องเสียชีวิตในอ้อมแขนของท่าน จึงมีความคิดว่า ควรหาสถานที่สำหรับเป็นที่พักพิงของผู้ป่วยโรคเอดส์ในระยะสุดท้ายของชีวิตสักแห่งหนึ่ง จึงจัดตั้งโครงการธรรมรักษนิเวศน์ บ้านพักผู้ป่วยเอดส์ในระยะสุดท้ายขึ้นในปีพ.ศ. 2535 ณ วัดพระบาทน้ำพุ จ.ลพบุรี

สำหรับงานด้านสาธารณสงเคราะห์ที่โดดเด่นนั้น พระราชวิสุทธิประชานาถได้ก่อตั้งและอุปถัมภ์โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 33 สำหรับเด็กที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาโรคเอดส์ ก่อตั้งและอุปถัมภ์โรงเรียนอนุบาลธรรมรักษสำหรับเด็กที่ได้รับผลกระทบปัญหาจากโรคเอดส์ ก่อตั้งและอุปถัมภ์โรงเรียนธรรมรักษบริหารเพื่อผลิตบุคลากรทางด้านการพยาบาลในการดูแลเด็กและผู้ป่วยโรคเอดส์และอุปถัมภ์โรงเรียนแพทย์แผนไทยธรรมรักษเพื่อผลิตบุคลากรด้านแพทย์แผนไทยในการดูแลเด็ก และผู้ป่วยโรคเอดส์

พระภิกษุสงฆ์ สาธารณสงเคราะห์ วัดดอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร

พระภิกษุสงฆ์ สาธารณสงเคราะห์ (แบน ธนากโร) เกิดเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2471 ณ บ้านหนองบัว ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ท่านได้อุปสมบท เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2493 ณ วัดเกาะตะเคียน ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี โดยมีพระอมรโมลี เป็นพระอุปัชฌาย์

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระภิกษุสงฆ์ สาธารณสงเคราะห์ มีหลายประการ ท่านได้เมตตาสงเคราะห์คนหนุ่มมาก ทั้งพระและฆราวาส ท่านได้เมตตาสร้างตึกร่มฟ้า ให้แก่โรงพยาบาล จังหวัดสกลนคร พร้อมทั้งถวายพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสร้างตึกร่มฉัตร เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเมื่อปี พ.ศ. 2548 ท่านได้สร้าง โรงพยาบาลพระอาจารย์แบน ธนากโร ที่อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวาระที่ทรงเจริญพระชนมายุครบ 5 รอบ 60 พรรษา และนอกจากท่านจะเมตตาสงเคราะห์แก่ประชาชนทั่วไปแล้ว ท่านยังได้เมตตาสร้างวัดเพื่อเป็นสำนักปฏิบัติธรรมกรรมฐาน เจริญรอยตามพระบูรพาจารย์ มีหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต และหลวงปู่กงมา จิรปุณฺโณ เป็นอาทิ ให้พระภิกษุสามเณรได้มีที่อยู่ศึกษาข้อวัตร ปฏิบัติธรรม เพื่อรักษาป่าไม้ ต้นน้ำ ลำธาร รักษาสัตว์ป่า และรักษาธรรมชาติเอาไว้ ซึ่งนับวันจะถูกผู้คนทำ ลายมากขึ้นเรื่อย ๆ มีอยู่หลายแห่งด้วยกัน ตัวอย่างเช่น วัดป่าภูผาผึ้ง ตำบลกกตูม อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร วัดป่าวังเพิ่ม-พระภิกษุสงฆ์ สาธารณสงเคราะห์ อำเภอเมืองเหล็ก จังหวัดสระบุรี เป็นต้น

พระพุทธรญาณมุนี วัดพระธาตุผาเงา จังหวัดเชียงราย

พระพุทธรญาณมุนี (ประเสริฐ ญาณาวชิโร) เกิดที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ท่านได้เข้ารับการอุปสมบทเมื่อปี พ.ศ. 2525

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระพุทธรญาณมุนี ด้านสิ่งแวดล้อมของพระพุทธรญาณมุนีส่งผลให้เกิดกลุ่มอนุรักษ์ป่าดอยจัน้อย่างเป็นระบบ มีกฎ กติกาในการดูแลผืนป่า ชุมชนมีจิตสำนึกในเรื่องการดูแลทรัพยากรธรรมชาติที่ดีขึ้น พื้นที่ป่าขยายเพิ่มเติมมากขึ้น เกิดเครือข่ายความร่วมมือในเรื่องงานอนุรักษ์ป่า และการประสานการทำงานเป็นเครือข่ายหมอบึงเมืองล้านนา อีกทั้งท่านเป็นผู้ที่ตระหนักอยู่เสมอว่า “ถึงแม้จะเป็นภิกษุสงฆ์ก็สามารถทำคุณประโยชน์ได้” เมื่อครั้งหนึ่งที่ท่านเคยเดินธุดงค์ในเขตผืนป่าดอยจัน อำเภอเชียงแสน แล้วพบเห็นว่าสภาพแวดล้อมและธรรมชาติเริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ จากการขยายตัวของชุมชนและการตัดต้นไม้เพื่อเป็นฟืนในโรงงานบ่มยาสูบในพื้นที่แล้ว ท่านจึงมีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นคุณประโยชน์ต่อชุมชน ต่อมาจึงได้แสวงหานักกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นฐานคิดในการฟื้นฟูป่าดอยจัน โดยได้เริ่มดำเนินการขับเคลื่อนในปี พ.ศ. 2529 เกิดการจัดทำแนวเขตป่าที่ชัดเจนสร้างกิจกรรมที่ใช้ธรรมะเป็นเครื่องกำหนด เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และเพื่อให้ธรรมชาติที่ร่วมกันสร้างสรรค์เป็นสื่อให้คนเข้าถึงธรรมะของพระพุทธองค์ จึงได้กิจกรรม เช่น การสืบชะตาและบวชป่า การปลูกป่าในวันสำคัญต่าง ๆ การสำรวจป่า การจัดทำแผนที่และออกเอกสารสิทธิให้ชัดเจนเพื่อป้องกันการบุกรุก การจัดทำ หลักสูตรด้านงานอนุรักษ์เพื่ออบรมเยาวชน การสร้างเครือข่ายหมอบึงเมืองล้านนาเพื่อผลิตยาสมุนไพร เป็นต้น

พระปัญญานันทมุนี วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี

พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ นามเดิม สง่า ณะระนอง เกิดเมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2492 ที่บ้านหนองแสง ต.นากะชะ อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช อุปสมบทเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ.2516 ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ โดยมีพระพรหมมิ่ง คลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) เป็นพระอุปัชฌาย์ ท่านได้บำเพ็ญศาสนกิจเพื่อความเจริญแห่งพระพุทธศาสนา สังคมและประเทศชาติพัฒนา

วัดที่ท่านปกครองทั้งวัดปัญญานันทาราม และวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ให้เห็นศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนาโดยยึดทั้งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและการส่งเสริมปัญญาสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ตลอดระยะเวลาของการเสียสละตนเองเพื่อพระพุทธศาสนาและการสาธารณสงเคราะห์ ส่งผลให้พระปัญญานันทมุนีได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติมากมาย อาทิ ได้รับพระราชทานเสมาเสมาธรรมจักร ได้รับโล่เกียรติคุณเพชรสยาม สาขาศาสนา ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม จากสถาบันราชภัฏจันทรเกษม ได้รับรางวัลการศึกษาเพื่อสันติภาพ จากมูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้รับโล่เกียรติคุณ บุคคลากรดีเด่นประเภทครูผู้อุทิศตนเพื่อการศึกษา จากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นนทบุรี เป็นต้น

พระสิริพัฒน์โบดม วัดเอก จังหวัดสงขลา

พระสิริพัฒน์โบดม (มนัส คุณธมโม) เจ้าคุณอำเภอกระแสสินธุ์ เจ้าอาวาสวัดเอก ตำบลเชิงแส อำเภอกระแสสินธุ์ จังหวัดสงขลา

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระสิริพัฒน์โบดม ท่านเป็นพระนักพัฒนาที่เป็นที่ยอมรับและรับรู้โดยทั่วกัน ท่านมีการพัฒนาวัดและชุมชนที่เด่นชัดในหลายด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านถาวรวัตถุภายในวัดอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่คนในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียงการก่อตั้งโรงเรียนปริยัติสายสามัญ การจัดสร้างที่พักอาศัยสำหรับคนชราและผู้ยากไร้บนพื้นที่ 20 ไร่ จุคนมาพักได้หลายร้อยคน การฝึกอบรมสร้างอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและงานอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งการทำงานทั้งหมดที่ว่ามานี้ สอดคล้องกับหลักวิชาการจัดการและการสร้างสวัสดิการให้กับคนในชุมชน จึงทำให้ท่านได้รับพระราชทานปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (มรภ.สงขลา)

พระเมธีวชิโรดม วัดพระสิงห์ จังหวัดเชียงราย

พระเมธีวชิโรดม หรือรู้จักกันดีในนามปากกา ว.วชิรเมธี เกิดเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2516 ณ บ้านครึ่งใต้ ต.ครึ่ง อ.เชียงของ จ.เชียงราย ในครอบครัวเกษตรกรที่พ่อแม่ประกอบอาชีพกสิกรรม สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเปรียญธรรม 9 ประโยค วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม กรุงเทพมหานคร หลังสำเร็จการศึกษา อุทิศตนเป็นอาจารย์พิเศษที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยการเขียนการเทศน์การสอน จนถึงปัจจุบัน

ในปีพ.ศ. 2550 ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัย อันเป็นสถาบันการศึกษาทางเลือกเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และพัฒนาสันติภาพโลก และในปีพ.ศ. 2552 ก่อตั้งศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน และก่อตั้งเว็บไซต์ www.dhammatoday.com เพื่อขับเคลื่อนงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่ประชาคมโลก ปัจจุบันเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระสิงห์ (พระอารามหลวง) จังหวัดเชียงราย และพำนัก ณ ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน จังหวัดเชียงราย เพื่อทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยการเขียนหนังสือและสอนพระพุทธศาสนาเชิงประยุกต์ โดยบูรณาการศาสตร์ร่วมสมัย เข้ากับการฝึกเจริญสติตามแนวทางการปฏิบัติธรรมทางพระพุทธศาสนา

พระปัญญาวชิรโมลี วัดป่าศรีแสงธรรม จังหวัดอุบลราชธานี

พระปัญญาวชิรโมลี เจ้าอาวาสวัดป่าศรีแสงธรรม ก่อตั้งโรงเรียนศรีแสงธรรม ในปี 2553 เปิดสอนทั้ง ม.ต้น-ปลาย ที่บ้านดงดิบ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี โรงเรียนแห่งนี้มี โจทย์มาจาก “ความขาดแคลน” ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของคนทั่วประเทศ โดยท่านได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักธรรม และเทคโนโลยี มาผสมผสาน เพื่อเป็นต้นแบบในการ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่าง จำกัดให้เกิดความสมดุลต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม เพื่อหวังว่าคำตอบ จากการสร้างโรงเรียนแห่งนี้จะเป็น มีส่วนในการช่วยชาติ นั่นคือ การผลิตคนดีเข้าสู่สังคม

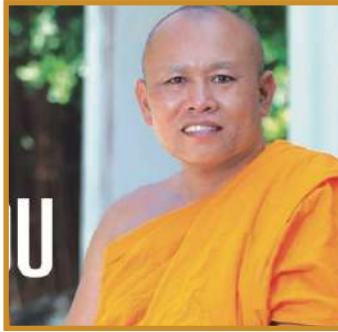
ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระปัญญาวชิรโมลี ท่านให้ความสำคัญเรื่อง พลังงาน ทดแทน ท่านใช้แผ่นโซลาเซลล์เก่าๆ ทดลองใช้ในรูปแบบที่ซาร์จมือถือ โคมไฟ และได้พัฒนาต่อยอดเข้าประกวดโครงการงานต่าง ๆ ได้รับรางวัล จนสามารถติดตั้งโซลาเซลล์ขนาด 6 กิโลวัตต์เพื่อ ใช้ผลิตไฟฟ้าทั้งหมด และประยุกต์สูบน้ำ ต้มพลังงานแสงอาทิตย์ เครื่องสูบน้ำ พลังแสงอาทิตย์เข้า แปลงผัก และท่านได้ช่วยเหลือชุมชนโดยนำ โซลาเซลล์ประยุกต์ใช้กับการเกษตร เช่น โซลาเซลล์เคลื่อนที่ “รถเข็นผลิตไฟฟ้าชุดนอนนา” ที่สามารถใช้กับเครื่องสูบน้ำ และเครื่องใช้ไฟฟ้า รวมถึงการติดตั้งระบบไฟฟ้า ออฟกริด 3,000 วัตต์แก่สำนักสงฆ์พุทธอุทยานเขาคอก จังหวัดบุรีรัมย์ และระบบสูบน้ำ ลีพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ระบบประปาหมู่บ้าน ที่ติดตั้งให้กับสองหมู่บ้านใน อำเภอพิบูลมังสาหาร และอำเภอสว่างวีรวงศ์ ซึ่งสามารถบรรเทา ความเดือดร้อนให้กับชาวบ้านอีกด้วย นอกจากนี้ท่านยังประดิษฐ์ รถยนต์ไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์หรือโซลาร์เซลล์ ที่ได้รับการประสานจากทางโรงครัวที่อโศกนามหลวง ว่าต้องการรถ ขนส่งอาหาร เพื่อบริการประชาชนที่เดินทางมาสักการะพระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งรถคันนี้ใช้งบประมาณในการประดิษฐ์ 147,000 บาท และ รถไฟฟ้า พลังงานแสงอาทิตย์คันนี้สามารถทำ ความเร็วได้ 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง บรรทุกน้ำหนักได้ 500 กิโลกรัม ขับเคลื่อนด้วยมอเตอร์ไฟฟ้าขนาด 800 วัตต์ ใช้แผงโซลาร์เซลล์ จำนวน 4 แผง และสามารถชาร์ตแบตเตอรี่ด้วยระบบไฟฟ้าปกติ

พระครูพิทักษ์นันทคุณ วัดอรัญญาวาส จังหวัดน่าน

พระครูพิทักษ์นันทคุณ (สงวน จารุฉนโณ) เกิดเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2501 ที่อำเภอเมือง จังหวัดน่าน ท่านได้เข้ารับการอุปสมบทตั้งแต่อายุยังน้อย ซึ่งเมื่ออุปสมบทแล้ว ได้เป็นตัวแทนเข้าร่วมโครงการอบรมพระธรรมทายาทของวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี ร่วมกับวัดสวนโมกขพลาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี หลังจากการอบรมโครงการพระธรรมทายาทแล้ว จึงเริ่มปฏิบัติงานพระธรรมทายาท (พระธรรมทูต) ณ วัดอรัญญาวาส จังหวัดน่าน และเริ่มออกประกาศเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปตามโรงเรียน หมู่บ้าน และชุมชนต่าง ๆ โดยอาศัยการทำงานเป็นหมู่คณะและประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงาน เป็นระยะเวลาหนึ่ง ต่อมาท่านได้จัดตั้งกลุ่มองค์การพัฒนา โดยรวบรวมบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ส่วนราชการ ชาวบ้าน องค์กรสงฆ์ เข้าเป็นหน่วยการทำงานเดียวกันโดยใช้ชื่อว่า “กลุ่มฮักเมืองน่าน” เพื่อดำเนินกิจการด้านต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์วัฒนธรรม ภาษา การละเล่นพื้นบ้าน สนับสนุนให้มีการตั้งกลุ่มชมรมต่าง ๆ เป็นต้น

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระครูพิทักษ์นันทคุณ เนื่องจากท่านได้ดำเนินการตั้งแต่การรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์ป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ลำธาร ตลอดจนถึงพันธุ์สัตว์น้ำ และประยุกต์พิธีกรรมทางศาสนาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์ เช่น การบวชป่า ถวายผ้าป่า ต้นไม้ ทำพิธีสืบชะตาแม่น้ำถวายผ้าป่าพันธุ์ปลา การกันเขตลำน้ำเป็นเขตอภัยทาน ห้ามจับสัตว์น้ำ ทุกชนิด จนสามารถฟื้นฟูแหล่งน้ำ ที่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ ให้สัตว์น้ำ มาอาศัยชุกชุมขยายเขตอนุรักษ์จนทั่วทุกอำเภอในเขตจังหวัดน่าน ซึ่งทุกวิธีเป็นเพียงกุศโลบายให้คนเห็นความสำคัญ รักและหวงแหนป่าไม้ แม่น้ำ ลำธารและสัตว์น้ำมากขึ้น

พระครูอุภัยโกศล วัดกรับพวงเหนือ จังหวัดพิษณุโลก

พระครูอุภัยโกศล (เจริญ) ได้รับการขนานนามจากชาวบ้าน “หลวงพี่ช่างนักพัฒนาแห่งพรหมพิราม” ตำแหน่งด้านการปกครองท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลพรหมพิราม และเจ้าอาวาสวัดกรับพวงเหนือ

ผลงานด้านการสาธารณสงเคราะห์ของพระครูอุภัยโกศล ท่านจัดกิจกรรมเตลิเวอรี่บุญเพื่อสงเคราะห์และอนุเคราะห์ประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้มีทุนทรัพย์ในการหล่อเลี้ยงชีวิตให้ดำเนินต่อนอกจากนี้วัดได้รับการพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการเผยแผ่ธรรมและสงเคราะห์เกื้อกูลชุมชนในทุกๆด้าน และท่านใช้กระบวนการอริยสัจ 4 ในการพัฒนาคน ชุมชน สังคมโดยเฉพาะกลุ่มที่มีความอ่อนแอและยากจน เช่น เด็ก สตรี ผู้พิการ โดยเน้นการทำ ประโยชน์ ช่วยเหลือ และให้โอกาสในการพัฒนาตนเองและยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลและชุมชน โดยยึดคติที่ว่า “เพราะชีวิตเลือกเกิดไม่ได้ แต่เลือกที่จะเป็นคนดีหรือเลวได้” นอกจากนี้ท่านจัดกิจกรรมการทำ เห็นตางแบบโรงเรือน กิจกรรมผลิตแผงสัญญาณทีวี กิจกรรมไม้กวาดดอกหญ้าทางมะพร้าว กิจกรรมขนมไทย กิจกรรมเลี้ยงโค กิจกรรมจัดสวน กิจกรรมเยี่ยมคนไข้ กิจกรรมลานวัดลานกีฬา กิจกรรมธนาคารเครื่องมือการแพทย์ตำบลพรหมพิราม กิจกรรมสร้างอาคารผู้ป่วยในโรงพยาบาลพรหมพิราม และส่งเสริมสนับสนุนสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ที่ประชาชนส่วนใหญ่ขาดแคลนอีกด้วย

พระครูโพธิ์วีรคุณ วัดโพธิ์การาม จังหวัดร้อยเอ็ด

พระครูโพธิ์วีรคุณ (สมศรี คุณวีโร) เจ้าอาวาสวัดโพธิ์การาม ท่านได้อุปสมบทเมื่อปี 2532 ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอบุพผรัตน์ เมื่อวัยเด็กท่านได้ติดตามครอบครัวและพระปู่เข้าวัดเป็นประจำ จนซึมซับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาและเห็นว่าสามารถนำ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ทั้งด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม ได้ ท่านจึงได้ศึกษาเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนจนสำเร็จในระดับชั้นปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แล้วกลับไปภูมิลำเนาเดิมที่จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยความพร้อมทั้งความรู้ ความมั่นใจและความตั้งใจที่จะพัฒนาชุมชนตั้งแต่วัยเด็ก

ผลงานสาธารณสงเคราะห์ของพระครูโพธิ์วีรคุณ ท่านได้เป็นผู้นำพัฒนาให้วัดโพธิ์การามเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน สังคมแห่งการเรียนรู้ต้นแบบ ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเฉลิมพระเกียรติวัดโพธิ์การาม ศูนย์การเรียนรู้ ICT ชุมชนเฉลิมพระเกียรติวัดโพธิ์การาม จัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโพธิ์การาม ศูนย์เรียนรู้มหาวิทยาลัยชีวิต ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ร้านจำ นายสินค้าชุมชน “เขาเข็น” และจัดตั้งกลุ่มการพัฒนาอาชีพต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งท่านถือเป็นผู้นำการพัฒนาและความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับชุมชน โดยได้ริเริ่มโครงการใหม่ ๆ อยู่เสมอ

พระครูอดุลคุณาราร วัดนิคมประทีป จังหวัดตรัง

พระครูอดุลคุณาราร ฉายา ขนติโก เกิดเมื่อ วันจันทร์ ที่ 31 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2470 ปัจจุบัน อายุ 90 ปี พรรษา 70 วิทย์ฐานะ นักธรรมเอก, เปรียญธรรม 4 ประโยค วัดนิคมประทีป จังหวัดตรัง ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดนิคมประทีป, ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอปะเหลียน บรรพชา เมื่อวันที่ 24 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2486 วัดโพธาราม จังหวัดตรัง โดยมี พระครูสิทธิธารามภรณ์ พระอุปัชฌาย์ และอุปสมบทเมื่อ วันที่ 2 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2490 โดยมีพระครูอดุลย์ธารคณาธร วัดควน เป็นพระอุปัชฌาย์

ผลงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ของพระครูอดุลคุณาราร ท่านเคยดำรงตำแหน่ง เป็นเจ้าคณะตำบลโคกหล่อ เป็นเจ้าอาวาสวัดนิคมประทีป เป็นพระอุปัชฌาย์ประเภทสามัญ เป็นเจ้าคณะอำเภอปะเหลียน และเป็นที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง มาตามลำดับท่านเป็นผู้จัดการโรงเรียน และเจ้าของโรงเรียนธรรมประทีป (แผนกสามัญศึกษา) เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างศาลาการเปรียญลักษณะทรงไทยประยุกต์ งบประมาณเป็นเงิน 13,612,013 บาท ซื่อที่ดินขยายวัดเนื้อที่ห้าไร่ จำนวนเงิน 1,500,000 บาท เพื่อพัฒนาพื้นที่วัดรับรองพุทธศาสนิกชน เป็นผู้นำ ในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน เป็นที่รวมจิตใจของประชาชนในละแวกใกล้เคียงและรอบนอก โดยมีสถิติประชาชนมาบำเพ็ญบุญเป็นจำนวนมากตลอดปี โดยเฉพาะวันสำคัญทางศาสนา ด้านเสนาสนะก็พยายามปรับปรุงจนมีความสัปปายะทั้งวัด และเพียงพอในการพักอาศัยของพระภิกษุสามเณร พื้นที่บริเวณวัด รักษาความสะอาดเรียบร้อย มีการปลูกต้นไม้ ไม้ยืนต้น ปรับพื้นที่บริเวณลานวัดโดยตกแต่งถมดินให้มีระดับสูงขึ้น เพื่อป้องกันน้ำท่วม และจัดสภาพแวดล้อมภายในวัดให้เกิดความร่มรื่นสะอาดเรียบร้อยสวยงาม เหมาะกับการบำเพ็ญกุศล และเป็นแรงดึงดูดให้พุทธบริษัทเข้าวัดมากยิ่งขึ้น มีการอนุรักษ์เขตโบราณสถานซึ่งมีความสำคัญเป็นแหล่งศิลปกรรมท้องถิ่นโดยเฉพาะอุโบสถศิลปะแบบไทยพื้นถิ่นปกชีใต้อายุร่วมร้อยปี พระพุทธรูปเก่าแก่ และภาพเขียนสีโบราณ ซึ่งพระองค์เจ้าเฉลิมพลทิฆัมพร กรมพระนครสวรรค์วรพินิต เป็นผู้นำมาถวาย เมื่อเกือบร้อยปีที่ผ่านมา และเป็นผู้นำประสานศรัทธาสาธุชน ในการช่วยเหลือประชาชนเมื่อมีสาธารณภัยเกิดขึ้นในพื้นที่เสมอมา

พระครูอมรชัยคุณ วัดสุขัยคณาราม จังหวัดนครราชสีมา

พระครูอมรชัยคุณ (อมรปญฺโญ) เจ้าอาวาสวัดสุขัยคณาราม ตำแหน่งด้านการปกครอง ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะตำบลสีคิ้ว เขต 1 และเป็นประธานศูนย์เรียนรู้วัดอาศรมธรรมทายาท และเป็นผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติธรรมและธรรมศึกษาประจำ ตำบลสีคิ้ว และเป็นคณะกรรมการ สุขภาพแห่งชาติ (คสช.)

ผลงานสาธารณสงเคราะห์ของพระครูอมรชัยคุณ ท่านได้เข้ารับพระราชทาน “เสาศาสนาธรรมจักร” จากสมเด็จพระเทพพระรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีในงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในวันวิสาขบูชาประจำ ปี 2555 ท่านได้จัดทำโครงการสวัสดิการชุมชน อย่างยั่งยืน และจัดทำโครงการอนุรักษ์ป่าเพื่อชาวโคราช และจัดทำโครงการสถาบันพระสังฆพัฒนาโคราช รวมถึงโครงการถอดองค์ความรู้เครือข่ายพระสงฆ์เพื่อการจัดสวัสดิการชุมชน อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ท่านก่อตั้ง “อาศรมธรรมทายาท” เมื่อวันที่ 6 เมษายน พ.ศ.2526 ได้มีการขยายพื้นที่ของวัดในปี 2553 มีการสร้างอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับการจัดศาสนพิธี และพัฒนาเป็น “ศูนย์เรียนรู้” และได้รับการจดทะเบียนรับรองเป็นองค์กรสาธารณะประโยชน์จาก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เมื่อปี 2551 ดำเนินกิจกรรมตามเป้าหมาย เพื่อการพัฒนาชุมชน สังคมและกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่มั่นคง โดยการนำศาสนธรรม การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมพัฒนาวิถีชีวิตและชุมชนแบบยั่งยืน

พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม วัดโพธิ์ทอง จังหวัดจันทบุรี

พระครูสุวรรณโพธิวรธรรม (มนัส ขนติธมฺโม) เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ทอง ตำบลแสง อำเภอมือเมืองจันทบุรี เป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์จันทบุรี เนื่องจากท่านได้ศึกษาแนวความคิดการทำงานกลุ่มออมทรัพย์ของครูชบ ยอดแก้ว รวมทั้งได้ไปศึกษาดูงานกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ของพระสุบิน ปณีโต ณ วัดไร่ล้อม จังหวัดตราด จึงนำมาต่อยอดทางความคิดพัฒนาปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ในจังหวัดจันทบุรี ส่งผลให้คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น ชุมชนเกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งตนเองได้ นอกจากนี้ท่านมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน อาทิ เป็นคณะกรรมการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมทั่วประเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิคณะกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดจันทบุรี และเป็นคณะทำงานพิจารณากลับกรองพื้นที่กองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดจันทบุรี เป็นต้น ผลงานของท่านมีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนให้มีสุขภาวะที่ดียิ่งขึ้น

พระสุบิน ปณีโต วัดไผ่ล้อม จังหวัดตราด

พระสุบิน ปณีโต ผู้ริเริ่มก่อตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่แผ่ขยายครอบคลุมในจังหวัดตราด ภายใต้ชื่อ “เครือข่ายสัจจะออมทรัพย์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตครอบครัว จังหวัดตราด” ท่านเกิดเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2496 ในครอบครัวของชาวเกษตรกรจังหวัดตราด และได้เข้ารับการอุปสมบทเมื่ออายุครบ 20 ปี หลังจากนั้นจึงได้เริ่มศึกษาเรียนรู้ทางธรรมเรื่อยมา และพบว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ได้ หลังจากที่ท่านได้เผยแพร่หลักธรรมจนคนในชุมชนจังหวัดตราด สามารถลด ละ เลิกอบายมุขได้ ท่านจึงได้มีส่วนร่วมและริเริ่มโครงการต่าง ๆ แต่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องของการออมทรัพย์ เนื่องจากในเวลานั้นประชาชนยังมองไม่เห็นถึงผลประโยชน์ระยะยาวจากการออมและไม่มีการรวมตัวกันแต่อย่างใด จึงได้ศึกษาค้นคว้า โดยมีเอกสารของครูชบ ยอดแก้วเป็นข้อมูลหลัก ด้วยระยะเวลาการศึกษาอย่างยาวนาน จึงได้นำหลักธรรม “ทิวฐธัมมิกิตถประโยชน์” ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สอนให้สร้างประโยชน์ในปัจจุบันก่อน มาเป็นแนวทางในการตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยใช้ “สัจจะ” เป็นฐานร่วมอันสำคัญของทุกคน ทำให้กลุ่มสัจจะออมทรัพย์มีความเข้มแข็งเป็นแบบอย่างที่ดีของการสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ และจิตใจ แล้วจึงจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ขึ้น แต่ก็มีบางกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ที่ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากประชาชนไม่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ท่านจึงได้ทำการเทศน์สอดแทรกแนวคิดในเรื่องกลุ่มสัจจะออมทรัพย์เพื่อให้ความรู้พื้นฐานแก่ประชาชนก่อนในขั้นแรกของการจัดตั้งกลุ่มเรื่อยมา

3

การขับเคลื่อนโครงการ สู่ระดับพื้นที่

การขับเคลื่อนโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางสาธารณสุขสงเคราะห์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนและสังคม พัฒนาขีดความสามารถพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านงานสาธารณสุขสงเคราะห์โดยทำงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น บนหลักการใช้ทางธรรมนำทางโลก และประสานการดำเนินงานร่วมกับฝ่ายปกครองคณะสงฆ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพระศาสนาและสังคมโดยรวม อันเป็นไปภายใต้พระธรรมวินัย ทั้งนี้ เพื่อให้การผนึกกำลังความร่วมมือในการขับเคลื่อน สามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และมีการติดตามผลอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวทางสำคัญ ได้แก่

1. แต่งตั้งคณะที่ปรึกษา คณะกรรมการ คณะทำงาน และผู้ประสานงานโครงการในระดับพื้นที่ เพื่อประโยชน์แก่การปฏิบัติภารกิจและการจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่ที่เชื่อมโยงกับมติงานตามภารกิจ

2. ประสานกับเจ้าคณะพระสังฆาธิการ พระสังฆะพัฒนา และภาคีเครือข่าย ในการจัดประชุมสัมมนาเพื่อทำความเข้าใจและเชื่อมโยงภาคีเครือข่ายร่วมบูรณาการขับเคลื่อนในพื้นที่ทั้ง 77 จังหวัด

3. สนับสนุนกิจกรรม 77 จังหวัดและประสานงานการดำเนินงาน ร่วมคิดร่วมทำสร้างกลไกการขับเคลื่อนในจังหวัด สร้างความเข้มแข็งด้านภาคีเครือข่ายการสาธารณสุขสงเคราะห์ และประสานความร่วมมือกลุ่มงานในการขับเคลื่อนโครงการให้สัมฤทธิ์ผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ โดยการถอดองค์ความรู้ระดับการทำงานให้มีการบูรณาการกับทุกภาคส่วน เพื่อการทำงานในระดับมหภาคหรือการทำงานในระดับจังหวัด อำเภอ

ตำบล และเป็นพื้นที่สำหรับการศึกษาเรียนรู้งานให้พื้นที่ต่างๆ นำไปปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่

5. การจัดทำฐานข้อมูลพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์และภาคีเครือข่ายการสาธารณสุขสงเคราะห์ เพื่อประโยชน์แก่การเชื่อมประสานงานระหว่างคณะสงฆ์และหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาสังคม และประชาชน ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมอย่างยั่งยืน

พระสงฆ์นักพัฒนา
การสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

โครงการ
พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบสร้างสังคมสุขภาวะ

มจร. เตรียมมอบให้ วิทยาเขตนครราชสีมา ดำเนินการ โครงการพระสงฆ์นักพัฒนา การสาธารณสุขสงเคราะห์กับ พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

วันที่ 14 กรกฎาคม 2562 พระราชสีมาภรณ์ รองอธิการบดี วิทยาเขตนครราชสีมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มอบหมายให้ พระครูอมรชัยคุณ และ ผศ.ดร.พิชิต ปุริมาตโร พร้อมคณะทำงาน เข้าพบ รศ.ดร.สุรพล สุธะพรหม รองอธิการบดี กิจการทั่วไป มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อหารือ การดำเนินงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ตามที่มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา ได้รับอนุมัติ ในหลักการเบื้องต้นจากกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มุ่งหวังการดำเนินงานเชิงรุกในการสร้างพื้นที่สังคมสุขภาวะโดยมีวัด และพระสงฆ์เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา นำเสนอผลงานบทบาท ของพระสงฆ์สาธารณสุขสงเคราะห์สู่สาธารณชน

ทั้งนี้ อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เตรียมพร้อม มอบหมายให้วิทยาเขตนครราชสีมา ดำเนินงานตามระยะเวลาของ โครงการ 18 เดือน โดยมีเป้าหมายให้เกิด 77 พื้นที่ที่พระสงฆ์นักพัฒนา การสาธารณสุขสงเคราะห์ทั่วประเทศ และ 18 พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคม สุขภาวะ

พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุโท รายงาน

พระสงฆ์นักพัฒนา
การสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

โครงการ
พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบสร้างสังคมสุขภาวะ

เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เมตตาให้คณะทำงานโครงการฯ เข้าถวายสักการะ ในโอกาสมหามงคลรับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ

วันที่ 3 สิงหาคม 2562 เจ้าประคุณ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา ประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม รับถวายสักการะ ในการที่ พระครูอมรชัยคุณ เจ้าอาวาสวัดสุขัยคุณาราม จ.นครราชสีมา พร้อมด้วยคณะ เข้าถวายสักการะ ในโอกาสมหามงคลรับพระราชทานสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ ในราชทินนามที่ “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า” เนื่องในโอกาสมหามงคลวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ วัดยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร และในโอกาสนี้ พระครูอมรชัยคุณ ในฐานะผู้จัดการโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ได้กราบเรียนถวายรายงานแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ภายใต้กำกับการของฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ดำเนินงานโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุโท รายงาน

พระสงฆ์นักพัฒนา
การสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

โครงการ
พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบสร้างสังคมสุขภาวะ

สำนักงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์
ของมหาเถรสมาคม เห็นชอบแนว
ทางขับเคลื่อนโครงการพระสงฆ์
นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

วันที่ 24 สิงหาคม 2562 คณะทำงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เข้ากราบนมัสการพระมงคลวรกร เลขานุการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม และพระครูปลัดสุวัฒนวิริคุณ ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ทหารือแนวทางการขับเคลื่อนโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาสังคมสุขภาวะ ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ ๒ โครงการหลักคือ ๑.โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย ๒.โครงการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคม โดยบูรณาการแผนการทำงานให้ครอบคลุมตั้งแต่การสื่อสารทำความเข้าใจกับพระเถระเจ้าคณะผู้ปกครองกรรมกรและอนุกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม สสำรวจติดตามวัดสาธารณสุขสงเคราะห์ต้นแบบ และองค์กรหน่วยงานภาคีเครือข่าย การจัดเวทีการสร้างองค์ความรู้และการจัดทำแผนแม่บทการปฏิบัติงานสาธารณสุขสงเคราะห์ประจำจังหวัด โดยน้อมนำพระบรมราโชบาย สืบสาน รักษา ต่อยอด และบูรณาการกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้วยหลักพระราชปรีชาเศรษฐกิจพอเพียง และมีธรรมาภิบาล เพื่อประโยชน์สุขแก่คณะสงฆ์และประชาชนทั้งมวล

โครงการ
พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบสร้างสังคมสุขภาวะ

**คณะทำงานหนตะวันออก
พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
เข้ากราบเจ้าประคุณ
สมเด็จพระพุฒาจารย์**

24 ต.ค. 62 ที่วัดไตรมิตรวิทยาราม เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา ประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม มอบหมายให้พระครูโพธิวิริคุณ ประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ประสานงานหนตะวันออก โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ฯ เข้ากราบถวายรายงานเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดไตรมิตรวิทยาราม เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก ถึงการดำเนินงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ภายใต้กำกับของฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ที่จะลงพื้นที่จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมคิดร่วมทำในระดับจังหวัดของหนตะวันออก ผลักดันแผนงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์บูรณาพัฒนาวัดทั่วประเทศ เชื่อมโยงเครือข่ายเจ้าคณะพระสังฆาธิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนากลไกการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่หนตะวันออก โดยการลงพื้นที่ดังกล่าว พระอดมปรีชาญาณ เลขานุการเจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่คณะทำงานสำหรับการขับเคลื่อนโครงการตามแนวทางการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ในการนี้ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เห็นชอบการดำเนินงานโครงการฯ และอนุโมทนาคณะทำงานให้ทำงานสู่สว่างตามความตั้งใจไว้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณภาพสังคมด้วยบทบาทงานของคณะสงฆ์

พระครูโพธิวิริคุณ : ข้อมูล, นายกัมปนาท โทศรี : ภาพ
พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุทธ : รายงาน

โครงการ
พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบสร้างสังคมสุขภาวะ

ฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม เข้ากราบพระเดชพระคุณ พระพรหมบัณฑิต

9 พ.ย. 62 ที่วัดประยุรวงศาวาส แขวงวัดกัลยาณ์ กรุงเทพฯ พระเดชพระคุณพระพรหมบัณฑิต ผู้รักษาการแทน เจ้าคณะใหญ่หนกลาง กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส เมตตาให้ พระครูอาทิตย์วิโสภณ วิ. ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา พระครูปลัดสุวัฒนวิจิตรคุณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา ผู้ช่วยเลขานุการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม พระมทาเป็นเกียรติ กิตติวิสุทธิโส ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม และคณะทำงานฯ โดยการมอบหมายจาก เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีราจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา ประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ให้เข้ากราบถวายรายงานการดำเนินงาน โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ภายใต้กำกับของฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ที่จะลงพื้นที่จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมคิดร่วมทำในระดับจังหวัดของคณะสงฆ์หนกลาง

วไลพร ขวัญชนะภักดี : ภาพ
พระมทาเป็นเกียรติ กิตติวิสุทธิโส : รายงาน

โครงการ
พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบสร้างสังคมสุขภาวะ

คณะทำงานहनเหนือ พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ เข้ากราบพระเดชพระคุณ พระวิสุทธีวงศาจารย์

26 พ.ย. 62 ที่วัดปากน้ำภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ พระเดชพระคุณพระวิสุทธีวงศาจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ เมตตาให้พระครูโสภณปริยัติ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส วัดพระสิงห์ จ.เชียงใหม่ พระสาธิต ธีรปญโญ สถาบันธรรมภาณีวัฒน์ พร้อมด้วยคณะทำงานเขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เข้ากราบถวายรายงานการดำเนินงานโครงการฯ ภายใต้กำกับของฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ที่จะลงพื้นที่จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมคิดร่วมทำในระดับจังหวัดของหนเหนือ ผลักดันแผนงานด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์บูรณาพัฒนาวัดทั่วประเทศ เชื่อมโยงเครือข่ายเจ้าคณะพระสังฆาธิการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนากลไกการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่หนกลาง โดยการลงพื้นที่ดังกล่าว พระราชวิสุทธีเวที เลขาธิการเจ้าคณะใหญ่หนเหนือ ได้เมตตาอนุเคราะห์ข้อมูลและคำแนะนำแก่คณะทำงานสำหรับการขับเคลื่อนโครงการ

พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุโท : รายงาน

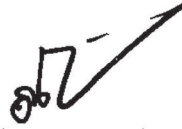

เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการฯ ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา
ด้านการสาธารณสงเคราะห์ สืบไป

ในการนี้ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ได้มีบัญชาให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำเสนอ
มหาเถรสมาคมเพื่อโปรดทราบ รายละเอียดตามเอกสารที่แนบถวายในที่ประชุม
ที่ประชุมรับทราบ

(นายณรงค์ ทรงอารมณ์)

รองผู้อำนวยการ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เลขที่กรมมหาเถรสมาคม

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

การประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์
เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้
ณ วัดลานชะ อำเภอกวนขุ่น จังหวัดพัทลุง
วันเสาร์ที่ 7 ธันวาคม พ.ศ.2562

ประมวลภาพ
การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันเสาร์ที่ 7 ธันวาคม 2562
ณ ห้องประชุม วัดลานเชะ ต.นาขยาด อ.ควนขนุน จ.พัทลุง

คำกราบเรียนถวายการต้อนรับ
โดย
นายกุเกียรติ วงศ์กระพันธ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง

กราบนมัสการ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม พระเถรานุเถระ และคณะสงฆ์ ที่เคารพยิ่ง

เกล้าฯ กระผม นายกุเกียรติ วงศ์กระพันธ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง ในนามข้าราชการ และประชาชนชาวจังหวัดพัทลุง รู้สึกปลาบปลื้มปีติยินดีในเมตตาธรรมของเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ ที่ได้เมตตาเดินทางมาปฏิบัติศาสนกิจ ณ จังหวัดตรังและจังหวัดพัทลุง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ พร้อมด้วยพระเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ จัดประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์หนใต้ โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ณ วัดลานสะแะ อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ในวันที่

สำหรับภาคใต้นั้น มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวจากการรับอารยธรรมจากพระพุทธศาสนา ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และศาสนาอิสลาม เกิดการบูรณาการเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของภาคใต้ โดยจังหวัดพัทลุง ถือได้ว่าเป็นเมืองอยู่ชานอู่น้ำแห่งภาคใต้จากอดีตสู่ปัจจุบัน เป็นดินแดนที่เต็มไปด้วยรอยยิ้มและมิตรไมตรีของผู้คนที่ดำรงวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และนำหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตและสร้างความสงบสุขในสังคม

การที่คณะสงฆ์ได้จัดงานในครั้งขึ้น เป็นการขับเคลื่อนงานพัฒนาจัดทำแผนปฏิบัติการงานสาธารณสงเคราะห์ในระดับจังหวัด บูรณาการงานในพื้นที่และภาคีเครือข่าย สอดคล้องกับโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย และโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 2560 – 2564 จังหวัดพัทลุง ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน เป็นโอกาสอันดีที่จะขับเคลื่อนสังคมไปสู่สังคมแห่งความสุข มีการแบ่งปัน เกื้อกูล สงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ด้วยอาศัยการทำงานของคณะสงฆ์ด้าน

สาธารณสงเคราะห์ และจังหวัดพัทลุงมีความยินดียิ่งในการสนองงานคณะสงฆ์ เพื่อให้วัดเป็น ศูนย์กลางของชุมชนและดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์สืบไป

ในโอกาสนี้ เก้าฯ กระทบ จึงขออน้อมถวายการต้อนรับเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า พระเถรานุเถระ และคณะสงฆ์ ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง และในลำดับต่อไป เก้าฯ กระทบ ขออนุญาตให้ **พระมงคลวชิรากร** ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม กล่าวถวายรายงานต่อไป

ขอกราบนมัสการด้วยความเคารพยิ่ง

คำกราบเรียนถวายรายงาน
โดย
พระมงคลวชิรากร
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา
เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

กราบเรียน เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ที่เคารพอย่างยิ่ง

เกล้าฯ พระมงคลวชิรากร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ในนามคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมพิธีนี้ ต่างมีความปีติในเมตตาคุณที่เจ้าประคุณสมเด็จพระเจ้าฯ ได้เมตตามาเป็นประธานพิธีเปิดประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์หนใต้ โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ในวันนี้

เนื่องด้วยฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม ได้จัดทำโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนการดำเนินงานผ่านมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางสาธารณสงเคราะห์ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคม พัฒนาขีดความสามารถพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านงานสาธารณสงเคราะห์ โดยประสานการดำเนินงานร่วมกับคณะสงฆ์ทั้งฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ทำงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น บนหลักการใช้ทางธรรมนำทางโลก และประสานการดำเนินงานร่วมกับฝ่ายปกครองคณะสงฆ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพระศาสนาและสังคมโดยรวม อันเป็นไปภายใต้พระธรรมวินัย ซึ่งสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายและโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2560-2564 โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินการ ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาและส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ในการสร้างสังคมสุขภาวะ

2. เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้และสื่อการเผยแพร่การสร้างสังคมสุขภาวะโดยพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

3. เพื่อให้เกิดการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ การจัดประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายเขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ ได้อาราธนาพระสังฆาธิการ ประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ประจำจังหวัด และเชิญผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และภาคีเครือข่าย เข้าร่วมงาน เพื่อรับทราบและเกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์

การจัดงานในครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จากคณะสงฆ์หนใต้ โดยพระเดชพระคุณ พระพรหมจริยาจารย์ ที่ปรึกษามหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่หนใต้ พระครูศาสนกิจจาทร เจ้าอาวาสวัดลานแฉะ ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตลอดจนหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ของจังหวัดพัทลุง ได้ให้ความร่วมมือจัดพิธีครั้งนี้เป็นอย่างดีเรียบร้อยด้วยดี จึงขอขอบพระคุณและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง มา ณ โอกาสนี้

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลแล้ว เกล้าฯ ขอกราบอาราธนาเจ้าประคุณสมเด็จฯ ผู้เป็นองค์ประธาน ได้โปรดเมตตากล่าวเปิดการประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ เพื่อความเป็นสิริมงคล แก่พระเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ คณะกรรมการดำเนินงาน และผู้เข้าร่วมงาน สุดแต่เจ้าประคุณสมเด็จฯ จะเมตตา

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

คำกล่าวเปิดงาน
โดย
เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า
กรรมการมหาเถรสมาคม
เจ้าอาวาสวัดยานนาวา
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
ของมหาเถรสมาคม

ขอโอกาส ทานพระเถรานุเถระ ซึ่งมีท่านเจ้าคุณพระพรหมจรรย์ที่ปรึกษา มหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่หนใต้, พระเทพสิทธิมนี เจ้าคณะภาค 18 เป็นต้น ตลอดถึง เจ้าคณะพระสังฆาธิการ

ขออำนาจพร ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง นายกู้เกียรติ วงศ์กระพันธ์ ผู้อำนวยการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ผู้บริหาร วิทยากร และสาธุชนผู้มีศรัทธาเลื่อมใสใน พระรัตนตรัย ทุกท่าน

สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ให้ความสำคัญและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา ตลอดมา สมเด็จพระบวรราชเจ้า มหาสุรสิงหนาทราชกรมเจ้า พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นแก่บรรดาไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ มีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ ในการทรงงานเพื่อจะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนว พระราชดำริต่างๆ ของ “พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร” เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน สร้างความมั่นคงและวัฒนาสถาพรให้กับ ประเทศชาติ

การขับเคลื่อนงานการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เป็นภาระงานหลักและเร่งด่วน ของคณะสงฆ์ไทยตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยมหาเถรสมาคม ได้ให้ความเห็นชอบ เสนอให้คณะรัฐมนตรีรับทราบผลการดำเนินงาน ด้วยเหตุผลเพื่อให้ พระพุทธศาสนามีความมั่นคง คณะสงฆ์มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ หลักธรรมในพระพุทธ- ศาสนา และภูมิรู้ทางปัญญาของสังคมไทย พร้อมทั้งสนองในพระบรมราโชบาย

เจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ประธานคณาธิการในการประชุมสัมมนาขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ตามแผนปฏิรูป

กิจการพระพุทธศาสนาจากนโยบายสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด ความตอนหนึ่งว่า

“บุคคลพึงบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อเกื้อกูลกันและกัน ด้วยการละคลายความเป็นตัวตนให้มากที่สุด ให้สมดังพระพุทธศาสนินี้ที่ว่า ภูติ เสสึ ทยิตพพึ แปลความว่า ‘เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ควรเกื้อกูลกัน’”

ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้ขับเคลื่อนงานและพัฒนากิจการดำเนินงานอย่างเร่งด่วนให้ทันต่อสถานการณ์โลกที่มีความเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆ ด้าน อันเป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติศาสนกิจของคณะสงฆ์ จึงมีการพัฒนาให้ทันต่อสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

สมเด็จพระสังฆมาสัมพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นภายใต้สถานการณ์โลกที่เป็นปัญหาอันสะสมมามากมายอย่างต่อเนื่อง และด้วยพระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณและหลักธรรมคำสอนของพระองค์จึงเป็นหลักสำคัญยิ่งในการแก้ปัญหาดังกล่าว ถึงแม้ว่าในปัจจุบันเหตุการณ์จะผ่านพ้นไปแล้วกว่า 2,500 ปี พระพุทธศาสนาภายใต้พระพุทธบารมีธรรมได้มีส่วนในการขับเคลื่อนบำบัดทุกข์บำรุงสุขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของมวลมนุษยชาติ เป็นที่ประจักษ์ว่าหลักธรรมคำสอนและแนวทางปฏิบัติในพระพุทธศาสนานั้น สามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตของประชาคมโลกได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการสาธารณสงเคราะห์ที่เป็นส่วนหนึ่งขององคาพยพของกิจการคณะสงฆ์ไทยภายใต้นามว่า “มหาเถรสมาคม”

โดยมหาเถรสมาคมร่วมกับรัฐบาลได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เน้นการส่งเสริมพัฒนาให้เกิดความรับรู้ความเข้าใจในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน เพราะฉะนั้น พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันจะต้องศึกษาและเรียนรู้พร้อมไปกับปฏิบัติศาสนกิจด้านต่างๆ ประสานความร่วมมือให้เข้าใจร่วมกันทุกภาคส่วน ตามระบบการทำงานของคณะสงฆ์ รัฐบาล และราชการ เพื่อความเป็นอยู่ผาสุกวิหิตธรรมของคณะสงฆ์และความร่มเย็นเป็นสุขของประชาชน โดยดำเนินตามแนวทางขององค์สมเด็จพระสังฆมาสัมพุทธเจ้าที่ประทานหลักธรรมในการสงเคราะห์ อนุเคราะห์ เพื่อประโยชน์และความสุขของปวงชนทุกเชื้อชาติศาสนา

คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้ปฏิบัติงานสนองในมหาเถรสมาคม รับเป็นภาระธุระนำหลักการ อุดมการณ์ วิถีการ ทางพระพุทธศาสนาสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขและสันติสุขแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินการให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เข้าไปสงเคราะห์เมื่อเกิดภาวะวิกฤต มอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยในภาวะวิกฤต เช่น ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น ช่วยเหลือให้ผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิตอยู่ในเบื้องต้น และพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางจิตใจของประชาชน

โดยใช้ธรรมะเยียวยารักษาจิตใจ ส่วนการสงเคราะห์ในภาวะปกติ พระสงฆ์ต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงานปฏิบัติศาสนกิจบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้เกิดสังคมสุขภาวะ เช่น ช่วยเหลือผู้ยากไร้ การพัฒนาหมู่บ้านชุมชน การบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาสังคมและดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

การสำรวจตรวจตราเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่องานคณะสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์ เนื่องจากต้องติดตามเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเข้าไปแก้ไขและพัฒนาให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ขจัดปัดเป่าภัยพิบัติหรือโรคภัยไข้เจ็บให้ลดน้อยลงหรือหมดไป กำหนดเหตุการณ์และสถานการณ์ทั้งบริบทสังคมและบุคคลในพื้นที่ชุมชนว่าเป็นอย่างไร กำหนดให้ได้ว่า พื้นที่นี้ควรสงเคราะห์ด้วยทาน พื้นที่นี้ควรสงเคราะห์ด้วยคำพูดอ่อนหวาน พื้นที่นี้ควรสงเคราะห์ด้วยการทำประโยชน์ให้ หรือพื้นที่นี้ควรสงเคราะห์ด้วยการวางตัวสม่ำเสมอ ตามหลักสังคห-วัตรธรรมงานสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นงานที่จะต้องมีการขับเคลื่อนงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่มหาเถรสมาคม คณะสงฆ์ ร่วมกับรัฐบาล ได้ดำเนินการร่วมกัน พลังแห่งการสงเคราะห์ ย่อมทำให้พระพุทธศาสนารุ่งเรือง ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขภายใต้ร่มธรรมแห่งพระพุทธศาสนา

ในนามของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ขออนุโมทนาสาธุการ ในการที่ท่านทั้งหลายได้มาพร้อมเพรียงกัน จัดประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เพื่อเป็นที่รับทราบและเกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมคิดร่วมทำในระดับจังหวัด ผลักดันแผนงานด้านการสาธารณสงเคราะห์บูรณาพัฒนาวัดทั่วประเทศ เชื่อมโยงเครือข่ายเจ้าคณะพระสังฆาธิการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนากลไกการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

ในท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณต่อพระเถรานุเถระทุกรูป ขออนุโมทนาคณะผู้จัดงาน วิทยากรและผู้เข้าร่วมงานทุกท่าน และขอให้การจัดงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจหวังทุกประการ

อนึ่ง ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย พร้อมด้วยสิ่งศักดิ์ทั้งหลายในพระพุทธศาสนา พระบรมเดชาณุภาพสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ได้ประมวลกันเป็นตบะ เดชะพลว-ปัจจัย และบุญนิธิที่ท่านทั้งหลายได้ปฏิบัติมา ในเรื่องของการดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ จงเป็นปฏิพจน์ตอบสนองให้ท่านทั้งหลาย มีกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา สามารถดำเนินการให้สัมฤทธิ์ผลดังตั้งใจหวัง ขอให้เจริญด้วยสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล สมบูรณ์พูนผลในสิ่งมุ่งมาดปรารถนาทุกประการ เทอญ

เวทีสัมมนา การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

กำหนดการ

วันเสาร์ที่ 7 ธันวาคม 2562

สถานที่

วัดลานชะชะ ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน
จังหวัดพัทลุง

นางสาวยอดขวัญ รุจนกนกนาฏ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) - เราพบว่าพระสงฆ์ท่านมีปัญหาเรื่องสุขภาพ เรื่องของเอกสาร BMI ที่สูงเกินกว่าคนทั่วไปประมาณร้อยละ 40 เมื่อตอนที่เราทราบผลขนาดนั้น นอกจากนั้นแล้วยังมีปัญหาเรื่องของโรคประจำตัวแตกต่างที่เราพบเรียกว่า ท่านมีโรคประจำตัว

ดังนั้นการที่ทำให้ท่านในฐานะที่เป็นปูชนียบุคคลสามารถที่จะเผยแผ่พระพุทธศาสนา แล้วก็สร้างสังคมสุขภาวะได้ ก็เลยมองว่าสิ่งที่สำคัญคือเราต้องทำเรื่องของสุขภาพของพระภิกษุสงฆ์ สสส. เราใช้หลักที่เรียกว่า **สัปปายะคติ**ในการทำงาน เพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สัปปายะคติที่ใช้ประกอบด้วย อาวาสสบาย ร่วมกับฝ่ายสาธารณสุขของมหาเถรสมาคม ทำเรื่องวัดประชารัฐสร้างสุข โดยนำเรื่องของ 5 ส. เข้าไปใช้ในวัด นอกจากนั้นแล้วยังร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ในเรื่องปรับภูมิสถาปัตยกรรมภายใต้โครงการวัดฯ

นอกจากเรื่องของอาวาสสบายแล้วก็ยังมีเรื่องของอาหารสบาย โดยร่วมกับคณะสหเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำเรื่องของสื่อสงฆ์ไทยไกลโรค หลากๆ วัดอาจจะมีการจับคู่กันระหว่างวัดกับ รพ.สต. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ว่ามีการทำงานโดยที่เอาสื่อสงฆ์ไทยไกลโรคไปใช้เรื่องของ การดูแลสุขภาพของพระภิกษุสงฆ์ในวัด

นอกจากนั้นแล้วยังมีเรื่องของบุคคลสบาย โดยร่วมมือกับทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในการทำงานที่ทำให้พระนิสิตมีการสร้างเสริมสุขภาพ แล้วก็เป็นเรื่องของความรักสบาย ซึ่ง สสส. สนับสนุนให้มีการทำงานว่าพระสงฆ์เป็นแกนสำคัญของการสร้างสังคมสุขภาวะ แล้วก็ทางสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ รู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่ง มี

โอกาสได้เป็นสนองงานพระศาสนา นอกจากโครงการนี้ ซึ่งเป็นโครงการซึ่งเรามีการทำงานร่วมกับทางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีการสนองงานด้านของกิจการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม หากมีอะไรให้ทาง สสส. รับผิดชอบ ก็ยินดีเป็นอย่างยิ่ง

นพ.ประจักษ์วิข เล็บนาค รองเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) - ประเด็นนี้รู้สึกว่ามีหลายหน่วยงาน มีทั้ง สสส. สปสช. สช. 4 ส. เรียกกันเองก็ตระกูล ส. ผมเองก็เครือข่ายสุขภาพ ก็มีหลายหน่วยงานแยกๆ กันทำ แต่เป้าหมายเดียวกัน คือ อยากให้ประชาชนคนไทยมีความสุข สุขภาวะที่ดี ที่ไม่ใช่แค่สุขภาพของร่างกายอย่างเดียว มีสุขภาพใจ ประเทศเรานับว่าเป็นประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าในระดับนานาชาติ สปสช.เอง ก็เป็นหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งร่วมกับหลายๆ หน่วยงาน พระเดชพระคุณอาจจะรู้จักกับวัด บ้าน โรงพยาบาล บ้าง รู้จัก สสส. บ้าง ที่สำคัญพระเดชพระคุณท่านได้มีเมตตาดูแลชุมชน ซึ่งเป็นหลักใหญ่ใจความที่ทำให้ประเทศนี้มีความเจริญรุ่งเรือง

สปสช. เองอาจจะต้องเรียกว่าเมื่อพูดถึง สปสช. หรือส่วนใหญ่เรียกว่า 30 บาท บัตรทอง คนทั่วๆ ไปก็จะรู้จัก แต่อย่างไรก็ตามพระภิกษุสงฆ์ใน 2 ปีที่ผ่านมา เราพบว่าจากการทำการสำรวจของ มจร. พบว่า พระภิกษุสงฆ์ อาจจะรู้จักเรื่องของบัตร 30 บาท รู้จักเรื่องของบัตรทองน้อย จะเป็นเพราะว่าการสื่อสารประชาสัมพันธ์ หรือว่าการถวายเป็นบุญกุศลไม่ทั่วถึง สปสช.เองก็ตกใจมากที่ มจร. สำรวจแล้ว พระท่านก็เข้ามาไม่ถึง 50% ไม่ถึงครึ่งหนึ่ง จะทราบว่าเป็นพระภิกษุสงฆ์ท่านก็มีสิทธิอยู่ในระบบหลักประกันเบิกจ่าย ระบบหลักประกันหรือบัตร 30 บาทนี้คือสมัยที่มีสิทธิ เบิกจ่ายข้าราชการจะไม่มีสิทธิประกันสังคม ก็จะตกมาอยู่ที่รัฐบาลให้เงินมาในการดูแลรักษาพยาบาล รวมถึงการส่งเสริมป้องกันด้วยครับ ถ้ากลุ่มใดไม่รู้ว่าไม่มีสิทธิ ก็จะไม่ใช้บริการ พระภิกษุสงฆ์ก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่เรารู้ว่า อาจจะไม่สามารถในการเข้าถึง แต่ที่จริงท่านมีสิทธิในการเข้าถึง อาจจะเป็นเพราะว่ามีหลายรูปแบบไม่แน่ใจ หลายรูปก็มีใบอนุญาต หลายรูปก็ไปที่ รพ. ถูกถามสิทธิท่านก็จะงงๆ เหมือนกัน บางรูปไปถึงโรงพยาบาลเนื่องจากฐานข้อมูลที่ทำอยู่ไม่ได้มีการปรับปรุงนานแล้ว ถึงแม้ว่าท่านจะบวชมานานหลายพรรษาก็ไม่มีข้อมูลในทะเบียนของโรงพยาบาลหรือข้อมูลเก่าสมัยที่เป็นฆราวาสที่ดี ปัจจุบันพอมีธรรมนุญสุขภาพที่เกี่ยวกับเรื่องพระสงฆ์ เราก็มีส่วนสำคัญในการช่วยขับเคลื่อน แล้วทีนี้ในส่วนของการขับเคลื่อนสืบเนื่องเรื่องฐานทะเบียนของพระภิกษุสงฆ์ ก็ได้ไปช่วยสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ทำให้ฐานข้อมูลเป็นปัจจุบัน มีความครบถ้วน ขณะนี้ได้ 170,000 รูปแล้ว ซึ่งคุยกันว่าน่าจะมีสักสองแสนห้าหมื่นรูป ก็กำลังรวบรวมอยู่ หลายวัดที่พระคุณเจ้าได้กรุณาพบกับสำนักพระพุทธศาสนา

แห่งชาติ ในการที่จะขอข้อมูล ทำให้ฐานข้อมูลครบถ้วน พอไปที่ รพ. จะได้มีฐานข้อมูลพระสงฆ์ และจะได้รักษาอย่างต่อเนื่อง ในวัดไหนที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์กรุณาขอความเมตตาถ่ายทอดต่อไป อีกเรื่องคือ เรื่องฐานทะเบียนวัด ก็จะมีการเอาข้อมูลที่ได้อยู่ในการตรวจสอบสุขภาพ ขณะนี้ กรมอนามัยก็กำลังทำร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีการตรวจสอบสุขภาพไม่ได้ บันทึกไว้อย่างต่อเนื่อง บันทึกในกระดาษ ต่อไปเราจะทำอย่างเป็นระบบ นำเอาข้อมูลนี้ให้เป็นระบบและต่อเนื่อง และดูเรื่องความเสี่ยงการที่จะเป็นเบาหวาน ความดัน ก็จะได้มีการดูแลให้คำแนะนำและเราจะได้เห็นทั้งวัด ทั้งจังหวัด ทั้งหนใต้ หนเหนือ หนกลาง หนตะวันออก ดูแล้วมีความเสี่ยงมากน้อยไหม ดูปัจจัยเสี่ยงอย่างเป็นระบบให้มากขึ้นและต่อเนื่อง

นอกเหนือจากเรื่องการดูแลสุขภาพของแต่ละรูป วัด เขตแล้ว อีกเรื่องที่ สปสช. ได้ทำคือ กองทุนตำบล เป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง สปสช. และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบต. หรือ เทศบาล ก็มีการจัดตั้งในทุกตำบล ทุกเทศบาลในประเทศไทย ก็เอาเงินลงมาร่วมกัน มีโครงการจะทำให้ตอบสนองในแต่ละพื้นที่ ที่ผ่านมาก็มีงานวิจัยกับ มจร. ว่างานที่ทำอยู่เนี่ยกับพระภิกษุสงฆ์มีส่วนเกี่ยวพันใน 3 รูปแบบ **รูปแบบแรก** คือ เป็นที่ปรึกษาของตำบลที่มีคือเรามีคณะกรรมการสำหรับตำบล หลายตำบลก็มีพระภิกษุสงฆ์เป็นที่ปรึกษา หรือบางที่ก็ร่วมเป็นกรรมการด้วย **รูปแบบที่สอง** เป็นเรื่องที่มีการทำโครงการโดยชาวบ้านทำมา เพื่อดูแลพระภิกษุสงฆ์ในแต่ละบ้าน แต่ละพื้นที่นะครับ บางพื้นที่ก็ทำโครงการตรวจสายตาขอพระภิกษุสงฆ์ในวัด โครงการตรวจสุขภาพทั่วไป บางพื้นที่ก็มีโครงการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับโภชนาการบ้าง **รูปแบบที่สาม** บางพื้นที่พระภิกษุสงฆ์ในตำบลนั้นมีความสนใจทำโครงการ อาจจะช่วยชาวบ้าน ถ้าจะเสนอโครงการก็เสนอได้ กองทุนนี้จะอยู่ที่ตำบล รูปแบบโครงการนี้ก็จะมีความต่าง ถ้าพระคุณเจ้าสนใจหรือมีคนที่ รพสต. มาติดต่อ หรือมาถวายขอคำแนะนำพระคุณเจ้าก็จะได้ทราบว่ามันเป็นการทำในระดับพื้นที่

สำหรับ สปสช. ในพื้นที่มีอยู่สองเขต เขต 11 นี้ มีสำนักงานอยู่ที่สุราษฎร์ธานี เขต 12 มีสำนักงานอยู่ที่หาดใหญ่ แต่ว่าถ้าจะติดต่อประสานงานผ่าน รพสต. ก็ได้ ไม่ต้องไปถึงสำนักงานของที่เขต เรื่องสุดท้าย ปีนี้ก็จะมีการประสานงานภาคประชาชนอยู่ ก็จะมีการส่งสื่อมาให้ บางส่วนอาจไม่ครบถ้วน อันนี้คือ คู่มือการใช้สื่อของพระภิกษุสามเณร ปกติแล้วก็คงจะทำต่อเนื่องในเรื่องใกล้ตัวของพระพุทธรเจ้า

โดยสรุป สปสช. สสส. สช. และอีกหลายๆ ส. ในกระทรวงสาธารณสุขก็ทำงานร่วมกันด้วยความคาดหวังว่า พระคุณเจ้าจะมีสุขภาพที่แข็งแรง แล้วก็เป็นหลัก เป็นที่พึ่งของชุมชน เป็นทั้งวัดและชุมชนเข้มแข็ง จะทำให้ประเทศเรานี้มีความอุดมสมบูรณ์ สุขภาพที่แข็งแรง

นางสาวฐิติพร คหฺณฐา สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) - สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สช. เป็นหน่วยงานที่ประสานงานกลาง ในการเชื่อมหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาทำงานร่วมกัน เช่น เดิม สช. มีเครื่องมือ สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มาร่วมกันทำงาน แล้วก็จากที่คุณยอดขวัญ ได้พูดถึงคือ มีเหตุว่าสุขภาพพระสงฆ์มีปัญหาอีก อันที่สอง อาจจะเป็นโอกาสอันดี เนื่องจากคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติที่ดูแล สช. มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ในคณะกรรมการ คสช. สุขภาพแห่งชาติ ซึ่งกราบขอพระคุณท่านหลวงตาเพชร (พระครูอมรชัยคุณ) ท่านเป็นคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติชุดแรก ท่านให้ข้อแนะนำในการดูแลสุขภาพของประชาชนทั้งหมด วันหนึ่งท่านก็ปรารภว่า พระสงฆ์ทำไมไม่มีการดูแลบ้าง นั่นคือที่มาของการทำงานเรื่องธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เดิมก็จะเป็นกระบวนการสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ออกเป็นมติ ก็จะมีข้อเสนอแนะมากมาย ที่ทำให้หน่วยงานต่างๆ มาทำงาน ซึ่งเราได้ไปกราบเรียนให้ท่านพระพรหมบัณฑิต ท่านทราบ ฆราวาสคิดแทนพระสงฆ์ คิดแทนมันไม่ใช่ทางพระวินัย จึงได้ปรับกระบวนการทำงานใหม่ เป็นทางธรรมนำทางโลก ธรรมนูญพระสงฆ์เล่มนี้เกิดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นพระสงฆ์ทั้ง 4 หน และผู้แทนร่วมกันยกร่าง เวทีรับฟังความคิดเห็น รวมทั้งคณะธรรมยุต ก็จะทำให้เห็นว่า คำพูดต่างๆ ก็จะเป็นเรื่องของการดำเนินงานฝ่ายสงฆ์ โดยมีฝ่ายฆราวาสเป็นหน่วยสนับสนุนให้ท่านได้ดำเนินการ

หลักๆ ของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ บทสำคัญ 3 บท คือบทที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 บทที่ 2 ว่าด้วยพระสงฆ์ดูแลสุขภาพตนเองที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย บทที่ 3 ว่าด้วยชุมชนและสังคม คือ ชาวบ้านดูแลสุขภาพพระสงฆ์ให้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย ต้องให้ความรู้กับชาวบ้านตอนที่ถวายอาหารพระ ในการดูแลสัปปายะสถานของวัดด้วยอันที่ 3 อันนี้สำคัญ ที่เมื่อเช้าเมื่อช่วงบ่าย ท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ชี้แจง คือเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป เดิมวัด พระสงฆ์เป็นศูนย์กลางแห่งศรัทธา ของชาวบ้าน แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงไปชาวบ้านเชื่อถือแต่โทรศัพท์กับออนไลน์กับไอทีมาก ดังนั้นในบทที่ 4 เราจะมีการดำเนินการร่วมกันอย่างไรในมาการให้ธรรมนำโลก ที่ให้วัดเป็นศูนย์กลางของการสร้างศรัทธาและจิตสำนึกกลับมาเรื่องฟื้นฟูแบบเดิม ก็เข้านำแนวเขียนของพระพุทธเจ้าเข้ามา สช. ก็พยายามประสานหน่วยงานทั้งหมดเข้ามาร่วมกัน ซึ่งนอกจากธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติแล้วเครื่องมือของ สช. อีกอันคือ ภาคิภาคิภาคประชาชน หน่วยงานรัฐต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวพัน ดำเนินงานของพระคุณเจ้า นอกจากนั้นก็จะมีเจ้าหน้าที่ทั้งหลายที่จะช่วยในการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ด้วย และงานอีกอันที่สำคัญที่จะทำคือ มาตรา 12 การใช้สิทธิในการดูแลตัวเองในระยะท้ายของชีวิต คือ มาตรา

12 ซึ่งถ้าถามว่าตรงกับกิจกรรมของพระสงฆ์ที่ท่านดำเนินการอยู่ คือ พระศาสนธรรม ก็จะมี การทำงานร่วมกันเช่นเดียวกัน ก็ยังมีปัญหาอุปสรรคกับตัวเจ้าหน้าที่ การทำความเข้าใจกับชาวบ้านว่าสามารถดูแลตัวเองในระยะท้ายได้อย่างไร ไม่ให้เจอะคอ ไม่ให้บิณฑบาตขึ้นมา ขอให้จากไปอย่างปกติสุขไปเป็นธรรมดา ก็จะมีการดำเนินงานอยู่ ซึ่งตอนนี้ สช. ก็กำลังพูดคุยกับ กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก ทำอย่างไรให้ตัวเจ้าหน้าที่ได้รับทราบก่อน โดยเฉพาะหมอ พยาบาลที่ดูแล ในขณะที่เดียวกันก็ขอกราบเรียนนมัสการทำความเข้าใจต่อพระสงฆ์ เรื่องพระศาสนธรรม ในการเข้าไปดูแลสภาพจิตใจและก็พูดคุยให้เขาจากไปอย่างหมดห่วง มีการดำเนินงานที่เกี่ยวกับคณะสงฆ์

พระครูสุนทรธรรมนิเทศ รองประธานคณะทำงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการ สาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ - เป็น เรื่องที่อาจจะได้บูรณาการร่วมกัน วันนี้อยากจะขอรบกวนอาจารย์ทุกๆ ท่านผู้มีส่วนร่วมในการ สร้างโอกาสให้กับพระสงฆ์เข้าถึงการบริการและผู้มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำเรื่องการสงเคราะห์ เรื่องการพัฒนาและก็สามารถบูรณาการในส่วนของพระสงฆ์ที่ทำงานกันหลากหลาย คือจริงๆ แล้วพระท่าน แล้วแต่ว่าเขาจะขอไปร่วมหน่วยงานไหนบ้าง ก็ไม่ปฏิเสธอย่างนี้พอมีงานในระดับ ของพระมหาเถระผู้ใหญ่ท่านได้เล็งเห็นความสำคัญงานสาธารณสงเคราะห์ วันนี้ถือว่าเป็นมงคล ทางหนใต้ หลวงพ่อเจ้าประคุณสมเด็จฯ ท่านได้เดินทางมาเป็นการเปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้ ทำงานเพิ่มขึ้นจริง ๆ แต่ละจังหวัดต้องมีประธานของเรื่องการสาธารณสงเคราะห์ดูแลแล้วแต่ว่า เพื่อที่จะเพิ่มความเข้มข้น โดยให้พระสงฆ์ที่ทำงานหลากหลายพระธรรมทายาทบ้าง พระธรรม ทูตอาสาบ้างหรือว่าในโครงการอื่นๆ โครงการธรรมวันอาทิตย์ซึ่งสามารถให้โอกาสกับญาติโยม แล้วก็พระสงฆ์ในวัดๆ ได้ทำงานร่วมกัน ก็จะมาบอกว่ามีส่วนในการที่จะช่วยยกระดับของพระ สงฆ์สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ด้วยบทบาทของงานด้านสาธารณสงเคราะห์ที่ได้คล่อง ตัวขึ้น เมื่อมีการทำงานร่วมกันหลายๆ ฝ่าย อาตมาอยากลองกล่าวพูดคุยว่ามาวันนี้ แต่ละรูป ท่านก็จะมึนงานที่รับผิดชอบอยู่แล้ว ทีนี้เป้าหมายคือที่ต้องการ 5 ด้านที่เกี่ยวกับเรื่องของการ ทำงานร่วมกัน คือ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสุขภาวะทุกกลุ่มวัย การพัฒนาระบบ เศรษฐกิจวิถีพุทธ การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม การจัดพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ ทั้ง 5 ด้านนี้ก็ค่อนข้างสมบูรณ์ จึงเป็นพื้นที่มาร่วมกันวันนี้คือ ว่าท่านเจ้าอาวาสท่านก็สามารถที่จะ บูรณาการได้ทุกอย่างในการที่จะสามารถให้งานเป็นประโยชน์ต่อสังคม และก็พระสงฆ์ในวัด ด้วย เพื่อช่วยในการทำงานตรงนี้พระเดชพระคุณหลายท่านที่มาท่านผู้หลักผู้ใหญ่หลายรูป เจ้า คณะผู้จังหวัดด้วย ท่านก็ได้เมตตามาให้กำลังใจอยู่ มองว่างานขับเคลื่อนที่ให้มีคนเคยเกิดงาน

ขึ้นมาแล้ว การสร้างกลไกในระดับจังหวัดให้มีคณะทำงานเพื่อที่จะได้สามารถไปเสริมทัพให้กับประธานสาธารณสงเคราะห์ของจังหวัด ส่วนมากจะเป็นเจ้าคณะอำเภอที่ท่านรับผิดชอบอยู่ใน 6 ด้านก็มีเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรง ซึ่งก็คงจะเป็นการพูดคุยในประเด็น 5 ด้าน ที่ว่าจะทำงานร่วมกันอย่างไร วันนี้ก็น่าจะหลายรูป เป็นพื้นที่ต้นแบบอยู่แล้วด้วย หลายรูปที่ประสบความสำเร็จในการทำงานด้วย ก็จะขอแลกเปลี่ยนในเวทีนี้ด้วย ก็ขอนิมนต์ครับ

พระมหาเป็นเกียรติ กิตติวิสุโท เลขาธิการโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ - ในนามของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ผู้ช่วยในนามฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ถ้ามีอะไรจะสอบถามในเรื่องเป้าหมาย การดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ข้อเสนอส่งสัการการใช้คู่มือต่างๆ กิจกรรมต่างๆ ที่มีการมาขับเคลื่อนการ โดยใช้ชื่อว่า โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ ก็ได้เมตตาสถานที่แห่งนี้ เป็นศูนย์ประสาน การทำงานของหนใต้ ท่านพระอาจารย์ทุกท่านจะได้มาใช้ข้อมูล มีส่วนไหนจะได้เสริม โดยเฉพาะงานสาธารณสงเคราะห์ 5 ด้าน อยู่ในแผนพับ ก็จะมีการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสุขภาวะทุกกลุ่มวัย การพัฒนาเศรษฐกิจวิสาหกิจ การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม รวมทั้งการจัดการเชิงพื้นที่ การเรียนรู้วิถีพุทธมี 5 ด้าน ซึ่งคณะสงฆ์ก็ได้ทำอยู่แล้ว ก็ได้มาเสริมสนับสนุนหรือมาร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งอาจจะบริหารจัดการได้ไม่เหมือนกัน เช่น บางบ้าน บางวัด บางพื้นที่ มีความถนัดในแต่ละด้าน ก็อันที่จริงฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ไม่มีงบประมาณสนับสนุน ขอเรียนตามตรง แต่สิ่งที่จะได้คือ อาศัยงานที่พระเถระ ครูบาอาจารย์ได้ทำอยู่แล้ว มาทำร่วมกัน เป็นงานของสาธารณสงเคราะห์ ก็ได้อาศัยญาติโยม สสส. สปสช. ส.ช. สคส. ก็มีญาติโยมมาร่วมด้วย ก็ได้จากอื่นๆ โดยเฉพาะสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติมาจากส่วนกลาง ได้มาร่วมมาฟังด้วย ก็อยากจะเสริม แลกเปลี่ยน โดยเฉพาะกิจกรรม ข้อเสนอสนับสนุนหรือส่งเสริมด้านใดเพื่อให้โครงการได้พัฒนาร่วมกัน โดยจะขับเคลื่อนทุกจังหวัด ก็จะได้ขอทางโครงการได้แนะนำ โดย มจร. โคราช ได้รับงบประมาณผ่านการสนับสนุนจาก สสส.

พระครูอมรชัยคุณ ผู้จัดการโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ - โครงการก็เป็นโครงการสายนักพัฒนาที่ทำงานอยู่แล้ว หลายๆ ส่วนซึ่งเป็นพระสงฆ์นักพัฒนาซึ่งทำงานอยู่แล้ว รวมทั้งพระธรรมทายาทด้วย ที่นี้ในระหว่างที่เราเป็นนักพัฒนา ทางคณะสงฆ์ทราบบ้าง ไม่ทราบบ้าง โครงการนี้ก็เป็นการยกระดับบทบาทพระสงฆ์นักพัฒนา ในการเป็นผู้นำด้านสาธารณสงเคราะห์และสาธารณสุขของชุมชน และทางคณะสงฆ์คือที่จริงพระสงฆ์ของเราที่ทำงานคณะสงฆ์อยู่แล้ว เพียงแต่ว่าบางรูปทำงาน

แบบอิสระ ไม่ขึ้นกับใคร ไม่ขอความช่วยเหลือจากใคร ทำตามลำพัง คราวนี้เราก็เห็นว่าถ้าเป็นอยู่อย่างนี้เกิดความไม่ยั่งยืน โครงการนี้ก็ทำให้เกิดความยั่งยืนขึ้นมาว่า เราไปถอดบทเรียนพระสงฆ์นักพัฒนา ถอดบทเรียนพระนักพัฒนาขึ้นมา ทาง มจร. ก็ได้มาเรียนรู้ และก็เป็นการยกระดับบทบาทของพระสงฆ์ เพราะฉะนั้นโครงการนี้ก็จะเป็นโครงการที่จะทำการยกระดับให้พระสงฆ์นักพัฒนาได้รับเข้าสู่เป็นพระสงฆ์นักพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป โครงการก็หวังว่า ใน 5 ด้านในเรื่องของสุขภาพทางกาย สุขภาพจิต ทางสังคมและทางปัญญา เรื่องของทางกายเราก็ทำอยู่แล้ว เรื่องของทางจิต เรื่องปัญหาสุขภาพของญาติโยม สุขภาพทางจิตเป็นปัญหาที่สำคัญ เพราะวัดไหนทำเรื่องปัญหาสุขภาพทางจิต ถือว่าเป็นสายพระนักพัฒนาด้วย แล้วก็ทางสังคม อย่างวัดบางแะ ทำงานด้านศาสนสังคม สังคมสงเคราะห์อยู่แล้ว อันนี้ก็ป็นวัฒนธรรม อีกอันหนึ่งคือ สายปัญญา ให้ปัญญาแก่ชุมชน ก็มีโครงการวัด กำนัน ให้สติปัญญาแก่ชุมชน และก็เรื่องของภูมิปัญญา การศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ สายพระนักพัฒนาเราทำอยู่แล้ว เพียงแต่เราต้องการที่จะยกระดับให้พระสงฆ์นักพัฒนาได้เข้ามาศึกษา เพราะฉะนั้นโครงการนี้ได้รับความร่วมมือจาก สสส. สปสช. และ สช. เป็นอย่างดี หวังว่าโครงการนี้คงจะได้รับความร่วมมือร่วมมือจากคณะไหนได้ ทั้ง 14 จังหวัด โครงการนี้ก็จะป็นโครงการหนึ่งที่จะทำให้พระพัฒนามีส่วนร่วมกันนะครับ ขอขอบคุณมากครับ

พระราชสุทธีวิมล เจ้าคณะจังหวัดกระบี่ - เท่าที่เราได้ศึกษาในฐานะที่เราเป็นพระสงฆ์ที่จริงพระพุทธเจ้าท่านวางหลักไว้หมดแล้ว โดยเฉพาะกิจของพระสงฆ์ เรียกว่า **กิจวัตรของพระสงฆ์** ที่ว่าพระพุทธเจ้าให้พระสงฆ์เราทำ เริ่มตั้งแต่การบิณฑบาตบิณฑบาต กวาดวัด ไหว้พระ สวดมนต์ ศึกษาเล่าเรื่อง ปฏิบัติการลงอุโบสถ แสดงอาบัติ คือ เป็นการพัฒนาสุขภาพะ เช่น ตัวอย่างว่า ตอนเช้านี้พระสงฆ์ออกบิณฑบาตนั้นเป็นการออกกำลังกาย แล้วไม่ให้ใส่รองเท้าเท้าของพระสงฆ์นี้ได้สัมผัสกับพื้นดินทุกวัน ในการออกกำลังกายตอนเช้านี้อากาศที่บริสุทธิ์มาก แล้วก็ได้ทั้งสองอย่าง สุขภาวะของพระสงฆ์ด้วย แล้วก็ได้ทั้งมวลชน คือ เด็กๆ ไม่รู้จักพระ พอพระออกไปบิณฑบาตตอนเช้า พ่อแม่จะให้ลูกใส่บาตรได้ไหว้พระ ก็เป็นการเปิดโอกาสให้โยมได้ทำบุญด้วย แล้วก็ทำให้ลูกหลานของเขาได้ใกล้ชิดกับพระสงฆ์ เพราะว่าเดี๋ยวนี้โยมก็มีภาระคือมีงานการไม่ค่อยว่าง แต่ว่าพระสงฆ์ตอนเข้าไปบิณฑบาตมันก็ได้หลายๆ ด้าน ที่นี้ส่วนการกวาดวัด กวาดวัดนี้ได้อะไรบ้าง บางทีเราอาจคิดไม่ถึง แต่พระพุทธเจ้า ทรงมีอนาคตังสญาณในอนาคตบอกไว้ชัดเจน การกวาดขยะทุกวันนี้จะทำให้พระสงฆ์ในออกกำลังกาย การกวาดขยะประจำเส้นเลือดในหัวใจ โอกาสที่จะตีบยาก ไม่ค่อยตีบ ไม่ต้องทำบอลูนถ้าไม่จำเป็น แต่ต้องกวาดประจำ แล้วก็ได้ออกกำลังกาย และนอกจากนั้นมันก็เป็นการสร้างแรงดึงดูด โดยสร้างแรง

จงใจให้กับญาติโยมที่มาพบเห็น วัดไหนที่มันจะร่มรื่น ผมพอดีใจแล้วว่าวัดนี้มันเต็มไปด้วยต้นไม้ พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ในป่า นิพพานในป่านี้ อยู่ในป่า เพราะป่าให้อากาศที่บริสุทธิ์ ในป่าที่เราได้อยู่ในวัดมันต้องทำความสะอาด ไม่ใช่ปล่อยให้ กวาดให้มันสะอาด พอมันสะอาด จิตใจจะได้ไม่ตก เมื่อพื้นที่สะอาด ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ไม่ค่อยจะเกิด ส่วนการรับประทานอาหาร พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร คือถ้าบริโภคน้อยเกินไปเป็นโรค และได้เทศน์ให้ผู้ป่วยฟัง เพราะฉะนั้นอาหารนั้นต้องบริโภคแต่พอดี ดื่มน้ำพอประมาณ ร่างกายก็จะเบาพร้อม จะไม่ก่อโรค นี่คือวิธีการแต่ต้องเคี้ยวอาหารให้ละเอียด บางคนไม่เคี้ยว กลืนเลย นอกจากนั้นแล้วก็เรื่องการนอน ที่นอนแล้วจมตัวลง นอนหงาย กระดุกสันหลังคนมันเป็นข้อๆ มีหมอนรองกระดูก ที่นี้ถ้านอนตรงไหนแล้วมีแรงดันหนักตัวมาก จะทรุดลง ที่เบาจะลอยขึ้นนาน ๆ ไปก็กลายเป็นโรคปวดหลัง พระพุทธเจ้าจึงนอนตะแคงขวา ก็พร้อมที่จะหลับจะตื่นได้ตลอดเวลา นี่คือการนอนตามหลักของพระพุทธเจ้า นี่คือสุขภาวะที่ว่าพระสงฆ์จะต้องทำ ที่นี้ส่วนคำว่าพระสงฆ์จะรักษาอย่างไร ว่าพระสงฆ์อาศัยชีวิตอาศัยคนอื่นไม่ใช่ว่าพระสงฆ์ทำอาหารฉันเอง โยมนำมาถวาย ที่นี้โดยเฉพาะเจ้าอาวาสจะไปก่อนคนอื่นเพราะว่าอะไรดีๆ โยมจะนำมาถวายเจ้าอาวาสหมด ที่นี้เจ้าอาวาสทำใจที่จะให้มันอยู่รอด ก็จะหลงศรัทธาโยม เพราะฉะนั้นต้องฉันแต่พอดี แต่รักษาศรัทธาให้ศรัทธาของโยมมันตกไป ฉันทิดๆ หน้อยๆ เพื่อเป็นการรักษาศรัทธาประชาชน รักษาสุขภาพของเราด้วย นอกจากนั้นแล้วคนเราอย่าเครียด เครียดเมื่อไหร่ก็ไปเมื่อนั้นแหละ โรคมันจะเกิดขึ้นเร็ว ยกตัวอย่างอาจารย์ที่สอนอาตมา ท่านเป็นมะเร็งตับหมอบอกว่า 3 เดือน ต้องไปแน่ไม่มีทางรอด แต่ปรากฏว่าอาจารย์ปล่อยวางและนั่งสมาธิเจริญพระพุทธมนต์เจริญมาตลอด เรียกว่าฝึกคำที่หมอบอกได้เลย อาจารย์อยู่ได้ 4 ปีกว่าถึงตาย นี่คือการไม่เครียด ถ้าเครียดเมื่อไหร่โรคมะเร็งจะจัดการเร็วที่สุด เลยต้องปล่อยวางในโรคมะเร็งมันจะเกิดยาก จริงๆ แล้ว ตรงนี้พูดคุยกับญาติโยมได้ นอกจากนั้นเราก็ต้องดูแลรักษาตัวเองด้วยไม่ใช่ว่าเขาเอาอะไรมาเท่าไรแล้วก็ต้องหมดเกลี้ยงทุกอย่าง มันไม่ใช่ มันต้องมีวิธีการ เราต้องเดินบ้าง ตอนนี้อยู่ไหน ทุกวันนี้คนไม่ค่อยแข็งแรง สุขภาพกาย สุขภาพจิตในทุกวันนี้น่าเป็นห่วงมาก เพราะเศรษฐกิจมันรัดตัวเคยเห็นข้อความที่เขาเขียนว่า สุขภาพกาย **สุขภาพดีไม่มีขายถ้าอยากได้ต้องเล่นกีฬา** ถูกครึ่งเดียว ไม่ถูก 100% ร่างกายคนเราประกอบด้วยอะไรจะพูดใหม่ให้มันเต็มรูปแบบ สุขภาพกายดีไม่มีขายอยากได้ต้องเล่นกีฬา **สุขภาพจิตดีไม่มีขายอยากได้ต้องปฏิบัติธรรม** เมื่อก่อนอาตมาประชุมกับรองผู้ว่าที่กระบี่ ประชุมทุกเดือน กระบี่จังหวัดน่ารัก ก็ได้นำเสนอตรงนี้แหละว่าเกี่ยวกับเรื่องการรักษาสุขภาพ คือมันจะต้องรักษาทั้งสองฝ่ายและนำเสนอว่าไปทำบุญหรือว่าแต่ละหมู่บ้านทำได้ นำเสนอไว้ว่าถ้าทำได้ให้มีสนาม

ก็พากลางหมู่บ้านมีสระว่ายน้ำ มีลูสำหรับวิ่ง เดิน ออกกำลังกาย เดือนหนึ่งก็ครั้งให้ไปปฏิบัติธรรม ไปไหว้พระสวดมนต์อย่างน้อยวันอาทิตย์ไปสวดมนต์ก็ยังมี อันนี้คือเป็นแนวคิดเพื่อต้องการรักษาจิตให้มันสมบูรณ์ เมื่อกาย จิตสมบูรณ์คนเขามีความสุข

พระครูสุนทรธรรมนิเทศ รองประธานคณะทำงานโครงการฯ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ - แนวทางการดำเนินงาน ซึ่งมีพื้นที่ทางส่วนกลางได้กำหนดตามว่ามีพื้นที่เป้าหมาย 77 จังหวัด 77 พื้นที่จังหวัดละ 1 แห่ง ที่ต้องมองว่าวัดใดที่จะเป็นการนำร่อง และอีก 18 วัดต้นแบบ หมายถึงเอาตาม 18 ภาคละ 1 วัด เป็นวัดต้นแบบในการนำร่อง 77 วัดนั้น ก็เอา 77 จังหวัดละ 1 วัดก่อน คณะสงฆ์ปกครอง 18 ภาคละ 1 วัด เป็นต้นแบบ การทำงานที่เข้มข้น สามารถที่จะเป็นแหล่งศึกษาขยายผลในโอกาสต่อไปได้

ในการที่จะพูดคุย เพื่อหาเป้าหมายด้วยว่าจะหาจังหวัดไหนที่เหมาะสมในการเริ่มต้นก่อน แล้วก็ในการตั้งคณะกรรมการทำงานร่วมกัน ซึ่งแต่ละจังหวัดก็น่าจะมีอยู่แล้ว ก็จะทำให้จังหวัดที่ยังไม่ได้พูดได้มีโอกาสนำเสนอว่าจะทำอย่างไรบ้างที่ทำอยู่แล้ว แล้วที่จะสามารถขับเคลื่อนต่อไปได้ วัดชลประทาน วัดต่างๆ ที่มีการขับเคลื่อนเรื่องนี้ตลอดเวลา และก็หลายวัดซึ่งเดินทางมาไกลก็มี ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานตรงนี้มาแล้วให้กำลังใจพระสงฆ์คนใต้ด้วยขอผ่านไปจังหวัดสงขลาที่มาหลายรูป

พระปลัดพลกฤต กลุยานธมโม เจ้าคณะตำบลหาดใหญ่ เขต 1 - เรื่องของงานสาธารณสงเคราะห์ ในส่วนของจังหวัดสงขลานั้นก็เหมือนกับทุกจังหวัดในคณะสงฆ์เราก็ทำอยู่แล้ว แต่การสาธารณสงเคราะห์ในส่วน ในช่วงจังหวะการอนุเคราะห์มาโดยตลอด โดยหน้าที่ของชาวสงฆ์ที่เราทำอนุเคราะห์แก่ชาวโลกตามแนวทางของพระพุทธเจ้า เพื่อให้สอดคล้องสอดคล้องรับกับนโยบาย ในงานสาธารณสงเคราะห์นี้เราแบ่งเป็น 2 ภาคส่วนคือ ส่วนที่ 1 คือสงเคราะห์พระสงฆ์เราด้วยกัน ส่วนของพระสงฆ์นี้เรื่องการกินอยู่และตาย มีกองทุนเพื่อนช่วยเพื่อน เราตั้งจากกลุ่มเล็กๆ ที่ป่วยไม่สบายเราก็ช่วยเหลือกัน ใช้ระบบลงขันเงินกันก่อนในเรื่องของงบประมาณ เพราะทุกอย่างต้องขับเคลื่อนด้วยงบประมาณ เรื่องของความคิดมันก็ใช้ได้ในส่วนหนึ่ง แต่ถ้าในเรื่องของรูปธรรม เช่น เรื่องของการดูแลเรื่องการป่วยไม่สบาย โดยเฉพาะพระเถระผู้ใหญ่ในการที่จะลงไปช่วยรู้ว่าองค์นี้ไม่สบาย พระเถระผู้ใหญ่ เจ้าคณะปกครองจะต้องมีหน้าที่ในการไปประสานกับโรงพยาบาลต่าง ๆ มีลูกคณะของเราป่วยนะ เราต้องช่วยกันดูแล เพราะฉะนั้นแต่ละพื้นที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับโรงพยาบาลแต่ละโรงพยาบาลอยู่แล้วในการที่จะสงเคราะห์ โดยเฉพาะเราไปทอดผ้าป่าเอาไว้ทุกโรงพยาบาล เป็นกองทุนของพระสงฆ์เรามีอยู่แล้ว เจ้าคณะก็ต้องดูแล เอาเวลาตาย จะมีกองทุนเรียกว่า สมาชิกของ คชพ. องค์กรที่จะมาปณกิจ

พระสังฆาธิการโดยที่เราถึงขั้นกันลงเป็นสมาชิก เมื่อถึงเวลาอาพาธ หมายความว่า จะลงไปช่วยดูแล เพราะฉะนั้นการที่เราอยู่ในจังหวัดสงขลา ให้พระสงฆ์อยู่ตามนี้ไม่ต้องเป็นห่วง เพราะมีกองทุนช่วยอยู่ ท่านสามารถอยู่จนตายได้ ก็ทำให้เกิดความมั่นใจของพระสงฆ์ที่อยู่ในส่วนของภาคประชาชน ภาคประชาชนนั้นที่เราเป็นอยู่ทั้งในส่วนด้านกายภาพ ทุกอย่างที่จะทำนั้นให้ความร่วมมือกับภาครัฐในเรื่องของสุขภาพต่างๆ ก็ทำกันอยู่ทุกวัด ทุกชุมชนกันอยู่แล้ว ในส่วนของการช่วยเหลือเวลาประสบอุทกภัยต่างๆ ก็อาศัยเรื่องของการทำหนังสือเวียนและเรามาได้ลงมือในการที่จะช่วยเหลือ แต่เน้นเรื่องสงเคราะห์นั้นก็คือ เรื่องของการช่วยเหลือคนที่ทำให้เดินได้ คือ ติดกำลังทางสมอง ติดกำลังทางปัญญาที่จะให้เขามีแรงในการขับเคลื่อนในการทำมาหาเก่ง ตั้งแต่ให้ทุนการศึกษา ตลอดถึงเรื่องของการที่จะส่งผู้เชี่ยวชาญหรือว่าผู้ที่เข้าไปสามารถช่วยเหลือให้เขานั้นยืนอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้ โดยเฉพาะจังหวัดสงขลา 15 อำเภอ เป็นอำเภอที่เฝ้าระวัง เราต้องเน้นจิตใจของคนที่อยู่ในพื้นที่เป็นสำคัญ เรื่องสุขภาพ ทุกคนก็รักสุขภาพของตัวเองอยู่แล้ว แต่การที่จะช่วยสงเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องของกำลังใจกำลังจิตทั้งในภาคส่วนของจังหวัดสงขลาในภาพรวม

พระครูสุนทรธรรมนิเทศ รองประธานคณะทำงานโครงการฯ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ - ที่นี้พอพูดถึงเงินที่ช่วยเหลือพระในเวลาอาพาธ พระสงฆ์นักพัฒนาเขามีเงินที่เรียกว่าเป็นกองทุน ครั้งแรกลงไปสองพัน พอปีถัดไปหนึ่งพัน พอรู้ว่าอาพาธก็จะได้รับการเยียวยาในการช่วยเหลือ ดูแลอย่างเหมาะสม อันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งที่พระสงฆ์เริ่มต้นกันเองก่อนเพื่อที่จะได้ดูแลกันที่สี่ภาค พระสงฆ์นักพัฒนาหลายรูปที่ได้ปฏิบัติกันอยู่ และก็หลายรูปต้องขอภัยพูดตรง ๆ ว่ารอดตายได้เลย อาการหนักมากเลยทีเดียว แต่ว่าได้อาศัยพระสงฆ์ช่วยกัน

มีเรื่องของพระธรรมทูตอาสาภาคใต้ที่ว่าทำงานอยู่เรียกว่า โครงการเยี่ยมพระพบปะญาติโยม อันนี้คือทั้งพระที่อาพาธด้วย ทั้งโยมที่เจ็บป่วยหรือว่าผู้สูงอายุ ส่วนนี้ยังทำกันอยู่เหมือนกัน แต่ว่าอยู่ใน 5 จังหวัดชายแดนใต้ โครงการที่มาจากทางวัดสเกษที่ยังขับเคลื่อนกันอยู่

พระครูวาปีธรรมอุดม เจ้าอาวาสวัดคลองแห จ.สงขลา - วัดคลองแหนั้นก็ดำเนินการ ได้งบประมาณจาก สสส. มาร่วมพัฒนาได้มาสร้างหลายๆ อย่างบูรณาการพื้นที่เป็นทุนเดิมของสังคมหลายอย่าง สสส. ได้มาร่วมสนับสนุน มาช่วยต่อยอดให้จากเดิม ทางวัดร่วมกับชุมชน ดำเนินงานมาแบบชาวบ้าน ได้ลองผิดลองถูก เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม ทางวัดก็มีลำคลองใช้ประโยชน์เป็นเส้นหลักใหญ่ของคนทั้งตำบล แต่พอมาช่วงระยะหลังน้ำลำคลองมันก็น่าเสียจนก็ใช้ประโยชน์ไม่ได้ ช่วงนั้นโดยคิดกับชุมชนร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน พี่พูลำคลองทำ

โครงการลอกผักตบชวาบ้าง เก็บขยะบ้าง สสส. เห็นความสำคัญก็ให้งบเรามาทำ โครงการพัฒนาธรรมพื้นบ้านสวนวัด เพื่อความร่มเย็นเป็นสุขของชาวตำบลคลองแห เป็นโครงการแรกที่ สสส. ให้การสนับสนุนก็มีกิจกรรมหลายอย่างในโครงการนี้ ทำทั้งปี สิ่งที่ทำคือ สิ่งแวดล้อม ทำฝายดักขยะ เพื่อต้องการให้ขยะที่ไหลมาตามลำน้ำไม่ให้สู่ทะเลสาบสงขลา คือคลองแหเป็นเส้นทางเดินของขยะ เป็นกลางน้ำไม่ใช่ต้นน้ำ แต่ขยะนี้คือมาจากต้นน้ำ คลองแหนี้เป็นกลางน้ำ ปลายน้ำเข้าสู่ทะเลสาบสงขลา ทางวัดก็เลยกำจัดขยะเสียเป็นอันดับแรก คือทำฝายดักขยะ ขยะนี้มีหลายตัน เมื่อถึงฤดูฝนนี้มีมาก การทำฝายนี้ทำแบบภูมิปัญญาชาวบ้านคือ ทำครั้งแรกคือใช้ไม้ปักฝังตามลำคลอง ใช้ได้ปีเดียว ปีที่สองใช้กระสอบทราย ใช้ได้ประมาณสองปีก็เปื่อยพัง ครั้งที่สามใช้เสาไฟฟ้าใช้มาสามสี่ปี ก็รับน้ำหนักไม่ไหว ครั้งที่ห้าใช้เสาคอนกรีต โดยได้รับงบประมาณจากโดยบริษัทโคคาโคล่า จากอเมริกาก็ได้มาเสริมอีกทอดหนึ่ง ก็กลายเป็นฝายที่มั่นคงถาวรจนถึงปัจจุบัน นี่ก็เริ่มแรก เริ่มจากสิ่งแวดล้อมก่อน หลังจากนั้นก็ได้ปรับปรุงคุณภาพน้ำมาตลอดมาเรื่อยๆ ทำน้ำหมักเจมส์ บอลด์ เเทงคลองตลอด และก็มีการทำฟิฟุประเพณีเก่าๆ เช่น ลอยกระทง แข่งเรือยาว แห่เทียนทางน้ำ ปล่อยปลาสะเดาะเคราะห์ ปล่อยแพ คือต้องการให้ชุมชนได้เห็นประโยชน์ของแม่น้ำ ช่วยกันดูแลน้ำ นี่ก็เฉพาะเรื่องสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นก็ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ทำขนมไทย ทำเครื่องจักรสาน บริบทในบริเวณนั้นมีทรัพยากรอยู่มาก มีมะพร้าว ต้นตาล ก็เลยใช้วัฒนธรรมชาติให้มาเป็นเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น ใบตาล ใบเตย เอามาทำเป็นรูปเป็นแบบสามารถตัดแต่งได้ ขนมนี้สามารถเอามาขายในตลาดน้ำได้ ตลาดน้ำเกิดขึ้นมาได้เพราะต้องทำอะไรสิ่งแวดล้อมก่อน พอน้ำดีก็เริ่มทดลองเศรษฐกิจดู ก็เลยลองเปิดตลาดน้ำ ปรากฏว่าครั้งแรกที่เปิดตลาดน้ำขึ้นมา ผู้คนให้ความสนใจ ที่วัดไม่พอ ก็เลยผลัดกันไปขอที่ทางฝั่งตรงข้าม ไปขอที่ต้องใช้พื้นที่คุยกับกรมเจ้าท่าบ้าง และที่ปัจจุบันตลาดน้ำนี้ก็กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งได้เกิดขึ้นจากผลที่ทางวัดทำร่วมกับชุมชนและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมีความเข้มแข็ง หลังจากนั้นก็มีกิจกรรมหลากหลายมากมายเกิดขึ้นมาก็อาศัยคนในชุมชนที่มีส่วนร่วม ภาครัฐเข้ามาร่วมด้วยช่วยกัน คลองแหนี้อยู่กันสองศาสนา ใช้หลักสามัคคีธรรมอยู่ร่วมกัน มีกิจกรรมอันใดมาใช้พื้นที่วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางในการสร้างชุมชนให้มีความรู้ มีความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ในปัจจุบันวัดคลองแหได้ยกระดับจากกระทรวงวัฒนธรรมเป็นแหล่งเรียนรู้ศูนย์วัฒนธรรม แห่งแรกของภาคใต้ คลองแหนี้เป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้หลายอย่าง เช่น ศูนย์ ICP แหล่งเรียนรู้วัฒนธรรมพื้นบ้านก็มี เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้มีพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน มีชื่อบ้านนามเมืองของคลองแห และมีพื้นที่ประวัติศาสตร์ของชุมชนด้วย ซึ่งปัจจุบันก็มีทั้งนิสิต นักศึกษาหาข้อมูลไปทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ คือ บูรณาการทั้งสิ่งแวดล้อม

ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม สามัคคีธรรม ศาสนาสงเคราะห์ สังคมสงเคราะห์ ก็จะมีแบบบูรณาการหลายอย่าง ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการมาและตอนนี้ชุมชนอยู่อย่างมีความสุข มีรายได้ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ที่ทางวัดได้ทำมาจนถึงปัจจุบัน

พระครูสุนทรธรรมนิเทศ รองประธานคณะทำงานโครงการฯ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ - เรียกได้ว่าพระท่านเป็นพระนักพัฒนาจริง ๆ ทุกอย่างในการพัฒนา ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม สามารถจัดการ สร้างเศรษฐกิจให้กับทุกคนได้ และที่สำคัญคือเครือข่าย ท่านไม่ได้ลำพังเฉพาะคณะกรรมการในวัด ท่านได้ขยายออกไปภาครัฐ เอกชน และในเชิงพหุวัฒนธรรมด้วย อย่างต่อเนื่อง

นางลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง วัดปัญญาบันฑิตาราม จ.ปทุมธานี - โยมภูมิใจที่ได้พบปะพระคุณเจ้าที่นั้งอยู่ ณ ที่นี้ก็ว่าหลายวัดก็เป็นเครือข่ายของการเปิดวัดวันอาทิตย์ แล้วได้ฟังก็มีความภาคภูมิใจที่ได้ยินในสิ่งที่ท่านทำ ตอนนั้นมันก็เหมือนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เมื่อก่อนก็โทรบอกว่าวัดปัญญาบันฑิตารามก็ขับเคลื่อน พอดีโยมก็อยากจะเพิ่มเติมสนับสนุนสิ่งที่พระคุณเจ้าคือเรื่องงานสาธารณสงเคราะห์ แท้จริงแล้วพระคุณเจ้าทุกวันทำมานานแล้วไม่ใช่เวลาตอนที่มีโครงการที่มีชื่ออย่างนี้ แท้ที่จริงไม่มีชื่อไม่ได้ยินชื่อสาธารณสงเคราะห์ที่ออกมาเป็นรูปแบบอย่างนี้ แต่แท้ที่จริงทุกวัดเป็นวัดที่สงเคราะห์ชุมชนสงเคราะห์คนอื่นเสมอ ไม่ว่าจะเรื่องใดๆ ก็ตาม คิดอะไรไม่ออกต้องเข้าไปในวัด วัดช่วยทุกสิ่งทุกอย่าง ก็อยากจะกราบเรียนอย่างนี้ว่า จริง เมื่อก่อนบอกว่าของวัดปัญญาบันฑิตารามทำพอดีมันมีตัวอย่างนั้นก็คือว่าท่านคงจำได้ที่เราเคยระดมเกี่ยวกับเรื่องพุทธอาสา มันเป็นจุดเป็นแผ่นอันหนึ่งก็คือว่า เมื่อเข้ามาอบรมไม่ว่าจะบวช ทำอะไรก็ตามในวันอาทิตย์ก็สมัครเป็นผู้เสียสละเข้ามาทำงาน พอถึงงานตัวนี้ที่เป็นสาธารณสงเคราะห์ พอถึงวันอาทิตย์ที่หลังจากที่จัดกิจกรรมใด ๆ ที่เป็นกิจกรรมปกติสวดมนต์เสร็จ พุทธอาสาเหล่านี้เขาจะมีโครงการอันหนึ่ง เขาจะหาปัจจัยของเขาเองเป็นก้อนใหญ่พอสมควรแล้วก็จะออกทำงานกับชุมชนในวันอาทิตย์คือว่าเยี่ยมผู้ป่วยในชุมชนทั้งหมด โดยทำงานร่วมกับ อสม. จริงๆ แล้ว ข้อมูลนี้เป็นของ อสม. ซึ่งเราไม่ทราบ อสม. ยินดีมาก เนื่องจากพุทธอาสา ก็จะมีทั้งพยาบาล มีหลายๆอย่าง ก็ไปเยี่ยมคนป่วย เอาของไปให้ ของคืออยู่ในวัดนั้น ก็คือญาติโยมที่เอามาถวายในสิ่งที่มีความจำเป็นของคนแล้วก็ไปเช็ดตัวไปให้กำลังใจไปเปลี่ยนปลอกหมอน ไปสอนการซักผ้าปูที่นอน ตูเสื้อผ้าแบบนี้ก็ไปดูแลความสะอาดในบ้าน สรุปคือไปช่วยให้เขามีสุขภาพที่ดีขึ้นก็สอดคล้องกับ สสส. ที่อยากได้เรื่องสุขภาพะ แต่ที่โยมมากล่าวในที่นี้เราใช้พุทธอาสาสนับสนุนในวัด ซึ่งเป็นกำลังอันหนึ่ง มีพระสงฆ์นำไปด้วย เราจะออกในวันอาทิตย์ตอนบ่ายๆ หลังจากที่จัดกิจกรรมสวดมนต์ตอนเช้าแล้ว ก็จะมีอีกอันที่บอกว่า ช่วยพระก่อนก่อนที่จะช่วยคน

อื่นก็ดูแลกันเองและก็ไปดูแลคนอื่น นี่ก็เป็นสิ่งสำคัญมาก การช่วยพระเราก็ต้องตั้งกองทุนสงฆ์ อาพาธภายในวัด วัดชลประทานรังสฤษฎ์ก็เป็นแบบนี้ด้วย สงฆ์อาพาธ เวลาพระสงฆ์ป่วยวัดดูแลอยู่แล้ว แล้วก็จะมีพระที่จะต้องเปลี่ยนเป็นเณร ไปดูแลพระที่ไม่สบาย พระอาพาธ เมื่อท่านมรณภาพวัดก็จะจัดการให้ อีกอันก็คือว่า ถ้าคนในวัดหรือใครก็ตามก็คือ สวดพีรี เผาพีรี เป็นต้น อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ได้ทำอยู่ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ที่มีเมรุ ส่วนวัดปัญญาบันฑิตารามไม่มี ก็คือเล่าเรื่องอย่างนี้ สนับสนุนว่ามันเป็นอันหนึ่งซึ่งอยากจะแลกเปลี่ยนมาเป็นอย่างนี้วัดชลประทานรังสฤษฎ์ที่มีเมรุ ก็คือเผาพีรีหมดทุกอย่างก็คือช่วยเหลือ ถ้าใครไม่มีเงินก็เผาพีรี อันนี้คือตัวอย่าง

พระครูสุนทรธรรมนิเทศ รองประธานคณะกรรมการฯ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ - สาธุอนุโมทนา อาจารย์ก็จะทำงานช่วยพระตลอด เป็นการแบ่งเบาภาระบางอย่างอาจจะเข้าไปไม่ถึง แต่ว่าสามารถช่วยในการขับเคลื่อนแผนพระได้แล้วก็ทำให้งานประสบความสำเร็จ เมื่อกี้พอพูดถึงเรื่องของ อสม. อันนี้มีผลมาก ว่าวิชาชีพก็เหมือนกัน ถ้าเราสามารถร่วมกับเขาได้ ยกตัวอย่างที่สตูล โครงการมิตรภาพบำบัด ของอาจารย์ ดร. สงวน ไปประเมินที่สตูล ปรากฏว่าเป็นไปพบ ไปที่อื่นก็คล้ายๆ กัน ที่แปลกคือ พระไปเยี่ยมผู้ป่วยด้วยกัน ถ้าเป็นคนพุทธก็พูดให้กำลังใจให้พระเป็นภาษาบาลีและก็ขออุอาให้ด้วยแล้วทำไมไม่ไปบ้านมุสลิมบ้าง ทำอย่างนี้ต่อเนื่อง เป็นการเยียวยา แม้กระทั่งคนที่ป็นโรคซึมเศร้า อสม. ที่เป็นมุสลิมก็หาทางออกให้ เช็ดถูทำความสะอาด เพราะอยู่คนเดียวด้วยอายุ 70 ปี แยกย้ายเป็นอะไรแนกก็ยังไม่ว่าจะไปไหน ก็เลยมีหนังสือสวดมนต์ติดไปด้วย ก็เลยบอกว่าพอหาได้ใหม่ให้ฟัง หลังจากนั้น อสม. บอกว่า แกก็อยู่กับหนังสือ สวดมนต์ตลอด หายซึมเศร้า ตอนนี้ก็จะเห็นแกอารมณ์ดีขึ้น อาจจะมีส่วนช่วยในสังคมพุทธธรรม ทำงานร่วมกันได้ เห็นว่ามีโอกาส เมื่อกี้ได้รับโทรศัพท์มาให้ไปบรรยายเสวนาร่วมกับอิหม่ามที่มีสยิดกลางของจังหวัดช่วยในเวทีศาสนิกสัมพันธ์ เพราะวันก่อนมาบรรยายในวัดแล้วด้วย อันนี้ก็เป็นส่วนของการอยู่ร่วมกัน และทำงานในส่วนของสหวิชาชีพ อสม. และเบอร์โทรเจ้าอาวาสปีที่แล้วได้เงิน 3 ล้าน 2 ล้าน ท่านขอสร้างอาคารสาธารณสงเคราะห์ไว้ที่วัด มีห้องภิกษุอาพาธสำหรับดูแลและให้ อสม. มานั่งเฝ้า และให้คำปรึกษา ไม่เฉพาะพระที่วัด วัดอื่นมาได้ด้วย ภิกษุอาพาธออกจากโรงพยาบาลแล้วมาพักที่วัดได้ก็มีเงินกองทุนที่ท่านจะบอกไปฝากบัญชีไว้สำหรับถวายเป็นการรักษานี้

พระมหาชัยศิลป์ ชยโชติ ป.ธ.9 เจ้าอาวาสวัดดอนทรายแก้ว เจ้าคณะตำบลวังไผ่ คณะทำงานโครงการฯ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ - ได้ทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์มาตั้งแต่เป็นเจ้าอาวาส รวมแล้ว 12 ปี แต่ทำแบบโดดเดี่ยว ไม่ได้มีกลุ่มมีเครือข่ายเท่าที่ควร ทำในนามวัด

เมื่อทำในขณะทำงานเป็นกลุ่มขึ้นก็มีแนวคิดหลายสิ่งหลายอย่าง อย่างเช่นที่วัดทำอยู่ที่ใกล้เคียงกันกับที่อื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัย การช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง การดูแลผู้สูงอายุ ลำสุดท้ายวัดทำคือรถผู้ป่วยฉุกเฉินและน้ำดื่มเพื่อการกุศล เพื่อเป็นการช่วยเหลือญาติโยมตอบแทนญาติโยม ก่อนเดินทางมาที่นี้ก็ได้รับส่งโยม 2 บ้าน รับส่งจากบ้านไปโรงพยาบาล ใครก็ตามที่เป็นผู้ป่วย แต่ที่ไม่ฉุกเฉิน สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ทางวัดก็จะอนุเคราะห์เรื่องรถ Ambulance ดูแลได้พอสมควร หรือมีหน่วยงานราชการมาขอความอนุเคราะห์ ทางวัดก็ช่วยโดยมีความยินดีช่วยเหลือทุกภาคส่วน ส่วนงานหลักอย่างอื่นที่ช่วย ด้านหลังห้องประชุมนี้มีบุคคลที่สำคัญคือพระครูวิสุทธิวิมลคุณ ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอกาญจนดิษฐ์ ท่านอาจารย์จะไปภาคเหนือทุกปีและจาริกมอสิ่งของทุกปี ประมาณ 10 กิจกรรมทุกปี โดยล่าสุดได้ไปแจกของช่วยเหลือน้ำท่วมที่อุบล ไม่ว่าจะเป็น้ำท่วมที่ใด ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคกลาง ภาคอีสานไปทั้งหมด เพื่อให้ได้เครือข่าย การสร้างเครือข่ายวัด เครือข่ายญาติโยม เมื่อก่อนมีกองทุนวัดช่วยวัด ปีหนึ่งเก็บเงินนิยัตหนึ่งเดือนเข้ากองทุน แต่รู้สึกว่าจะเจ็บบหายไป อีกสิ่งหนึ่งที่เห็นว่าหลายๆ วัดควรจะทำคือกองทุนอุบาสกอุบาสิกา ที่จังหวัดชุมพรได้มีการขยายทุนไปเยอะพอสมควร ทอดผ้าป่าหนึ่งครั้งหักยี่สิบเปอร์เซ็นต์เข้ากองทุนนี้ เมื่อมีกิจกรรมที่สำคัญหรือกิจกรรมการกุศลก็มีการหักเข้ากองทุนเช่นกัน ไม่ใช่ช่วยเหลือเฉพาะญาติโยมที่เป็นคนวัด แต่ยังช่วยเหลืองานคณะสงฆ์ หรือกองทุนพระสังฆาธิการ พระสงฆ์อาหาร เป็นต้น โดยพระสงฆ์สามารถคิดกิจกรรมได้เยอะกว่า ส่วนหนึ่งมาจากญาติโยมศรัทธา ไว้ใจ ว่าเงินที่บริจาคมาไม่สูญเปล่า ใช้ความศรัทธาให้เป็นประโยชน์ถูกต้อง กิจกรรมต่างๆ ก็จะเกิดผล ทุกกิจกรรมอยากให้อยั่งยืนไม่ทำโดยลำพัง เมื่อเจ้าอาวาสไม่อยู่หรือมรณภาพกิจกรรมจะหายไป จะเห็นว่าวันนี้ผมได้พาพระภิกษุสามเณรมาด้วย เพื่อดูงานและช่วยงานด้วย ผมทำกิจกรรมมากมายจึงต้องอาศัยคนมาช่วย รวมทั้งยังประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ด้วย เพราะฉะนั้น อย่าทำรูปเดียวพยายามฝึกให้พระเณรในวัดฝึกทำงาน พยายามสร้างกิจกรรมการกุศลหรือกิจกรรมการสร้างรายได้ให้มาก เมื่อมีโอกาสค่อยลงมือทำตามจังหวัดอำนาจ

พระเทพสิทธิมงคล ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 17 กล่าวปิดเสวนาว่า ผมได้นั่งฟังและนั่งคิด ก็เลยถามตัวเองว่า เราจะทำได้ไหม จะทำกันอย่างไร ผมอ่านพระไตรปิฎกหลายรอบ ที่ผมป่วยนอนโรงพยาบาลสงฆ์ทำรูปด้วยกัน มรณภาพหมดเหลือผมรูปเดียว กลับมาได้พระไตรปิฎกมาชุดหนึ่ง นำมาอ่าน และได้อ่านประวัติพระเถระในอดีต มีพระป่วยองค์หนึ่ง เนื้อหนังเป็นหนอง นอนซม ไม่มีใครช่วย เป็นโรคติดต่อ พระพุทธเจ้าจะเข้าไปช่วย แต่ต่างโดนห้ามต่างๆ นานา เพราะพระภิกษุรูปนั้นเป็นโรคติดต่อ แต่พระพุทธเจ้าทรงดูแลรักษาภิกษุรูปนั้นด้วยตนเอง

พร้อมเทศนาบทหนึ่งว่า

อะจิริง วะตะยัง กาโย   ประฐะวิง อะธิเสสสะติ
 จุทโท อะเปตะวิญญาโณ   นิรัตถัง วะ กะลิงคะรังฯ
 ร่างกายนี้มันไม่เที่ยงหนอ อีกไม่ช้าไม่นานนักจักนอนทับซึ่งแผ่นดิน
 ครั้นปราศจากวิญญาณอันเขาทิ้งเสียแล้ว ย่อมประจวบดังว่าท่อนไม้
 และท่อนฟืนหาประโยชน์มิได้

พอเทศน์จบ ภิกษุที่ป่วยร่างกายและกำลังใจดีขึ้น ได้บรรลुพระอรหันต์และเข้าถึงนิพพาน
 ฉะนั้น จึงให้ได้ทราบว่า การอ่านหนังสือ ต้องรู้ว่าอดีตเป็นมาอย่างไร ต้องมีหลักฐานอ้างอิง เมื่อ
 มีใครต้องการขอความช่วยเหลือ ความอนุเคราะห์ ผมจึงต้องไปตามการอาราธนา ไปสงเคราะห์
 ด้วยการสวดบทโพชฌังคปริตร วันนี้ เราได้ฟังท่านพระเถรานุเถระได้กล่าวถึงการทำความกิจกรรม
 ต่างๆ ด้านสาธารณสงเคราะห์ จึงขออนุโมทนาสาธุการทุกท่าน ที่ได้ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลัก
 สุ จิ ปุ ลิ

สุ ฟังเป็น จิ คิดเป็น ปุ ถามเป็น ลิ เขียนเป็น/ปฏิบัติเป็น เราได้ทำโครงการนี้ ถือว่าได้
 ทำสิ่งเป็นสาระแก่ตัวเองและส่วนรวม เพื่อเป็นประโยชน์เกื้อกูลร่วมกัน ขออำนาจพรให้พวก
 เราทุกคน ได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่น และเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ด้วยกันทุกรูปทุกคน
 เทอญ.

สรุปเวทีสัมมนา

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์
เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันเสาร์ที่ 7 ธันวาคม 2562
ณ วัดลานชะเตว ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน จังหวัด
พัทลุง

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้ โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2562 ณ ห้องประชุมวัดลานชะเตว ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง มีผู้เข้าร่วมการประชุมสัมมนาในครั้งนี้หลากหลายภาคส่วน ได้แก่ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีราจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคมพระเทพสิทธิมนี เจ้าคณะภาค 18 พระเทพสิทธิมงคล ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 17 พระประสิทธิโสภณ รองเจ้าคณะจังหวัดตรัง พระครูปลัดวรธรรมวัฒน์ รองเจ้าคณะจังหวัดพัทลุง ผู้ว่าราชการจังหวัดพัทลุง ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพัทลุง ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เป็นต้น ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาเกี่ยวกับการสื่อสารประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง เพื่อให้พระสงฆ์ได้รับรู้ข่าวสารอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิในระบบหลักประกันสุขภาพต่างๆ รวมถึงการส่งเสริมป้องกันด้วย

2. ฐานทะเบียนวัด และข้อมูลที่ได้จากการตรวจสุขภาพพระสงฆ์ทั่วประเทศต้องมีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ โดยนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยในการจัดเก็บ เพื่อให้สะดวกในการสืบค้นเมื่อไปรักษาที่โรงพยาบาลแห่งใดก็ตาม

3. การดำเนินงานกองทุนตำบล โดย สปสช. ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อบต

หรือ เทศบาล ได้ดำเนินกิจกรรม 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบแรก คือ เป็นที่ปรึกษาของตำบล คือ มีคณะกรรมการสำหรับตำบล ซึ่งหลายตำบลก็มีพระภิกษุสงฆ์เป็นที่ปรึกษา หรือบางที่มีพระภิกษุสงฆ์ร่วมเป็นกรรมการ

รูปแบบที่สอง ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการหลัก เพื่อดูแลพระภิกษุสงฆ์ในแต่ละบ้าน แต่ละพื้นที่ เช่น โครงการตรวจสายตาของพระภิกษุสงฆ์ในวัด โครงการตรวจสุขภาพทั่วไป และโครงการอื่นๆ ที่เกี่ยวกับโภชนาการ

รูปแบบที่สาม บางพื้นที่พระภิกษุสงฆ์ในตำบลนั้นมีความสนใจทำโครงการขึ้นเอง โดยสามารถดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

4. ธรรมนูญพระสงฆ์ มีบทสำคัญ 3 บท คือ บทที่ 2 - บทที่ 4 โดยบทที่ 2 ว่าด้วยพระสงฆ์ดูแลสุขภาพตนเองที่ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย ส่วนบทที่ 3 ว่าด้วยชุมชนและสังคม คือ ชาวบ้านดูแลสุขภาพให้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัย เช่น การให้ความรู้กับชาวบ้านเกี่ยวกับการถวายอาหารพระ และการดูแลสุขภาพสถานของวัดเป็นต้น และบทที่ 4 การดำเนินการร่วมกันหลากหลายภาคส่วนเพื่อให้เกิด “ธรรมนำโลก” โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของการสร้างศรัทธาและจิตสำนึก

5. ควรมีการผลักดันและส่งเสริมให้พระสงฆ์เข้าถึงการบริการสาธารณสุข และให้พระสงฆ์มีโอกาสบูรณาการในการทำงานร่วมกับหลากหลายภาคส่วนเกี่ยวกับงานสาธารณสุขสงเคราะห์ต่างๆ ซึ่งพระสงฆ์ได้ดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นมาระยะหนึ่งแล้ว เช่น พระธรรมทายาท พระธรรมทูตอาสา โครงการธรรมวันอาทิตย์ ซึ่งนับเป็นการเปิดโอกาสให้พระสงฆ์ทำงานร่วมกับญาติโยม

6. การยกระดับของพระสงฆ์สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม สามารถดำเนินการได้ด้วยบทบาทของงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ 5 ด้าน ได้แก่ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสุขภาพะทุกกลุ่มวัย การพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิถีพุทธ การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม และการจัดพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ

7. งานสาธารณสุขสงเคราะห์ในจังหวัดสงขลาดำเนินการใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สงเคราะห์พระสงฆ์ด้วยตนเอง โดยเกี่ยวข้องกับเรื่องการกินอยู่และตาย มีกองทุนเพื่อนช่วยเพื่อน สำหรับดูแลสุขภาพที่อาพาธ ใช้ระบบลงขันเงินกันเอง จัดทอดผ้าป่า ขณะเดียวกันมีการประสานงานกับพระเถระผู้ใหญ่ และโรงพยาบาลต่าง ๆ ในการช่วยเหลือพระสงฆ์ที่อาพาธด้วย และส่วนที่ 2 ภาคประชาชน มีการประสานความร่วมมือกับภาครัฐในเรื่องของสุขภาพต่างๆ เช่น การช่วยเหลือคนที่จะให้เดินได้ คือ ติดกำลังทางสมอง ติดกำลังทางปัญญาที่จะให้เขามีแรงในการขับ

เคลื่อนในการทำมาหากิน ตั้งแต่ให้ทุนการศึกษา ตลอดถึงการส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปช่วยเหลือให้เขาสามารถยืนอยู่ในสังคมนั้นๆ ได้ นอกจากนั้นมีการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการลอกผักตบชวา ทำฝายดักขยะ และปรับปรุงคุณภาพน้ำ มีการฟื้นฟูประเพณีเก่าๆ เช่น ลอยกระทงแข่งเรือยาว แห่เทียนทางน้ำ ปล่อยปลาสะเดาะเคราะห์ ลอยแพ เพื่อให้ชุมชนได้เห็นประโยชน์ของแม่น้ำ ช่วยกันดูแลน้ำ เป็นต้น รวมถึงส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ทำขนมไทย ทำเครื่องจักสาน จากทรัพยากรที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น มะพร้าว ต้นตาล ใบตาล ใบเตย เป็นต้น จากนั้นนำขนมนี้ไปขายในตลาดน้ำ ซึ่งนับเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการที่วัดทำงานร่วมกับชุมชน

8. ในจังหวัดสตูลดำเนินโครงการมิตรภาพบำบัด โดยพระเข้าไปเยี่ยมผู้ป่วย ซึ่งเป็นการช่วยเยียวยา แม้กระทั่งคนที่เป็นโรคซึมเศร้าก็สามารถหายจากโรคได้ด้วยการสวดมนต์ หรือพระภิกษุอาพาธออกจากโรงพยาบาลแล้วมาพักฟื้นที่วัดได้ โดยเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างพระสงฆ์ สหวิชาชีพ อสม. และผู้นำศาสนาอิสลาม

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

การประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์
เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง
วันเสาร์ที่ 14 ธันวาคม พ.ศ.2562

ประมวลภาพ

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันเสาร์ที่ 14 ธันวาคม 2562
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ
อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง

คำกราบเรียนถวายการต้อนรับ
โดย
นายการุญ พรหมประกอบ
ผู้อำนวยการ
วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ
กฟผ. แม่เมาะ

กราบนมัสการ พระเดชพระคุณพระเทพเวที เจ้าคณะภาค 6 พระเดชพระคุณ พระจินดารัตนาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดลำปาง พระเถรานุเถระและพระสงฆ์ทุกรูปที่เคารพอย่างสูง เรียน ท่านผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดลำปาง ท่านปลัดอาวุโสอำเภอแม่เมาะ หัวหน้าส่วนราชการและท่านผู้มีเกียรติในที่ประชุมแห่งนี้ทุกท่านครับ

กระผม นายการุญ พรหมประกอบ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ มีความรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่มีโอกาสต้อนรับ และอำนวยความสะดวกด้านสถานที่ ในการจัดประชุมเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายระดับพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องขอขอบคุณ

วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ เป็นสถานศึกษาของรัฐบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา มีพื้นที่ 95 ไร่ มีนักเรียนประมาณ 900 คน มีครูบุคลากรประมาณ 60 คนทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนทางด้านวิชาชีพให้กับนักเรียนนักศึกษา รวมทั้งยังสนับสนุนกิจการของทางด้านพระพุทธศาสนา อีกทั้งยังส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษา ครูเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และนักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยให้เป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีมาโดยตลอด โดยมีการสนับสนุนด้านการศึกษาให้แก่สามเณรในระบบทวิศึกษา วิทยาลัยได้ร่วมมือกับโรงเรียนจิ ปาละวิทยานุสร และโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ จัดให้สามเณรได้เข้าศึกษาในระบบทวิศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 3 สาขา คือ สาขาช่างกลโรงงาน สาขาช่างยนต์ สาขาช่างไฟฟ้า รวมทั้งสิ้น 53 รูป เมื่อสามเณรสำเร็จการศึกษาจะได้วุฒิปัตรีมัธยมศึกษาตอนปลายและประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ไปพร้อมกัน เพื่อให้ได้นำความรู้ทักษะชีวิตไปใช้ในประโยชน์ให้กับสังคมต่อไป

ในโอกาสที่คณะทำงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ ได้เลือกวิทยาลัยเป็นสถานที่

ในการจัดเวทีเชื่อมโยงการทำงานทำความเข้าใจเครือข่ายระดับพื้นที่เกี่ยวข้องหนเหนือ เพื่อขับเคลื่อนการสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งเกิดประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สังคมโดยรวม คณะผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยี และการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ มีความยินดีที่ได้ต้อนรับและถวายงานให้กับคณะสงฆ์ และส่วนราชการ ด้วยความยินดี

กราบนมัสการครับ

ปาฐกถาพิเศษ

“พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพและพระสงฆ์กับการสาธารณสงเคราะห์ ภายใต้การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา”

โดย

พระเทพเวที
รักษาการเจ้าคณะภาค 6

ขอถวายความเคารพพระเถรานุเถระ พระนักพัฒนาซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่หลายอย่างด้วยกัน หลายท่านก็ทำหน้าที่หลายอย่างเช่น หน้าี่ด้านการปกครองซึ่งมีพระเดชพระคุณ พระรัตนมุนี เจ้าคณะจังหวัดเชียงราย พระจินดารัตนาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดลำปาง พระโกศยเจติยารักษ์ รองเจ้าคณะจังหวัดแพร่ พระเถรานุเถระ พระนักพัฒนาทุกรูป

เจริญพร ท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีของแม่เมาะ พร้อมทั้งท่านปลัดอาวุโสของอำเภอแม่เมาะ ทั้ง 2 ท่านก็อยู่ที่นี้แล้ว สำหรับพิธีการนั้นหลวงพ่อพระธรรมเสนาบดีท่านจะมาเปิดพอดีกำลังเดินทางมา ผมมาถึงก่อนก็ถือโอกาสนี้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานคณะสงฆ์ให้กับพระนักพัฒนา พร้อมทั้งภาคีเครือข่ายที่จะได้มาช่วยงานคณะสงฆ์ภายใต้บริบทของคำว่า “การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา” ซึ่งเป็นแผนปฏิรูปฉบับที่ 1 ของคณะสงฆ์ ปี 2560 ไปจนถึงปี 2564 เป็นแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ของคณะสงฆ์ฉบับที่ 1 พอเสร็จสรุปจากแผนนี้ไปแล้วเราก็วางแผนไว้จะ SWOT analysis check list ถึงความก้าวหน้าและจุดอ่อนจุดแข็งของโครงการที่คณะสงฆ์ตั้งไว้จำนวน 13 บวก 1 โครงการ แล้วก็จัดทำแผนฉบับที่ 2 ฉบับที่ 3 ฉบับที่ 4 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ 20 ปีไปจนถึงปี 2579 จากนั้นก็ตั้งสมมุติฐานไว้ว่าการทำงานของคณะสงฆ์เราจะเข้าสู่ระบบทำงานเป็นแผน ก็คือทำงานเป็นระบบที่เราเรียกกันง่ายๆ ว่า ระบบ PCA ผมชอบใช้คำว่าระบบอธิปไตย 4 ครบวงจร ทำด้วยฉันทะอยากจะทำ วิริยะลงมือทำ จิตตะติดตามและกวิมังสาประเมินผล เพราะเท่าที่แล้มาเท่าที่สังเกตการทำงานของเราจะมีแค่ฉันทะกับวิริยะ การประเมินผลไม่ค่อยมีการ follow ติดตามก็ไม่น้อยมี คือคณะสงฆ์นี้ทำงานเยอะแต่ไม่ค่อยมีการติดตามและประเมินผลเท่าที่ควร จึงเป็นที่มาของการทำงานที่ไม่ครบวงจร เราก็ประเมินผลไม่ได้ พอไม่ประเมินผลเราก็ไม่สามารถเอา swot ไปจับได้ ก็เลยทำให้การทำงานของคณะสงฆ์ที่มีความขยัน แต่ว่าไม่ได้เห็นภาพออกมาเท่าที่ควร อันนี้ผมพูดในส่วนของกิจการคณะสงฆ์ของเราในระดับต่างๆ แต่

จะมีอยู่กลุ่มหนึ่งที่ทำงานบนฐานของงานคณะสงฆ์ จะมีคณะสงฆ์คณะสงฆ์อยู่กลุ่มหนึ่งทำงานของงานคณะสงฆ์ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานข้างนอก คือขณะที่คณะสงฆ์กำลังทำงานปฏิรูป ณ ปัจจุบันนี้จะมีคณะสงฆ์อีกชุดหนึ่ง กลุ่มหนึ่งเราเรียกว่า **พระนักพัฒนา** ที่เราเรียกแต่เดิมมีปฏิสัมพันธ์กับหน่วยงานข้างนอกซึ่งเราเรียกในภาษาปฏิรูปว่า **การร่วมมือกับภาคีเครือข่าย** ก็ไปรับงานที่หน่วยงานภาคีเครือข่าย ซึ่งแต่เดิมมาท่านก็มีใจที่จะช่วยงานคณะสงฆ์ แต่หาช่องทางจะไม่ได้ เข้าไม่ได้ ก็มาเข้าไปในส่วนของพระสงฆ์นักพัฒนา ซึ่งท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่นี้ก็เจ็ดสิบแปดเปอร์เซ็นต์ก็เป็นพระนักพัฒนา แต่ประเด็นก็คือว่าพระสงฆ์นักพัฒนาความปฏิสัมพันธ์หรือความเกี่ยวเนื่องกับคณะสงฆ์ยังอ่อนอยู่ ไม่ใช่ไม่ดี แต่ยังอ่อนอยู่ แล้วท่านก็มีความตั้งใจเต็มที่ในการทำงานเพื่อการคณะสงฆ์ในด้านต่างๆ ตามพันธกิจของคณะสงฆ์ แต่ปฏิสัมพันธ์กับทางคณะสงฆ์ท่านยังอ่อนอยู่

ก็เป็นเรื่องที่น่าโชคดีที่คณะสงฆ์ประกาศเรื่องการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเกิดขึ้น เสร็จเรียบร้อยแล้วคณะสงฆ์ก็วางแผนจะทำงานในการปฏิรูปโดยตั้งยุทธศาสตร์ไว้ 4 อย่าง คือ **1.ความมั่นคงของพระพุทธ-ศาสนา 2.การยกระดับการบริหารการภายใน 3.การพัฒนา 4.การมีทรัพยากรมาช่วยสนับสนุน** เป็นจุดที่ประจบ ที่ถูกกาลเทศะที่ได้คือเมื่อคณะสงฆ์อยากจะทำงาน แต่ว่าลูกมือคือใคร ลูกมือที่จะทำงานตรงนี้คือใคร เพราะฉะนั้นเลยเป็นที่มาของการประจบเหมาะ ซึ่งผมมักเรียกว่า **สุนัขขี้ตัง สุนัขคะลิ่ง** คือพระนักพัฒนาก็ดี แม้แต่คณะสงฆ์ฝ่ายปกครอง ในสายปกครองแต่ท่านมีจิตวิญญาณของการพัฒนา เช่น วัดพระธาตุช่อแฮ มีความตั้งใจในการพัฒนาอยู่หลายสิ่งหลายอย่าง ถ้ามองไปในสายของการปกครองความหมายก็คือขณะนี้คณะสงฆ์ก็ให้การสนับสนุนแล้ว วางแผนในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 6 ด้าน ในด้านการปกครอง ด้านการศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการสาธารณูปการ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ถ้าเราตัดงานการปกครองและการศึกษาออกทั้ง 4 พันธกิจของคณะสงฆ์ คืองานของท่าน ณ ปัจจุบันนี้ ใครเป็นเอตทัคคะในด้านไหนก็ทำในด้านนั้น ซึ่งใน 6 พันธกิจหรือ 4 บวก 2 เป็น 6 คือเดิมจริงๆ มี 4 เท่านั้น ผลิตมาแต่ พรบ.คณะสงฆ์ ปี 2505 มีแค่ 4 คือ ปกครอง ศึกษา เผยแผ่ สาธารณูปการ พอเรามาแก้ไขปรับปรุง พรบ.05 ในปี 35 เพิ่มเข้ามาอีก 2 คือศึกษาสงเคราะห์ และสาธารณสงเคราะห์ ให้เข้าใจ background อย่างนี้

ตอนนี้คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมท่านอาศัยอำนาจตามมาตรา 19 ของ พรบ. ได้ตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ขึ้นมารับทำงานบนพันธกิจของงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน มีเจ้าภาพครบทุกงานซึ่งท่านก็ทราบดี ด้านการปกครองนี่คือหลวงพ่ोज้ำประคุณสมเด็จพะพุฒาจารย์ วัดไตรมิตรวิทยาราม เป็นประธานใหญ่ ด้านการศึกษาหลวงพ่อพระพรหมโมลี วัดปากน้ำ เป็น

ประธานใหญ่ ด้านการเผยแผ่ สมเด็จพระชินวงศ์ เดิมตอนนี้ท่านถึงแก่กรรมภาพแล้วก็ถ่ายมาที่วัดประยุรวงศาวาส หลวงพระพรหมบัณฑิต และก็ฝ่ายสาธารณูปการหลวงพ่อเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรวงศ์ วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม เป็นประธานใหญ่ ด้านศึกษาสงเคราะห์ก็หลวงพ่อพระพรหมบัณฑิตเหมือนเดิม วัดประยุรวงศาวาส ด้านสาธารณสงเคราะห์ หลวงพ่อเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรจารย์ วัดยานนาวา ที่ท่านทั้งหลายมาในวันนี้ มาในช่องทางที่ 6 คือด้านสาธารณสงเคราะห์ เพราะด้านสาธารณสงเคราะห์ประกาศพันธกิจไว้ชัดเจนว่าในช่วงของแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาฉบับที่ 1 จะ **focus** ไปในเรื่องของสุขภาวะเป็นหลัก ท่านไล่ตามที่ผมพูดนะ ด้านสาธารณสงเคราะห์จะ **focus** ไปในเรื่องของสุขภาวะเป็นหลัก คือท่านจะทำ 2 อย่างนะครับ 1.งานเขาเรียกว่างานสงเคราะห์ **เกื้อกูล** เช่น มีภัยฉุกเฉินเกิดขึ้น ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ มาม่า ปลายาระป้อง ข้าวสารต้องไปอันนี้เขาเรียกว่าดับทุกข์เบื้องต้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องทำเรื่อง**สาธารณสงเคราะห์ให้ยั่งยืน** จะเป็นเรื่องของอะไรก็แล้วแต่ อยู่ที่ยุทธศาสตร์ของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์อีกทีหนึ่งที่เราไปประชุมที่วัดยานนาวา มีเกือบ 20 หลวงพ่อเจ้าคณะอำเภอสันติสุขก็ทำในด้านพุทธเกษตร อย่างนี้มีเยอะมาก แต่ว่าในแผนแรกเราจะ **focus** ไปที่เรื่องของสุขภาวะก่อน ยุทธศาสตร์ 20 ปี แผน 2 ค่อยว่ากัน แผน 3 ค่อยว่ากัน เพราะฉะนั้น จึงเป็นที่มาของการประชุมวันนี้ เผอิญที่ผมบอกเป็น สุนัขขะตัง สุ่มังคะลั้ง เมื่อพระสงฆ์ประกาศแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนามาแล้ว แล้วมีทำแผนชัดเจนเริ่มตั้งแต่วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ โครงการแผนพัฒนา 5 ปี แผนพัฒนา 20 ปี และแผนปฏิบัติการ 1 ปี ซึ่งถ้าไล่มาตามลำดับเขาเรียกว่าเป็นภาษาแผน เพื่อที่จะเอาแผนนี้มอบให้กับสำนักงานพระพุทธศาสนาแล้วไปเสนอฝ่ายรัฐบาล เพื่อนำยุทธศาสตร์ที่ 4 การมีทรัพยากรเพียงพอในการพัฒนาปฏิรูปการพระสงฆ์มาช่วยงานคณะสงฆ์ มาช่วยงานคณะสงฆ์ ในวันนี้ถามว่าแผนฉบับนี้ตอนนี้ไปถึงไหน ก็อยู่ที่สำนักพุทธเตรียมเสนอรัฐบาลชุดใหม่นี้ เพื่อนำงบประมาณแผ่นดินมาสนับสนุนงานกิจการพระพุทธศาสนา 6 ด้าน แต่ว่าช่วงที่เรายังไม่ได้ทรัพยากรสนับสนุนจากภาครัฐ งานของคณะสงฆ์ the show must go on มันต้อง run ไปแล้ว ถามว่าเราจะเอาทรัพยากรหรือจะเอาน้ำมันตรงไหนมาหล่อเลี้ยง จึงเป็นช่องทางให้เราพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรภาคีเครือข่าย ในขณะที่งบประมาณจากภาครัฐที่ส่งมาผ่านสำนักงานพระพุทธศาสนาซึ่งมาให้กับคณะสงฆ์ยังไม่เรียบร้อยสมบูรณ์ ยังไม่สิ้นสุดกระบวนการ แต่เผอิญว่าในกลยุทธ์ใน 10 ตัวของเรานั้นมีกลยุทธ์ตัวที่ 5 ซึ่งเรียกว่า **ร่วมมือภาคีเครือข่าย** ไม่ใช่ขอโทษ ไม่ใช่กลยุทธ์ มีโครงการซึ่งเป็นโครงการอันดับ 5 ที่ว่าร่วมมือภาคีเครือข่าย และเผอิญก็เป็นความต้องการของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะในเรื่องของหน่วยงาน สช. สปสช. กรมอนามัย

และสสส. ถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐ ไม่ใช่ direct มาจากรัฐสำนักงบโดยตรง แต่ว่าได้เป็นหน่วยงานของรัฐที่ใช้งบประมาณมาจากรัฐ ท่านที่กำลังขับเคลื่อนงานตามพันธกิจของท่านอยู่แล้ว ไปแหงอยู่ตรงที่งานคณะสงฆ์ว่าจะจูนกันอย่างไร ถ้าพูดในแง่ของสุขภาพจะไปขาดอยู่ตรงนั้น ได้เป็นจิกซอร์ก็คือว่าไม่ครบวงจร มันไม่เต็ม ก็ขาดไปตัวหนึ่งขาดไปช่องหนึ่ง ก็คือองค์กรคณะสงฆ์ซึ่งมีประชากรอยู่ถึงสามสี่แสน ว่าเรื่องสุขภาพนี้ตอนนี้เรายังจูนไม่ได้ จะเป็นสุขภาพชาวนา สุขภาพชาวไร่ สุขภาพองค์กรอะไรต่างๆ ข้างนอกได้หมดแล้ว แต่ไปขาดอยู่ในสุขภาพพระสงฆ์ จึงเป็นการขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพของสงฆ์ ทำกันมาแล้วจนก่อให้เกิดธรรมนูญสุขภาพสงฆ์ จึงเป็นที่มาของการขับเคลื่อนและได้มาซึ่งธรรมนูญฉบับหนึ่ง เรียกว่า **ธรรมนูญสุขภาพสงฆ์** ซึ่งได้ประกาศให้โลกรู้ ให้ประชาชนคนไทยรู้ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560 ที่เมืองทองธานี ประกาศด้วยความภาคภูมิใจว่าตอนนี้จิกซอร์ตรงนี้เราได้แล้ว เราได้มาเป็น guideline ที่ทางหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลเรื่องสุขภาพเรื่องนี้ต่างๆนี้ ซึ่งมีพี่น้องตระกูล ส ทั้งหลายรับช่วงกันมาช่วยงาน เช่น สปสช. กรมอนามัย สช. สสส. อะไรต่างๆ

พอได้ธรรมนูญสุขภาพสงฆ์เกิดขึ้นก็ถือว่าปณิธานหรือวัตถุประสงค์ของการขับเคลื่อนสุขภาพแห่งชาติครบวงจร ไม่ทิ้งผู้ใดไว้ข้างหลัง กลุ่มชาติพันธุ์เขาก็ได้ไปละ แล้วมาเหลืออยู่กลุ่มสงฆ์ไม่มีจึงเป็นที่มาของการร่างธรรมนูญสุขภาพสงฆ์ ซึ่งผู้ร่างเป็นประธานร่างก็คือผู้ที่พูดอยู่นี้แหละ ก็ร่างกันมาและก็สำเร็จ สำเร็จแล้วก็เอาไปประกาศให้โลกรู้ประกาศให้ชาวไทยทั้งหลายทราบ ในวันที่ 20 ธันวาคม 2560 ที่เมืองทองธานี เมื่อเราได้ธรรมนูญสุขภาพสงฆ์ ก็เสมือนเป็น declaration เป็นบรรทัดฐาน เป็นกฎ เป็นธรรมนูญเบื้องต้นที่หน่วยงานต่างๆ ที่มีความสนใจจะมาขยับ สนับสนุนงานด้านสุขภาพแต่องค์กรสงฆ์ ก็สามารถเอาธรรมนูญฉบับนี้เอามาเป็นฐานในการดำเนินงาน ซึ่งฝ่ายทางภาคหน่วยงานภาครัฐท่านก็มีฐานแล้ว แล้วคณะสงฆ์ที่รับงานร่วมมือกับภาคีเครือข่ายก็ทำงานอยู่บนฐานของธรรมนูญฉบับนี้ แล้วเมื่อทำไปแล้วคณะสงฆ์ในสายปกครองท่านทราบไหม ความหมายก็คือทราบ เพราะคณะสงฆ์ในด้านคณะสงฆ์ไทยกำลังอยู่ในช่วงเวลาของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 6 ฝ่าย แล้วก็คณะกรรมการนี้จริงๆ แล้วตั้งขึ้นมาตามมาตรา 19 ของพรบ. 05 แล้วก็เคยมีการตั้งขึ้นมาแล้ว ในอดีตกาลก็เคยตั้งขึ้นมา เช่น เมื่อ 31 มกราคม 2540 ก็ตั้งขึ้นมาแต่เพิกเฉยว่าไม่มีภาระงานให้ท่านทำ หลายท่านก็อยู่ที่นี้ก็คงทราบว่าเป็นฝ่ายอะไรๆ ในระดับจังหวัด ในระดับประเทศ พอไม่มีภาระงานให้ท่านทำ ท่านก็ทำในเท่าบริบทที่ท่านทำได้ เช่น ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ก็มีปล่อยโค ปล่อยกระบือ ปล่อยอะไรไปพอเสร็จปีนั้นปีนั้นก็จบไปแล้วมันก็หายไปทำไมเป็นอย่างนี้ คำตอบก็คือการทำงานที่ไม่มีแผน คิดอยากจะทำลงมือทำแล้วก็ทิ้ง เหตุที่ทิ้ง

เพราะไม่มี **guideline** เป็นแผนพัฒนา 5 ปี 10 ปี 15 ปี 20 ปี ไม่มีแผนการทำงานเขาเรียกว่า **แผนประจำปี** หรือว่า **action plan** ประจำปี ต่อให้ตั้งคณะกรรมการอะไรก็แล้วแต่ ถ้าไม่มี **guideline** หรือไม่มีแผนให้ท่านเดินตามงานก็ไม่ไป แต่ตอนนี้ผมบอกให้ทราบอีกที่หนึ่งว่าเป็น **สำนักขัตตัง สุ่มังคะลัง** กันหมดแล้ว ในฝ่ายคณะสงฆ์ก็ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำงานให้ทางมหาเถรสมาคม 6 ด้าน แล้วก็มีการประกาศเรื่องของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 13 โครงการ เพราะฉะนั้นเมื่อคณะกรรมการคณะสงฆ์ตั้งขึ้นมาแล้ว ถ้าท่านคิดไม่ออกว่าจะทำงานอะไร ก็มาทำงานเรื่องนี้มาทำงานเรื่องของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ไม่ต้องกลัวจบ เพราะยึดไป 20 ปีจนถึงปี 2579 ให้ทำงานอยู่ 13 โครงการ หนึ่งในนั้นคือโครงการที่ 8 และโครงการที่ 11 คือ **สาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคม** ซึ่งเป็นฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์รับผิดชอบจะมาทำงานเกี่ยวกับด้านสุขภาพ จึงเป็นที่มาของการประชุมในวันนี้ ผู้จัดงานจึงเป็นที่มาของการประชุมในวันนี้ เมื่อคณะสงฆ์ปฏิรูปแล้ว มีโครงการ 13 โครงการให้ท่านทำแล้ว แล้วท่านจะทำอะไร ก็ฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ได้ประกาศว่าจะทำในเรื่องของสุขภาพแล้วเผชิญว่าในส่วนของภาครัฐนั้นท่านก็ต้องการให้สุขภาพของคณะสงฆ์ให้มันสมบูรณ์ สุขภาวะแห่งชาติจะได้ครบวงกลมเมื่อเป็นอย่างนี้มันเลยมาประจวบกันเข้า เมื่อประจวบกันเข้าแล้วเราก็ร่างธรรมนูญฉบับนี้ขึ้นมา สุขภาวะที่จะเข้ามาช่วยงานคณะสงฆ์และมีคณะสงฆ์ พระสงฆ์นักพัฒนาจะทำงานในจุดนี้ ก็ให้ทำงานอยู่บนฐานของธรรมนูญฉบับนี้ ซึ่งผมไม่ต้องดูก็ได้ ผมจะเล่าสถานการณ์ให้ฟังก็ได้ ว่าธรรมนูญฉบับนี้เขียนไว้เป็น 3 ประเด็นหลัก ด้วยการทำงานต้องออกมาในลักษณะ 3 ประเด็นหลักนี้ คือ **หลักที่หนึ่ง**คือพระสงฆ์รักษาสุขภาพตัวเอง **หลักที่สอง**คือให้รัฐและภาครัฐสังคมช่วยกันดูเรื่องของสุขภาพสงฆ์ **หลักที่สาม**คือ เมื่อพระสงฆ์ดูแลตัวเองตามหลักที่หนึ่งแล้ว สังคมช่วยดูแลคณะสงฆ์ตามหลักที่สองแล้ว คณะสงฆ์ต้องขึ้นมาเป็นโมเดล เป็นหลักให้กับสังคมตามหลักที่สาม ซึ่งจะไปเสริมเรื่องของสุขภาพในด้านสุขภาพบางอย่าง สุขภาวะมีอยู่ 4 ที่เราตั้งปรัชญาไว้นั้นมี **สุขภาพกาย สุขภาวะจิต สุขภาวะสังคม และสุขภาพปัญญา** หนึ่งเมื่อพระสงฆ์ต้องรู้ตัวเอง ต้องรักษาสุขภาพตัวเองตามหลักของพระธรรมวินัย สองรัฐและสังคมต้องช่วยกันดูแลในเรื่องของสุขภาพของคณะสงฆ์ ของพระสงฆ์ สามเมื่อพระสงฆ์ดูแลตนเอง สังคมช่วยดูแลพระสงฆ์ต้องลุกขึ้นมาเป็นโมเดลให้กับสังคม อันนี้ธรรมนูญสุขภาพสงฆ์เขียนไว้ 3 หลักอย่างนี้ หนึ่งท่านต้องช่วยเหลือตัวเอง สองให้สังคมช่วย สามเมื่อท่านรู้ว่าท่านช่วยตัวเองได้แล้ว สังคมก็ช่วยท่านได้แล้ว ท่านต้องลุกมาเป็นหลักให้กับสังคม และให้ท่าน focus ไปเรื่องของสุขภาพทางปัญญา เป็นหลัก เมื่อเราเข้มแข็งแล้วโดยการพัฒนาด้วยตนเองหรือว่าสังคมช่วยประคับประคองเรา ช่วยส่งเสริมเรา เราขึ้นมาเป็นโมเดล เป็นตัวอย่าง **เป็นพระที่มีสุขภาพดี เป็นพระ**

ที่จะเป็นตัวช่วยให้กับสังคมได้ เราต้อง focus ไปเรื่องของสุขภาวะปัญญาเป็นหลัก

ตามเล่มนี้มี 3 อย่าง ในเรื่องของหลักประการที่หนึ่ง พระสงฆ์ต้องช่วยตนเองบนฐานของพระธรรมวินัย ท่านต้องเข้าใจ เอาเรื่องอะไรต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องของการรักษาสุขภาพตามหลักพระธรรมวินัยมาใช้ มีอยู่หลายคำที่เราจะต้องใช้ เราเอามาใช้ตามหลักพระธรรมวินัย เช่น คำว่า **มัชฌิมาปฏิปทา** อันนี้ก็ทางสายกลาง รักษาสุขภาพตัวเอง **โภชนะ มัตตัญญูตา** มกน้อย สันโดษ เป็นคำที่ปรากฏอยู่ในพระธรรมวินัย พระสงฆ์พึง remind ตัวเองอยู่เสมอว่าจะรักษาสุขภาพตัวเองต้องใช้หลักอะไรพวกนี้ โดยเฉพาะคำว่า โภชนะ มัตตัญญูตา ซึ่งเป็นหลักการของพระพุทธเจ้าตรัสไว้ในวันมาฆบูชา ความเป็นผู้มกน้อยสันโดษ พระสงฆ์ก็ต้องรู้ รู้เพื่อเตือนตน ในขณะที่เดียวกันก็อาจจะเอาไปใช้กับหลักที่สามอีกก็ได้ นั่นก็คือไปเตือนผู้อื่น อันดับแรกเตือนตนก่อน อย่าเอาโยมมาอ้าง หลายท่านมูมมาม อยากกินนั่นกินนี่แล้วก็ไปอ้างโยม เดี่ยวทำศรัทธาไทยเขาดกไปบ้าง อาตมาต้องกิน รูปนี้ก็กิน กินไปกินมาสุขภาพตัวเองก็มีปัญหา เป็นเบาหวาน ไขมัน เป็นอะไรต่างๆ แล้วก็มักจะอ้างโยมอันนี้โยมมาถวายเป็นเหตุ ถ้าไม่กินเดี่ยวเขาเสียศรัทธา จริงๆ ลึกๆ ตัวเองก็ชอบนั่นแหละ ไม่เคยพบเคยเห็นเขาคนนั้นมาถวายเป็นเหตุ คือจริงๆ แล้วตามหลักของพระพุทธศาสนา คือ ให้โภชนะ มัตตัญญูตา อันนี้ผมยกตัวอย่างเฉยๆ ไม่ใช่เอาโยมมาอ้าง เดี่ยวศรัทธาไทยเขาดกไป เดี่ยวทุเรียนมาถวายเป็นเหตุต้องกินครบหกจาน เดี่ยวเขาเอาลอดช่อง วัดเจษมาถวายเป็นเหตุสามสี่ถ้วย อ้างว่าโยมถวายเป็นเหตุอันนั้นมันก็จบเหตุ คือไม่รู้จักโภชนะ มัตตัญญูตา คือฉันได้ทุกอย่างแต่อย่าไปฉันเยอะอย่างนี้เป็นต้น อย่างที่เขาสอนตามหลักของธรรมนุญสุขภาพนี่ก็คือไปในลักษณะนี้ มัชฌิมาปฏิปทา รู้ว่าอันไหนทำแล้วมันจะเกิดสุขภาพแก่ตัวเอง ทำลายสุขภาพตัวเอง เราก็ต้องพึงสังวรหักห้ามใจตัวเอง อย่างนี้เป็นต้น อันนี้หลักที่หนึ่ง สังวรตัวเอง หลักที่สองให้ภาคีรัฐและภาคหน่วยงานของรัฐมาช่วยเสริมให้กับพระสงฆ์ตรงนี้อีก เริ่มตั้งแต่ข้อ 15 ไปจนถึงข้อที่ 24 ในธรรมนุญนี้ เขาเขียนเป็นหลักว่าให้สังคม ชุมชน หรือภาคีรัฐ มาช่วยสนับสนุนในเรื่องของสุขภาพ สุขภาวะพระสงฆ์อีก คณะสงฆ์อีกส่วนหนึ่ง เริ่มตั้งแต่ข้อ 15 เป็นต้นไป เขาใช้คำว่ารัฐพึง หรือว่าหน่วยงานพึง หน่วยงานภาคีรัฐพึง อย่างข้อ 18 พูดถึงสิทธิประโยชน์ของสุขภาพที่พระสงฆ์จะพึงได้รับ เพราะฉะนั้นให้รัฐพึงจะให้สิทธิประโยชน์ให้กับคณะสงฆ์ ให้กับพระสงฆ์ สิทธิประโยชน์ในด้านการป้องกันโรค สิทธิประโยชน์ในการรักษาโรคและสิทธิประโยชน์ในการฟื้นฟูรักษาโรคตามหลัก ให้รัฐจัดให้พระสงฆ์มีสิทธิในตรงนี้ ข้อ 19 ให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมไปนั่งอยู่ในคณะกรรมการต่างๆ เกี่ยวกับสุขภาพ เช่น โรงพยาบาลประจำตำบล ขอโควตาสักที่นั่งได้ไหม เพื่อเขามีงบประมาณประมาณเพื่อมีสิทธิมีเสียงในการเป็นปากเป็นเสียงให้กับประชาชน ให้กับคณะสงฆ์อย่างนี้ ให้คณะสงฆ์มีสิทธิในเรื่อง

ของพวกนี้ ให้มีส่วนร่วม 19 นั้น 20 คือให้รัฐจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพของคณะสงฆ์ คณะสงฆ์ ต้องมีสิทธิ์ได้รับการตรวจสอบสุขภาพไม่ใช่มาประกาศปาณา อยู่กับชาวบ้าน แล้วพระสงฆ์แห่กันไป ขอตรวจเขาบอกไม่มีแล้วหมดโควตาค่ะ เพราะสิทธิ์มันมาแค่นี้ วัดขึ้นเอามาแค่นี้ เข็มฉีดยาเอา มาได้แค่นี้ อ้าวแล้วท่านไปอยู่ไหนก็ไม่รู้สิเราก็ไม่ได้รายงานก่อนเคยมี ที่สุพรรณบุรีเขาเล่าให้ผม ฟัง ฉีดวัคซีนป้องกันโรค พระที่อยู่วัดเป็นสลิปยี่สิบก็แห่กันไปขอ เขาบอกไม่มีโควตา โควตาไม่มี มาเพื่อท่าน เมื่อเรามีธรรมนูญสุขภาพสงฆ์แล้ว รัฐพึงจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพคณะสงฆ์ เราก็ สามารถอ้างสิทธิ์ได้และใครละจะเป็นปากเป็นเสียงให้ตรงนี้กับคณะสงฆ์ ก็ขอพึ่งคณะสงฆ์ที่ ทำงานเพื่องานสาธารณสุขสงเคราะห์ตรงนี้ พระสงฆ์นักพัฒนาเป็น intermediate ให้กับคณะ สงฆ์และให้กับหน่วยงานที่สนองงานคณะสงฆ์ในด้านสุขภาพ ให้มีการตรวจสอบสุขภาพและยังบอก ว่าในธรรมนูญสุขภาพนั้นให้รัฐจัดให้มี พระ อสว.ด้วย พระคิลานุปัฏฐาก อยู่ในโครงการที่ 11 คือสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคมของฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ นอกจากนั้นยังบอก ไว้ว่าให้รัฐหรือหน่วยงานของรัฐ คำว่าหน่วยงานของรัฐก็คือหน่วย ในความคิดของผมก็คือหน่วย งานที่เป็นภาคีของรัฐที่เอาเงินรัฐบาลมาจากส่วนใดส่วนหนึ่งมา เช่น สสส. หรือ สปสช. อย่าง นี้ให้รัฐหรือหน่วยงานของรัฐสนับสนุนเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดสุขภาวะในวัด ตรงนี้ ตรงกับโครงการปฏิรูป โครงการที่ 13 คี าวัดประชารัฐสร้างสุข พอटीเลย เพราะฉะนั้นการที่ หน่วยงานภาครัฐหรือทางรัฐจะสนับสนุนนี้เขาไม่ได้เข้ามาแบบสุมสุมห่า เขาเข้ามาบนฐานของ ธรรมนูญฉบับนี้แล้วเอาไปจูนกับโครงการปฏิรูปของคณะสงฆ์

มาตราที่ 22 ให้รัฐสนับสนุนให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้และเสริมสร้างสุขภาพสงฆ์ ข้อ 15 เขียนโดยความให้ชุมชนและสังคมใส่ใจการดูแลพระสงฆ์ด้วยปัจจัย 4 keyword อยู่ตรง นี้ให้ชุมชนและสังคมใส่ใจการดูแลพระสงฆ์ด้วยปัจจัย 4 ปัจจัย 4 คืออะไร อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค โดยเฉพาะเรื่องอาหาร ธรรมนูญฉบับนี้ซึ่งก็ไปจูนกับ พรบ.สุขภาพ แห่งชาติ เขียนไว้ว่าให้ชุมชนและสังคมใส่ใจการดูแลพระสงฆ์ด้วยปัจจัย 4 เขาออกไปทางชุมชน และสังคมด้วยนะ **ข้อ 16** เขาบอกว่าให้รัฐร่วมกันรณรงค์ให้ผู้ผลิตและผู้ค้าอาหาร บิณฑบาต ตระหนักถึงการสร้างเสริมสุขภาพให้พระสงฆ์ ตรงนี้อาจารย์จงจิตร์ อังคตะวานิช ก็เอาไป รณรงค์อยู่ทุกวัน อาจารย์จงจิตร์ จากจุฬา เพราะ สสส. มาทำตรงนี้ “สงฆ์ไทยไกลโรค” **ข้อ 16** **ข้อ 17** ให้รัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสุขภาพสงฆ์ให้ครบวงจร **ข้อ 18** ให้ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดชุดสิทธิประโยชน์ให้กับพระสงฆ์ในด้านสุขภาพไม่ว่าจะเป็นการ ป้องกัน การรักษาและการฟื้นฟู **ข้อ 19** ให้ อปท.องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้พระ สงฆ์มีส่วนร่วมโดยใช้งบประมาณขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเอง งบประมาณที่ออกไป

จาก สช. สปสช. หรือ สสส. อะไรก็แล้วแต่ก็จะซ่อนอยู่ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอะไรอย่างนั้น เพราะฉะนั้นให้พระสงฆ์มีส่วนร่วมอาจจะ เป็น sit down นั่งเป็นกรรมการอยู่ตรงนั้น หรือมีส่วนในการผลักดันให้เองงบประมาณตรงนั้นตรงนี้มาดำเนินการเกี่ยวกับสุขภาพสงฆ์ ข้อ 20 ให้รัฐจัดให้มีการตรวจระบบสุขภาพ ข้อ 21 ให้รัฐจัดให้มีพระคิลานุปัฏฐาก ข้อ 22 ให้รัฐและส่วนอื่นๆ ให้ส่งเสริมสนับสนุนให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพะ ก็คือโครงการวัดประชารัฐสร้างสุข มีช่องทางไปรับงบประมาณจากภาคีเครือข่ายมาทำงานตรงนี้เรื่องหนึ่ง ข้อ 23 ให้รัฐและภาคส่วน ถ้ามีความเป็นไปได้ให้พัฒนาถึงขั้นเป็นหลักสูตรบรรจุอยู่ในสถานศึกษาด้วย แล้วใครจะทำหละคำตอบก็คือมหาลัยสงฆ์ พัฒนาเรื่องสุขภาพะสงฆ์ไปเป็นหนึ่งในสาขาวิชาในมหาลัยสงฆ์ ตอนนี้อยู่ที่มหาวิทยาลัยสงฆ์วัดไร่ขิงเริ่มทำแล้ว ถ้าจำไม่ผิด เขาพัฒนาถึงขั้นเป็นหลักสูตรเอาไปบรรจุเป็นหนึ่งในวิชาที่เรียนนี้ ผอ.ท่านเจ้าคณะจังหวัดเชียงรายก็เป็น ผอ.ใหญ่ คิดตรงนี้ จะเป็นเป็นสาขาหรือเปิดเป็นหนึ่งสาขาวิชาก็ได้เพราะว่าเราทำอยู่ตรงนี้ แล้วถามว่าทำแล้วใช้งบตรงไหน ก็ใช้งบตรงนี้ก็ได้อเพราะว่าเขาบอกเป็นแนวให้เราแล้ว ข้อ 25 ยังให้รัฐสนับสนุนในการรับทำในระบบสารสนเทศ อันนี้คือประเด็นที่ 2 หลักการที่ 2 ที่บอกว่าให้สังคมหรือให้ภาครัฐหรือหน่วยงานของรัฐมาช่วยสนับสนุนในด้านสุขภาพะของสงฆ์ตามข้อ 15 ถึงข้อ 24 ที่ผมพูดได้ชัดเจนก็คือ หนึ่ง ให้รัฐจัดสิทธิประโยชน์ให้กับสุขภาพพระสงฆ์ เพราะเราอาจจะคิดว่าไม่เป็นไร ถ้าเป็นโรก็วิ่งไปโรงพยาบาลสงฆ์ โรงพยาบาลสงฆ์อยู่ที่กรุงเทพที่เดียว แล้วทำไมไม่กระจายไปทั่วทุกที่ เพราะฉะนั้นเวลาทางโรงพยาบาลก็เอาธรรมนุญนี้ไปกำกับ

ถ้าเราไปอ้างสิทธิ์ อาตมาอยากจะทำชมรมป้องกัน อาตมาก็ต้องมีพื้นฐานทางด้านความรู้ สถานะที่วัดก็มี ญาติโยมที่จะช่วยก็มี ขอเปิดคลินิกในวัดได้ไหม สมุนไพรหรือสุขภาพอะไรมันเข้ากับคำว่าป้องกัน แล้วจะไปโยงไปที่โครงการที่ 12 คือการจัดทำฐานข้อมูลพระภิกษุสามเณรและแนะนำพระภิกษุสามเณรไปทำบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อลิงค์ไปที่โครงการให้คณะสงฆ์จัดทำฐานข้อมูลและแนะนำให้พระภิกษุสามเณรไปทำบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อเป็นฐานข้อมูล link ไปโครงการที่ 11 ก็คือโครงการนี้ สาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม ที่เรากำลังช่วยกันทำปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ต้องการให้พระสงฆ์ไปทำบัตรประจำตัวประชาชนส่วนหนึ่งเพื่อไปรับสิทธิประโยชน์ที่จะพึงมีพึงได้ตามธรรมนุญสุขภาพสงฆ์ตรงนี้ เพราะเขากำหนดไว้ว่า ถ้าคณะสงฆ์มีฐานข้อมูลมีอะไรชัดเจนแล้วไม่ใช่พระอนาถาแน่นอน ไม่ใช่ general ที่เขาจะให้ยาระดับทั่วไป เขาจะให้สิทธิพิเศษมากไปกว่านั้น อันนี้เป็นไกด์แล้วต้องโยงไปที่ปฏิรูปด้วย เพราะทุกวันนี้เรามีปัญหาว่าแนะนำให้พระเณรไปทำบัตรประจำตัวประชาชนหลายที่หลาย

แห่งไม่ยอมทำ จริงๆ แล้วเขาต้องการให้ทำเพื่อไปรับสิทธิประโยชน์หนึ่งในนั้นคือสิทธิประโยชน์จากสุขภาพ เพราะฉะนั้นในเรื่องหลักที่ 2 คือให้สังคมและให้ภาครัฐช่วยคณะสงฆ์ตรงนี้ และโยกไปในหลักที่ 3 ท่านดูไปหลักที่ 3 เราเรียกว่าหมวด 4 เราเรียกว่าหมวด 4 ก็คือว่าพอถึงหมวด 4 หมวด 2 พระสงฆ์ช่วยเหลือตัวเองในด้านสุขภาพในเรื่องมักน้อยสันโดษ เรื่องโภชนา **มัตตัญญูตา** เรื่องว่า **มัมมิขมาปฏิปทา** ถ้าหนังสือนี้อยู่ในหมวด 2 หมวด 3 นั่นก็คือสังคมภาครัฐช่วยเรื่องสุขภาพของพระสงฆ์ 15-24 และหมวดที่ 4 นั้น คณะสงฆ์เมื่อเขาช่วยแล้วและก็รู้จักพัฒนาตนเองแล้วเขาช่วยแล้ว เราต้องลุกขึ้นมาเป็นโมเดลให้กับสังคม **เป็นต้นแบบให้กับสังคม** ทำไมเป็นต้นแบบให้กับสังคม ทำไมเขาไปมุ่งหวังที่คณะสงฆ์ ก็เพราะพระสงฆ์มีต้นทุนทางสังคมสูง เมื่อพระสงฆ์แนะนำในเรื่องสุขภาพให้กับสังคม สังคมก็จะเชื่อ เพราะศรัทธา ท่านต้องลุกขึ้นมา ท่านต้องสร้างต้นแบบโมเดลให้กับสังคมด้วย

แต่สุขภาพที่ทางภาคีเครือข่ายต้องการขอให้พระสงฆ์เป็นผู้นำสุขภาพด้านปัญญา ตามปรัชญาของสสส. ตามปณิธานของ สสส. เขาก็ใช้คำว่า พัฒนาสุขภาพอยู่ 4 ด้าน คือ **กาย จิต สังคมและปัญญา** ปัญหานี้แหละคณะสงฆ์จะทำได้ดี สังฆะจะทำได้ดี สุขภาพด้านปัญญา คุณหมอประเวศ วะสี ท่านตีความไว้นิดๆ ตาม definition ของ สสส. ท่านบอกว่าให้พระสงฆ์ชี้ทางแนะนำ ถ้าเอาคนเป็นโรคซึมเศร้า พระสงฆ์จะมีส่วนในด้านของสุขภาพปัญญาได้อย่างไร ให้พิจารณา ให้ไปแนะนำ ให้ไปสอน ให้ไปแนะนำพร่ำสอน ถ้าชาวบ้านเขามีปัญหาในโรคซึมเศร้าในการไม่เข้าเห็นสังฆธรรมพระสงฆ์จะถนัดในเรื่องนี้ ใช่ไหม สุขภาพกายไม่ต้องเป็นห่วง พวกเอาไปทำวิจัยเองบ สสส. ไปทำ นี่ผมเช็คดูแทบทุกเรื่องจะทำได้เฉพาะเรื่องสุขภาพกายในที่ประชุม สสส. ผมเป็นกรรมการ สสส. ผมจะไล่เช็คทุกคน หน่วยงานไหนที่เอางบประมาณของ สสส. ไปทำ ไปทำแล้ว cover 4 สุขภาพใหม่ หลายหน่วยงานตอบไม่ถูก โดยมากก็ happy moment, happy funny, happy page, happy อะไรอยู่ตรงนั้น ผมก็ถามว่ามันเป็น happy อะไรตรงนี้ เขาก็บอกว่ามันเป็นสุขภาพกาย แล้วปรากฏว่าเมื่อทำไปแล้วจุดอ่อนคือทำแล้วไม่ยั่งยืน ต้นเหตุไม่ยั่งยืนก็เพราะว่าไม่เข้าถึงเข้าใจ ไม่เข้าถึงภาวะปัญญา ก็เลยไม่ยั่งยืน ผมประชุมทุกครั้งที สสส. ผมจะแนะนำตลอด เพราะฉะนั้น คุณต้องไปให้เข้าถึงสุขภาพปัญญา ในเรื่องของธรรมานุญสุขภาพของพระสงฆ์ก็เหมือนกันที่ว่าพระสงฆ์ต้องลุกขึ้นมาแล้วก็เป็นตัวอย่างให้กับสุขภาพ

ในด้านสุขภาพปัญญา ให้เราซึ่งมีความสนิทชิดเชื้อกับเรื่องของปัญญาทางพุทธศาสนาให้ช่วยกันเผยแผ่ตรงนี้ เช่นเรื่อง **อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา** ถ้าเขาเกิดภาวะซึมเศร้าภาวะโรคเครียดใน

¹ หนังสือ ธรรมานุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ.2560.

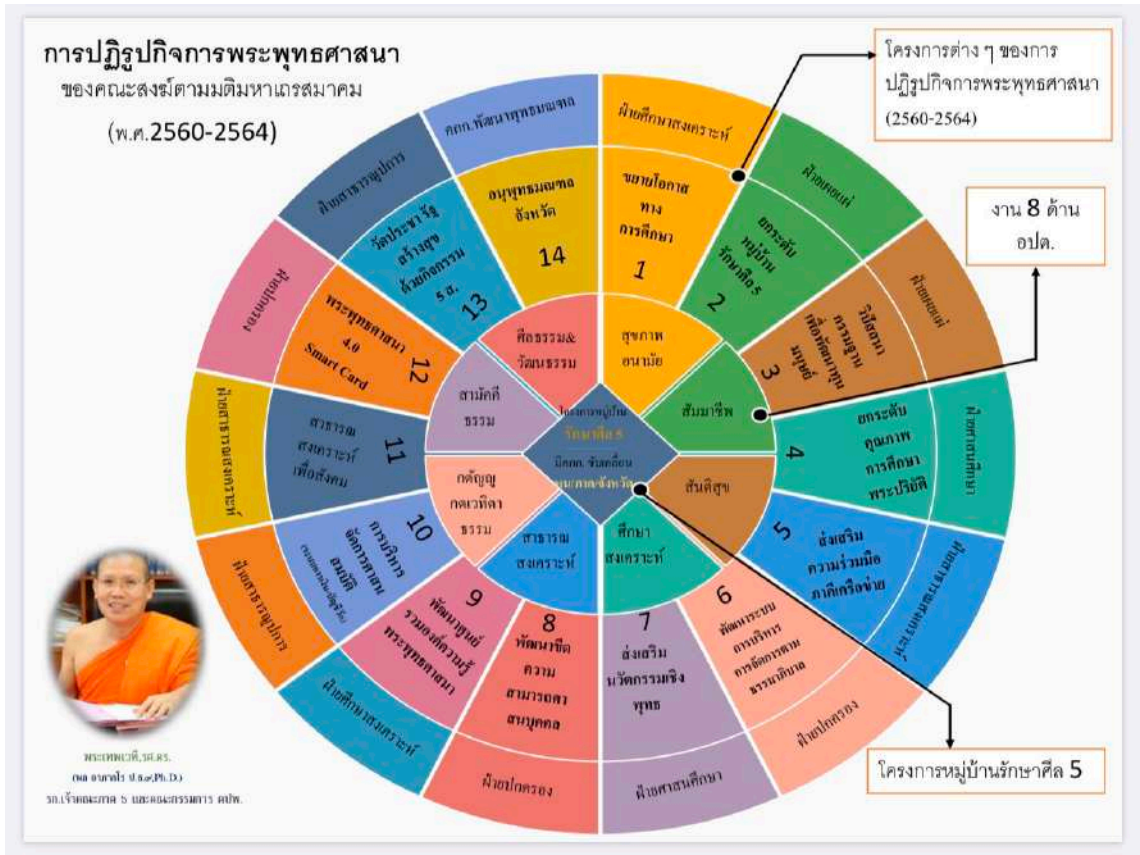
ปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องนั้นเรื่องนี้ เรื่องเศรษฐกิจเรื่องอะไรต่างๆ คณะสงฆ์จะไปผิดวัคชิน เรื่องของ สุขภาวะปัญญาให้เขาอย่างไร ความหมายก็คือไปเทศน์ ไปแนะนำเขาอย่างไรนั่นเอง เขาเรียก **สุขภาวะปัญญา** ให้มีเมตตา กรุณา ให้อภัยจกมุกิตา ให้อภัยเป็นคนปล่อยวาง ให้อภัยเป็นคนมอง โลกตามความเป็นจริง อย่าไปยึดมั่นถือมั่น อย่าไปคิดว่าเป็นตัวกูของกู นี่เป็นสุขภาวะปัญญา ทั้งนั้นเลย เขามาทำทนายพวกเราที่เป็นโมเดลของเรื่องของสุขภาวะมาแล้ว เราต้องไปเติมและ เสริมตรงนี้ ซึ่งโดยมากโยมทุกๆ ไปที่เขานำงบประมาณไปทำ เขาตีความเรื่องคำว่าสุขภาวะ ปัญญาไม่ค่อยแตก แล้วก็ถามผมเรื่องสุขภาวะปัญญาคืออะไรพระอาจารย์ แต่คุณหมอประเวศ ท่านบอกว่าให้มี definition ของคำว่าสุขภาวะปัญญาเขาจะบอกว่าให้มี เมตตา กรุณา เอื้อเพื่อ เพื่อแผ่อะไรต่อกัน อันนี้ก็ส่วนหนึ่ง แต่ผมอยากจะให้พวกเราซึ่งเป็นโมเดลของด้านสุขภาวะมีความแตกต่างกันในเรื่องของสุขภาวะปัญญา นั่นก็คือถ้าเกิดทุกข์ทางกายไม่เป็นสุขภาวะทางกาย แล้วนี่เราจะเติมเต็มเรื่องของสุขภาวะปัญญาให้เขาอย่างไร นั่นก็คือให้เขาพิจารณาตามหลักของ พระธรรมวินัยหรือตามหลักพุทธศาสนา ทุกอย่างมันเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ก็ว่าไป เป็น ไตรลักษณ์เป็นเรื่องของรู้จักปล่อยวาง อันนี้ผมแนะนำเป็น guideline ให้ ก็จะมานวทกันเข้ากับ 3 ส่วนที่เรากำลังทำอยู่ซึ่งผมถือว่าเป็น **สุนัขขี้ตัง สุนัขคะลัง** ก็คือว่าตอนนี้คณะสงฆ์ท่าน ได้ดำเนินการปฏิรูปแล้วในโครงการ 13 บวก 1 ในขณะที่เดียวกันใน 13 บวก 1 นี้มีช่องทางที่ทาง หน่วยงานภาคีเครือข่ายจะเข้ามาช่วยในด้านสุขภาพ สุขภาวะ ก็มีอยู่ใน 13 นี้ก็คือผมนับเล่าให้ ฟังโครงการ 13 โครงการ มีโครงการที่ 1 การศึกษาเพื่อสังคม โครงการที่ 2 การยกระดับ หมู่บ้านรักษาศีลห้า โครงการที่ 3 วิปัสสนาเพิ่มทุนมนุษย์ โครงการที่ 4 การยกระดับการ ศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งโครงการที่ 4 ของการปฏิรูปการพระพุทธศาสนานี้ประสบความสำเร็จ มาก นั่นคือคณะสงฆ์สามารถผลักดันให้เกิดกฎหมายนักธรรมบาลีและปริยัติธรรมแห่งสามัญ เกิดขึ้นในรอบร้อยปี ส่วนนี้แค่เราทำงานเป็นแผนทำงานเป็นระบบปฏิรูปแค่ 2 ปี เราประสบความสำเร็จในการผลักดันให้มีกฎหมายเกิดขึ้นในคณะสงฆ์อีก 1 ฉบับ เราเรียกว่า **กฎหมายนัก ธรรมบาลีและปริยัติสามัญ** มีรองรับเหมือนมหาจุฬาฯ มหามกุฏฯ โครงการที่ 5 คือโครงการ ร่วมมือภาคีเครือข่าย โครงการที่ 6 คือโครงการธรรมาภิบาล โครงการที่ 7 คือนวัตกรรม เจริญพุทธ โครงการที่ 8 คือโครงการยกระดับพัฒนาขีดความสามารถของสาธารณบุคคล ก็ รวมอยู่ในโครงการที่ 8 นี้ด้วย ของท่านที่มาอบรมในวันนี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับพัฒนา ขีดความสามารถของสาธารณบุคคล โครงการที่ 9 คือโครงการ KM อันนี้คือว่ากั้นการรวบรวม องค์ความรู้ โครงการที่ 10 คือโครงการจัดทำบัญชีและศาสนสมบัติวัด ในเขตวัดของพวกเรา dateline วันที่ 31 ธันวาคม โครงการที่ 11 คือโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม อยู่ใน

ฝ่ายของสาธารณสงเคราะห์ เลขาใหญ่มาแล้วรับไป 3 โครงการ หนึ่งภาคีเครือข่ายคือโครงการที่ 5 สองคือโครงการที่ 11 สาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม 2 โครงการ รับสัมปทานไป 2 โครงการ จาก 13 โครงการของคณะสงฆ์ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ซึ่งท่านมุ่งมั่นไว้ว่าจะ focus ไปในเรื่องของสุขภาพในแผนที่ 1 นี้ 60-64 นี้ แล้วก็โครงการที่ 12 คือโครงการจัดทำฐานข้อมูลพระภิกษุสามเณรและแนะนำพระภิกษุสามเณรไปทำบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อไปตอบโจทย์ในโครงการที่ 11 ส่วนหนึ่ง โครงการที่ 13 คือโครงการวัดประชารัฐสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5ส. ซึ่งเป็นฝ่ายของสาธาณูปการ และถ้าเราดูตามธรรมนูญตรงนี้มีอยู่ตรงนั้นอีกนั่นก็คือข้อ 22 อันนี้คือวัดประชารัฐสร้างสุข ถ้าท่านจะทำตรงนี้ท่านทำได้ และโครงการที่ 14 นั้นเป็นโครงการที่แต่งตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรีเรียกว่าโครงการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพุทธศาสนาแห่งโลก และในส่วนของภูมิภาคเราเรียกว่า โครงการพัฒนาอนุพุทธมณฑล ในส่วนของภาค 6 เราก็เห็นภาพรูปร่างกันหมดเมื่อวานก็จังหวัดเชียงรายเดินไปก่อนพวกแล้วอย่างนี้เป็นต้น

อันนี้คือที่ไปที่มาของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาบวกกับงานที่ทางภาคีเครือข่ายหรือหน่วยงานภาครัฐที่จะเข้ามาช่วย ประกอบกับเรามีธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาตินี้เป็น guideline จึงเป็นที่รวมกันมาของความเป็น สุนัขขี้ตัง สุ่มังคะลั้ง เพราะฉะนั้น ขอให้ท่านในฐานะที่เป็นตัวกลางในการโยงกับภาคีเครือข่าย ไม่ว่าจะ เป็น สสส. สปสช. หรือกรมอนามัย อะไรต่างๆ นี้ ท่านไปเชื่อมมาในฐานะที่ท่านมีปฏิสัมพันธ์กับทางภาคีเครือข่าย ในขณะเดียวกัน พวกผมหรือหลายท่านอยู่ตรงนี้ท่านก็เป็นพระนักปกครองไปด้วย ก็จะเชื่อมงานตรงนี้เสนอในฝ่ายปกครอง แต่ผมดึงท่านพระนักพัฒนานิดหนึ่ง ทำงานตรงนี้ขอให้สื่อถึงฝ่ายปกครองด้วย ไมอย่างนั้นจะกลายเป็นว่ามาอยู่แค่ตรงกลางแล้วก็ป็นงานตรงนี้ ซึ่งฐานหรือว่าหน่วยบุคลากรที่เราเอาไปใช้ เป็นพระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนา จะถูกจะผิดฝ่ายปกครองทิ้งไม่ได้ เมื่อวานคุยกับหลวงพ่อลำปางแล้ว อย่งไรต้องให้ท่านรู้ อย่งไปจนเฉพาะภาคีเครือข่ายแล้วก็ทำของเรา แล้วก็เอาพระสงฆ์ พระเณรไปทำ ทำแล้วถ้าดีหรือไม่ดีไม่พ่นมือฝ่ายปกครอง อันนี้ดึงเฉยๆ นะ เตือนดีกว่า ยังไงต้องรายงานท่าน หลวงพ่อรองอำเภอรองจังหวัดก็อยู่ตรงนี้ ต้องทราบอยู่ตลอดเวลา มันต้อง link ถึงกัน ภาระท่านทำงานได้สบายใจ เพราะทำอยู่ในยุคของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ซึ่งวันนี้ก็มีมาในช่องของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งมีหลวงพ่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชย์เป็นประธานระดับชาติ และเลขาธิบดีชาติก็มาตรงนี้ท่านเจ้าคุณมงคลวรการ ท่านก็คงจะได้ทำในเชิงของการบูรณาการกัน ในเรื่องขององค์ความรู้ในภาพรวมนี้ ผมก็มาแลกเปลี่ยน

เปลี่ยนเรียนรู้ให้ท่านได้รับทราบ เห็นภาพได้ชัดเจน ถ้ามีอะไรก็ปวารณา ก็ช่วยๆ กัน ทำให้งานของพระพุทธศาสนาของเราได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยหวังอย่างเดียวนั้นก็คือ **จีรัง ตិฏฐะตุ พุทธศาสนะนัง** ขอให้ท่านทั้งหลายได้ตั้งจิตตั้งใจ **จีรัง ติฏฐะตุ พุทธศาสนะนัง, จีรัง ติฏฐะตุ พุทธศาสนะนัง, จีรัง ติฏฐะตุ พุทธศาสนะนัง** ขอให้พระพุทธศาสนาของเราเจริญมั่นคงยั่งยืน อยู่คู่กับประเทศไทยไปตลอดตราบนานเท่านาน ด้วยเทอญ สาธุฯ

คำกราบเรียนถวายรายงาน
โดย
พระมงคลวรารากร
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา
เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
ของมหาเถรสมาคม

กราบเรียน พระธรรมเสนาบดี รองเจ้าคณะภาค 7 เจ้าอาวาสวัดพระธาตุตอดอยสุเทพ
กรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม ที่เคารพอย่างยิ่ง

เกล้าฯ พระมงคลวรารากร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
ของมหาเถร-สมาคม ในนามคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมพิธีนี้ ต่างมีความปีติในเมตตา
คุณที่พระเดชพระคุณฯ ได้เมตตามาเป็นประธานพิธีเปิดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความ
เข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการ
สาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ในวันที่

เนื่องด้วยฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม ได้จัดทำโครงการพระสงฆ์
นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ โดยสำนักงานกองทุน
สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนการดำเนินงานผ่านมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางสาธารณสงเคราะห์
ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคม พัฒนาขีดความสามารถพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำ
ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยประสานการดำเนินงานร่วมกับคณะสงฆ์ทั้งฝ่ายมหานิกายและ
ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ทำงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น บนหลักการใช้ทางธรรมนำทางโลก และ
ประสานการดำเนินงานร่วมกับฝ่ายปกครองคณะสงฆ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพระศาสนาและ
สังคมโดยรวม อันเป็นไปภายใต้พระธรรมวินัย ซึ่งสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมความร่วมมือ
ภาคีเครือข่ายและโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์
การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2560-2564 โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินการ ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาและส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์
นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ในการสร้างสังคมสุขภาวะ
2. เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้และสื่อการเผยแพร่การสร้างสังคมสุขภาวะโดย

พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

3. เพื่อให้เกิดการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

การจัดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ ได้อาราธนาพระสังฆาธิการ ประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ประจำจังหวัด และเชิญผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และภาคีเครือข่าย เข้าร่วมงาน เพื่อรับทราบ และเกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์

การจัดงานในครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จากคณะสงฆ์หนเหนือ โดยพระเดชพระคุณ พระวิสุทฐิวงศาจารย์ เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ พระธรรมเสนาบดี รองเจ้าคณะภาค 7 พระเทพเวที เจ้าคณะภาค 6 ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำปาง วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตลอดจนหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ของจังหวัดลำปาง ได้ให้ความร่วมมือจัดพิธีครั้งนี้เป็นอย่างดีเรียบร้อยด้วยดี จึงขอขอบพระคุณและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลแล้ว เกตุฯ ขอกราบอาราธนาพระเดชพระคุณฯ ผู้เป็นองค์ประธาน ได้โปรดเมตตากล่าวเปิดการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เพื่อความเป็นสิริมงคล แก่พระเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ คณะกรรมการดำเนินงาน และผู้เข้าร่วมงาน

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

คำกล่าวเปิดงาน
โดย
พระธรรมเสนาบดี
รองเจ้าคณะภาค 7
เจ้าอาวาสวัดพระธาตุดอยสุเทพ
คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
ของมหาเถรสมาคม

ขอถวายความนับถือยังท่านเจ้าคุณพระเทพเวที เจ้าคณะภาค 6 พระจินดารัตนาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดลำปาง และรองเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย ท่านเลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ พระสงฆ์เถรานุเถระที่เคารพรักนับถือทุกรูปทุกองค์

เจริญพร ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ท่านผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดลำปาง และก็เจริญพรเจ้าหน้าที่ทุกส่วนทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเจ้าของสถานที่ คือวิทยาลัย เป็นที่น่ายินดีที่โครงการสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมที่เกิดขึ้นนี้ ก็เพื่อปฏิบัติงานตามชื่อเรียกว่าสาธารณสงเคราะห์ คือการสงเคราะห์ทั่วไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจงแต่เฉพาะพระสงฆ์เราอย่างเดียวเท่านั้น ก็รวมความหมายที่กว้าง งานด้านสาธารณสงเคราะห์ก็เป็นงานหลักอันหนึ่งของการคณะสงฆ์ โดยการคณะสงฆ์นอกจากจะมีการปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ก็เป็นงานสำคัญของคณะสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานสาธารณสงเคราะห์นี้ก็ยิ่งไปอยู่ในหลักของ อปต. ในเรื่องหลักการทำงานของ อปต. ของคณะสงฆ์ด้วย เพราะฉะนั้น มันจึงเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และก็สร้างสรรค์ประโยชน์ช่วยเหลือสงเคราะห์ อนุเคราะห์บุคลากรทั้งในส่วนที่เป็นพระสงฆ์ตลอดจนถึงพุทธศาสนิกชนทั่วไป เราก็สงเคราะห์ได้ทั้งฆราวาสญาติโยม ทั้งฝ่ายคฤหัสถ์ ทั้งบรรพชิต ก็เรียกว่า เราทำการสงเคราะห์อนุเคราะห์ ช่วยเหลือเกื้อกูล อันนี้ก็อยู่ในหลักของการเมตตา เมตตานี้ก็คือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำเพื่อโลกของเรานี้ให้ไปได้ พุทธองค์ตรัสพุทธสุภาชิติว่า **โลโกปัตถัมภิกาเมตตา** แปลว่า **เมตตาธรรมเป็นเครื่องค้ำจุนโลก** แล้วเมตตาธรรมนี้เราทำอย่างไร การที่เราได้ทำเราได้ลงมือทำหรือว่าเราได้ปฏิบัติจริงด้วย แล้วก็มีใจด้วย 2 ประการนี้ ถึงจะเป็นการเกื้อกูล หรือว่าเป็นการอุปถัมภ์ค้ำจุนกัน อย่างโครงการสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมที่เกิดขึ้นมานี้ ก็เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม จับต้องได้ ทุกคนจับต้องได้ ทุกคนได้รับการดูแลได้รับ

การอุปฐากได้รับการอุปถัมภ์ ที่นี้มันก็ตรงประเด็นเข้าสู่ โลกโปกตมภิกขา เมตตา แปลว่า เมตตาธรรมเป็นเครื่องค้ำจุนโลก ค้ำจุนพระบวรพุทธศาสนาด้วย พระพุทธศาสนาเป็นศาสนที่พึ่งของโลก

เมื่อวันสองวันนี้ผมก็ได้ไปในงานการถึงแก่ภรรยาหรือว่าละสังขารของพระเดชพระคุณหลวงปู่พระพรหมมงคล ซึ่งพระสงฆ์เรานั้นน้อยนักที่จะไม่รู้จักหลวงปู่หลวงปู่ หลวงปู้ นี้ถือว่าเป็นผู้ที่ช่วยเหลืออุปถัมภ์สนับสนุนพระสงฆ์เรามาโดยตลอด ปีนี้เมื่อออกพรรษาภิกษุนี้ไปถวายผ้ากฐินร่วม 60 แห่งทั่วภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคเหนือทางด้านเชียงรายแพร่ น่าน อะไรต่างๆ นานา เป็นผู้ที่เป็นหลัก แต่ตอนนี้เราก้เรียกว่าสูญเสียท่านไป ท่านอยู่ท่านจะอุปถัมภ์หมดเลยทั้งการคณะสงฆ์ ทั้งการบ้านเมือง ทั้งฝ่ายญาติโยม สาธุชน เรียกว่าขอพึ่งอะไรท่านได้หมด เป็น **สังฆัง ธรรมัง คัจฉามิ** เป็นที่พึ่งจริงๆ เป็นที่พึ่งพระสงฆ์เป็นที่พึ่งจริงๆ อันนี้เราก้เอามาเป็นต้นแบบของพวกเรา ของคณะสงฆ์เรา

การที่ทุกๆ ท่านได้มาสมมนากันในวันนี้ก็อยากจะฝากวัตรปฏิบัติของหลวงปู่ หรือนำเอาวัตรปฏิบัติของหลวงปู่มาใช้เป็นต้นแบบ เป็นเครื่อง เป็นหลักยึดในการที่เราทั้งหลายจะได้ไปทำการสงเคราะห์ ทั้งชาวบ้าน ทั้งพระ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระคิลานุปัฏฐาก เป็นผู้ที่ดูแลเอาใจใส่ หรือว่าอุปฐากพระสงฆ์ พระภิกษุสามเณร ผู้อาพาธ ผู้ป่วยไข้ ผู้เจ็บป่วย ผู้ไม่สบาย เราจะได้มีโอกาสได้ดูแลและรักษา และเป็นการให้กำลังใจไม่ทอดทิ้ง พระพุทธองค์มีพระพุทธบัญญัติไว้ว่า **ผู้ใดอุปฐากภิกษุใช้ชื่อว่าอุปฐากเรคถาคต** ใครอยากไปอุปฐากพระคถาคตก็ให้อุปฐากภิกษุผู้ที่เป็นไข้ อันนี้เราก้ต้องถือเอาไปเป็นหลักในการปฏิบัตินี้ อันนี้เป็นหลักยึดที่สำคัญที่จะทำให้เราทั้งหลายได้มีความภาคภูมิใจและก็เป็นหลักในการในการทำงาน เป็นหลักชัยในการทำงานเพื่อให้เราทั้งหลายได้มีความเข้มแข็ง ไม่ท้อถอย พระบรมศาสดา สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงปฏิบัติไปแล้ว พระพุทิตัดตติสสะที่เราได้รับทราบมา ไม่มีใครดูแลท่านท่านเป็นโรคผี ฝ้านุงฝ้าสบงจิวร เปรอะเปื้อนไปด้วยน้ำหนอง แล้วก็ผีพุงตุ่มต่างๆ นานา ที่เกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่เม็ดถั่วเขียว มาจนเม็ดถั่วลิสง มาจนกระทั่งเม็ดมะตุม ผลมะตุมนี้เราจะรู้ลูกมันไม่ใช่บ่อยๆ แผลของท่านพุงตุมถึงกระดูกเลย ไม่มีใครดูแลทิ้งไว้ แล้วก็วันหนึ่งเมื่อพระพุทธองค์เมตตาแล้วพระพุทิตัดตติสสะก็เข้าไปปรากฏในพระญาณของพระองค์ ตอนนั้นพอสายๆ หน่อยก็เวลาประมาณนี้แหละ การที่เรานั่งฟังกันการที่เราเปิดการประชุมกันในวันนี้แหละ พระพุทธองค์ก็เสด็จไปที่กุฏิที่อยู่ของพระพุทิตัดตติสสะเถระ พอพระองค์ไปถึงนี้ทำยังไง พระองค์ก็ให้เขาต้มน้ำแล้วก็เอาฝ้านุงมาซักที่ละผืนแล้วเอาไปตาก ซักฝ้าสบงก่อน ซักๆ ขยำๆ ในน้ำร้อนเสร็จแล้วก็ตาก พอแห้งแล้วก็เอาไปนุงและก็เอาฝ้าจิวรมาทำอีก ขยำ ซัก ตากแล้วก็เอาไป

ให้นุ่ง แล้วก็ใช้ร่างกายของพระพุทธรูปติดตีสถระ เป็นน้ำหนอง เนื้อตัวท่านเปื่อยหมดแล้วมีแต่น้ำหนอง ท่านก็พยายามเช็ดทำความสะอาดจนร่างกายเบาสบายปราศจากโรคแล้ว พระพุทธองค์ก็ได้ทรงเทศนาสั่งสอนทำให้จิตใจของท่านปลอดโปร่งโล่งใจคือไม่ยึดถือในเรื่องของสังขารร่างกาย ในที่สุดจิตก็หลุดพ้นจากอวิชชาและก็ได้บรรลุนิพพาน ต่อหลังพระสงฆ์ทั้งหลายก็มาทูลถามพระองค์ว่าเป็นพระอะไร พระพุทธองค์ก็บอกว่ามันเป็นกรรมพุทธรูปติดตีสถระ

กาลก่อนจะมาเป็นพระนี่ท่านเป็นพรานมาก่อน และก็ไปหักปีกนกบ้าง ทำอะไรนกต่างๆ นานา ได้นกมากลั่นนกจะบินหนีหักปีกเขาบ้างอะไรเขาบ้าง ก็เลยมาเป็นกรรมฝังมาต้องมาป่วยอย่างหนักและไม่มีใครดูแล แล้วพระพุทธองค์ก็ได้ไปดูแลก็อันนี้เป็นที่มาคำว่า ผู้ใดอุปัฏฐากภิกษุไข้ก็เท่ากับว่าได้อุปัฏฐากเราภาคต แม้แต่พระพุทธองค์ก็ได้ทรงเป็นต้นแบบแบบแผนมาแล้ว เพราะฉะนั้นโครงการที่ทำขึ้นมาี้ เรียกว่าเดินดำเนินตามรอยของพระบรมศาสนาของเรา เพราะฉะนั้นคราวนี้ก็เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งหรือว่าเกิดเป็นกำลังใจให้แก่พระเราที่จะไปทำหน้าที่นี้ ไม่เพียงแต่ว่าพวกเราต้องไปทำเอง พวกเราจะต้องไปทำการเผยแผ่อย่างท่านเจ้าคณะจังหวัดเชียงรายต่อไป ท่านก็ต้องเอาไปชักชวนพระให้มาร่วม ให้มาร่วมมากๆ ให้มาร่วมกันทำกิจนี้ ต่อไปจะมีจิตอาสาเต็มเลยในฝ่ายสาธารณะในฝ่ายศาสนา ที่นี้ทางฝ่ายฆราวาสญาติโยมก็มีจิตอาสาดูแลการเจ็บป่วยของคนไข้เจ็บป่วยต่างๆ นานานี้ ก็มี อสม. ดูแลกัน ดูแลคนเจ็บคนป่วย ไปเยี่ยมกันตามบ้านตามที่อยู่อาศัย ต่อไปพระสงฆ์เราก็จะต้องทำอย่างนั้นและก็โครงการนี้ก็ยิ่งสงเคราะห์เข้าไปในหลักของ อปต. ซึ่ง อปต. นี้ก็เป็นกิจที่สำคัญที่ทางคณะสงฆ์เราจะได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง และก็ทำให้เป็นที่รักของชาวบ้านเป็นที่รักของศรัทธาประชาชน ช่วยกันเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ก็เรียกว่าช่วยกันรักษาสังคมไว้ด้วยหลักศีลธรรม ด้วยความเสียสละ ด้วยความรัก ด้วยเมตตาธรรม คราวนี้เวลาเรามาบอกหรือว่ามาเทศน์มาสอนญาติโยมให้มีความรัก ให้มีความเมตตาธรรม มันก็จะเดินไปด้วยกันได้

ในปัจจุบันนี้เราจะเห็นว่าสังคมนี้ขาดสิ่งเหล่านี้มาก จิตใจของคนทุกวันนี้ก็เรียกว่าเป็นจิตใจที่ไม่ค่อยจะให้อภัยซึ่งกันและกัน จิตใจที่จะมากไปด้วยโทษ จะเห็นว่ามิอะไรนิดๆ หน่อยๆ กระทบกระทั่งกันนิดๆ หน่อยๆ ก็ต้องทำร้ายกัน ต่อสู้กันประหัดประหารกัน ทำให้คนต้องได้รับบาดเจ็บเสียชีวิต เห็นกันมีจำนวนมากและก็มากขึ้นๆ แม้กระทั่งลูกก็ยังกล้าที่จะทำร้ายพ่อแม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าอะเหินตะหนัดมากเกินไป คือตกอยู่ภายใต้อาณัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งคือโทษอาณัติโทษที่หมายควาว่าขาดในเรื่องของเมตตาจิต เมตตาธรรม ความรักใคร่มีลดน้อยลงไป คนเราจะไปยอมเป็นทาสของอาณัติไปเสียทั้งหมดทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคืออาณัติโทษหรือว่าอาณัติที่ไม่ดีทั้งหลาย ไม่ว่าจะจะเป็นความอิจฉาริษยา ความต่างๆ นานาก็มีมาก คนทุก

วันนี้ก็จะมากไปด้วยอารมณ์เหล่านี้และอารมณ์เหล่านี้ได้มาเปิดเผยได้มาทำร้าย ได้มาทำลาย ความสงบสุขของสังคมของมนุษย์เราเป็นจำนวนมาก มนุษย์เราสังคมเรานี้อยู่เป็นสุขได้ยาก เพราะว่าคนทั้งหลายได้ตกเป็นทาสของอารมณ์ทั้งหลายทั้งหมดนี้ แล้วเรามีวิธีใดที่จะช่วยลด ภาระแสรอารมณ์ร้อน อารมณ์แห่งความโกรธ อารมณ์แห่งความโศก อารมณ์แห่งความเศร้า ทั้ง หลาย ก็นี่แหละคือโครงการสาธารณะสงเคราะห์ที่เราจะช่วยแบ่งเบา ปิดเป่าทุกข์ที่มันเกิดขึ้น มาในสังคมของเราให้มันเบาบางและได้หาย สมกับที่พวกเราทั้งหลายกำจัดทุกข์ๆ ไป ได้ตั้งใจ กันที่จะทำงานในดำนนี้ให้เกิดเป็นประโยชน์แก่หมู่ แก่คณะ แก่พวกเรา ที่เรียกว่าที่เป็นจริงเป็น จังจริงๆ

เพราะฉะนั้น ก็ต้องขออนุโมทนาขอบคุณกับทุกส่วนทุกฝ่ายที่ได้ตั้งใจที่ได้กระทำการ งานนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ในนามของกรรมการฝ่ายสาธารณะสงเคราะห์ ฝ่ายคณะสงฆ์ ก็ขอขอบคุณทุกส่วนทุกฝ่ายที่ได้มาร่วมใจกันมาทำงานชิ้นนี้ มาประชุมสัมมนาการครั้งนี้ให้ สำเร็จลุล่วงสมดังความตั้งใจและความมุ่งมั่นไว้ ก็ขออนุโมทนาขอบคุณวิทยาลัยเทคโนโลยีและ การจัดการ กฟผ.แม่เมาะ ท่านการุญ พรหมประกอบ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและการ จัดการ กฟผ.แม่เมาะ และทุกส่วนทุกฝ่าย และก็พระสงฆ์ทุกรูปทุกองค์ ขอให้ทุกๆ ท่านจงได้ รับพร และก็ขอให้ทุกท่านได้มีความตั้งใจที่จะทำงานสงเคราะห์นี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็ขอ อำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย กุศลผลบุญทั้งหลาย ได้คุ้มครองปกป้องรักษาคณะสงฆ์เราทุกๆ ท่าน ญาติโยมทุกๆ คน ปราศจากทุกข์โศกโรคภัย มีความประสงค์มุ่งหมายสิ่งใดก็ขอให้ชีวิต สำเร็จผล สมปรารถนาทุกประการ ขอให้ทุกท่านเจริญด้วยจตุรพิธพรชัย 4 มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ตลอดไปทั่วกาลทุกท่าน ทุกรูปทุกองค์เทอญฯ

เวทีสัมมนา การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

กำหนดการ

วันเสาร์ที่ 14 ธันวาคม 2562

สถานที่

ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟผ.แม่เมาะ
ตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

พระครูพิพิธสุตารดร ดร. ที่ปรึกษาคณะทำงานโครงการฯ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ – ท่านให้มาพูดเรื่องกลไกการขับเคลื่อนโครงการฯ การที่จะมีเวทีการทำงานตามกรอบระยะเวลา เอาเป็นว่าระยะเวลาของโครงการนี้ หลังจากนั้นเราจะเดินต่ออย่างไรค่อยว่ากัน เพราะว่าโครงการนี้มีทุนสนับสนุนต่อเนื่องเล็กน้อยในแต่ละจังหวัดที่จะไปทำงานต่อที่นี้ก็จะเริ่มจุดเริ่มต้นที่จะไปสู่งานสาธารณสงเคราะห์ที่เรียกว่ามีระบบมีกลไกการทำงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ถ้าดูกลไกผมคิดว่าในเอกสารหรือคู่มือการประชุมนี้มีอยู่แล้ว โดยโครงการได้กำหนดไว้ในระดับหนึ่งที่จะต้องประกอบด้วยเจ้าคณะจังหวัด เป็นประธานนี้ หรือหลวงพ่ोज้าคณะจังหวัดจะมอบหมายให้คนนั้นคนนี้ทำก็มีความเป็นไปได้เช่นเดียวกัน แต่ว่าถ้าหลวงพ่ोज้าคณะจังหวัดนั่งเป็นประธานได้ จะสุดยอดมากเลย ที่นี้กลไกก็บอกว่ารองประธานก็น่าจะเป็นท่านประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ถ้าเป็นเมืองน่านก็จะเป็นทางท่านอาจารย์พระครูสุจิตนันทกิจ เป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ หรือจังหวัดน่านจะบอกให้หลวงพ่อพระครูสมคิดเป็นประธานในการดำเนินงานก็ได้ มีความเป็นไปได้เช่นเดียวกันในแง่ของการทำงานก็อยากจะได้เจ้าคณะจังหวัดเป็นประธาน

กลไกจังหวัด

เจ้าคณะจังหวัด (เป็นประธาน)

ประธานสาธารณสงเคราะห์จังหวัด (รองประธาน)

พระสงฆ์นักพัฒนา (งานสาธารณสงเคราะห์ 5 ด้าน)

เลขานุการ ได้แก่ เลขานุการประธานสาธารณสงเคราะห์จังหวัด

ผู้ช่วยเลขาธิการ ได้แก่ ประธานพระคิลานุปัฏฐาก พระนักสื่อสารในจังหวัด (ถ้ามี) หรือแล้วแต่ประธานสาธารณสุขสงเคราะห์จังหวัดคัดเลือก

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

พัฒนาชุมชน (พช.)

และอื่นๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ. เทศบาล อบต.)

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

สำนักงานเกษตรจังหวัด

พุทธสมาคมจังหวัด

ประธานสมัชชาสุขภาพจังหวัด

ลักษณะงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ก็เป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วว่าประกอบด้วย การสงเคราะห์ เกื้อกูล พัฒนา บูรณาการ การบูรณาการนี้คือขั้นสูงสุดแล้ว นั่นก็คือพยายามที่จะรวบรวมหาเครือข่ายในการจัดการให้เกิดกลไกในการทำงานที่เชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ ถ้าดูจากที่นำเสนอก็จะประมาณนี้ครับตามสไลด์ที่ปรากฏบนหน้าจอนี้

ผมเลยคิดว่าควรจะมีเพิ่มเติมอีกนอกจากจะมีความเกี่ยวข้องของนั้นก็คือเจ้าของสถานที่ หน่วยงานท้องถิ่นต่างๆ อบจ. เทศบาล หรือ อบต. ต้องเชื่อมโยงกันให้ได้ อย่างเช่นสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดหรือ พมจ. เพราะว่าเขาดูแลทั้งเยาวชนและคนแก่จึงควรจะต้องมาเป็นกลไก สำนักงานเกษตรจังหวัดก็ควรตั้งเข้ามาด้วยเช่นเดียวกัน รวมไปถึงตอนนี้ถ้าพูดถึงเรื่องสุขภาพในภาคประชาชนทุกจังหวัดมีกลไกอันหนึ่งก็คือคณะกรรมการสมัชชาสุขภาพจังหวัด เวลาจะไปประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ที่กรุงเทพฯ ปีนี้จัดวันที่ 18 ถึง 20 นี้ ก็จะมีคณะพระสงฆ์ไปร่วมในงานด้วย ก็จะมีประธานสมัชชาจังหวัดทุกจังหวัดเพราะว่าพระสงฆ์เราทำเรื่องสุขภาพ ด้วย

อันนี้พูดถึงกลไกถ้าวันนี้เราได้แนวทางการดำเนินการก็จะได้ขยับขับเคลื่อนต่อ อันหนึ่งที่เป็นกลไก นั่นก็คือเวทีกลไก ผมคิดว่าเวทีของคณะสงฆ์หรือของจังหวัด ผมคิดว่ามีหลายเวทีที่น่าทำ

1. อันที่หนึ่งนั่นก็คือการประชุมประจำเดือน เป็นไปได้เลยวางโปรแกรมทุกเดือน จะ

ได้ตามงานกันเช่นวันจันทร์แรกของเดือน ทุกท่านที่เป็นกรรมการจะต้องร่วมประชุมกัน

2. อันที่สองคือการวางยุทธศาสตร์ การทำงานยุทธศาสตร์การทำงานเป็นเหมือนแผนที่ให้คล้ายกับเป็น road map วางแผนว่าจะไปอย่างไรต่อในอนาคตข้างหน้า เช่น การมีกองทุน การจัดทำแผนอะไรต่างๆ ก็ว่ากันไป เช่น กองทุนที่พุทไธสง เมื่อมีงานศพก็จะมีการมอบทุนให้หน่วยงานต่างๆ หนึ่งในนั้นก็จะมีการมอบทุนให้พระสงฆ์อาพาธและกองทุนสำหรับเคลื่อนงาน คณะสงฆ์

3. อันที่สามติดตามความก้าวหน้าหนุนเสริมกิจกรรม มีส่วนไหนทำงานแล้วพระผู้ใหญ่ไปติดตามสอบถามการทำงานไปถึงไหนเป็นอย่างไร ตกบกพร่องอย่างไร จะมีการช่วยเหลือกันอย่างไร เป็นเวทีก็ได้ เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. อันที่สี่คือการประชุมการปฏิบัติการเวิร์คช็อปถอดบทเรียน ให้มีเวทีเพื่อถอดบทเรียนสิ่งที่ทำมาประสบผลสำเร็จอย่างไรขาดเหลือตรงไหน มีบทเรียนอะไรที่สำคัญที่เราน่าจะได้จากการทำงาน และจะนำไปต่อยอดอย่างไรสิ่งเหล่านี้ผมคิดว่าเป็นเวทีที่สำคัญมาก

5. และอีกงานหนึ่งนั่นก็คือเวทีมหกรรมแลกเปลี่ยน ในจังหวัดนี้เรามีการประชุมมีการแลกเปลี่ยนเรื่องดีดีเหล่านี้ ให้เอามานำเสนอนำมาแลกเปลี่ยนกันชื่นชมในภาษาอังกฤษเรียกว่า appreciation อันจะทำให้เกิดความรู้สึกดีหรือยังทำงานต่อการชื่นชมยินดี ถือว่าเป็นการสร้างพลังใจ ซึ่งเวทีแบบนี้อาจจะทำเป็นเวทีใหญ่อย่างเช่นที่เราไปทำที่วัดไร่ขิงนี่ก็คือเวทีการแสดง ความ ชื่นชมยินดี

6. สุดท้ายนั่นก็คือการสรุปงาน ในการทำงานเรื่องสาธารณสงเคราะห์ในส่วนงานต่างๆ ที่เป็นคณะทำงานซึ่งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพจะต้องทำรายงานส่ง มีตัวชี้วัด

ซึ่งผมคิดว่าการทำงานจริงๆ จะได้รับผลงานมากมาย มีผลลัพธ์ออกมาเป็นรูปธรรมมากกว่าที่เราคาดหวัง เพราะว่างานเหล่านี้เป็นงานที่คณะสงฆ์เราดำเนินงานอยู่แล้ว เมื่อยังไม่เปลี่ยนระบบระเบียบยังไม่มีกลไกหรือหน่วยงานที่มาสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง หรือแม้แต่พระคุณเจ้าเราจะไปเป็นกรรมการของทางจังหวัดในหน่วยงานต่างๆ ก็ถือว่าเป็นเรื่องยาก แต่เมื่อเข้าไปแล้ว ยกตัวอย่างที่ร้อยเอ็ดท่านเจ้าคณะอำเภอเข้าไปเป็นคณะกรรมการ พชอ. คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ ปรากฏว่าพอเข้าไปเป็นกรรมการแล้ว เวลาเข้าไปประชุมพอเป็นเจ้าคณะอำเภอแล้วจะไปนั่งทำยถาก็ไม่ได้ ก็จะมีมนต์ให้หนึ่งหัวโตะข้างนายอำเภอ ปรากฏว่าที่นั่นท่านสร้างในคณะกรรมการมีหน่วยงานทั้งหมด เช่น อบต. ทีนี้ท่านก็บอกว่าขอให้นายก อบต. ทุกตำบล ช่วยจัดทำแผนสุขภาพของพระสงฆ์ทำให้เป็นทั้งระบบเลย ปรากฏว่าถูกทุก

อบต. มีแผนสุขภาพพระสงฆ์เป็นแพ็คเกจทั้งอำเภอ อย่างนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นขอให้ค่อยทำงานไปจับเคลื่อนไป สุกท้ายแล้วเราจะเข้าไปสู่กลไก ไม่ต้องบอกว่าขนาดนั้น ขณะนั้น ขอให้เข้าไปเป็นคณะกรรมการเพื่อขับเคลื่อนงานคณะสงฆ์เพื่อชุมชนเพื่อสังคม

นายสุทธิพงษ์ วสุโสภาพล รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ – วันนี้ ไม่ได้มาคนเดียว มาหลายหน่วยงาน ขออนุญาตแนะนำเพื่อให้รู้จักและประสานต่อไป นางรัชณีวัลย์ สมจิตรานุกิจ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ สปสช.เขต 1 เชียงใหม่ ช่วงแรกนั้น ท่านพระเทพเวที เจ้าคณะภาค 6 ท่านได้บอกว่า กองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับท้องถิ่นที่จะให้พระคุณเจ้าได้เข้าไปมีส่วนร่วม ไปเป็นที่ปรึกษา ไปเป็นคณะกรรมการ ในอนาคตต่อไปเมื่อมีการปรับโครงสร้าง ก็จะใช้กองทุนเหล่านั้นสนับสนุนได้ ก็สามารถประสานไปที่ สปสช. เขต 1 ขณะนี้ ตรงกลาง เรามีคณะกรรมการขับเคลื่อนระดับชาติซึ่งมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม เป็นประธาน และคณะกรรมากรรม (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)) เป็นเลขา และยังมีคณะอนุกรรมการอีก 4 คณะ ท่านเจ้าคณะภาค 6 ท่านก็เป็นประธานฝ่ายสื่อที่ทำงานกับ สสส. นอกจากนั้น ยังมีคณะอื่นๆ อีก สิ่งที่ยากจะกลายเป็นข้อมูลว่า ทางหน่วยงานภาคีองค์กรร่วมทั้งหมดตอนนี้ 11 หน่วยงาน จับมือกันและก็ขับเคลื่อนร่วมกัน โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ **พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข** โดยมีธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ ซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่ปี 2560 และจะใช้ไปอีก 3 ปี รวมเป็น 5 ปี โดยในปี 2565 ก็จะมีการทบทวนเพื่อให้สอดคล้องกับแผนงานใหม่ต่อไป และก็มีธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในข้อ 31 และข้อ 32 ได้เขียนไว้อย่างชัดเจนว่าสามารถจัดทำธรรมนูญในพื้นที่ได้ด้วย ส่วนทิศทางขณะนี้ก็ชัดเจนแล้วว่าจะไปหนุนเสริมการขับเคลื่อนในระดับพื้นที่ต่อไป ก็จะขอถวายข้อมูลเบื้องต้นเพียงเท่านี้

สรุปเวทีสัมมนา

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์
เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันเสาร์ที่ 14 ธันวาคม 2562
ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ กฟพ.แม่เมาะ
ตำบลแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

โครงการนี้ นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่จะนำไปสู่การพัฒนางานสาธารณสงเคราะห์อย่างมีระบบและกลไกการทำงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยลักษณะงานสาธารณสงเคราะห์ ประกอบด้วย การสงเคราะห์ เกื้อกูล พัฒนา บูรณาการ ซึ่งการขับเคลื่อนกลไกในระดับจังหวัดควรมีหลากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

เจ้าคณะจังหวัด (เป็นประธาน)

ประธานสาธารณสงเคราะห์จังหวัด (รองประธาน)

พระสงฆ์นักพัฒนา (งานสาธารณสงเคราะห์ 5 ด้าน)

เลขาฯ ได้แก่ เลขาธิการประธานสาธารณสงเคราะห์จังหวัด

ผู้ช่วยเลขาฯ ได้แก่ ประธานพระคิลานุปัฏฐาก พระนักสื่อสารในจังหวัด (ถ้ามี)

หรือแล้วแต่ประธานสาธารณสงเคราะห์จังหวัดคัดเลือก

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

สำนักงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

พัฒนาชุมชน (พช.)

และอื่นๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบจ. เทศบาล อบต.)

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.)

สำนักงานเกษตรจังหวัด

พุทธสมาคมจังหวัด

ประธานสมัชชาสุขภาพจังหวัด

สำหรับเวทีของคณะสงฆ์หรือของจังหวัดสามารถดำเนินกิจกรรมได้ในหลากหลายเวที อาทิเช่น

1. การประชุมประจำเดือน โดยวางโปรแกรมไว้ทุกเดือน เช่น วันจันทร์แรกของเดือน ทุกท่านที่เป็นกรรมการจะต้องร่วมประชุมกัน เป็นต้น

2. การวางยุทธศาสตร์ในการทำงาน เปรียบเสมือนแผนที่หรือ road map ได้แก่ การมีกองทุน เช่น กองทุนพุทไธสง มอบทุนให้พระสงฆ์อาหาร และกองทุนสำหรับเคลื่อนงาน คณะสงฆ์

3. การติดตามความก้าวหน้าหนุนเสริมกิจกรรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

4. การประชุมเพื่อถอดบทเรียน สำหรับสิ่งที่ทำมาแล้วประสบผลสำเร็จหรือมีข้อบกพร่องในส่วนใด เพื่อนำไปสู่การต่อยอดและพัฒนางานต่อไป

5. เวทีมหกรรมแลกเปลี่ยน เป็นการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรื่องดีดีระหว่างกัน ทำให้เกิดความรู้สึกดีหรือเป็นการสร้างพลังใจ เช่น วัดไร่ขิงจัดเวทีการแสดงความชื่นชมยินดี

6. การสรุปงาน

ยังมีอีกหลายหน่วยงานพร้อมขับเคลื่อนการสาธารณสงเคราะห์และสุขภาวะทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ จับมือกันและขับเคลื่อนร่วมกัน โดยมีเป้าหมายคือ **พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข**

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

การประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์
คณะธรรมยุต
ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา จังหวัดนครปฐม
วันพุธที่ 18 ธันวาคม พ.ศ.2562

ประมวลภาพ

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์คณะธรรมยุต
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันพุธที่ 18 ธันวาคม 2562
ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (มมร.) ศาลายา
จังหวัดนครปฐม

คำกราบเรียนถวายรายงาน
โดย
พระมงคลวชิรากร
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา
เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
ของมหาเถรสมาคม

กราบเรียน พระเดชพระคุณพระราชปฏิญาณโกศล ผศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ที่เคารพอย่างสูง

กระผม พระมงคลวชิรากร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ในนามคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมพิธีนี้ ต่างมีความปีติในเมตตาคุณที่พระเดชพระคุณฯ ได้เมตตามาเป็นประธานพิธีเปิดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ในวันนี้

เนื่องด้วยฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม ได้จัดทำโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนการดำเนินงานผ่านมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางสาธารณสงเคราะห์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคม พัฒนาขีดความสามารถพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านงานสาธารณสงเคราะห์ โดยประสานการดำเนินงานร่วมกับคณะสงฆ์ทั้งฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ทำงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น บนหลักการใช้ทางธรรมนำทางโลก และประสานการดำเนินงานร่วมกับฝ่ายปกครองคณะสงฆ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพระศาสนาและสังคมโดยรวม อันเป็นไปภายใต้พระธรรมวินัย ซึ่งสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายและโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2560-2564 โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินการ ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาและส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ในการสร้างสังคมสุขภาวะ

2. เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้และสื่อการเผยแพร่การสร้างสังคมสุขภาวะโดยพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

3. เพื่อให้เกิดการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

การจัดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ ทั้งหมด 5 เขตปกครองคณะสงฆ์ โดยการอาราธนาพระสังฆาธิการ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัด และเชิญภาคีเครือข่าย เข้าร่วมงาน เพื่อรับทราบและเกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อนฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ตามมติมหาเถรสมาคม ประกอบด้วย

วันเสาร์ที่ 7 ธันวาคม 2562

คณะสงฆ์หนใต้ ณ วัดลานชะเอว จังหวัดพัทลุง

วันเสาร์ที่ 14 ธันวาคม 2562

คณะสงฆ์หนเหนือ ณ กฟผ.แม่เมาะ
จังหวัดลำปาง

วันพุธที่ 18 ธันวาคม 2562

คณะธรรมยุต
ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
จังหวัดนครปฐม

วันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2562

คณะสงฆ์หนตะวันออก
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น

วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2562

คณะสงฆ์หนกลาง
ณ วัดประยูรวงศาวาส วรวิหาร
กรุงเทพมหานคร

การจัดงานในครั้งนี้เป็นการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต ได้รับความอนุเคราะห์จากคณะสงฆ์คณะธรรมยุต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตลอดจนถึงหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ได้ให้ความร่วมมือจัดพิธีครั้งนี้เป็นอย่างดีเรียบร้อยด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งและขออนุโมทนาма ณ โอกาสนี้

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลแล้ว กระผม ขอกราบอาราธนาพระเดชพระคุณฯ ผู้เป็นประธาน ได้เมตตากล่าวเปิดการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เพื่อความเป็นสิริมงคล แก่พระเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ คณะกรรมการดำเนินงาน และผู้เข้าร่วมงาน สืบไป

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

คำกล่าวเปิดงาน

โดย

พระราชปฏิญาณโกศล พศ.ดร.¹

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

กราบถวายความเคารพพระเถระ และถวายความนับถือมาอย่างเพื่อสพรธรรมมิตร เจ้าคณะพระสังฆาธิการ ผู้แทนเครือข่ายคณะสงฆ์ทุกรูป

เจริญพร ท่านผู้จัดการสำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ผู้บริหาร วิทยากร และผู้ร่วมงานทุกๆ ท่าน

วันนี้มีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้มาเปิดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ธรรมยุต โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะในวันนี้ คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมได้มีการดำเนินการปฏิรูปกิจกรรมพระพุทธศาสนา โดยได้กำหนดจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปพระพุทธศาสนา และก็มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปพระพุทธศาสนาตามกรอบงานของคณะสงฆ์ กล่าวจำเพาะฝ่ายการสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ซึ่งมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานนี้ มหาเถรสมาคมได้มอบหมายภารกิจให้ดำเนินการจำนวน 2 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายและโครงการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

การทำงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์เป็นการอาศัยกำลังสติปัญญา ทักษะ ความสามารถ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม ซึ่งมีการทำงานแตกต่างกันตามความถนัดและบริบทของวัดที่อยู่กับชุมชน นำไปสู่การเสริมสร้างจิตอาสาและการสาธารณสุขสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ภาครัฐและภาคเอกชน โดยมุ่งหวังให้ปวงชนตั้งมั่นอยู่ในกุศลผ่านการทำงานและการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่างๆ โดยที่สุดแล้ว พระสงฆ์ก็เป็นที่พึ่งทางปัญญาให้แก่สังคม หรือที่เราท่านทั้งหลายได้กล่าวไว้ว่าพระสงฆ์นั้นเป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ สามารถให้คำแนะนำใน

¹ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ **พระเทพวัชรเมธี** เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ.2564

สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนได้

การจะพัฒนาสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการอันชาญฉลาด แยกหลายขั้นตอน การที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานหลักการไว้ว่าการพัฒนาจำเป็นต้องผ่านกระบวนการ 2 ขั้นตอนเสียก่อน อันได้แก่ เข้าใจและเข้าถึง จึงจะพัฒนาได้อย่างเหมาะสม การสร้างสังคมสุขภาวะในแต่ละพื้นที่นั้นต่างก็มีองค์ประกอบแตกต่างกันออกไป ทั้งในแง่ของชุมชนของสังคม สิ่งแวดล้อม ดังนั้น การพัฒนาต้องผ่านกระบวนการศึกษาเรียนรู้จนเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงคุณสมบัติพื้นฐานของสังคมนั้นๆ และยังต้องเข้าถึงสภาพปัญหาและข้อมูลสำหรับการพัฒนาอย่างรอบด้าน รู้สิ่งใดควรคงจะรักษาไว้ รู้สิ่งใดควรปรับปรุงแก้ไข และก็รู้สิ่งใดสร้างเสริมควรให้เกิดให้มีขึ้น ถ้าทุกท่านมีคำตอบอย่างถูกต้องตามกระบวนการเข้าใจและเข้าถึงแล้ว การพัฒนาย่อมเป็นอุดมการณ์อันยั่งยืนคู่กับสังคมนั้นๆ ตลอดไป

ได้เวลาอันสมควรแล้วขอเปิดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายของคณะสงฆ์เขตปกครองคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ณ บัดนี้ และขอให้การจัดการประชุมบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ ขออำนวยการให้ทุกท่านจงออกงานในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยทั่วกันทุกท่านเทอญ

เวทีสัมมนา การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

กำหนดการ

วันพุธที่ 18 ธันวาคม 2562

สถานที่

ณ ห้องประชุมอาคารสุชีพ ปุญญานุภาพ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา
จังหวัดนครปฐม

อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง ผู้ดำเนินการสัมมนา – ขออนุญาตเรียกนามตัวเองว่า โยม เพราะเรามองไปทั้งหมดนี้ก็มีแต่พระสังฆาธิการทุกรูป ก่อนอื่นต้องเรียนว่ารู้สึกเป็นบุญมากที่ได้มาเยือนมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นเวทีที่ทรงเกียรติและเป็นเวทีที่เป็นบุญที่ได้มีโอกาสได้มาดำเนินการสัมมนา ซึ่งหัวข้อที่จะสัมมนากันวันนี้ก็เป็นเรื่องของ การส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย และการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน จริงๆ แล้วเรื่องการสาธารณสงเคราะห์โยมจำได้ดีว่าคิดอะไรไม่ออกบอกวัด ตั้งแต่โบราณกาลมาแล้วตั้งแต่มีวัดขึ้นมา มีชุมชน มีประชาชนที่อาศัยอยู่รอบๆ วัดทั้งตำบล ทั้งอำเภอต่างๆ เมื่อมีปัญหาใดๆ ปัญหานั้นก็ต้องมาถามพระคุณเจ้าเสมอ เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะกล่าวว่าการสาธารณสงเคราะห์ มีตั้งแต่โบราณกาลซึ่งก่อนนี้มันไม่มีชื่อแบบนี้ โบราณไม่มีชื่อที่จะเป็นการสาธารณสงเคราะห์ แต่จะเป็นว่าถ้าประชาชนกลุ่มใดในตำบลใดมีเรื่องก็ขอไปปรึกษาพระคุณเจ้าก่อนเสมอ ก็จะมีบอกไปหาพระคุณเจ้าก่อน ไม่งั้นก็จะไปหาครู ก็จะมี 2 อย่างอย่างนี้ วันนี้ก็รู้สึกเป็นเกียรติอย่างสูงที่ผู้ที่มาอภิปราย ผู้ที่อยู่บนเวทีแห่งนี้เป็นผู้ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลายและก็เกี่ยวข้องกับงานที่ท่านได้กระทำอยู่ ดังนั้นคำถามที่จะยิงถามต่อไปนี่ก็เป็นคำถามที่พระคุณเจ้าและที่ท่านวิทยากรที่อยู่บนเวทีนี้ได้เชี่ยวชาญ ได้ทำความเข้าใจว่าสิ่งต่างๆ ที่ท่านจะถ่ายทอดในวันนี้เป็นประโยชน์กับสิ่งที่พระคุณเจ้าที่เป็นพระสังฆาธิการทั้งหลาย บัดนี้ซึ่งจะได้นำไปดูแลและดูแลตัวเองว่าแท้ที่จริงแล้วท่านทำมากี่มากน้อยแล้ว ท่านแรกก็คืออยากจะทำกราบเรียนถาม ขอกราบเรียนถามพระเดชพระคุณพระมงคลธรรมวิธาน ประเด็นที่จะถามท่านก็คือว่า การปฏิรูปกิจการพระพุทธ-

ศาสนามีความสำคัญอย่างไร และกับบทบาทพระสงฆ์จะเปลี่ยนแปลงไปเล็กน้อยแค่ไหนในการสื่อสารกับสังคมในปัจจุบันนี้ คณะสงฆ์มีการปรับตัวอย่างไรบ้างที่จะทันต่อสถานการณ์ในความทุกข์ร้อนของประชาชน และก็ความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย ซึ่งขณะนี้ก็มีภาคีนั้นอยู่ ณ ที่นี้ทั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพหรือเราเรียกสั้นๆ ว่า สสส. สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งนั่งข้างๆท่าน ก็คือ สช. และก็สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สปสช. รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การพัฒนางานคณะสงฆ์อย่างไรบ้าง ที่ว่าพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางปัญญาให้กับสังคม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทตามหลักสภาวะอันประกอบด้วยกาย จิต และปัญญา เป็นที่พึ่งอย่างไรบ้าง และมีการบูรณาการอย่างไรบ้างในการปฏิบัติศาสนกิจ

พระมงคลธรรมวิธาน ผศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย - บรรยายภาคีก็ดังที่พิธีกรว่า เหลืองส้ม เหลืองมีส่วนหนึ่ง ส้มทั้งนั้นเป็นสีประจำ มมร. และสีให้ความสดใส มองถึงเบื้องบนต้นทางสุดก็คือเป็นสีประจำพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เป็นสีประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ที่ว่าคำถามค่อนข้างยาวก็เอาภาพรวมก่อน คำที่ 1 ภาพรวมว่าคณะสงฆ์ไทยมีแต่ครั้งโบราณกาลและเกี่ยวเนื่องในการขับเคลื่อนเพื่อประโยชน์เกื้อกูลต่อสังคมทั้งปวง คือ ประहितประโยชน์ ท่านดำเนินมาคู่ขนานกับประโยชน์ตนคือพระสงฆ์ต้องให้เห็น 2 ประโยชน์นี้ก่อนตนเองได้พัฒนาการได้ศึกษาเรียนรู้ตามกระบวนการทัศน์ โดยเฉพาะตามหลักธรรม โดยธรรมโดยวินัยเป็นหลักใหญ่ และท่านมีภูมิรัฐภูมิธรรมที่มากซึ่งขยายไปสู่ผู้อื่นเพื่อเกื้อกูลต่อประโยชน์กว้างต่อไป อันหลักของการสาธารณสงเคราะห์เป็นประโยชน์ ประहितประโยชน์ คือประโยชน์โดยภาพรวม โดยภาพกว้าง ทั้งประโยชน์ในส่วนของหมู่สงฆ์โดยตรงส่วนที่หนึ่ง ส่วนที่สองประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนทั้งหลายทั้งปวงได้ ที่นี้ถ้ามองถึงภาพรวมของวัดทั้งหมดในขณะนี้ในประเทศไทย ย่นเข้าสู่ภาพปัจจุบัน โดยใกล้ที่สุด ตัวเลขของวัด 41,252 วัด ที่ทำประชากรประเมินล่าสุดเป็นข้อมูลฐานจากสำนักพุทธศาสนาแห่งชาติ เมื่อปี 2560 เป็นฐานหลัก กระนั้นเองพระสงฆ์ทั้งปวงที่เป็นภาพของพระภิกษุ 292,592 รูปในส่วนของพระภิกษุ ในส่วนของสามเณร 59,439 รูป สองตัวเลขนี้บวกกันจึงเป็น 352,031 รูปโดยประมาณ ทั้งสองเลขนี้เป็นภาพรวมในขณะนี้ที่ใช้เป็นฐานข้อมูล ที่นี้ในส่วนของพระสงฆ์ที่พัฒนาการโดยองค์ความรู้ของท่านตามหลักสหายธรรแห่งความรู้ที่เกิดจากพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ต่อต่อโดยกระบวนการทัศน์ของการจัดการเรียนการสอนโดยกรอบของสถาบัน ก็คือสหายธรรม ก็คือแม่ของธรรมสนามหลวง สายประยุกต์ก็ว่าได้คือมหาวิทยาลัยของสงฆ์ และสงฆ์เบื้องสูงตั้งแต่องค์ปกครองสูงสุด เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช

ผ่านคณะกรรมการมหาเถรสมาคม และมาสู่องค์คณะตามภาคต่างๆ ตามหน ภาค จังหวัด อำเภอ ระดับย่อยในการบริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไป

เพราะฉะนั้นสถาบันหลักถ้าว่าโดยหลักก็คือสถาบันมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้ง 2 สถาบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย 2 สถาบันหลักแห่งนี้ โดยมีคณะสงฆ์โดยภาพรวมเรียกว่าคณะสงฆ์คณะใหญ่ หรือคณะสงฆ์คณะมหานิกาย และคณะสงฆ์คณะเล็กหรือคณะสงฆ์ธรรมยุตินิกายรองรับพร้อมทั้ง 2 สถาบันดังกล่าวนี้ เมื่อท่านได้พัฒนากระบวนการมาสู่การเรียนรู้โดยองค์ของท่านเองก็คือเข้าสู่กระบวนการตามกรอบตามนัยยะที่ว่านี้ทำให้เกิดภูมิรัฐภูมิธรรมและส่วนหนึ่งก็ไม่มาทั้งหมด ส่วนหนึ่งก็ท่านโดยภาคพื้นฐานหลักคือนักธรรม และภาคพิเศษในนักธรรมคือบาลี จึงมี 2 ศาสตร์นั้นคือแผนกบาลีสนามหลวง และแผนกธรรมสนามหลวง เป็นข้อรองรับพื้นฐานหลักของพระสงฆ์ ส่วนสถาบันคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัยคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สนองงานเพื่อเกี่ยวคู่กับพระสงฆ์และก็ขยายต่อสาธารณชน หรือพุทธศาสนิกชนอื่น เพื่อให้เกิดความรู้ที่ภาพกว้างออกไป 2 ภาพนี้นำมาสู่การพัฒนาเป็นความรู้ของพระเจ้าพระสงฆ์เป็นฐานหลักในการดำเนินงานพระพุทธศาสนาในการสืบทอดศาสนทายาท ให้เป็นกรอบเป็นรูปเป็นธรรม ที่นี้ในภาพรวมที่บอกว่าเมื่อท่านอยู่ ท่านมีภูมิรู้ ท่านเกี่ยวคู่ต่อสังคมอย่างไร ตรงนี้มันเป็นส่วนหนึ่งของสังคมหมู่ใหญ่โดยเฉพาะสังคมที่ควรแก่การสักการบูชา เป็นเหมือนจิตใจของสังคม ท่านจึงทำสังคมให้ประเสริฐขึ้น ดังคำที่เราเรียกว่าประเสริฐหรือบวร จะมีภาพของพระสงฆ์อยู่ตรงนี้ เป็นจิตใจของสังคมเมื่อเป็นจิตใจของสังคมทั้งหลายทั้งปวงเกิดจากจิต ก่อนที่ไปสู่กายและวาจาที่แสดงออก เป็นทิศทางที่กระบวนการพัฒนาองค์ความรู้ในกรอบของการที่จะทำให้เกิดพัฒนาการทั้งหลายทั้งปวง ตามมคคาปฏิบัติภา ฉะนั้นจิตต้องมาก่อนตั้งทิศทางของจิตให้ถูกต้องและนำไปสู่การพัฒนาดังกล่าวนั้น

ในส่วนของการที่ว่าเกี่ยวเนื่องเพราะเหตุนี้เองท่านเป็นจิตคือต้นทาง รากฐานของสังคมก็ว่าได้ ฉะนั้นที่ท่านได้เป็นผู้สำคัญของสังคมโดยสังคมมองเห็นว่าท่านเป็นแหล่งทุนของชีวิตของสังคมก็ว่าได้ ที่จะทำให้เกิดความร่มเย็น ทำให้เกิดความเป็นสุข เพราะว่าสังคมเมื่อเกิดมาปรองปรารณาคือความสุขเป็นผล ทำอย่างไรจะให้พ้นทุกข์ เพราะฉะนั้นเมื่อเกิดมาคู่กันว่าเมื่อเห็นทุกข์ต้องการจะเห็นสุขได้อย่างไร พระสงฆ์จึงเป็นภาพรวมโดยกรอบของตัวนี้ของสังคมในการที่จะช่วยบำบัดความทุกข์นั้นให้สลายหายไป ด้วยเหตุปัจจัยในการเดินกระบวนการทิศทางให้ถูกต้อง คือพัฒนาศักยภาพทางกาย ศักยภาพคู่ไปกับด้านพัฒนาจิต ซึ่งจิตนั้นต้องสัมมาทิฐิเป็นเบื้องต้น เป็นแนวทางเป็นการขับเคลื่อนทางแห่งการพัฒนาชีวิตอย่างแท้จริง และ

ท่านก็ตอบสนองต่อสังคมในภาพนี้ ไม่มีอะไรที่พระสงฆ์ทำไม่ได้ จึงเป็นภาพคำจำกัดความ ก็คือ ไม่มีอะไรที่ท่านจะไม่ให้ต่อสังคมคือทุกอย่างรวมถึงที่พระสงฆ์ในภาพอดีต และภาพปัจจุบันก็ สืบต่อมาจนกระทั่งในขณะนี้ ฉะนั้นก็จะในการต่อเนื่องในการรับ ในการกระทำหรือผลักดันทั้ง หลายทั้งปวงนั้นจึงถือภาพรวมก็คือเอาธรรมะนำทางโลก ทางธรรมนำทางโลก เป็นกรอบสูงสุด เป็นกรอบใหญ่ แต่ทั้งหลายทั้งปวงก็เชื่อมเครือข่ายที่สัมพันธ์ที่เชื่อมโยง ที่รับผิดชอบที่จะทำ อย่างไรให้เกิด 2 คือสุขกายและสุขใจ ภาพทั้ง 2 ที่เกิดสุขกาย สุขใจ เบื้องต้นพระสงฆ์ก่อน **พระสงฆ์ดูแลพระสงฆ์และนำไปสู่การขยายความพระสงฆ์เกื้อกูลต่อสังคม** คืออย่างไรเสีย พระสงฆ์ต้องเป็นที่พึ่งด้วยตนเองอย่างถูกต้องถูกต้องถูกรรลองแล้วจึงไปสู่การเผื่อแผ่ จึงไปสู่การปร ิหิตประโยชน์ให้เป็นจริงเป็นจังอย่างแท้จริง ภาพของพระสงฆ์ในขณะนี้ที่ได้กระทำโดยหน้าที่ และได้สนองงานต่อคณะสงฆ์ใหญ่ก็คือ ธรรมการมหา-เถรสมาคมที่เป็น 6 สายหรือ 6 ด้าน และ 1 ใน 6 ด้านนั้นคือด้านสาธารณสงเคราะห์ที่พวกเราทั้งหลายมานัดหมายทำความเข้าใจในวันนี้ เป็นเวทีที่จะหาความตกลง ทำความเข้าใจในการที่จะเดินไปสู่การพัฒนาสังคมให้มีความ ยั่งยืนโดยฐานรากในการเกื้อกูลกันอย่างไรโดยภาพนี้เป็นกรอบ ซึ่งในเรื่องของการที่จะทำกาย จิต สังคม และปัญญาเป็นตัวพิสูจน์หรือเป็นตัวชี้วัดว่าสังคมแห่งภูมิปัญญาที่ตกลงแล้วนำไป สู่การพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง นำไปสู่การพัฒนาที่ว่ายั่งยืน โดยมีความปรองดองสามัคคี มีการ พัฒนาองค์ความรู้โดยสุขภาวะอันเป็นลักษณะที่จะเป็นกรอบตอบโจทยในสังคมในส่วนนี้

อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง ผู้ดำเนินการสัมมนา – ขอกราบนิมนต์พระเดชพระคุณ พระมงคลวรวิหารต่อเลยคะ

พระมงคลวรวิหาร เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม – กระผม อาตมภาพในฐานะที่ได้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม ก็จะขอเปิดประเด็นที่คณะผู้เนิรราชการได้แจ้งไว้ตั้งแต่นั้นว่า อยากจะให้สื่อสารทำความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องนโยบายของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ สืบเนื่องมาจากการปฏิรูปกิจการพระพุทธ ศาสนาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2559 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ภารกิจงาน 6 ด้านของคณะสงฆ์ก็จะมี เริ่มตั้งแต่ฝ่ายปกครอง ศึกษา เผยแผ่ ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณูปการ และที่สาธารณสงเคราะห์ 6 ด้าน งานสาธารณสงเคราะห์เป็นงานหนึ่งและก็เป็นงาน 2 โครงการใน 13 โครงการหลักของ มหาเถรสมาคมที่ได้บรรจุไว้ในแผนปฏิรูปกิจการพุทธศาสนา มีอยู่ 2 โครงการ โครงการที่ 1 คือโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย โครงการที่ 2 คือโครงการเพื่อการพัฒนา สังคมที่ยั่งยืน 2 โครงการที่ว่านี้ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมโดยเจ้าประคุณ สมเด็จพระมหาธีราจารย์ ในฐานะที่พระเดชพระคุณได้เป็นประธานฝ่าย นับตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้ง

ดูแลงานด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ เจ้าประคุณสมเด็จพระเจ้าประคุณสมเด็จพระญาณสังวรญาณวิเศษญาณสาครมุนี ท่านก็ได้ตั้งกรรมการ ท่านได้ตั้งกรรมการชุดใหญ่ขึ้นมาชุดหนึ่ง มีคณะกรรมการจำนวน 15 รูป/คน ซึ่งหนึ่งในนั้นก็จะมีเลขาธิการมหาเถรสมาคมเป็นกรรมการ และก็มี ผอ.สส. ก็คือผู้อำนวยการกองพุทธศาสนสถาน ร่วมเป็นผู้ช่วยเลขานุการของฝ่ายด้วย

ขอเรียนและก็ขอแจ้งอย่างนี้ว่า 2 โครงการนี้เมื่อบรรจุในแผนแล้ว คณะฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ก็ได้มีมติในที่ประชุมของคณะกรรมการชุดใหญ่ โดยเฉพาะของฝ่ายมหานิกาย ได้ตั้งประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ประจำจังหวัดทุกจังหวัดเป็นกรรมการ เป็นกรรมการย่อยในแต่ละจังหวัด ในแต่ละจังหวัดนี้ก็จะมีความกรรมการ คณะเลขานุการ คณะผู้ช่วยเลขานุการ ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายแต่ละจังหวัดร่วมเป็นกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อกรรมการเหล่านี้จะได้นำนโยบายของโครงการ 2 โครงการหลักไปปฏิบัติ ทั้งนี้ 2 โครงการหลักที่ว่านั่นก็แล้วแต่จังหวัดแต่ละจังหวัดจะมีโครงการย่อยมาสานต่อ 2 โครงการใหญ่ ขอยกตัวอย่างโครงการส่งเสริมร่วมมือภาคีเครือข่าย นับตั้งแต่ได้มีการทำโครงการนี้ไป โครงการธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติก็เกิดขึ้น พอเกิดขึ้นแล้วก็ลงสู่การปฏิบัติสู่ระดับล่างก็คือระดับจังหวัด ประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์แต่ละจังหวัดก็ได้รับโครงการนี้ไปสานต่อด้วยการทำฐานข้อมูลพระสงฆ์ร่วมกับฝ่ายปกครอง และธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ก็ได้ประกาศใช้ และได้ขับเคลื่อนตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบันก็ยังดำเนินการต่อไป โครงการที่ 2 โครงการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน โครงการที่ได้เห็นชัดเจนที่สุดก็คือโครงการที่ไปช่วยบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัด ซึ่งแต่ก่อนหน้านั้น เราก็มีการทำ วัดไหนถนตอะไร พระคุณเจ้ารูปไหนมีต้นทุนอย่างไร เราก็ทำตามที่เราถนัด แต่ที่นี้เนื่องจากว่าเมื่อมีการปฏิรูปรูปเราก็อยากให้โครงการพระสงฆ์ที่ท่านทำอยู่แล้ว ท่านมีความสามารถอยู่แล้ว ท่านมีต้นทุนอยู่แล้ว ทำแล้วทำอย่างไร ก็คือ KPI องค์กรความรู้จะเกิดขึ้น สาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมก็เลยมีโครงการซึ่งวันนี้เจ้าภาพหลักก็คือ สสส.ได้สนับสนุนในการให้งบประมาณในการไปทำการวิจัยศึกษา ถอดบทเรียน ถอดความรู้ ของพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อการพัฒนาสังคมในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ นำมาจัดเป็นชุดความรู้เพื่อถวายพระคุณเจ้าที่ท่านทำหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ทั่วประเทศเอาไปขยายต่อ เอาไปถอดบทเรียนต่อและก็ทำต่อ เพื่องานจะได้เป็นอย่างมีระบบระเบียบ มีคำถามจากสังคมว่าเรื่องบางเรื่องพระสงฆ์ควรทำหรือไม่ เรื่องบางเรื่องเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์เป็นกิจของพระสงฆ์หรือเปล่า ในการถอดบทเรียนนี้ก็จะมีการคุณเจ้าแต่ละพื้นที่ท่านจะให้ข้อมูล ซึ่งเรื่องชุดถอดบทเรียนก็ได้พิมพ์และก็ได้แจกพระสงฆ์ที่ท่านทำหน้าที่สาธารณสุขสงเคราะห์ทั่วประเทศแล้ว และก็มีคู่มือการปฏิบัติงานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์

ก็ได้แจกพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเมื่อ 2 ปีที่แล้ว ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมได้นิมนต์ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ทั่วประเทศ ไปประชุมสัมมนาและได้รับหนังสือคู่มือปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์นำไปปฏิบัติ ซึ่งก็จะมีกร รายงานเข้ามาที่ศูนย์ใหญ่ก็คือวัดยานนาวา ซึ่งประธานฝ่ายแต่ละจังหวัดก็จะสรุปรายงานเข้า มาว่ามีการดำเนินการตามทำอย่างไรบ้าง และที่ศูนย์ใหญ่วัดยานนาวาก็จะเก็บรวบรวมเป็น ข้อมูล จากนั้นก็จะนำเสนอมหาเถรสมาคมในฐานะที่เป็นผู้กำกับนโยบาย เพื่อรายงานเพื่อให้ ทราบ ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์แต่ละจังหวัดก็จะได้นำข้อมูลที่รายงานให้ทราบนี้ไปบอกต่อไป ปฏิบัติต่อ อันนี้ขอถวายเป็นเบื้องต้นอย่างนี้ และก็มีโครงการอะไรบ้างที่ดำเนินในกลุ่มเป้าหมาย สาธารณสงเคราะห์ อย่างตัวอย่างวันนี้ ที่มีการสัมมนาเชื่อมโยงเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา สาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมที่ยั่งยืน พัฒนาสุขภาพ โครงการนี้เกิดขึ้นจากโครงการร่วมมือ ภาคีเครือข่ายรับมรดก แล้วในโครงการนี้ผมก็เรียนถวายว่าให้คณะชุดโครงการนี้ทั้งหมดได้ไป สืบหาข้อมูลของพระคุณเจ้าที่มีอยู่ทั่วประเทศ วัดไหน สำนักไหน พระอารามไหน พระคุณเจ้า รูปไหน ทำงานด้านไหน งานสงเคราะห์ งานเกื้อกูล งานพัฒนา งานบูรณาการ ใส่ข้อมูลไว้ใน แบบสำรวจ แล้วคณะกรรมการชุดโครงการชุดนี้จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อ ถวายมหาเถรสมาคม เพื่อบอกให้ทราบว่าตอนนี้ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์มีศูนย์ร่วมมือภาคีเครือ ข่าย มีศูนย์พัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ทั่วประเทศอยู่ตรงไหนบ้าง และแต่ละรูปแต่ละท่าน ถนัดงานอะไร เช่น รูปไหนที่ดูแลป่า รูปไหนที่ดูแลผู้ป่วย รูปไหนที่ดูแลสังคมสูงวัย รูปไหน ที่ทำการบรรเทาสาธารณภัย ท่านมีกองทุนสนับสนุนภาคีเครือข่ายอย่างไรบ้าง เราจะมีฐาน ข้อมูลในเล่มนั้น ซึ่งเสร็จจากโครงการนี้ชุดหนังสือเล่มนี้ก็จะพิมพ์และถวายรายงานมหาเถร สมาคมเพื่อนำข้อมูลชุดนี้ได้แจกให้กับพระสงฆ์ทั่วประเทศในการประชุมสังฆาธิการแต่ละหน แต่ละภาค แต่ละจังหวัด เบื้องต้นขอทำความเข้าใจกับงานสาธารณสงเคราะห์แค่นี้ก่อน

อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง ผู้ดำเนินการสัมมนา – กราบขอบพระคุณค่ะ และขอ อนุญาตแถมนิดหนึ่ง อยากให้แถมที่ท่านบอกว่าออกไปทำงาน คือโยมมองเห็นเมื่อคราวที่แล้ว คงจำได้ ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช ลงไปด้วยตนเอง ออกมาในสื่อต่างๆ สื่อ เลยจะกราบนมัสการ ถวายการบรรเทาสาธารณภัยโดยการช่วยเหลือสงเคราะห์ที่ผ่านมามีผลตอบรับเป็นอย่างไร บ้าง

พระมงคลวรวิธาน เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม – ขอตอบ เป็นภาพรวมๆ เพราะว่าคณะสงฆ์ที่ลงไป ไม่เฉพาะฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม แต่เป็นคณะสงฆ์ทั่วประเทศโดยเฉพาะในพื้นที่ที่ประสบภัย ซึ่งคณะสงฆ์ทั้งสองฝ่ายก็คือทั้งฝ่าย

ธรรมยุตและทั้งฝ่ายมหานิกาย ได้ประสานความร่วมมือร่วมใจผ่านศูนย์บรรเทาสาธารณภัย ประจำจังหวัดแต่ละจังหวัด ซึ่งก่อนหน้านั้นไม่เคยมีปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้น แต่ตอนนี้มีเกิดขึ้นแล้ว เช่นคณะสงฆ์ในพื้นที่ไหนที่ท่านเจอภัยพิบัติ ท่านจะประสานไปที่ศูนย์ข้อมูลก็คือ ศูนย์สาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดแต่ละจังหวัด ในการไปช่วยเหลือ แต่ก่อนหน้านั้นพระสงฆ์ไปรูปเดียว แต่ตอนนี้พระสงฆ์ไม่ได้ไปรูปเดียวไม่ได้ไปฝ่ายเดียว พระสงฆ์มีสาธารณสุขประจำจังหวัด พระสงฆ์มี ปภ.จังหวัด พระสงฆ์มีตำรวจ พระสงฆ์มีทหาร ไปเพื่อประเมินวิกฤติของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ประเมินภัยที่เกิดขึ้นว่ามีส่วนไหนบ้างที่คุณหมอจะรับไปดูแล มีส่วนไหนบ้างที่พระสงฆ์จะได้เป็นผู้สนับสนุน พระสงฆ์ไม่มีกองกำลัง แต่พระสงฆ์มีต้นทุน ทูนในที่นี้คือ ทูนครีธา ทูนครือข่าย ทูนภาคีเครือข่าย สามารถที่จะประสานบูรณาการกันได้ ซึ่งการตอบรับที่ผ่านมาก็คือ ถือว่าดี ทุกพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติ โดยเฉพาะอุทกภัย คณะสงฆ์ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ลงทุกพื้นที่ ทุกภาคและก็ได้รับการตอบรับที่ดีจากญาติโยม สิ่งที่ยุติโยมถามว่าเป็นหน้าที่ เป็นกิจของสงฆ์ไหม ก็เปลี่ยนจากคำถามนั้นเป็นคำถามใหม่ เราจะทำแบบนี้ต่อไปไหม สมมุติว่ามีภัยพิบัติเกิดขึ้น ซึ่งในแต่ละพื้นที่ท่านก็ตอบแต่ละญาติโยมดี ท่านว่าทุกครั้งที่มีเหตุการณ์แบบนี้พระสงฆ์ต้องเป็นผู้นำทาง เป็นต้นทุนพระสงฆ์ไม่ต้องลงทุนทุกอย่าง พระสงฆ์ไม่ต้องทำทุกอย่าง แต่เป็นผู้บอกเป็นผู้ชี้ทาง เหมือนกับใครที่ประสบภัยพิบัติแล้วมีอาการป่วยทางจิตใจ พระสงฆ์เป็นต้นแบบ เป็นผู้นำทาง เป็นผู้ชี้ทาง แล้วญาติโยมก็ไปสนับสนุนต่อ อันนี้ เป็นตัวอย่างที่เคยปฏิบัติมา

อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง ผู้ดำเนินการสัมมนา - สาธุเจ้าค่ะ เป็นภาพที่งดงามมากที่ผ่านมาก็คงถ้าเกิดใครได้ชมในโทรทัศน์ก็เห็นภาพของพระสงฆ์ที่ออกไปทำทุกอย่าง แม้กระทั่งไปประกอบอาหารก็มี มีคนถามว่าพระสงฆ์ไปทำได้หรือ เหมือนอย่างที่ท่านบอกเมื่อกี้นี้ว่าสมควรจะทำได้หรือเปล่าอะไรประมาณนี้ ต่อไปขอเรียนเชิญ ดร.ประกาศิต ภาวะสิทธิ์ ตัวแทนจาก สสส. ซึ่งท่านก็มาใน ณ ที่นี้จะเรียนถามท่านว่า จริงๆ แล้วทุกโครงการ สสส.จะเป็นผู้สนับสนุนทุกอย่าง เราได้รับการสนับสนุนโครงการของพระสงฆ์ โครงการของเด็กๆ หลากๆ โครงการซึ่ง สสส.เป็นผู้สนับสนุนเสมอ เรียนถามว่า สสส. ได้วางยุทธศาสตร์การทำงานเพื่อสุขภาพของพระสงฆ์ไว้อย่างไรบ้าง เพราะว่าท่านออกทำงานอย่างนี้แล้ว สสส. ช่วยเหลืออะไรอย่างไรหรือเปล่า สถานการณ์สุขภาพของพระสงฆ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากอดีตมาน้อยแค่ไหน และก็มีแนวโน้มอย่างไรบ้าง แนวการทำงานของ สสส. ในขณะนี้เชื่อมโยงกับฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมอย่างไรบ้าง

ดร.ประกาศิต กายะสิทธิ์ รองผู้จัดการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) – ในนามของ สสส. เมื่อครูคำถามมี 2 คำถาม หนึ่งคือยุทธศาสตร์ และอันที่สองคือสภาพสถานการณ์การทำงานเรื่องของคุณภาพ เมื่อครูก็แอบตกลงกับทางคุณหมอวิรัชศักดิ์ เพราะว่าท่านจะมีความชำนาญทางด้านเรื่องของข้อมูลสุขภาพได้มากกว่า ก็แบ่งกัน ก็ขออนุญาตแลกเปลี่ยนในเรื่องของการทำงานในเชิงยุทธศาสตร์เป็นหลัก ย้อนไปนิดหนึ่งเมื่อครูที่ท่านอาจารย์ได้พูดถึงว่า สสส. นี่ทำ คนข้างนอกมองว่าเราทำงานกว้างมาก เด็กผู้หญิง คนชรา ผู้สูงอายุก็ทำหมดและช่วงหลังๆ ก็มาทำกับทางคณะสงฆ์ค่อนข้างมาก ที่นี้ต้องเรียนว่าโดยพันธกิจ สสส. เราบอกว่าจะคล้ายๆ กับที่ทางพระเดชพระคุณท่านได้ให้ความรู้เมื่อครูเลยก็คือว่า เราเน้นในเรื่องของคุณภาพ ภาวะอันเกิดภาวะแห่งความสุข ภาวะอันเกิดแห่งความสุขหรือทุกข์น้อยหน่อย เรามองใน 4 มิติเหมือนกัน คือเรื่องของทางด้านกาย สุขภาพจิต เรามีเรื่องของสังคมและกัมมัญญา คือรู้ผิดรู้ชอบ ที่นี้เวลาที่เราจะสร้างภาวะแห่งความสุข หรือทุกข์น้อยอันนี้ได้ ปรากฏว่าวิธีการทำงานของเราในเชิงยุทธศาสตร์เราพบว่ามียู 2 ปัจจัยใหญ่ๆ ปัจจัยแรกเลยคือ ปัจเจก ปัจเจกก็คือตัวบุคคล อยู่ที่พฤติกรรมของบุคคลว่า บุคคลท่านจะประพฤติดำรงตนอย่างไร คล้าย ๆ กับที่เราต้องบำเพ็ญศีล รับในเรื่องของศีลห้า นั่นก็คือเรื่องพฤติกรรมแต่ว่าเป็นปัจเจก การดูเรื่องของสุขภาวะตัวนี้ในลักษณะของปัจเจกอย่างเดียว บางครั้ง ไม่พอตัวหนึ่งที่เราใช้ประกอบเข้ามาในเชิงยุทธศาสตร์ของเราคือ สภาพแวดล้อม เราพบว่าถ้าหากว่าเราจะให้คน บุคคลปรับพฤติกรรม มีพฤติกรรมในการสร้างสุขภาวะ 2 ตัวประกอบต้องเข้าด้วยกัน แล้วก็จะอยู่ตรงกลาง ถ้าเป็นทางด้านสถาบันศาสนาก็จะสอนเรื่องความประพฤติ อันนั้นก็คือพฤติกรรมส่วนบุคคล ตัวที่สองประกอบเข้ามาคือเรื่องของสิ่งแวดล้อม หมายความว่าเราอาจจะต้องมีเรื่องของกฎหมายประกอบในบางครั้ง เรื่องของสูบบุหรี่ เรื่องของดื่มเหล้า หรือแม้แต่อุบัติเหตุ ประกอบเข้ามา นั่นคือสิ่งแวดล้อม หรือแม้แต่เรามีโครงการร่วมกับทางมหาเถรสมาคม ในเรื่องของวัด ในเรื่องของสัปปายสถาน ในเรื่องของโครงการวัดต่างๆ วัดประชารัฐ สร้างสุข อย่างนี้ อันนั้นคือการสร้างสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การปรับพฤติกรรมหรือการดำรงตนให้อยู่ในภาวะที่เป็นสุขได้ง่ายขึ้น เพราะไม่อย่างนั้นดำรงตัวคุณเอง ตัวเองคนเดียวแต่สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออย่างมาก เราพบว่าเราบอกว่าคนไทย เราบ่นเยอะ ไม่มีระเบียบไม่มีวินัย แต่ปรากฏว่าพอเราไปเที่ยวต่างประเทศ ไปญี่ปุ่น ไปอเมริกา เราพบว่าคนไทยที่บ่นๆ กันก็เข้าแถวข้ามถนนตรงทางม้าลาย รอไฟแดง ไม่มีปัญหาเลย อันนั้นเพราะว่าสภาพแวดล้อมมันเป็นตัวกำหนดทำให้คนต้องปรับพฤติกรรมไป เช่นเดียวกันเราพบว่าเวลาฝรั่งมาบ้านเรา อยู่บ้านเขาเขาก็ทำตามระเบียบของเขาเป๊ะเลย พอมาอยู่บ้านเรา เราก็พบว่าฝรั่งที่ขี่มอเตอร์ไซด์ไม่ใส่

หมวกกันน็อคเหมือนกันเลย เพราะว่าตัวสภาพแวดล้อมของเราในการบังคับใช้กฎหมายมันอาจจะไม่เอื้อ ไม่เคร่งเครียดมาก เพราะฉะนั้นมันก็เกิด

ที่อยากจะขออนุญาตแลกเปลี่ยนตรงนี้ ก็คือ 2 ตัว ถ้าเราอยากได้สภาวะมันต้องมีทั้งพฤติกรรมอันเป็นปัจเจกและสภาพแวดล้อมประกบเข้ามา พอมันได้ตรงนี้แล้ว สสส. ทำอย่างไรในเชิงปฏิบัติ ในความเป็นภาคปฏิบัติ เราก็พบว่าวิธีปฏิบัติซึ่งท่านผู้หลักผู้ใหญ่ ท่านอาจารย์ที่เคารพหลายๆ ท่าน ท่านอาจารย์ประเวศ ได้ก็แนะนำว่า ถ้าหากว่าเราจะเคลื่อนการปรับพฤติกรรมของสังคมหรือของคน ท่านก็บอกว่า movement คือการขับเคลื่อนทางสังคม 3 ส่วนพร้อมกัน เมื่อครู่ฟังจากพระเดชพระคุณทั้ง 2 ท่าน ผมพบทั้ง 3 ส่วน ในงานที่ทางด้านสงฆ์ ทำ พบทั้ง 3 ส่วน และก็เกี่ยวข้องกับงานที่ทาง สสส. ได้สนับสนุน อันแรกเลยคือ**การสร้างความรู้** เมื่อก็ทางพระเดชพระคุณท่านบอกว่ามีงานของ สสส. ที่ไปทำวิชาการ สกัดในเรื่องความรู้ออกมา เพราะฉะนั้นมุมแรกของการขับเคลื่อนสังคมเรามองไปที่การสร้างความรู้ก่อน สังคมต้องมีความรู้ สังคมต้องมีความพร้อมก่อนมันถึงจะเคลื่อนไปได้ เพราะฉะนั้น งานหนึ่งที่ สสส. สนับสนุนคือเรื่องของการสร้างปัญญา สร้างวิชาการ สร้างความรู้ อันที่สองเราก็พบว่าหลังจากได้ความรู้แล้ว ก็ตรงกับที่ทางพระเดชพระคุณท่านบอกเหมือนกัน คือเราต้อง**สร้างเครือข่าย** พอเรามีความรู้ ถ้าหากว่าเราไม่มีเครือข่ายในการที่จะช่วยกันขยายผล อันนี้เป็นจังหวะที่เราทำมา อย่างตัวท่านวิทยากรจะทราบ ท่านอาจารย์ทำเรื่องวัดกับเรามาตั้งแต่ปี 51 ข้อมูลที่ผมมีเริ่มปี 54 ตอนนั้นผมยังไม่เข้า สสส. ก็ต้องบอกว่าตั้งแต่ปี 54 เราก็เริ่มในเรื่องการใช้ 5ส. ร่วมกับภาคเอกชนไปทำนาร่องในวัด 4 วัดเป็นตัวเริ่มต้นแล้วก็ขยายมาเรื่อยๆ จนกระทั่ง ณ ปัจจุบันก็ทำร่วมกับเรื่องของธรรมนูญสงฆ์และขยายผลต่อไป อันนั้นคือขาที่สองคือเรื่องของเครือข่าย พอเรามีความรู้ปั๊บเราต้องการเครือข่ายในการที่จะช่วยขับเคลื่อน ทีนี้ถามว่าพอมันมีความรู้ มันมีเครือข่าย ทำอย่างไรมันถึงจะยั่งยืน ความยั่งยืนมันเกิดขึ้นได้อย่างไร มันก็จะเป็นตัวที่สามของการเคลื่อนงานของเรานั้นก็คือ**เรื่องของนโยบาย** เราก็พบว่าถ้าหากนโยบายยังไม่เปิดการทำงานบางอย่างมันก็ได้เป็นครั้งๆ แต่ว่ามันไม่สามารถที่จะต่อเนื่อง หรือแม้แต่นโยบายออกมา การปฏิบัติก็ยังไม่ต่อเนื่องซะทีเดียว แต่เราก็พบว่าถ้านโยบายสนับสนุนหรือนโยบายเปิดเราสามารถที่จะขยายได้ เพราะฉะนั้นเรามีความรู้ เรามีเครือข่ายการทำงานพร้อมที่จะเคลื่อนสังคม ถ้านโยบายเปิดเราขยายผลได้ทันที จังหวะมาอีกเหมือนกัน

เมื่อครู่ที่พระเดชพระคุณท่านเรียนว่ามีเรื่องของทางมหาเถรสมาคมได้กรุณารับในเรื่องของการปฏิรูปกิจการคณะสงฆ์ แล้วก็รับในเรื่องของงานของเราเข้าเป็นโครงการในการปฏิรูปด้วย อันนั้นคือโอกาสเปิด นโยบายเปิดก็เป็นขาที่สาม เราก็พบว่าถ้า 3 ขามาเจอกัน อย่างน้อย

ในเบื้องต้นงานไปแล้ว แต่ว่าเราจะสร้างพลังในการหมุนวนให้ต่อเนื่องได้มาเท่าไรก็ขึ้นอยู่กับพลังของเครือข่ายต่อไป แต่ ณ ขณะนี้เราพบว่าองค์กรประกอบทั้ง 3 ขาครบ พร้อมทั้งจะเดิน และองค์กรประกอบตรงนี้จะไม่ตายตัว หมายความว่าถ้าเรามีความรู้ในการเคลื่อนงานแล้วเราหยุดแค่ตรงนั้นใหม่ ไม่ใช่ พอเราเคลื่อนงาน นโยบายเปิด ความรู้ใหม่ๆ จะต้องถูกใส่เข้ามา ความรู้จะไม่หยุดนิ่ง ความรู้ใหม่ๆ วิธีการทำงานใหม่ๆ ต้องถูกใส่เข้ามา เพราะฉะนั้น การสนับสนุนในเรื่องงานวิชาการการทำงานก็จะมีอย่างต่อเนื่องเช่นกัน พอมีความรู้ใหม่ๆ เครือข่ายเราก็ต้องได้รับการสัมมนาการพัฒนาศักยภาพ ต่อไปอีกหรือเชื่อมขยายเครือข่ายใหม่ในบางประเด็นที่เพิ่มเติม เครือข่ายก็เดินต่อ นโยบายมา หมุนได้อีกรอบหนึ่ง เพราะฉะนั้น อันนี้ก็คือการเคลื่อนงานในยุทธศาสตร์ของ สสส.

ถ้าสรุปช่วงท้ายว่าแล้วงานที่เราทำที่เกี่ยวข้องกับทางด้านของคณะสงฆ์โดยตรง อันแรกก็มีการร่วมมือเดี่ยวทางท่านอาจารย์สองท่านน่าจะให้รายละเอียดมากขึ้น ก็คือการขับเคลื่อนนโยบายมูมนึงที่เรียนท่านพระคุณเจ้าเมื่อครู่ นโยบายในเรื่องของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ อันนั้นก็เป็ชานโยบาย ขาคำความรู้เมื่อครู่เราก็ได้แลกเปลี่ยนกันและก็จะมีการในเรื่องของสงฆ์ไทยไกลโรค ก็คือเรื่องของโภชนาการพระสงฆ์และก็หลายๆกิจกรรมที่ทำในชุมชนอันนั้นก็จะเป็นขาคำความรู้ ขาเรื่องเครือข่ายงานที่เรามาร่วมสัมมนาในวันนี้ก็เป็นตัวอย่าง และก็การพัฒนาแกนนำก็คือท่านพระนิสิต พระนักศึกษาที่ลงไปทำงานในพื้นที่ก็จะเป็นโครงการร่วมกัน เพราะฉะนั้นอันนี้ก็จะเป็นการขับเคลื่อนในเชิงของยุทธศาสตร์การทำงานที่เกี่ยวข้อง

อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง ผู้ดำเนินการสัมมนา – เมื่อกี้พอดีท่านมาแต่ที่ดิฉันนิตหนึ่ง โยมก็เลยอยากเรียนว่าสิ่งที่เกี่ยวข้องที่ว่าโยมทำเกี่ยวกับพระสงฆ์ตั้งแต่ พ.ศ.2551 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเปิดวัดวันอาทิตย์ทั่วประเทศ ไม่ทราบท่านเคยได้ยินหรือเปล่านะ ก็คือว่าแท้ที่จริงแล้วเวลาเราเชิญชวนคนในหมู่บ้าน คนในชุมชนหรือวัดต่างๆ ส่วนมากก็จะเป็นวันพระที่ทำบุญ สวดมนต์ไหว้พระและก็เทศน์ให้กับญาติโยมที่มาทำบุญฟัง แต่โครงการของโยมก็คือโครงการเปิดวัดวันอาทิตย์เฉลิมพระเกียรติทั่วประเทศ เรามีชื่อหลายชื่อ ชื่อจริงๆ ก็คือเปิดวัดวันอาทิตย์ แต่เริ่มต้นเราชื่อว่าเฉลิมพระเกียรติ ตั้งแต่ 80 วัดก็คือตรงกับ 80 พรรษาพอดี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เปิดมาบัดนี้ก็มีเครือข่ายอยู่ประมาณ 500 กว่าวัดทั่วประเทศ ก็คือเปิดวัดวันอาทิตย์ ทำไม่จึงเปิดวัดวันอาทิตย์ เพราะว่าวันพระส่วนมากผู้ที่จะไปเข้าวัดมาฟังธรรมมาทำบุญและก็นั่งฟังธรรมได้ วันพระมักจะมีแต่คนที่ผู้สูงอายุซึ่งก็จะไปบอกกับใครไม่ได้นอกจากดูแลตัวเอง แต่เด็กๆ หรือคนที่วัยทำงาน วัยหนุ่มวัยสาวไม่มีโอกาสที่จะเข้าวัด เนื่องจากวันทำงานไม่ใช่วันหยุด ดังนั้นพระเดชพระคุณหลวงพ่อบุญญานันทมนี่

ก็เลยริเริ่มการเปิดวัดวันอาทิตย์สนองงานของหลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ ซึ่งท่านก็เปิดวัดวันอาทิตย์ตั้งแต่เริ่มต้นวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ตั้งแต่ 2503 ตั้งแต่เปิดวัดก็สืบงานอันนี้มาเพื่อที่จะดูแลชุมชนให้ไปเปิดวัดวันอาทิตย์คือพระเดชพระคุณที่วัดต่างๆ พอเปิดวัดวันอาทิตย์ก็เชิญชวนคนในชุมชนมาฟังธรรม มาฟังเทศน์และมาทำบุญ โอกาสอย่างนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีเวทีในวัด จึงจะเข้าวัดเป็นครอบครัว เราคาดหวังอย่างนี้ ก็ลองดูว่าท่านเคยเห็นวันที่เปิดวันอาทิตย์หรือไม่ก็ฝากดูว่าท่านเคยเห็นหรือเปล่าก็เราได้ทำมาแล้วมีเครือข่ายเยอะ ลำดับต่อไปกราบเรียนท่าน ผศ.ดร.ทพ.วีระศักดิ์ เป็นรองเลขาธิการ มีคำถามมาถึงท่านอันนี้ตัวแทนของ สข. พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายสาธารณสุขมีความเป็นมาอย่างไร อันนี้ก็จะ เป็นความรู้ซึ่งบางที่เราก็ไม่ค่อยได้ยิน การที่สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติมีการพัฒนานโยบายพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพไปสู่เป้าหมาย พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข เกี่ยวข้องกันไปหมดอย่างนี้เกี่ยวเนื่องกัน ได้ดำเนินการถวายพระสงฆ์ในด้านใดบ้างแล้ว และทิศทางการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์เป็นอย่างไรบ้าง ก็อยากจะกราบเรียนถามว่าจนกระทั่งถึงการจัดทำฐานข้อมูลพระสงฆ์ในวัด และพระทำบัตร smartcard ตามมติมหาเถรสมาคมเพื่อลงทะเบียนใช้สิทธิ์หลักประกันสุขภาพเป็นอย่างไรบ้าง และมันได้ผลอย่างไร ไปถึงไหน

ผศ.ดร.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สข.) – สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติไม่ได้เป็นหน่วยงานที่ลงไปปฏิบัติเหมือนกับกระทรวง ทาง สปสช. หรือ สสส.เราเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อชวนเพื่อนมาคุยกัน มาทำงานจับมือกันทำงาน อันนี้เป็นบทบาทหน้าที่ ในปี 2555 ก่อนที่น้ำท่วมใหญ่เรามีรายงานฉบับหนึ่งคือ สข. เราจัดเวทีที่เรียกว่า **สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ** ทุกปี ปีละ 1 ครั้ง มีอยู่ปี 2555 มีการรายงานเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพพระสงฆ์ ซึ่งสุขภาพพระสงฆ์เขียนรายงานค่อนข้างละเอียดมากก็คือตั้งแต่เรื่องหนึ่งก็คือ **ดูเรื่องพระสงฆ์อาพาธด้วยโรค NCD** หรือไม่ติดต่อเรื้อรัง ค่อนข้างเยอะเหมือนกับญาติโยม อาจจะมีเรื่องของพฤติกรรมเสี่ยงที่มี เช่น เรื่องบุหรี่อาจจะมีอยู่บ้าง เรื่องเครื่องดื่มบำรุงกำลัง เรื่องของเรียกว่าออกกำลังกาย ญาติโยมออกกำลังกายได้ แล้วพระท่านคงไม่สามารถที่จะทำได้แบบนั้นก็อาจจะเป็นอันหนึ่งอันนี้เรื่องหนึ่ง เรื่องที่สองก็คือว่า**เราเคยสอนให้ทางฆราวาส พวกเราช่วยดูแลสุขภาพกันเองแล้วพระจะต้องทำอย่างไร** ในเรื่องของพระธรรมวินัยจะต้องดูแลกันอย่างไร อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เราไม่ทราบ เรื่องที่สามก็คือเป็นเรื่องของ**พระสงฆ์ที่เจ็บป่วยเข้าสู่ระบบบริการจะอย่างไร** อันนี้ก็เป็นคำถามสำหรับเรา เดิมพระอาจจะเข้าโรงพยาบาลด้วยระบบสงเคราะห์แต่ยังไม่ครบวงจร เรื่องส่งเสริมสุขภาพ ตรวจคัด

กรองอาจยังไม่ครบ เรื่องที่สี่ก็เป็นเรื่องตัวประชาชนเองก็**ไม่รู้ว่าจะอุปฐากพระสงฆ์ต้องทำอะไรบ้าง** เช่น บุคลากรสถานพยาบาล เช่น มีพระสงฆ์ที่อาพาธอยู่ต้องทำอะไร อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ทางฆราวาสก็กังวลว่าจะดูแลอย่างไร และก็สุดท้ายเนื่องจากเดิมในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย วัดเป็นแหล่งภูมิปัญญาศูนย์รวมของชุมชนทั้งหมด หลังๆ เราจะรู้สึกน้อยลงไปน้อยลงไปเรียกว่า**บทบาทพระสงฆ์ต่อชุมชน** อันนี้เป็นบทบาทอันหนึ่งที่เราคิดว่าเดิมมันเคยมีมากๆ และตอนนี้ก็อาจจะลดลงไป ซึ่งเราคิดว่าทั้งหมดนี้เป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นเครือข่ายของพวกเราทั้งหมด เราก็เลยคุยกันว่าเรื่องนี้ตอนแรกก็คุยกันอยู่ว่าเป็นเรื่องของพระหรือเปล่าอย่าไปยุ่ง สุดท้ายก็คือเราคิดว่าไม่ได้เรื่องนี้ต้องช่วยกันทำ เพราะว่าเพราะทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของสังคมทั้งหมดก็เลยเกิดมติสมัชชาสุขภาพครั้งที่ 5 พูดถึงเรื่องนี้แต่หลังจากที่มีมติไปแล้วเราก็ไม่รู้ต้องทำอะไร คือญาติโยมก็จะใช้ภูมิปัญญาของตัวเองที่ทำเคยทำ กระทั่งวงก็จะใช้ส่วนของตนเอง เนื่องจากว่าหลักการที่เราใช้ตอนนั้นก็คือเอาทางโลกมานำ มันไปต่อไม่ได้แล้วก็เลยกลับมาคิดใหม่ว่าฉันขอเปลี่ยนวิธีเอาธรรมะนำโลกดีกว่า ก็เลยเป็นที่ไปที่มาว่าเรามาชวนกันทำเรียกว่า**ธรรมานุสุขภาพพระสงฆ์** เล่มที่พระอาจารย์มีอยู่ในมือ ในนั้นก็จะมีเขียนไว้ชัดเจนว่าเป็นเรื่องของ**การดูแลสุขภาพพระสงฆ์ พระสงฆ์ดูแลตัวเอง ดูแลพระอาพาธ** และก็เป็นแกนนำของพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและสังคมด้วย ถ้าพระอาจารย์เปิดดูในหมวดจะมีอยู่หมวดหลักๆ ก็คือเรื่องของบทนา เรื่องที่ 2 ก็เป็นเรื่องของพระสงฆ์ที่เกี่ยวกับการดูแลตัวเองทำอะไรได้บ้างตามพระธรรมวินัย เรื่องที่ 3 เป็นเรื่องของชุมชน ญาติโยมมีผลเกี่ยวข้องกับสุขภาพพระสงฆ์อย่างไรบ้าง เพราะญาติโยมเป็นคนใส่บาตรอะไรอย่างนี้อันนี้เกี่ยวแน่ๆ เรื่องที่ 4 คือพระสงฆ์ดูแลกันเองทำอะไร ดูแลกันเองอย่างไรด้านสุขภาพทรงนี้ และก็รวมถึงการดูแลที่ขยายไปถึงชุมชนด้วย ทั้งหมดนี้ระบุไว้ใน**ธรรมานุสุขภาพพระสงฆ์** ก็ผลปรากฏว่าหลังจากที่เราทำเรื่องนี้ขึ้นมา เราก็ได้บาร์มีจากทางพระสงฆ์ช่วยนำเราและเราก็ชวนเพื่อนเครือข่ายทั้งหมดมาทำงานด้วยกัน ผมพยายามที่จะ scope งานก็คือว่าที่ทำมาทั้งหมดมีอะไรบ้าง งานหลักๆ เช่น เรื่องระบบฐานข้อมูลพระสงฆ์ เรื่องของการพัฒนาพระคิลานุปัฏฐาก หรือตอนแรกเราได้ใช้คำว่า อสว. เราก็เรียนแบบมาจาก อสม. อสม.ก็คืออาสาสมัครสาธารณสุข เราก็เลยเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขทางวัดบ้าง เลยใช้ว่าเป็นพระคิลานุปัฏฐาก อันนั้นก็เป็นที่ภูมิปัญญาที่เรามี และก็ขยายขอบเขตในเรื่องของวัดส่งเสริมสุขภาพที่ทาง สสส. พุดไปเมื่อก็ เรื่องของการขับเคลื่อนระดับพื้นที่ที่เราจะเห็นพระอาจารย์หลายรูป หลวงตารวมถึงเครือข่ายของพวกเราพยายามเคลื่อนลงไปถึงชุมชนทั้งหมด วัดที่อยู่ในชุมชนและก็ถอดบทเรียนสร้างความรู้อย่างที่ทาง สสส. ได้สนับสนุน เรื่องสื่อสารสังคมด้วย งานที่เราจะทำ เราจะทำให้ครบวงจรทั้งหมด แล้วก็โชคดีมาก

เรื่องนี้ก็คือไปสอดคล้องกับทางมหาเถรสมาคมที่เป็นเรื่องสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเรื่องนี้เหมาะเจาะมาก และเราก็ได้บาร์มีท่าน เป้าหมายสำคัญ ผมก็ต้องออกตัวไปก่อนว่าผมไม่ได้ไปทำอะไร ผมชวนเพื่อนทำและเพื่อนเป็นคนทำให้ผม เราทำด้วยกัน เช่น พระศิลาบุญภูฎาก ทางกรมอนามัยกระทรวงสาธารณสุขเขารับผิดชอบให้ เรื่องของวัดส่งเสริมสุขภาพของกรมอนามัยก็รับเป็นนโยบาย ทั้ง สสส. ด้วย เรื่องของตรวจคัดกรองกระทรวงสาธารณสุขก็รับแข่งขัน สปสช. ก็พูดถึงเรื่องของฐานข้อมูล และก็การทำบัตร มีบัตรที่เกี่ยวข้องกับประกันสุขภาพ และก็กรมศาสนาก็เกี่ยวข้อง ผมยกตัวอย่างนิดเดียวสิ่งที่ทำ ยกตัวอย่างเช่น นโยบายทางกระทรวงสาธารณสุข ท่านรัฐมนตรีก็ให้ความสำคัญท่านก็เห็นนโยบายไว้ว่าต้องจับคู่ รพสต. หรือสถานีนานามัยที่เราคุ้นเคยอยู่แล้ว จับคู่กับวัด ให้เรียกว่าจับคู่ไปด้วยกันแล้วก็ทำงานไปด้วย วัดทั้งหมดมีสี่หมื่นกว่า ตอนนี่เราตั้งเป้าไว้ปี 62 น่าจะได้สักห้าพันวัด โชคดีเราได้เก้าพันกว่า แล้วก็จะเดินต่อ แล้วทำไม่ไม่ทำทั้งหมด ค่อยๆ เดินประมานนั้น แล้วก็ตรวจคัดกรองในปีนี่เราทำได้ประมาณ 5,728 วัด ทำไปแล้วตรวจคัดกรองตามเขตต่างๆ ผมเล่าภาพนิดหนึ่งก็คือว่าเราก็ยังพบว่าสุขภาพพระสงฆ์ก็ยังเป็นที่น่ากังวลอยู่ ผมยกตัวอย่างพระที่ท่านอาจจะอาวุโสหน่อยหน่อย ต่ำกว่า 60 เราก็พบว่าปกติเวลาตรวจคัดกรองแล้ว ปกติประมาณ 61% มีเจ็บป่วยเบาหวาน ความดัน 28% นั่นก็คือยังมีอยู่ ท่านพระอาจารย์ที่อาวุโสมากกว่า 60 ก็มีปกติร่างกายแข็งแรงได้ปกติอยู่ 45% แล้วก็มีเจ็บป่วย 28% นั่นก็หมายความว่ายังเป็นงานที่พวกเราจะต้องเดินกันอยู่ยังไม่ได้จบวันนี้ แล้วงานทั้งหมดนี้ทาง สช.เองเราก็เรียกได้ว่าระดับพื้นที่ เรามีสมัชชาจังหวัด เรามีเรื่องของตำบล ธรรมนูญตำบลเราก็ยังพ่วงเรื่องนี้เข้าไปมีการเคลื่อนอย่างเต็มที่ แล้วก็โชคดีมากคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติให้ความสำคัญ ประธานฯ ปกติจะเป็นนายกรัฐมนตรีท่านก็มอบหมายให้รองนายกเป็นประธาน ทุกท่านที่ผ่านมา 2-3 ท่านให้ความสำคัญหมด ยกตัวอย่างท่านพลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ ที่ผ่านมามีท่านก็บอกว่าถ้าประชุมคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติเมื่อไหร่ต้องเอวาระเรื่องของธรรมนูญพระสงฆ์มาอัปเดตให้ฟังทุกครั้ง นั่นก็หมายความว่าเราก็เลยมีการ active กันใหญ่เลย โดยเฉพาะทาง สปสช. สสส. และก็กระทรวงสาธารณสุขที่ไม่ได้มาขึ้นอยู่ตรงนี้นี่ก็เป็นการเรียกว่าเราก็ยังชวนกันทำอยู่ ถามว่าข้างหน้านี้ยังมีอะไรที่ต้องทำอีกบ้าง เรามีหลายเรื่องที่เราต้องคิดเยอะ และยังไม่ได้ข้อตกลง เช่นเราจะพูดถึงเรื่องออกกำลังกายก็ยังพูดได้ไม่เต็มที่ ผมก็ไม่รู้ว่าจะทำกับมันอย่างไรอันนี้ก็เป็นส่วนที่ผมคิดว่าเราเรียนรู้และก็ทำงานและก็จะอยู่ปวารณาตัวว่าจะทำงานพร้อมกันตรงนี้

อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง ผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ – เรียนเชิญท่าน นพ.ชาติรี เจริญชีวกุล ซึ่งท่านเป็นผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วม อันนี้เราเรียกว่า สำนักงานหลัก

ประกันสุขภาพแห่งชาติ กราบเรียนถามอย่างนี้ การเข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพของพระสงฆ์ เป็นอย่างไรบ้าง พระสงฆ์เป็นแกนนำหลักประกันสุขภาพ บทบาทของท่านก็คือของ สปสช. ต่อ การดำเนินงานขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์เป็นอย่างไรบ้าง สปสช.มีกิจกรรมไหนบ้าง ที่ดำเนินการหนุนเสริมการขับเคลื่อนเพื่อจัดการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์

ดร.นพ.ชาติรี เจริญชีวะกุล ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วม สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) – ก่อนจะตอบคำถามทั้ง 4-5 ข้อ ผมมั่นใจอย่างหนึ่งว่าเป็น บัญชีบางอย่างฟ้าลิขิตไว้แล้ว ในส่วนของ สปสช. เป็นองค์กรที่มาทีหลัง ตามหลัง สสส. สช. มา แต่มาเต็มเต็มเนื่องจากโครงการบัตรทอง 30 บาท คุณหมอสงวน นิตยารัมภ์พงศ์ กับ รัฐบาลยุคทักษิณ ท่านบอกทุกคนบนแผ่นดินไทยต้องได้สิทธิ์นี้ ไม่ว่าจะป่วยหรือพระสงฆ์ พอมิธรรมนูญของพระสงฆ์ขึ้นมา ทาง สปสช. ก็รับช่วงต่อเนื่องจากเราลงพื้นที่ได้ ทางนี้ เป็นนักคิด พวกเราเป็นนักทำ ปฏิบัติการในพื้นที่ทั่วประเทศ ฉะนั้น จึงเป็นที่มาว่าทำอะไร จะให้พระภิกษุสงฆ์เข้าถึงการบริการ พระสงฆ์อาพาธเยอะแยะที่เข้าไม่ถึง บางท่านก็ไม่มีบัตร ประชาชน บางท่านก็อายุเยอะไม่จำเป็นต้องมีบัตรประชาชน ฉะนั้นเวลาเข้าไปโรงพยาบาลเขา ต้องถามหมายเลข 13 หลัก พอหันมาถามพระอาจารย์เลข 13 หลัก พระอาจารย์กิ่ง อยู่ไหน เลข 13 หลักก็ต้องมาจับมือกับสำนักพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ท่านบอกมีพระภิกษุสงฆ์ตอนนี้ใน บัญชีทั้งประเทศ 300,000 แต่พอเรามาไล่ชื่อเสร็จ มีชื่อ มีวัด มีอะไรเสร็จ เหลือประมาณ 200,000 อีกแสนหนึ่งไม่รู้ไปไหน ใน 200,000 นี้ปรากฏว่าไล่ลงไปเลข 13 หลักได้แค่ 150,000 ที่มีบัตร smartcard บัตรอะไรได้หมด ตอนนี้อยากค้นต่อจาก 150,000 กำลังขยับขึ้นมา เป็นแสนหกแสนเจ็ด ซึ่งไม่ย่ำแล้วตอนหลังๆ นี้ แต่เราก็อยากให้พระภิกษุสงฆ์ สามเณรทุกรูป ได้รับการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องจ่ายเงิน หลายโรงพยาบาลมีโรงพยาบาลสงฆ์ก็โอเคเข้าตาม หลักธรรมวินัย มีตึกสงฆ์อาพาธเพราะว่าพระธรรมยุตเราเคร่ง พระอาจารย์อุ่น อุตตโม ไปเข้า โรงพยาบาล พยาบาลจะขอฉีดยา ท่านบอกไม่ได้เอาตมมาขณเรมาตั้งแต่เณรมาไม่เคยแต่ต้อง ผู้หญิงไม่มีสิทธิ์แต่ต้องท่าน พยาบาลไม่เชื่อจะฉีดยาได้ ขวดน้ำเกลือสมัยก่อนเป็นขวดแก้ว หล่นตุ๊บแรกแตกก็ยังไม่เชื่อจะฉีดยาได้อยู่ดี หล่นครั้งที่สองค่อยไปขอขมาอาจารย์ ฉะนั้นทาง ธรรมยุตเราจะเคร่งมาก ทาง สปสช. กับทางโรงพยาบาลต่างๆ โดยเฉพาะโรงพยาบาลสงฆ์คุย กันแล้วว่าเราพยายามแยกห้องแยกชั้นให้ ซึ่งตอนนี้มีแค่ 66 โรงพยาบาลที่ทำได้ คือพยายาม เชื่อมต่อให้ได้มาก ขยายให้มากขึ้นนี้เป็นทิศทางที่ สปสช. กับทางโรงพยาบาลในกระทรวง สาธารณสุข และโรงพยาบาลที่มีสิทธิ์ คือให้ท่านสะดวกสบายขึ้น ตามประวัติหลวงปู่มั่นคือท่าน ถ้าท่านไม่สบายเล็กน้อย ท่านจะใช้ธรรมโอสถหรือใช้ยาพื้นบ้าน ผมเข้าใจว่าพระทางธรรมยุต

เราจะเป็นอย่างนั้น ไม่รบกวนหมอแผนปัจจุบันนอกจากหนักจริงๆ ฉะนั้น หนักจริงๆ เข้ามาทางฆราวาสเราก็ต้องเข้าใจพระท่าน ฉะนั้นทางเราพยายามปรับปรุงตรงนี้อยู่ ฉะนั้นนอกจากการเข้าถึงพระภิกษุสงฆ์เราก็หวังให้พระภิกษุสงฆ์ดูแลพระภิกษุสงฆ์ด้วยกัน ที่เรียก **พระคิลานุปัฏฐาก** ซึ่งท่านสมเด็จพระญาณนาวาท่านเป็นคนบัญญัติคำนี้ขึ้นมา ความโชคดีของผมปีหนึ่งผมนึกจะบวชพระบวชให้ในหลวง เราก็ส่งชื่อไปปีนั้นบวชประมาณ 500 รูป เขาก็จับสลากให้ไปบวชตามวัดต่างๆ ในกรุงเทพฯ ผมโชคดีหยิบได้วัดยานนาวา ท่านสมเด็จพระญาณนาวาท่านสมเด็จเป็นอุปชฌาย์ให้ผมและผมเป็นองค์สุดท้ายที่ได้บวชหลังจากนั้นท่านก็ติดธุระท่านก็ลุกออกไป ผมถึงบอกความบังเอิญหลายๆ อย่างมันลิขิตไว้แล้ว พอไปเจอท่านอีกทีผมก็รายงานตัวกับท่านผมเป็นลูกศิษย์ท่านท่านบวชให้ผม ท่านเป็นคนอุบล ผมเป็นเขยอุบล ท่านสร้างโรงพยาบาลสงฆ์ 50 พรรษามหาวิจิตรลงกรณ์ ไว้ โรงพยาบาลใหญ่ ผมเลยมองว่าจริงๆ โรงพยาบาล ความเจ็บป่วย กับทางพระภิกษุสงฆ์ต้องคิดอีกแบบหนึ่ง ทาง สปสช. เรานอกจากจะประสานเรื่องการรักษาพยาบาล ยังพูดเรื่องการส่งต่อโดยไร้รอยต่อ ไร้รอยต่อก็คือเจ็บป่วยหรืออาพาธสามารถเข้าใจทางพระภิกษุสงฆ์หรือทางพวกเราเองอาจให้เข้าที่ไหนก็ได้ แต่ด้วยข้อจำกัดบางอย่างตอนนี้เข้าเป็นเขตๆ ในเขตก็จะให้ สมมุติเขต 8 อุดร เข้าได้หมด อุดร สกล หนองคาย พระภิกษุสงฆ์ใกล้ที่ไหนเข้าที่นั่น เพราะพระภิกษุสงฆ์หลายท่านก็รู้จักไปจำพรรษาอีกวัดอื่นๆ แต่โดยสิทธิบัตรทองปีหนึ่งท่านย้ายได้ 4 ครั้ง สมมุติย้ายวัดเสร็จท่านแจ้งเลยบอกว่าอาตมามาอยู่วัดนี้แล้วนะ จำพรรษาอีก 3 เดือน ขอย้ายโรงพยาบาลมาที่นี่ได้เลย แต่ในอนาคตก็คงให้แบบไร้รอยต่อ ก็พยายามใกล้ที่ไหนเข้าที่นั่นหรือว่าโรคที่เป็นเยอะก็ผ่านไปโรงพยาบาล เช่นที่อีสานก็จะมีศรีนครินทร์ ที่ขอนแก่นเป็นชั้นหนึ่งต่างหาก มีหมอผู้ชายมีพยาบาลผู้ชายคอยดูแล อันนี้เป็นความที่เราต้องการให้เป็นอย่างนั้น เพื่อสะดวกของพระคุณเจ้าทั้งหลาย ส่วนการทำงานกับภาคีเครือข่ายต่างๆ ตอนนี้เราเชื่อมกันหมด ทางกระทรวงสาธารณสุข สปสช. พูดเป็นภาษาเดียวกันกับทางสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีวิจัยของ มจร. ท่านอาจารย์พระมหาประยูร โชติวิโร ทางมหานิกายเราก็จับมือกับธรรมยุตเราเชื่อมหมด แม้แต่มีบางคนบอกทำไมดูแลแต่พระสงฆ์ สปสช. ใจไม่กว้างพอจะดูแลทางอิสลาม ทางคริสต์ เราบอกได้ ขอให้เป็นคนที่อยู่ในแผ่นดินไทย อันนี้พูดกันตรงๆ แต่บังเอิญทางศาสนาพุทธเราเยอะเราก็ต้องดูแลตรงนี้ให้เข้าที่เข้าทางหรือให้ได้มาก ก็เป็นทิศทางที่กิจกรรม สปสช. จะทำโดยเฉพาะในปี 63 นี้ก็จะขยายผลยกระดับการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสงฆ์ซึ่งเป็นแกนนำ หลายรูปก็เป็นแกนนำในการขยายผลด้านการรักษาพยาบาล ด้านการเข้าถึง ด้านพระคิลานุปัฏฐากทั้งหลาย และก็สนับสนุนโดยเฉพาะเรื่องสื่อต่างๆ ผลิตรกระจายทุกวัด ตอนนี้นี่คือรายละเอียดของคู่มือการใช้สิทธิ เมื่อก็หลวงตาแชร์ท่านบอกว่าเน้นๆ ให้หน่อย

ทุกรูปอาจจะได้แล้ว ทุกวัดตอนนี้เรากระจายไปหมดแล้ว ปีที่แล้วเหลือเงินอยู่ 300,000 กว่าบาท ผมก็บอกพิมพ์เพื่อไว้เลยเพื่อท่านขอมาอีก เพื่อวัดไหนไม่พอ ยินดีสนับสนุนเต็มที่ ถือว่าเป็นการทำบุญอย่างหนึ่ง ผมเองได้เกิดมาที่สกลนครถือว่าโชคดีแล้ว อันไหนที่ได้ทำงานให้พระภิกษุสงฆ์ยินดี ตอนอยู่สกลผมเปิดคลินิกก็สำหรับพระภิกษุสงฆ์ฟรีตลอดไม่เคยคิดตั้งค่างค์แม้แต่ของส่วนตัว ได้ทำบุญเพราะปกติเราก็ไปถวายยาที่วัดอยู่แล้วท่านมาหาถึงคลินิกก็ถือโอกาสถวายยาเลย ก็คิดว่าทาง สปสช. เอง บัตรทองก็คงดำเนินการต่อ เชื่อมงานต่อโดยที่ต้องพัฒนาต่อไป ท่านพระคุณเจ้ามีอะไรเสนอแนะเรายินดี ยินดีที่จะช่วยพัฒนาให้มันดีกว่าเดิม ที่มาก็คงได้ระดับหนึ่งแล้วละ ต่อไปก็คงต้องพัฒนาต่อ ถือว่าลูกศิษย์ได้ดูแลครูบาอาจารย์

อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง ผู้ดำเนินการสัมมนา – ขอบพระคุณนะเจ้าค่ะ หน่วยงานทั้ง 3 หน่วยงานรู้สึกสอดคล้องกันเป็นลูกโซ่ ทำงานใกล้เคียงกันและก็ถ้อยทีถ้อยอาศัย แล้วแท้ที่จริงทั้งหมดก็ไปลงที่อยากจะดูแลพระคุณเจ้าอยู่ตามวัดต่างๆ มันมีเรื่องอาหารที่สำคัญมากที่ต้องดูแลท่าน กราบบมัสการท่านพระมงคลธรรมวิธาน ท่านมีอะไรจะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ มมร. ที่จะมีบทบาทต่างๆ ซึ่งวันนี้ท่านได้ฟังทั้งหมดจากวิทยากรทั้ง 4 ท่าน ท่านรู้สึกอย่างไรบ้างและท่านคิดว่า มมร. นี้จะมีบทบาทอย่างไร และท่านจะบอกนิตหนึ่งว่าท่านพระเถระท่านไหนที่นั้งอยู่ ณ ที่นี้ซึ่งเป็นระดับพระสังฆาธิการ จริงๆ แล้วโยมคิดว่าท่านทำมามากมายแล้ว ท่านจะมีเรื่องที่จะบอกเล่ากล่าวไปไหมเจ้าค่ะ

พระมงคลธรรมวิธาน ผศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการคณะสงฆ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย – ก่อนที่จะเอ่ยคำนั้น ขอต่อยอดนิมนต์หลวงตาแชร์ขึ้นด้วย เพื่อเป็นองค์สรุปในงานที่ปฏิบัติโดยตรง ในส่วนของ มมร. ก็เหมือนภาพตัวแทนของคณะสงฆ์คณะธรรมยุต มีส่วนที่ผลักดันและเชื่อมโยงตั้งแต่ยอดของเจดีย์ถ่ายโอนมาตามลำดับขั้นมีคณะอนุกรรมการ 6 ด้าน แต่ของคณะธรรมยุตตั้งไว้ที่ 5 ด้าน ส่วนด้านที่ 6 เป็นด้านศาสนวิเทศ เป็นด้านที่คล้ายการเผยแผ่ด้านต่างประเทศ ซึ่งของคณะอนุเหล่านั้นเป็นผู้สนองงานเชื่อมโยงไปที่ภาคและจังหวัด เป็นเหมือนตัวแทนภาคก็ว่าได้ แต่รับงานหรืองานขับเคลื่อนจริงๆ อยู่ที่จังหวัด ทราบว่าบางจังหวัดก็สมานกับคณะใหญ่ก็คือเป็นคณะสงฆ์ไทยที่ว่าจะไกลโรคนั้น ภาพต่อจากนั้น ในส่วนของมหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสานในการขับเคลื่อนโดยเฉพาะในการสำรวจ ในการทำความเข้าใจทั้งหลายของคณะสงฆ์ ก็จะใช้เวลาของมหาวิทยาลัย ในส่วนของภาพของพระเถระที่อยู่ในรั้วของมหาวิทยาลัยซึ่งมีอยู่ 7 วิทยาเขต 3 วิทยาลัยก็คือทั่วประเทศก็แทบจะเป็นพื้นที่เดียวกับของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย ก็เชื่อมโยงกันในเวทีในบางเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยเฉพาะในภาพของการทำงานด้านภูมิความรู้ด้านการวิจัย ตอนนี้อยู่ในการประสานใน

ส่วนนี้อยู่

อาจารย์ลัดดาวัลย์ แก้วสว่าง ผู้ดำเนินการสัมมนา - เป็นบุญที่ได้ยินได้ฟังในวันนี้ซึ่งไม่เคยได้ฟังจาก มมร. วันนี้ก็ได้ยินท่านเจ้าคุณพระมงคลธรรมิฐานได้พูดคุยกู้กันฟังก็รู้สึกปลาบปลื้มแทนพระสงฆ์ที่อยู่ตามภาคต่างๆ ก็เรียนเชิญท่านดร.ประกาศิต ท่านมีอะไรจะเพิ่มเติมให้เราบ้างไหม

ดร.ประกาศิต กายะสิทธิ์ รองผู้จัดการ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) - ก็อยากจะขอเรียนขอความเมตตาจากทางด้านทางคณะสงฆ์ว่า ตัว สสส. เองก็อย่างที่หลายๆ ท่านได้ทราบ เราเป็นองค์กรของรัฐ แต่ว่าเราไม่มีหน่วยงานปฏิบัติ เรา สสส. ผมมักจะใช้คำคุยกับน้องๆ ว่าเราไม่มีมือ เราไม่มีไม้ คำว่า “ไม่มีมือ” หมายความว่า เราไม่มีหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่เลย เราไม่มีหน่วยบริการ เราต้องการให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีแต่เราไม่มีศูนย์บริการ ไม่มีการเปิดบริการในพื้นที่ อันนั้นคือไม่มีมือ ส่วนคำว่า “ไม่มีไม้” หมายความว่า เราไม่ใช่องค์กรที่ควบคุมหรือกำกับด้านกฎหมาย เราออกกฎหมายไม่ได้ เราบังคับใช้กฎหมายก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นไม่มีมือไม่มีไม้ เพียงแต่ว่าการทำงานของเราจะคล้ายๆ กัน 2-3 หน่วยงาน คือเราใช้เครือข่ายเป็นหลัก เพราะฉะนั้นการทำงานของเราจะเคลื่อนตัวไปได้และมีความยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องขอความกรุณา ความสนับสนุนจากหลายๆ ภาคส่วน โดยส่วนตัวผมรู้สึกว่าการตอนนี้จังหวะมา ความรู้มี เครือข่ายมี นโยบายเปิด เราสามารถที่จะสร้างการหมุนในรอบแรกได้แล้ว ก็คิดว่าถ้าหากว่าเราจะสร้างการเปลี่ยนแปลงในสังคมโดยสร้างการหมุน ยิ่งหมุนหลายๆ รอบก็จะยิ่งยกระดับสังคมขึ้นมา ก็คิดว่าอยากจะขอความกรุณาจากพระคุณเจ้าที่จะช่วยงานทาง สสส. ต่อไป และก็ถ้ามีข้อเสนอแนะก็ยินดีที่จะรับไว้

ผศ.ดร.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) - ในนามของ สช. และก็เครือข่ายเพิ่มเติมชนิดหนึ่งคือ เราทำเรื่องของสมัชชาสุขภาพ เนื่องจากว่าเราเป็นองค์กรสุขภาพ ดูแลเรื่องสุขภาพ ทำเรื่องธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ แต่ที่นี้เราก็มองว่าตอนนี้เราพูดถึงเรื่องสุขภาพ แต่ทั้งหมดทั้งปวงนี้เราทำเพื่อสุขภาพะทั้งหมดไม่ใช่เฉพาะเรื่องการเจ็บป่วยเท่านั้น เมื่อเร็วๆ ทาง สช.กับทีมเครือข่ายเราได้ไปกราบท่านสมเด็จเจ้าวัดไตรมิตร ซึ่งท่านดูแลเรื่องฝ่ายปกครอง นอกจากฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ที่เราทำงานตรงนี้อยู่แล้ว เราคิดว่าถ้าเราขยายไปตรงนั้นก็ทำให้งานของพวกเราจะได้กว้างขวางมากขึ้น โดยท่านก็ให้ความสำคัญกับเรื่องการพัฒนาศักยภาพพระสงฆ์ มีหลายเรื่อง และท่านก็เมตตาเรื่องแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อน และก็เชิญชวน เรียกว่าเป็นทางเอกชนเข้ามาร่วมขับเคลื่อน ผมคิดว่่าก็จะเป็นอีกนิมิตหมายหนึ่งเราจะขยายงานเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพพระสงฆ์ให้

ขยายไปสู่ส่วนอื่นๆ มากขึ้น และก็นามของ สช. เองก็ตามเรามีเครือข่ายระดับพื้นที่ค่อนข้างเยอะ มีเขตสุขภาพเพื่อประชาชนในระดับเขต ซึ่งนำเรื่องพระสงฆ์ไปเป็นประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อน เรามีสมัชชาสุขภาพจังหวัด นำเรื่องสุขภาพพระสงฆ์ลงไปถึงสมัชชาสุขภาพจังหวัด รวมถึงตำบลด้วย นั่นก็หมายความว่าทั้งหมดนี้ผมคิดว่าเป็นนิมิตหมายอันดี แล้วก็เราจะเคลื่อนเรื่องนี้ไปด้วยกันและผมคิดว่าถ้าเราทำแบบนี้ก็สามารถจะขับเคลื่อนได้ นอกจากเรื่องสุขภาพที่ผมว่าแล้วก็จะรวมไปถึงสุขภาพทางปัญญา สุขภาพทางสังคมที่เรามุ่งมั่นที่จะให้เกิดด้วย

ดร.นพ.ชาติรี เจริญชีวะกุล ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วม สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) – ผมคิดว่าเป็นโอกาสที่ดีที่สุดแล้วตอนนี้ ผมทำงานมาจะ 60 ปีแล้ว ทางพระภิกษุสงฆ์เรามาถึงจุดที่เหมาะสมที่สุด ดีที่สุด หลายหน่วยช่วยกันโดยเฉพาะ สปสช. หรือโครงการ 30 บาทหรือโครงการบัตรทองนี้ จะบอกว่ามีทั้งมือ ทั้งไม้ ทั้งเครือข่าย ที่จะรองรับทั้งพระภิกษุสงฆ์ที่อาพาธและไม่อาพาธ ทุกองค์มีสิทธิ์ฟรีหมด บางท่านบอกไม่เป็นไรเจ็บป่วยเล็กน้อย บางครั้งมันต้องผ่าตัดใหญ่ ต้องใช้ยารักษาเมื่เริ่มเป็นแสน เป็นหลายแสน บัตรทองหรือสิทธิ์นี้จะใช้ได้ เข้าถึงได้ทุกโรงพยาบาลโดยเฉพาะฉุกเฉิน ตอนที่ผมเคยทำงานที่สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ฉุกเฉินวิกฤติ หรือฉุกเฉินจะเป็นจะตายผางบๆ สามารถเข้าทุกโรงพยาบาลได้เลยในประเทศไทย ทั้งโรงพยาบาลรัฐบาลและโรงพยาบาลเอกชน โดยรัฐบาลเป็นคนจ่ายเงินให้ ส่วนพระแกนนำที่มีความประสงค์จะสร้างสุขภาพะ หรืองานส่งเสริมป้องกันโรคที่จริงเราเน้นการส่งเสริมไม่ให้ป่วยดีที่สุด ไม่ป่วยไม่อาพาธสุดยอด ถ้าเมื่อไหร่ที่มีโครงการทำในพื้นที่ ตอนนี้มีเขาเรียกเงินกองทุนประกันสุขภาพตำบล มีทุกตำบล มีเงินทั่วประเทศตอนนี้จะบอกค้างท่ออยู่ประมาณ 3,000 กว่าล้าน ฉะนั้น พระภิกษุสงฆ์สามารถทำกิจกรรมหรือเขียนโครงการไปเพื่อใช้เงินก้อนนี้ในการทำโครงการส่งเสริมสุขภาพป้องกันโรคในพื้นที่ มีปัญหาอะไรปรึกษา โทร 1330 ได้ 24 ชั่วโมง สปสช. มีเครือข่ายอยู่ 13 เขตทั่วประเทศ เรามีคนที่ทำงานเกี่ยวกับพระสงฆ์อยู่ทุกเขตคอยประสานสนับสนุนให้ทุกปัญหาทุกเรื่อง ถือว่าลูกศิษย์ลูกหาให้ปรณนิตติอาจารย์ก็แล้วกัน ก็ทั้งธรรมยุตทั้งมหานิกายทั้งพระภิกษุสงฆ์ สามเณร รวมทั้งแม่ชีด้วย ก็เป็นการร่วมทำบุญครั้งใหญ่ของฆราวาสแบบพวกเราทั้งหลาย

สรุปเวทีสัมมนา

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยง
และทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์
เขตปกครองคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันพุธที่ 18 ธันวาคม 2562
ณ ห้องประชุมอาคารสุชีพ ปุญญานุภาพ
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา จังหวัดนครปฐม

เวทีสัมมนาการประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2562 ณ ห้องประชุมอาคารสุชีพ ปุญญานุภาพ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ศาลายา จังหวัดนครปฐม มีผู้เข้าร่วมประชุมหลากหลายภาคส่วน ประกอบด้วย พระราชปฏิญาณโกศล ผศ.ดร., พระมงคลธรรมวิธาน ผศ.ดร., พระมงคลวิจิตรกร เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม, ดร.ประกาศิต กายะสิทธิ์ รองผู้จัดการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), ผศ.ดร.ทพ.วีระศักดิ์ พุทธาศรี รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) และ ดร.นพ.ชาตรี เจริญชีวะกุล ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วม สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เป็นต้น ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญจากเวทีสัมมนาได้ ดังนี้

1. การสาธารณสงเคราะห์เป็นประโยชน์ ประโยชน์ ประโยชน์ คือประโยชน์โดยภาพรวม โดยภาพกว้าง ทั้งประโยชน์ในส่วนของผู้สงฆ์โดยตรงส่วนที่หนึ่ง ส่วนที่สองประโยชน์ต่อพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ช่วยเกื้อกูลต่อสังคม บำบัดความทุกข์นั้นให้สลายหายไปด้วยเหตุปัจจัย ในการเดินกระบวนทิศทางให้ถูกต้อง คือ พัฒนาศักยภาพทางกาย ควบคู่ไปกับด้านพัฒนาจิต

2. สืบเนื่องมาจากการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2559 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน การกิจการงาน 6 ด้านของคณะสงฆ์ โดยโครงการหลักของมหาเถรสมาคมที่ได้บรรจุไว้ในแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา มีอยู่ 2 โครงการ ได้แก่ โครงการที่ 1 คือโครงการส่งเสริม

ความร่วมมือภาคีเครือข่าย และโครงการที่ 2 คือโครงการเพื่อการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ซึ่งทั้งสองโครงการที่ผ่านฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมโดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรจารย์ได้ตั้งกรรมการชุดใหญ่ขึ้นมาชุดหนึ่ง มีคณะกรรมการจำนวน 15 รูปคน และตั้งประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดทุกจังหวัดเป็นกรรมการ ในแต่ละจังหวัดมีคณะกรรมการ คณะเลขานุการ คณะผู้ช่วยเลขานุการ ร่วมมือกับภาคีเครือข่ายแต่ละจังหวัดร่วมเป็นกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ตัวอย่างกิจกรรมที่ได้ดำเนินการ เช่น โครงการธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติและโครงการช่วยบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัด โดยจัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยประจำจังหวัด เป็นต้น

3. การขับเคลื่อนสังคมให้สามารถดำเนินไปได้อย่างดี จำเป็นที่จะต้องสร้างความรู้ให้กับคนในสังคมก่อน สังคมต้องมีความพร้อมก่อน มีการปรับพฤติกรรมของคนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนสังคม ประกอบกับมีการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเครือข่ายเดิม และเชื่อมขยายเครือข่ายใหม่

4. เดิมพระสงฆ์เข้าโรงพยาบาลด้วยระบบสงเคราะห์แต่ยังไม่ครบวงจร เรื่องส่งเสริมสุขภาพ ตรวจคัดกรองอาจจะยังไม่ครบ ประชาชนเองก็ไม่รู้ว่าวิธีจะอุปฐากพระสงฆ์ต้องทำอย่างไรบ้าง เช่น บุคลากรสถานพยาบาล เช่นมีพระสงฆ์ที่อาพาธอยู่ต้องทำอย่างไร เป็นสิ่งที่ทางฆราวาสก็กังวลว่าจะดูแลอย่างไร และที่สุดท้าย คือ เดิมในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย วัดเป็นแหล่งภูมิปัญญาศูนย์รวมของชุมชนทั้งหมด หลังๆ เราจะรู้สึกน้อยลงไปเรื่อยๆ เรียกว่าบทบาทพระสงฆ์ต่อชุมชนลดลง

5. คณะสงฆ์ธรรมยุตจัดตั้งเป็นคณะอนุกรรมการจาก 6 องค์กร เป็น 7 องค์กร องค์กรปกครอง, ศึกษา, ศึกษาสงเคราะห์, เผยแผ่, สาธารณูปการ, สาธารณสงเคราะห์ และเพิ่มศาสนา วิเทศเข้ามาดูแลพระสงฆ์ในต่างประเทศด้วย กิจกรรม เช่น ช่วยสงเคราะห์เมื่อเกิดเหตุการณ์เขื่อนแตกที่ประเทศลาว เหตุการณ์วัดถูกไฟไหม้ น้ำท่วม

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

การประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์
เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
วันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2562

ประมวลภาพ

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก
โครงการพระสงฆ์พัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2562
ณ ห้องประชุมอาคารสมเด็จพระพุทธอาจารย์ (เถี่ยว อุปเสนมหาเถร)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

คำกราบเรียนถวายรายงาน

โดย

พระมงคลวชิรากร

ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา

**เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
ของมหาเถรสมาคม**

กราบเรียน พระเดชพระคุณพระเทพปริยัติโมลี รองเจ้าคณะภาค 9 ที่เคารพอย่างสูง กระผม พระมงคลวชิรากร ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวา เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ในนามคณะสงฆ์และพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมพิธีนี้ ต่างมีความปิติในเมตตาคุณที่พระเดชพระคุณฯ ได้เมตตามาเป็นประธานพิธีเปิดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ในวันที่

เนื่องด้วยฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม ได้จัดทำโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนการดำเนินงานผ่านมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางสาธารณสงเคราะห์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคม พัฒนาขีดความสามารถพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านงานสาธารณสงเคราะห์ โดยประสานการดำเนินงานร่วมกับคณะสงฆ์ทั้งฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ทำงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น บนหลักการใช้ทางธรรมนำทางโลก และประสานการดำเนินงานร่วมกับฝ่ายปกครองคณะสงฆ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพระศาสนาและสังคมโดยรวม อันเป็นไปภายใต้พระธรรมวินัย ซึ่งสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายและโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2560-2564 โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินการ ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาและส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ในการสร้างสังคมสุขภาวะ
2. เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้และสื่อการเผยแพร่การสร้างสังคมสุขภาวะโดยพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง
3. เพื่อให้เกิดการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

การจัดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ ทั้งหมด 5 เขต ปกครองคณะสงฆ์ โดยการอาราธนาพระสังฆาธิการ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำ จังหวัด และเชิญภาคีเครือข่าย เข้าร่วมงาน เพื่อรับทราบและเกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อน ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ตามมติมหาเถรสมาคม ประกอบด้วย

วันเสาร์ที่ 7 ธันวาคม 2562	คณะสงฆ์หนใต้ ณ วัดลานแซะ จังหวัดพัทลุง
วันเสาร์ที่ 14 ธันวาคม 2562	คณะสงฆ์หนเหนือ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและ การจัดการ กฟผ.แม่เมาะ จังหวัดลำปาง
วันพุธที่ 18 ธันวาคม 2562	คณะธรรมยุต ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม
วันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2562	คณะสงฆ์หนตะวันออก ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2562	คณะสงฆ์หนกลาง ณ วัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร กรุงเทพมหานคร

การจัดงานในครั้งนี้ เป็นการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก ได้รับความอนุเคราะห์จากคณะสงฆ์หนตะวันออก โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตลอดจนหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ได้ให้ความร่วมมือจัดพิธีครั้งนี้เป็นอย่างดีเรียบร้อยด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งและขออนุโมทนา ณ โอกาสนี้

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลแล้ว กระผม ขอกราบอาราธนาพระเดชพระคุณฯ ผู้เป็นประธาน ได้เมตตากล่าวเปิดการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เพื่อความเป็นสิริมงคล แก่พระเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ คณะกรรมการดำเนินงาน และผู้เข้าร่วมงาน สืบไป

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

คำกล่าวเปิดงานและปาฐกถาพิเศษ เรื่อง
“การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจากนโยบาย
สู่การปฏิบัติระดับจังหวัด”
โดย
พระเทพปริยัติโมลี
รองเจ้าคณะภาค 9 เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม

ขอโอกาสพระมหาเถระทุกๆ รูป ขอแสดงความนับถือมายังเพื่อสภธรรมมิก นักสาธารณสงเคราะห์ทุกๆ รูป

ขอเจริญพรญาติโยมทั้งหลาย วันนี้มีท่านผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาจังหวัดหลายจังหวัด และก็ญาติโยมเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประชุมสัมมนาในวันนี้

โครงการของเราคือโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งก็บ่งบอกว่าต้องไปสงเคราะห์ประชาชน เดิมทีนั้นงานคณะสงฆ์นอกจากงานสงเคราะห์ก็มีงานอื่นๆ อีกมากตามหลักระเบียบ กฎหมายว่าด้วยเรื่องงานคณะสงฆ์เรามีทั้งหมด 6 ด้านตามที่เราทั้งหลายได้ทราบแล้ว ยิ่งเมื่อมีการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนายังจะต้องหันมาให้ความสนใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านผู้เป็นพระสังฆาธิการ จากการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาที่เราทำมาโดยลำดับจนกระทั่งถึงวันนี้ เราก็มีกรอบงาน มีโครงการทุกอย่างแล้ว งานทุกงานมีการขับเคลื่อนมากบ้างน้อยบ้าง แต่ว่ามี การขับเคลื่อนทุกงาน

งานคณะสงฆ์เริ่มต้นจากการปกครองในเรื่องของการปฏิรูปก่อน ในฐานะที่ผมเคยมีส่วนร่วมในการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตั้งแต่ต้นเลย แล้วได้เสนอหลายเรื่องเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเริ่มต้นที่งานปกครอง งานปกครองนั้นเร่งด่วน บางอย่างเร่งด่วนแต่ก็ยังไม่สำเร็จก็คือ งานสถานะบุคคล งานสถานะบุคคลเป็นเรื่องที่จะต้องใช้เวลาพอสมควร เราเรียกกันว่า**พระพุทธศาสนา 4.0** เป็นงานระบบสาธารณสงเคราะห์เกี่ยวกับงานสถานะบุคคล ซึ่งจะต้องเชื่อมโยงกับงานสาธารณสงเคราะห์ของเราด้วย งานการศึกษา งานการศาสนศึกษา ตอนนี้เราก็พยายามผลักดันและขับเคลื่อนให้เกิดพระราชบัญญัติการศึกษาวิชาการทางพุทธศาสนา ก็คือนักธรรม-บาลี-สามัญ ก็สำเร็จไปแล้วรออย่างเดียวก็คือ กฎหมายลูกหรืออนุบัญญัติ

¹ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ **พระธรรมราชานุวัตร** เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ.2563

ที่สร้างขึ้นเพื่อสอดรับกับ พรบ. ฉบับนี้ ซึ่งยังไม่สำเร็จ กำลังทำกันอยู่หลายจุด ทั้งสามัญทั้งบาลี นักรธรรม งานศึกษาสงเคราะห์ เรื่องงานศึกษาสงเคราะห์เราก็มี เราก็ทำมาแล้วบางส่วนโดยส่วนมากพระสงฆ์ท่านก็ทำมาแล้ว แต่อย่างไรไม่เป็นระบบเท่าที่ควร เมื่อมีการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น การทำงานก็จะเป็นระบบมากขึ้น ทั้งระบบคน ระบบกลไกต่างๆ รวมทั้งงบประมาณสนับสนุน งานสาธารณูปการก็ไปตามปกติหน้าที่ของเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสและพระสังฆาธิการรวมทั้งญาติโยมในการดูแลวัดวาอาราม แต่งานที่โดดเด่นในความรู้สึกผม ณ ขณะนี้คืองานสาธารณสงเคราะห์

เดิมทีมงานสาธารณสงเคราะห์นั้นเรื่อยๆ ไม่หิวหว่าเท่าไร เพราะพระสงฆ์นั้นสงเคราะห์ญาติโยมอยู่แล้ว แต่ไม่ใช่งานอย่างนั้นเพียงงานอย่างเดียว เมื่อสักครู่ได้ดูวีดีทัศน์เกี่ยวกับเรื่องพระพุทธเจ้าส่งคนไปประกาศศาสนา เมื่อคืนนี้ผมนำสามเณรแปลธรรมบทเรื่องหนึ่งก็คือเรื่องพระเทวทัต พระเทวทัตได้ขอวัตถุ 5 ประการกับพระพุทธเจ้า วัตถุ 5 ประการมีอะไรบ้าง ขอให้พระสงฆ์ที่บวชมาในศาสนานี้อยู่ป่าเป็นวัตร ไม่ต้องไปอยู่บ้าน พระพุทธเจ้าปฏิเสธ ขอให้พระสงฆ์บิณฑบาตเป็นวัตร พระพุทธเจ้าก็ปฏิเสธ ทำไมต้องไม่ให้บิณฑบาตเป็นวัตร บางสิ่งบางอย่างต้องอนุเคราะห์แก่ญาติโยม ปิดกั้นจิตใจบ้าง ท่านไปสงเคราะห์ญาติโยมตามบ้านตามเรือนตามเคหะสถานบ้าง ขอให้พระสงฆ์ไม่ฉันปลากับเนื้อพระพุทธเจ้าก็ปฏิเสธ เขาเรียกว่าจะให้พระฉันมังสวิรัตตลอดชีวิตตั้งแต่บวชมา พระพุทธเจ้าก็ปฏิเสธ สาเหตุเรื่องนี้เพราะเราไม่ได้อยู่ด้วยตนเอง แต่จุดสำคัญก็คือให้พระสงฆ์อยู่ป่าเป็นวัตรนี้ แม้แต่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองไม่ใช่อยู่ป่าเป็นวัตรตลอด เพราะพระสงฆ์นั้นเกี่ยวเนื่องด้วยคน เพราะฉะนั้นการที่เราจะไปสงเคราะห์ญาติโยมได้ เราต้องเข้าถึงคน ที่เราว่า**เข้าถึงแล้วจึงจะได้ลูกเสือเข้าไปหาคนถึงจะได้สงเคราะห์คน** และก็นำการสงเคราะห์ของเรา นำธรรมะเข้าไปด้วย เพราะฉะนั้นงานสาธารณสงเคราะห์ในยุคนี้จึงเป็นยุคที่หิวหว่า คำว่า **หิวหว่า** ไม่ได้หมายความว่า มันหายไป เกิดขึ้นแล้วหายไป แต่**ว่าเป็นยุคที่เกิดความยั่งยืน** เพราะความร่วมมือของหลายฝ่าย นอกจากพระสงฆ์แล้วยังมีญาติโยมให้ความร่วมมืออย่างยิ่ง คือสำนักงานพุทธที่ดี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และกึ่งองค์กร สสส. สช. และกึ่ง สปสช. จนเรามีหลักประกันสุขภาพ หรือธรรมนูญสุขภาพของพระสงฆ์ และที่สำคัญวันนี้โครงการท่านตั้งไว้สวยมากกว่า โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ มีเพื่ออะไร มีเพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และที่สำคัญก็ต้องพัฒนาขีดความสามารถของเราด้วย บางจังหวัดท่านก็ขับเคลื่อนไปไกลแล้ว ผมยกตัวอย่างจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีท่านพระครูโพธิวรคุณ ดูแลเป็นประธาน ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีการขับเคลื่อนเรื่องสาธารณสงเคราะห์จำนวนมากค่อนข้างจะ

เป็นรูปธรรม จังหวัดนครราชสีมาซึ่งเป็นต้นแบบในการจัดประกายที่ท่านมาก็คือเจ้าคุณพระเมธีสุตาภรณ์ ท่านรองเจ้าคณะจังหวัด พระเดชพระคุณพระสีหราชสมาจารย์ และก็มีพระเถรานุเถระทุกๆ รูปที่มาจากทุกจังหวัด วันนี้หนตะวันออกของเราคึกคัก ท่านเจ้าคุณมงคลวรารากรท่านไปทุกที่เพราะท่านเป็นเลขา ท่านบอกว่ามาวันนี้มากกว่าทุกหน ที่มากกว่าเพราะเราเยอะ แต่การเยอะๆ ไม่ใช่ว่าจะดีเสมอไป เยอะๆ นี่ก็พัฒนายากครับท่าน น้อยๆ พัฒนาได้เร็ว แต่ถ้าเยอะพัฒนาไปได้ไกล ความเจริญมันจะเกิดเร็วและก็ยังประโยชน์เกื้อกูลให้เกิดขึ้นแก่คนเหล่าอื่นด้วย

เพราะฉะนั้น งานที่สาธารณสงเคราะห์รับผิดชอบ งานหลักๆ โครงการหลักๆ ก็มีอยู่ 2 โครงการ ก็คือ**โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน** โครงการอันนี้เราทำอย่างไรให้เราสามารถที่จะเข้าไปสงเคราะห์ประชาชนได้แบบยั่งยืนต่อเนื่อง ส่วนสำคัญก็คือมีงบประมาณช่วยสนับสนุน อันนี้งบประมาณสำคัญถึงแม้พระสงฆ์ท่าน เพศภาวะของพระสงฆ์ก็ยังมีข้องเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณ เพราะว่าค่าใช้จ่ายในการทำโครงการแต่ละโครงการให้สำเร็จมันต้องมีพลังขับเคลื่อนก็คือตัวคนและตัวงบประมาณ นอกจากนั้นในโครงการนี้ นอกจากช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นแล้วซึ่งพระสงฆ์ทำตลอด แต่ว่าเราไม่ได้ออกข่าวมากมาย เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ การสงเคราะห์ญาติโยมในแต่ละพื้นที่ พระสงฆ์เมื่อบวชมาแล้ว พระพุทธเจ้าให้สงเคราะห์ประชาชน เมื่อสักครู่นี้ดูวีดิทัศน์ภาษาบาลีว่า **จะระณะ ภิกขเว จา ริกััง พะหุชนะหิตายะ พะหุชนะสุขายะ โลกานุกัมปายะ อตถายะ หิตายะ สุขายะ เทวะ มนุสสานัง 1 ข้อ พะหุชนะสุขายะ 1 ข้อ โลกานุกัมปายะ อีก 1 ข้อ พะหุชนะหิตายะ** ก็เกื้อกูลแก่คนมาก คนหมู่มากคือที่ต่างๆ ให้มากคน เกื้อกูลด้วยอะไร เกื้อกูลด้วยหลักธรรม ด้วยการให้ ส่วนที่เป็นธรรมทานเป็นหลักของพระสงฆ์ เพราะฉะนั้น พระสงฆ์จึงเชื่อมโยงว่าผู้ที่ได้ฝึกหัดมาดีแล้วถึงจะช่วยเหลือผู้อื่นได้ เหมือนเราจะเป็นนักสาธารณสงเคราะห์ เป็นต้นแบบ เราก็ต้องทำตัวของเราให้เป็นต้นแบบจริงๆ ต้นแบบจริงๆ คือดูงานได้ วัตถุประสงค์ได้ คนอื่นเขาไปดูงานได้ เช่น งานด้านการศึกษาสงเคราะห์ก็ไปดูวัด ดูโรงเรียนการกุศลได้ งานด้านการศึกษาบาลีนักธรรมก็ไปดูแบบที่วัดต่างๆ ที่เขาเป็นต้นแบบได้ งานด้านสาธารณสงเคราะห์ก็ไปดูแบบได้

เพราะฉะนั้น วันนี้เรามาพัฒนาคนต้นแบบ ท่านทั้งหลายที่นิมนต์มาล้วนแต่เป็นต้นแบบทั้งนั้น บางคนเป็นต้นแบบยังเป็นแบบไม่เสร็จยังไม่พัฒนาเต็มที่แต่เข้าสู่กระบวนการพัฒนาต่อไปท่านก็จะเป็นต้นแบบที่ดีที่สุด เมื่อดีที่สุดแล้วคนอื่นจะมาเอาแบบอย่าง เขาเรียกว่า **พัฒนาโมเดล** ชะกอน เมื่อได้โมเดลแล้วก็มีวิธีการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้ นอกจากนั้น

โครงการนี้ก็ยังมีหลายโครงการก็ได้ยินบ่อย ก็คือหรือบางรูปก็มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้คือ วัด 5ส. หรือว่าโครงการพัฒนาวัดให้เป็นระเบียบ ที่จริงพระสงฆ์ท่านทำมานานแล้ว แต่เราก็ไม่รู้จัก 5ส. เท่าไหร่ เมื่อ 5ส. มาบูมขึ้น เราก็อหันมามองเราก็ทำแล้ว สะอาดเราก็ทำให้สะอาดแล้ว สะดวก สะสางเราก็ทำแล้ว สร้างลักษณะนิสัยเราก็ทำแล้ว รวมทั้งสร้างวินัยด้วย สร้างลักษณะนิสัยยังไม่พอสร้างวินัย และก็สร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้น อันนี้ก็เป็นการปรับตัวของเราให้มีดีเป็นแบบอย่าง นอกจากนั้นยังมีการส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมอาชีพนี้ดีเนื่องจากว่าประชาชนของเรา บางส่วนนั้นยังขาดอาชีพ ผมยกตัวอย่างพระพยอม ท่านเจ้าคุณพระราชธรรมนิเทศ เจ้าคุณพยอม ท่านก็สร้างวัดของท่านให้เป็นสาธารณสงเคราะห์ ผมเคยไปดูและก็สร้างวัดให้เป็นที่ทำงาน รับงานของเด็ก สร้างวัดให้เป็นการพัฒนาแรงงาน และที่สำคัญไม่ใช่เรื่องของเครื่องยนต์ กลไกอย่างเดียว เรื่องของเกษตร เรื่องของทุกอย่างที่อยู่ ก็เป็นการส่งเสริมสัมมาชีพให้แก่ประชาชน บางวัดเปิดสอนอาชีพ ถึงแม้ไม่ใช่งานของพระโดยตรง งานของพระโดยตรงจริงๆ แล้วก็มียุ 2 อย่าง พระพุทธเจ้าตรัสว่า **1.คณฺถุระ** ดูแลเรื่องการศึกษา **2.วิปัสสนาธุระ** แต่งานพวกนี้เป็นงานที่ต่อเนื่องจากการคณฺถุระ เมื่อเราเรียนแล้ว ศึกษาแล้ว เราก็มาอนุเคราะห์ประชาชน นอกจาก พระหุชะนะหิตายะ พระหุชะนะสุชายะ แล้วยังมี โลกานุกัมปายะ เพื่อการอนุเคราะห์โลก

ฉะนั้น การส่งเสริมสัมมาชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากส่งเสริมสัมมาชีพแล้วพระสงฆ์เรายังมีการปรับพื้นที่ของวัดให้เรียบร้อย คือเรียกว่าปรับสภาพแวดล้อม มีการปลูกป่า มีการดูแลดิน มีการทำเรื่องน้ำ ทำเรื่องน้ำ น้ำบาดาลนี้ก็สามารถทำได้ อย่างเช่นเจ้าคุณมงคลวชิรากร ท่านไปทำที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้บ้างไม่ได้บ้างก็พอได้ ไ้ที่ไม้ไผ่ต้นไม้ไม่ใช่ว่าล้มเหลวแต่เพียงเริ่มต้น ไ้ที่ได้นี้สามารถอนุเคราะห์แก่กุลแ่คนอื่นๆ ได้ อันนี้เป็นโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน ผมก็จึงเห็นงานนี้มาเห็นในยุคนี้ที่มีความรุ่งเรือง ผมหวังว่าพวกท่านทุกรูปจะเป็นนักพัฒนาที่ดีในวันข้างหน้า เป็นต้นแบบให้เขา ถ้ารูปใดเป็นต้นแบบแล้วก็เชิญชวนหมู่สมาชิกมาดูว่า วัดผมนี้เป็นต้นแบบด้านงานสาธารณสงเคราะห์ ใครมาดูได้ จัดวัดให้เป็นสถานที่เรียน เรียกว่าอุทยานการศึกษา ก็สามารถทำได้ อุทยานการศึกษาที่เรียนของประชาชนก็เป็นงานเผยแผ่อย่างหนึ่งด้วย เป็นงานสาธารณสงเคราะห์ด้วย เป็นงานด้านการศาสนศึกษาด้วย อันนี้คือจัดวัดหรือจัดสภาพแวดล้อมให้ดี

โครงการที่ 2 เป็นโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย อันนี้ที่เรามาในวันนี้แหละ เรามาจัดเวทีเพื่อรับฟังความคิดเห็น อันนี้สำคัญ เพราะว่าแต่ละรูปอาจจะมีความคิดเห็นและมุมมองที่แตกต่างกันออกไป และจุดใดที่ตรงกันจุดนั้นแหละสำคัญ ไ้ที่ไม่ตรงกันก็เป็น

แนวทางในการพัฒนา แนวทางในการพัฒนาเห็นด้วยบ้างไม่เห็นด้วยบ้าง แต่วันนี้ขอให้ท่านทั้งหลายได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ เพราะว่าเวทีนี้เป็นเวทีสำหรับท่าน เวทีเพื่อหาข้อตกลงความร่วมมือ เพื่อหาแนวทางปฏิบัติ เขาเรียกว่าโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย อันนี้ถ้าเราทำงานคนเดียว เราก็จะได้คนเดียวแล้วก็จะลำบาก ถ้าเราทำงานมีเครือข่ายเชื่อมโยง มีเครือข่ายทุกจังหวัด พระสงฆ์ร่วมมือกับสาธารณสุขจังหวัด ร่วมมือกับกรมบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ร่วมมือกับโรงพยาบาล ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุข เราก็มีเครือข่ายที่ดี โยมมีหมอ โยมมีนักเขาเรียกว่าอะไร โดยมีนักการสาธารณสุข ดูแลสุขภาพพระสงฆ์ได้ เฉพาะความร่วมมือเครือข่ายนี้เราก็ได้ธรรมานุญูสุขภาพพระสงฆ์เป็นเล่มออกมา แล้วก็มีการศึกษานุปัฏฐาก ก็ฟังๆ แล้วก็เป็นเรื่องที่แปลกใหม่ พระคิลานุปัฏฐาก ก็คือคนอุปัฏฐากพระป่วย บางทีอุปัฏฐากโยมป่วยไข้ไหม อุปัฏฐากโยมป่วยมีหรือเปล่านั้น เหมือนอุปัฏฐากโยมป่วย โยมป่วยก็ไปให้ธรรมะตามโรงพยาบาลต่างๆ ไปให้ธรรมะ มีพระเดินจาริกไป บางคนก็ใกล้ตายแล้วโยมก็นิมนต์ไปเทศน์ก็มี มีโยมท่านหนึ่งผมก็เคยไปอยู่โรงพยาบาลอยากฟังเทศน์เป็นครั้งสุดท้าย ออยากฟังเทศน์เป็นครั้งสุดท้ายโยมเป็นอะไร โยมเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย โยมอยากฟังเทศน์สักหนึ่งกัณฑ์ก่อนตาย เราก็เลยพูดเรื่องความตายให้ฟัง ให้ธรรมะ ให้ข้อคิด ให้สบายใจ เมื่อโยมสบายใจแล้วตอนนี้ยังไม่ตายเป็นเวลาครึ่งปีแล้ว โยมฟังเรื่องความตายสบายนัก เพราะว่าฟังบ่อยๆ มันจะได้คุ้นชิน เมื่อคุ้นชินแล้วก็เป็นเรื่องปกติ ถ้าเราไม่เคยฟังเลยพระท่านอยู่กับคนตายบ่อยๆ อยู่กับศพ อยู่กับผี พระไม่ค่อยกลัวเท่าไรเรื่องความตาย แต่โยมไม่ค่อยได้อยู่ โยมมันกลัวตาย แต่พระก็กลัวเหมือนกันแต่จะทำใจแข็ง เมื่อเรารู้คุ้นชินกับมันบ่อยๆ มันก็ไม่กลัวหรอกครับ เพราะฉะนั้น การมีธรรมานุญูสุขภาพพระสงฆ์จึงเป็นเรื่องที่ดี นำอนุโมทนาสำหรับคณะทำงานอย่างยิ่ง โดยเฉพาะทางฝ่ายพระสงฆ์และความร่วมมือระหว่าง สสส. สปสช. สช. พวกนี้ ซึ่งท่านเหล่านี้มีบทบาท ท่านเหล่านี้ได้บุญนะ ทั้ง สช. ทั้ง สสส. สปสช. ได้บุญหมด เพื่อที่จะดูแลพระสงฆ์ พระสงฆ์ถึงแม้จะมีโรงพยาบาลสงฆ์ก็ลำบากนะ โรงพยาบาลสงฆ์ตอนนี้ก็ล้ม พระป่วยเยอะ ทีนี้เราไปโรงพยาบาลของรัฐบางแห่ง ที่วัดผมมีหลายโรงพยาบาล ไปโรงพยาบาลสงฆ์นี้ไกลมากเลย ไปศิริราชก็คนเยอะ พระสงฆ์ก็นั่งรอเป็นชั่วโมงก็ยังไม่ได้ตรวจ ยังไม่ได้ทำอะไรเลย ก็ถ้าไปตากสินของ กทม. ก็เร็วหน่อย โรงพยาบาล กทม.เนี่ยคนก็ไม่มากก็พอๆ ทำได้ เพราะว่าพวกผมอยู่กันหลายรูป อยู่กันหลายๆ รูป ฉะนั้น การเจ็บป่วยเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นทุกวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงนี้เป็นช่วงที่มีการอบรมติวสอบบาลีก่อนสอบสนามหลวง มาจากหลายวัด รวมแล้วเป็น 400-500 รูป เมื่อมาเคร่งครัดเข้า ดูหนังสือมากเข้า ป่วยเลย ก็ต้องพึ่งหมอ อันนี้ก็คือธรรมานุญูสุขภาพแห่งชาติ และก็พระคิลานุปัฏฐาก บางจังหวัด จังหวัดใดที่ยังไม่มี ใน

หนตะวันออกก็นิมนต์ให้มีนะครับ ถ้าไม่มีอย่างไรนิมนต์ปรึกษาท่านพระครูโพธิวรคุณ นิมนต์ปรึกษาท่านมงคลฉิรากร ท่านเป็นเลขาท่านให้คำแนะนำได้อย่างดีเยี่ยม บางจังหวัดไม่มีให้มีไว้บ้าง เพราะว่าพระเราแก่เยอะ พระแก่เยอะ พระป่วยมากเราจะได้มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้แนะนำได้

นอกจากนี้ยังมีอีกส่วนหนึ่งที่จำเป็นคือ ระบบสารสนเทศ ระบบสารสนเทศอาจจะยังไม่เกี่ยวกับการลงพื้นที่ปฏิบัติ แต่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ระบบสารสนเทศมันจะเชื่อมโยงกับข้อมูลสถานะบุคคล เพราะอะไร เพราะว่างานปกครองในการทำข้อมูลสถานะบุคคลเป็นงานแรกๆ เลยที่ผลักดันให้เกิดในประเทศไทย ให้เกิดในประเทศไทย **1. ทำทะเบียนวัด** วัดใดที่ยังไม่มีทะเบียน ทำทะเบียนวัด **2. ให้พระที่อยู่ในวัดเข้าสังกัดวัดเป็นหลักแหล่ง** อันนี้มีปัญหาอย่างหนึ่ง ก็คือบางแห่งพระ ใบหนังสือสุทธิท่านบกพร่อง เวลาทำ สตถ. ไปก็มีปัญหา พอทำ สตถ. ไปมีปัญหาที่ต้องตีกลับ ตีกลับมีปัญหาอย่างไร ใบสุทธิบางรูปก็ไปทำกันเอง อุบัติการณ์ มรณภาพ และก็ทำกันเอง บางรูปทำใบสุทธิถูกต้อง แต่เวลาย้ายสังกัด ย้ายสังกัดเขียนโดยพลกาล เจ้าคณะอำเภอก็ประทับตราแล้ว เจ้าอาวาสเซ็นย้ายแล้วแต่ไม่มีรับสังกัด อันนี้ก็เป็นปัญหาถือว่าพระองค์นี้ เณรองค์นี้ยังไม่มีสังกัด ฉะนั้นเมื่อเป็นวัดสมบูรณ์แบบแล้วก็ต้องย้ายเข้าวัดที่สมบูรณ์แบบให้ถูกต้อง เมื่อถูกต้องแล้วเราก็ไปทำบัตรประจำตัวประชาชนซึ่งกระทรวงมหาดไทยเขารับรู้หมดแล้ว ว่าพระทำได้เมื่อก่อนทำยากมาก คนจะต้องไปเอาจีวรออกแล้วก็ไปใส่เสื้อขรवास มีคราวหนึ่งหลวงพ่อผม พระเดชพระคุณพระพรหมกวี ท่านโมโหมาก โมโหพระท่านไม่อยากจะให้พระไปทำแบบนี้เลยท่านพูดอย่างหนักพอสมควร ถ้าทำอย่างนี้ก็ไปสึกซะ คือพระนั้นท่านจำเป็น ท่านจำเป็นเพราะว่าท่านเรียน มสธ. ท่านจะรับปริญญาบัตร ก็ตั้งแต่นั้นมาผมก็เลยคิดว่า เอออันนี้มันก็เป็นบทเรียนของเรา มาบัดนี้เขาเปิดทางให้เราแล้ว เมื่อพระทำใบสุทธิถูกต้อง สังกัดวัดถูกต้องก็มีโอกาสได้ทำบัตรประจำตัวประชาชนที่ถูกต้อง ตอนนี้อ่างรูปไม่ถูก เพราะว่าสถานะภาพของตัวเองเป็นพระ แต่ไปทำบัตรเป็นโยมอันนี้เขาก็ไม่ทำให้ แต่ว่าที่บางท่านทำมาก่อน ก่อนที่จะมาบวชก็มีอยู่แต่ก็ยังไม่สมบูรณ์ ถือว่าไม่ตรงกับเพศภาพของตบนะครับ สภาพของตน ก็เมื่อมีบัตรประจำตัวประชาชนแล้ว ในการทำธรรมเนียมสุขภาพพระสงฆ์ ก็ดีขึ้นก็สามารถทำบัตรได้ มีสิทธิในการรักษา มีสิทธิในการสุขภาพอะไรต่างๆ ที่จะตามมา เพราะฉะนั้น การทำข้อมูลสถานะบุคคลเชื่อมโยงกับงานปกครอง งานปกครองผมก็คิดจะทำให้มันสมบูรณ์อยู่ในภาค 9 นี้ ภาค 9 ที่ทำสมบูรณ์ก็มีอยู่ เช่น อำเภอปทุมรัตต์ ยกตัวอย่าง ปทุมรัตต์อีกแล้ว ปทุมรัตต์ค่อนข้างจะสมบูรณ์ แต่ข้อมูลสถานะบุคคลผมมีส่วนในการทำข้อมูล 18-19 หน้า ที่มันเยอะๆ การเก็บข้อมูลนี้ ถ้าละเอียดได้ก็ดีมาก ว่าเป็นลำดับสมณศักดิ์อะไร

ต่างๆ มันง่าย ต่อไปพระอุปัชฌาย์ก็ควรจะต้องมีด้วยซ้ำ เพราะว่าตอนนี้คนปลอมบวชเยอะ คนปลอมบวชมันเยอะขนาดคนติดคุกเป็นอาชญากรก็ยังมาบวชได้ มาบวชได้เพราะว่าพระอุปัชฌาย์ท่านไม่มีเครื่องมือในการตรวจสอบคน ไม่เหมือนตำรวจเขา ฉะนั้น คนที่จะบวช คนที่จะเข้ามาบวช พระอุปัชฌาย์ควรมีควรจะมีควรจะมีได้ ตอนนี้มองแต่หน้าพอ มีผู้รับรองใช้ได้ ต่อไปกฎ 17 อาจจะใช้ไม่ได้ อาจจะต้องมีการตรวจในเชิงวิทยาศาสตร์ มีบัตรตรวจประวัติ อาชญากรรมให้ถูกต้อง ตอนนี้เราไม่มี ของเราล้าสมัยมาก พวกโยมเขาไปเกินพวกเราแล้ว ฉะนั้น การตรวจคน แต่โยมก็ถึงล้าสมัยบางที่การทำศัลยกรรมก็เป็นเหตุหนึ่งทำให้คนตรวจยาก ตรวจยาก ก็ไม่แปลกใจที่อเมริกา เวลาเราไปทำวีซ่าทำไมถึงนานนัก เพราะว่าคนเข้าประเทศนี้เยอะ และก็ไปก่ออาชญากรรมให้เขา ก่อความยุ่งยากให้กับประเทศเขาก็มีมาก โดยเฉพาะคนแถบ ตะวันออกกลางบ้าง เอเชียบ้าง อันนี้เรื่องหนึ่ง

เพราะฉะนั้น 2 โครงการนี้เป็นโครงการพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ พวกเราในฐานะที่อยู่ร่วมกับญาติโยม อยู่ร่วมกับสังคม เราปฏิเสธไม่ได้ว่าเราจะไม่อยู่ร่วมกับสังคม ไม่ช่วยเหลือสังคม จริงๆ พระสงฆ์เราช่วยเหลือมานานแล้ว แต่ยังไม่มียูนิฟอร์ม ต่างคนต่างทำ เป็นการทำแบบสะเปะสะปะ ตอนนี้เรามีผู้ร่วมมือแล้วทั้งกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งองค์กรอื่นๆ องค์กรภาคีเครือข่ายอื่นๆ นั่นเป็นความสำเร็จของงานการสาธารณสุขสงเคราะห์ ซึ่งวันนี้พระเดชพระคุณเจ้าสมเด็จพรมหาธีรราชจารย์ ท่านเป็นประธานอยู่แล้วก็ดูแล วันนี้มอบหมายให้มาเป็นประธานในการเปิดประชุม เวทีเปิดเวทีสัมมนา เขาเรียกเปิดเวที อย่างนี้เรียกเปิดเวที การเปิดเวทีนั่นก็คือเปิดให้คนไปต่อยกัน เวทีมวญนะก็เหมือนกัน การเปิดเวทีเพื่อแสดงความคิดเห็นไม่ต้องไปต่อยกันก็ได้นะครับ แสดงความคิดเห็นให้เต็มที่ วันนี้ท่านแสดงความคิดเห็นเต็มที่แล้วก็คนที่ได้ประโยชน์คือตัวพวกท่านเอง เพราะว่าการเก็บข้อมูลมันจะถูกระบุในนั้น เก็บข้อมูลเสร็จแล้วเราจะได้ concept ก็คือความคิดรวบยอดที่เราจะมาเป็นข้อตกลงอื่นๆ หรือข้อบังคับอื่นๆ ต่อไป อาจจะไปสู่การวางระเบียบมหาเถรสมาคมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ระเบียบมหาเถรสมาคมหรือขึ้นไปกฎหมายมหาเถรสมาคมก็เป็นได้ ก็ดูว่ามีความสำคัญมากน้อยแค่ไหนอย่างไร วันนี้จึงขออนุโมทนากับท่านทั้งหลาย ต่อไปนี้ท่านทั้งหลายก็ขอให้ระดมความคิดเห็นให้เต็มที่ เป็นการเปิดประชุมสัมมนาเวทีเพื่อเชื่อมโยง ทำความเข้าใจ และควรจะได้ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นมา แล้วก็ความรู้ใหม่ๆ แนวทางปฏิบัติใหม่ๆ ให้สอดคล้องกับสังคม 4.0 ผมย้ำอีกเรื่อง การทำข้อมูลสถานะบุคคล ข้อมูลสถานะบุคคลต้องเชื่อมโยงกับฝ่ายปกครอง ฝ่ายปกครองทำอย่างไรเราก็รับข้อมูลจากฝ่ายปกครองนั่นแหละมาง่ายดี ฝ่ายปกครองเขาทำก่อน เราไม่ต้องไปทำสวนกันหรอก รับข้อมูลจากฝ่ายปกครองมาแล้วก็มาพัฒนาในงานสาธารณสุขสงเคราะห์ของ

เราต่อไป หวังว่างานสาธารณสงเคราะห์ของเราจะยืดยาว เขาเรียกว่า **มีการพัฒนาที่ยั่งยืน** การพัฒนาทุนมนุษย์ ทุกๆ งานของปฎิรูปมุ่งไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถ ขีดความสามารถของนักปกครองซึ่งในภาค 9 ผมได้เสนอโครงการหนึ่งก็คือ โครงการอบรมเพื่อความเป็นเจ้าอาวาส ก็ได้รับการตอบรับดีแต่ยังไม่ได้อบรม แต่คงจะเป็นปี 63 นี้แหละ โครงการพัฒนาเพื่อความเป็นเจ้าอาวาส ถ้าเจ้าอาวาสไม่สามารถที่จะทำตาม step ของเราได้ก็ไม่ควรเป็นเจ้าอาวาส ควรตั้งคนอื่นเป็นเจ้าอาวาส ฉะนั้นเข้ามาอบรมมาฝึกหัดปฏิบัติ มาฝึกหัดทั้งข้อกฎหมาย ทั้งระเบียบต่างๆ ให้พอเป็นเจ้าอาวาสได้ อาจจะไม่ได้ดีเด่นแต่ว่ามีความสามารถได้ก็เป็นโครงการที่ดีหรือโครงการงานศึกษาสงเคราะห์พัฒนาสถานะบุคคล ขีดความสามารถของคนที่จะไปเป็นงานเผยแผ่ได้ต้องศึกษาให้ดี ศึกษาแบบไหน ศึกษาท่านลองดูคำของพระพุทธเจ้า คำของพระพุทธเจ้าที่เขียนในพระธรรมบท ที่ท่านพระพุทธโฆษาจารย์ไปดึงเอามาว่า **คันถธุระ** คืออะไร พระพุทธเจ้าตรัสกับพระมหาบาลเลยว่ การเรียนเอานิกายหนึ่งบ้าง สองนิกายบ้าง หรือทั้งหมดหรือพระไตรปิฎกทั้งหมด แล้วจึงทรงจำ ทรงจำตามความสามารถของตน บางรูปก็จำไม่ได้หมดหรอก แต่ว่าท่านใช้คำว่า อุตตนา ปัญญาธุระปะนะ ตามความสามารถของตน แล้วจึงกล่าว นำมากล่าวเผยแผ่แก่ผู้อื่นๆ อันนี้คือเป้าหมายของคันถธุระ **วิปัสสนาธุระ** ทำไง ทำตนให้บรรลุพระอรหันต์เป็นที่สุด สุดท้ายก็นำความเป็นพระอรหันต์ของเราไปเผยแผ่ธรรมะให้แก่คนอื่น สุดท้ายก็ไปสู่การเผยแผ่อยู่ดี ทั้งการศึกษา 2 ประเภทนี้ แล้วก็ขีดความสามารถของผู้ปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์เรียกว่า **พัฒนาขีดความสามารถของนักสังคัมสงเคราะห์ฝ่ายพระสงฆ์** เราเรียกนักสังคัมสงเคราะห์ฝ่ายพระสงฆ์ ญาติโยมเขามีนักสังคัมสงเคราะห์ เราก็มีนักสังคัมสงเคราะห์เหมือนกัน ไม่ใช่สังคัมสงเคราะห์ในเวลาที่เราเรียไรผ้าป่าอย่างเดียว สังคัมสงเคราะห์ทุกเรื่อง

วันนี้ผมขออนุโมทนาแก่ท่านทั้งหลาย จึงขอเปิดประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อทำความเข้าใจในงานสาธารณสงเคราะห์เป็นลำดับไป **รัตนะตะยานุภาเวนะ รัตนะตะยะเตชะสา** ด้วยอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย คือคุณพระพุทธเจ้า คุณพระธรรม คุณพระสงฆ์ โปรดดลบันดาลอภิบาลรักษาให้คณะสงฆ์ พระเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการและญาติโยมผู้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาทุกรูป จงเป็นผู้เจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณคุณสารสมบัติ ธรรมสารสมบัติ ธารณสารสมบัติ จงทุกประการ พร้อมกันนั้นขอให้จงเจริญรุ่มเย็นในพระธรรมคำสอนขององค์ชินวรสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดกาลนานเทอญฯ

เวทีสัมมนา

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออกโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

กำหนดการ

วันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2562

สถานที่

ณ ห้องประชุมอาคารสมเด็จพระพุทธมามกาจารย์
(เกี่ยว อุปเสณมหาเถร)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น

พระมงคลวรวิจิตร เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม - ผมพระมงคลวรวิจิตร เป็นเลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งทำหน้าที่ขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ พระเดชพระคุณพระเทพปริยัติโมลี ที่ท่านได้กล่าวไปเมื่อตะกี้ว่า ตั้งแต่เริ่มที่มีการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ผมกับพระเดชพระคุณหลวงพ่อรองเจ้าคณะภาค 5 ได้มีส่วนในการขับเคลื่อนเข้าไปดำเนินการเขียนแผนยุทธศาสตร์และเขียนหลักการโครงการการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตั้งแต่เริ่มต้นเป็นต้นมา ในฐานะที่ผมได้สนองงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ขอเรียนถวายอย่างนี้ว่า มาหนดะวันออกวันนี้รู้สึกอบอุ่น เนื่องจากว่าเป็นวันที่ใหญ่และก็มีพระฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ค่อนข้างที่จะเยอะพอสมควร เมื่อวานนี้ผมอยู่ที่จังหวัดพิษณุโลก ไปสื่อสารทำความเข้าใจและขอรับฟังความคิดเห็นพระสงฆ์ภาค 5 ที่ท่านทำหน้าที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ในเขตพื้นที่ เมื่อวานก็มีต้นแบบซึ่งจะขอกล่าวนิดหนึ่ง ต้นแบบที่ผมไปเจอเมื่อวานก็คือหลวงพี่ช้าง (พระครูอภัยโกศล) หลวงพี่ช้างนี้ทำคนตกงานให้มีงานทำ คนไม่มีบ้านให้มีบ้าน ทำคนไม่มีอาชีพให้มีอาชีพ สร้างโรงพยาบาลจากการขายข้าวแกง หลวงพี่ช้างที่พิษณุโลกเมื่อวาน ผมก็ได้นิมนต์หลวงพี่ช้างได้ให้ข้อคิดเห็น สิ่งที่ท่านพูดก็น่าฟังท่านบอกว่า **คิดนอกกรอบแต่ไม่นอกพระธรรมวินัย** เมื่อวานนี้ก็อาจารย์พินิจ ดร.พินิจ ลาภธนานนท์ ซึ่งทำหน้าที่ในการวิจัยงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ได้เก็บคำพูดของท่านและก็ได้รับฟังความคิดเห็นพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ในภาค 5 ไปถอดบทเรียนต่อ เพื่อที่จะถวายครูบาอาจารย์ที่

นั่งอยู่ตรงนี้หลังจากเสร็จโครงการไปก็คงคิดว่าฝ่ายสาธารณสงเคราะห์น่าจะมีหนังสือ ตอนนีก็มีอยู่ 3 เล่ม มีอยู่ 2 ชุด ชุดที่ 1 ก็คือคู่มือปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์ ชุดที่ 2 ก็คือ **กล่องความรู้** มีอยู่ 3 เล่ม ซึ่งอาจารย์ ดร.พินิจ อาจารย์ ดร.วุฒินันท์ กันทะเตียน และกัณณะฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ร่วมกันจัดทำขึ้นผ่านงานการวิจัย สาเหตุที่ทำงานด้านนี้เนื่องจากว่าในระยะเปี่ยมมหาเถรสมาคมมีงานของคณะสงฆ์ 6 ด้าน ด้านที่ 1 ก็คือด้านปกครอง ด้านที่ 2 เผยแผ่ศึกษา ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณูปการ และก็สาธารณสงเคราะห์ ที่ผ่านมากฎบาอาจารย์แต่ละรูปจะคุ้นชินกับคำว่างานปกครอง งานเผยแผ่ แต่ไม่ได้เอางานสาธารณสงเคราะห์ออกมาใช้ พอมติมหาเถรสมาคมมีการแบ่งงานให้พระมหาเถระได้รับผิดชอบงานสาธารณสงเคราะห์ เจ้าประคุณสมเด็จพระราชาคณะในฐานะที่ท่านเป็นประธานฝ่าย เจ้าประคุณท่านเป็นประธานฝ่าย ท่านมีคำถามหนึ่งเกิดขึ้นว่า คณะสงฆ์ที่ทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์อยู่แล้วทำอย่างไรงานของท่านจะมีบทบาท และก็จะมีความตอบให้กับสังคมว่าตอนนี้พระสงฆ์กำลังทำอะไรอยู่ จึงเป็นที่มาของการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ชุดใหญ่ ของมหาเถรสมาคมประมาณจำนวน 15 รูปคน มีทั้งฝ่ายธรรมยุตและมหานิกาย พอตั้งเสร็จคณะกรรมการชุดใหญ่ชุดนี้ก็มีการประชุมกันที่วัดยานนาวาประมาณ 3-4 ครั้งได้ เรื่องแรกที่ประชุมก็คือสาธารณสงเคราะห์จะขับเคลื่อนอย่างไร เพราะว่าไม่มีระเบียบ ไม่มีแบบแผน ไม่มียุทธศาสตร์ ไม่มีโครงการอะไรเลย ก็ตกลงกันในที่ประชุมว่าฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จะต้องตั้งอนุกรรมการขึ้นมาขับเคลื่อนงาน ก็มีการตั้งอนุกรรมการจากนั้นก็มาของคำว่าโครงการสาธารณสงเคราะห์อื่นๆ เกิดขึ้นจากการที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ โดยผมเองได้รับมติที่ประชุมโดยขอมติที่ประชุมคณะกรรมการชุดใหญ่ว่า ขอ 2 โครงการ โครงการแรกก็คือ**โครงการส่งเสริมภาคีเครือข่าย** ซึ่งผมได้รายงานพระมหาเถระที่ท่านเป็นกรรมการชุดใหญ่ว่าสาธารณสงเคราะห์ทำงาน เจ้าอาวาสทุกวัดทำงาน เจ้าคณะตำบลทุกตำบลทำงาน เจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอทำงาน เจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัดทำงาน ท่านทำงานสงเคราะห์ สงเคราะห์ทุกเรื่องบางวัดก็บริจาคโลง บางวัดก็ส่งเสริมอาชีพ บางวัดก็สนับสนุนเรื่องสมุนไพรดูแลสุขภาพญาติโยม ทำทุกพื้นที่ของประเทศไทย แต่งานพวกนี้ไม่มีชุดความรู้ไม่มีชุดโครงการเข้าไปสนับสนุนทำอย่างไรจะมี ผมก็เลยเสนอโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายเข้าไปอยู่ในแผนงานของมหาเถรสมาคม เป็นหนึ่งในโครงการ 14 โครงการ และโครงการที่ 2 ผมได้เรียนเสนอคณะกรรมการชุดใหญ่ว่า **โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม** ทำไมต้องเป็นสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม ผมก็ตอบคำถามเดิมที่มหาเถระท่านถามว่าทำไมจึงเสนอเรื่องโครงการนี้เข้าไป ผมก็ตอบว่าพระสงฆ์กับสังคมแยกกันไม่ออก วัดอยู่ด้วยชาวบ้าน ชาวบ้านดูแลพระ พระก็ต้องดูแลชาวบ้าน ทำอย่างไรงาน

สังคมสงเคราะห์ของพระสงฆ์ที่ท่านทำอยู่จะได้รับการตอบรับจากสังคมที่มองพระสงฆ์ว่าในโลกที่มันเปลี่ยนแปลงพระสงฆ์ท่านมีอะไร พระสงฆ์ท่านทำอะไร ผมก็ได้บรรจุ 2 โครงการนี้ในโครงการใหญ่ของมหาเถรสมาคม หลังจากบรรจุแล้ว ปีพุทธศักราช 2561 ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ได้คัดเลือกพระต้นแบบที่ทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ก็คือ **รางวัลเพชรงามสาธารณสงเคราะห์** มอบถวายครูบาอาจารย์ที่ท่านโดดเด่น ขอยกตัวอย่าง วัดที่จัดทำกองทุนหมู่บ้านที่จังหวัดจันทบุรี อาจารย์สุบิน ถวายรางวัลท่าน อาจารย์ข้างถวายรางวัลท่าน หลวงพ่อพระครูวิมลปัญญาคุณ โชลาเซลล์ ถวายรางวัลท่าน พุดแล้วชนลุนะครับ ซึ่งคัดเลือกมาทั้งหมดประมาณ 12 รูปแล้วก็ขมวราสอีกชุดหนึ่ง ถามว่าให้แล้วได้อะไร ไม่ใช่ว่าให้แล้วได้อะไร ต้องถามครูบาอาจารย์นั่งตรงนี้ว่าให้ท่านแล้วคัดเลือกมาจากอะไร ผมก็บอกว่าผลงานท่านโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ ชุดแรกเอาที่เป็นต้นแบบมาให้ก่อน ทำไมต้องเป็นต้นแบบ อาจารย์ข้างก็เป็นต้นแบบ คิดนอกกรอบแต่ไม่นอกพระธรรมวินัย หลวงพ่อพระครูวิมลปัญญาคุณทำโชลาเซลล์ขายบ้านของแม่มาสร้างโรงเรียนการกุศล ตอนนี้ทำโชลาเซลล์ทั่วประเทศ ทำช่วยรัฐลดภาระค่าใช้จ่ายค่าไฟฟ้าในโรงพยาบาลก็เป็นต้นแบบ อาจารย์สุบินทำกองทุนจนธนาคารต้องไปจ่าย เพราะว่าท่านมีผลงานโดดเด่น เอาท่านมารับรางวัลเพชรงามสาธารณสงเคราะห์เป็นต้นแบบ เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชเสด็จประทานรางวัลที่วัดยานนาวาเมื่อปี 61 หลังจากนั้นฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ก็มีการประชุมกันอีกชุดหนึ่งโดยเฉพาะชุดอนุกรรมการ คณะสงฆ์ทำงานแต่ชุดความรู้ของสาธารณสงเคราะห์ยังไม่มี ก็ได้ผลิตชุดกล่องความรู้ โดยได้รับความร่วมมือจาก สสส. เป็นผู้ให้ทุนแล้วอาจารย์นักวิจัยก็จากจุฬา มีอาจารย์ ดร.พินิจ และก็จากอาจารย์มหิตล ไปประชุมกันกับคณะทำงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ประชุมกันหลายรอบมาก พระเดชพระคุณ หลวงพ่อที่นั่งอยู่ตรงนี้ เรียนให้ทราบว่าจะประชุมกันหลายรอบ เอาความรู้จากที่ไหน เอาความรู้จากที่ประชุมพระสังฆาธิการแอบถามแอบกระซิบบอกหาข้อมูลมาว่าคณะสงฆ์ที่ท่านทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ท่านต้องการอะไร สิ่งที่ได้คำตอบมาเหมือนกันก็คืออยากได้เป้าหมายและทิศทางที่เหมือนกันเพื่อจะขับเคลื่อนงานร่วมกัน นั่นคือสิ่งที่ได้รับคำตอบมา ก็เลยมาผลิตชุดกล่องความรู้เพื่อถวายท่าน มีคำถามต่อว่าพระสงฆ์จะไปทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ โยมติงหลายชุดหลายคนหลายฝ่ายหลายสื่อก็โจมตีอยู่ว่าผิดพระธรรมวินัยหรือเปล่าใช้กิจของสงฆ์หรือเปล่า ขอยกตัวอย่าง เช่น พระไปช่วยน้ำท่วม วันนั้นที่ประชุมคณะสงฆ์ภาค 11 ผมได้เกริ่นเล็กน้อย วันนั้นได้เกริ่นนิดหนึ่งผมก็บอกว่าการที่พระสงฆ์ท่านออกไปอย่างนั้น ผมก็ได้ตอบสื่ไปแล้วครับว่าพระสงฆ์ท่านไปทำหน้าที่ จะถามว่าเป็นกิจหรือไม่เป็นกิจไม่ต้องไปถามต้องถามกลับคืนว่า พระดำรงชีวิตอยู่ด้วยใคร พระดำรงชีวิตอยู่ด้วยญาติโยม เมื่อญาติโยมมีภัยพระก็ไม่ต้อง

ทิ้งญาติโยม อันนี้คือคำตอบ

ถามว่าพระฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ไปประสานงานร่วมมือกับใครในการลงพื้นที่ อันนี้ผมเล่าทุกเวที ตอนนี้พระสงฆ์ไม่ได้ลงโดดเดี่ยว พระสงฆ์ไม่ได้เอาธไปเอง พระสงฆ์ไม่ได้ขนของไปเองครับ นั่นหมายความว่าพระสงฆ์มีหุดา พระสงฆ์มี 4.0 ใช้เครื่องมือถือให้เป็นประโยชน์ เครื่องมือสื่อสารคือตัวนี้ ใช้ให้เป็นประโยชน์ลงพื้นที่แต่ละพื้นที่พระสงฆ์เก่ง เพราะพระสงฆ์ลงไปแต่ละที่แต่ละแห่งพระสงฆ์ไม่ได้เก่งในการประเมินพื้นที่ พระสงฆ์ที่ทีมงานคือ ปภ. ประเมินพื้นที่ น้ำท่วมแค่นี้ขณะนี้ก็มีพื้นที่ที่หมู่บ้าน ปภ. รายงานให้หมดพระสงฆ์ก็เ็นข้อมูล พระสงฆ์ไม่ไปเฉพาะกับ ปภ. พระสงฆ์ลงร่วมกับสาธารณสุข ลงกับคุณหมอ บ้านไหนชุมชนไหนถูกน้ำท่วมมีคนป่วยคนไข้ พระสงฆ์เป็นหูเป็นตาให้ พระสงฆ์รายงานประเมินพื้นที่ตรงไหนเป็นวิกฤติตรงไหนเป็นโอกาสพระสงฆ์มีข้อมูล พระสงฆ์ลง พระคิลานุปัฏฐากซึ่งเกิดขึ้นจากงานสาธารณสงเคราะห์ของพระสงฆ์ ญาติโยมชุมชนไหนเจ็บไข้ได้ป่วย พระคิลานุปัฏฐากไปรายงานให้คุณหมอทราบ พระสงฆ์ไม่มีเครื่องมือ แต่พระสงฆ์สามารถขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนไปทำงานร่วมกับพระสงฆ์ นี่คือที่มาของคำว่า **พระสงฆ์ต้องทำงานร่วมมือภาคีเครือข่าย** แล้วอีกเรื่องหนึ่ง โครงการส่งเสริมสัมมาอาชีพ ตอนนี้มีหลายวัดกำลังเปิด ที่พระเดชพระคุณรองเจ้าคณะภาคท่านพูดไปเมื่อเช้า อาจารย์พยอมก็เป็นต้นแบบหนึ่งซึ่งท่านทำมานานแล้ว อาจจะ drop ลงในช่วงจังหวะหนึ่ง แต่ต่อไปก็ไม่ว่าอนาคตข้างหน้า ผมก็ขอยกตัวอย่างพระครูวิมลปัญญาคุณ เด็กนักเรียนที่เรียนหนังสือกับท่าน สามารถไปประกอบอาชีพติดตั้งโซล่าเซลล์เป็นรายได้พิเศษระหว่างที่เรียนหนังสือได้ ท่านสอนให้หมดเลย ตรวจการบ้านเด็กนักเรียนทุกวัน ครูสอนวิชาอะไรว่าด้วยเรื่องอะไรก่อนที่ครูจะกลับบ้านครูต้องเอาสมุดรายงานไปบอกพระอาจารย์ท่านว่าสอนอะไร ผมลงไปศึกษาดูงานกับท่านบ่อยครั้ง แล้วก็นิมนต์ท่านไปติดตั้งโซล่าเซลล์ให้ที่วัดยานนาวาลดภาระค่าใช้จ่าย จากค่าใช้จ่ายไฟฟ้าเดือนหนึ่งสามแสน ลดเหลือเดือนละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทลงทุนไปล้านสี่ ผมก็บวกลบคุณหารให้หลวงพ่ोज้า ประคุณสมเด็จฯ ว่าอีก 5 ปี ถ้าเราติดตั้งวันนี้เราจะลดค่าใช้จ่าย อันนี้คือองค์ความรู้ที่ได้ อาจารย์พระครูวิมลปัญญาคุณท่านก็เลยสอนเด็กใครที่จบประถม 6 ไม่ได้เรียนต่อ ใครที่จบ ม.6 ไม่ได้ไปศึกษาต่อระดับมหาลัย ไปที่วัดหลวงพ่ หลวงพ่ให้ตั้งเป็นชุดทำงานออกไปติดตั้งโซล่าเซลล์ อันนี้คือ**พระสงฆ์นักสาธารณสงเคราะห์เรื่องอาชีพ**

อีกตัวอย่างหนึ่ง วันนี้ท่านไม่ได้มาอาจารย์พระครูสุขุมวรรโณภาส ที่จังหวัดอุบล **ส่งเสริมเรื่องการทำมาอาชีพ** ก็คือไม่ต้องใช้สารเคมี นั่นท่านก็ทำได้ เอาผักที่ปลอดสารพิษขึ้นสู่ห้างเป็นการร่วมมือกับ สสส. สปสช. ท่านร่วมมือจัดงานทุกครั้ง ท่านนิมนต์ไป เชิญไป ก็มีอีก

หลายรูปที่ผมไม่ได้เอ่ยนาม แล้ววันนั้นผมก็ได้ไปที่บุรีรัมย์ ไปดูเรื่องการขุดเจาะบาดาลที่หลวงพ่ोज้าคุณเทพท่านเปิดประเด็นให้ผมเมื่อคืนนี้ ขุดเจาะบาดาล ผมก็ได้สำรวจข้อมูลว่าวัดที่ไหนท่านจะเจาะบาดาลแล้วให้กรมการเกษตรซึ่งในฐานะที่ดูแลและก็นำสำนักงานประปาประจำพื้นที่สำนักงานบาดาล ไปลงไปดูงานกับท่านแล้วก็หาข้อมูลว่าวัดไหนต้องการเพื่อไปทำงานร่วมกันแล้วให้พระรูปนั้นท่านมีองค์ความรู้เวลาชาวบ้านประสบภัยแล้ง พระรูปนั้นจะต้องเป็นผู้เก็บข้อมูลของชุมชนของชาวบ้านเพื่อรายงานผู้ว่าราชการจังหวัด นี่คือนิดๆ น้อยๆ ที่พระสงฆ์ทำงาน จากเดิมทำอยู่ในวัดตอนนี้ 4.0 เข้ามาแล้ว เขาใช้คำว่า **บูรณาการ** แล้วผมก็คิดว่าหลังจากที่เราทำความเข้าใจร่วมกันเรื่องงานวันนี้ ทำเสร็จชุดองค์ความรู้คู่มือการปฏิบัติงานเล่มใหม่ก็จะคลอดออกมา เพราะว่าผมขอกับพระเดชพระคุณหลวงพ่ोज้าคุณเมธีสุตถาภรณ์ ผมขอว่าโครงการนี้ทุกอย่างก็ออกไปทั่วประเทศแล้ว ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ขอยุ่เรื่องหนึ่งนะ เพราะผมเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเรื่องโครงการนี้ ผมขอเรื่องหนึ่งพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ทั่วประเทศมีอยู่ตรงไหน จังหวัดหนึ่งมีกี่รูป ท่านทำงานด้านไหนด้านป่าด้านชุมชนด้านสุขภาพ ด้านอาชีพ ขอข้อมูลท่านมาเก็บเอามาเป็นข้อมูลแล้วจัดทำหนังสือเป็นรูปเล่ม แจกทั่วประเทศและจุดเป้าหมายของผมอยากให้แจกมากที่สุดก็คือกระทรวงมหาดไทย โดยเฉพาะ ปก. กรมป้องกันบรรเทาสาธารณภัย เพื่ออะไร เพื่อเวลา ปก. ได้รับรายงานจากภัยพิบัติแต่ละพื้นที่ถ้าไม่มีพื้นที่ศูนย์พักพิง พระสงฆ์ที่ทำหน้าที่นี้พร้อมสนับสนุนอันนี้ผมก็ได้แจ้งไปแล้ว สองหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุข ญาติโยมคนไหนที่ป่วยติดเตียงไม่มีที่พักพิง วัดไหนที่ท่านเปิดเป็นวัดส่งเสริมสุขภาพ พระคิลานุปัฏฐาก วัดนี้ก็เปิดพื้นที่ มีข้อมูลให้กระทรวงสาธารณสุขติดต่อ มีข้อมูลให้กรมอนามัยติดต่อ นี่คือนี่ที่ได้จากการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ผมอาจจะพูดดูเครียด แต่ว่ามันเป็นความคืบหน้า ถ้าถามว่าคืบหน้าไหม ทุกวันนี้คืบหน้าครับ ดีกว่าไม่มีงาน และตอบคำถามสังคมได้ว่าตอนนี้โลกเปลี่ยนไปแล้วพระสงฆ์ทำอะไรให้ชุมชน ให้สังคมตอบได้หมด และมีพระรูปอื่นๆ อย่างที่จังหวัดเชียงราย ผู้สูงอายุในชุมชนไปอยู่ในวัดท่านทั้งหมดวันหนึ่งวัดไม่เหงา ผู้สูงอายุ 60 เข้าวัดของท่านทั้งหมดและชุมชนไหนมีเยาวชนติดยาเสพติด พระอาจารย์รูปนั้นก็ไปสานต่อ ผู้สูงอายุแล้วไม่มีเวลาดูแลลูกหลานเอาไปดูแลต่อ เอาหลาน เอาลูกไปดูแลต่อ ที่ติดยาเสพติด ผมไปดูมาแล้วก็คิดว่าที่เอ่ยมาทั้งหมดน่าจะเป็นต้นแบบน่าจะเป็นศูนย์ข้อมูลเรียนรู้ให้กับครูบาอาจารย์ที่จะทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ต่อไป

วันนี้ผมมาในฐานะที่สนองงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม และเป็นคณะกรรมการที่ขับเคลื่อนเรื่องการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาก็ขอถวายครูบาอาจารย์ ว่า

ถ้ามีสิ่งหนึ่งประการใดหรือว่ามีข้อมูลอะไรใหม่ที่ครูบาอาจารย์อยากเสนอไปที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์นิมนต์นะครับ ผมไม่รู้อาจารย์พระมหาเป็นเกียรติ ได้ทำไอทีไลน์ของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ไว้มาแจกครูบาอาจารย์ใหม่ แอดไลน์เข้าไป รายงานเข้าไปถ้ามีอะไรคืบหน้าโดยเฉพาะการทำหน้าที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จะให้ผมรายงานต่อเพจสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมเขียนข้อมูลรายงานเข้าไป ผมจะรายงาน และก็ช่วงทำเดือนหกเดือนผมก็จะมีข้อมูลนี้ทำถวายที่ประชุมมหาเถรสมาคมเพื่อให้พระผู้ใหญ่ได้ทราบ ว่า พระทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ทั่วประเทศมีอยู่ทุกมุมของประเทศที่มีวัดอยู่ อันนี้คือความคืบหน้าของงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ และการมาวันนี้ ผมอยากจะให้พระคุณเจ้าทุกรูปดูหน้าแรกก่อนเพื่อจะได้เข้าใจร่วมกัน หน้าแรกในแผ่นพับซึ่งมีคำว่า **สงเคราะห์ เกื้อกูล พัฒนา บุรณาการ** จะได้เข้าใจร่วมกัน คำว่าสงเคราะห์ ในที่นี้ผมไม่ต้องอธิบายว่าคืออะไรแต่เป็นงานที่พระคุณเจ้าที่นั่งอยู่ตรงนี้ทั้งหมดทุกรูปก็ว่าได้ทำอยู่แล้วเป็นปกติ สองครับเกื้อกูล เกื้อกูลเมื่อท่านสงเคราะห์แล้ว ท่านก็ไม่หยุดแค่นี้ ท่านไปเกื้อกูลเพิ่มเติมต่ออันนี้ผมก็ไม่พูด ที่ผมจะพูดก็คือพูดอยู่ 2 เรื่อง การพัฒนากับบุรณาการ อันนี้ขอพูด ขอพูดเนื่องจากว่าตอนนี้มีงานเกิดขึ้นแล้วทำอย่างไรงานที่ท่านทำอยู่ 2 ข้อแรกก็คือสงเคราะห์กับเกื้อกูลจะกลายเป็นงานพัฒนา เมื่อพัฒนาแล้วทำอย่างไรงานตัวนี้จะกลายเป็นบุรณาการ พัฒนาก็คือชุดข้อมูลมีแล้ว ชุดองค์ความรู้มีแล้ว บุรณาการหน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่ายพร้อมที่จะเข้ามาร่วมสนับสนุน ท่านพร้อมที่จะบุรณาการหรือยัง วันนี้ขอครูบาอาจารย์ช่วงบ่าย ได้สื่อสารได้พูดคุยได้สัมมนาเวทีกัน ขอว่าเปิดประเด็นนี้ให้มาก เพื่อจะได้รับทราบรับฟังชุดคณะทำงานก็จะได้เก็บเป็นฐานข้อมูลไปบุรณาการงานต่อ ถ้ามว่าธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์เดินไปได้หรือยัง เดินไปได้แล้ว เมื่อคืนที่สนามบินจังหวัดพิษณุโลก ผมได้เจออดีตรองนายกรัฐมนตรีที่ท่านควบคุมงานกระทรวงสาธารณสุขในรัฐบาลชุดที่แล้ว ก็คือพลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ ท่านจำผมได้ท่านก็เดินเข้ามานมัสการที่สนามบิน ผมก็ได้เล่าให้ท่านฟังว่าผมไปพิษณุโลกก็คือไปสานงานต่อที่ท่านทำไว้ ท่านก็ถามต่อว่างานของคณะสงฆ์ตอนนี้ไปถึงไหนแล้ว ผมก็ได้รายงานให้ท่านทราบว่า ตอนนี้ขับเคลื่อนคืบหน้าไปก็คือต่อยอดให้พระสงฆ์ได้มาทำความเข้าใจกัน ธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์เกิดขึ้น ต่อไปจะเป็นงานอะไรต่อธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์เกิดขึ้นแล้วมันมีการติดตามมันมีโครงการให้ขับเคลื่อน มีพระเดชพระคุณหลวงพ่อรองจังหวัดนครราชสีมาอยู่ตรงนี้ด้วย มีพระสงฆ์ถามผมหลายรูป ธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์ทำแล้วพระสงฆ์ได้อะไร ไม่ทราบว่าพระคุณเจ้านั่งอยู่ตรงนี้มีคำตอบไหม ธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์เปิดพื้นที่ให้พระสงฆ์ได้มีโอกาสรักษาสุขภาพ โดยมีมติสมัชชาสุขภาพรองรับ ถ้ามว่าตอนนี้พระสงฆ์ได้ทำบัตรกันหรือยัง ทำแล้วแต่ไม่ครบ เนื่องจากว่าพระบางรูปไปเข้าใจว่าการทำบัตร

เป็นเรื่องเดียวกับฝ่ายปกครอง ฝ่ายปกครองก็ไปเข้าใจว่าการทำบัตรคือของหลักประกันสุขภาพ ขอรียนถวายอย่างนี้ ถ้าฝ่ายปกครองไม่ขยับให้บัตรประกันสุขภาพของธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์ไปไม่ได้ สาเหตุที่ไปไม่ได้เพราะว่าบัตรประชาชนนั้นจะต้องครบสมบูรณ์แบบ โอนย้ายจากทะเบียนบ้านเข้าสู่ทะเบียนวัด เจ้าอาวาสเซ็นรับรองและก็เซ็นอนุมัติให้ย้าย บัตรนั้นถึงจะไปดำเนินการในหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ และการทำหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตอนนี้อยู่ สปสข. ทั่วประเทศทราบหรือยังทุกเขตทราบหรือยัง ทราบแล้วแต่ว่าลงมือปฏิบัติพร้อมกันทั่วประเทศไหม ผมก็ขอเรียนถวายว่าใช้ตามที่พระคติจนั พระวรคติจรรมของเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช ท่านบอกว่าเรื่องธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์อยากให้อยู่เป็นค่อยไปไม่ใช่ทำขึ้นแล้ว แล้วหายไปเลย ถ้ามว่าตอนนี้ สปสข. ทั่วประเทศพร้อมที่จะรับสานงานของพระสงฆ์ชุดนี้ไหม พร้อมครับ แต่ว่าข้อมูลของท่านต้องพร้อม เรื่องปัญหาการทำบัตรเกิดขึ้นทุกพื้นที่ ผมเรียนถวายอย่างนี้เลย และก็เวลาเข้าที่ประชุมคณะกรรมการปฏิรูประบบปัญหาเกือบทุกพื้นที่ อาจารย์รักษาการเจ้าคณะหนองคายท่านก็ทราบเรื่อง ทำไปแล้วมันเกิดการเข้าใจผิดกัน ธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์บัตรของพระสงฆ์จะได้มา ฝ่ายปกครองต้องอนุมัติมาก่อน ไม่ใช่จะไปขอทำเลยแล้วก็ท่านไม่อนุญาตให้ ต้องให้ถูกต้อง ต้องเป็นไปตามกระบวนการของการมีบัตรประจำตัวประชาชน อันนี้ขอเรียนถวาย พระรูปนั้นบวชมาแล้วก็แล้วแต่กติกาของวัด อย่างเช่นวัดยานนาวา ถ้าไม่สอบได้ชั้นใดชั้นหนึ่งไม่ออกใบสุทธิให้และก็ไม่ออกบัตรให้ อันนี้ท่านชัดเจน หรือในกรณีใดที่บวชแล้วมีเงื่อนไขที่จะต้องอยู่ที่จะต้องทำอันนั้นเจ้าอาวาสท่านจะออกให้และก็รับรองให้ ผมก็จะทำเรื่องไปที่เขตเพื่อให้เขตทำการโอนย้ายเข้าสู่สังกัดวัด แล้วค่อยดำเนินการในการทำบัตรประกันสุขภาพต่อ อันนี้คือขั้นตอนนะ เป็นความคืบหน้าของการทำฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ อาจจะไม่มีสมบูรณ์แบบร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ก็รอไป หลังจากปี 63 วันที่ 28 มกร 29 มกร ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ก็จะทำงานบูรณาการกับ อปต. หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล โดยมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ในฐานะที่ท่านได้รับแต่งตั้งจาก มส.ประชุมเมื่อเดือนพฤศจิกายน ให้เป็นประธานฝ่าย อปท. หน่วยอบรมประชาชนกลาง ก็จะคุม อปต. อีกครั้งหนึ่งจะไปบูรณาการทำงานร่วมกันทั่วประเทศ งานนี้ก็จะเดินหน้าไปต่ออีก

และหลังจากปี 63 ชุดความรู้ที่ท่านได้ทั้งหมดอยู่ตรงนี้ทั้งหมด ที่ท่านเห็นโบซ์วอร์ ก็จะทำออกมาเป็นเล่มให้ท่านได้ติดต่อข้อมูลกันทั่วประเทศ ว่ามีอะไรที่ต้องทำร่วมกัน ว่ามีอะไรที่ต้องเดินหน้าไปด้วยกันอีกนี่คืองานสาธารณสงเคราะห์ อีกเรื่องหนึ่ง ที่ผมยังไม่ได้พูดก็คืองานบูรณาการ เมื่อกี้พัฒนาก็คิดว่าแต่ละรูปก็คงจะขยับ งานบูรณาการ บูรณาการนี้ผมขอยกตัวอย่างหลวงพ่อกั้ววัดห้วยยอด จังหวัดตรัง วันนั้นเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช ท่านไปเยี่ยมเอง งานบูรณาการซึ่งท่าน

ทำเกี่ยวกับสังคมสุขภาวะ ที่วัดห้วยยอด ถ้าครูบาอาจารย์รูปไหนมีเวลาอยากให้แวะเยี่ยม ท่านทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วย ผมไปดูแล้วผมฟังมากเลยไม่คิดว่าพระรูปหนึ่งในพระพุทธศาสนาท่านจะทำได้มากมายถึงขนาดนี้ป่วยพิงพิการและก็ไม่มีใครดูแลท่านเอามาดูแลที่วัด ระยะเวลาสุดท้ายของชีวิตท่านก็ดูแลที่วัด พระภิกษุป่วยวัดไหนที่เจ้าอาวาสไม่ดูแล ท่านเอามาดูแลที่วัด และที่วัดห้วยปลากั้งจังหวัดเชียงราย หมู่บ้านของท่านแวดล้อมไปด้วยศาสนาคริสต์ มีโบสถ์คริสต์ทั้งหมด 9 โบสถ์ แต่ท่านสามารถดึงคนในชุมชนนั้นให้มาอยู่ในวัดของท่านได้หมด แต่มีประโยชน์หนึ่งที่ท่านพูดกับผมว่า เราจะพัฒนา เราจะบูรณาการอย่างไรก็แล้วแต่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ต้องห้ามลืม ว่าเมื่อท่านทำไปแล้ววันใดวันหนึ่งมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาถามท่านว่าที่ท่านเปิดวัดทำหน้าที่นี้ ท่านมีระเบียบอะไรให้ท่านทำไหม วันนั้นที่ประชุมสงฆ์ที่เชียงราย ในฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ไม่มีคำตอบ ท่านเปิดวัดผู้สูงอายุมีกระทรวงมหาดไทย มีกระทรวงพัฒนาสังคมความมั่นคงของมนุษย์ มีระเบียบไหนมาสนับสนุนท่านหรือเปล่า ท่านส่งเสริมอาชีพ ท่านทำวัดศิลาบุญภูฎาก มีระเบียบการของกระทรวงสาธารณสุข ของกรมอนามัยมารับรองท่านได้หรือเปล่า สมมติว่าวันใดวันหนึ่งท่านทำงานแล้วงานมันโดดเด่นในอนาคต ผมรับมาแล้ว ผมรับเรื่องนี้มาแล้ว แล้วก็ไปดูที่วัดห้วยยอดวันนั้น ท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ท่านรับเรื่องแล้วท่านมาถามผมต่อว่ากระทรวงสาธารณสุขรับเรื่องนี้เข้าไปไว้ในกระทรวงหรือยัง เหมือนที่อุบลราชธานี โซล่าเซลล์ทำไปแล้วขัดแย้งกับระบบของรัฐเขาหรือเปล่า เพราะเราไปลดการใช้ไฟฟ้าของการไฟฟ้าใช้ใหม่ ผมเรียกโครงการท่านว่าโครงการเสียดายแดด ผมไปทำที่บ้านเกิดผมเรียบร้อยแล้ว ผมขุดบ่ออ่างเก็บน้ำให้ 78 ไร่ให้กับชาวบ้าน ดูแล 3 หมู่บ้าน โซล่าเซลล์อีก 16 แผ่นและก็ถึงน้ำสำหรับรองรับน้ำจากโซล่าเซลล์อีก 2 ถึงใหญ่ แล้วผมก็จะเอาเครื่องสูบน้ำพญานาคไปบูรณาการกับกระทรวงเกษตร เอาโซล่าเซลล์ไปสูบน้ำ แล้วมีคำถามว่าเราทำไปแล้วเรามีระเบียบอะไรรองรับหรือเปล่า ถ้าเขาไปจับได้เมื่อไหร่ว่าไม่ใช่กิจของสงฆ์พวกเรายุ่ง อันนี้คือสาธารณสงเคราะห์วันนี้ ขอหลวงพ่อรองจังหวัด ช่วงบ่ายช่วยเปิดเรื่องนี้ด้วยนะครับ เพื่อจะได้รับทราบรับฟังร่วมกัน ผมก็ได้ขอเก็บข้อมูลตัวนี้ไปถวายคณะกรรมการสาธารณสงเคราะห์ชุดใหญ่ ซึ่งมีมส.อยู่ในนั้นด้วยหลายรูปเป็นคณะกรรมการผมก็จะได้รับรายงานและก็มีเจ้าคณะภาคอยู่ด้วยเพื่อให้ท่านได้รับทราบ และสิ่งที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์โดยผมเองได้ร่างระเบียบคู่มือสาธารณสงเคราะห์ถวายประชุมใหญ่ไปแล้วและตอนนี้ที่ประชุมใหญ่มีมติบอกว่าให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติไปดำเนินการแก้ไขโดยไม่ต้องรับรองรายงานที่ประชุม นั่นหมายความว่าระเบียบงานการสาธารณสงเคราะห์ทั่วประเทศจะมีการประกาศออกมาใช้โดยสำนักงานพุทธจะได้ออกระเบียบนี้ออกมา ตอนนี้ท่านรองสิปปัตถ์ ท่านรับไปแก้ไข นี้ขอฝากถวายในฐานะที่ผมได้สนองงานฝ่าย

สาธารณสงเคราะห์ในการดูแลนโยบายของฝ่ายคณะสงฆ์ ในส่วนของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ได้มาถวายข้อมูล ไม่ใช่มาสอน ไม่ใช่อะไรนะครับ เพียงแต่ว่ามาบอกกล่าว เพราะว่าบางที่ท่าน อาจจะไม่คุ้นหน้าผมไม่คุ้นชื่อผม ผมก็ทำงานตั้งแต่เป็นพระครูปลัดสุวัฒนวิจิรคุณ ทำตั้งแต่เริ่ม ปฏิรูปครั้งแรก และก็ขับเคลื่อนมาจนถึงทุกวันนี้ ปี 64 หลังจากเสร็จยุทธศาสตร์ปี 64 ผมก็จะ ได้เขียนต่อ เมื่อวานนี้คุยกับอาจารย์แล้วว่าจะเขียนแผนของสาธารณสงเคราะห์ต่อจากปี 64 ไปถึงปี 70 เขียนให้ขยับไปได้เพื่อให้คณะสงฆ์ได้มีทิศทาง ได้มีเป้าหมายในการขับเคลื่อนงาน สังคม เพราะว่าต่อไปนี้สังคมมันจะเปลี่ยนแปลง มันจะเหวี่ยงคณะสงฆ์โดยที่ไม่รู้ที่เราจะต้อง ไปอยู่ตรงไหน เมื่อวานนี้ก็เปิดประเด็นเรื่องนี้กันไว้ สังคมกำลังเปลี่ยนแปลงโดยที่ไม่รู้ว่าเขาจะ ให้เราเปลี่ยนแปลงกับเขาหรือเขาจะเหวี่ยงเราออกจากการเปลี่ยนแปลง อันนี้ฝากเป็นข้อคิดใน ภาคเช้า ก็ขอถวายไว้แค่นี้ครับ ถ้ามีเรื่องใดสงสัยช่วงบ่ายถามผมได้ แล้วผมจะตอบ หลวงพ่อรักษาการหนองคายตอนบ่ายค่อยถาม เบื้องต้นขอถวายแค่นี้ครับ ถ้ามีส่วนหนึ่งส่วนใดที่ผม พุดผิดไปกราบขออภัยนะครับผม ขอถวายความเคารพครับ

ดร.ดุสิต ศรีโคตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 7 ขอนแก่น ผู้ดำเนินการสัมมนา – ลำดับต่อไปผมจะขออนุญาตเข้าสู่ลำดับกำหนดการที่จะเป็นเวทีสัมมนา เสวนาในส่วนของจริงๆผมจะขออนุญาตนำเรียนว่า ธรรมนูญพระสงฆ์สุขภาพแห่งชาติฉบับนี้เป็นที่ไปที่มาของเวทีวันนี้ ถ้าอยากทราบรายละเอียดว่าเวทีวันนี้บทบาทของพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำ ในการสร้างสุขภาวะในชุมชนทำอะไร ท่านดูหน้าที่ 14 15 16¹ นะครับ มีอยู่ 3 ข้อที่เป็นบทบาทของสงฆ์ และอีก 2 ข้อเป็นบทบาทของภาครัฐ ซึ่งคงจะนำสู่เวทีสัมมนาในวันนี้ ว่าภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ฝ่ายสงฆ์เอง ภาคประชาสังคมในพื้นที่ จะมีบทบาทอย่างไรในการที่จะพัฒนาสังคมสู่ความยั่งยืน กรอบที่เราจะพูดคุยทั้งหมดก็ภายใต้ ธรรมนูญพระสงฆ์สุขภาพแห่งชาติ ผู้ร่วมเวทีเสวนาในวันนี้มีทั้งหมด 5 ท่าน 3 หน่วยงานมาจาก หน่วยงานภาครัฐ ผมขออนุญาตแนะนำและขออนุญาตเรียนเชิญบนเวที หน่วยงานแรกเป็น หน่วยงานที่ทำให้เกิดธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์สุขภาพแห่งชาติร่วมกับทางมหาเถรสมาคม คือ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ วันนี้เราได้รับเกียรติจากท่านรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ อาจารย์นายแพทย์ปริดา แต่อารักษ์ หน่วยงานที่สองเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการทำงานในหมวดของธรรมนูญพระสงฆ์เข้มข้นเหมือนกัน คือสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ วันนี้ได้รับมอบหมายโดยท่านผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขตขอนแก่นนายแพทย์อุดม อรุณรุ่งศรี หน่วยงานลำดับที่สามเป็นผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจาก สสส. ท่านเป็นพระ เป็นพระที่หลายท่านคงจะรู้จักเป็นอย่างดี พระครูอมรชัยคุณ (หลวงตาแฮร์) ในส่วนของฝ่ายสงฆ์ที่เป็นฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์เองวันนี้ เราได้รับความเมตตาอย่างสูงจากท่านเจ้าคุณพระโสภณพัฒนบัณฑิต ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์จังหวัดขอนแก่น เป็นรองอธิการบดี มจร.โคกศรีแห่งนี้ และเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่นครับผมดุสิต ศรีโคตร ขออนุญาตทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ ผมจะใช้เวลาให้กระชับที่สุดเพื่อนำไปสู่บทบาทของภาคีเครือข่ายร่วมกันในเวทีวันนี้ ผมขออนุญาตเริ่มต้นที่ท่านรองเลขาธิการ สช. ท่านอาจารย์นพ.ปริดา ได้เล่าถึงที่ไปและที่มา ว่าบทต่อไปในส่วนของพระสงฆ์ที่จะเป็นผู้นำทางสุขภาพในชุมชนในส่วนของทางฝ่าย สช. เอง มีนโยบายทิศทางในการสนับสนุนเรื่องนี้อะไรอย่างไรบ้าง

นพ.ปริดา แต่อารักษ์ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

- จริงๆ แล้วเรื่องนี้ ก็อาจจะไม่ได้เพิ่งเริ่มต้นในปีสองปีที่ผ่านมา แต่ว่าโดยแนวคิดในเรื่องนี้มีการพูดคุยกันในประเด็นบทบาทของพระสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโดยเริ่มต้นในเรื่องของการดูแล

¹ หนังสือ ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ.2560

สุขภาพพระสงฆ์มากระยะหนึ่ง และก็มีคนนำเข้าสู่สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ และก็มีมติในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติพูดถึงเรื่องของประเด็นสุขภาพพระสงฆ์ด้วย แล้วจากนั้น ก็นำมาสู่ตัวนี้ที่เป็นธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช 2560 ซึ่งพระอาจารย์ท่านคงมีอยู่แล้วและทราบอยู่แล้ว และก็เมื่อเข้านี้ท่านประธานท่านก็ได้ชี้แจงแถลงไขไปหลายเรื่องซึ่งจริงๆ แล้วก็เป็นส่วนที่ข้อมูลนำเรียนให้ทราบหมดแล้ว ทีนี้ประเด็นตรงนี้ผมคิดว่า ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ เป็นร่วมที่สำคัญที่ทำให้สังคมได้เริ่มหันกลับมามองเรื่องของพระสงฆ์อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งในส่วนขององค์กรศาสนาในส่วนของพระสงฆ์ ในส่วนของหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ต้องบริหารจัดการหรือจัดการบริการหรือจัดระบบอะไรต่างๆ ที่จะทำให้ระบบที่จะต้องเกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ดีขึ้น และพระสงฆ์จะได้รับบริการตามสมควรแก่เหตุแก่ปัจจัยที่เกิดขึ้น และส่วนที่สามก็คงเป็นส่วนของหน่วยงานที่เป็นไม่ใช่ภาครัฐก็จะเป็นเรื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือว่าเรื่องของประชาชนที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมสำคัญ อย่างที่อาจารย์ดุสิตได้พูดถึงข้อ 14 15 16 ที่ว่าก็เป็นเรื่องที่สำคัญคงจะต้องมอง ถ้าพูดง่ายๆ เข้าใจว่านี่มีการสื่อสารกันอยู่แล้วว่าการดูแลพระ พระดูแลโยม โยมดูแลพระ ซึ่งเมื่อเข้าก็ได้พูดกันเยอะ ทั้งไม่ว่าจะเป็นพระคิลานุปัฏฐาก หรือว่าในส่วนพระ อสว. ก็เป็นส่วนที่จะช่วยกันเมื่อพระสงฆ์เกิดอาการจะทำอย่างไร อันนี้ก็เป็นส่วนที่จัดระบบขึ้นมา ส่วนเรื่องของโยมดูแลพระ ในแง่ของชาวบ้านถ้าจะตระหนักรู้ว่าจะทำบุญแล้วได้บุญหรือไม่ได้บุญเป็นการทำร้ายพระสงฆ์ด้วย ตรงนี้สังคมยังต้องเคลื่อนอีกพอสมควรทีเดียว แล้วผมจะได้้นำเรียนต่อไปว่าจะอย่างไร ส่วนเรื่องพระดูแลโยมผมเข้าใจว่าเข้านี้และบ่ายนี้ คือผมทึ่งจริงๆ เมื่อสักครู່หลวงตาแฮร์ก็ได้พูดว่า พอมีเล่มนี้ที่เป็นธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ ต่อมาก็อีกเล่มหนึ่งที่มาต่อหลวงตาแฮร์ชี้ให้เห็นเลยว่ามีอีกเล่มหนึ่งที่มาต่อเป็นลำดับที่ 2 คู่มือ คือ สปสช. ก็ไปทำและก็เกิดเรื่องการจัดการ เรื่องทำอย่างไรให้เกิดสิทธิทำอย่างไรให้ระบบบริการจะอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับพระสงฆ์ในการรับบริการ ตรงนี้ก็เป็นเรื่องสำคัญ และก็พอมาร่วม 3 ผมก็เลยขออนุญาตที่บอกว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ผมเข้าใจว่าน่าจะเป็นพระดูแลโยม ผมว่าสาธารณสงเคราะห์ ขออนุโมทนาสาธุมากกว่าแต่เดิมในฐานะที่เป็นประชาชน ในฐานะที่เป็นคนทั่วไป ในฐานะคนที่ได้รับการสงเคราะห์ในเรื่องศาสนาจากพระสงฆ์ วงการสงฆ์ เราก็ได้แต่ศรัทธา ได้แต่กราบหลวงพี่ หลวงพ่อ หลวงปู่ ที่มีกระจัดกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ ตรงนั้นที่ตรงนี้ที ก็เป็นประเด็นเรื่องของพระนักพัฒนา และก็เกจิอาจารย์ คือแต่ละรูปแต่ละท่านก็มีความเมตตาต่อราษฎร ก็เป็นรูปๆ ไป แต่ผมรู้สึกว่าการอ่านโครงการนี้แล้วก็ต้องบอกว่าทึ่ง เพราะว่าหนึ่งก็คือโครงการเขียนไว้บูรณาการดีมาก ที่ดูสไลด์ของ สสส. นอกจากบูรณาการชัดเจนว่ามีทำอะไรบ้าง ก็เป็นเรื่องที่ทำให้เรากระจ่าง

ว่าจริงๆ สาธารณสงเคราะห์ที่พระสงฆ์จะให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน ไม่ใช่ประเด็นเรื่องแค่สังคมสงเคราะห์ หรือว่าให้การเยียวยาทางจิตใจเท่านั้นจริงๆ ยังมีอีกมากมาย ก็เลยถ้าถ้าแบบนี้ นอกจากโครงการที่เขียนมาได้อย่างดีแล้ว ผมยังทิ้งอีกเรื่องหนึ่งก็คือวัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัด เรียกว่าชัดเจนมากและดีกว่าโครงการที่พวกผมเขียนกันเองซะอีก ก็เลยว่าในความชัดเจนแบบนี้เราไม่ใช่นามธรรมเป็นรูปธรรมที่จับต้องได้ ทีนี้ก็เลยอยากจะต่อยอดว่าการช่วยเหลือแต่เดิมอาจจะเป็นเรื่องของสังคมสงเคราะห์ ช่วยให้ออกจากความทุกข์ความยากความเดือดร้อน แต่ถ้าจะต่อยอดขึ้นไปอีกก็คือว่าการที่มีหน่วยงานต่างๆ มาช่วยเหลือกันเป็นเรื่องที่ดีมากๆ ที่พูดถึงเรื่องเครือข่าย แต่ว่าจะอย่างไรให้คนๆ หนึ่ง หรือชุมชนหนึ่ง หรือตรงไหนก็แล้วแต่จากภัยพิบัติ หรือจากความทุกข์ยากอื่นๆ เมื่อพ้นจากความเดือดร้อน เยียวยาแล้ว ทำอย่างไรที่เขาจะแข็งแรงและจะสามารถที่จะพึ่งตนเองได้ ซึ่งก็จะเป็นการยั่งยืนต่อไปในอนาคต และที่จะดีมากกกว่านั้นก็คือนอกจากพึ่งตนเองได้แล้ว เปลี่ยนจากภาระมาเป็นพลัง ก็คือไม่ได้พึ่งแค่ตนเองแต่สามารถที่จะช่วยเหลือคนอื่นได้อีก ซึ่งผมคิดว่าโดยศักยภาพและโดยบารมีของวงการสงฆ์จะอยู่ในจุดที่ทำให้เรื่องนี้ได้ดีมากๆ และก็ผมก็นึกถึงเสมอว่า บางทีฆราวาสใหญ่โตแค่ไหนอะไรก็แล้วแต่ ทะเลาะกันไม่ฟังกันแต่ถ้าเมื่อไหร่ที่พระท่านได้เมตตาได้ให้คำสอนมา ได้กล่าวมา ได้เทศนามา ได้บอกมาทุกคนก็ต้องสารอุต้องรับฟัง อันนี้ก็เป็นส่วนที่ผมคิดว่าตรงนี้เป็น การต่อยอดที่ทำให้ 3 ส่วน ไม่ว่าจะพระคุณแลพระ พระคุณแลโยม โยมคุณแลพระ เป็นส่วนที่จะเกิดมรรคเกิดผลได้อย่างยอดเยี่ยม ทีนี้ในส่วนของ สช. ว่าจากนี้ไปก็ยังพิจารณาตัวอยู่เหมือนเดิมว่าเป็นพื้นที่กลาง เป็นเวทีกลาง นอกเหนือจากทำให้ระดับชาติเกิดแล้ว เกิดธรรมนูญแห่งชาติมาแล้ว ธรรมนูญระดับพื้นที่ก็ฝันอยากเห็นมาก ตอนนี้มีหลายจังหวัดที่เกิดสมัชชาสุขภาพจังหวัด สมัชชาสุขภาพจังหวัดก็คือสมัชชาสุขภาพที่คุยเรื่องพระสงฆ์เสร็จเรียบร้อยไปออกธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์จังหวัด เกิดแล้วครับ หลายจังหวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนนี้ที่สุโขทัยก็เกิด นอกจากเกิดธรรมนูญ พอเกิดธรรมนูญของจังหวัด เกิดการเคลื่อนนโยบายสาธารณะแล้ว ก็ลงไปถึงระดับอำเภอ ตำบล หลายตำบลขณะนี้เดี๋ยวอาจารย์หมออุดมคงได้พูดต่อในฐานะที่ดูแลเรื่องของตำบลว่าไปเคลื่อนสิ่งเหล่านี้ สปสช. เขารับลูกได้เป็นอย่างดี ซึ่งเดี๋ยวผมก็ยังไม่ได้ก้าวล่วงไปตรงนั้น แต่ว่าเวทีกลางที่ สช. จะเป็นตัวกลางในการเชื่อมประสานให้เกิดการพูดคุยและมีฉันทามติร่วมกันในการเห็นศักยภาพของวงการสงฆ์ที่จะทำให้เกิดการสาธารณสงเคราะห์ ทำให้เกิดการเชื่อมต่อไปถึงโยมคุณแลพระด้วยในระดับตำบลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องผลักดันให้เกิดธรรมนูญในระดับจังหวัด ทำให้เกิดธรรมนูญในระดับตำบล ซึ่งมีหลายตำบลที่ไปทำธรรมนูญของตำบล บางธรรมนูญบางตำบลทำรวมและก็มีประเด็นของพระสงฆ์อยู่ใน

นั่นด้วย บางตำบลออกธรรมนุญเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการดูแลสุขภาพพระสงฆ์ เพราะฉะนั้นในส่วนตรงนี้ สช. ก็มีเครื่องมือ มีพื้นที่ มีส่วนที่จะจัดกระบวนการให้เกิดการรวมตัวของหน่วยงานต่างๆ องค์กรภาคีต่างๆ เข้ามามีส่วน ทั้งในส่วนของสงฆ์และในส่วนของฆราวาส

ในส่วนของสมัชชาถ้าได้มีการพูดคุยกันก็เป็นพื้นที่กลางระดับจังหวัด แต่ถ้าพูดในระดับตำบลแล้ว เรื่องของธรรมนุญทั้งจังหวัดและตำบลก็จะมีธรรมนุญสุขภาพ ซึ่งตรงนี้เองถ้าเคลื่อนตัวได้ขึ้นมาจะเป็นส่วนร่วมกลางที่นำไปสู่การเกิดมิติ เกิดฉันทามติ เกิดกติกา เกิดการเรียนรู้ และก็เกิดการให้ความรู้ความเข้าใจกับพี่น้องประชาชนว่าจะดูแลพระอย่างไร ไม่ต้องรอเจ็บป่วย เพราะเจ็บป่วยตอนนี้ก็เริ่มชัดเจนแล้ว แต่ส่งเสริมสุขภาพนี้ที่ยังเป็นข้อจำกัดอยู่ที่ว่าญาติโยมก็ยังไม่ตระหนัก ญาติโยมชอบกินแบบไหนก็มาถวายพระแบบนั้น ซึ่งพระสงฆ์ก็มีอาจจะปฏิเสธได้ ซึ่งตรงนี้เอง ทาง สสส. ทาง สปสช. สช. และกระทรวงสาธารณสุข ตระกูล ส คงต้องร่วมมือกันในการที่จะไปพูดผลักดันในช่วงก่อนหน้าที่จะเกิดการเจ็บป่วยและการป้องกันโรค ก็ทำให้เกิดรวมกันไปในธรรมนุญก็พูด ธรรมนุญไม่ได้พูดเฉพาะเรื่องการรักษา แต่ธรรมนุญจะพูดแม้แต่เรื่องของการปฏิบัติธรรมเนียมปฏิบัติ หรือวิธีการในการที่จะไม่ว่าจะเรื่องส่งเสริมสุขภาพหรืออะไรก็แล้วแต่ จะต้องรวมอยู่ในนั้นด้วยก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง อันนี้ก็เป็นส่วนที่ สช. รับผิดชอบ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติจะยังยินดีและและพิจารณาตัวว่าจะร่วมสนับสนุนและก็ร่วมทำงานไปพร้อมๆ กันกับทุกภาคส่วน เพื่อที่จะทำให้สงฆ์ไทยห่างไกลโรค และก็พระแข็งแรง วัดมั่นคง ชุมชนเป็นสุข อันนี้ทางผมก็จะขอพิจารณาตัวเป็นหนึ่งในองค์กรที่ร่วมดำเนินการอยู่ตรงนี้นั้นไปตลอด

ดร.ดุสิต ศรีโคตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 7 ขอนแก่น ผู้ดำเนินการสัมมนา – ขอบคุณอาจารย์ปรีดา ที่ให้ทิศทางที่ชัดเจนว่าด้วยเรื่องสาระสำคัญของธรรมนุญมันคงไม่ใช่แค่ตัวหนังสือที่อยู่ในรูปเล่ม สิ่งสำคัญก็คือพื้นที่จะมีการขับเคลื่อนได้อย่างไร ผ่านเครื่องมือเครื่องมือที่ทาง สช. ได้นำมาใช้เยอะเยอะไปหมด เรื่องเวทีการกำหนดให้มีนโยบายสาธารณะเรื่องสุขภาพที่ดี หรือเป็นเวทีประชาคมในระดับจังหวัดในรูปแบบสมัชชาที่ดี หรือแม้กระทั่งพื้นที่ในระดับตำบลก็มีเครื่องมือธรรมนุญหรือกติกาในการที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขอย่างไร และก็พร้อมที่จะให้การสนับสนุนในส่วนของการขับเคลื่อนธรรมนุญพระสงฆ์สุขภาพแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง ผมขออนุญาตสลับมาที่ทางฝ่ายสงฆ์ นิมนต์ท่านเจ้าคุณพระโสภณพัฒนบัณฑิต มาเล่าชุดประสบการณ์ให้ฟังนะครับว่า ขอนแก่นเองหรือภาค 9 เองทำอะไรแล้วไปบ้างในส่วนของการขับเคลื่อนให้พระสงฆ์มีบทบาทสำคัญมาเป็นผู้ดำเนินการสร้างสุขภาวะในชุมชน

พระโสภณพัฒนบัณฑิต รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น - เห็นท่านทั้งหลายมาร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้วันนี้ก็ชื่นใจ เพราะว่าที่สำคัญคือคนมาคือคนทำด้วย เป็นผู้ปฏิบัติจริง มาด้วยใจแล้วก็เป็นงานที่มาร่วมกันในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการองค์ความรู้ที่สามารถที่จะขยายผลให้เกิดความยั่งยืนได้ ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายและเป็นหัวใจที่สำคัญ ผมอาจจะมองในแง่มุมของการประสบการณ์และการทำงานในเชิงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ อีกแล้วผู้ที่รับผิดชอบด้านสาธารณสงเคราะห์คือท่านอาจารย์เจ้าคณะอำเภออุบลรัตน์ ดูแลงานด้านสาธารณสงเคราะห์ แต่ว่าผมในฐานะเป็นรองเจ้าคณะจังหวัดก็พอจะเห็นว่าจุดเด่นของงานสาธารณสงเคราะห์หรือภาพรวมของคณะสงฆ์ในเชิงบูรณาการเราทำไปมากน้อยขนาดไหน ซึ่งจะเป็นการสะท้อนถึงบทบาทภาพรวมด้วย แล้วก็ในเชิงพื้นที่ด้วย ผมคิดว่าในภาพใหญ่ เราได้พูดถึงเรื่องของพลังบวร การนำพลังบวรมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนในการพัฒนาอันนี้คือหลักสำคัญของการขับเคลื่อนในนโยบายของยุทธศาสตร์ชาติ ที่เขาใช้พลังบวรมาเป็นหลักสำคัญในการขับเคลื่อนงานการพัฒนาทุกๆ ด้าน จากการที่ผมลงไปพื้นที่ 24 จังหวัดในหนึ่งวันออก เพราะว่าไปเลขาฯ ศีลห้าหนตะวันออก เดินทางไปหลายพื้นที่ในจังหวัดต่างๆ ก็เห็นจุดเด่นของพื้นที่ในเชิงของการที่ถ้าพื้นที่ไหนพระสงฆ์เป็นแกนนำในการพัฒนาพื้นที่นั้นจะมีความเข้มแข็งแล้วยั่งยืน แต่ถ้าพื้นที่ไหนที่ทำงานเชิงจับฉ่ายเฉยๆ ไม่มีพระสงฆ์เป็นแกนนำ ไม่มีพระสงฆ์เป็นผู้นำด้านจิตวิญญาณที่แท้จริง ก็ไปคู่อีกครั้งต่อไปก็หายไป ความยั่งยืนไม่เกิดขึ้น ทีนี้ในแวดวงของญาติโยม ผมคิดว่าถ้าดูให้ดี บางครั้งโยมที่ไม่ค่อยได้เข้ามาใกล้ชิดเหมือนคุณหมอ เหมือนท่านอาจารย์ ดร.ศุภิต เหมือนครูบาอาจารย์ที่นั่งอยู่ที่นั่นอาจจะไม่ค่อยเห็นบทบาทพระสงฆ์ในเชิงการพัฒนา มิติสังคม ดูเหมือนว่าจะมองพระสงฆ์ในมุมไม่ค่อยดีเท่าไรหรอก นึกว่าบิณฑบาตแล้วฉันแล้วนอนไปวันๆ เฉยๆ แต่จริงแล้วถ้าสัมผัสจริงๆ พระสงฆ์เราทำงานหนักมาก แต่เราขาดการ PR ขาดการจัดการความรู้ ขาดการแลกเปลี่ยนการ KM และขยายผลซึ่งกันและกัน เพราะว่าถ้าดูงาน 6 ด้านของคณะสงฆ์ เป็นงานที่เราทำหนักมาก ทำยิ่งใหญ่มาก แล้วผมถือว่างาน 6 ด้านคณะสงฆ์เป็นฐานสำคัญของสังคมไทยเลย อยากจะสะท้อนให้คนในสังคมได้รับทราบร่วมกัน แต่ว่าเวทีพวกเรานี้รู้อยู่แล้วแต่อย่างว่าน่าจะขยายผลได้ ในแง่ของงาน 6 ด้านของคณะสงฆ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเผยแผ่ การศึกษา การสาธารณสงเคราะห์ การศึกษาสงเคราะห์ การสาธารณูปการ เหล่านี้คณะสงฆ์ทำเยอะมาก

วันก่อนไปประชุมที่หนกลางไปแลกเปลี่ยน วันที่ 23 ก็จะไปแลกเปลี่ยนเรื่องงาน อปต. ที่ มจร. สงสัย สสส. นี่ละมั้งจัด ไปแลกเปลี่ยนเฉพาะคณะสงฆ์หนกลางให้ทุนให้ธรรม เฉพาะ

หนกลางปีหนึ่งประมาณสัก 100 กว่าล้าน 100 กว่าล้านเป็นเม็ดเงินที่จับต้องได้เห็นในบัญชี แล้วส่งเสริมการให้ทุนการศึกษาเด็ก แต่พวกที่ให้โดยไม่ได้ให้ที่เป็นสัญญาตามันนั้นนะ พระอาจารย์นั่งอยู่ที่นี้ไม่รู้ให้ทุนอะไรต่างๆ ไปสงเคราะห์ชุมชนอะไรบ้าง แต่เราไม่ค่อยเก็บผลงานให้แล้วแล้วไปไม่ค่อยคิดอะไรมาก พระสงฆ์ไม่ได้หวังไปเลื่อนขั้นสามสี่ชั้น ซี้ห่า ซี้หกไม่ได้อะไรมาก ผมคิดว่างานสาธารณสงเคราะห์เราทำยิ่งใหญ่ มาก เพียงแต่หรือว่าขมวดเฉพาะงานสาธารณสงเคราะห์ แต่ว่าสามารถมองในงานเชิงบูรณาการได้ **ทำงานสาธารณสงเคราะห์ ประสบความสำเร็จเท่ากับทำงานเผยแผ่ประสบความสำเร็จไปในตัว ทำงานสาธารณสงเคราะห์ ประสบความสำเร็จเท่ากับทำงานด้านสาธารณูปการประสบความสำเร็จไปในตัว คืองาน 6 ด้านจะบูรณาการเชื่อมโยงกันหมด** ทำงานเดียวได้หลายงานในแง่ของการบูรณาการงานร่วมกันของคณะสงฆ์ เพราะฉะนั้นเราอาจจะต้องมาวิเคราะห์ร่วมกันว่าประเด็นในเชิงพัฒนาสมมุติ เรามองถึง หนึ่งการพัฒนาสิ่งแวดล้อม พอผมพูดเรื่อง**การพัฒนาในเชิงสิ่งแวดล้อม** พระอาจารย์ที่ทำเรื่องสิ่งแวดล้อมอยู่ นี่หนังสือเล่มนี้อาจารย์ดุสิตให้ เสียตายผมไม่ได้ไปที่อุดรวันนั้นติดประชุมที่สวนกลาง เล่มนี้ดีมากเลย ผมไปอ่านแล้วก็วันนี้ผมจะตั้งศูนย์เครือข่ายเป็น hub ข้อมูลขององค์ความรู้ สมมุติว่าพระอาจารย์ ก นั่งอยู่ที่นี้ทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์การดูแลผู้สูงอายุเด่นได้อย่างไร กตเข้าไปที่พระครูจันทร์เจ้าคณะอำเภอนามน กตคุ้ม ข้อมูลเจ้าคณะอำเภอนามนทำบริหารจัดการด้านเครือข่ายผู้สูงอายุ การจัดการผู้สูงอายุ สังคมผู้สูงอายุอย่างไรถึงเกิดมรรคเกิดผลและยั่งยืนอย่างไร เกิดความสุขมวลรวมอย่างไรบ้างในชุมชนของอำเภอนามน หลวงพ่อรองจังหวัดโคราชทำงานเด่นใน**ด้านการพัฒนาวัด การพัฒนาชุมชน** ท่านทำอย่างไร เรา กตเอาข้อมูลที่เป็นการจัดการความรู้ของแต่ละรูปที่นี้มาลงในระบบสารสนเทศ ลงระบบไอที กตเข้าไปดูเห็นสร้างสังคมต้นแบบ เราจะสร้างคนต้นแบบอย่างไร สร้างชุมชนต้นแบบอย่างไร แต่สำคัญคือว่าไม่ใช่ว่ามีเฉพาะพวกเรานะเราต้องเราจะสร้างเครือข่ายให้เพิ่มขึ้นๆ อย่างไร ใครที่เป็นรองเจ้าคณะจังหวัดอาจจะต้องไปกราบเรียนหลวงพ่อจังหวัดว่าหลวงพ่อโคราชเราตอนนี้ นอกจากมีหลวงตาแชร้ทำงานอยู่นี้ พระโคราชมาดูแลหลวงตาแชร้ทำงานถึง 10% หรือเปล่า แต่โคราชเข้มแข็งมานานสมัยหลวงพ่อเจ้าคุณที่ปรึกษางานชุมชน ที่อื่นๆ ก็เหมือนกัน พระอาจารย์ที่นั่งอยู่ที่นี้ผมคิดว่าถ้าเรามีชุมชนต้นแบบหรือพระสงฆ์ต้นแบบ แล้วสร้างกระบวนการเรียนรู้จากชุมชนต้นแบบมันจะทำให้เกิดความยั่งยืนได้แล้วสามารถขยายเครือข่าย อันนี้ผมคิดว่าเป็นความปรารถน้ายิ่งยวด เป็นความปรารถนาอย่างสูงสุด สมมุติว่าตอนนี้เรามาทั้ง 24 จังหวัดในหนตะวันออก เราจะสร้างชุมชนต้นแบบเกิดจากพระอาจารย์นี้แหละ แล้วขยายจากชุมชนหนึ่งเป็นสองเป็นสี่เป็นหกเป็นแปดได้อย่างไร อาจจะเนื่องจากว่าคณะสงฆ์เอง

มีข้อจำกัดในเชิงของโครงสร้างบางอย่างในการบริหารจัดการ ซึ่งเหมือนที่ท่านอาจารย์ดุสิต ทำงานเรื่องของวัดบันดาลใจ เรื่องของการส่งเสริมสุขภาพ อันนี้ก็คือเข้าใจธรรมชาติโครงสร้าง พระสงฆ์ การจะขับเคลื่อนต้องไปขับเคลื่อนด้วยวิธีไหน การจัดการอย่างไร อันนี้ผมคิดว่าเป็น หลักสำคัญ สมมุติว่าเราจะพูดถึงเรื่องของการพัฒนาสิ่งแวดล้อม รูปไหนบ้างที่ทำเรื่องสิ่งแวดล้อม เยอะมากเลย ท่านมีวิธีการจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อม บริหารจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องกายภาพอย่างไร สมมุติว่าพูดถึงเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตมันมีจุดเด่นที่สำคัญอะไรบ้าง พระอาจารย์พอพูดถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตอาจจะนึกถึงอะไรตอนนี้ นโยบายว่าด้วยเรื่องของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา มีโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างวิปัสสนากรรมฐานโดยการสร้างทุนมนุษย์ อันนี้เป็นเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต อาจจะ มีเยอะแยะพอพูดแบบนี้ พระอาจารย์ผมก็ทำคุณภาพชีวิตแต่เป็นโครงการอย่างนี้นะ มีโครงการ อย่งไรมาแลกเปลี่ยนกัน

ประการต่อมาคือ**การพัฒนาคุณภาพทางสังคม** สิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต คุณภาพทางสังคม คุณภาพทางสังคมก็หมู่บ้านรักษาศีลห้าก็ได้ หมู่บ้านรักษาศีลห้าในहनตะวันออก ในจังหวัดขอนแก่น หรือในโซนภาค 9 จังหวัดขอนแก่นมีหมู่บ้านรักษาศีลห้าที่เป็นต้นแบบอยู่เด่นๆ ตอนนี้ 3 หมู่บ้าน 3 หมู่บ้านนี้เอาหลักสำคัญก็คือเรื่องของกาย เรื่องของจิต เรื่องของปัญญา บ้านเสียวในยุทธศาสตร์หมู่บ้านรักษาศีลห้ามีอยู่ 4 ยุทธศาสตร์ ผมไปสรุปที่วังน้อยผมบอกว่า ผ่านแค่ 2 ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่ผ่านก็คือ การสร้างระบบและกลไกให้เกิดหมู่บ้านรักษาศีลห้าต้นแบบ แต่ยุทธศาสตร์ที่ 2 ไม่ประสบความสำเร็จ ในความรู้สึกของผมในฐานะที่ดูแลเรื่องศีลห้าในहनตะวันออก ก็คือยุทธศาสตร์เรื่องของการสร้างองค์ความรู้ การมีวิทยากรต้นแบบ การมีพระต้นแบบในพื้นที่ อธิบายเรื่องของศีลให้สังคมเข้าใจ อันนี้ไม่ประสบความสำเร็จ ขนาดกรรมการก็ยังเถียงกันเลยว่าศีลห้ามันเป็นอย่างไร ยุทธศาสตร์ที่ 2 ไม่ประสบความสำเร็จ แต่ยุทธศาสตร์ที่ 3 ประสบความสำเร็จมากกว่าทุกหนก็คือยุทธศาสตร์ว่าด้วยกิจกรรมการส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีลห้า โดยวิถีคิดที่ผ่านฮิตสิบสองคองสิบสี่ของอีสานเรา อันนี้ไม่มีใครสู้ สังคมสันติสุข สังคมมีความเข้มแข็ง สังคมมีความสุข สังคมที่อยู่ร่มเย็นเป็นสุขในวิถีวัฒนธรรมอีสานเราผ่านระบบเครือข่ายของฮิตคองจาริตประเพณี มีพระสงฆ์เป็นแกนนำอันนี้ประสบผลสำเร็จ ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 4 สำเร็จแต่ไม่เยอะคือการสร้างเครือข่ายขยายผลโดยการใช้พลังบวรในการพัฒนาให้มากขึ้น ในแง่ของการพัฒนาคุณภาพทางสังคม ผมคิดว่าภาคีเครือข่ายถ้าเข้มแข็งและยั่งยืนได้สุดยอดมาก การสร้างภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งและยั่งยืน

ประการต่อมาคือ**เรื่องของการพัฒนาศาสนทายาท** เราต้องยอมรับว่าในงานสาธารณ

สงเคราะห์ ถ้าศาสนทายาทคือเอาพระสงฆ์ก็แล้วกัน ศาสนทายาทในส่วนเป็นอุบาสกอุบาสิกา เหมือนคุณหมอนั่งอยู่ที่นี่ ถ้าเข้าใจบทบาทพระสงฆ์ เข้าใจวิธีการในการที่จะมาสร้างเครือข่าย สร้างความร่วมมือร่วมกันมันน้อย เพราะเรามีกระทรวง ทบวง กรมที่ทำงานลักษณะแนวนี้เยอะ แต่ว่าขาดการบูรณาการ กระทรวงพัฒนาสังคมก็ทำไปอีกแบบ กระทรวงมหาดไทยก็ทำไปอีกแบบ บูรณาการเฉพาะในตัวหนังสือเฉยๆ ในเอกสาร แต่เวลาปฏิบัติจริงๆ ไม่ค่อยเกิดผลเท่าไรหรอก ในมุมมองของอาตมา เพราะฉะนั้น การสร้างศาสนทายาทที่เป็นต้นแบบจึงเป็นหัวใจ อย่างเช่นพระอาจารย์ที่นั่งอยู่ที่นี่ ผมถามท่านอาจารย์พระครูโพธิ์ว่า ท่านอาจารย์พระครูฯ คนที่มาประชุมคือใคร ท่านบอกว่าคนที่มารับผิดชอบและทำงานโดยตรงด้านสาธารณสงเคราะห์ นี่ผมชื่นใจเลยมันไม่ใช่งาน event เพราะงาน event มันเหมือนการไปเอาบุญ อันนั้นมันก็ได้ อีกมิติหนึ่ง เรียกว่าคนที่ทำงานจริงมาแลกเปลี่ยนจริงแต่ทำอย่างไรเราจะเกิดการเวทีแลกเปลี่ยน หรือสร้างได้องค์ความรู้ให้ได้ นี่ผมไปนั่งอ่านอาจารย์ดุสิตฟังให้ไปนั่งอ่านผมชื่นใจมากเลย แล้ววันที่เรามาคุยที่ มจร. วันนั้น ท่านนิเทศน์บอกว่าต้องไปสร้างเรียกว่าก่อให้เกิดงานวิจัยและติดตามในพื้นที่ให้ได้ วันนั้นเราได้หัวข้อกันเยอะเลย พระอาจารย์ที่นั่งอยู่ที่นี่ต้องลงไปดูพื้นที่ ท่านทำอย่างไร ทำจริงหรือเปล่าหรือฝอยมากไป นี่ผมว่าศาสนทายาทแล้วจะพัฒนาศาสนทายาทให้เป็นต้นแบบ ทุกคนนี่หลงตาแซร์เด่นด้านไหน เรื่องของสุขภาวะองค์กรรวม เรื่องของความสุขมวลรวมท่านยังทำเรื่องสิ่งแวดล้อม พวกเราไปดูสิ แต่ก่อนหลงพ่อธรรมดา หลวงตาธรรมดา วัดป่าธรรมดา หลวงพ่อบัญญัติเป็นต้นแบบหลายเรื่อง ผมคิดว่าเราต้องสร้างพระศาสนทายาทให้ตื่นตื่นแสวงหาองค์ความรู้ เรียกว่า ไปเรียนรู้จากพระต้นแบบแล้วมาขยายเครือข่าย ในพื้นที่ต่างๆ ให้มากขึ้น เรียกว่าเหมือนเราสร้างพระคิลานุปัฏฐาก พระคิลานุปัฏฐากเราต้องขยายผล สมมุติว่าปี 62 เรานับปีฐานปี 62 เป็นปีฐาน เรามีพระคิลานุปัฏฐากในพื้นที่ 4 จังหวัดมากน้อยขนาดไหน ปี 63 เราจะเพิ่มขึ้นกี่เปอร์เซ็นต์ ปี 64 เราจะเพิ่มขึ้นกี่เปอร์เซ็นต์ ในเรื่องของพระคิลานุปัฏฐาก พระที่ทำเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องโคกหนองนา อาตมาประทับใจเรื่องโคกหนองนา หาเงินซื้อที่เพื่อสร้างโคกหนองนา เหมือนของอาจารย์นี่ด้านหลังนี้ซื้อไปแล้วสิบไร่จะทำโคกหนองนา ตอนนี้มีโคกกำลังปลูกอยู่ หนองมีแล้ว เหลือนา นาเขาก็จะขายเหมือนกันเหลืออีก 4 ไร่ ตอนนี้ได้โคก ได้หนอง อาจารย์ไปดูเออะนะได้หนองแล้วเหลือนาก็จะพยายาม ไปบรรยายที่เดอะมอลล์ของท่านรองจังหวัด ผมก็ไปฉายเรื่องโคกหนองนา เนื่องจากว่า มจร.เรามี hub ข้อมูลเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชามีงานวิจัยในพื้นที่ภาค 9 ก็ฉายให้ดูว่านายสี นายมี นายมา ของแต่ละพื้นที่เขาทำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างไรบ้าง มีหลักการอย่างไร เราให้ลูกศิษย์ลงพื้นที่ ให้ลูกศิษย์ มจร.ลงพื้นที่แล้วไปสนทนาว่าทำอย่างไรถึง

เกิดรายได้ ทำอย่างไรถึงหมดหนี้หมดสิน ทำอย่างไรถึงสามารถทำให้ชุมชนนี้ยั่งยืนได้ การจัดการสิ่งแวดล้อมยั่งยืนได้ ทำเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงทำอย่างไร คุณตาคุณยายก็เล่าให้ฟังในพื้นที่นั้น แต่ท่านไม่รู้หรือสิ่งที่ท่านทำท่านนำหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าหลักไหนบ้างไปบูรณาการ ที่ยั่งยืนหลักอภิปริหานิยธรรม หลักธรรมาภิบาล โสกันอยู่เรื่อย ทาวิธโสกัน โสกันเดือนละสองสามครั้ง แล้วโสกันทำอะไรโสกันแล้วไม่ผิดกัน เขาก็จะมีวิธี เราก็บอกว่านี่คุณมีคุณธรรมข้อนี้นะ ใช้หลักธรรมข้อนี้ละ อันนี้ผมว่าการสร้างศาสนทายาทหรือการสร้างต้นแบบ คนต้นแบบสำคัญ เมื่อสร้างคนต้นแบบได้และก็การสร้างความมั่นคงให้พระพุทธศาสนาโดยพระพุทธศาสนาจะมั่นคงผมก็คิดว่าทุกรูปที่นั้งอยู่ที่นี้ถึงอุตมการณของพระพุทธเจ้า **จะระณะ ภิกขเว จาริกัง พะหุชนะหิตายะ พะหุชนะสุขายะ โลกานู กัมปายะ** ทุกรูปนั้งอยู่ที่นี้ทำงานเพื่อสังคม หิตายะสุขายะ เป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อสังคม

เพราะฉะนั้นพระศาสนาจึงมั่นคง ยั่งยืน **พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคม สันติสุข** ได้อย่างยั่งยืน เพราะบทบาทของพระสงฆ์ในการทำงานกับชุมชนกับสังคม จริงๆ แล้ววันนี้เราทำอะไรมาก แต่ว่าทำอะไรถึงจะสามารถรวมองค์ความรู้ดีของแต่ละคนที่นั้งอยู่ พระอาจารย์แต่ละคนมีดีในการจัดการเรื่องสาธารณสงเคราะห์ งานอะไรต่างๆ เยอะแยะเลย ทำอย่างไรสร้างโบสถ์ วิหาร ลานพระเจดีย์เป็นยี่สิบสามล้านทำอย่างไร ไม่ได้ขอเงินจากรัฐบาล เป็นองค์ความรู้ของแต่ละรูปท่านจัดการอย่างไร ผมคิดว่าถ้าเราสามารถจัดการเรื่ององค์ความรู้ได้ พอจัดการเรื่ององค์ความรู้ได้ บริหารจัดการเรื่องสร้างองค์ความรู้ได้ สร้างชุมชนต้นแบบ สร้างคนต้นแบบ สร้างสังคมต้นแบบ แล้วก็ทำความเข้มแข็ง สร้างเครือข่ายให้เกิดขึ้น สิ่งนั้นก็ จะยั่งยืนและเกิดขึ้นได้ในชุมชน พระศาสนาก็มั่นคง ประเทศชาติก็มั่นคงได้ เพราะฉะนั้นก็ขอแลกเปลี่ยนอย่างนี้ในเชิงของมองภาพรวมของคณะสงฆ์ แล้วก็ชื่นชมครูบาอาจารย์ที่ท่านทำงานเพื่อพระศาสนาเพื่อสังคม แล้วเราจะต่อยอดและขยายเครือข่ายร่วมกัน ขอแลกเปลี่ยนในเรื่องต้นเพียงแค่นี้

ดร.ดุสิต ศรีโคตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 7 ขอนแก่น ผู้ดำเนินการสัมมนา - ช่วงที่สองท่านได้ทิ้งท้ายไว้ที่จะทำทนายในการแก้ปัญหาในส่วนของพระสงฆ์ที่จะขับเคลื่อนเป็นผู้นำสุขภาวะชุมชนได้อย่างไร ผมขออนุญาตกลับมาที่ทางสปสช. ท่านผอ.อุตม ว่ามีบทบาทอะไรในการจัดบริการที่ดี หรือเครื่องมือเครื่องมือ งบประมาณที่อยู่ในชุมชนท้องถิ่น จะสนับสนุนให้กับพระสงฆ์นักพัฒนาได้มาเคลื่อนงานเกี่ยวกับเรื่องสุขภาวะได้อย่างไร

นพ.อุตม อรุณรุ่งศรี ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 7

ขอนแก่น - ในส่วนของวันนี้ผมได้รับมอบหมายจากท่านเลขาธิการ นายแพทย์ศักดิ์ชัย กาญจนวัฒนา ท่านอธิบดีราชการมอบหมายผมดูแล ก็ดูแลเฉพาะเขต 7 ขอนแก่น และก็ดูแล 4 จังหวัดก็คือเขตที่ว่าร้อยแก่นสารสินธุ์ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และก็กาฬสินธุ์ ที่จริงในอีสานเรามีทั้งหมด 4 เขต พอตีมีฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และจะเป็นอีกเขตหนึ่งก็จะเป็นเขต 6 ระยอง นั่นก็จะดูแลในโซนของตะวันออก ถ้าอีสาน 4 เขตเรา ถ้าอีสานตอนบน อุดร หนองคาย หนองบัวลำภู ก็จะเป็น สปสช.เขต 8 สำนักงานตั้งอยู่ที่อุดรธานี ถ้าเป็นเขตอีสานกลางก็คืออยู่ที่สำนักงานเขต 9 อยู่ที่โคราช โคราชก็จะดูแล 4 จังหวัดเขาเรียกนครชัยบุรินทร์ และในอีสานใต้สำนักงานก็จะตั้งอยู่ที่อุบล อุบลก็จะดูแลโซนอุบล ศรีสะเกษ ในส่วน สปสช. เอง โดยหลักก็คือเราก็ดูเรื่องตัวงบประมาณบัตรทอง บัตรทองปีนี้รัฐบาลก็ให้งบเหมาจ่ายรายหัว หมายถึงว่า 1 คนของคนไทยที่มีเลข 13 หลัก เขาจะได้งบเหมาจ่ายรายหัวมา 3,600 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งงบประมาณก็จะเพิ่มขึ้นตามค่าครองชีพที่มีการเปลี่ยนแปลงสมัยตอนที่เรามี พรบ. หลักประกันสุขภาพใช้เมื่อปี 45 เรามีค่าใช้จ่ายต่อหัวประชากร 1,200 บาทเอง ตอนนั้นก็ขยับมาเป็น 3 เท่าก็จะเป็น 3,600 บาท ซึ่งใน 3,600 บาทเองนี่ก็จะเป็นการดูแลโรคต่างๆ ไป ในส่วนของสุขภาพตั้งแต่การรักษาพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคต่างๆ และก็จะมึงบนอกเหมาจ่ายรายหัวที่จะดูแลในส่วนของเรื่องโรคอื่นๆ ที่เป็นโรคเฉพาะ เช่น โรคเบาหวาน ความดัน โรคไต โรคเอดส์ อะไรต่างๆ พวกนี้ ที่อยู่ในความรับผิดชอบในการเรื่องการจัดสรรงบประมาณ บทบาทของ สปสช. เองก็จะมาเกี่ยวพันกับตัวธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ ผมดูแล้วหลายๆ มาตรการเองก็จะเขียนว่าระบบหลักประกันเอเย ระบบการรักษาพยาบาลต่างๆ แต่ว่าในส่วนของ สปสช. เองเราก็จะเน้นเรื่องของตัวการสร้าง ความมั่นคงทางด้านสุขภาพ เป็นเรื่องของตัวระบบงบประมาณ แต่ในเรื่องของการให้บริการรักษาพยาบาล ก็จะเป็นบทบาทในส่วนของกระทรวงสาธารณสุข หรือในส่วนของทาง สช.ของที่อาจารย์ปรีดา แต่อาจารย์ นี่ก็จะมองในเชิงนโยบายสุขภาพว่าแต่ละปีประเด็นสุขภาพต่างๆ ที่คุกคามคนไทยมีประเด็นอะไรที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษแล้ว สปสช. ก็จะรับลูกมาดูแลในเชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ในตัวธรรมนูญของพระสงฆ์เองแล้ว เกี่ยวข้องกับตัว พรบ. หลักประกันเอง ผมเข้าใจว่าที่ท่านเลขาธิการได้มอบหมายคิดว่ามันจะมี 3 บทบาทใหญ่ๆ ที่ สปสช. ควรจะต้องสนับสนุนและก็หนุนเสริมเรื่องของตัวธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ คือประเด็นที่ 1 ผมมองว่าในเรื่องของ เรื่องสุขภาพของพระสงฆ์เองถือว่าเป็น **จุดเน้นในเชิงยุทธศาสตร์** เรามองว่ากลุ่มที่จะมีปัญหาในเชิงของการเข้าถึงบริการสุขภาพ หรือประเด็นเรื่องของมิติสุขภาพ โรคต่างๆ เบาหวาน ความดัน ที่เป็นปัญหา ที่เป็นภัยคุกคามของสุขภาพของชาวบ้านเอง พระสงฆ์เองก็จะเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งที่จะมีความเสี่ยงที่จะเกิดใน

เรื่องของสุขภาพ เราจะเห็นว่าข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขก็บอกเราว่า เบาหวาน ความดัน ในคนป่วยทั่วๆ ไปก็เป็นเยอะ ทีนี้เรามาดูข้อมูลสุขภาพของพระองค์เอง เบาหวาน ความดันก็ไม่ได้แตกต่างจากคนไทยทั่วๆ ไปเลย ถึงแม้โรคไม่ติดต่อเรื้อรังต่างๆ เหล่านี้ที่เป็นปัญหา ซึ่งโรคต่างๆ เหล่านี้มันสามารถป้องกันได้ เพราะฉะนั้นในเชิงยุทธศาสตร์เรื่องของการเข้าถึงบริการ การป้องกันไม่ให้เกิดโรคต่างๆ เหล่านี้ คิดว่า สปสช. อาจจะต้องมีการหนุนเสริม เพื่อให้ธรรมชาติ สุขภาพหรือตัวธรรมชาติของพระองค์เองสามารถเป็นรูปธรรมในการป้องกันปัญหาต่างๆ ในด้านสุขภาพได้นี้เป็นประเด็นที่ 1 เพราะฉะนั้นต้องรับรู้เรื่องของการ เข้าใจในเรื่องของสิทธิ์ต่างๆ สิทธิการรักษาพยาบาลเป็นอย่างไร เข้าถึงได้อย่างไร การเปลี่ยนสิทธิ์ การโยกย้ายสิทธิ์ การเข้าถึงการรักษาพยาบาลจะมีปัญหามีประเด็นอะไรบ้าง ต้องขึ้นทะเบียนอย่างไร ก็ต้องมีฐานข้อมูลของตัวพระองค์ที่อยู่ในพื้นที่แต่ละพื้นที่ของการให้บริการ นั่นจะเป็นประเด็นที่ 1 ในเชิงที่คิดว่า สปสช. จะมีบทบาท ในส่วนประเด็นที่ 2 คิดว่าในเรื่องของในเชิงจุดเน้นในเชิงนโยบายเอง เราก็บอกความจริงๆ พระองค์เองควรจะมีในส่วนที่เป็นเรื่องของตัวไปกำหนดเรื่องของกฎหมาย เป็นผู้แทนว่าผู้ทรงคุณวุฒิในกรรมการชุดต่างๆ ได้บ้าง เช่น ประเด็นเรื่องของการรับฟังความคิดเห็นในแต่ละปีที่ สปสช. จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นว่าในการจัดระบบบริการบัตรทองของ สปสช. เองมีปัญหาอุปสรรคอะไรเอง แล้วจะเปิดเวทีในการรับฟังความคิดเห็นนี้ ก็จะมีเวทีให้พระองค์ได้มีส่วนเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นแล้วก็ปรับรูปแบบของระบบบริการว่า ปัญหาอุปสรรคที่เกิดมีอะไรบ้าง หรือการเข้าไปเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในตัวกรรมการกองทุนของกองทุน ทีนี้เราใช้คำว่า**เป็นกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับตำบล** หรือพื้นที่ หรือว่ากองทุนท้องถิ่นในการดูแล เพราะว่าเราดึงออกมาจากการจัดสรรของตัวเงินเหมาจ่ายรายหัว ก็แต่ละปี 3,600 บาท เราจะใช้มาประมาณ 45 บาทต่อหัวประชากร ในการมาเสริมการทำงานร่วมกับทางท้องถิ่นในการที่คล้ายกับว่าลงขันงบประมาณร่วมกันในการดูแลเรื่องของการงานสร้างเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะอันนี้ก็จะมีส่วนที่พระองค์เจ้าสามารถจะเข้ามามีส่วนร่วมในการที่จะเป็นตัวกรรมการในตัวกองทุนสุขภาพพื้นที่ได้ ในส่วนที่ 3 **กิจกรรมเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมในการทำงาน** ที่ สปสช. ให้ความสำคัญก็จะมีอยู่ 5 กิจกรรมย่อยๆ ประเด็นที่ 1 ก็เป็นเรื่องของการสนับสนุนเรื่องของตัวพระคิลานุปฏิฐากที่พระองค์เจ้าได้นำเรียนไป อันนี้เป็นส่วนที่เราจะมีการทำงานร่วมกับทาง สสส. สท. และก็ สปสช. ในการที่จะสนับสนุนให้เกิดมีพระคิลานุปฏิฐาก หรือจะมี อสว. อาสาสมัครประจำวัดให้เกิดขึ้นในทุกวัดทุกแห่งนี้ในประเทศไทย ประเด็นที่ 2 ก็น่าจะเป็นเรื่องของตัวในส่วนของเราที่เราเรียกว่าเนื่องจากว่าเวลาเขาให้บริการเรื่องของการที่ไปโรงพยาบาลจะต้องมีฐานข้อมูล เราก็ว่าฐานข้อมูลในปัจจุบันนี้ ฐานข้อมูลของ พศ. สำนักงานพระพุทธ กับฐาน

ข้อมูลพระสงฆ์ของ สปสช. มันจะมีความต่างกันอยู่ เราก็อาจจะต้องมาทำการที่เขาเรียกว่ากลั่นกรองข้อมูลทำให้ข้อมูลสามารถมีความครบถ้วนว่าฐานข้อมูลจริงๆ ของพระภิกษุสงฆ์ในประเทศไทยเราทั้งหมดนี้มีจำนวนเท่าไร เป็นฐานข้อมูลที่มีความสมบูรณ์แบบ กลยุทธ์ย่อยยี่ที่ 3 เป็นเรื่องของการที่เราจะทำให้วัดทุกแห่งในประเทศไทยควรจะเน้นเรื่องวัดส่งเสริมสุขภาพ เพื่ออย่างน้อยลดภาระของการเจ็บป่วยของชาวบ้านในการเข้าไปสู่โรงพยาบาล และก็เป็นการที่เราจะเห็นว่าแต่ละโรงพยาบาลก็จะต้องมีความแออัดในการรักษาพยาบาล ถ้าเราสามารถทำเป็นวัดส่งเสริมสุขภาพได้คนไม่เจ็บไม่ป่วยก็จะลดภาระเรื่องของความแออัดในโรงพยาบาลได้ นี่จะเป็นกลยุทธ์ย่อยยี่ที่ 3 ในส่วนที่ 4 ในบทบาทของการที่มีเงินกองทุนสุขภาพตำบลในพื้นที่เอง เรามองว่าในการคัดกรองสุขภาพของพระสงฆ์เอง เราก็สามารถใช้งบประมาณในส่วนของกองทุนสุขภาพตำบลเข้ามาขับเคลื่อนแล้วก็เพื่อสามารถที่จะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาที่เป็นโรคร้ายแรงได้ ก็มีการคัดกรองไว้ก่อน อันนี้เป็นประเด็นกลยุทธ์ย่อยยี่ที่ 4 และก็ในส่วนสุดท้ายเองในส่วนของการที่กิจกรรมในเรื่องของการพัฒนาชุมชนคุณธรรมต้นแบบที่เป็นโครงการบวรหรือว่าในเขตของเราเองที่ทำเรื่องของ **วชร.079** 7 นี้คือ สปสช. เขต 7 9 ก็คือภาค 9 ของเขตนี้คือ สปสช.เขต 7 ของทางพระสงฆ์ก็จะเป็นภาค 9 ก็จะมีการทำงานร่วมกัน ผมไปดูพื้นที่วันก่อน พระครูก็พาผมไปที่มหาสารคามก็เห็นภาพที่มีการทำงานเชื่อมโยงกันระหว่างตัวพระ มีชุมชน มีชาวบ้านมาทำกิจกรรมอยู่ภายในแล้วก็ผมก็เป็นนิมิตหมายที่ดีใน 3 กิจกรรมหลักๆ ที่ สปสช. ได้รับนโยบายจากท่านเลขาธิการ และก็มาจะขับเคลื่อนนี้คิดว่าส่วนนี้ก็คงปวารณาตัวว่าถ้าอยู่ในพื้นที่ของร้อยแก่นสารสินธุ์เรื่องนี้ก็คงจะเดินหน้าอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ก็จะเป็นสิ่งที่จะเรียนในสิ่งที่ เป็นบทบาทของส่วนของ สปสช. ที่จะร่วมมือในการขับเคลื่อนในเรื่องนี้

ดร.ดุสิต ศรีโคตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 7 ขอนแก่น ผู้ดำเนินการสัมมนา – ขออนุญาตให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากคุณหมออุดม เมื่อวานนี้วันศุกร์ที่ผ่านมามาบอร์ดของ สปสช. เขตได้ตั้งงบประมาณน่าจะเกือบๆ สองล้าน ในส่วนของการคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์ในเขตปกครองสงฆ์ภาค 9 ส่วนภาคอื่นๆ ผมเข้าใจว่า สปสช. หลายเขตก็สนับสนุนเรื่องนี้ ไม่ว่าจะเป็นเขต 8 อุตร เขต 7 อุบล หรือแม้กระทั่งเขต 9 โคราชเองที่สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ปีนี้ทาง สปสช. เขต ก็ได้สนับสนุนงบประมาณในส่วนของการจัดบริการคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์ ผมจะนำไปหารือกับฝ่ายคณะสงฆ์เพื่อต้นต่อไปในปีงบประมาณที่นี้กลับมาที่ผู้ดำเนินเสวนาที่เป็นวิทยากรท่านสุดท้ายจริงๆ ท่านเป็นพระ แต่ว่าท่านสวมหมวกเป็นผู้แทน สสส. วันนี้หลวงตาทำอะไรบ้างในบทของ สสส. ท่านเป็นสงฆ์นักพัฒนายุคแรกๆ ที่อยากจะทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีสุขภาพที่ดี

พระครูอมรชัยคุณ ผู้จัดการโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) - ตอนแรกการขับเคลื่อนตัวนี้ต้องเป็นนโยบายสาธารณะ ปี 2555 ก็ทำนโยบายสาธารณะโดยอาศัย สข. เป็นแม่งาน อาศัยหลวงพ่อดมทองถม ทำเป็นนโยบายสาธารณะ ไม่ใช่อยู่ในสถาบัน แต่ว่าเอาลงมาสู่ภาคปฏิบัติ ก็ขับเคลื่อนปี 54 55 ประกาศเป็นมติ พระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาวะ คราวนี้ในเนื้อหาของมติตรงนั้นเราก็ยังไม่ได้ขอทุนอะไร ก็มีแต่มติขอให้หน่วยงานนั้นสนับสนุน หน่วยงานนี้สนับสนุนอย่างเดียว มันก็ไม่เวิร์คอะไรเลย ต่อมาก็เลยไปขอความช่วยเหลือจาก สปสช.เขต 9 มีการตรวจสุขภาพพระสงฆ์ 3,000 กว่ารูป ตรวจเสร็จก็โรค NCD เยอะ ตรวจเสร็จแล้วก็วางไว้ข้อมูลตัวนี้ก็วางไว้ โรค NCD โรคผู้ป่วยไม่เรื้อรัง พวกเบาหวาน ความดัน เพราะว่าเห็นพระคุณเจ้าก็ป่วยเยอะและผมก็เก็บสถิติข้อมูลแต่ละเดือน แต่ละเดือนที่พระสงฆ์จังหวัดหนึ่งมรณภาพ สิบยี่สิบปี ก็เป็นประเด็นว่ากองทัพธรรมเรากำลังอ่อนแอ เพราะฉะนั้นก็เลยทำเป็นนโยบายสาธารณะ ทำอย่างไรจะให้บทบาทพระสงฆ์เข้าไปสู่เวทีประชาคม พอปี 60 ก็เกิดธรรมนูญตัวนี้ขึ้นมาโดยเราได้เสนอแนวทางในการขับเคลื่อน ถ้าสมมุติว่ามติของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ตัวนี้จะเกิด ถ้าจะไปทำแบบตัวมติชาติก็เสียเวลามาก เพราะฉะนั้นก็เลยบอกต่อยอดจากมติชาติเลยก็เป็นการบายพาสขึ้นมาเลย เพราะฉะนั้นปี 60 นี้ก็เกิดธรรมนูญตัวนี้ขึ้นมา โดยไปรับฟังความคิดเห็นจากภาคต่างๆ ทั้ง 5 ภาคก็เกิดเป็นธรรมนูญขึ้นมา พอเกิดเป็นธรรมนูญขึ้นมา ก็ถือโอกาสเอาเล่มนี้มาถวายหลวงพ่อดมท่านเจ้าคุณสีหราชสมาจารมุนี ช่วยเป็นกลไกให้ขับเคลื่อนในระดับจังหวัด พระเดชพระคุณท่านก็เอาไปขับเคลื่อน แล้วก็ปรากฏว่ามีคุณหมอแหง (นายแพทย์สำเริง แหงกระโทก) อยู่ด้วยแล้วก็ไปตั้งเป็นธรรมนูญของจังหวัดโคราช เพราะว่าในธรรมนูญนี้ระบุไว้ว่าสามารถที่จะปรับเปลี่ยนบริบทตามชุมชนได้ เพราะฉะนั้นตัวธรรมนูญจังหวัดของโคราชก็เกิดขึ้นในปี 61 นี้ เสร็จแล้วก็พระเดชพระคุณท่านก็นำเอาธรรมนูญนี้ไปทำ MOU ใน 18 หน่วยงานอันนี้เป็นการขับเคลื่อนกลไกในระดับจังหวัด แล้วก็มีกรอบม อสว.อบรมคิลานุปัฏฐาก อันนี้ก็เป็นอันว่าเสร็จแล้ว ต่อมาก็เล่มนี้ สปสช. ก็ไม่ทิ้งแถวเหมือนกัน ไม่ทิ้งเราเหมือนกัน พอเห็นกลุ่มพระสงฆ์นครชัยบุรีนทร์เดิน เขต 7 เขต 8 ก็เดินตัวนี้ก็คลอขึ้นมา เพราะว่าต้องการให้พระสงฆ์ท่านได้ทราบสิทธิประโยชน์ของท่าน เราขับเคลื่อนตัวนี้ขึ้นมา ก็เกิดเคียงบำเคียงไหลขึ้นมากับตัวธรรมนูญ เพราะฉะนั้น อันนี้ก็จะ เป็นแนวทางในการที่จะคูสิทธิประโยชน์ของพวกเขา เพราะฉะนั้นในเรื่องของสิทธิประโยชน์นี้ก็จะจะมีผลเกี่ยวข้องกับ อปต. เพราะ อปต. นั่นก็คือเจ้าคณะตำบล เจ้าคณะตำบลจะต้องมีศูนย์ข้อมูลมีอะไร ผมก็ลงปฏิบัติงานในพื้นที่คือลงสู่พื้นที่จริงๆ และก็ไปถอดรหัสเป็นชุดนิทรรศการ

ที่อยู่ข้างในให้เห็นว่าในตำบลนี้ทำอะไรบ้าง มีศูนย์ข้อมูลอย่างไร เสร็จแล้วต้องไปเชื่อมโยงกับ รพสต. เสร็จแล้วก็มาเคลื่อนในในระดับภาค อันนี้ก็เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากตัวมติชาติขึ้นมา เสร็จแล้วพอมาถึงตอนนี้ฉบับนี้เกิดขึ้นมาต้องกราบขอพระคุณท่านเจ้าคุณเมธีสุตากรณี ในฐานะที่เป็น มจร.วิทยาเขตนครราชสีมา เพราะตอนนั้นหาผู้รับรองไม่ได้ โครงการนี้ไม่เกิด กว่า จะเกิดโครงการนี้ได้ต้องใช้เวลาเป็นปีระดมสมอง ระดมความคิดความอ่านที่จะมาเป็นเกณฑ์ชี้ วัดตัวอะไรนี้ เสร็จแล้วก็ได้ทาง มจร.รับรองขึ้นมา สสส.ก็สนับสนุน เวทีวันนี้เกิดขึ้นเพราะ มจร. วิทยาเขตนครราชสีมาเป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่วนสาธารณสงเคราะห์พระเดชพระคุณท่านก็มา แล้ว ทางโคราชก็เป็นเจ้าภาพใหญ่ มองเห็นแล้วว่าการทำงานนี้จำเป็นต้องอาศัยคณะสงฆ์ระดับ สูง นโยบายตรงนี้ก็คือนักพัฒนาทั่วประเทศ 77 จังหวัดแล้วก็คัดกรองกันขึ้นมา แล้วก็มาคัดเลือกเป็นในระดับภาค 18 ภาคแล้วต้องอาศัย

เพราะฉะนั้นการประชุมวันนี้เป็นหน้หน้าออก ซึ่งถือว่าเป็นการบริหารสูงสุดเพราะว่า ต้องการยกระดับพระนักพัฒนาในระดับพื้นที่เท่าที่เราทำอยู่เพื่อให้ทางการคณะสงฆ์ฝ่าย ปกครองได้รับรู้รับทราบ แล้วก็เป็นการหนึ่งที่สำคัญก็คือว่าเมื่อยกระดับให้พระปกครอง รับรองแล้วก็จะเกิดการแชร์กัน แชร์องค์ความรู้กัน เพราะฉะนั้นที่ถอดองค์ความรู้ก็จะอยู่ใน โปรแกรมนี้ ผมและคณะทำงานโดยอาศัยวัดยานนาวาเป็นส่วนกลาง ท่านก็เป็นเลขานุการของสม เต็จฯ ท่านก็ได้มาอธิบายให้ฟังถึงการเป็นสาธารณะนั้นพระสงฆ์ทำมากมายหลากหลายมาก แต่ขาดเรื่องฐานข้อมูล เพราะฉะนั้น project นี้ก็จะป็นฐานข้อมูล 77 จังหวัดแล้วก็ 18 ภาค ขึ้นมา ส่วนงานอื่นๆ ที่สำคัญก็คือว่าจัดหมวดหมู่เป็น 5 กลุ่มงาน ท่านทั้งหลายที่ทำงานพัฒนา มามากมายก็จะได้ลงไปรวมกลุ่ม รวมหมู่กัน เป็นหมู่เป็นคณะ และสามารถที่จะรับงานต่ออัน นี้ก็คือแนวทางของการจัดทำโครงการนี้ ส่วนที่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. ก็เป็นตัวชี้แนะ ตัว คัดกรอง ตัว KPI ตัวอะไรหลายอย่างทำให้โครงการนี้เกิดขึ้นมา วันนี้ผมก็รู้สึกว่ามีมตินิติ ครอบที่พระเดชพระคุณทั้งหลายที่ท่านได้มาในฐานะของหน้หน้าออก

ดร.ดุสิต ศรีโคตร ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 7 ขอนแก่น ผู้ดำเนินการสัมมนา – ในเวทีนี้คงจะให้เรียนถามรอบสุดท้ายและใช้เวลาสั้นๆ ว่าก้าว ต่อไปของเวทีวันนี้จะเกิดอะไรขึ้นเชิญอาจารย์ปริดาครับ

นพ.ปริดา แต่อารักษ์ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) – ในส่วนของ สช. เห็นว่าถ้าได้มีโอกาสอาจจะอย่างไรก็ในพื้นที่ตำบลต่างๆ ในแง่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นและที่ภาคประชาชนภาคประชาสังคม เขามีการพูดคุยกันแล้วก็ถ้าเมื่อได้ทางคณะ สงฆ์ได้มีโอกาสเข้าไปอยู่ในกระบวนการแล้วก็ทำให้สติหรือว่าไปสนับสนุนหรือกระตุ้นให้เกิด

นโยบายสาธารณสุขหรือฉันทามติในแต่ละตำบลมันจะเกิด จะเกิดขึ้นมาเพราะว่าทุกคนมีความตื่นตัว แล้วมันจะนำไปสู่สิ่งที่ได้พูดคุยกันมา แม้แต่โครงการที่จะเกิดขึ้นว่าการสงเคราะห์สาธารณสุขสงเคราะห์ จะมีทั้ง 2 ส่วนคือส่วนหนึ่งที่ทางคณะสงฆ์ได้ยื่นมือไป แต่ในขณะอีกส่วนก็คือว่าในส่วนที่เป็นญาติโยมที่จะสนับสนุนหรือว่าในส่วนที่จะสนับสนุนพระพุทธศาสนา ตรงนี้ก็เลยกลับมาในเชิงของการส่งเสริมสุขภาพ ในเชิงโครงการป้องกันโรค ในเชิงโครงการทำสิ่งต่างๆ ที่ไม่ทำให้เกิดโรคร้ายกับพระสงฆ์ ฉะนั้น ในส่วนตรงนี้เองผมคิดว่าตัวเวทีสาธารณสุขในระดับตำบลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีทั้งทางคณะสงฆ์ได้เข้าไป ซึ่งมีวัดที่เป็นหลักอยู่แล้วในระดับตำบล หมู่บ้านด้วย ถ้าตรงนี้เกิดขึ้นก็จะถามว่าแล้วงบประมาณจริงๆมาจากไหน แม้ว่าจะไม่มีงบประมาณจากส่วนภาครัฐเอง ในแง่ของชาวบ้าน ก็ได้ในส่วนที่ศรัทธาญาติโยมก็นำเข้าสู่พุทธศาสนาอยู่แล้ว แต่ว่าองค์กรหลักที่อยู่ในพื้นที่คือกองทุนตำบล ซึ่งเดี่ยวอาจารย์อุดมก็คงจะต่อนิดหนึ่งว่า ถ้าเป็นอย่างนี้จะเกิดเร็วมาก เพราะว่าอะไรถ้าสมมุติได้คุยกันแล้วเกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมาชัดเจนมีหลายพื้นที่ทำแล้วพอมีฉันทามติ มีธรรมนูญเกิดขึ้น สิ่งที่จะเชื่อมต่อไปก็จะเป็นเรื่องของแผนงาน โครงการอะไรต่างๆ แล้วก็ยังมีแหล่งทุนซึ่งสามารถเป็นจุดรวมอยู่แล้วคือคณะกรรมการกองทุนสุขภาพตำบล ก็จะมีการนำเรื่องแผนงานโครงการนั้น เรื่องส่งเสริมสุขภาพ หรือเรื่องอื่นๆ เข้าสู่กองทุนตำบล และตัวกองทุนตำบลจะเป็นตัวปัจจัยพื้นฐานในการที่จะขับเคลื่อนแผนงานโครงการต่างๆ และจะนำกลับมาสู่การเชื่อมระหว่างวัด บ้าน โรงเรียนอะไรก็แล้วแต่ที่เกิดขึ้น อันนี้ผมคิดว่าตัวนี้เองในแง่เครื่องมือหรือกระบวนการทาง สข.จะเข้ามาเชื่อมได้ และก็ยินดีที่จะทำงานควบคู่กันไป คิดว่าตรงนี้เป็นบทบาทที่สำคัญ

นพ.อุดม อรุณรุ่งศรี ผู้อำนวยการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต 7 ขอนแก่น – ในส่วนของ สปสช. เองผมก็ขออาราธนาพระเดชพระคุณก็ช่วยโปรดสัตว์โลกทั้งหลาย อย่างพวกผมขอให้ปลอดภัยใช้เจ็บ เป็นวัดส่งเสริมอย่างแท้จริง อย่างที่อาจารย์ปรีดาบอกจริงๆ งบประมาณในส่วนของการรักษาพยาบาล จะมีส่วนหนึ่งเรียกว่าการส่งเสริมและป้องกันโรค อยู่ใน part ที่เราส่งงบประมาณนี้ให้ตัวกองทุนตำบล ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการป้องกันโรคต่างๆ ได้ โรคที่ไม่ควรเจ็บป่วยหรือโรคเบาหวาน โรคความดัน โรคติดเชื้อต่างๆ มันสามารถป้องกันได้ทั้งหมด ก็ขออาราธนาและหวังว่าจะเป็นวัดส่งเสริมสุขภาพและก็มีชุมชนต้นแบบเกิดขึ้น เข้าใจว่าตอนนี้มีประมาณ 5,000 กว่าวัดแล้วก็เป็นสิ่งที่ดี ทำให้อย่างน้อยคือคนไทยเราก็จะมีสุขภาพที่ดี สุขภาวะที่ดี กายใจแข็งแรง ก็อาราธนาในเรื่องนี้ว่าช่วยโปรดสัตว์โลกอย่างพวกผมด้วยแล้วกันนะครับ

พระโสภณพัฒนบัณฑิต รองเจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น – ก็ขอชื่นชมครูบาอาจารย์ทุกรูป ผมได้อ่านของหลวงตาแชร์ที่คณะที่มงานท่านทำ เป้าหมายผลลัพธ์ เห็นเป้าหมาย ผลลัพธ์ ก็ทิ้งเหมือนกันมันต้องเดินไปสู่เป้าหมายผลลัพธ์นี้ได้ให้ นี่พระอาจารย์คงมีทุกรูป สร้างพลังเพื่อให้เป้าหมายผลลัพธ์นี้บรรลุเป้าหมายให้ได้ เพราะฉะนั้นผมคิดว่าจากนี้ไปผมจะหวังให้เขาเรียกว่าต้องขับเคลื่อนร่วมกัน แม้ในส่วนของขอนแก่นหรือภาค 9 เอง ก็คงจะต้องช่วยเหลือกันสร้างเครือข่ายกันให้มาก ก็คือเรื่องของระบบฐานข้อมูล ระบบฐานข้อมูลเป็นปัญหาใหญ่ของคณะสงฆ์ ผมเป็นกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาตามมติมหาเถรสมาคม ไปประชุมหลายรอบ ฐานข้อมูลดูเหมือนครั้งแรกจะไปได้ดี ขึ้นโซว์กันภาคนั้นหนนั้น ผมคิดว่าเรื่องฐานข้อมูลเป็นหัวใจสำคัญ วันก่อนผมได้คุยกับท่านเจ้าคุณประธานเมื่อเช้า วันที่ไปประชุมที่ส่วนกลางที่ มจร. ท่านเจ้าคุณถ้าเราจะไปรอกภาพรวมของทุกหนทุกภาค ก็คืออีกนานเพราะเจ้าลัทธิก็เยอะเหมือนกัน รู้สึกแค่แบบฟอร์ม format ก็ไม่ค่อยลงตัวกันเท่าไร เอาว่าชวนท่านเจ้าคุณวัดโมลีบอกว่าเราเอาภาค 9 ให้ได้ ในฐานะท่านเป็นรองภาคต้องเอาภาค 9 ให้ได้ เรื่องฐานข้อมูลของภาค 9 เวลาทำฐานข้อมูลแล้วสามารถที่จะเชื่อมโยงใช้ประโยชน์ในทุกๆ เรื่องได้ หนึ่งงานคณะสงฆ์ 6 ด้านสามารถใช้ได้ มันก็จะไปเชื่อมเรื่องของสุขภาวะ ถ้า สปสช. กดเข้าไปชื่อวัดธาตุพระอารามหลวง พระโสภณพัฒนบัณฑิต เจ้าอาวาส มีโรคอะไรกดเข้าไป ไม่มีโรคสักอย่าง เห็นไหมละ สมมุติ ลองเข้าไปโคราชดูสิ กดเข้าไปเจ้าคุณพระสีหราชสมาจารมณี มีโรคอะไรบ้างเกือบทุกโรค วางแผนรักษารายบุคคลอย่างไรในพื้นที่ร่วมกับ สปสช. เราจะวางแผนในรายพื้นที่แบบไหนจะเกิดประโยชน์ ในเรื่องของฐานข้อมูลสำคัญมาก แล้วอันที่ 2 ผมคิดว่าเมื่อฐานข้อมูลดีแล้วทำดีแล้วมันก็เกิดในเรื่องของการสร้างชุมชนหรือบุคคลต้นแบบ ถึงว่าตอนนี้เรามีเป้าหมายอยู่แล้ว มีจังหวัดไหนเป็นชุมชนต้นแบบ เป็นวัดต้นแบบ เป็นวัดส่งเสริมสุขภาพต้นแบบ วัดประชารัฐสร้างสุข ที่ว่านี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกาย เรื่องสังคม เรื่องผู้นำด้านจิตใจและปัญญา คือถ้ามีพื้นที่อย่างนี้ สนใจ เราลงไปดูในพื้นที่นั้น หาพื้นที่หรือชุมชนต้นแบบให้ได้ในแง่ของวัดสุขภาวะ วัดส่งเสริมสุขภาพ เราต้องสร้างให้ได้ แล้วก็ต่อมาก็คือสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนเป็นแหล่งเรียนรู้ สร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน ผมคิดว่าถ้าเราทำตามวงจรมันก็จะสามารถที่จะเกิดเครือข่ายแล้วเกิดชุมชนแห่งสันติสุขทั้งกาย ทั้งใจไปพร้อมๆ กันได้ ก็ขอแลกเปลี่ยน

พระครูอมรชัยคุณ ผู้จัดการโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) – คือถ้าเราได้ต้นแบบที่ให้ข้อมูล 5 วัดนี้ก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่ว่าอีกส่วนหนึ่งจะมีอีกเยอะเราก็จะ

ต้องส่งทีมลงไปถอดบทเรียน ถ้าสมมุติว่า 77 จังหวัดนี้ 5 วัดที่ได้ถอดบทเรียนมาแล้วเป็นประโยชน์อะไรกับวิทยาเขตบ้าง อันนี้ก็คือหมายความว่าข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ก็จะมอบให้ทางวิทยาเขตทั้งโคราช ทั้งขอนแก่นทั่วประเทศได้ให้ลงไปศึกษาอีกที จากการสังเกตจากข้อมูล มีตัวหนึ่งที่สำคัญก็คือว่าความเป็นจริง ข้อมูลที่เกิดจากความเป็นจริง ข้อมูลที่เราให้มาอาจจะต้องลงไปสำรวจอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้เกิดความชัดเจน นั่นคือหน้าที่ของทีมงานที่กำลังทำอยู่เวลานี้ก็คือหาข้อมูลที่เป็นจริง แล้วก็จัดพิมพ์เอกสารตัวนี้ให้เห็นข้อมูลที่สามารถตรวจสอบพิสูจน์ได้ก็น่าจะเป็นประมาณนี้

พระครูโพธิ์วิรุณ ประธานคณะกรรมการฯ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก – ครั้นนี้ก็ในรูปแบบของการเสวนาในเวทีภาคบ่าย ซึ่งก็กระบวนการต่างๆ ก็ดำเนินการมาจนจะถึงวาระสุดท้าย ตอนนี้อยู่หลวงพ่ोज้าคณะจังหวัดพระเทพวิสุทธิคุณได้เดินทางมาปิด ตอนนี้อยู่จะคุยกันจนถึงหลวงพ่อม่าประมาณสักไม่เกิน 5 นาที ผมในนามผู้ประสานงานของหนตะวันออกขอรายงานตัว พระครูโพธิ์วิรุณ เจ้าคณะอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ก็ได้รับมอบหมายจากทางโครงการ ซึ่งโครงการนี้ต้องกราบขอพระคุณหลวงพ่อพระเมธีสุตาภรณ์ และก็ทางหลวงพ่อรองจังหวัดโคราชด้วย เพราะว่าผู้ที่รับทุนในการดำเนินการทั้งหมดก็คือ มจร.โคราช วันนี้ท่านก็ให้เกียรติมานั่งตั้งแต่เช้า เมื่อวานรายงานที่ท่านจะไปประชุมที่ชัยภูมิผมก็เลยรายงานหลวงพ่อรองว่าวันนี้ท่านไม่ได้มาพ้อหันมาอีกที่อ้าวมาแล้ว และก็ภาคีเครือข่ายที่ได้ร่วมกันหลายๆ ท่าน โครงการนี้ก็จะเป็นการเสริมในด้านของสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมเดี่ยวจะได้สรุปตั้งแต่ภาคเช้าให้ฟังตอนนี้ขอแนะนำคณะทำงานก่อนนะครับว่า เมื่อเสร็จการเสวนาในเวทีระดับหนแล้วในความเมตตาของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์เจ้าคณะหนใหญ่เจ้าคณะหนตะวันออกของเราซึ่งได้นำโครงการกราบเรียนท่านและก็ขอคำปรึกษาท่านอาจารย์เลขาหนท่านก็ให้ความเมตตาสามารถดำเนินการได้เลย แต่ว่าในส่วนของหลวงพ่อทั้ง 5 ภาคนั้นก็จะได้นำเอาข้อมูลต่างๆ ที่เราได้ทำกราบเรียนท่านอีกครั้งหนึ่ง ก็จะไปเมื่อได้ guideline มาบ้างแล้วว่าหลวงพ่อเมตตาว่าในจังหวัดของเรานั้นมีพระรูปไหนที่ทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์โดดเด่นบ้างประมาณ 5 รูป ที่เหลือเราจะไปเสาะหาเองดังนั้นก็จะดูว่าในแต่ละพื้นที่จังหวัดทั้ง 24 จังหวัดนั้น จังหวัดไหนในจังหวัดเรานั้นมีพื้นที่ต้นแบบที่สามารถเชิดชูได้ของจังหวัด 1 ที่แล้วก็ทั้งพระทั้งพื้นที่ด้วยเป็นพื้นที่ต้นแบบตามโครงการนี้ก็จะได้ไปถอดบทเรียนและก็ไปศึกษาวิธีการทำงานของแต่ละจังหวัดซึ่งโดดเด่นไม่เหมือนกัน และก็ในจังหวัดไหนที่ท่านได้ทำดีแล้วเราก็จะได้มาเป็นแบบอย่างกับจังหวัดอื่นในหนของเรา ถ้าจังหวัดไหนยังไม่ได้ทำอะไรเลย ยังไม่ได้ติดต่อสื่อสารกันให้เข้าใจชัดเจนเราก็จะประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่เป็น

ภาคีเครือข่ายมาขับเคลื่อนงานให้บรรลุผลไปด้วยกัน อันนี้ภายใต้โครงการที่เราทำของ มจร. โคราช และก็ทางหลวงตาแชร้ด้วยผู้จัดการโครงการ และก็โดยอยู่ภายใต้ความเมตตาของพระเดชพระคุณเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

ในการทำงานของเราก็กราบเรียนให้กับเจ้าคณะผู้ปกครองท่านได้รับทราบทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือหลวงพ่ที่อยู่ใกล้ซิดก็คือหลวงพ่อเจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัด ได้มีหนังสือ และก็ขอความเมตตาหลวงพ่อ ให้ส่งหลวงพ่อที่เป็นฝ่ายสาธารณสงเคราะห์และเลขานุการเจ้าคณะจังหวัดมาร่วมประชุมเวทีเชื่อมโยงเครือข่ายในครั้งนี้ ท่านก็ได้รับทราบเมตตา แต่ถ้าจังหวัดไหนไม่ได้รับก็ถือวิสาสะโทรศัพท์ไป และก็ส่งไลน์กำหนดการให้พระเดชพระคุณทุกรูป และก็ตามที่ได้เห็น ก็ถือว่าเป็นความภูมิใจเพราะว่าประสานงานกระชั้นชิดแต่ได้รับความเมตตาจากพระเดชพระคุณทุกรูป ในการที่ดำเนินการอาจมีขาดตกบกพร่องก็ต้องกราบขออภัยนะครับ พอสรุปได้ก็คืองานที่ทำก็จะเป็นรูปแบบนี้ว่าเรื่องของมหาเถรสมาคม เรื่องของเครือข่ายทั้งหลาย และก็ทำชุดความรู้ พระนักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ ก็จะเป็นอาจารย์เจ้าคุณในช่วงนั้นก็ จะมาก่อนเพล อันนี้ก็ส่งเข้าในไลน์ อีกส่วนหนึ่งก็จะเน้นให้ท่านอีกครั้งหนึ่งถ้าจะพูดไปก็หลายประเด็น จนมาถึงเรื่องของเวทีเสวนาที่ผ่านมาในการงานว่าได้มาดูบทบาทต่างๆ ของ สช. ว่าทำงานกับพระอย่างไรบ้าง สปสช. ทำอย่างไรบ้าง ทางมหาจุฬาทั้งโคราช ทั่วประเทศเราที่เป็นฝ่ายวิชาการที่จะให้ข้อคิด แนวทางที่เป็นเชิงวิจัย และก็ในการเก็บข้อมูลเพื่อที่จะได้พัฒนางานของสาธารณสงเคราะห์ในแต่ละพื้นที่ นี่ก็จะเป็นตัวแทนของส่วนต่างๆ ที่ให้ข้อคิด และก็ตัวแทน นพ.อุดม อรุณรุ่งศรี ท่านก็บอกปัจจุบันงบประมาณใช้จ่ายสนับสนุนรายหัวอะไรต่างๆ และก็พรบ.หลักประกัน วัดส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งของเราส่วนหนึ่งที่เป็นตัวขับเคลื่อนได้ดีที่สุดก็คือพระคิลานุปัฏฐาก ที่จะมาทำงานหลวงพ่อ เพราะว่าอย่างที่อาจารย์เจ้าคุณเมื่อเข้าท่านให้เลขาคณะสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคมท่านได้นำเรียนแล้วเรื่องรายละเอียดต่างๆ ทั้งที่เป็น การสงเคราะห์ การเกื้อกูล การพัฒนา การบูรณาการ เสร็จแล้วในส่วนที่จะมาขับเคลื่อนงานช่วยพระเดชพระคุณหลวงพ่อก็คือพระคิลานุปัฏฐากอย่างที่คุณโยมทั้งหลายได้คุยกัน พระคิลานุปัฏฐากช่วยงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ พระวินยาศิการช่วยฝ่ายปกครอง พระปริยัตินิเทศช่วยด้านการศึกษา ฉะนั้นในส่วนต่างๆ พระคิลานุปัฏฐากก็จะได้ทำงานร่วมกับ รพสต. ที่อยู่ใกล้บ้าน ใกล้วัด และก็โรงพยาบาล 1 โรงพยาบาล 1 รพสต. มีพระคิลานุปัฏฐาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือของพระเราก็จะได้มีกองทุน เมื่อเข้ามคุยกับพระอาจารย์ที่มาจากฉะเชิงเทราเรื่องของการพัฒนาท่านก็มีแนวคิดวิธีการต่างๆ ของแปดริ้วทำอย่างนั้นอย่างนี้ก็ถามท่านว่าพระอาจารย์ที่แปดริ้วมีพระคิลานุปัฏฐากหรือยัง ท่านก็บอกว่ายังไม่มีก็เลยบอกว่าต้องคุยไปทางคุณหมอว่า

ต้องช่วยดูว่าจังหวัดไหนที่ท่านยังไม่ได้อบรม ยังไม่มีพระคิลานุปัฏฐาก หรือยังไม่ได้ขับเคลื่อนงานด้านนี้ ในส่วนของสาธารณสงเคราะห์มี 2 อย่างก็คือยากันบ่อยๆ คือว่าไม่ใช่เอาของไปแจกอย่างเดียวอันนั้นเป็นเรื่องสงเคราะห์ แต่ว่าสาธารณสงเคราะห์ก็คือทำทั้งที่เป็นในยามวิกฤติ และก็เป็นยามปกติ ส่วนมากจะทำในยามปกตินี้มาก ตั้งแต่เราเปิดวัดให้โยมเข้ามาใช้บริการนี้ก็ถือว่าเป็นจุดเริ่มแรก นอกนั้นก็จะเป็นส่วนต่างๆที่เราสามารถทำได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นหัวข้อต่างๆ ที่ผมให้โยมแจกเมื่อเข้าที่หลวงพ่อดีเขียนเป็นเลขนั้นก็คือ 5 ด้านหรือจะรวมเป็น 4 ก็ได้ อย่างเช่นเป็นการสงเคราะห์ เป็นการเกื้อกูล เป็นการพัฒนาและก็เป็นการบูรณาการ อันนี้ก็คืองานของสาธารณสงเคราะห์ ในส่วนที่เราจะไปต่อเติมอะไรต่างๆ นี้ก็สามารถที่จะทำได้ แล้วก็ประการสำคัญในแต่ละท่านที่ได้อยู่ในเวทีเสวนาก็ได้แสดงความคิดเห็นที่ดี ส่วนที่จำเป็นที่สุดในปัจจุบันก็คือภาคีเครือข่าย ความร่วมมือ เพราะว่างานคณะสงฆ์ของเราไม่เหมือนคณะญาติโยม อันนี้กล่าวเฉพาะในวงการคณะสงฆ์ก็คือเรามีโครงการแต่เรายังไม่มียงบประมาณทำ แต่ว่าโยมทำงานตามงบประมาณของเราพอทำเราก็บริจาคแล้ว แต่ของโยมมีก้อนเงินมาให้เลยว่าโครงการนี้พระคิลานุปัฏฐากของจังหวัดนครราชสีมา เอาไปเลยสิบล้านแล้วก็จัดอบรมพระให้ได้ตามนี้ เขาไม่เคยว่าเลยครับต่อไปเราก็พัฒนางานอย่างไรที่จะได้แบบนี้

พระเมธีสุตตากรณ ประธานคณะกรรมการบริหาร โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ – รู้สึกมีความสุขและก็มีชีวิตจิตใจเป็นอย่างดีที่คณะสงฆ์เราได้มองเห็นความสำคัญในงานที่จะช่วยเหลือดูแลสังคมอย่างเป็นรูปธรรม เริ่มเรื่องของการที่ได้เกิดโครงการตรงนี้ ก็ด้วยคณะทีมงานนำโดยท่านหลวงตาแซร์ ท่านไปเล่าให้คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ผ่านเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา สมัยนั้นท่านดำรงตำแหน่งสมณศักดิ์ พระราชาสีมาภรณ์ ตำแหน่งหนึ่งท่านเป็นรองอธิการบดีที่แรกก็ยังไม่เข้าใจบทบาทตรงนี้เท่าไรหรอก กลัวว่าจะเกิดการซ้ำซ้อนกันกับงานที่พวกเราคณะสงฆ์ได้รับรู้และร่วมกันอยู่แล้วก็คืองานปฏิรูปกิจการพุทธศาสนา ซึ่งนครราชสีมา ก็มอบให้ท่านรองเจ้าคณะจังหวัด คือท่านเจ้าคุณพระสีหราชสมาจารมุนีที่นั่งอยู่ตรงนี้เป็นแม่งาน เป็นผู้ดูแลเป็นประธานฝ่ายก็ต้องทำความเข้าใจอยู่พอสมควร เมื่อทำความเข้าใจรู้หน้าที่และบทบาทแล้ว ในส่วนที่วิทยาเขตนครราชสีมา ก็สนองงานคณะสงฆ์อยู่และก็เป็นบริการงานต่างๆ แก่สังคมอยู่ที่เห็นว่างานตรงนี้โครงการตรงนี้น่าจะเป็นการเปิดโอกาสให้คณะสงฆ์เราทั้งส่วนที่ไม่ได้เป็นนิสิตหรือเป็นนิสิตจบไปแล้วและเป็นนิสิตอยู่ได้เกิดความมั่นใจว่าเราได้ทำงานให้กับสังคมโดยที่ไม่ได้เป็นตัวขัดขวางในเรื่องของการดำรงสมณเพศเรา อย่างที่เมื่อเข้าที่ท่านพระคุณเลขาฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรท่านพูดว่า นอกกรอบแต่ไม่นอกพระธรรมวินัย ซึ่งเป็นสิ่งที่พวก

เราก็ให้ความสำคัญตระหนักเพราะสังคมมันบีบ สังคมสะท้อนว่าพระสงฆ์จะก้าวก้าวสังคม จะไปล่องล่ำก้ำเกิ่นทำในสิ่งที่ไม่ใช่หน้าที่ ซึ่งความเป็นจริงแล้วถ้าเรามองแล้วตามที่ท่านเลขาท่าน เจ้าคุณเลขาฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรพุด ก็ยึดเอาพระพุทธานุภาพของพระพุทธเจ้า เรา ก็เป็นการทำหน้าที่แต่ว่าการทำหน้าที่มันก็ต้องระมัดระวัง มีอะไรที่ล่อแหลมต่อการที่เรา จะไปทำในสิ่งที่มองดูแล้วไม่สวยงาม ที่เราคุยกันมาเมื่อตอนบ่ายก็ดีจำไม่ได้ว่าท่านใดเสนอว่า ในส่วนหนึ่งนั้นท่านทำไปแล้วท่านทำงานอะไรต่างๆ ทั้งงานปกครองก็ดี งานศึกษาก็ดี งานเผยแผ่ก็ดี งานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ก็ดี ศึกษาสงเคราะห์ก็ดี เมื่อเห็นเป็นผล เกิดเป็นสิ่งที่ สังคมยอมรับได้ เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสนใจ ก็มักจะมีผู้ที่หวังดีต่อภาพพจน์พระสงฆ์ก็จะท้วง ดึงอยู่เสมอว่า ท่านมีหน่วยงานใดที่รองรับ ท่านมีหน่วยงานใดที่อยู่ในกระบวนการสนับสนุนมากน้อย อย่างไรก็ท้วง แต่ว่าเมื่อได้ฟังหลายๆ ส่วนแล้วก็เกิดความสบายใจ โครงการนี้ที่แรกจริงๆ ก็ เข้าใจว่าน่าจะเป็นแค่เป็นการสงเคราะห์กันในส่วนที่เป็นสุขภาพทางกาย ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ รักษาโรคภัยไข้เจ็บ แต่ว่ามองไปลึกๆ แล้วมันก็ต้องรวมไปหลายๆ ส่วน ไม่จำเป็นว่าจะต้อง สงเคราะห์โยมในส่วนที่เป็นโรคภัยไข้เจ็บเท่านั้น ส่วนที่เป็นการดำเนินชีวิตในปัจจุบันที่ประสบ ปัญหาทำให้ชีวิตครอบครัวไม่ราบรื่น ทำให้ชีวิตครอบครัวติดขัด ทำให้การอยู่ครองตนดำรงตน แบบวิถีพุทธนั้นมันไม่ได้ผลก็คือความสุขความสบายเท่าที่ฟังจะเป็น ก็สามารภที่จะสอดแทรก เข้าไปได้ เมื่อตอนเช้าตอนเดินไปได้ยินพระเถระผู้ใหญ่เป็นตัวแทนจังหวัดและตอนบ่ายนี้ก็บอก ว่าหลายแห่งก็มีรูปแบบของการทำงานสาธารณสงเคราะห์ต่างแบบไปก็ชื่นใจ ก็คิดว่าโครงการ นี้ น่าจะเป็นที่รองรับและก็นองความมุ่งมั่นตั้งใจของพวกเราเหล่าพระสงฆ์ที่เป็นพุทธบุตรที่ ตั้งใจอยากจะทำงานไม่ให้เป็นเหมือนกับที่สังคมเขาเข้าใจ สังคมบางส่วนเข้าใจว่าพระสงฆ์เป็น กาลผากสังคม พระสงฆ์ไม่มีอะไรที่จะตอบแทนสังคมได้เป็นรูปธรรม มีเพียงแค่ว่ารับสังฆทาน รดน้ำมนต์ แจกของขลังก็เป็นสิ่งที่สะท้อนใจอยู่แต่จริงๆ แล้วเราทำมากมายครับ ก็ในส่วนของ นครราชสีมาโดยท่านเจ้าคณะจังหวัดและมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครราชสีมา ที่รับโครงการนี้ ที่จะดูแลโครงการนี้ ในส่วนของคณะกรรมการบริหารโครงการก็ พร้อมที่จะสนองงานที่มาวันนี้ หรือหลายๆ แห่งก็คือมาเพื่อเก็บเอาข้อมูล เพื่อรับรู้รับทราบ แนวทางที่พวกเราได้ทำกันอยู่แล้ว เพื่อที่จะทำเป็นกล่องเป็นองค์ความรู้ถวายส่วนงานที่ เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ผู้ที่ดูแล ท่านที่ดูแลงาน สาธารณสงเคราะห์สืบต่อไป

พระสิทธราชสมาจารมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา – ผมพระสิทธราชสมาจารมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ดูแลรับผิดชอบงานสาธารณสงเคราะห์ ฟังรับมา 2 เดือน เมื่อ

ก่อนดูเผยแผ่ งานศีลห้าก็เลยลงมาช่วยงานทางด้านสาธารณสงเคราะห์ ผมดูงานนี้แล้วก็ป็นงานที่ก่อเกิดประโยชน์ ถ้าจะให้ตรงเนื้อตรงตัวก็ต้องนำผู้ที่รับผิดชอบในงานสาธารณสงเคราะห์โดยตรงมาในเนื้อตรงนี้ และงานนี้ก็จะดูจากเนื้อก็จะไปทั้ง 4 ภาค 4 หนทุกหนเป็นคณะกรรมการตามรูปแบบ งานนี้เป็นเหมือนงานเฉพาะกิจที่ว่าไม่คาบเกี่ยวเป็นไปไม่ได้มันเกี่ยวกันแน่นอน เพราะว่างานสาธารณสงเคราะห์เป็นตัวบทตัวใหญ่ ส่วนงานนักพัฒนา พระสงฆ์นักพัฒนา สาธารณสงเคราะห์ เป็นงานอีกตั้งหนึ่งในงานนี้ ดูจากทั้งวัตถุประสงค์ทั้งเป้าหมายก็ไม่ไกลกันก็อยู่ในเนื้อและก็สามารถที่จะเกี่ยวคู่กันได้เป็นอย่างดี ก็พยายามขับเคลื่อนว่าต่อจากนี้ไปหลังจากประชุมไปแล้วจะไปทำอะไรบ้าง 1 2 3 4 อย่างนี้ที่พระเราที่ได้รับ ได้รับไปแล้วก็จะไปปฏิบัติหน้าที่แล้วก็จะได้นำมาเสนอหรือว่าประชุมกันอีกรอบหนึ่ง ขอเพิ่มเติมแค่นี้ครับ

กล่าวปิดงาน
โดย
พระเทพวิสุทธีคุณ
เจ้าคณะจังหวัดขอนแก่น

ขอโอกาสจากครูบาอาจารย์ หัวหน้างานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ 24 จังหวัดทุกรูป มีความดีใจที่พวกเรา มีคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ โดยมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เป็นประธาน เท่าที่ทราบก็คือทุกจังหวัด เราปฏิรูปกิจการพุทธศาสนา มีคณะกรรมการ 6 ฝ่าย + 1 ที่นี้พูดถึงว่างาน 6 อย่าง + 1 นี้ ถ้าจังหวัดใดเข้าใจในการบริหารงานผมว่าดี การปกครอง การศึกษา การเผยแผ่ สาธารณูปการ ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ บวก การพัฒนาพุทธมณฑล คำว่าดีคืออย่างไร จังหวัดทุกฝ่าย ฝ่ายปกครอง ศึกษา เผยแผ่ สาธารณูปการ ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ อันสำคัญที่สุดก็คืองานการปกครอง ประธานฝ่ายไหนรับผิดชอบ ถ้าไม่เหลือบ่ากว่าแรง พยายามจัดการให้ดี เพราะฉะนั้นก็ฝากไปถึงหลายๆ จังหวัด ที่นี้ของเราก็เรียกว่าโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ แสดงว่าพวกเรานี้ก็จะมีบทบาทในการไปสาธารณสงเคราะห์ หลายรูปก็อาจจะคิดยาก ผมก็มาวิเคราะห์ดูอยู่เป็นประจำ สงเคราะห์นี้ถ้าจะให้พวกเราไปทำการสงเคราะห์ ครูบาอาจารย์ทั้งหลายเป็นหัวหน้าฝ่ายต่างๆ จะยาก เพราะไม่มีปัจจัย เพราะฉะนั้นถ้าจะให้พวกเราไปเน้นหนักเรื่องสงเคราะห์ที่เป็นวัตถุประสงค์ยากจริงๆ แล้วพวกเราก็ทำอยู่แต่ที่พูดนี้ก็หมายความว่าเราทำอยู่ในวงการเฉพาะของเรา ที่ผมจะบอกว่าอยากให้งานสาธารณสงเคราะห์มันกว้างขวางเราก็ไปแนะนำ ไปเทศน์ไปสอน ผมว่าไม่นอกเหนือจากนี้ วันนี้ผมก็ไปเทศน์ผมก็ถือว่าเป็นสาธารณสงเคราะห์ ผมไปบอกโยมสาธารณสงเคราะห์ด้วย เทศน์งานแจกข้าว ผมเลยพูดเล่นๆ ว่าวันนี้ถ้าโยมจะทำบุญบริจาคทานเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต้องฟังคำของหลวงพ่อก่อน ต้องฟังคำของเจ้าคณะจังหวัด อย่าไปเชื่อใครทั้งสิ้น บริจาคทานของหลักเจ้าคณะขอนแก่นมีอยู่ 2 ข้อ 1.ห้ามเอาของเก่ามาถวายพระ เพราะว่าพระก็ไม่อยากได้เหมือนกัน 2.สิ่งใดคิดว่าถวายแล้วจะบูชาคืนอย่าเอามาถวายพระ เพราะว่าพระก็เสียดายเหมือนกัน บอกเขาสงเคราะห์พระ แต่ว่าความจริงผมยกตัวอย่างว่าพวกเราทุกคนเสียสละมากแต่ที่ไม่ค่อยปรากฏไม่ค่อยออกข่าว สู้เราไม่ได้วันหนึ่งผมคุยกับปลัดจังหวัด คนจัดจะย้ายไปอยู่ที่อุทัยธานีคุยกันอยู่สนามบินผมก็เลยว่าได้ย้าย

มาเป็นรองผู้ว่าจากขอนแก่นมาอุทัยมันก็ดีนะโยม คืออย่างไรหลวงพ่อก็ไม่ได้เสียค่าเครื่องบิน เขาบอกว่าหลวงพ่อนั่งเครื่องบินนี้ปลอดภัยที่สุดนะ หลวงพ่อคุณะปลอดภัยกว่ารถนะ เพราะว่าเครื่องบินไม่ค่อยตก แต่ถ้าตกไม่มีเหลือ แต่ว่าเงินก็อย่างนั้นแหละหลวงพ่อกาฬิสังคม แกเล่าว่ากาฬิสังคม เงินไม่พอใช้ คู่กันเล่น หลวงพ่อนี้ก็เหมือนกันสงเคราะห์กาฬิสังคมนี้ บุญกฐินเดือนเดียวผมหมดไปเป็นแสน บริจาค เขามาขอผมเป็นประธานหลายๆ ที่ ถ้าเป็นประธานแบบในพระประธานในห้องประชุมนี้ไม่ยาก นั่งอยู่เฉยๆ เพราะฉะนั้น ตรงนี้ ถ้าจะพูดถึงเรื่องการบริจาค ผมว่าพระเราสุดยอด แต่เราจะทำในรูปแบบนี้ไม่ได้ ต้องไปแนะนำ

การจะเป็นพระนักพัฒนาฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ไปสอนให้โยมเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ถ้าเราจะเอาไปสงเคราะห์อย่างเดียวผมว่ามันล้นมืออยู่แล้ว มันไม่มีอะไรที่จะให้แล้ว พูดอย่างนี้โยมอาจจะไม่เห็นว่าเป็นพระบริจาคอย่างไร ตรงนี้จึงหวัดขอนแก่นผมบอกอยู่ตลอดเรื่องหนึ่งเดี๋ยวนี้เขามาเฟิงเราว่าเรามีเงิน ถ้าพวกเราเป็นนักสาธารณสงเคราะห์ ผมอยากให้ทางรัฐบาลเห็นความสำคัญของครูบาอาจารย์เหล่านี้ มันไม่ใช่ธรรมดา นะครับ แต่ว่าเราจะไปหวังอย่างนั้นไม่ได้ อยากให้ไปชี้แนวทางให้เห็นประโยชน์ แต่ว่าก็ต้องไปเลือกให้ ไปสงเคราะห์ต้องเลือกนะ ครับ น้ำท่วมที่ร้อยเอ็ด อุบลที่ผ่านมามีผมไม่ค่อยไป แต่ว่าผมฝากของไปให้ลูกน้องไปไปสงเคราะห์ทำไมผมไม่ค่อยไป เพราะว่าผมมีประสบการณ์ เวลาโยมจะเอาของมาแจกพวกน้ำไม่ท่วมมากกว่าคนน้ำท่วม นี่เรื่องจริง เกิดอยู่แถวนี้ผมไปพวกน้ำไม่ท่วม ข้าราชการมาเต็ม พวกน้ำท่วมเขาไม่ทันไป เขากังวล พวกนี้ไปรับเอาหมดครับ สงเคราะห์อย่างนี้จะเข้ากับกาฬิสังคมา **วิเจยทานิ สุตตปสตุถิ การเลือกให้ อันพระสุตตทรงสรรเสริญ** เลือกแล้วจึงให้ สงเคราะห์นี้ นะครับ ให้เราเลือกที่เลือกทาง ถ้าจะไปสงเคราะห์แบบวัดอยู่อย่างเดียว การที่พวกเราทุกคนหลายๆ รูป นักพัฒนาสาธารณสงเคราะห์จะไปเน้นหนักในเรื่องสงเคราะห์ทางวัดอยู่อย่างเดียวผมไม่เห็นด้วย ผมมีประสบการณ์หลายๆ เรื่อง สุภาจิตเงินเข้าบอกว่า **ให้ปลาแก่คนจนจะได้กินวันเดียว แต่ถ้าสอนวิธีจับปลาให้แก่คนจนจะได้กินตลอดชีวิต** พวกเราเป็นนักสาธารณสงเคราะห์ ให้ปลาแก่คนจนจะได้กินวันเดียว แต่ถ้าสอนวิธีจับปลาให้แก่คนจนจะได้กินตลอดชีวิต เลยมาเข้ากับพุทธสุภาจิตว่า **การให้ธรรมเป็นทานย่อมชนะการให้ทั้งปวง** คือสอนเขานั้นแหละ แต่ว่าเบื้องต้นไม่มีก็ให้เขาบ้าง เป้าหมายอยู่ไม่ต้องไปเน้นหนักเรื่องอื่น แต่ว่ามันก็มีที่ท่าทำอยู่ ผมว่าถือเป็นสาธารณสงเคราะห์ อย่างพวกเราไปเผยแผ่ก็ไปพูดให้โยมฟัง สงเคราะห์เขาให้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ หรือจัดการศึกษาให้แก่พระเณร มัชฌมนั้นๆ หรือมหาจุฬาฯ ผมว่ามีโครงการอย่างนี้ นะสุดยอด จะได้ลืมนตาอัปากรู้จักแนวทาง พระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจให้แก่ชาวบ้าน บอกโยมสอนโยมนั้นแหละที่พึ่งทางใจ ทำอย่างไรเราจะไปช่วยเหลือเกื้อกูลแก่สังคมาให้พันทุกข

ขออนุโมทนาครูบาอาจารย์ทุกรูปใน 24 จังหวัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ สสส. ให้ปัจจัยมาสนับสนุนเราเพื่อจะได้ให้พวกเราได้มีโอกาสได้ทำการทำงานเป็นประโยชน์แก่อกุลแก่สังคมส่วนรวมช่วยประเทศชาติบ้านเมือง ผมยินดีมากที่ได้มีโครงการแบบนี้เกิดขึ้น ลำพังพวกเราที่ไม่สามารถดำเนินการนี้ได้ คิดว่าโครงการนี้คงเป็นประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา ประเทศชาติบ้านเมืองเป็นอย่างมาก จึงขออนุโมทนาทุกท่าน ขออำนาจพรทุกท่านเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธรรมสารสมบัติ พิชิตนมงคพิบูลผลเพิ่มพูนด้วยลาภยศสรรเสริญทุกประการ จงทั่วกันทุกรูปทุกองค์เทอญ ขอปิดประชุมครับ

สรุปเวทีสัมมนา

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยง
และทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์
เขตปกครองคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2562
ณ ห้องประชุมอาคารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

เวทีสัมมนาการประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2562 ณ ห้องประชุมอาคารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย พระเทพปริยัติโมลี รองเจ้าคณะภาค 9 เจ้าอาวาสวัดโมลีโลกยาราม พระโสภณพัฒนบัณฑิต รศ.ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และผู้แทนสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) เป็นต้น ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ได้คัดเลือกพระต้นแบบที่ทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์เพื่อมอบรางวัลเพชรงามสาธารณสงเคราะห์ ให้แก่พระภิกษุที่มีผลงานโดดเด่น เช่น พระอาจารย์สุบิน ปณีโต จัดทำเครือข่ายสัจจะสะสมทรัพย์ที่จังหวัดตราด หลวงพ่อพระครูวิมลปัญญาคุณทำโซ่ล่าเชลล์ ขยายบ้านของแม่มาสร้างโรงเรียนการกุศล และตอนนี้ทำโซ่ล่าเชลล์ทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการช่วยรัฐลดภาระค่าใช้จ่ายค่าไฟฟ้า

2. สิ่งที่คณะสงฆ์ที่ทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ต้องการ คือ อยากรได้เป้าหมายและทิศทางที่เหมือนกันเพื่อจะขับเคลื่อนงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุดความรู้ที่เป็นคู่มือและ

เกราะป้องกันในการทำงาน เพื่อไม่ให้ถูกโจมตีว่า ทำผิดพระธรรมวินัย

3. งานสาธารณสงเคราะห์สิ่งสำคัญ คือ ต้องสร้างชุมชนต้นแบบ หรือพระสงฆ์ต้นแบบ แล้วสร้างกระบวนการเรียนรู้จากชุมชนต้นแบบนั้นๆ อันจะก่อให้เกิดความยั่งยืนและสามารถขยายเครือข่ายได้ ในขณะที่เดียวกันต้องจัดข้อจำกัดต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะสงฆ์มีข้อจำกัดในเชิงของโครงสร้างบางอย่างในการบริหารจัดการ ซึ่งกรณีตัวอย่างที่สามารถจัดข้อจำกัดดังกล่าวได้ เช่น อาจารย์ดุษิตทำงานเรื่องของวัดบันดาลใจ เรื่องของการส่งเสริมสุขภาพที่สามารถเข้าใจธรรมชาติโครงสร้างพระสงฆ์ว่าจะต้องขับเคลื่อนด้วยวิธีไหน และจัดการอย่างไร

4. หมู่บ้านรักษาศีลห้าในหนตะวันออก ในจังหวัดขอนแก่น หรือในโซนภาค 9 จังหวัดขอนแก่นมีหมู่บ้านรักษาศีลห้าที่เป็นต้นแบบอยู่เด่นๆ ตอนนี่ 3 หมู่บ้าน เน้นหลักสำคัญ คือ เรื่องของกาย เรื่องของจิต และเรื่องของปัญญา มีการสร้างระบบและกลไกให้เกิดหมู่บ้านรักษาศีลห้าต้นแบบ การสร้างองค์ความรู้ การมีวิทยากรต้นแบบ การมีพระต้นแบบในพื้นที่ การสร้างภาคีเครือข่ายที่เข้มแข็งและยั่งยืน

5. การสร้างศาสนทายาท สร้างคนต้นแบบจะช่วยสร้างความมั่นคงให้พระพุทธศาสนา โดยพระพุทธศาสนาจะมั่นคงได้ พระสงฆ์ต้องนึกถึงอุดมการณ์ของพระพุทธเจ้า จะระณะ ภิกขเว จาริกัง พะหุชะนะหิตายะ พะหุชะนะสุขายะ โลกานุกัมปายะ พระสงฆ์ทำงานเพื่อสังคม หิตายะสุขายะ เป็นประโยชน์เกื้อกูลต่อสังคม เพราะฉะนั้นพระศาสนาจึงมั่นคง ยั่งยืน พุทธศาสตร์มั่นคง ดำรงศีลธรรมนำสังคมสันติสุขได้อย่างยั่งยืน เพราะบทบาทของพระสงฆ์ในการทำงานกับชุมชนกับสังคม

6. ระบบฐานข้อมูลเป็นปัญหาใหญ่ของคณะสงฆ์ ซึ่งระบบฐานข้อมูลที่ดีต้องเป็นปัจจุบัน เป็นระบบสามารถยึดถือปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน สามารถที่จะเชื่อมโยงใช้ประโยชน์ในทุกๆ เรื่องได้ ถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน และทันสมัย อันจะเอื้อต่อการสร้างชุมชนหรือบุคคลต้นแบบ

โครงการพระสงฆ์พัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

การประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์
เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง
ณ วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร
วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม พ.ศ.2562

ประมวลภาพ

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2562
ณ ห้องประชุมอาคารสิริภักดีธรรม
วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร กรุงเทพมหานคร

คำกราบเรียนถวายรายงาน

โดย

นายณรงค์ ทรงอารมณ¹

รองผู้อำนวยการ รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กราบนมัสการ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ที่เคารพอย่างยิ่ง

เกล้าฯ กระผม นายณรงค์ ทรงอารมณ รองผู้อำนวยการ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในนามคณะผู้จัดงานและพุทธศาสนิกชนที่มาร่วมพิธีนี้ต่างมีความปิติในเมตตาคุณที่เจ้าประคุณฯ ได้เมตตามาเป็นประธานพิธีเปิดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ในวันนี้

เนื่องด้วยฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม ได้จัดทำโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สนับสนุนการดำเนินงานผ่านมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เพื่อส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางสาธารณสงเคราะห์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ชุมชนและสังคม พัฒนาขีดความสามารถพระสงฆ์ในการเป็นผู้นำด้านงานสาธารณสงเคราะห์ โดยประสานการดำเนินงานร่วมกับคณะสงฆ์ทั้งฝ่ายมหานิกายและฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ทำงานร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น บนหลักการใช้ทางธรรมนำทางโลก และประสานการดำเนินงานร่วมกับฝ่ายปกครองคณะสงฆ์ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพระศาสนาและสังคมโดยรวม อันเป็นไปภายใต้พระธรรมวินัย ซึ่งสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายและโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา พ.ศ.2560-2564 โดยมีวัตถุประสงค์การดำเนินการ ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามหลักไตรสิกขาและส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ในการสร้างสังคมสุขภาวะ

2. เพื่อให้เกิดการจัดการองค์ความรู้และสื่อการเผยแพร่การสร้างสังคมสุขภาวะโดย

¹ ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ โดยมีวัดเป็นศูนย์กลาง

3. เพื่อให้เกิดการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้พื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ การจัดประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ ทั้งหมด 5 เขต ปกครองคณะสงฆ์ โดยการอาราธนาพระสังฆาธิการ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำ จังหวัด และเชิญภาคีเครือข่าย เข้าร่วมงาน เพื่อรับทราบและเกิดความร่วมมือในการขับเคลื่อน ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ตามมติมหาเถรสมาคม ประกอบด้วย

วันเสาร์ที่ 7 ธันวาคม 2562 คณะสงฆ์หนใต้ ณ วัดลานแซะ จังหวัดพัทลุง

วันเสาร์ที่ 14 ธันวาคม 2562 คณะสงฆ์หนเหนือ ณ วิทยาลัยเทคโนโลยีและ การจัดการ กฟผ.แม่เมาะ จังหวัดลำปาง

วันพุธที่ 18 ธันวาคม 2562 คณะธรรมยุต
ณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
จังหวัดนครปฐม

วันเสาร์ที่ 21 ธันวาคม 2562 คณะสงฆ์หนตะวันออก
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น

วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2562 คณะสงฆ์หนกลาง ณ วัดประยูรวงศาวาส วรวิหาร
กรุงเทพมหานคร

การจัดงานในครั้งนี้ เป็นการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะ สงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์กลาง ได้รับความอนุเคราะห์จากคณะสงฆ์หนกลาง โดยพระเดช พระคุณพระพรหมบัณฑิต ผู้รักษาการแทน เจ้าคณะใหญ่หนกลาง สำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ตลอดจนหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ได้ให้ความร่วมมือ จัดพิธีครั้งนี้เป็นไปอย่างเรียบร้อยด้วยดี จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งและขออนุโมทนา มา ณ โอกาสนี้

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลแล้ว เกล้าฯ กระผม ขอกราบอาราธนาเจ้าประคุณฯ ผู้องค์เป็นประธาน ได้โปรดเมตตากล่าวเปิดการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจ เครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณ สงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ เพื่อความเป็นสิริมงคล แก่พระเถรานุเถระ เจ้าคณะพระสังฆาธิการ คณะกรรมการดำเนินงาน และผู้เข้าร่วมงาน สืบไป สุดแต่เจ้าประคุณฯ จะเมตตา

กราบนมัสการมาด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

คำกล่าวเปิดงาน
โดย
เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชย์
กรรมการมหาเถรสมาคม
เจ้าอาวาสวัดยานนาวา
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
ของมหาเถรสมาคม

ท่านพระเถรานุเถระ ซึ่งมีท่านเจ้าคุณพระพรหมบัณฑิต กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่หนกลาง เป็นต้น ท่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการ และผู้แทนเครือข่ายคณะสงฆ์หนกลาง ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนกลางทุกรูป

ขออำนาจพร ท่านณัฐชัช ศรีรุ่งสุขพินิจ ที่ปรึกษารัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ท่านผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผู้บริหาร วิทยากร และสาธุชนทุกท่าน

สถาบันพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ให้ความสำคัญและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาตลอดมา สมเด็จพระบวรราชเจ้า มหาสุรสิงหนาทราชธรรมราชาเจ้า พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ มีพระมหากรุณาธิคุณอย่างล้นพ้นแก่บรรดาไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ มีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ในการทรงงานเพื่อจะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และแนวพระราชดำริต่างๆ ของ “พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร” เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนสร้างความมั่นคงและวัฒนาสถาพรให้กับประเทศชาติ

คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคมได้มีการขับเคลื่อนงานการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เป็นภาระงานหลักและเร่งด่วนของคณะสงฆ์ไทย โดยได้กำหนดจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา และมีมติเห็นชอบตามกรอบงานคณะสงฆ์ กล่าวจำเพาะฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมนั้น มหาเถร-สมาคมได้มอบหมายภารกิจให้ดำเนินการตามโครงการยุทธศาสตร์หลักจำนวน 2 โครงการ คือ โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย และโครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมที่ยั่งยืน ตามหลักคิดการดำเนินงาน 4 ประการ คือ 1) สงเคราะห์ 2) เกื้อกูล 3) พัฒนา และ 4) บูรณาการ

เจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ทรงเมตตาประทานคติธรรมในการประชุมสัมมนาขับเคลื่อนงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ตามแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาจากนโยบายสู่การปฏิบัติระดับจังหวัด ความตอนหนึ่งว่า

“บุคคลพึงบำเพ็ญกรณียกิจเพื่อเกื้อกูลกันและกัน ด้วยการละคลายความเป็นตัวตนให้มากที่สุด ให้สมดังพระพุทธศาสนีที่ว่า ญาติ เสาส์น ทียิตัพพ์ แปลความว่า ‘เมื่อยังมีชีวิตอยู่ ควรเกื้อกูลกัน’”

ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้ขับเคลื่อนงานและพัฒนาการดำเนินงานอย่างเร่งด่วนให้ทันต่อสถานการณ์โลกที่มีความเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆ ด้าน อันเป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อการศึกษาของคณะสงฆ์ จึงมีการพัฒนาให้ทันต่อสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

โดยมหาเถรสมาคมร่วมกับรัฐบาลได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เน้นการส่งเสริมพัฒนาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน เพราะฉะนั้น พระสงฆ์ในยุคปัจจุบันจะต้องศึกษาและเรียนรู้พร้อมกับปฏิบัติศาสนกิจด้านต่างๆ ประสานความร่วมมือให้เข้าใจร่วมกันทุกภาคส่วน ตามระบบการทำงานของคณะสงฆ์ รัฐบาล และราชการ เพื่อความเป็นอยู่ผาสุกวิหิตธรรมของคณะสงฆ์และความร่มเย็นเป็นสุขของประชาชน โดยดำเนินตามแนวทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ประทานหลักธรรมในการสงเคราะห์ อนุเคราะห์ เพื่อประโยชน์และความสุขของปวงชนทุกเชื้อชาติศาสนาทุกภาษา

คณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ได้ปฏิบัติงานสนองในมหาเถรสมาคม รับเป็นภาระธุระนำหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการ ทางพระพุทธศาสนาสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สุขและสันติสุขแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินการให้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เข้าไปสงเคราะห์เมื่อเกิดภาวะวิกฤต มอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยในภาวะวิกฤต เช่น ประสบอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น ช่วยเหลือให้ผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิตอยู่ในเบื้องต้น และพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางจิตใจของประชาชน โดยใช้ธรรมะเยียวยารักษาจิตใจ ส่วนการสงเคราะห์ในภาวะปกติ พระสงฆ์ต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงานปฏิบัติศาสนกิจบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้เกิดสังคมสุขภาวะ เช่น ช่วยเหลือผู้ยากไร้ การพัฒนาหมู่บ้านชุมชน การบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาสังคมและดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

การทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์เป็นการอาศัยกำลังสติปัญญาที่ทักษะความสามารถ เพื่อเกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมซึ่งมีการทำงานแตกต่างกันตามความถนัดและบริบทของวัดที่อยู่กับชุมชน นำไปสู่การเสริมสร้างจิตอาสาและการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

ภาครัฐ และภาคเอกชน โดยมุ่งหวังให้พุทธชนตั้งมั่นอยู่ในกุศลธรรมผ่านการทำงานและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่างๆ โดยที่สุกแล้ว พระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางปัญญาแก่สังคม สามารถให้คำแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนได้

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ขอเปิดการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ณ บัดนี้

ขออนุโมทนาในกุศลเจตนา กุศลจริยา ของท่านพระเถรานุเถระทุกรูป ขออนุโมทนา คณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร สนับสนุนสถานที่อันเป็นที่สัปปายะ ขออนุโมทนาคณะผู้จัดงาน และองค์กรภาคีเครือข่ายทุกท่าน ขอให้การจัดงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่คาดหวังทุกประการ

ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย จงอำนวยผลอันยิ่งใหญ่ให้พระเถรานุเถระทุกรูป ประสบความสำเร็จในศาสนกิจโดยทั่วกัน และขอให้เจริญอกงามไพบุลย์ในธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งๆ ขึ้นไป ตลอดกาลนาน เทอญฯ

คำกล่าวปาฐกถา

เรื่อง “คณะสงฆ์ไทยกับแพลตฟอร์มการปฏิบัติศาสนกิจยุคใหม่
ภายใต้กรอบพระธรรมวินัย”

โดย

พระพรหมบัณฑิต

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส

ขอโอกาส พระเดชพระคุณฯ เจ้าคณะภาค ทุกรุ๊ป และท่านเจ้าคณะจังหวัด รวมทั้งผู้
เข้าร่วมประชุมสัมมนาในนามจังหวัดทุกท่าน

ขอเจริญพร ท่านวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิฝ่ายคุณาศาสตร์ และท่านผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา
ทุกท่าน

ก่อนอื่นในนามของเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส ก็ขอต้อนรับทุกท่านอย่างเป็นทางการ
เข้าสู่การประชุมสัมมนา ในฐานะเจ้าของสถานที่ก็ขอปฏิสันฐาน 2 อย่าง **อามิสปฏิสันฐาน**
ต้อนรับด้วยสิ่งของ ข้าว น้ำ ภัตตาหาร และ**ธรรมปฏิสันฐาน** คือการต้อนรับด้วยข้อคิดธรรมะ
ซึ่งจะได้ถวายทุกท่านในโอกาสต่อไป ก็ถือว่าในฐานะเจ้าของที่ก็แล้วกัน เรื่องแรกก็คือหัวข้อ
ใหญ่ในการประชุมสัมมนาที่เราอาจจะไม่ค่อยคุ้นกับคำว่า **สุขภาพ** ทำไม่ไม่สุขภาพทำไมเป็นสุข
ภาวะ ทั้งนี้เพราะว่าเขาแปลมาจากภาษาอังกฤษ ถ้าสุขภาพนั้นหมายถึง **health** สุขภาพ อย่าง
กระทรวงสาธารณสุข สาธารณสุขแปลมาจากคำว่า **public health** public ก็สาธารณะ
health ก็สุขภาพ สุขตัวนั้นที่จริงคือสุขภาพ ส่วนคำว่าสุขภาพมาจากภาษาอังกฤษว่า **well-**
being wellbeing คืออยู่ดีกินดี แล้วตอนนี้องค์การอนามัยโลก World Health Organization
WHO เขาให้คำนิยามว่าสุขภาพชัดเจนมาก สุขภาพหมายถึงทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต คำ
ว่าสุขภาพในภาษาไทย wellbeing ก็หมายถึงสุขภาพกายและสุขภาพจิตด้วยกัน เขาไม่ใช้
สุขภาพเพราะกลัวว่าเราจะไปติดอยู่กับสุขภาพพลาแนมัย ในภาษาไทยแต่เดิมคำว่า Health
ก็ดี Wellbeing ก็ดีมันใช้เหมือนกันในองค์การอนามัยโลก ก็คือหมายถึง ทั้ง**สุขภาพกายและ**
สุขภาพจิต ฉะนั้นเวลาที่เรารู้ถึงสุขภาพะ ไม่ใช่ดูแลแค่สุขภาพกายเท่านั้น อย่างที่ท่านมีโครง
การศึกษานุปัฏฐาก ดูแลผู้เจ็บไข้ได้ป่วย ดูแลจิตใจเขาด้วย ด้วยธรรมะ ไม่ใช่เราจะต้องไปทำหน้าที่
เป็นแพทย์แผนโบราณ เอายาไปแจกอะไรแค่นั้นอย่างเดียว ทำอย่างไรจะเอาธรรมะไปสอนไป

ปลุกปลอบใจผู้มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกายให้จิตใจเขาฟื้นขึ้นมา อันนี้พูดถึงคำก่อนว่าบทบาทหน้าที่ของพระสงฆ์จึงไม่ใช่ดูแลเฉพาะด้านกาย แต่ดูแลจิตใจด้วย

การพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งเป็นภารกิจของสาธารณสงเคราะห์ต้องครบภาวนา 4 ภายภาวนา การพัฒนาด้านกายภาพ กายภาพนี้ไม่ใช่เฉพาะร่างกายเรารวมถึงเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เขาเรียกการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้านกายภาวนากายภาพ 2. **ศีลภาวนา** การพัฒนาด้านศีลธรรมก็คือการพัฒนาด้านสังคม คำว่าสังคมสันติสุขใน อนาคต. จะอยู่ในศีลภาวะ **จิตภาวนา** ก็คือการคุณสมบัติของจิตให้มีคุณธรรม เช่นความรัก สามัคคี เมตตา พรหมวิหาร เป็นต้น แล้วก็มาถึงรวมถึงจิตอาสาทำอะไรให้มีจิตอาสา แล้วก็ **ปัญญาภาวนา** คือการพัฒนาปัญญา ครบ 4 ด้านเมื่อไหร่เรียกว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักพระพุทธศาสนา บางครั้งเราไปพัฒนาเศรษฐกิจคือกายภาวนา ไปทำลายสิ่งแวดล้อมก็ไม่ได้ ไปทำลายศีลธรรมอันดีงามวัฒนธรรมก็ไม่ได้ จะอยู่ข้อศีลภาวนา ฉะนั้นทุกอย่างต้องไปด้วยกันเราเรียกว่าการพัฒนาที่ยั่งยืน sustainable development ถ้าตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จะเน้น 4 เรื่องในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดสังคมที่มีการพัฒนา 4 ด้าน ท่านไปดูในแผนภูมิของมูลนิธิชัยพัฒนา ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งไปสู่อะไร ตั้งแต่วิธีการปฏิบัติ คำว่า **พอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน** ในที่สุดจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล สมดุลก็ถือเป็นทางสายกลางไม่สุดโต่งด้านใดด้านหนึ่ง เพราะฉะนั้นในปรัชญาพอเพียงจึงคำว่า **ทางสายกลาง** เกิดความสมดุลของ 4 องค์ประกอบในแผนภูมิของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจก็เป็นเรื่องทางกายภาวนา สังคมก็ศีลภาวนา วัฒนธรรมก็คือเรื่องศาสนาเรื่องจิต เรื่องปัญญา แล้วก็มาถึงสิ่งแวดล้อม

เพราะฉะนั้น **งานสาธารณสงเคราะห์ ครอบคลุมเป้าหมายการภาวนาหรือพัฒนา 4 ด้าน เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** เพราะเป้าหมายเดียวกัน จึงเกิดการบูรณาการว่างานของสาธารณสงเคราะห์ งานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง งานของการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักภาวนา 4 สงเคราะห์คาบเกี่ยวกัน เพียงแต่ว่าเวลาที่เราทำงานเราจะต้องชัดเจนภาษาสมัยใหม่เขาเรียกบูรณาการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันให้ได้ เวลาเราทำอะไรเราจะได้บอกได้ว่าเวลาทำเรื่องสุขภาพะมันอยู่ตรงไหนของเศรษฐกิจพอเพียง มันอยู่ตรงไหนของ อนาคต. มันอยู่ตรงไหนของงาน อนาคต. ใน 8 ข้อ และมันอยู่ตรงไหนของภาวนา 4 และมันอยู่ตรงไหนในหลักพระธรรมวินัย ถ้าเราอธิบายอย่างนี้ได้ชัดเจน งานต่างๆ จะเข้าภาษาพูดทวนๆ เขาเรียกว่า คนละเรื่องเดียวกัน ดูเหมือนมันคนละเรื่อง แต่จริงๆ เป็นเรื่องเดียวกัน ตอนนี้ผมรับผิดชอบอีกตำแหน่งหนึ่งที่เขาไม่ค่อยประกาศ คือปฏิบัติหน้าที่ประธานศูนย์เผยแผ่พุทธศาสนาแห่งชาติ ศูนย์เผยแผ่

พุทธศาสนาแห่งชาติมีระเบียบงานของการเผยแผ่มั่นคงครอบคลุมเรื่องที่พูดมานั้นแหละ เพราะฉะนั้นในฐานะประธานศูนย์เผยแผ่ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ จะต้องดูเรื่องการเผยแผ่พระพุทธรูปศาสนา ให้ครบองค์เป็นภาพรวม องค์ประธานสาธารณสงเคราะห์เจ้าประคุณสมเด็จมหาธีรราชจารย์ มส. มอบอีกตำแหน่งหนึ่งซึ่งครอบคลุมทุกเรื่องเลย แต่เรายังไม่ได้มีการพระบัญชาแต่งตั้ง นั่นคือเป็นประธาน อปท. อบรมประชาชนประจำตำบลกลาง ของ มส. หลายรูปที่นั่นอยู่ที่นี้ มส. ก็ให้เป็นกรรมการอยู่นั้น ในงาน 8 ข้อตั้งแต่ข้อ 1 ศีลธรรม วัฒนธรรม สัมมาชีพ สันติสุข รวมไปถึงสาธารณสงเคราะห์ ก็อยู่ใน อปท. แต่ถ้าท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นประธานตรงนั้น เขาเรียกบูรณาการงานทั้งหมดเลย ภาวนา 4 อปท. อะไรต่างๆ เผยแผ่ก็อยู่ตรงนั้น

ที่นี้มองในมุมของงานที่เราทำกันมา แต่เดิม พรบ. คณะสงฆ์มี 4 ด้าน ภารกิจของคณะสงฆ์ เดียวนี้หน้าที่เจ้าอาวาสก็ยังมีเหลือ 4 อยู่ แต่พอเป็นเจ้าคณะตำบล เจ้าคณะสูงขึ้นไป กลายเป็น 6 ด้าน พรบ.2505 กำหนดไว้ ปกครอง ศึกษา เผยแผ่ สาธารณูปการ สาธารณูปการคือการก่อสร้าง งานสาธารณสงเคราะห์ไปอยู่ใน อปท. ปี 2518 ศึกษาสงเคราะห์ก็ไปอยู่ตรงนั้น จึงมี อปท. เพิ่มเข้ามาเพื่อให้ทำงานใน 8 ด้าน ศึกษาสงเคราะห์กับสาธารณสงเคราะห์ ไปอยู่ใน อปท. 2518 ระเบียบอันแรก จนกระทั่งมี พรบ. คณะสงฆ์ฉบับที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม 2535 งานคณะสงฆ์จึงมี 6 ด้านตามหน้าที่ อำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคม ปกครอง ศึกษาหมายถึงการเรียนบาลีนักธรรมของพระภิกษุสามเณร การเรียนพุทธศาสนา ศึกษาสงเคราะห์ก็คือการให้คฤหัสถ์ ญาติโยมได้เรียนกันไม่ว่าจะเป็นศาสนา หรือทุนการศึกษาสงเคราะห์ เผยแผ่อันนี้ก็งานเดิม สาธารณูปการที่เพิ่มเข้ามาก็คือสาธารณสงเคราะห์เป็นข้อที่ 6 ศึกษาสงเคราะห์มีอยู่ใน อปท. 2018 มาอยู่ใน พรบ. ปี 2535 สาธารณสงเคราะห์ก็เอามาเข้าในปี พรบ.คณะสงฆ์ 2535 นี้คือพัฒนาการ เราก็ต้องตั้งคำถามว่าทำไมไม่มีมาแต่แรกใน พรบ. คณะสงฆ์ ก็ไปดูองค์การทั้ง 4 ของพรบ. เก่า ก็คือ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2484 มีสังฆมนตรีแค่ 4 ด้าน สังฆมนตรีว่าการองค์การปกครอง ว่าการองค์การศึกษา ว่าการองค์การเผยแผ่ สังฆมนตรีว่าการองค์การสาธารณูปการ ท่านก็เอางาน 4 งานจาก พรบ. คณะสงฆ์มนตรีที่ยุบไปโดย พรบ.2505 เอางานนี้มาให้ มส. มหาเถรสมาคม มันก็เลยเป็น 4 ด้าน แต่ในการเผยแผ่ศาสนา มันไม่พอ แค่ปกครอง ศึกษา เผยแผ่ สาธารณูปการไม่พอ

การเผยแผ่ศาสนาเหมือนสอนให้นกแก้วพูดภาษาคน คนที่ไม่นับถือพระพุทธศาสนาเลย หรือนับถือน้อยเหมือนนกแก้ว ให้นับถือพุทธศาสนา ให้เป็นชาวพุทธที่มีคุณภาพ เหมือนกับสอนนกแก้วให้พูด การสอนนกแก้วให้พูดทำ 2 วิธี วิธีแรกก็คือเราพุดนำ ให้นกแก้วพุดตามเรา เราก็พุดนำไปเรื่อยๆ มันก็พุดตาม ไข่แก้วตื่นแต่เข้ามาทักทายมัน มันก็พุดตามเรา แล้วถ้า

แก้วไม่พูดทำอะไร พวกละครสัตว์เขาก็ฝึกโดยแจกแก้วให้รางวัลมัน ปลาโลมาให้ของมันกิน พอมันทำดีก็แจกมัน มันจึงมีค่าที่เขาเรียกแจกแก้ว แจกแก้วให้นักแก้วพูด ให้คนมานับถือมาฟังธรรม การเผยแผ่ก็คือการถึงคนเข้าหาธรรมะ พระพุทธเจ้าก็แจกแก้ว ท่านคงนึกถึงเรื่องก็คือเดิมที่เราไม่ได้พูดถึงการแจกแก้ว ไปนึกถึงพหุการสูตรในพระไตรปิฎก ว่าหน้าที่ของคฤหัสถ์กับบรรพชิตมันคืออะไร **สาคารา อนาคตา อุโภ อญญณฺณนิสฺสิตา** สาคาราคือผู้ครองเรือนคือคฤหัสถ์ อนาคตาคือผู้อนาคตาธิกคือบรรพชิต ทั้ง 2 ต่างพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อญญณฺณนิสฺสิตาพึ่งพาอย่างไร ฝ่ายบรรพชิตให้ธรรมทาน ฝ่ายคฤหัสถ์ตอบแทนด้วยอามิสทาน ไม่ได้บอกให้อามิสทานแก่คฤหัสถ์นะครับบรรพชิตเรา เพราะฉะนั้น ถ้าใครไปดูพหุการสูตรก็บอกกิจของสงฆ์ใหม่ในการที่จะทำงานสงเคราะห์นี้ แต่ถ้าเราไปดูที่มาของพุทธภาษิตว่า **ชิตฺตจฺฉา ปรมาโรคา** มาจากไหนในธรรมบทก็มาจากการที่พระพุทธเจ้าจะไปเทศน์โปรดชาวนา แล้วชาวนาในหมู่บ้านนั้น ชาวนาคนหนึ่งที่พระองค์ประสงค์จะเทศน์โปรดออกไปหาวัวที่หายกว่าจะมาก็พระพุทธเจ้าฉันทดาหารที่ชาวบ้านนำมาถวายและรอฟังพระพุทธเจ้าเทศน์ พระพุทธเจ้าก็ยังไม่ว่าเทศน์เพราะคนนั้นยังไม่มา เขาเรียกว่ากลุ่มเป้าหมาย เป้าหมายที่จะเทศน์ให้บรรลุไม่มา นั่งเฉยนิ่งอยู่จนกระทั่งเขาหาวัวได้เอาไปใส่ไว้ในคอกแล้วก็วิ่งมาที่พระพุทธเจ้าประทับจะเทศน์แทนที่พระพุทธเจ้าจะเทศน์ทันที พระพุทธเจ้ากลับสั่งให้เจ้าภาพเลี้ยงอาหารที่เป็นของเหลือจากพระฉันให้กับชายคนนั้น เขาทานอาหารเสร็จ ทานน้ำดื่ม น้ำ สบายใจแล้ว สบายกายแล้ว พระพุทธเจ้าจึงเทศน์เขาได้ดวงตาเห็นธรรม พอกลับมาวัด พระก็ตั้งเป็นประเด็นในธรรมสภาว่าทำไมวันนี้พระพุทธเจ้าทำแปลกแจกอาหาร พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่าที่พระองค์ไปนั้นเพื่อที่จะไปสอนเขานั้นแหละ แต่ชายคนนั้นวิเวก เขาหิวตอนที่มาถึงที่จะเทศน์ **ชิตฺตจฺฉา ปรมาโรคา** โรคทั้งหลายมีความหิวเป็นอย่างยิ่ง ที่เรามาแปลว่า ความหิวเป็นโรคอย่างยิ่ง คือสุขภาพกายเป็นโรคมะเร็งปัญหา ฉะนั้นต้องให้เขาอิ่ม เขาจึงจะฟังเทศน์ หลักอยู่ตรงนี้

พระที่ทำงานสาธารณสงเคราะห์ไม่ใช่เป้าหมายในตัวของการสงเคราะห์ เราไม่ใช่กรมประชาสงเคราะห์ เราไปสงเคราะห์เพื่อตั้งเขาเข้าหาธรรมะ ตามที่พระพุทธเจ้าทรงปฏิบัติให้เขาอิ่มเพื่อให้เขาฟังธรรมะ แต่ถ้าเราจบอยู่ที่การแจก การมอบของ โดยไม่ตั้งเขาเข้าให้เกิดศรัทธา และศึกษาหรือฟังธรรมหรือปฏิบัติธรรม ถือว่าทำหน้าที่ยังไม่สมบูรณ์ เพียงแต่สงเคราะห์ทางกายยังไม่พอ สุขภาวะท่านไปดูแลเขาทางกายอย่างเดียวไม่ได้ ท่านก็ไปทำงานแข่งกับ สสส. ทำงานไปแข่งกับกระทรวงสาธารณสุข เขามีงานของเขาอยู่แล้ว เขามีงบประมาณเยอะกว่าเรามาก แต่เราไปแบบกุศโลบาย เพื่อตั้งคนเข้าวัดและประกาศเผยแผ่พระศาสนา นี่ก็ตัวอย่างหนึ่งว่าในที่สุดแล้วงานสาธารณสงเคราะห์มันไม่ใช่จุดหมายปลายทาง มันเป็นการเดินทางไปสู่เป้า

หมายของการเผยแผ่พระศาสนา เผยแผ่พระศาสนานั้นเอง หนึ่งก็คือให้ธรรมทาน แต่เราเอา อามิสทานคือให้สิ่งของเป็นตัวล่อเป็นตัวนำ ผมนึกถึงศึกษาสงเคราะห์เหมือนกัน เราแจกทุนใน ทนกลางเยอะมาก แต่มันกลายเป็นว่าการแจกทุนในศึกษาสงเคราะห์ไม่นำไปสู่การสอนธรรมะ จะต้องเป็นการให้ทุนให้ธรรมะ จัดอบรมอะไรต่างๆ ให้เด็กเขาได้ธรรมะไปด้วย พวกเธอได้ทุน การศึกษาเพราะเธอเป็นเด็กดีมีธรรมะ ถึงจะครบตามที่พระพุทธรเจ้าทรงให้แจกแล้ว แจกแล้วไม่ ใช้ให้มันอึด แต่ให้มันพูดภาษาคน ฉันทิ ให้ทุนการศึกษาให้การศึกษาสงเคราะห์เพื่อให้ เขาได้ธรรมะฉันทิ เราจึงต่างจากส่วนราชการทั้งหลายตรงนี้ คือสุขุภาวะนี้แหละ ทั้งสุขุภา พาย สุขุภาพอ อันนี้ก็คือหลักในพระพุทธศาสนา เป้าหมายเราจะต้องไม่ลืมเป้าหมายอันนี้ ผม ยกตัวอย่างก็ได้ วัดผมจัดงานวันที่ 11 12 13 งานประจำปีของวัดเดือนมกราคม แต่ไม่ว่างาน ลอยกระทงอะไรมันจะต้องมีงานหนึ่งก็คือคุณจะมีการแสดงทางวัฒนธรรมอะไรต่างๆ แต่จะ ต้องมีรายการที่พอถึงเวลาหนึ่งทุ่มสักวันหนึ่งในสามวันนี้ เจ้าอาวาสขึ้นเทศน์ เทศน์บนเวทีนั้น แหละทุกคนที่มาในงานไม่ต้องไปทำอะไรฟังแจกธรรมะ ส่วนมากเราก็จะแจกวันสุดท้ายถ้าวัน แรกๆ เขาไม่มา ก็ทำทุกปีทุกครั้ง แจกธรรมะแต่พอค่ำแม่ค้าที่มาขายไม่คิดสตางค์ฟรีหมด 3 วัน งานลอยกระทงงานอะไรก็ตามให้เขามีรายได้จนที่เต็มแล้ววันที่ 13 นี้จัดไปถึงสำนักเทศกิจที่ ชายของ ชุมชนแถวนี้มาขายของโดยวัดไม่คิดค่าใช้จ่าย ไม่คิดสตางค์ พอไปอยู่นอกวัดส่วน ราชการบอกเก็บหน่อยเถอะค่าน้ำค่าไฟบอกไม่ใช่ไม่เก็บ เราต้องการดึงคนเข้าวัดและต้องการ สอนธรรมะ เพราะฉะนั้นจะมีกำหนดแล้วอย่างน้อยหนึ่งวันในช่วงเวลาที่เขา กำลังจะซื้อปิ้งกัน ดุมโหระพกัน สมมุติเวลาตีหนึ่งทุ่มสองทุ่มเจ้าอาวาสเทศน์บรรยายธรรมไม่จั้นไม่บรรลु วัดอุประสงค์ นี่คือสิ่งที่แล้วแต่ใครจะมีวิธีในการสอนในการแจกธรรมะเป็นธรรมทานอย่างไร มิ ฉะนั้นเราจะกลายเป็นให้อามิสทานแต่เราไม่ให้ธรรมทานเราไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของบรรพชิต

ที่นี้ สงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ ศึกษาสงเคราะห์ เราจะสงเคราะห์เรื่องอะไรบ้าง ภาพกว้างก่อนบทบาทคือการสงเคราะห์เป็นกุศโลบายในการให้ธรรมะอันนี้ชัดเจน แล้วเราจะ ไปสงเคราะห์ในเรื่องอะไรบ้าง ท่านก็ลองดูในหลวงรัชกาลที่ 9 เพราะเราอยู่ในยุคสืบสาน รักษา ต่อยอด ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนา เราเป็นพระสงฆ์นักพัฒนาตาม หัวข้อนี้ เราจะพัฒนาเรื่องอะไร สงเคราะห์เรื่องอะไร ในหลวงรัชกาลที่ 9 ทรงสงเคราะห์และ พัฒนาประชาชน ชุมชน 4,000 กว่าโครงการ ใน 4,000 กว่าโครงการนี้ท่านเคยไปดูบ้างไหม เขาจัดหมวดหมู่เป็นอย่างไร จัดหมวดหมู่ใน 4,000 กว่าโครงการนี้ บางทีเราจะได้ยินเรื่อง โครงการแก้มลิงน้ำท่วม โครงการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรดิน โครงการห้วยฮ่องไคร้ เขา หินซ้อน อะไรที่ว่ากันไป โครงการแม่กระทั่งฝนหลวง แต่เมื่อจัดหมวดหมู่ก็จะมีเรื่องการศึกษา

เรื่องอาชีพ เรื่องสุขภาพ สุขภาพ สิ่งแวดล้อม หมวดยุทธศาสตร์จะเป็นอย่างไร ถ้าเราดูปัญหาพื้นฐานของสังคมไทยจะมี 3 เรื่องเท่านั้น แก่มาตั้งแต่สมัยไหนมันก็ยังไม่จบ รวมไปถึงโครงการตามแนวพระราชดำริ 3 เรื่อง ถ้าท่านจะเป็นพระนักพัฒนาหรือจะใช้เป็นกุศโลบายดึงคนเข้าวัดจับ 3 เรื่อง เมื่อไหร่ก็เมื่อนั้น ก็คือ**ปัญหาทางกึ่งทางการพัฒนา** ภาษาฝรั่งเขาเรียกเจ็บ vicious circle วงจรอุบาทว์ในการพัฒนา วงจรอุบาทว์จับตรงไหนมันจะโยงกันมา 3 ตัว **โจ่ง จน เจ็บ** โจ่งคือไม่มีการศึกษา ต่อยการศึกษา เมื่อโจ่งจัน จันไม่มีเงินที่จะใช้ชีวิตที่มีคุณภาพ สุขภาพไม่ดี มันก็เจ็บ เจ็บเด็กที่เกิดมาเมื่อมันสืบต่อกัน อาหารก็ไม่ดี สติปัญญาที่เสื่อมก็โง่อีก โอกาสทางการศึกษาไม่มีโจ่งไปก็จันไปก็เจ็บไป วนอยู่อย่างนี้ พวกเรานี่เกิดมาได้ตั้งมมมารดา นอกจากมารดา เราจะมีพวกที่โฆษณาอาหารเด็กมีบ้างหรือเปล่า กินกล้วยท่านไม่รู้ว่ายเรียนประโยค 9 จบมาได้ อยากรู้กล้วยบดนี้แหละแปลกใจใหม่หละ เด็กสมัยนี้ไอ้โหดท่านเอ๋ยหมายถึงเด็กที่เขามีเงินมีทอง สุขภาพเขาก็ดีมันก็มาจากอะไร เขาไม่ได้จันนี้ เขาก็มีอาหารถูกสุขลักษณะอะไรต่างๆ สติปัญญา ไอ้ควมมันก็ไปไหนต่อไหนแล้วก็มีงานทำมันก็ออกจากวงจรอุบาทว์ได้ แต่ถ้า**พระสงฆ์เราไปช่วย ให้เขาออกจากวงจรอุบาทว์ได้ใหม่** แค่เริ่มส่วนมาก พระเราจะชินกับเรื่องอะไร แก่ความโจ่ง แก่ความโจ่งคือให้การศึกษา โรงเรียนการกุศล โรงเรียนการกุศลของวัด ให้ทุกการศึกษา ส่งเรียน พอเขามีการศึกษาออกจากความโจ่งด้วยศึกษาสงเคราะห์ เราก็จะเห็นว่าความจันนี่เริ่มพันไป ตอนนี้อยู่สังคมไทยอยู่ในยุคที่ถ้าคนขยันไม่ตงงาน ไม้จันเพื่อนบ้านเราต่างๆ ประเทศเพื่อนบ้านจะ มาแย่งงานเราทำไม อยู่ไปอยู่มารวยกว่าคนไทยที่ขี้เกียจอีก **ทรัพย์นี้มีไกลใครปัญญาไหวหาได้ บ่บาน ทัวแคว้นแดนดินมีสิ้นทุกสถาน ผู้ใดเกียจจรร้านบ่พานพบเลย** โบราณเขาว่าอย่างนี้ ตรงมากเลยกับสังคมไทยปัจจุบัน เพียงแต่ว่าเราต้องการแก่ความโจ่ง มีการศึกษา ศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ ตามอัธยาศัย แล้วเวลาทำงานให้มันมีทักษะชั้นสูงหน่อย ไม่ใช่ไปใช้แรงที่คน ไทยเขาเกียจอยู่ทุกวันนี้ แรงงานขั้นต่ำเขาไม่ค่อยอยากทำ การศึกษาจะทำให้เขามีทักษะ ตอน นี้ประเทศไทยทำไมจึงไม่ตงงานเพราะว่าธนาคารโลก World Bank จัดระดับการพัฒนา ประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมากระดัดประเทศไทยขึ้น เป็นประเทศที่มีการพัฒนาทั้ง ประเทศอื่นๆ ในอาเซียน 7 ประเทศ เราทิ้งเขากลายเป็นประเทศที่จัดอยู่ในกลุ่มที่มีรายได้ปาน กลางระดับสูง ตั้งแต่ปี 54 มาเหลืออีกระดัดเดียวเราจะเท่ากับสิงคโปร์ อเมริกา ญี่ปุ่น อันดับ สูงสุดธนาคารโลกเรียกว่า ประเทศที่มีรายได้สูง high in come country สิงคโปร์ เกาหลีใต้ อยู่ในกลุ่มนี้ ประเทศเราเคยอยู่อันดับ 3 ประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ปานกลางเขาแบ่งเป็น 2 ระดับประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับล่าง ระดับต่ำ กับประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง แล้วจึงจะไปเป็นประเทศที่มีรายได้สูง ประเทศไทยเราอยู่ในประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับ

ล่างมานาน ปี 54 เป็นต้นมา นี้พูดเรื่องความจน โง่ จน เจ็บ ทำให้โอกาสดี ธนาकारโลกบอกว่าประเทศไทยขึ้นมาอยู่ในระดับประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูงตั้งแต่ปี 54 เป็นต้นมา ในอาเซียนประเทศที่อยู่ในระดับเดียวกับเราอีกหนึ่งประเทศคือมาเลเซีย ไทยกับมาเลเซียเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางระดับสูง สิงคโปร์เป็นประเทศเดียวที่มีรายได้สูงแบบอเมริกา อีก 7 ประเทศของอาเซียนอยู่ต่ำกว่าเราคือมีรายได้ปานกลางระดับล่างระดับต่ำ นี่ข้อที่ 3 ส่วนข้อที่ 4 คือรายได้ต่ำ เอธิโอเปีย อะโรอย่างนี้ เราผ่านตรงนั้นมาหมดแล้วเรากำลังมองไปข้างหน้า

ที่นี้ในการมองไปข้างหน้าเราต้องการจะเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายใน 20 ปี รัฐบาลจึงทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ปี 2561 เป็นต้นไป 80-81 เขาต้องการว่าใน 20 ปีนี้ยกประเทศไทยให้เป็นรายได้สูงให้ได้ ผมถามว่าในแง่ของท่านเป็นนักพัฒนาเรามุ่งยกคนให้เขายกทั้งประเทศให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูงหรือเปล่า คำตอบคือวัดนี้มีอยู่ทั่วประเทศอยู่กับชาวบ้าน ในความเป็นจริงมีช่องว่างระหว่างรายได้ ระหว่างคนมั่งมีคนรวยกับคนจนห่างมากท่านอันนี้เขาเรียกว่ากับดักประเทศไทย คือการกระจายรายได้มันไม่เป็นธรรมไอ้ที่รวยก็รวยไปเรื่อยๆ รวยไม่รู้เรื่อง ไอ้ที่จนด้อยโอกาสก็ยังคงจนต่อไป เพราะฉะนั้นการออกจากวงจร โง่ จน เจ็บไม่ใช่ง่ายๆ ท่านเขาไม่มีโอกาส ยิ่งในจังหวัดของท่านทั้งหลาย มีคนที่รวยกระจุกแต่จนกระจาย ฉะนั้นต่อให้เราพัฒนาประเทศไปแค่ไหนก็ตาม คนที่มันด้อยโอกาสแล้วมันก็ยังจะเยอะมาก แล้วก็มาทะเลาะกันเรื่องการจัดสรรที่ดิน สปก.อะไรต่างๆ เพราะว่าคนรวยก็เอาโอกาสของความได้เปรียบต่างๆ รวบรวมที่ดิน สปก. อะไรต่างๆ คนจนก็ยังคงจนต่อไป พระจะเป็นคนกลางได้อย่างไร กระจายความมั่งคั่งเราเทศน์สอนปากเปียกปากแฉะให้เป็นอนาถบิณฑิกะเศรษฐี รู้จักแบ่งปันให้มีจิตอาสา ไม่ใช่ไม่ตีไม้ไม่ถูกต้อง ทำต่อไปในการแก้ปัญหาความยากจน แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องสอนให้คนที่ยากจนรู้จักรวมพลังกันช่วยตนเอง เป็นสหกรณ์เป็นอะไรก็ตาม ชุมชนเข้มแข็งเหมือนกับที่พระนักพัฒนาเขาทำธนาकारข้าว ธนาकारอะไรต่างๆ เพื่อให้พึ่งตนเอง เยอะแยะหมด โง่คือเรื่องการศึกษาเราก็ทำ ทำอย่างไรจะลดช่องว่างระหว่างคนสองสามกลุ่มนี้ให้มันกระจายความมั่งคั่ง ตอนนี้เรามาทำเรื่องทอดกฐิน ทอดผ้าป่าเอาเงินจากกรุงเทพไปพัฒนาวัดชนบท อันนี้ทำแต่พอหรือเปล่า ควรจะเอาเงินของผู้มีอันจะกินทั้งหลายมาตั้งเป็นกองทุนใหม่ กองทุนสาธารณสงเคราะห์ถึงเวลาก็ไปช่วย เราทำอยู่กรณีที่อยู่บัตถิย น้ำท่วม ไฟไหม้อะไรต่างๆ เรามีกองทุนจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค เดียวนี้ทุนการศึกษาสงเคราะห์ทุนเล่าเรียนหลวงก็เพิ่มมากขึ้น เพราะพระช่วยกันระดมทุนเป็นร้อยล้านแล้วเฉพาะปีนี้ เราเอาลักษณะเด่นของเราที่เราถนัดในการระดมทุนแล้วสร้างเป็นกองทุนขึ้นมา กองทุนกลางแล้วก็ผันไปช่วยไม่ใช่เฉพาะในยามอุบัตถิย วัดช่วยวัดอะไร ลองวางแผนภาพรวมทั้งหมด ในจังหวัดของท่านก็ได้หรือในภาคในหน

อะไรก็ว่ากันมา จากผู้ที่วัดที่มั่งมีมีสตางค์มีอะไรต่างๆ มาเป็นกองทุนกลางแล้วเราก็มาลดความเหลื่อมล้ำในเรื่องของความง้อ ความจน ความเจ็บ

ที่นี้มาเรื่องสุขภาวะบ้าง พุดไปแล้วเรื่องการศึกษาสงเคราะห์ เรื่องพระนักพัฒนา เรื่องแก้ความยากจน คราวนี้มาเรื่องสุขภาวะ สุขภาวะในยุคนี้ให้สังเกตให้ดีไม่ใช่ในเรื่องของการไปรักษาทางกายเท่านั้น พุดถึงรักษาทางกายท่านมาอยู่ที่นี้เล่าให้ฟังนิดหนึ่ง ศาสนาอื่นเมื่อเข้ามาในประเทศไทยเขาจับ 2 เรื่อง เรื่องการศึกษาแก้ความง้อ แล้วแก้ความเจ็บไข้ได้ป่วยเวลาเขาเผยแผ่ศาสนา เพราะฉะนั้นโรงเรียนเซนต์ทั้งหลายแก้ความง้อและกีดกันคนเข้าศาสนาเขา ส่วนเรื่องโรงพยาบาลดึงคนเข้าศาสนาได้เช่นเดียวกัน เหตุเกิดที่วัดประยุรนี้เอง ต้องเล่าถวายหมอสอนศาสนาจากอเมริกาเข้ามาเผยแผ่ศาสนาของเขา เขาเรียกในสมัยนั้นว่าโฮสทาลา เหมือนคลินิกแต่ไม่ถึงกับโรงพยาบาล เป็นโฮสทาลาแจกยาฝรั่งแล้วพร้อมกับแจกหนังสือเผยแผ่ศาสนาด้วย เริ่มทำที่วัดเกาะวัดสัมพันธวงศ์ เขามุ่งเผยแผ่ศาสนากับคนจีนที่เขาราชจึงไปตั้งโฮสทาลารักษาโรคแล้วก็แจกคำสอนในโบเบิลที่วัดเกาะ แต่อยู่ไม่ได้ท่านกับตันเรือไปเที่ยวที่โฮสทาลาไปคุยกับฝรั่งเป็นชาวเยอรมันที่มารักษาในนั้นแล้วนี่ก็อย่างไรไม่รู้ถือปืนเข้าไป ปืนคาบศิลาไปยิงนกพิราบหลังคาโบสถ์วัดสัมพันธวงศ์วัดเกาะ นกตกลงมาตายเสียงดังสนั่นหวั่นไหวพระฮือกันมา ออกมาจากโบสถ์ห้ามฝรั่งว่าอย่ายิง ฝรั่งไม่เชื่อจะยิงอีกก็เลยโดยอาญาวัดไม่รู้ว่าเป็นเหตุที่เหน็บสลบเหมือนตไปเลย อาญาวัดเขาเรียกสมัยนั้นเป็นเหตุให้ไปฟ้อง ทางรัฐบาลก็เลยตั้งพระวชิรญาณภิกขุ รัชกาลที่ 4 ที่ยังบวชพูดภาษาอังกฤษได้มาชำระความ พระผิตทำรุนแรงให้นั่งกรรมฐานกลางแดดก็วันก็ไม่รู้ ฝรั่งไม่พอใจบอกว่ามันต้องประหารแต่ว่าได้แค่นั่งกรรมฐานกลางแดด ย้ายสิครับโฮสทาลาอยู่ไม่ได้เพราะว่าเจ้าของบ้านเขาไล่ที่ ที่ไปเช่าที่เจ้าของบ้านเป็นน้องชายเจ้าอวาสวัดประยุร สมเด็จเจ้าสมเด็จพะพุทธโฆษาจารย์ (จี่) มีน้องชายให้เช่าเปิดโฮสทาลาอยู่ เลือดร้อน ยายๆ ฝรั่งไล่มาอยู่บ้านเสนาบดีกระทรวงการคลังผู้สร้างวัดประยุรก็คือท่านดิษฐ์ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ แล้วท่านว่ากรมท่าคือกระทรวงการต่างประเทศ เพราะฉะนั้นก็ให้มาอยู่แถวนี้เลย เขาก็มาสร้างโฮสทาลาอยู่ท่าน้ำหน้าวัดประยุร โฮสทาลาหมอที่รักษาชื่อเป็นหัวหน้าตอนมาอยู่วัดประยุรชื่อหมอบรัดเลย์ แล้ววัดประยุรสร้างตั้งแต่ปี 2371 - 2375 สมเด็จเจ้ามาเป็นอวาส 2379 ฉลองวัดวันที่ 13 มกราคมที่เป็นเหตุที่เราจะต้องสมโภชน์วัดเร็วๆ นี้ 13 มกราคม 2379 พระที่นี้เกิดมีนวัตรกรรมเอาไฟพะเนียง เอาปืนใหญ่เอาโคนฝังลงดินเอาอะไรมาปิด ไม่รู้เอาดินปืนใส่แล้วก็จุดให้ไฟมันพุ่งขึ้นอย่างนี้ จากปืนใหญ่มันเป็นไฟขึ้นสวยมาก แต่ความร้อนมันมากพระลืมนำนวนระเบิดตุ้ม ดินปืนแถวนั้นไหม้กัน เศษปืนที่แตกกระเด็นไปถึงวัดเลียบ ตายก็มีแต่ที่บาดเจ็บร้องครวญคราง ผู้สร้างวัดจัดงานฉลองไปตาม

หมอบรัดเลย์มา หมอบรัดเลย์ก็ห้ามไปโอสถศาลา พระนั่นแหละ ตัวดีที่ทำแขนหักก็มีใส่ไหลก็มี คนตามไปโอสถศาลาไปมุงดูเห็นหมอบรัดเลย์จับไส้ยัดคืน ฝ่าตัดกันเดี๋ยวนั้น แขนก็ต่อกันที่หักต่อกัน ท่านไปดูประวัติสุขภาพในประเทศไทยแพทย์แผนใหม่ของกระทรวงสาธารณสุข เขาจะบอกว่าการผ่าตัดสมัยใหม่ครั้งแรกเกิดขึ้นที่วัดประยุร กตในเว็บไซด์ก็ได้ นี่คือการมาและไปดูหลักฐานในเขาเต่าผมเขามอ จะมีอนุสาวรีย์เรื่องนี้เลย วัดประยุรก็ได้ชื่อว่า **ขวานสามหมื่นปีนสามกระบอกลอกสามแสน** ร้วเหล็กนี่นะขวานมีสามหมื่น หอกสามแสนตอนนี้หายไปหมดแล้วเหลือไม่เท่าไร ตอนสงครามโลกเหล็กมันแพงอันธธานไปบ้าง แต่ยังมีปีนสามกระบอกลอกอยู่ฝั่งเป็นปีนใหญ่ฝั่งไว้ในเขามอเขาเขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เจ้าพระยาภาสกรวงศ์ทำเอาไว้ว่า สมัยนั้นตอนที่ฉลองวัดนั้นเกิดระเบิดหมอบรัดเลย์มาผ่าตัดไปดูเลยเป็นภาษาไทยภาษาอังกฤษ ด้วยที่เล่ามาเพราะไหนๆ ท่านมาที่นี้แล้วไปดูแหล่งกำเนิดสุขภาพของศาสนาอื่นที่มาเผยแพร่ศาสนาในประเทศไทย ที่นี้เล่าถวายตรงนี้ก็เพื่อให้เห็นว่าการแจกถั่วเป็นเรื่องที่ศาสนาอื่นเขานำมาเป็นลำเป็นสัน

แต่เราในพุทธศาสนาเราทำงานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข สสส. อะไรก็ตาม แจกธรรมะพร้อมกับแจกสุขภาพไปด้วยทั้งกายและใจ จึงเห็นโครงการที่แจกธรรมะเพื่อผู้ป่วยอย่างเช่น คิลานุปัฏฐาก คิลานธรรม กลุ่มคิลานธรรม เดียวนี้ต้องขึ้นชมพระกลุ่มนี้มาจัดสัมมนาที่นี้ ทางกระทรวงก็มาช่วยกันได้พระเป็นอาสาสมัครไปเยี่ยมไข้คนป่วยหนักในโรงพยาบาล มีโรงพยาบาลที่อยู่ในเครือนี้เยอะและก็มีอยู่ในกลุ่มสุขภาพนี้แล้วด้วย โดยพระกลุ่มนี้เรียนปริญาโทของมหาจุฬาชื่อ หลักสูตรชีวิตและความตาย จากนั้นเอาความรู้นี้ไปเยี่ยมคนไข้ที่ป่วยหนักอาการหนักตามโรงพยาบาล ปรากฏได้ผลมากรักษาอาการด้วยรักษาใจด้วยเป็นที่ต้องการของโรงพยาบาลอันนี้เชื่อมกันได้เลย แล้วก็อันนี้ถามว่าเราเอามาจากหลักไหน ในพระไตรปิฎกมีเรื่องอนาถบิณฑิกเศรษฐี อนาถบิณฑิกเศรษฐีน่าจะเป็นอนาถบิณฑิกโกวาทสูตร ป่วยหนักเขาเรียกปางตาย ใกล้ตายส่งผู้แทนไปกราบพระพุทธเจ้าไปลา ลาตายแล้วให้พระพุทธเจ้าส่งพระไปเยี่ยมไข้หน่อย พระพุทธเจ้าก็ส่งพระสารีบุตรกับพระอานนท์ไปเยี่ยมอนาถบิณฑิกเศรษฐีที่ป่วยใกล้ตาย อ่านพระสูตรนี้แล้วจะเห็นว่าการสนทนาระหว่างพระสารีบุตรกับอนาถบิณฑิกเศรษฐีคือเทศน์ที่เที่ยงที่จะตาย เทศน์อะไรแล้วในที่สุดตอนแรกถามก่อนอาการเป็นอย่างไรปวดเหลือเกินพระคุณเจ้า ทรมาน เวทนาใกล้เหลือเกิน พระสารีบุตรก็เทศน์ให้เขาได้สติ จนกระทั่งตาย ไม่ใช่เทศน์จนตายกลับมาวันนั้นก็สิ้นชีวิต นี่คือนิทานธรรม บทบาทของพระที่ไปดูแลจิตใจ แล้วก็อีกเรื่องหนึ่งเรื่องสุขภาพะนี้ป็นี่หรือปีหน้ามันค่อยๆ ททยอย สังคมไทยเปลี่ยนแปลงมากและพระจะต้องปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง แล้วผมคิดว่าเรื่องสุขภาพะ

นี้เหมาะกับยุคสมัย เกิดในญี่ปุ่นในไต้หวันก่อน ผมไปที่วัดที่ฮ่องกง ไต้หวัน ญี่ปุ่น ในวัดของประธานสงฆ์ฮ่องกงเขาจะมีตึกล้อมสูงสี่ชั้นล้อมวัดเลย แล้วเขาก็พาผมไปดู เป็นถ้ำบ้านเราเขาเรียกว่าสถานที่พักคนชรา สถานที่พักคนชราโดยทางวัดสร้างตึกขึ้นมา มหายานสร้างตึกขึ้นมา ยกให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นสถานที่ดูแลรักษาคนชรา ผู้สูงวัย กระทรวงสาธารณสุขของฮ่องกง ของไต้หวันทำอะไร เขาได้ตีพิมพ์ฟรีๆ เขาตั้งงบประมาณประจำปีส่งมาให้ที่สถานที่พักนี้ให้ทางวัดบริหาร เหมือนจดทะเบียนรับคนชรามาอยู่อาศัย มาพักอยู่ในวัด ทำวัตร สวดมนต์ ดูแลสุขภาพ แล้วก็ให้มีหมอพยาบาลประจำ บริหารเหมือนกัน สถานที่พักคนชราแต่พระทำ ท่านไปดูงานได้ ปรากฏว่ามหายานทุกวันนี้ไม่ว่าในเกาหลี ญี่ปุ่น ฮ่องกง ไต้หวัน ทำมานานแล้ว เพราะอะไร เพราะเป็นความจำเป็นทางสังคม เนื่องจากประเทศเหล่านี้มีความเจริญในเรื่องการแพทย์ สาธารณสุข คนอายุยืน คนอายุยืนจึงกลายเป็นสังคมผู้สูงวัย 60 ปีขึ้นไป สังคมผู้สูงวัยในประเทศไหนก็ตาม ต้องมีคนที่สูงวัยเกิน 60 ขึ้นไปคิดเฉลี่ย 20% ของพลเมือง เขาจึงจะเรียกว่า**สังคมผู้สูงวัย Ageing Society** ประเทศไทยตอนนี้มันเริ่มเขาเรียกว่าเริ่มจะถึงตรงนั้นแล้ว คนตายช้าลง ธุรกิจเมอร์ชานดิส เพราะฉะนั้นต้องหันมาสร้างบ้านพักคนชรา แล้วในบ้านพักคนชรานี้ดูแลอะไร ทั้งสุขภาพกายคือร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขอย่างที่ต่างประเทศเขาทำแต่มีเทคโนโลยี มีสอนดูแลจิตใจด้วย

ปรากฏว่ามีพระเถระในประเทศเราทำมาเมื่อ 20 ปีที่แล้วแถวชลบุรี แต่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะเร็วไปสังคมยุคนั้นมันอะไรกันหนักหนา แต่ตอนนี้ต้องทำถึงไม่ทำระดับนั้นแค่ให้คนชราได้เข้ามาถือศีล ปฏิบัติธรรม มาเข้าวัด ฟังเทศน์ฟังธรรม มันจำเป็นแล้ว เพราะว่าเป็นยุคสมัย และรัฐบาลก็จะขอความร่วมมือพวกเราเองแหละ คนที่เกิด 60 จะมีมากเราทำถูกแล้วที่เกษียณ 80 เป็นแบบไว้อ่อน เดี่ยวนี้ 65 เกษียณก็มี 70 ก็มีชาวบ้านสุขภาพแข็งแรง การแพทย์เราดีมากอันนี้ผมต้องยก่องกระทรวงสาธารณสุขและการแพทย์ในประเทศไทยเป็นเหตุ ท่านรู้ไหมประเทศเพื่อนบ้านเราเวลาเขาเจ็บป่วยเขาไปรักษากันที่ไหนในอาเซียน 2 แห่งเท่านั้น สิงคโปร์กับประเทศไทย พระเถระเพื่อนบ้านเราเวลาป่วยหนักๆ ญาติโยมพามาประเทศไทยกันนี้แหละ การแพทย์เราดีมากโฆษณาให้เลย สาธารณสุขประเทศไทยดีมากเพราะเราลงทุนเยอะ โรงพยาบาลก็เยอะ โรงพยาบาลมีให้เลือกระดับประเภทอินเตอร์ อย่างคนตะวันออกกลางมี social security สวัสดิการสังคม ถ้าจะเบิกได้ต้องรักษากับโรงพยาบาลที่ทั่วโลกให้มาตรฐานรับรอง แล้วก็แพงมากคิดเป็นดอลลาร์ประเทศไทยเรามีเยอะเลย จริงๆ ท่านไม่ต้องไประดับโรงพยาบาลอย่างนั้นหรอกเพราะว่าก็รักษาพอๆ กับโรงพยาบาลขนาดกลาง หมอดีเหมือนกันแต่เขาต้องตั้งมาตรฐานสูง ราคาสูงเพื่อเอาเงินจากต่างประเทศ อย่าหลงเข้าไป ถ้าไม่จำเป็น เขา

บอกกับเราเลย แม้แต่หมอที่อยู่ในโรงพยาบาลอย่างนั้นก็ยังบอกเลย เวลาผมป่วยผมก็ไม่เข้าโรงพยาบาลที่ผมรักษาหรอก ตั้งเวอร์เพื่อเอาเงินพวกตะวันออกกลาง พวกอะไรต่างๆ ตอนผมไปเมื่อหลายปีแล้วผมได้รับมอบหมายจากเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราชให้ไปเยี่ยมอียิปต์ ประธานศาสนาอียิปต์เขาเรียก แกรนด์อิหม่าม ไปเจอนักศึกษาไทยผมไปเยี่ยม ผมไปเยี่ยมมหาวิทยาลัยศาสนศาสตร์ไปเรียนภาษาอาหรับ ภาษาอาหรับไปเรียนที่ประเทศอียิปต์ ถามว่าคุณมาจากไหน บอกมาจากโรงพยาบาล เป็นพยาบาลและเป็นฝ่ายต้อนรับ เป็น reception คนตะวันออกกลางมีเงินเยอะ เศรษฐีน้ำมันมารักษาที่โรงพยาบาลชั้นนำของประเทศ จนต้องตั้งแผนกที่พูดภาษาตะวันออกกลางได้ เขาส่งคนไปเรียน เพราะฉะนั้นเกรด A ที่แพงๆ เขาเอาไว้สำหรับคนทั่วโลก แม้แต่ฝรั่งก็มาแล้วเบิกได้ เบิกสวัสดิการเพราะมาตรฐานมันสูง ตรงนี้ต้องขึ้นชมสังคมไทย เขาจึงประกาศเป็น Hub ด้านการสุขภาพ สุขภาวะ ว่าเกษียณแล้วไปอยู่ที่ไหน อยู่เมืองไทย ฝรั่งเอาเงินมาเพราะการแพทย์เราดี นี่ชมทางฝ่ายญาติโยมเพราะเราจะทำงานร่วมกันต้องชมเขาหน่อย เสร็จแล้วก็เราต้องร่วมมือกับเขาแล้วก็เอาเงินเข้าประเทศ เพราะฉะนั้นการท่องเที่ยวในประเทศไทยจึงเปลี่ยนเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ มาอยู่หลังเกษียณ การแพทย์ดีและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็เข้าวัดอีก สุขภาวะ ฉะนั้นเมื่อการแพทย์สาธารณสุข ถ้าเราดูงานวิจัยอะไรต่างๆ ที่ออกมาแต่ละอย่างนี้ ประเทศไทยเราไม่ได้ด้อยหน้าในหลายโรคหลายอย่าง การผ่าตัดที่อเมริกาเขามีเราก็มีโดยเฉพาะเรื่องมือ เราเอาหมอกจากอเมริกาที่เกษียณที่นั่น retire ที่นั่นมาอยู่ที่นี่ อันนี้คือเหตุที่สังคมไทยมีคนอายุยืนมาก แล้วใครที่ 60 ปีก็ขยันหายใจไว้นะครับ จะมีการแพทย์เรื่องอะไรต่ออะไร สเต็มเซลล์อะไรต่างๆ เยอะแยะมากท่าน ประเทศไทยเราทำหมด เพราะฉะนั้นไม่แปลกหรอก เกษียณ 80 อันนี้ เป็นยุคสมัยในประเทศไทย บ้านพักคนชรามันก็จะต้องมีมากขึ้นๆ และมีคุณภาพมากขึ้น คนเกษียณใครต่อใครเรื่อง สุขภาวะมา แต่เราถ้าเราจะตั้งหรือไปส่งเสริมสนับสนุนต้องให้ธรรมะเข้าไปด้วย

ตอนที่น้ำท่วมใหญ่ผมเป็นอธิการอยู่ตอนนั้นที่มหาจุฬาที่วังน้อย น้ำท่วมมาถึงคอ เอาคนขึ้นไปอยู่ที่หอฉัน 500 คน 3 เดือน พอเสร็จแล้วผมถามคนแก่ทำไมไม่กลับบ้าน น้ำลดแล้วชอบจิ้งเหลงตั้งแต่เกิดมาฟังได้ทำวัตร สวดมนต์ตอนมาอยู่ที่นี่แหละ เพราะว่าให้พระนาคำวัตร สวดมนต์ คนแก่ชอบไม่อยากจะกลับบ้านเลย ได้เพื่อนกันที่นี่ แล้วเขาก็ถามผมว่าจะอยู่ต่อได้ไหม เราก็บอกว่าได้โยมแต่ต้องบวชนะ เขาก็กลับกันหมดแหละ แล้วที่น้ำท่วมคือพอเราทำวัตรสวดมนต์ มีคนในที่สุดคนที่ไม่ทำวัตรสวดมนต์เขาก็มาบอกเราทำไม่ได้ 17 คนเป็นมุสลิม อยู่รอบๆ กันนั้นแถวนั้น วังน้อยจะมีสุเหร่ามีอะไรต่างๆ เขามาอยู่กับเราโดยที่ไม่บอกเรา พอเราให้ทำวัตรสวดมนต์เขาเลยบอกเขาว่าเขาเป็นมุสลิมแล้วเขาก็ขอบคุณเราด้วย อยู่กับเราเป็นมิตรกับเราจน

3 เดือน นี่คือตัวอย่างของสาธารณสงเคราะห์ในเรื่องของภัยทั้งหลายแต่ให้ธรรมะ เรื่องสุขภาพะ ให้ธรรมะ เรื่องดูแลสุขภาพผู้ป่วยเรามามองให้มันสอดคล้องกับยุคสมัย

แล้วก็สุดท้ายเรื่องของสาธารณสงเคราะห์นอกจากสุขภาพะอย่างที่ว่านี้ จะมีงานอีกงานหนึ่งเขาเรียกงาน**อาสาสมัคร** สาธารณสงเคราะห์ต้องเกี่ยวกับงานอาสาสมัครที่ท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช และที่ท่านเลขาฯ บอกว่าเรามีเครือข่ายที่จะต้องตั้งเครือข่ายนี้ทั่วประเทศเมื่อเกิดภัยเกิดอะไรขึ้นมา ก็จะมีศูนย์ในการที่ลงไปช่วยเหลือในจังหวัดนั้น แล้วจังหวัดอื่นระดมทุนระดมคนเอาไปลงที่ศูนย์นั้นไปช่วยกัน คือไม่ใช่ว่าต่างคนต่างลงไป ไปทำงานก้าวๆ กัน แต่จะมีศูนย์อย่างที่ท่านท่านมี 70 กว่าจังหวัดนี้ประจำจังหวัดนี้ สมมุติที่อุบลแล้วใครอยากจะไปช่วยน้ำท่วมที่อุบล ลงไปที่นั่นฝ่ายศูนย์ก็จะดูแลไม่ให้ซ้ำซ้อนนี่คือเครือข่าย ระบบเครือข่ายที่ดีที่สุดในโลกพุทธศาสนา ธรรมการศาสนาและที่สำนักพุทธชอบพาไปดูงานที่เขาหลายรูปในที่นี้คงได้ไปดูพระวัดผมก็ยังได้ไป คือของมหานิกายดำเนินการเรียกว่า สมาคมฉือจี้ ภิกษุณีเป็นประธานใหญ่ ฉือจี้ ระบบเขาดีมาก ผมไม่เคยไปดู แต่มหาจุฬาให้ปริญญาภิกษุณีศึกษาจากตรงนั้น พระที่ไปและกรมศาสนามาแล้วให้ฟังและผมไปได้หัววัน เขาอยู่ได้หัววัน เขาก็ถามได้หัววันว่าทำไมประเทศคุณสะอาดเหลือเกินไม่มีขยะ สมาคมฉือจี้ที่ว่ามีสมาชิกหลายล้านคน ในประเทศไทยก็มี คนได้หัววันจะออกมาเก็บขยะกันเองโดยกลุ่มอาสา จิตอาสาฉือจี้ คนแก่คนเฒ่าใครอยู่มุมไหนเมืองไหนเขามีเครือข่ายเขาเก็บขยะ เก็บขยะแล้วไปไหน ไปแปรรูป เอาเงินจากขยะมาเป็นกองทุนได้มากมามหาศาล เพราะฉะนั้นในได้หัววันไม่มีขยะเหลือเลยโดยพวกจิตอาสาทางพระพุทธศาสนา แล้วกว่าเขาจะรับเข้ามาเขาจะต้องฝึกหัดอบรมอย่างไร อะไรต่างๆ งานสาธารณสงเคราะห์ที่เวลามีประสิทธิภาพมากในการพัฒนาบุคลากรด้านนี้ ต้องอันนี้ผมไม่ได้พูดเองนะ กรมศาสนานั้นแหละพาไปดูงานที่นี้ ก็ลองดูท่านลองดูลองศึกษาเรื่องนี้ดู ใครทำอะไร เก่งที่ไหนในเรื่องใดก็ตามฝากทีมงานด้วย ในฝ่ายเลขาฯ ว่าแต่ละแห่ง แต่ละที่ดูสุขภาพะ เขาก็ทำไว้ผู้สูงวัยเรื่องของความสะอาด เรื่องจิตอาสา เรื่องภัยต่างๆ เขาบอกว่ามีประสิทธิภาพไม่แพ้ red cross กาชาดทั่วโลกเลยองค์กรที่ว่านี้ จริงเท็จอย่างไรท่านก็ลองศึกษาดู ผมก็ฝากท่านทั้งหลายไว้ว่าทั้งนี้ทั้งนั้นงานที่เราทำให้มันสอดคล้องกับยุคสมัย บางที่เราไปทำไปทางนี้แต่สังคมมันเปลี่ยนแปลงแล้วมันจะทำเหมือนเดิมไม่ได้ เช่น สุขภาพะของคนอายุสูงวัย เขาต้องการแต่เราแล้วแต่ไปทำอะไรไม่รู้สุขภาพะ เตียวนี้จะไปคนละทางถ้าหากว่าเราไม่ดูสังคมไม่ดูอะไรต่างๆ ผมจึงยืนยันว่าในการพัฒนาท่านทั้งหลายไม่ควรไม่ได้ **บวร บ้าน วัดและกักรัฐ** รัฐก็คือราชการไม่ใช่โรงเรียนอย่างเดียว 3 ประสานต้องเชื่อมโยงข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูลและทำงานร่วมกัน บ้านคือชาวบ้านที่รับบริการ ญาติโยมที่ร่ำรวย มั่งคั่งร่วมกันบริจาคเป็นกองทุน หรือมีความชำนาญ

ในเรื่องไหนก็ตามมาสนับสนุน พวกองค์กร มูลนิธิอะไรต่างๆ นี่คือบ้าน วัดก็คือพวกเราองค์กร ศาสนาในชุมชนเราเป็นศูนย์กลาง แล้วก็รัฐ ไม่ใช่โรงเรียนเท่านั้น อบต.นายอำเภอ สาธารณสุข ทุกกลุ่มมาเป็นกรรมการร่วมกัน จะโดยแต่งตั้งหรือว่ามาหลวมๆ ก่อนก็ได้ เพียงแต่ว่าใน 3 ส่วน นี้ใครจะเป็น key จะเป็นผู้นำ บางแห่งเอาบ้านเป็นผู้นำวัดมาร่วมประสาน และที่รัฐ บางที่รัฐ เป็นผู้นำอย่างโครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้า เรามีระเบียบ มส. คนที่เป็นผู้นำก็คือกำนัน ผู้ว่า เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัดเป็นที่ปรึกษา ระเบียบเป็นอย่างนั้น แต่พอใน อบต. อบรมประชาชนประจำตำบล เอาเจ้าอาวาสเป็นผู้นำ เจ้าคณะตำบลเป็นผู้นำ เจ้าคณะจังหวัด เป็นผู้นำ เอาพระเป็นผู้นำ ใครเฉื่อยใครชาพระมากกระตุ้น เพราะฉะนั้น พระอย่าทำคนเดียว ต้องเอาบ้านเอารัฐมาร่วม มิฉะนั้นเราจะเกาไม่ถูกที่คัน เราจะไม่รู้เขาต้องการอะไร เราอยากจะทำอะไรได้ยื่นเขาบ่นเขาอยากจะทำถนน มันมีเงินมาราชการอยากจะทำถนนแต่ชาวบ้านบอกมันแล้ง ขุดบ่อเอาแหล่งน้ำดีกว่าแล้วไปหาพระ พระช่วยประสานให้แบบนี้ เราจะต้อง บ้าน วัด รัฐ ไปที่ราชบุรณะ ไปพระประแดง ถนนพระราชวิริยาภรณ์ สี่เลนมาจากพระ มาอย่างไรผมเคยเล่าไว้ไม่มีเวลาแล้ว นี่คือวัดประสาน บ้าน วัด ราชการ เต็มวันเขาใช้อีกคำหนึ่ง ที่เห็นเขตปทุม **วัดประชารัฐสร้างสุข** วัดก็คือตัว ว. ประชากรก็คือบ้าน รัฐก็ บวร อบต. ก็บวร อะไรก็บวรทั้งนั้นแหละ ท่านจะใช้ภาษาอะไรก็แล้วแต่จะวัดประชารัฐ หรืออะไรก็แล้วแต่ แต่ก็คือ **บวร** หลักการเดียวกันหมด เพราะฉะนั้นผมถือว่าในทางปฏิบัติ มส. จะเดินใน 3 ด้านเพื่อเกิด Integration บูรณาการ หนึ่งเอาหลักบวร หรือวัดประชารัฐเป็นตัวขับเคลื่อน เป็นตัวหมุน ในชุมชน โดยโครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้าร่วมกับ อบต. ตอนนี้มีมหาเถรสมาคมปิดฝุ่นตั้งคณะ อบต. กลางแล้ว เอามาทำงานประสานกันทั้ง อบต. มีข้อหนึ่งก็คือหมู่บ้านรักษาศีลห้า ศีลธรรม โดยการเอาวัดประชารัฐสร้างสุขคือหลักบวรเข้ามา หมุนทุกอย่างเป็นอย่างนี้รวมถึงงานสาธารณสงเคราะห์ซึ่งอยู่ใน 1 ใน 8 ข้อด้วยก็อยู่ตรงนั้น งานเผยแผ่ ก็ถ้าระดับชุมชนก็บวร อบต. นี้แหละ ถ้ามีกรรมการชัดเจน ผมก็เป็นกรรมการของ อบต. อยู่ออกมาชัดเจน ผมก็จะร่วมกับหลายๆ ท่านว่าเรามาขับเคลื่อนในระดับหมู่บ้านกัน เรามาทำสาธารณสงเคราะห์อยู่ในร่วมธงของ อบต. หมู่บ้านรักษาศีลห้าไปในทางเดียวกัน เพื่อให้มันเป็นเรื่องเดียวกัน

วันนี้ที่ท่านทั้งหลายในเรื่องสุขภาวะได้มีความก้าวหน้าคืบหน้าไปก็น่าอนุโมทนา แต่ที่เป้าหมายคือศีลธรรม ให้คนดีมีศีลธรรมมีคุณธรรมเราก็มาทำงานไปสู่เป้าหมายนั้น ก็จะไม่เหนื่อย เพราะว่าหลายเรื่องเป็นเรื่องที่ชาวบ้านเขาทำ บ้านกับรัฐเขาทำ เราแค่มาเชื่อมประสานก็จะไปได้ดีอย่างที่วันนี้ในฝ่ายบ้านฝ่ายรัฐมาสนับสนุนมากมายหลายอย่าง แล้วก็บางอย่างก็มาขอสนับสนุนจากเราเราก็ขอจากเขาด้วย ต่างคนต่างทำโดย 3 ประสาน บ้าน วัด รัฐ ก็จะทำให้

งานของเราได้เดินหน้าต่อไป ก็ขออนุโมทนาทุกรูปที่เข้าร่วมกิจการนี้และขออนุโมทนาต่อทาง
ฝ่ายบ้านเมือง ญาติโยมสาธุชนในฐานะเจ้าของสถานที่ก็ขอต้อนรับท่านทั้งหลายด้วยธรรมทาน
แต่เพียงเท่านี้ ขอความสุขสวัสดิ์จงมีแต่ทุกท่านๆ

คำบรรยาย

เรื่อง “แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา”

โดย

พระเทพปวรเมธี

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประธานคณะกรรมการประสานงาน

แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

ในช่วงบ่ายนี้ก่อนที่เราจะได้ร่วมคิดร่วมร่วมทำร่วมนำเสนอถึงผลการดำเนินงาน โดยเฉพาะแนวทางการพัฒนาพระสงฆ์ด้านสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสุขภาวะ ก็จะได้้นำเรียนให้ท่านทั้งหลายได้ทราบถึงแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นที่ไปที่มาของการพัฒนาโครงการเหล่านี้ ซึ่งถือว่าเป็นงานหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ซึ่งวันนี้นอกจากผู้เกี่ยวข้องคือท่านทั้งหลายที่รับผิดชอบเชิงนโยบาย รวมทั้งดูแลในเรื่องของการปฏิบัติการณ์นั้นก็จะได้รับรู้รับทราบร่วมกัน ที่มาประชุมวันนี้เฉพาะในกลุ่มเขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง ซึ่งเป็นการประชุมครั้งสุดท้ายของการจัดประชุมเครือข่ายทั่วประเทศ ก่อนหน้านั้นคณะผู้เกี่ยวข้องได้ดำเนินการจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการลักษณะนี้ในภูมิภาคต่างๆ แล้วมาจบที่คณะสงฆ์หนกลางที่วัดประยุรวงศาวาสวรวิหารแห่งนี้

ก็ขอเข้าเรื่องเป็นการบรรยายเชิงสรุปเพราะว่าเชื่อว่าเจ้าคณะพระสังฆาธิการส่วนใหญ่ที่นั่งอยู่ในห้องประชุมนี้ได้ผ่านหูผ่านตาในเรื่องของแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้น ก็จะนำเสนอเพื่อเรียกว่าเป็นไฮไลต์สำคัญๆ เป็นแนวทางที่จะไปนำเสนอในช่วงสุดท้ายว่า แล้วเราจะทำแผนแม่บทด้านสาธารณสงเคราะห์กันอย่างไร เป็นการขับเคลื่อนให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างที่ท่านทั้งหลายได้กระทำอยู่ในขณะนี้ เมื่อท่านทั้งหลายได้มีโอกาสมาร่วมประชุมสัมมนาก็ถือว่าได้มาร่วมเปิดโลกทัศน์ ต้องยอมรับเรื่องราวใหม่ๆ ที่มันเกิดขึ้นในยุคของการเปลี่ยนแปลง เพราะว่าโลกยุคปัจจุบันมันเป็นโลกของการเปลี่ยนแปลง พระคุณเจ้าทั้งหลายคงจะคุ้นชินเรื่องการเปลี่ยนแปลง อะไรเปลี่ยนแปลงบ้าง เทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็ว รูปแบบวิธีการทำงานสมัยใหม่ก็เปลี่ยนไป สังคมเปิดเน้นที่การแข่งขันมากขึ้น บริบทขององค์กรก็เปลี่ยนไป แรงกดดันจากภายนอกมีมากขึ้น วัฒนธรรมความคาดหวังวิถีชีวิตและ

รูปแบบการทำงานยุคใหม่ก็เปลี่ยนไป อันนี้คือสังคมที่มันเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว แม้แต่โทรศัพท์มือถือที่อยู่ในมือท่านมันก็เปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา มีแอปพลิเคชันใหม่ๆ มีนวัตกรรมใหม่ๆ ได้นำเสนอให้สำหรับการใช้งานใช้ประโยชน์ แต่ว่าบางทีก็ใช้ประโยชน์กันน้อย รุ่นใหม่ๆ เข้ามาทดแทนรุ่นเก่ายังใช้ไม่หมดอย่างนี้เป็นต้น มันเป็นโลกของการเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้น การเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่ความยิ่งใหญ่ก็คือ**ต้องเรียนรู้ ถอดบทเรียนในอดีต** ทั้งเรื่องของการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า ในเรื่องของความผิดพลาดซึ่งเราจะต้องปรับปรุงแก้ไข**เพื่อทำปัจจุบันให้ดี** และ**ก็วางเป้าหมายในอนาคตให้สำเร็จ** เพราะฉะนั้น การเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ก็เริ่มเรียกว่าต้องเริ่มจากการเปลี่ยนแปลงจากภายใน อย่างที่คณะสงฆ์ลุกขึ้นมาทำเรื่องการปฏิรูปกิจการพุทธศาสนา ถึงแม้ว่าการปฏิรูปกิจการพุทธศาสนามันจะเป็น flight บังคับที่ทุกภาคส่วนทุกมิติให้มีการปฏิรูป แต่ว่าคณะสงฆ์ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะต้องปฏิรูปกิจการพุทธศาสนา คำว่า **ปฏิรูปกิจการพุทธศาสนา** นี้ก็เน้นย้ำว่าไม่ใช่เป็นการปฏิรูปพระศาสนา แต่**ว่าเป็นการปฏิรูปกิจการกิจการก็คือผลการดำเนินการเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา** เพราะฉะนั้น การเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่มันระเบิดจากภายในอย่างที่คุณสงฆ์ลุกขึ้นมาขับเคลื่อนการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา แล้วก็กระทำอย่างเป็นรูปธรรมในปัจจุบัน กรอบการทำงานของคุณสงฆ์มีอยู่หลักๆ ก็คือมี 3 ภารกิจ ภารกิจแรกก็คือภารกิจหลักในแผนยุทธศาสตร์นี้เรียกว่า**พันธกิจ** ภารกิจรองก็คือ**งานที่คณะสงฆ์อาจจะทำร่วมกับหน่วยงานอื่น** หรือทำในภาคีเครือข่ายกับคณะสงฆ์เองและหน่วยงานอื่น ส่วนงานพิเศษนั้นเป็น**งานที่เป็นเชิงนโยบาย** อย่างเช่น มส. มีมติให้คณะสงฆ์จัดสวนมนต์ถวายเป็นพระพรชัยมงคลทุกวันที 28 เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีงานอื่นๆ ที่เป็นภารกิจพิเศษ โดยสรุปแล้วพระสงฆ์มีงานหลักๆ อยู่ 2 งานก็คือ**งานคัมภีร์** ธุระในการศึกษาอบรม ศึกษาเล่าเรียน และ**สองคืออภิสสนาธุระ** ธุระในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

เวลาที่พระสงฆ์บวชเข้ามาในพุทธศาสนา พระอุปัชฌาย์จะสอนตั้งแต่เริ่มต้นเรื่องกรรมฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญญากรรมฐาน นี่ก็คือธุระที่สำคัญที่คณะสงฆ์จะต้องร่วมกันรับผิดชอบ พอมาถึงการปฏิรูปกิจการพุทธศาสนาว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร ที่ไปที่มาของการปฏิรูปกิจการพุทธศาสนาเริ่มที่แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์ชาติกรอบการพัฒนาระยะยาวได้วางแนวทางการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคง โดยใช้กรอบแนวคิดก็คือพัฒนาแล้วให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน อย่างที่เราทั้งหลายก็ได้ยินได้ฟังกันบ่อยๆ อันนี้คือยุทธศาสตร์กรอบการพัฒนาระยะยาวจึงเป็นที่มาของการพัฒนาประเทศในกรอบไทยแลนด์ 4.0 เมื่อเข้านี้พระเดชพระคุณพระพรหมบัณฑิตได้ปรารภให้ฟังว่าจริงๆ ไทยแลนด์ 4.0 มันคือการวัดรายได้ของมวลรวมของประเทศว่าประเทศไทยอยู่ในกลุ่มไหน ประเทศไทยนั้นอยู่ในกลุ่มประเทศ

เขาเรียกว่าประเทศพัฒนาระดับกลาง มีรายได้ปานกลางแต่ว่ามีรายได้สูง พัฒนาอีกนิดหน่อยก็จะเป็นประเทศที่มีรายได้สูง เพราะฉะนั้นจึงนำเอารอบไทยแลนด์ 4.0 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยแลนด์ 4.0 นั้นแต่ละยุคเป็นอย่างไรท่านก็คงจะพอทราบแล้ว

ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูป เนื่องจากว่ามีการเสนอให้มีการปฏิรูปในทุกมิติของบริบทของสังคม เพราะฉะนั้นหนึ่งในนั้นก็คือในมาตรา 31 ได้ระบุถึงการปฏิรูปในทุกมิติและกั

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๓๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

ด้านที่ ๑๑) การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรม **การศาสนา** คุณธรรม และจริยธรรม

กำหนดการปฏิรูปประเทศไว้หลายด้านโดยเฉพาะในด้านที่ 11 มีการปฏิรูปในการขับเคลื่อนปฏิรูปด้านกีฬา ศิลปะ วัฒนธรรมและการศาสนา คุณธรรมและจริยธรรม นั่นก็หมายความว่าคณะสงฆ์ โดยเฉพาะการศาสนาก็จะต้องมีการปฏิรูป ถ้าคณะสงฆ์ไม่ลุกขึ้นมาปฏิรูปก็จะมีคนมาปฏิรูปให้ นั่นคือที่มาของการปฏิรูป เพราะฉะนั้นสภาปฏิรูปแห่งชาติ จึงเสนอประเด็นหลักๆ ว่าคณะสงฆ์ควรจะมีการปฏิรูปอะไรบ้าง โดยเฉพาะกิจการพระพุทธศาสนา อย่างเช่น เรื่องการบริการการเงิน ธรรมาภิบาล การกระจายอำนาจ การบริหารจัดการ การปฏิบัติตามพระธรรมวินัย การพัฒนาด้านศาสนศึกษา เป็นต้น นี่คือการเสนอแนะแนวทางการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ คณะสงฆ์ก็ยอมรับการปฏิรูป แต่ว่าไม่ได้ยอมรับแนวทางที่สภาปฏิรูปแห่งชาติเสนอทั้งหมด คณะสงฆ์นั้นยอมรับแนวทางการปฏิรูปและเพื่อความรอบคอบนั้นจึงได้มอบหมายให้กรรมการ มส.3 รูป ไปศึกษาเรื่องมาตรการด้านกฎหมาย ถ้าปฏิรูปมาตรการด้านกฎหมายเป็นอย่างไร เรื่องที่ 2 คือมาตรการด้านการบริหาร ปัจจุบันนี้มีมาตรการด้านการบริหารขัดข้องในแนวทางการปฏิรูปหรือไม่ ในที่สุดแล้วก็สรุปตกลงว่าคณะสงฆ์ยอมรับที่จะมีการปฏิรูป แต่ว่าขอให้ปฏิรูปบนพื้นฐานงานที่คณะสงฆ์ทำอยู่แล้ว นั่นก็คืองาน 6 งานของคณะสงฆ์จึงเป็นที่มาของ**กรอบการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 6+1** 6 คืองานของคณะสงฆ์ 6 งาน 1 ก็คือการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับโลก หลังจากนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องคือ มส. ได้มีมติเห็นชอบการปฏิรูป 6+1 ก็มอบหมายให้ พศ. นำเสนอคณะรัฐมนตรีให้มีความเห็นชอบเมื่อวันที่ 14

กรกฎาคม 2558 จากนั้น มส. จึงมีมติมอบหมายให้หน่วยงาน 3 หน่วยงานก็คือ พศ.,มจร.,มมร. ไปประดมความคิดเห็นจากเจ้าคณะพระสังฆาธิการทั่วประเทศ รวมทั้งผู้ที่มีความรู้ด้านพระพุทธศาสนา ก็ไปจัดระดมความคิดเห็นว่าแนวทางการปฏิรูปพระพุทธศาสนาควรจะเป็นไปในทิศทางไหนอย่างไร ในที่สุดแล้วเมื่อคณะกรรมการไประดมความคิดเห็นทั่วประเทศก็ได้ข้อเสนอแนะมากมาย

คณะกรรมการที่ไปจัดระดมความคิดเห็นจึงได้สรุปสาระสำคัญเรื่องที่เจ้าคณะพระสังฆาธิการ ผู้ทรงคุณวุฒิทั่วประเทศเสนอแนวทางมา เรื่องไหนที่เกี่ยวข้องด้านปกครองก็มารวมไว้ด้านปกครอง เรื่องไหนที่เกี่ยวข้องด้านศาสนศึกษาก็มารวมอยู่ในด้านศาสนศึกษา พูดง่ายๆ คือว่าแนวทางที่คณะสงฆ์ได้นำเสนอมาทั่วประเทศนั้นได้นำมาสรุปเป็นบูรณาการให้อยู่ในงาน 6 ด้านบวกหนึ่งนี้ และได้นำเสนอให้มหาเถรสมาคมเห็นชอบ มหาเถรสมาคมเห็นชอบแนวทางที่ไประดมความคิดเห็นทั่วประเทศจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายๆ ของ มส. เพื่อมาขับเคลื่อนมารับผิดชอบงานเหล่านี้ก็คือตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 7 ชุด ก็คือ 6+1 นั่นเอง 6 ก็คืองานของคณะสงฆ์ อีก 1 ก็คือการพัฒนาพุทธมณฑล เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2559 หลังจากนั้นคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งทั้ง 6 ชุด 7 ชุด ก็ได้นำเอาแนวคิดที่คณะสงฆ์ได้เสนอแนวทางทั่วประเทศบวกกับข้อเสนอแนะของกรรมการแต่ละชุดไปประชุมหารือว่าเรื่องแต่ละเรื่องนั้นจะมีแนวทางการปฏิรูปอย่างไร ในที่สุดแล้วคณะกรรมการแต่ละชุดนั้นก็เสนอแนวทางเฉพาะเรื่อง ด้านปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านเผยแผ่ เป็นต้น ไม่ได้มีการบูรณาการเพราะว่างานของคณะสงฆ์มันต้องบูรณาการทำด้วยกัน ทำไปด้วยกันเพราะฉะนั้นจึงเป็นที่มาว่าถ้าอย่างนั้นถ้าจะทำแผนยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนงาน 6 งานของคณะสงฆ์ ต้องทำเป็นแผนยุทธศาสตร์ เมื่อทำเป็นแผนยุทธศาสตร์งานทุกงานต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน ถึงแม้ว่าจะแยกเป็นงานต่างๆ 6 งานเหมือนมรรคมืองค์ 8 เวลาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายก็ต้องปฏิบัติมรรคมืองค์ 8 ตามทางมรรคมืองค์ 8 ก็งานของคณะสงฆ์ก็เช่นเดียวกันไม่ว่าจะเป็นพระสังฆาธิการระดับไหนก็ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบงานของคณะสงฆ์ 6 งานเหมือนกันจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพราะฉะนั้น จึงเป็นที่มาของการบูรณาการงานทั้ง 6 ด้านเข้าด้วยกัน จึงเป็นที่มาของการจัดทำแผนระยะ 5 ปี ตั้งแต่ปี 2560-2564 นี้ถือว่าเป็นแผนแรกของคณะสงฆ์ เรียกว่าเป็น **แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์** ในขณะที่ฝ่ายบ้านเมืองนั้นมีแผนมาแล้ว 60 ปี ปัจจุบันนี้เราอยู่ในแผนระยะที่ 12 กำลังจะหมดปีหน้านี้ แต่ว่าคณะสงฆ์เพิ่งเริ่มมีแผนเมื่อปี 60 อย่างน้อยก็ตามทันในช่วง 60 ปีก็ยิ่งดีกว่าไม่มี นี่คือแผนแรกที่เป็นรูปธรรมของคณะสงฆ์ เมื่อ มส. มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ของคณะสงฆ์ จึงได้แต่งตั้งคณะ

กรรมการประสานแผนขึ้นมา 2 ชุด ชุดหนึ่ง
แรกว่าคณะกรรมการประสานงานแผน
ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธ
ศาสนา เรียกว่า คพพ. มีผู้พูดเป็นประธาน
ขับเคลื่อนก็ต้องเรียนท่านทั้งหลายว่า คพพ. นี้
ไม่ได้มีหน้าที่ไปทำแผนให้ท่านทั้งหลาย ไปขับ
เคลื่อนงานให้ท่านทั้งหลายเขาเรียกว่าไป
ทำงานให้ท่านทั้งหลายมีหน้าที่ในการประสานแผนและขับเคลื่อนให้แผนนี้นำนโยบายไปสู่การ
ปฏิบัติอย่างไร ส่วนการทำเขาเรียกว่านำไปสู่การปฏิบัติหรือการทํานั้นเป็นเรื่องของคณะสงฆ์ที่
จะต้องดำเนินการ

ที่มา : มส. เห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการ
พระพุทธศาสนา ระยะ ๕ ปี พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔
(๓๐ ม.ค. ๒๕๖๐)

เพราะฉะนั้น คณะสงฆ์แต่ละจังหวัดนั้นก็ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับผิดชอบ
งานแต่ละงาน อย่างท่านทั้งหลายที่มาประชุมวันนี้ก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบงานด้าน
สาธารณสงเคราะห์ ส่วนท่านอื่นๆก็รับผิดชอบงานด้านอื่นๆ ที่คณะสงฆ์แต่งตั้งในแต่ละจังหวัด
อีกกรรมการหนึ่งสมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้เจ้าคณะภาคแต่ละภาคไปแต่งตั้งคณะ
กรรมการขับเคลื่อนงานปฏิรูปในส่วนปกครองของภาคนั้นๆ มีเจ้าคณะภาค มีรองภาค มีเจ้า
คณะจังหวัด รองจังหวัด และกรรมการมาเป็นองค์ประกอบของกรรมการขับเคลื่อนรวมทั้ง
พศจ. ก็คือสำนักงานพุทธจังหวัด มาเป็นส่วนหนึ่งของกรรมการชุดนี้ ทำงานคู่ขนานกับ คพพ.
คพพ.มีหน้าที่ช่วยขับเคลื่อน แต่ว่าการสั่งการใช้กลไกทางการปกครองผ่านเจ้าคณะใหญ่ เจ้า
คณะภาค เจ้าคณะจังหวัด ลงไปถึงผู้ปฏิบัติหน้าที่ นี่คือการที่ มส. มีมติแต่งตั้งให้ไปขับ
เคลื่อน นี่คือบทบาทหน้าที่ของกรรมการระดับภาค บทบาทหน้าที่นี่คือโฟกัสว่ากรรมการ
ระดับภาคขับเคลื่อนอย่างไร มีหน้าที่อะไรบ้าง กรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์ หรือ คพพ.
มีหน้าที่ไปขับเคลื่อนอะไรบ้าง โดยรวมๆ ก็คือทำหน้าที่ไปขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติให้เป็น
รูปธรรมนั่นเอง นี่คือภาพของเจ้าคณะใหญ่และผู้แทนที่ไปเป็นประธานเปิดการประชุมขับเคลื่อน
แผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาทั้ง 4 หน เมื่อท่านเจ้าคณะใหญ่ในแต่ละหน
มาเป็นประธานเปิด เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด รองจังหวัดและผู้ที่เกี่ยวข้องก็มาร่วมประชุม
พร้อมกันเพื่อรับฟังนโยบายและนำไปสู่การปฏิบัติ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา
โดยภาพรวมก็คือเราขับเคลื่อนงานอะไร ก็คือขับเคลื่อนงานที่คณะสงฆ์ทำอยู่แล้วอย่างที่ มส.
ได้มีมติ มส. มีมติว่าคณะสงฆ์มีงานอยู่แล้ว มีกลไกทางการปกครอง ทางการบริหาร ถ้าจะปฏิรูป
กิจการพระพุทธศาสนาก็ขับเคลื่อนปฏิรูปบนภารกิจงานที่คณะสงฆ์ทำอยู่แล้ว ก็คืองาน 6 ด้าน

การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปฯเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติ

ที่มา ๑๐ :การสื่อสารแผนปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาสู่ระดับหน

(ก.ค. - ส.ค. ๒๕๖๐)

บวก 1 เพราะฉะนั้น งาน 6 ด้านบวก 1 นั้นในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปเราเรียกว่า **พันธกิจ** ทำไมจึงเรียกว่าพันธกิจ เพราะที่ใช้ภาษาแผน ถ้าเราเรียกว่าภารกิจ ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจว่า อะไรคือภารกิจ ส่วนงานทั่วไปที่เขาเสนอแผนยุทธศาสตร์เขาเรียกพันธกิจ เราจึงปรับถ้อยคำในการใช้แล้ว

ในที่สุดก็คือว่าเราจะทำอย่างไรเพื่อการขับเคลื่อน เวลาลงไปขับเคลื่อนนั้นก็ต้องสื่อสารให้ท่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการได้ทราบที่ต้องพูดกันมากและก็พูดกันบ่อยๆ เพราะว่าคณะสงฆ์เรายังไม่คุ้นชิน ยังไม่คุ้นชินกับแนวทางการปฏิรูปหรือยุทธศาสตร์ แต่ว่าสิ่งที่คณะสงฆ์ทำอยู่แล้วเป็นงาน routine ก็คืองาน 6 ด้านที่ว่านี้

แต่ว่าพอพูดถึงยุทธศาสตร์ คณะสงฆ์ถามว่าแล้วทำทำไมยุทธศาสตร์ ก็เรียนท่านทั้งหลายว่า **ยุทธศาสตร์** นั้นมันคือเป้าหมายของการทำงานอย่างเป็นระบบและก็ทำไปพร้อมๆ กัน สมมุติว่าปัจจุบันเราอยู่ที่วัดประยูรอีก 5 ปีอยู่ที่นี้ อีก 5 ปี เราต้องการกิจการคณะสงฆ์ไปในทิศทางไหน เราวางเป้าหมายไว้อย่างไร อีก 5 ปีต่อจากนี้ไป การพัฒนาด้านแต่ละด้านจะ

พัฒนาไปในทิศทางไหน สิ่งที่สำคัญก็คือว่าแล้วเราจะทำอย่างไรให้ตัวตรงกลางมันสำคัญว่า How to get there คือจะทำอย่างไร นี่คือนโยบาย ยุทธศาสตร์ ในการวางแผน 5 ปี 10 ปี 20 ปี ข้างหน้า ว่าเราจะพัฒนากิจการของคณะสงฆ์ไปในทิศทางไหนอย่างไร นี่คือนโยบาย ยุทธศาสตร์ ในแผน ยุทธศาสตร์ จึงได้ใช้คำนิยามศัพท์ให้ท่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการได้ทราบว่า พันธกิจมันคืออะไร **ค่านิยม วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ โครงการ** มันคืออะไร ถ้ามองว่าทำไมต้องใช้ศัพท์แสงที่เป็นยุทธศาสตร์ ก็เพราะว่ายุทธศาสตร์นี้เราจะต้องสื่อสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าใจ พูด่ง่ายๆ คือต้องใช้ภาษาแผน ถ้าใช้ภาษาพระเขาไม่รู้เรื่อง แทนที่เขาจะอนุมัติงบประมาณ เขาก็ไม่อนุมัติ นี่คือนโยบายศัพท์ที่เราสื่อสารให้เจ้าคณะพระสังฆาธิการและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ จะเข้าใจหรือไม่เข้าใจก็ต้องทำความเข้าใจ เพราะว่าวันเดียวคงไม่เข้าใจ เขาเรียกว่าต้องสื่อสาร กันบ่อยๆ เพราะฉะนั้นการวางเป้าหมาย การวางวิสัยทัศน์หรือการทำยุทธศาสตร์ ก็เหมือนกับ เดินขึ้นยอดเขาเอเวอเรสต์มันต้องมีระยะขั้นบันไดว่า 5 ปีต่อแต่นี้ไปเราจะทำอะไร 10 ปีต่อแต่นี้ไปเราจะทำอะไร 20 ปีต่อแต่นี้ไปเราจะพัฒนาไปถึงไหน ถ้าเราไม่มีทิศทางไม่มีเป้าหมายเราก็เดินอย่างสะเปะสะปะ ขนาดที่มีเข็มทิศให้เดินแล้วยังเดินสะเปะสะปะเลย ถ้าไม่มีเข็มทิศจะ ยิ่งขนาดไหน เวลาเดินขึ้นเขาถ้าเราเดินสะเปะสะปะก็ไม่รอด เพราะฉะนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ ต้องมีเป้าหมายว่าเราจะเดินขึ้นไปอย่างไรนี่คือกำหนดวิสัยทัศน์

การเริ่มต้นที่ดีเท่ากับสำเร็จไปแล้วครึ่งหนึ่ง ส่วนการทำยุทธศาสตร์ของคณะสงฆ์คือ แนวคิดต้องคำนึงถึงเรื่องอะไรบ้าง ต้องคำนึงถึง 3 เรื่องนี้ก็คือ **พระธรรมวินัย** กฎหมายที่เกี่ยวข้องและจารีตประเพณี ทำแล้วได้อะไร สิ่งที่จะส่งมอบคืออะไร **ด้านปกครอง** สิ่งที่จะส่งมอบคือศาสนบุคคลที่มีคุณภาพ **ด้านศาสนศึกษา** สิ่งส่งมอบคือศาสนทายาท เป็นต้น ส่วนรายละเอียดนั้นท่านสามารถโหลดได้จากข้อมูลเหล่านี้ เพราะฉะนั้นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของการ ดำเนินการทำแผนปฏิรูป หนึ่งในก็คือคณะสงฆ์ได้เต็มๆ สองคือพุทธบริษัท สังคมไทยสังคมโลกมีส่วนได้ในการทำแผนกิจการปฏิรูปพระพุทธศาสนา ทำแล้วผลที่ได้คืออะไร **พระพุทธศาสน มั่นคง โลกนิกรนิรทุกข์** ก็คือมีศีลธรรมมีความสุข และนำสังคมไปสู่สันติสุขอย่างยั่งยืน นี่คือนโยบายที่จะเกิดจากการทำแผนยุทธศาสตร์ นี่คือนโยบาย ที่เกิดขึ้นในการทำรอบในการทำ แผนยุทธศาสตร์ เริ่มตั้งแต่พระธรรมวินัย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง จารีตประเพณี พันธกิจก็คืองาน คณะสงฆ์ 6 ด้าน สิ่งส่งมอบคือสิ่งเหล่านี้ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย และก็ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น นี่คือนโยบายของแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ระยะ 5 ปี เรากำหนดวิสัยทัศน์ไว้ 3 เรื่อง วิสัยทัศน์ในแผนยุทธศาสตร์มี 3 เรื่อง หนึ่งในก็คือพระพุทธศาสนมั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสู่สันติสุขอย่างยั่งยืน ถ้ามองว่าวิสัยทัศน์เหล่านี้มาจากไหน ก็มาจากการทำแผนยุทธศาสตร์

ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน คณะสงฆ์ก็อยู่ในบริบทของสังคมชาติเพราะฉะนั้นเวลาทำแผนยุทธศาสตร์ก็นำเอาหลักคิดในการทำแผนยุทธศาสตร์ 20 ปีมาปรับใช้ มาปรับใช้ในบริบทของคณะสงฆ์ก็คือ พระพุทธศาสนามั่นคง ดำรงศีลธรรม ก็คือให้คนในสังคมมีศีลธรรม

ศีลธรรมไม่กลับมาโลกาวินาศ หลวงพ่อพุทธทาสพูดไว้นานแล้ว และปัจจุบันนี้มันก็จะเป็นอย่างนั้น แล้วก็นำสังคมสู่สันติสุขอย่างยั่งยืน นี่คือวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ส่วนพันธกิจก็คองานของคณะสงฆ์ 6 ด้านบวก 1 คือการพัฒนาพุทธมณฑล มีค่านิยม มีผลลัพธ์ที่จะเกิดเป็นรูปธรรมแล้ว ก็ที่สำคัญคือกำหนดยุทธศาสตร์ ในแผนนี้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 4 ด้าน ถ้ามว่า 4 ด้านพอไหมในการขับเคลื่อนพันธกิจของคณะสงฆ์ 6 ด้านบวก 1 ตอบว่าเกินพอขอให้ขับเคลื่อนอย่างจริงจัง ยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ**สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา** ถ้ามว่าปัจจุบันพระพุทธศาสนาเริ่มสั่นคลอนหรือมีความมั่นคงเหมือนสมัยก่อน ปัจจุบันนี้เริ่มสั่นคลอนเพราะฉะนั้นถ้าบอกว่าพระพุทธศาสนามีความมั่นคงแล้วก็ไม่จำเป็นต้องปฏิรูปก็ได้ เรื่องที่ 2 คือ **ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน** ปัจจุบันกิจการของคณะสงฆ์มีกฎเกณฑ์ กติกา ข้อบังคับมากมาย ถ้ามว่าแล้วทำไมยังไม่มี การขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรมในเรื่องของการพัฒนา ทำไมจึงมีเรื่องราวที่ทำให้เกิดความเสียหายในแวดวงของคณะสงฆ์และพระศาสนา เพราะฉะนั้น ทำอย่างไรจะยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายในตามกฎเกณฑ์ กติกาที่มีอยู่ให้มีคุณภาพมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ก็คือ**พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ** โดยเฉพาะวัดวาอารามต่างๆ เป็นศูนย์รวมขององค์ความรู้ต่างๆ แต่ว่าถ้าเราไม่ได้จัดเก็บองค์ความรู้อย่างเป็นระบบมันก็จะหายไปหมด ทำอย่างไรถึงจะพัฒนาองค์กรอาจจะเรียกว่าวัดก็ได้ ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้เชิงพุทธ สุดท้ายยุทธศาสตร์สุดท้ายก็คือ**ว่ามีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา**

นี่คือ 4 ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การปฏิรูป

เมื่อกำหนดยุทธศาสตร์ 4 ด้านทำอะไรถึงจะขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมายคือ ยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นจึงกำหนดเป็นกลยุทธ์ไว้ 10 กลยุทธ์ 10 กลยุทธ์มีอะไรบ้างตามรายละเอียดนี้ดูให้เห็นง่ายๆว่า 10 กลยุทธ์นั้นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา เราใช้ 2 กลยุทธ์ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำคัญทางพระพุทธศาสนา 2 กลยุทธ์คืออะไร ปลุกศรัทธาในพระพุทธศาสนาและเพิ่มศักยภาพทางปัญญา พุดง่ายๆ คือต้องสอนให้คนมีศรัทธาควบคู่กับปัญญา มันจึงจะทำให้พระพุทธศาสนามีความมั่นคง ถ้ามีศรัทธาอย่างเดียวไม่มีปัญญามันก็มีติดบอดมมง่าย มีปัญญาอย่างเดียวพึ่งพ่่านไม่มีศรัทธา เพราะฉะนั้น ต้องมีศรัทธาและก็มีทั้งปัญญาควบคู่กันไป การสร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนาใช้ 2 กลยุทธ์

นี่ ต่อมาก็คือยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน ก็เน้นที่ การบริการจัดการกิจการของคณะสงฆ์มีอยู่ 4 กลยุทธ์ หนึ่งในก็คือร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล เคยพูดในหลายเวทีว่าภาคี เครือข่ายนั้นไม่ได้หมายความว่าความว่าคณะสงฆ์ ไปมีภาคีเครือข่ายกับภายนอก อย่างเช่น

วิสัยทัศน์ : พุทธศาสน์มั่นคง ดำรงศีลธรรม นำสังคมสันติสุขอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ (Strategy)	๑. สร้างความมั่นคงด้านพระพุทธศาสนา	๒. ยกระดับกระบวนการบริหารจัดการภายใน	๓. พัฒนาผู้องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ	๔. มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา
พันธกิจหลัก (Strategic Pillars)	๑. ปลุกฝังศรัทธาในพระพุทธศาสนา (Embedded Faith)		๒. เพิ่มศักยภาพทางปัญญา (Enable Wisdom)	
กระบวนการภายใน	๓. ร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดสัมฤทธิ์ผล (Become the Strategic Partner)	๔. พัฒนาระบบธรรมาภิบาล (Be a Great Governance)	๕. พัฒนาระบบสารสนเทศ ๔.๐ (Implement Buddhism ๔.๐)	
การเพิ่มขีดความสามารถ	๖. พัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธและนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย (Develop Buddhist Oriented Curriculum and Innovation)		๗. เพิ่มขีดความสามารถทางบุคคล (Ensure Human Capital Readiness)	๘. เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง (Enhance Knowledge Capability)
งบประมาณ	๙. บริหารศาสนสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficient Resources Management)		๑๐. จัดหาแหล่งงบประมาณสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา (Funding Efficiency)	

สสส. เป็นต้น แต่ว่าคณะสงฆ์ควรจะมีเครือข่ายภายใน ถ้ามว่าวัดแต่ละวัดนั้นเคยทำ MOU กันใหม่ น่าจะต้องทำ MOU ในการพัฒนาร่วมกัน วัดในตำบล วัดในอำเภอ ในจังหวัด ในภาคแต่ละภาค นี่คือการสร้างภาคีเครือข่ายให้เกิดขึ้น คณะสงฆ์ไม่สามารถจะอยู่ตามลำพังได้ มันต้องมีภาคีเครือข่ายในการพัฒนาร่วมกัน ที่เรารวมเรียกว่า บวร ส่วนยุทธศาสตร์ต่อมาก็คือพัฒนาระบบธรรมาภิบาล นำระบบธรรมาภิบาลไปในการพัฒนานักิการคณะสงฆ์หรือพัฒนาประเทศ ธรรมาภิบาลเป็นคำใหญ่ที่นำมาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติ ธรรมาภิบาลเป็นอย่างไรจริงๆ คณะสงฆ์น่าจะคุ้นชินกับธรรมาภิบาล แต่ว่าเมื่อนำไปสร้างเป็นองค์ความรู้ทางตะวันตกก็ย้อนกลับมาสื่อสารให้ชาวพุทธได้ทราบ ว่า ธรรมาภิบาลมันคืออะไร ธรรมาภิบาลนั้นโดยสรุปซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ก็ขอสรุปสักประมาณ 4-5 ข้อ ธรรมาภิบาลข้อที่ 1 ก็คือการมีส่วนร่วมอย่างที่ท่านทั้งหลายมาถือว่ามีส่วนร่วม คณะสงฆ์ต้องเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากขึ้น วัดวาอารามต่างๆ เจ้าอาวาสเปิดโอกาสให้ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระสงฆ์ สามเณร ญาติโยม ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาวัด ในการพัฒนานักิการพระศาสนา ข้อที่ 2 ของธรรมาภิบาล เมื่อมีส่วนร่วมแล้วเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมต้องมอบหมายให้ช่วยกันรับผิดชอบ จะรับผิดชอบเป็นรายบุคคลหรือ

รับผิดชอบเป็นองค์คณะเรียกว่ากรรมการก็ได้ ต่อมาคืออะไรทำอะไรก็ตามต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ทั้งในเรื่องงบประมาณ เรื่องการบริหารการเงินรวมถึงเรื่องเชิงนโยบาย โดยเฉพาะเชิงนโยบายนั้นเราไม่ค่อยได้พูดถึงว่ามันคือความโปร่งใสอย่างไร เพราะฉะนั้นผู้บริหารผู้นำระดับสูงจะต้องสื่อสารเรื่องนโยบายให้ประชาคมได้ทราบ มิฉะนั้นเขาจะตามท่านทันอย่างไร เพราะว่าท่านมีนโยบายในการพัฒนาประเทศอย่างไร ในการนำพาคณะสงฆ์อย่างไร นี่คือโปร่งใส เรื่องต่อมาก็คือทำอะไรก็ตามนั้นเราจะต้องยึดกฎเกณฑ์กติกา เรื่องกฎหมาย กฎเกณฑ์กติกาของคณะสงฆ์ก็ยึดพระธรรมวินัยด้วย นี่คือหลักๆ ท่านสามารถนำไปประยุกต์ใช้นี้คือหลักธรรมาภิบาล นอกจากนั้นการทำอะไรก็ตามต้องคำนึงถึงคุณภาพ ประสิทธิภาพ และที่สำคัญก็คือทำแล้วต้องคำนึงถึงระบบคุณธรรม นี่คือย่อๆ ของหลักธรรมาภิบาล ส่วนยุทธศาสตร์ต่อมาก็คือการพัฒนาสารสนเทศ 4.0 ปัจจุบันพระสงฆ์กำลังระดมสรรพกำลังเพื่อรวบรวมฐานข้อมูลพระสงฆ์เรียกว่าเป็น Big Data แต่ว่าตอนนี้ได้ประมาณ 60-70% คือเก็บ เขาเรียกว่ารวบรวมฐานข้อมูลพระสงฆ์ สามเณรทั่วประเทศ ก็มีการออกแบบในการสำรวจกันมาหลายรอบ เคยออกแบบมาต้องการรวบรวมฐานข้อมูลพระสงฆ์ซึ่งสามารถนำไปใช้เกี่ยวกับเรื่องอื่นๆ ได้ ออกมาประมาณ 18 หน้า บางท่านบอกว่ามันมากเกินไปลดลงเหลือมา 2 หน้า ลดลงเหลือ 2 หน้าปัจจุบันก็ยังเก็บได้ประมาณ 70% อันนี้ก็คือปัญหาเรื่องการเก็บฐานข้อมูลของพระสงฆ์ทุกๆ ที่ประชากรพระสงฆ์มีประมาณ 300,000 เดิมทีเดิวนั้นคิดว่าฐานข้อมูลของพระสงฆ์มีอยู่ในมือของสำนักพุทธแล้ว สำนักพุทธบอกว่าไม่เคยทำฐานข้อมูลพระสงฆ์เลย มีแต่จำนวนที่รายงาน เพราะฉะนั้นนี่คือปัญหาว่าทำไมไม่ทำฐานข้อมูลมาตั้งนานแล้วเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการคณะสงฆ์เพื่อประโยชน์ในการที่จะนำไปต่อยอดด้านอื่นๆ ข้อยากที่เก็บฐานข้อมูลก็คือว่าไม่ค่อยได้รับความร่วมมือ แล้วก็มีวิธีการต่างๆ ก็ใช้หลายวิธีก็จึงเลยเสนอว่าการเก็บฐานข้อมูลพระสงฆ์สามเณรในแต่ละวัดมันไม่ใช่เรื่องยากถ้า มส. จะมีมติสั่งการ สั่งการให้เจ้าอาวาสเก็บฐานข้อมูลของพระสงฆ์สามเณรในวัด ถ้าเจ้าอาวาสไม่สามารถเก็บฐานข้อมูล สั่งการให้เก็บฐานข้อมูลพระสงฆ์สามเณรในวัดได้ก็ไม่ว่าจะเป็นทำไม นี่คือข้อง่ายที่สุดเลย สั่งการให้เจ้าอาวาส เจ้าอาวาสเก็บฐานข้อมูล เขาเรียกว่าทำฐานข้อมูลตามแบบฟอร์มที่ มส. เห็นชอบ เพื่อประโยชน์ในการบริหารวัดด้วยว่าใครมาจากไหนมีปัญหาอะไรหรือไม่ เจ้าอาวาสรับรู้ เก็บเป็นฐานข้อมูล เมื่อวัดแต่ละวัดมีฐานข้อมูลของพระสงฆ์สามเณรตั้งแต่แรกบวช พศ. ก็ไปกำหนดว่าให้เก็บข้อมูลตั้งแต่ 1 พรรษาขึ้นไป อาตมาเลยเสนอว่าให้เก็บตั้งแต่วันบวชเลย บวชในพุทธศาสนาก็เก็บฐานข้อมูลไปเลยจะลาสิกขาเมื่อไหร่ก็อีกเรื่องหนึ่ง อย่างน้อยก็รู้ว่าที่มาที่ไปของพระที่มาบวช หรือคนที่มาบวชพระมาจากไหน ถ้าอยู่ต่อไปก็สามารถต่อยอดเรื่องฐานข้อมูลในคณะสงฆ์ต่อไปได้ นี่คือการ

เก็บฐานข้อมูลที่ได้ผล และเมื่อวัดทุกวัดมีฐานข้อมูลแล้ว แล้วฐานข้อมูลไปรวมอยู่ที่ไหนก็ไปรวมอยู่ที่ตำบล ตำบลมีสิทธิ์ดูฐานข้อมูลของวัดทุกวัดในเขตปกครองได้ ตำบลก็รวบรวมฐานข้อมูลทั้งหมดเสนอไปที่เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะอำเภอมีสิทธิ์ดูฐานข้อมูลในเขตปกครองในอำเภอนั้น ทุกอำเภอรวบรวมฐานข้อมูลเสนอสำนักงานเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะจังหวัดมีสิทธิ์ดูฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ ต่อมาก็เสนอมาที่ภาค ที่ มส. เราก็จะได้ฐานข้อมูลครบถ้วน อีกตำแหน่งหนึ่งซึ่งสามารถขับเคลื่อนในการเก็บฐานข้อมูลได้อย่างเป็นรูปธรรมก็คือ พระอูปัชฌาย์พระสงฆ์ สามเณรที่บวชในพระพุทธศาสนาต้องมีพระพระอูปัชฌาย์ นั่นก็หมายความว่าทุกรูปต้องมีสังกัด ถ้ารูปไหนไม่มีสังกัดก็หลักลอย เขาเรียกว่าไม่มีที่อยู่ เพราะฉะนั้นมีพระอูปัชฌาย์ มีเจ้าอาวาสดูแล ก็ 2 ตำแหน่งนี้สามารถที่จะเก็บข้อมูลได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ไม่รู้ทำอย่างไรที่จะขับเคลื่อนให้เจ้าอาวาสทุกวัดเก็บฐานข้อมูลได้ครบถ้วน อันนี้คือสารสนเทศที่กำลังเก็บข้อมูลพระสงฆ์

อีกส่วนหนึ่งก็คือการเสนอให้พระสงฆ์ไปทำบัตรประชาชน ซึ่งส่วนใหญ่ปัจจุบันก็เริ่มทำเป็นจำนวนมาก เรื่องทำบัตรประชาชนอาจจะเป็นนโยบายของคณะสงฆ์แต่ว่ามันต้องสื่อว่าทำแล้วท่านได้รับประโยชน์อย่างไร ในการที่จะใช้ฐานข้อมูลบัตรประชาชนไปต่อยอดอย่างอื่น บางรูปบอกว่าทำฐานข้อมูลแล้วเดี๋ยวเขาจะเข้าถึงข้อมูลของส่วนตัวของท่าน แต่ละรูปนั้นมีฐานข้อมูลอยู่แล้ว ถ้าเขาจะตามท่านมันมีข้อมูลอยู่ที่กระทรวงมหาดไทยอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นไม่ต้องกลัว ต้องสื่อว่าไปทำฐานข้อมูลแล้วท่านจะได้สิทธิประโยชน์อย่างไร อย่างเช่น ธรรมนุญสุภาพะมีฐานข้อมูลแล้วสามารถที่จะไปตรวจสอบว่าการใช้ชีวิตของท่านเป็นอย่างไร รวมทั้งเรื่องการศึกษา และด้านอื่นๆ แม้แต่การเดินทางปัจจุบันก็จำเป็น เขาไม่ดูใบสุทธิแล้ว เขาดูว่าบัตรประชาชนหรือไม่ก็ passport นี่คือฐานข้อมูล ยุทธศาสตร์ต่อมาก็คือการพัฒนาหลักสูตรเชิงพุทธ และนวัตกรรมวิชาการให้ทันสมัย นี่ก็คือขบวนการพัฒนาเรื่องการศึกษา จะปรับปรุงหลักสูตรหรือกระบวนการจัดการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนอย่างไรให้มันเป็นวิชาการและทันสมัย นี่คือขบวนการยกระดับบริหารจัดการภายใน พุดง่ายๆ คือการยกเครื่องในการบริหารกิจการคณะสงฆ์และกิจการพระพุทธศาสนา ส่วนยุทธศาสตร์ที่ 3 คือพัฒนาองค์ความรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้เชิงพุทธ มีอยู่ 2 กลยุทธ์ก็คือเพิ่มขีดความสามารถศาสนบุคคล ก็หมายความว่าถ้าเราจะมอบหมายให้พระสงฆ์ไปทำหน้าที่อะไร อย่างเช่น มีงาน 6 งาน ถ้ามอบหมายให้ท่านมาทำด้านสาธารณสงเคราะห์ก็ต้องให้ความรู้ท่าน ให้ความรู้ว่าการบริการสาธารณสงเคราะห์ควรจะมีความรู้เรื่องอะไรบ้าง ให้ความรู้ในแต่ละด้านและก็มอบหมายให้ท่านไปทำหน้าที่นั้นๆ ปัจจุบันเรามีการศึกษาของคณะสงฆ์หรือมีกิจกรรมอื่นใดก็มีการอบรมกันเป็น

หลักสูตรระยะสั้นเพื่อให้เกิดความรู้ แต่ว่าในอนาคตการพัฒนาศาสนบุคคลต้องเป็นรูปธรรม ต้องการให้พระสงฆ์ไปทำงานด้านไหน 6 ด้านนี้ต้องให้ท่านเรียนรู้และสามารถที่จะไปทำงานได้อย่างมีคุณภาพเป็นการพัฒนาขีดความสามารถศาสนบุคคล ส่วนกลยุทธ์ต่อมาก็คือการสร้างองค์ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาให้เข้มแข็ง วัดวาอารามต่างๆ ต้องจัดเก็บองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ เรียกว่า KM KM คือ ระบบการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ ความรู้ที่มีอยู่ในพวกเราทั้งหลายหรือครูบาอาจารย์ บุรพาจารย์ รวมเรียกว่าปัจเจกปัญญาหรือความรู้เฉพาะตน แต่ถ้ามาจัดเก็บอย่างเป็นระบบสามารถสื่อให้สังคม สื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้เข้าถึงเราเรียกว่าสาธารณปัญญา แปลว่าความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ ทำอย่างไรที่จะจัดเก็บข้อมูลให้มันเป็น KM ให้สามารถเข้าถึง อนุชนรุ่นหลังเข้าถึงได้ อันนี้ก็คือการจัดการความรู้ ยุทธศาสตร์ที่ 4 มีทรัพยากรเพียงพอในการขับเคลื่อนกิจการพระพุทธศาสนา มีอยู่ 2 กลยุทธ์ หนึ่งก็คือบริหารสาธารณสมบัติอย่างมีประสิทธิภาพ คำว่าสาธารณสมบัติ หมายถึงสมบัติของวัด เรียกว่าสาธารณสมบัติวัด อีกส่วนหนึ่งเรียกว่าสาธารณสมบัติกลาง เป็นสมบัติกลางๆ ที่สามารถนำไปบริหารจัดการวัดได้ แต่ว่าส่วนใหญ่สาธารณสมบัติกลางก็เก็บไว้เฉยๆ ไม่รู้ว่าจะนำมาใช้หรือไม่อย่างไร ไม่มีการรายงาน สื่อให้สังคมคณะสงฆ์ได้ทราบว่าจะนำมาบริหารจัดการพัฒนาคณะสงฆ์อย่างไรแล้วเก็บไว้ทำไม ส่วนต่อมาก็คือจัดหาแหล่งงบประมาณ สนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนา ที่เราทำแผนนี้ส่วนหนึ่งก็เพื่ออะไร เพื่อนำแผนนี้ไปสื่อ ไปเสนอ เพื่อให้มีการจัดสรรงบประมาณบางส่วน มาสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนาตามแผนยุทธศาสตร์ที่ผ่านมานั้นภาครัฐสนับสนุนงบประมาณผ่านมาที่ พศ. พศ. ก็สนับสนุนงบประมาณให้แก่คณะสงฆ์เป็นเบี้ยหัวแตก การสร้างโบสถ์ วิหาร ศาลา การเปรียญ คณะสงฆ์ได้มาอย่างไร ต้นทุนทางสังคม ศรัทธาของชาวบ้าน ศรัทธาของชาวบ้าน มันก็ขึ้นอยู่กับกระเป๋ายาตีโยม ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นการจะสร้างโบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ ให้เสร็จตามเป้าหมายมันทำไม่ได้ เพราะขึ้นอยู่กับศรัทธาของชาวบ้าน หรือขึ้นอยู่กับว่าพระคุณเจ้าจะสร้างศรัทธาให้ชาวบ้านเคารพนับถือหรือไม่ แต่ว่าทำอย่างไรที่ภาครัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณบางส่วนมาเพื่อสนับสนุนกิจการพระพุทธศาสนาอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ได้ปล่อยให้พระคุณเจ้าแสวงหางบประมาณ หรือขอบริจาคมาโดยลำพัง อย่าลืมว่าคณะสงฆ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม การพัฒนาคณะสงฆ์ก็คือว่าเป็นการพัฒนาประเทศชาติเหมือนกัน อย่าคิดว่าคณะสงฆ์มีต้นทุนทางสังคมแล้วไม่ได้จัดสรรงบประมาณมาให้พระสงฆ์ แต่ว่าที่ผ่านมาจะบอกว่าไม่จัดสรรก็ไม่ได้นะเนื่องจากว่าเราไม่มีแผน ปัจจุบันนี้เรามีแผนแต่ว่าสำนักพุทธก็ยังขำอยู่ แทนที่จะเอาแผนนี้ไปเสนอเพื่อขอของงบประมาณมาสนับสนุน ปัจจุบันนี้ยังไม่ถึงไหนเลย ทำแผนให้เสร็จเรียบร้อย บอกสำนักพุทธบอกว่าช่วยบูรณาการเสนอไปในนามสำนัก

พุทธ เพราะคณะสงฆ์เสนอโดยตรงไม่ได้ สำนักพุทธก็ยังไม่ได้เสนอเลย ปัจจุบันนี้เข้าปีงบประมาณ 2563 ก็ยังเป็นงบประมาณเดิมอยู่ เพียงแต่ว่างบประมาณเดิมที่ได้รับจัดสรรมาอุดหนุนคณะสงฆ์ก็มาบูรณาการกับโครงการเชิงยุทธศาสตร์ซึ่งก็ไม่ได้เต็มรูปแบบ นี่คือการเข้าใจในการที่จะสื่อสารเรื่องงบประมาณ เพราะฉะนั้น คณะสงฆ์ไม่ต้องการงบประมาณเต็มรูปแบบ 100% เพราะว่ามีต้นทุนทางสังคม แต่ว่าทำอย่างไรภาครัฐจะสนับสนุนงบประมาณเพื่อการคณะสงฆ์บ้าง เพื่อไม่ให้คณะสงฆ์นั้นต้องชวนชววยมากเกินไป เอาเวลาไปเทศน์ไปสอนบ้าง เหมือนอย่างวัดประยุร ผู้สร้างวัดประยุรมาคูแลสร้างวัดประยุรและกัณฐ์แลรักษาบำรุงรักษา พระไม่ต้องทำอะไรมีหน้าที่เทศน์อย่างเดียวสมัยก่อนนี้ วัดประยุรจึงเป็นแหล่งนักเทศน์ เป็นที่มาของสโลแกนว่าถ้าอยากเป็นนักเทศน์ให้อยู่วัดประยุร อยากเป็นเจ้าของคุณให้อยู่วัดมหาธาตุ อยากเป็นนักปราชญ์ให้อยู่วัดสามพระยา อยากเป็นมหาให้อยู่วัดเบญจมบพิตร สโลแกนนั้นมีมาร้อยปีแล้ว

เมื่อก่อนนี้คณะสงฆ์วัดประยุรมีหน้าที่เทศน์ไม่ต้องมีงบประมาณมาซ่อมมาสร้างเหมือนปัจจุบัน ก็จะมีเวลาในการที่จะสื่อสารถ่ายทอดองค์ความรู้ทางพระศาสนา หรือพระธรรมคำสอน เขาเรียกว่าเรื่องเทศน์ให้ชาวบ้านได้เรียนรู้ ได้ติดตามและนำไปปฏิบัติ นี่คือนโยบายทั้ง 4 ด้าน เมื่อเรามียุทธศาสตร์แล้ว สิ่งก็ตามมาก็คือการขับเคลื่อน การขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์ซึ่งกำหนดโครงการเชิงยุทธศาสตร์ไว้ 13 + 1 หรือ **14 โครงการ**มีอะไรบ้างเดี๋ยวท่านเจ้าคุณพระเทพเวทีจะได้มาบูรณาการเวทีในเวทีต่อไปผ่านไป แผนนี้กำหนดไว้ 5 ปี เป็น Roadmap 5 ปี ตอนนี้ได้ไปสื่อสารเพื่อให้เกิดความรับรู้เข้าใจปฏิบัติมอบหมายถ่ายทอดนโยบายสู่การปฏิบัติ ติดตามประเมินผลอย่างเป็นระยะๆ คืบหน้าบ้างไม่คืบหน้าบ้าง แต่ว่าบางส่วนคืบหน้าไปอย่างเช่นด้านสาธารณสงเคราะห์มีความคืบหน้าด้านอื่นๆ ก็ค่อยเป็นค่อยไป นอกจากนี้ยังกำหนด Roadmap 20 ปี เป็นระยะที่ 1 ที่ 2 ที่ 3 ที่ 4 ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ส่วนโครงการเชิงยุทธศาสตร์นั้นมี 14 โครงการ โครงการนี้ฝ่ายปกครองรับผิดชอบ มีอยู่ 3 โครงการ 1 2 3 ส่วนฝ่ายศาสนศึกษารับผิดชอบ 2 โครงการ 1 2 ฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ก็รับผิดชอบ 2 โครงการ 1 2 ฝ่ายเผยแผ่ก็รับผิดชอบ 2 โครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้ากับวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์ 2 โครงการ ฝ่ายสาธารณูปการก็รับผิดชอบ 2 โครงการ คำว่ารับผิดชอบหมายถึงกรรมการที่ มส. ตั้งมารับผิดชอบขับเคลื่อนนี้ เขาเรียกว่าเป็นหลักในการขับเคลื่อน ส่วนคณะสงฆ์ที่ตั้งกรรมการฝ่ายต่างๆ ก็สานงานที่คณะกรรมการได้สื่อสารให้นำไปสู่ปฏิบัติ หรือนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ส่วนด้านสาธารณสงเคราะห์รับผิดชอบงานอะไร 2 โครงการ คือ **โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย** และ**โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม** ที่เรากำลัง

มาสื่อสารอยู่ในปัจจุบันนี้ นี่คือบทบาทที่คณะกรรมการของ มส. ได้มีส่วนในการรับผิดชอบและ
 ก็ขับเคลื่อน ส่วนพุทธมณฑลนั้นเป็นหน้าที่ของสำนักพุทธ จะได้ไปพัฒนาเพื่อทำอะไรให้มี
 พุทธมณฑลจังหวัดต่างๆ ปัจจุบันนี้เกิดพุทธมณฑลจังหวัดต่างๆ ในบางจังหวัด ถ้ามองที่มาของ
 งบประมาณมาจากไหน ก็ส่วนใหญ่บริจาค ส่วนหนึ่งก็เป็นงบประมาณจังหวัดและก็มีประมาณไม่
 ก็จังหวัด ทำอย่างไรที่จะวางแผนและพัฒนาให้มีอนุพุทธมณฑลหรือพุทธมณฑลทุกจังหวัด
 เหมือนอย่างที่บ้านศาสนาเขากำลังขับเคลื่อนไปสร้างศาสนสถานในแต่ละจังหวัด และได้รับ
 จัดสรรงบประมาณ ทำไม่จึงได้จัดสรรงบประมาณเพราะเขามีแผน มีกฎหมายรองรับ แต่ว่าเรา
 มีแผนเรายังไม่ค่อยขับเคลื่อนเลย เพราะฉะนั้น ก็จะตามไม่ทันเขาอันนี้คือเป้าหมายการพัฒนา
 พุทธมณฑลส่วนแผนปฏิบัติการประจำปี ถ้าอยากรู้ข้อมูลต่างๆ ไปดูในเว็บไซต์ของ คพพ.ได้
 รายละเอียดอยู่ในนี้ทั้งหมด ทั้งเรื่องคำบรรยาย เรื่องข้อมูล ฐานข้อมูลอยู่ในนี้ทั้งหมด สิ่งที่จะ
 ผাগท่านทั้งหลายไป ปัจจุบันทำดีอยู่แล้วขับเคลื่อนและเป็นรูปธรรม แต่ว่าการยกระดับงาน
 สาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมที่ยั่งยืนควรจะทำอะไรต่อไป ซึ่งเมื่อช่วงเช้านี้ท่านเจ้าคุณพระมงคล
 วชิรากรได้มาเล่าให้ฟังบ้างแล้วว่ากำลังจะทำอะไร ซึ่งเดี๋ยวท่านอาจจะต้องขึ้นมาแล้วก็สื่อสาร
 ขับเคลื่อนให้ท่านเข้าใจ สิ่งที่จะผাগไว้ก็คือว่าการยกระดับงานสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมที่
 ยั่งยืนต้องทำอย่างเป็นระบบอย่างไร พัฒนาระเบียบกระบวนการคู่มือการทำงานด้านสาธารณ
 สงเคราะห์มีอะไรบ้าง ทำให้มันเป็นรูปธรรมก็คือระเบียบการให้การสาธารณสงเคราะห์มีอะไร
 บ้าง ของคณะสงฆ์ ของภายนอกและก็มีมาตรฐานการสาธารณสงเคราะห์ควรจะเป็นอย่างไรนี้
 ผাগเป็นการบ้าน ระเบียบการจัดสรรงบประมาณและการระดมทุน ปัจจุบันนี้ด้านสาธารณ
 สงเคราะห์ก็ระดมทุนเพื่ออะไร เพื่อช่วยกิจการเฉพาะเรื่องในยามวิกฤติอย่างเช่น ภาวะน้ำท่วม
 อุทกภัยอะไรต่างๆ คู่มือการบริหารกองทุนถ้ามี การบริหารกองทุนสาธารณสงเคราะห์
 กระบวนการตรวจสอบและการประเมินผล อันนี้คือแนวทางการบริหาร เรื่องที่สองคือยกระดับ
 พระนักพัฒนาที่มากุยกัณอยู่ในปัจจุบัน ยกกระดับพระนักพัฒนาแล้วสนับสนุนผู้มีจิตอาสาเพื่อ
 สังคม ทำอะไรบ้าง กระบวนการพัฒนาพระนักพัฒนาจะมีกระบวนการอย่างไร กระบวนการ
 ส่งเสริมพระธรรมจิตอาสาเราใช้จิตอาสาแต่ว่าของพระน่าจะเพิ่มธรรมะไป **ธรรมจิตอาสา** จิต
 อาสา นั้นพระเดชพระคุณเจ้าคณะใหญ่หนกลางได้พูดให้ฟังเมื่อเช้า ทำจิตอาสานั้นต้องคำนึงถึง
 3 เรื่อง ถ้าไม่ใช่ 3 เรื่องก็ไม่ใช่จิตอาสา จิตอาสาต้องประกอบด้วย **1. ทำด้วยความสมัครใจ**
 อย่างที่ท่านทั้งหลายมาทำอยู่ในขณะนี้เรียกว่าทำด้วยความสมัครใจ **2. ทำแล้วต้องไม่หวังสิ่ง**
ตอบแทน ไม่หวังลาภยศ สรรเสริญ จะได้พระครูเจ้าคุณเมื่อไหร่อันนั้นมันผลพลอยได้ทำแล้ว
 เดียวก็ตามมาเอง และเรื่องที่ **3. ทำเพื่อเป้าหมายที่สำคัญ เป้าหมายส่วนรวม** นี่คือจิตอาสา

นอกจากนี้ก็คือกระบวนการสาธารณสงเคราะห์ในภาวะปกติ บางที่เราไปช่วยในยามคับขันน้ำท่วม ไฟไหม้ หรือเกิดภัยพิบัติต่างๆ ก็เอโลกันไปช่วย แต่ว่าหลังจากนั้นหายเจ็บหมดเลย อยู่ในพื้นที่ต้องแบกภาระตอนที่ภัยพิบัติ ข้าวของเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคสาธารณูปโภคเต็มหมด แต่เราไม่รู้จะใช้อย่างไร ไม่รู้จะทานอย่างไรไฟฟ้าไม่มี กองกันพะเนินเทินทึกแต่ว่าหลังจากนั้นหายหมด ทำอย่างไรที่จะไปช่วยเขาพัฒนาอย่างยั่งยืน ช่วงหลังที่น้ำลดแล้วมันเป็นความทุกข์มาก นอกจากนี้ก็คือกระบวนการสาธารณสงเคราะห์ในภาวะวิกฤติ อย่างเช่น น้ำท่วม เป็นต้น นี่คือการยกระดับพระนักพัฒนาและสนับสนุนจิตอาสาเพื่อสังคม อีกเรื่องหนึ่งก็คือรวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ในพื้นที่รูปแบบต่างๆ ซึ่งท่านเจ้าคุณพระมงคลวิรากรได้ปรารภให้ฟังก่อนที่จะขึ้นเวทีว่าขณะนี้กำลังรวบรวมในทุกพื้นที่ที่เราไปจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อนำมาเป็นคู่มือสื่อสารว่าคณะสงฆ์โดยเฉพาะด้านสาธารณสงเคราะห์ทำอะไรกันบ้าง กระบวนการรวบรวม วิธีปฏิบัติงานด้านสาธารณสงเคราะห์เวทีนี้อาจจะเป็นเวทีหนึ่งซึ่งจะช่วยกันนำเสนอ กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านสาธารณสงเคราะห์ เมื่อมีองค์ความรู้เราจะถ่ายทอดไปสู่สังคมอย่างไร นี่คือการยกระดับโครงการ เพราะฉะนั้นก็ฝากเป็นฐานข้อมูลในการที่จะให้ท่านร่วมคิด ร่วมทำกันต่อไปในช่วง 1

ชั่วโมง หรือ 2 ชั่วโมงต่อจากนี้ไป สุดท้ายการขับเคลื่อนงานจะสำเร็จหรือไม่มันต้องมีปัจจัยเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จไม่ใช่เฉพาะด้านสาธารณสงเคราะห์เท่านั้น ด้านอื่นๆ ก็เหมือนกัน โดยเฉพาะอื่นๆ ตอนนี้นี้ยังไม่ค่อยขยับเขยื้อน บางทีติดปัญหาเรื่องนู้นเรื่องนี้ แต่ว่าต้องชื่นชมว่าผู้ที่รับผิดชอบงานด้านสาธารณสงเคราะห์มีการขับเคลื่อนไปอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ก็ได้ภาคีเครือข่ายมาช่วยสนับสนุน ถ้าฟังพระสงฆ์ก็ไปลำบากเหมือนกัน ถึงแม้จะมีความคิด มีแนวทาง แต่ที่ไม่มีผู้สนับสนุนก็เดินทางลำบาก ปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จก็คือ มีเป้าหมายร่วมรวมน้ำใจเป็นหนึ่งเดียว ไม่ว่าจะท่านจะอยู่ภาคไหนอย่างไร ขับเคลื่อนเรื่องนี้ต้องมีทิศทางเป้าหมายชัดเจนเป็นหนึ่งเดียว เรียกว่ามีเอกภาพ พัฒนาความเชี่ยวชาญในทุกๆ ด้าน ก็หมายความว่าพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำเรื่องนั้นๆ ให้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการ สามารถไปขับเคลื่อนงานนั้นๆ ได้อย่างมีคุณภาพ ปรับโครงสร้างกระบวนการบริหารองค์กรให้ทันสมัย ถ้าการบริหารมันทะอะทะก็ปรับรูปแบบวิธีการทำอะไรให้มันขับเคลื่อนไปได้อย่างคล่องตัว มีทรัพยากรพร้อมใช้งาน มีทั้งทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรพร้อมที่จะขับเคลื่อนงานที่ท่านปฏิบัติหน้าที่อยู่ และสุดท้ายก็คือต้องมีการติดตาม มีการประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อมาทบทวนว่าสิ่งที่ทำไปแล้วนั้นมีคุณภาพหรือไม่มีคุณภาพ มีปัญหาหรือมีอุปสรรคอย่างไรเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขและก็นำผลการให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไป นี่คือภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ต่อแต่นี้ไปก็ฝากเรื่องนี้เป็นภาระบ้านให้ท่านทั้งหลายได้ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันเสนอแนวทางว่าการทำงานโดยเฉพาะงานด้านสาธารณสงเคราะห์ให้เป็นรูปธรรมนั้นจะต้องทำกันอย่างไร ที่นำเสนอนี้เป็นแค่กรอบ แต่ว่าก็ขอฝากไว้ว่าไม่ว่าจะทำงานด้านไหนอย่างไรมันต้องดูที่เป้าหมาย สิ่งที่ท่านทำมันอยู่ในแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ก็ต้องทำให้บรรลุเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ เพราะงานของคณะสงฆ์ที่มีความสำคัญ 2 งานเรียกว่าเป็นงานเชิงรุกก็คืองานศึกษาสงเคราะห์กับงานสาธารณสงเคราะห์ เพราะฉะนั้นสิ่งที่ท่านทำคืองานเชิงรุกของคณะสงฆ์ ส่วนงานอีก 4 งาน งานปกครอง งานศาสนศึกษา งานเผยแผ่ งานสาธารณูปการ เป็นงาน routine ของคณะสงฆ์ที่ทำอยู่แล้วตาม พรบ.เดิม ตอนหลังมาเพิ่มเติมอีก 2 งานเป็นงานเชิงรุกของคณะสงฆ์ ก็คืองานศึกษาสงเคราะห์กับงานสาธารณสงเคราะห์ งานศึกษาสงเคราะห์ก็คือกลุ่มเป้าหมายคือเด็กเยาวชนคนทั่วไป ต่างกับศาสนศึกษาซึ่งกลุ่มเป้าหมายคือพระสงฆ์ นี่คือภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์ก็หวังว่าจะเป็นประโยชน์ที่ท่านเจ้าคณะพระสังฆาธิการ และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลงานด้านสาธารณสงเคราะห์ได้คิดต่อ คิดต่อและก็ต้องยึดเพื่อให้เป็นไปตามปณิธาน สืบสานรักษา ต่อ ยอด ก็หวังว่าจะเป็นประโยชน์ในการที่จะทำงานต่อไป

ก็ขออนุโมทนาทุกรูปทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ ในที่สุดนี้ก็ขอพรจากคุณพระศรีรัตนตรัย ขอพรจากหลวงปู่พระพุทธานาคศักดิ์สิทธิ์ พระศักดิ์สิทธิ์ประจำวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร และพระบรมสารีริกธาตุและบุญกุศลจรรยาสมาปฏิบัติทั้งปวงที่ท่านทั้งหลายได้ร่วมกันบำเพ็ญ ให้เป็นไปแล้ว จงมารวมกันเป็นตบะเป็นเดชะพลวปัจฉัย อำนวยพรให้ทุกรูปทุกท่านมีความสุข ความเจริญ เจริญยิ่งๆ ขึ้นไปในร่มธรรมแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย คืออายุ วรรณะ สุขะ พละ ยิ่งด้วยปฏิภาณธนสารสมบัติ คุณสารสมบัติ ธรรมสารสมบัติ นึกปรารถนาสิ่งใดที่ชอบประกอบด้วยธรรม ขอความปรารถนานั้นๆ จงพลันสำเร็จ สมโนรถ มุ่งมาตปรารถนาจงทุกประการ ตลอดกาลนาน เทอญฯ

เวทีสัมมนา
การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่าย
คณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก
โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ

กำหนดการ

วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2562

สถานที่

ณ ห้องประชุมอาคารสิริภักดีธรรม
วัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร กรุงเทพมหานคร

พระเทพเวที เจ้าคณะภาค 6 คณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา – เรามาประชุมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาในส่วนของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเป็นหนึ่งในหกฝ่ายของคณะสงฆ์ และวัตถุประสงค์ของการประชุมในวันนี้ ผมได้สอบถามผู้ที่ดำเนินการจัดให้มีขึ้น คือท่านเจ้าคุณพระมงคลวรารักษ์ คือต้องการให้เจ้าคณะผู้ปกครองกับคณะสงฆ์ พระสงฆ์ที่ทำการพัฒนาในด้านสาธารณสงเคราะห์มาแต่เดิม มาทำความเข้าใจและรู้จักกัน แล้วจะได้สอบถามถึงงานที่พระสงฆ์นักพัฒนาได้กระทำอะไรไปบ้าง เพื่อจะได้ปรับงานที่ท่านทั้งหลายทำอยู่นั้นเป็นไปตามนโยบายของคณะสงฆ์ อันนี้คือวัตถุประสงค์ที่การประชุมในวันนี้ เพราะฉะนั้นก็เลยนิมนต์เจ้าคณะผู้ปกครองมาตั้งแต่เจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด บวกกับอีกกลุ่มหนึ่งที่สนับสนุนงานเจ้าคณะผู้ปกครองก็คือ ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของจังหวัดเพื่อมารับทราบ รับรู้งานที่พระสงฆ์นักพัฒนาที่ท่านได้ทำงานในด้านสาธารณสงเคราะห์อยู่ตรงไหนตรงนี้ ซึ่งท่านได้ทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์มาตั้งแต่ยังไม่มี การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา หลายท่านก็ทำมาสิบสามสิบปีแล้ว โดยการได้งบประมาณจากองค์กรภาคีเครือข่ายก็คือหน่วยงานที่ขึ้นอยู่กับ 3 ท่านนี้แหละ เขาเรียกว่าพี่น้องตระกูล ส. และก็ได้รับงานโดยได้รับสนับสนุนจากพี่น้องตระกูล ส. เหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็น สปสช. สช. สสส. อะไรต่างๆ นี้ ซึ่งก็ให้งบประมาณสนับสนุนพระนักพัฒนามาโดยลำดับ และท่านก็ไปทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์ แต่พอถือว่าตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา คณะสงฆ์ทำการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา และก็จะมีปฏิรูปอยู่ 6 ด้าน หนึ่งในนั้นก็คืองานด้านสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งมีเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

จึงเป็นที่มาของการจัดประชุม ซึ่งเรียกว่าองค์กรภาคีเครือข่าย รับผิดชอบโดยฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ก็คือท่านเลขาธิการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม นั่นก็คือท่านเจ้าคุณมงคลวิจิตร ท่านเป็นตัวเชื่อม เป็นตัวประสานให้เจ้าคณะผู้ปกครองกับพระนักสังฆมสงเคราะห์ทั้งหลายมาพบกัน ที่ประชุมในวันนี้คือวัตถุประสงค์ มาทราบ มารู้ว่าจังหวัดของตัวเอง ภาคของตัวเองมีพระนักสังฆมสงเคราะห์ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากพี่น้องตระกูล ส หรือองค์กรภาคีเครือข่ายมาลำดับที่ไปทำงานนั้นให้เจ้าคณะผู้ปกครองได้เห็นหน้าเห็นตา เพราะที่แล้วมาการทำงานของเจ้าคณะ การทำงานของพระนักพัฒนามักจะทำอยู่ในส่วนของตัวเอง แล้วฝ่ายพี่น้องตระกูล ส ทั้งหลายนี้ก็สนับสนุนมาโดยลำดับแล้วถามว่าคณะสงฆ์ทราบไหม คำตอบก็คือทราบบ้างไม่ทราบบ้าง พอทราบบ้างไม่ทราบบ้าง บางทีถ้าท่านมีอุดมคติในทางนั้นก็ไม่สน คณะสงฆ์จะทราบหรือไม่ทราบ เจ้าคณะผู้ปกครองจะทราบหรือไม่ทราบก็ไม่ใช่ไร เพราะท่านมีอุดมคติในการทำงานอยู่แล้ว แต่บางทีคนทำงานก็ทำงานเพื่อคณะสงฆ์ ความภูมิใจรางวัลคุณงามความดีมันไม่ไปสื่อถึงเจ้าคณะผู้ปกครอง ทั้งๆ ที่ท่านก็ทำงานเพื่อคณะสงฆ์ เพราะฉะนั้นเมื่อมีการปฏิรูปตรงนี้ก็เกิดขึ้นก็เป็นสื่อการจูนกันระหว่างเจ้าคณะผู้ปกครองกับพระสงฆ์นักพัฒนา โดยมีพี่น้องตระกูล ส และเลขาธิการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดขึ้น ผมพูดวัตถุประสงค์ของการดำเนินการที่มีขึ้นในวันนี้ ผมเข้าใจว่าเดี่ยวสิ้นสุดรายการนี้ก็เขาจะต้องลงทะเบียนว่าในคณะสงฆ์หนกลางมีอยู่ที่จังหวัด ในแต่ละจังหวัดมีพระสงฆ์นักพัฒนาที่ดำเนินการอยู่ควรจะต้องแจ้งให้เจ้าคณะจังหวัดทราบเพื่อจะได้มาสนองงานคณะสงฆ์ให้ตรงกับนโยบายของการปฏิรูป ถ้าพระนักพัฒนาที่อยู่ที่นี่ ถ้าเข้าใจอย่างนี้มันถึงจะเป็น outcome หรือผมสัมฤทธิ์ของการประชุม มิฉะนั้นก็นิ่งฟังกันอยู่ตลอด และก็ไม่มีใครทำอะไรต่อ คณะสงฆ์ผู้ปกครองก็ไม่มีกลยุทธ์อย่างไร จะมีเทคนิคส่งเสริมให้กำลังใจอย่างไร หรือจะมีข้อเสนอแนะอย่างไรก็เป็นเรื่องของเจ้าคณะผู้ปกครองจะไปแนะนำหรือจะไปส่งเสริมให้กำลังใจสนับสนุนในสิ่งที่เขาทำอยู่ หรือถ้าเห็นว่าจังหวัดของตัวเองนั้นมีนักพัฒนาที่ทำอยู่ หรือไม่มีหรือมีแล้วไม่เพียงพอ ก็อาจจะต้องมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างเจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์กับพระสงฆ์นักพัฒนา ซึ่งท่านอาจจะเห็นแววใครที่มีนั้น เขาก็มีเครือข่ายขยายไปก็มาร่วมกันทำงานคณะสงฆ์ จึงเป็นที่มาของการประชุมเสวนาในวันนี้

ในโครงการที่ 5 เรียกว่า **โครงการร่วมมือภาคีเครือข่าย** ซึ่งเป็นโครงการที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์เป็นผู้รับผิดชอบในจำนวน 13 โครงการของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ถ้าหลวงพ่อดูข้างนอกทั้งหมดนี้ วงกลมนอกสุดคือผู้รับผิดชอบ 6+1 ว่าใครรับผิดชอบอะไร ถ้าวงกลมเข้ามาอีกชั้นหนึ่งก็จะเป็นงานปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา 13 โครงการ 1.โครงการ

ศึกษาเพื่อสังคม 2. โครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้า 3.โครงการวิปัสสนาเพิ่มทุนมนุษย์ 4.โครงการยกระดับการศึกษาพระปริยัติธรรม โครงการที่ 5 คือร่วมมือภาคีเครือข่าย โครงการที่ 6 โครงการธรรมาภิบาล โครงการที่ 7 นวัตกรรมเชิงพุทธ โครงการที่ 8 ยกขีดความสามารถศาสนบุคคล โครงการที่ 9 KM ทำฐานข้อมูล รวบรวมฐานข้อมูล โครงการที่ 10 คือการให้วัดแต่ละวัดนั้นไปทำบัญชีวัดและบัญชีศาสนสมบัติของวัด โครงการที่ 11 คือสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม โครงการที่12 คือ โครงการจัดทำฐานข้อมูลให้พระภิกษุสามเณรมีฐานข้อมูลและแนะนำพระภิกษุสามเณรไปทำบัตรประจำตัวประชาชน โครงการที่ 13 คือโครงการวัดประชารัฐสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5ส. โครงการที่ 14 คือโครงการพุทธมณฑลต่างจังหวัด โครงการทั้ง 14 โครงการนี้เป็นโครงการที่คณะสงฆ์เอามาให้ดำเนินการในรูปแบบของการปฏิรูป ท่านอาจจะถามว่าก็โครงการเหล่านี้มันก็เหมือนๆ ทำอยู่แล้ว ทำไมจะต้องมาทำอะไรอีกคือข้อแตกต่างมันต่างกันนิดหนึ่งคือว่ามันทำอยู่แล้วแหละ อย่างโครงการที่ 8 เพิ่มขีดความสามารถของศาสนบุคคล เราก็ทำกันอยู่มาเป็นทุกปีๆ เขาเรียกว่าการประชุมตามมติมหาเถรสมาคม การประชุมตามมติมหาเถรสมาคมแล้วทำไมจะต้องเอามาเข้าปฏิรูปด้วยล่ะ คำตอบก็คือการทำงานที่แล้วมาของเรา

นี้บอกตรงๆ ว่าไม่ได้ทำงานเป็นแผน เป็นยุทธศาสตร์ เป็นการทำงานที่มีระบบต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ทำแล้วก็ทิ้งแล้วก็ไม่มีการติดตามผล ไม่มีการประเมินผล เพราะฉะนั้นคณะสงฆ์ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ท่านจะรวบรวมงานเก่าคณะสงฆ์บวกกับงานในเชิงพัฒนา เอามารวมกันแล้วจัดเป็นแผนปฏิรูป โดยเป็นแผนฉบับที่ 1 ซึ่ง set ไว้สำหรับปี 2560-2564 เมื่อเสร็จ 2564 ก็เขาเรียกว่ามาวิเคราะห์ว่า การที่คณะสงฆ์ทำงานแบบมีแผน มีเชิง มีกลยุทธ์ มียุทธศาสตร์ ไม่ใช่ทำทิ้งทำขว้าง ประชุมกันแล้วก็ประชุมทิ้งประชุมขว้าง ไม่ประเมินผล ไม่ติดตามผล ไม่เอามาวิเคราะห์ผล ไม่เอามาวางแผนเพื่อพัฒนานี้ จะเป็นอย่างไร

ต่อไปนี้คณะสงฆ์จะทำงานในรูปแบบของการทำงานแบบมีแผน พอทำงานแบบมีแผน เราจะเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน ผมยกตัวอย่างๆ ง่ายคือ ผลลัพธ์ของจากการทำงานที่มีแผนโครงการที่ 4 ยุกระดับการศึกษาพระปริยัติธรรม เรียบร้อย เรารำพึงรำพันกันมาไม่รู้กี่ร้อยกี่ปีแล้วว่าทำไม การศึกษานักธรรมบาลีของคณะสงฆ์ไม่ถึงประมาณแผ่นดินมาช่วย ช่วยก็เพียงแค่เงินอุดหนุนผ่านสำนักพุทธ ก็ทำตามมีตามเกิดกัน โดยการจัดการเรียนการสอนก็ปล่อยทิ้งให้กับเจ้าสำนักศาสนศึกษา เจ้าสำนักเรียน พอคณะสงฆ์จัดระบบการงานที่เป็นการทำงานที่มีแผนชัดเจน มีกำหนดเวลาทำงาน มีกำหนดติดตาม มีการประเมินผล แต่ไม่ถึง 2 ปีได้กฎหมายมา 1 ฉบับเห็นไหมครับอันนี้คือผลของการปฏิรูปคือการทำงานที่มีระบบ การทำงานที่มีแผน ถ้ามีเช่นนั้นแล้วก็รำพึงรำพันกันไปอยู่อีกกี่สิบปีก็ไม่รู้ ก็ไม่มีการทำงานที่เป็นระบบ ทำไมการทำงานที่มีแผน การทำงานที่มีแผนนี้ก็คือการทำงานที่เขาเรียกว่ามีแผนปฏิบัติการ 1 ปีและก็มีแผนพัฒนา 5 ปี 10 ปี เอางานใดงานหนึ่ง ผมก็ไม่ทราบนะเพราะว่าฝ่ายสาธารณสงเคราะห์เขาจะเป็นคน design เองว่า ในส่วนของสาธารณสงเคราะห์ในแผนที่ 1 นี้อยากจะให้พระสงฆ์นักพัฒนาและคณะสงฆ์ในฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ทำอะไร ผมไม่ทราบ เพราะเป็นหน้าที่ของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ เดี่ยวท่านจะมาชี้แจงสรุปว่าในช่วง 5 ปีนี้เราจะทำโครงการใดโครงการหนึ่งดีไหม แต่เท่าที่ทราบมาคร่าวๆ คือที่คณะสงฆ์ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ทำนี่ก็คือที่ท่านรับสัมปทานไป 2 โครงการคือ **โครงการที่ 5 ร่วมมือภาคีเครือข่าย กับโครงการที่ 11 สาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม** ท่านทำงานในเรื่องของโครงการที่ 5 คือภาคีเครือข่ายนี้ท่านทำละ ยุกระดับละไปประชุมสัมมนาหนเหนือ หนตะวันออก หนใต้ และหนธรรมยุตนิทาย และวันนี้ก็เป็นครั้งสุดท้ายอันนี้คือการร่วมมือภาคีเครือข่าย เครือข่ายคืออะไร เครือข่ายคือพี่น้องตระกูล ส. มาช่วยงานเครือข่ายจากพระนักสังฆมสงเคราะห์ที่ท่านทำงานในส่วนของตัวเองมาโดยลำดับ โดยลำพังของตนเองนี้ เขาเรียกว่าดึงเครือข่ายเหล่านี้มาประจบกันกับเจ้าคณะผู้ปกครอง เข้าใจว่าโครงการที่ 5 ที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ทำก็คือจะต้องประสาน คือจะต้องเคลียร์งานทั้งหมดใน

ภาคส่วนต่างๆ ที่ทำอยู่เป็นกลุ่มๆ นี้ให้อามาบูรณาการกัน ถ้าประสบความสำเร็จก็ถือว่าประสบความสำเร็จในโครงการที่ 5 ในส่วนของโครงการที่ 11 เรียกว่าสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม ผมทราบมาว่าฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ในแผนที่ 1 5 ปีแรกจะมุ่งไปที่เรื่องสุขภาวะเป็นหลัก จะมุ่งไปที่เรื่องสุขภาวะเป็นหลักนั่นก็คือจะผลิตพระศิลาบุญภูฏาก ภายใน 5 ปีนี้หรือจะทำอะไรก็แล้วแต่เพราะท่านเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนผู้พูดนี้เป็นเลขานุการด้านการศึกษาอันนี้ภูมิใจละ นั่นก็คือสามารถผลักดันให้มีกฎหมายนักรธรรมบาลีเกิดขึ้นในรอบร้อยปี และผมก็จะทำในฐานะที่เป็นเลขาด้านการศึกษาของ มส. ผมก็จะดำเนินการให้มีกฎหมายลูกเกิดขึ้นก็มีการประชุมกันก็จะมีการดำเนินการบนฐานของกฎหมายนักรธรรมบาลี แต่ที่ผมมาพูดในวันนี้เนื่องจากผมเป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนในภาพรวม และผมจะเห็นภาพชัด ผมก็เลยมีส่วนในทุกๆ โครงการไม่ว่าจะทำเองหรือจะมาช่วยสนับสนุน

เพราะฉะนั้นหลวงพ่อดูในวงกลมตรงนี้ งานคณะสงฆ์ทั้งหมดอยู่ในช่วงปฏิรูปมีอยู่แค่นี้ ถ้าพูดในบริบทของโครงการปฏิรูปมีอยู่ 13 แล้วเฉยๆว่ามีโครงการเก่าของคณะสงฆ์อยู่เขาเรียกว่า **โครงการ อบต.** และ**โครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้า** หมู่บ้านรักษาศีลห้าเกิดก่อนการปฏิรูป เพราะฉะนั้นพอเอาไปเอามาแล้วก็เอามาดูภาพแล้วขับเคลื่อนอยู่ตรงนี้หมดเลย ตรงกลางที่เป็นช่องหัวใจนั้นเขาเรียกโครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้า ตอนนั้นก็ดำเนินการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการสื่อสารให้คนเข้าใจแล้ว แล้วต่อไปโครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้าจะทำอะไรบ้าง ก็จะลามออกจะเลยออกจากวงกลมใน ที่เป็นหมู่บ้านรักษาศีลห้า ก็จะลามออกมางานของ อบต. เริ่มฉายภาพให้เห็นว่าลำพังแค่ศีลห้าน่าจะไม่พอก็ต้องบูรณาการกับงาน อบต. เห็นไหมครับ เมื่อมีงาน อบต. ศีลห้าแล้วมันก็จะไปจูนกับโครงการที่ 2 ของโครงการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาเรียกว่า**โครงการยกระดับหมู่บ้านศีลห้า** พอมันเป็นเรื่องของโครงการปฏิรูปที่มีระบบแล้วมันก็จะสื่อไปที่กลยุทธ์ สื่อไปที่ยุทธศาสตร์ สื่อไปที่วิสัยทัศน์ สื่อไปที่ยุทธศาสตร์ชาติ ถึงจะได้สแตงค์มาสนับสนุนในตรงนี้ โดยที่ไม่ต้องไปพึ่งพาภาคีเครือข่ายอยู่ตลอดเวลา ผมพูดอยู่เสมอว่างานปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาคณะสงฆ์นี้ คนที่จะต้องนำงบประมาณแผ่นดินมาขับเคลื่อนให้งานคณะสงฆ์มันไปได้นี่คือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ภาคีเครือข่ายก็คือภาคีเครือข่าย ท่านไม่ได้มารับผิดชอบงานคณะสงฆ์ทั้งหมด แต่ท่านก็มีน้ำใจ และก็มีไมตรีและก็สนับสนุน โดยจะสนับสนุนผ่านทางพระสงฆ์นักพัฒนาบ้าง แล้วขณะนี้พอทราบว่าคณะสงฆ์มีการปฏิรูปก็จะมีคณะสงฆ์บางกลุ่มไปรับการสนับสนุนจากภาคีเครือข่ายโดยตรงมาดำเนินการในตรงนี้บ้าง เช่น โครงการที่ 13 คือ**โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข** และโครงการที่ 8 **โครงการยกขีดความสามารถศาสนบุคคล** ก็ไปเอางบประมาณจากภาคีเครือข่ายมาทำ แต่โปรดอย่าลืมว่าภาคีเครือข่ายจะให้ท่าน

มารับงานผิดชอบงานคณะสงฆ์หมด ท่านก็ทำไม่ได้หรอก ยกตัวอย่างเช่น โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข เราอาจจะมองเห็นว่าภาคีเครือข่ายคือ สสส. มาช่วยท่านก็ช่วยได้เต็มที่ไม่เกิน 1,000 วัด แล้วถามว่าวัดในประเทศไทยมีอยู่ถึง 41,100 วัดแล้วใครจะรับผิดชอบมันก็ไม่พ้นเราอยู่ดี เพราะฉะนั้น ถึงต้องแนะนำหน่วยงานที่เป็นลูกศิษย์ของเราคือสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ ต้องเอาโครงการที่คณะสงฆ์ไปทำเหล่านี้ไปเสนอรัฐบาลเพื่อได้งบประมาณแผ่นดินมาดำเนินการงานคณะสงฆ์ แล้วถามว่าภาคีเครือข่ายท่านจะมาช่วยในงานโน้นงานนี้ที่เข้าบริบทในงานของท่านนี้เป็นอย่างไร คำตอบเราก็ยินดีต้อนรับ เรื่องมันเป็นอย่างนี้ จึงเป็นที่มาของการประชุมในวันนี้ ผลลัพธ์ที่จะออกมานั้นก็คือว่าให้เจ้าคณะผู้ปกครองรับทราบ ระบุว่าพระสงฆ์นักพัฒนาในเขตปกครองของท่านมีใครบ้างแล้วมานั่งคุยกันให้เข้าใจ เสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะได้พัฒนางานที่ท่านมีอยู่ หรืองานที่เจ้าคณะผู้ปกครองท่านอาจจะแนะนำว่าให้ทำโดยผ่านเลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ท่านพระสงฆ์นักพัฒนาท่านก็มีทักษะอยู่แล้ว จะเพิ่มงานตรงนั้นตรงนี้ในด้านสาธารณสงเคราะห์โดยคำแนะนำของฝ่ายคณะสงฆ์ซึ่งฝ่ายสาธารณสงเคราะห์นั่นเอง อันนี้ก็จะเป็ผลการประชุมที่ปรากฏผลที่ชัดเจน

และในส่วนต่อไปนี้ทั้ง 3 ท่าน ท่านเป็นภาคีเครือข่าย ท่านได้มาช่วยสนับสนุนงานของพระนักสงฆ์พัฒนาแล้วท่านก็ต้องเข้าใจว่า พระสงฆ์นักพัฒนาต้องทำงานต้องสื่อไปถึงคณะสงฆ์ด้วยไม่ใช่เป็น individual ทำอยู่กับวัดของตัวเอง ทำอยู่ในมุมของตัวเอง แล้วถามว่าอยากจะทำงานคณะสงฆ์เห็นภาพในภาพรวมก็ไมรู้ แต่ท่านก็คือยังไงคือก็ปล่อยใจว่าพระสงฆ์ท่านไปทำท่านก็คงทำให้กับงานคณะสงฆ์นั้นแหละ อันที่จริงแล้วที่ต้องการให้ท่านทั้งหลายมาจูนคณะสงฆ์เพื่อให้คณะสงฆ์ได้ทราบ ได้รู้ได้เห็น แล้วคุณงามความดีทั้งหลายที่ท่านทำอยู่ คณะสงฆ์ก็จะได้ช่วยกันในเรื่องนี้ อาจจะเป็นลักษณะของรางวัลคุณงามความดีอะไรต่างๆ อย่างนี้เป็นต้น ก็ขอเกริ่นนำและก็ฉายภาพรวมให้เห็นเป็นอย่างนี้ไม่จั้นกลับไปแล้วเราก็จะไม่รู้เรื่องอีกว่ามาประชุมแล้วเพื่ออะไร ประชุมทำไม ประชุมแล้วได้อะไรอีกเหมือนเดิม ก็ฝากเป็นแนวในการทำงานลักษณะนี้

พระมงคลวิรากร เลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม - ในฐานะที่ได้สนองงานคณะสงฆ์ในส่วนของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ขอเรียนถวายพระเดชพระคุณเจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัดและที่ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ที่นั่นอยู่ ณ ตรงนี้ทุกรูปนะครึบว่า ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์นั้นได้ประสานงานกับพระสงฆ์ที่ท่านทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดแต่ละจังหวัด ถวายความเข้าใจว่างานสาธารณสงเคราะห์นั้นจะต้องทำงานผ่านกลไกของระบบการปกครอง นั่นก็คือต้องทำงานผ่านกลไกของฝ่ายปกครอง ต้อง

แจ้งให้ทราบ เรียนให้ทราบว่าทำอะไรที่ไหนอย่างไร เพราะว่าบางทีพระที่ทำหน้าที่สาธารณสงเคราะห์แต่ละจังหวัดบางทีก็ออกนอกกรอบไป ผมได้ลงทุกภาคหนทั่วประเทศ ได้ไปทำความเข้าใจ เวทีนี้ก็เป็นเวทีสุดท้ายของการทำความเข้าใจก็คือหนกลาง วันนี้ดีใจที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ในบางพื้นที่บางจังหวัดท่านมาร่วมรับฟังรับทราบด้วย เมื่อตะกี้พระเดชพระคุณพระเทพเวทีได้ชี้แจงให้เข้าใจ ต่อไปก็จะเป็นการได้ถวายข้อมูลรายงานว่าที่ผ่านมาฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ได้ขับเคลื่อนงานแรกที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนนั่นก็คือ การทำธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์ การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายวันนี้บนเวทีมีอยู่ 3 ท่าน ก็จะโยนทีเดียวเลยให้ คุณหมอประจักษ์วิช เล็บนาค ในฐานะที่มาคลุกคลีมาทำความเข้าใจมาให้รายละเอียดกับคณะสงฆ์โดยเฉพาะเรื่องคำถามที่เกิดขึ้นบ่อยเหลือเกินว่าธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์ พระเณรทำอะไรผ่านช่องทางอย่างไรบ้าง ทำแล้วจะมีอะไรเกิดขึ้นกับวงการสงฆ์ อันนี้ขอมอบหน้าที่นี้ให้กับคุณหมอประจักษ์วิช เล็บนาค ส่วนเรื่องการสนับสนุนงานเครือข่ายของคณะสงฆ์โดยเฉพาะ สสส. ที่เราคู่กันเคย รู้จักกันดี สนับสนุนงานแล้วต่อไปจะเป็นมรรคเป็นผลอย่างไร รูปหนึ่งที่ปรากฏหน้าจอหน้า

สงเคราะห์เพื่อสังคม พระสงฆ์ไปช่วยอัคคีภัย บรรเทาสาธารณภัยต่างๆ มีสื่อถามมาตลอดว่าเป็นกิจของสงฆ์หรือเปล่า เล่มที่ 3 ของหนังสือเล่มนี้ชุดความรู้นี้ให้คำตอบครับว่าผิดหรือไม่ผิด เป็นกิจหรือไม่เป็นกิจ ถอดจากพระไตรปิฎกที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการบรรเทาความทุกข์ของญาติโยมนะครับ เรื่องการ

สนับสนุนภาคีเครือข่ายวันนี้โยมกนกนารถอยู่บนเวทีแล้ว แล้วก็เรื่องการสนับสนุนขับเคลื่อนงานสุขภาพของคณะสงฆ์ก็จะมีโยมพัชรา อุบลสวัสดิ์ อยู่บนเวทีแล้วก็จะขอโยนประเด็นคำถามทั้ง 3 คำถามที่ว่าไปเมื่อไหร่ให้พิธีกร 3 ท่านได้ถวายข้อมูลรายงานพระสงฆ์

น.พ.ประจักษ์วิช เล็บนาค รองเลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) - ที่ผ่านมาก็เป็นอย่างไรที่ท่านพระเดชพระคุณพระเทพเวทีบอกก็คือเราแต่ละ ส. รู้จักพระคุณเจ้าที่ไหนเราก็ไปทำ เรียกว่าตามที่เรารู้จักอาจจะคล้ายๆ ว่าพระคุณเจ้าอาจจะมองกระทรวงสาธารณสุขก็เป็นกระทรวงสาธารณสุข คุณหมอก็เป็นคุณหมอ เราที่เป็นฆราวาสก็รู้จักพระรูปใดเราก็ไปกราบนมัสการท่าน และก็ขอความเมตตาว่าจะทำงานเรื่องนั้นเรื่องนี้

ฉะนั้นก็จะเป็นหย่อมๆ เป็นที่ๆ ก็อาจจะเรียกว่าพุดง่ายๆ ว่าไม่เป็นระบบ ไม่รู้ว่าแต่ละที่แตกต่างกันอย่างไร การปกครองหรือวัตรปฏิบัติเป็นอย่างไร อันนี้พอมีธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ขึ้นมาและก็มีภารกิจชี้แนะว่าถ้าเราขึ้นไปอย่างนี้เรื่อยๆ ทำทางแล้วเราจะยิ่งเหนื่อยและไม่ได้มรรคผลอะไร ก็อาจจะได้เป็นหย่อมๆ ได้เป็นที่ๆ และก็พอเราซาหายไปโครงการหมดไปก็ไม่ได้อะไรไม่เกิดอะไร ฉะนั้น เป็นประการแรกที่ทำ ทางสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติหรือ สปสช. มีเขตทั้งหมดอยู่ 13 เขตก็กระจายไป ก็อาจจะตรงบ้างไม่ตรงบ้างกับภาคหรือหน เพราะฉะนั้นหรือภาคก็จะมีคามคาบเกี่ยวกันอยู่ แต่อย่างไรก็ตามในการทำงาน เวลาที่ผมคุยกับผู้อำนวยการสำนักงานสาขาเขตว่าเรากำลังมีงานทำเกี่ยวกับเรื่องธรรมนูญก็จะมีคนบอกเลย รายงานทุกคนว่าทำงานเรื่องนั้นเรื่องนี้เรื่องนั้นอยู่ จนกระทั่งเรารู้สึกว่าน่าจะมีการทำงานไปอยู่เยอะแล้วแต่เอาเข้าจริงๆ พอถามภาพรวมแล้วก็ไม่รู้กันว่าทำไง คนนั้นก็ไปตรวจสุขภาพพระวัดนั้นไปดูเรื่องของฟัน ไปดูเรื่องของตาแล้วแต่เนะครับ ที่นี้พอเกิดธรรมนูญขึ้นมาเราก็คุยกับสำนักพระพุทธศาสนาว่าเรื่องฐานข้อมูลของพระหรือว่าบัตร smartcard ของพระหรือว่าจะรู้ได้ไงว่าพระรูปไหนท่านอยู่ที่ไหน ท่านมีแหล่งพำนักอยู่ที่ไหนบ้าง สุขภาพที่บอกว่าไปตรวจมาแล้ว ตรวจแล้วปีหน้าก็ไปตรวจอีก ตรวจซ้ำรูปเดิมหรือว่ารูปใหม่ รูปเดิมที่เคยตรวจอยู่มีการไปดูแลรักษาอย่างไร ก็ไม่มีไม่ปรากฏว่าสามารถสืบค้นได้ สิ่งที่ทำ สปสช.ทำและก็มีคามถนัดอยู่มากที่สุดคือเรื่องของการทำฐานข้อมูล เรียกว่าเรื่องของฐานข้อมูลหมายเลขประจำตัว 13 หลักของบัตรประชาชน ถ้าจะย้อนอดีตก็คือว่าจนถึงปัจจุบันนี้ที่มี ที่เป็นหลักเป็นฐานและใช้ประโยชน์กันมากในเรื่องของเลข 13 หลัก ตอนเริ่มต้นเลยก็คือการมาดูเรื่องของสิทธิ์บัตรทองหรือสิทธิ์ 30 บาท เพราะว่ามันเกิดเห็นผลว่าถ้ามีเลขประจำตัวประชาชนยืนยันตัวได้เป็นคนไทยเมื่อไหร่มีสิทธิ์หลักประกันสุขภาพ ถ้าไม่มีสิทธิ์เรื่องส่วนการข้าราชการหรือของประกันสังคมก่อน ท่านมีสิทธิ์หลักประกันสุขภาพ ตอนนี้อาจจะดูข่าวก็คนไทยที่รอพิสูจน์สัญชาติและพิสูจน์สัญชาติได้สิ่งแรกที่เขาจะทำก็คือเขาจะไปโรงพยาบาล เพราะว่าเขาอดอันต้นใจมานานว่าไม่มีสิทธิ์เรื่องของการรักษา กังวลว่าไปโรงพยาบาลแล้วจะเสียค่าใช้จ่าย อันนี้ก็ป็นข้อดีของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติก็ไปช่วยสำนักพระพุทธศาสนา ได้ทราบว่ามีแนวคิดในการจะทำเรื่องของบัตร smartcard หรือเลขประจำตัวประชาชนมานานแล้วแต่ว่าจะมีคำถามว่าทำแล้วได้อะไร อันนี้เป็นสิ่งที่ทำแล้ว การดูแลรักษาพยาบาลท่านก็จะได้รับสิทธิ์นั้น คือจริงๆ ที่โรงพยาบาลก็ไม่ได้เกี่ยงงอนอะไรในการจะรู้สึกว่าเป็นบุญด้วยในการที่จะได้ดูแลพระภิกษุสงฆ์ แต่ว่าการดูอย่างนี้บางทีก็ทั้ง 2 ด้าน ด้านหนึ่งโรงพยาบาลคุ้นเคยในการที่เจอหน้าคนป่วยหรือใครเข้ามา ก็ถามว่าสิทธิ์อะไร บางทีก็ผลออกไปถามสิทธิ์ของพระด้วย ก็อาจจะเกิดความเข้าใจผิดกัน เพราะ

ฉะนั้นพอมีเรื่องของเลขประจำตัวประชาชน สิทธิที่ถามมาก็ไม่ต้องถามแล้วเพราะว่าจะขึ้นในระบบคอมพิวเตอร์เลย เวลาที่ไปโรงพยาบาล เขาจะดูว่าเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักอะไร เขาจะค้นในฐานข้อมูล ฉะนั้นการดูแลเรื่องเลขประจำตัวประชาชนก็จะเห็นว่าสิทธิอะไร มีปัญหาเล็กน้อยระหว่างที่ตอนเริ่มทำพอดี พระภิกษุบางรูปก็บวชมานานก็ไม่ขึ้นในฐานข้อมูล บางรูปก็ยังไม่ขึ้นเป็นนายอยู่อะไรอย่างนี้ ตอนหลังเราก็ค่อยๆ เคลียร์ไปเรื่อยๆ ตอนนี่ก็ดีขึ้นเรียกว่าระบบการดูแลในเรื่องของสิทธิดีขึ้น พอเรื่องอย่างนี้ก็ต้องกราบเรียนว่านอกเหนือจากดูเรื่องของสิทธิการรักษาพยาบาลที่คนต่างๆ ไปจะรู้สึกว่าเป็นประโยชน์แล้ว สิ่งที สปสช. อยากจะให้เป็นอย่างมากกว่านั้นคือเรื่องของการดูแลก่อนป่วย คือไม่อยากให้ป่วย ป่วยแล้วนี่มันก็จะทำให้มันมีทั้งผลเสียในด้านของร่างกายเอง ป่วยบางอย่างก็ไม่สามารถกลับไปจุดเดิมได้ บางอันก็ทำให้มีความดูแลรักษาอยากขึ้น การดูแลก่อนป่วยหรือการส่งเสริมป้องกัน อันนี้ก็จะมีความเกี่ยวข้องกับ สสส. ทำ สสส. ก็จะเป็นการทำภาพกว้างๆ ทำแบบแคมเปญ ทำการรณรงค์ภาพกว้างให้คนทุกคน ส่วน สปสช. นี้จะลงลึกว่าจะมีโปรแกรม หรือมีชุดในการที่จะไปทำอะไรบ้าง เรามีกองทุนที่เรียกว่ากองทุนตำบล กองทุนตำบลนี้มีอยู่ทุกตำบล มีเงินที่ สปสช. กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ อปท. ลงเงินกันเพื่อจะทำให้ใครมีปัญหาในแต่ละตำบลก็เขียนโครงการหรือเขียนงานเข้าไปเป็นงานเล็ก เช่น ในวัด ในชุมชน ในโรงเรียน ก็มีการทำโครงการไปทำเรื่องของตรวจสุขภาพบ้าง ไปดูแลฟันบ้าง อันนี้เป็นภาพเล็กย่อยๆ แต่ว่ามีอยู่ทุกตำบล ข้อดีก็คือว่าใกล้ชิดและก็สามารถไม่ต้องทำอะไรให้มันยุ่งยากมากนัก อันนั้นก็จะเป็นเรื่องของการส่งเสริมป้องกันที่อยากจะนำเรียนนมัสการพระคุณเจ้าทุกท่านว่าเรื่องของการส่งเสริมป้องกันเป็นเรื่องที่ สปสช. สนับสนุนในเรื่องของการนี้ ก็จากข้อมูลที่ย้อนกลับนิดหนึ่งในเรื่องของการข้อมูลที่น่าเรียน ข้อมูลที่เอามาดูหลังจากที่ได้ข้อมูลมาตอนนี้ กราบเรียนว่าได้ 170,000 รูปีโดยประมาณ ประมาณ 140,000 รูปี มีสิทธิหลักประกันสุขภาพ แล้วก็อัตราป่วยหรืออัตราการเจ็บเป็นเรื่องของโรคเบาหวาน ความดัน นอกเหนือจากที่ไปตรวจสุขภาพแล้วก็เจอว่าเป็นมากกว่าคนทั่วไป เราไปดูข้อมูลย้อนหลังใน 140,000 รูปี ที่ว่านี่ไปดูข้อมูลย้อนหลังว่าเข้าไปในโรงพยาบาลแล้วก็เจ็บป่วยเป็นเรื่องของโรคที่เกิดจากเบาหวานความดันก็มากกว่าประชาชนคนทั่วไป

ข้อมูลจากที่สำนักพระพุทธสงฆ์แบบสอบถาม แบบสำรวจไป 170,000 นี้เป็นสิทธิหลักประกันสุขภาพประมาณ 140,000 นะครับ และเป็นสิทธิข้าราชการประมาณ 3-4 พันคน จากนั้นก็จะเรียนว่าข้อมูลที่ได้คือได้จากสำนักงานพุทธสงฆ์ไป คือ สปสช. ไม่ได้ส่งเอง สำนักพระพุทธที่พระคุณเจ้าได้กรุณาทำแบบสำรวจ แบบสอบถาม ก็ที่เมื่อที่ที่นำเรียนว่าการเจ็บป่วยซึ่งเหมือนกับเรามีการสำรวจก่อนหน้านี้ มีการสำรวจกันว่าพระภิกษุสงฆ์เจ็บป่วยเยอะมีการไปตรวจ

สุขภาพกัน คราวนี้ยืนยันอีกครั้งหนึ่งว่าการเจ็บป่วยของพระภิกษุสงฆ์โดยเฉพาะเรื่องของโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง มากกว่าประชาชนคนไทยในกลุ่มวัยเดียวกัน จากการดูในฐานข้อมูล ดูย้อนหลัง เมื่อกี้ที่พูดก็คือเจาะเลือดดูหรือว่าตรวจดู คราวนี้ดูย้อนหลังว่าไปเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลมากกว่า ซึ่งถามว่าแล้วเราจะปล่อยไว้ได้ไหม เราจะต้องมีมาตรการอย่างอื่น ๆ ซึ่งเดี่ยว สสส. หรือว่า สปสช. ก็คงจะต้องช่วยกันตรงนี้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอาหารที่ถวาย เป็นเรื่องของการที่จะดูอย่างไรถึงจะให้มิจิจกรรมที่จะทำให้การออกกำลังกายที่เหมาะสมอะไรอย่างนี้ นะครับ

พระเทพเวที เจ้าคณะภาค 6 คณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา - เรื่องนี้คืออย่างนี้คุณหมอตานได้กล่าวไปแล้วนั่นคือประโยชน์ที่จะได้จาก การที่เรามีบัตรประจำตัวประชาชน ประโยชน์ในเรื่องของสุขภาพะด้านพยาบาลบนฐานของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ และในฝ่ายของสาธารณสุขสงเคราะห์ท่านก็ตั้งปณิธานไว้ในแผนปฏิรูปกิจการที่ 1 นอกจากจะทำโครงการที่ 5 คือพยายามดึงภาคีเครือข่ายทั้งหลายที่ผมเกริ่นไว้ เอามาจูนกันเอามาจับมือกัน มารู้จักกันและกันมาฟังนโยบายเป็นเอกภาพเดียวกัน เมื่อกี้ผมบอกว่า จะโฟกัสไปในเรื่องของพระคิลานุปัฏฐาก จริงๆ ท่านเลขาฯ ท่านบอกว่าจะโฟกัสไปในเรื่องของธรรมนูญสุขภาพสงฆ์ หนึ่งในนั้นคือการสร้างพระคิลานุปัฏฐาก เดี่ยวผมเล่าเรื่องธรรมนูญสุขภาพสงฆ์นี้ก่อน ในฐานะจริงๆ ผมเป็นประธานร่างด้วย นั่นก็คือว่าในธรรมนูญสุขภาพสงฆ์ฉบับนี้ที่ท่านทั้งหลายมีอยู่มีอยู่ 3 หลักใหญ่ๆ มันมีอยู่ 5 หมวด แต่ว่ามี 3 หมวดใหญ่ๆ ที่เป็นหลักอยู่คือหมวดที่ 2 หมวดที่ 3 กับหมวดที่ 4 หมวดที่ 2 ว่าด้วยการแนะนำให้พระรู้จักรักษาสุขภาพของตนเองบนฐานของพระธรรมวินัย เช่น การมี โภชนา มีตัตถุญดา การรู้จักประมาณในการกิน การมีมัชฌิมาปฏิปทาในการกินอาหาร การมีขันน้อยสันโดษ เราเขียนไว้ในธรรมนูญนี้ 1.พระสงฆ์รู้จักรักษาสุขภาพของตนเอง ในกลุ่มต่อไปนั่นก็คือให้หน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคีเครือข่ายอะไรก็แล้วแต่ให้มาช่วยพระสงฆ์รักษาสุขภาพ ซึ่งก็มีตั้งแต่ข้อ 15 จนถึงข้อที่ 23 ว่าด้วยพระสงฆ์ที่ทางหน่วยงานภาครัฐจะช่วยรักษาสุขภาพมีอะไรบ้าง คุณหมอตานก็บอกไปแล้วว่าชุดสิทธิประโยชน์ที่พระสงฆ์จะพึงได้ในการรักษาสุขภาพ ถ้าพระสงฆ์มีบัตรประจำตัวประชาชนตามโครงการที่ 12 ที่แนะนำให้ภิกษุสามเณรไปทำบัตรประจำตัวประชาชนนี้ข้อมูลจะไปช่วยเสริมในตรงนี้ นั่นก็คือชุดสิทธิประโยชน์การป้องกันโรค ชุดสิทธิประโยชน์ในการรักษาโรค ชุดสิทธิประโยชน์ในการฟื้นฟูโรค ชุดสิทธิประโยชน์ในการมีสิทธิไปนั่งเป็นคณะกรรมการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องโรค ชุดสิทธิประโยชน์ว่าด้วยการได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี ชุดสิทธิประโยชน์ว่าด้วยการจัดทำวัดให้มีสุขภาวะที่ดี ลามไปถึงชุดสิทธิ

ประโยชน์ในการสร้างหลักสูตรลงมหาวิทยาลัยสงฆ์เรื่องสุขภาวะ ชุดสิทธิประโยชน์ว่าด้วยฐานข้อมูลด้านสุขภาพคณะสงฆ์ อันนี้คือสิทธิที่พระสงฆ์พึงได้จากภาครัฐและหน่วยงานภาครัฐจะเข้ามาช่วยในตรงนี้ ในประเด็นที่ 3 นั้น 1.พระสงฆ์ช่วยเหลือตัวเองด้านสุขภาพ 2.ภาครัฐมาช่วยพระสงฆ์ในด้านรักษาสุขภาพ และประการชุดที่ 3 นั้นก็คือพระสงฆ์ต้องลุกขึ้นมาเป็นตัวอย่างในเรื่องของสุขภาวะให้กับสังคม พระสงฆ์เมื่อได้รับทราบเรื่องการรักษาสุขภาพแล้วแล้วหน่วยงานภาครัฐก็มาช่วยในเรื่องของสุขภาพ ในบรรดาพี่น้องตระกูล ส. มาช่วยแล้วในด้านไหนด้านนี้ดังกล่าวแล้วบนฐานของธรรมนูญสุขภาพสงฆ์นี้ ประเด็นที่ 3 พระสงฆ์ต้องลุกขึ้นมาเป็นตัวอย่างในการรักษาสุขภาพในด้านสุขภาพ นั่นก็คือเป็นโมเดลให้กับสังคมในด้านรักษาสุขภาพโดยการจัดวัดให้เป็นวัดส่งเสริมสุขภาพ โดยการร่วมมือกับการดำเนินการของงาน อบต. ในด้านสุขภาพ อะไรเหล่านี้เป็นต้น อันนี้คือที่มาของธรรมนูญสุขภาพสงฆ์ แล้วถามว่าในการปฏิรูปนี้ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องเหล่านี้ คำตอบก็คือฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ จะไปช่วยและก็หยิบเอาบางประเด็นมาขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติการ

พระมงคลวิรากร เลขาธิการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม – ขอเสริมคุณหมอบุรุษวิช เล็บนาค เพื่อจะได้ถวายเป็นข้อมูลให้ตรงกันนะครับ มีอยู่ครั้งหนึ่งที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ได้เชิญสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 13 เขตทั่วประเทศไทย ได้มาสื่อสารให้เข้าใจกันแล้วว่าการทำหลักประกันสุขภาพแห่งชาตินั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติจะต้องเชื่อมโยง ทำงานประสานฝ่ายเจ้าคณะจังหวัด สำนักงานพุทธศาสนาประจำจังหวัดและสาธารณสุขประจำจังหวัด เพื่อจะได้เข้าใจในรายละเอียดของเรื่องธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ ในการนี้ก็จะต้องขอเจริญพรพิธีกรอีก 2 ท่านก็คือคุณโยมยอดขวัญ ในฐานะที่สนับสนุนงานของคณะสงฆ์มาโดยตลอดไม่เฉพาะฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ แต่ยังมีฝ่ายอื่นๆ ทั้งฝ่ายปกครอง ฝ่ายศึกษาสงเคราะห์ ในเรื่องการทำข้อมูลการอะไรก็แล้วแต่ที่ทางสำนักงาน สสส. ได้สนับสนุนเกื้อกูลมาโดยตลอด และต่อจากคุณโยมยอดขวัญก็คือ คุณโยมพัชรา จะได้ถวายเป็นข้อมูลรายงานคณะสงฆ์ว่าด้วยเรื่องการสนับสนุนขับเคลื่อนสุขภาวะของพระสงฆ์ต่อไป

นางสาวยอดขวัญ รุจนกนกนาฏ สำนักสนับสนุนสุขภาวะองค์กร สสส. – สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ เราเป็นกองทุนขนาดเล็กมาเมื่อเทียบกับ สปสช. โดยที่เป็นเงินจาก 2% เท่านั้นเองจากภาษีสรรพสามิตเหล้าบุหรี่ โดยที่เรามีวิสัยทัศน์ว่าเราอยากจะทำให้ทุกคนบนแผ่นดินไทยมีขีดความสามารถ สังคม สิ่งแวดล้อม ที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งสุขภาพที่ว่านี้ก็คือเป็นสุขภาวะ เหมือนกับที่พระเดชพระคุณพระพรหมบัณฑิต ท่าน

ได้กล่าวตอนที่เริ่มประชุมช่วงเช้าว่าสุขภาวะก็คือ wellbeing คือคุณภาพชีวิตโดยรวม เรามีกลุ่มงานที่เรียกว่าการสร้างเสริมสุขภาวะในกลุ่มองค์กรพุทธศาสนา โดยที่เราเริ่มเมื่อปี 2554 สำหรับกลุ่มองค์กรนี้โดยที่เริ่มจากการที่เราทำงานเรื่องสุขภาพพระสงฆ์ก่อน เราเข้าใจว่าพระสงฆ์ในประเทศไทยท่านเป็นทุนที่สำคัญทางสังคมเลยที่จะสามารถทำให้เกิดสุขภาวะที่ดีต่อไปยังญาติโยมและคนไทยโดยรวมได้ ด้วยเหตุนี้ก่อนที่เราจะสนับสนุนให้ท่านมีบทบาทในการทำงานกับประชาชนไทยเราก็ลองกลับมาดูนิดหนึ่งว่าสุขภาพของท่านเป็นอย่างไรบ้าง จากการที่เราทำงานร่วมกับสถาบันวิจัยสังคม จุฬาฯ สิ่งที่เราค้นพบน่าตกใจมากเลย อย่างที่ท่านรองประจักษ์วิชท่านได้พูดเมื่อสักครู่ เราพบว่า 41% ของพระสงฆ์ท่านมีโรคประจำตัวอันนั้นปี 2554 ท่านมีโรคประจำตัว และก็มากกว่า 45% ของพระภิกษุสงฆ์ท่านมีน้ำหนักเกิน นอกจากนั้นแล้วบริบทของวัด ณ ขณะนั้นเราพบว่าส่งผลกระทบต่อเรื่องสุขภาพของพระสงฆ์ เช่นเรื่อง ปัญหาเรื่องฝุ่นหรือว่าการจัดการในวัด ซึ่งมีประเด็นที่ต้องเข้าไปจัดการ ด้วยเหตุนี้ สสส. ก็เลยมองว่าจะต้องมีการทำงานในหลายๆ ส่วน ส่วนแรกก็คือมีการทำงานในเรื่องของนโยบาย เดี่ยวทางสช. อาจจะมาอธิบายให้ฟัง หรือว่าที่ท่านพระเดชพระคุณพระเทพเวทีท่านได้เล่าให้ฟังเบื้องต้นแล้ว เรื่องของการเคลื่อนไหวเรื่องของธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ อันนี้ก็คือส่วนหนึ่งที่ สสส. ร่วมทำ นอกจากเรื่องนโยบายแล้วยังมีเรื่องของชุดความรู้ด้วยนะคะที่ปรากฏในสไลด์สักครู่ก็คือเป็นงานที่เราสนับสนุนเรื่องชุดความรู้ไม่ว่าจะเป็นชุดความรู้งานวิจัย เรื่องของงานสาธารณสุข สงเคราะห์ เรื่องของพุทธศาสนาเชิงสังคมต่างๆ นอกจากนั้นอย่างที่เราให้พระเดชพระคุณฟังเมื่อสักครู่แล้วว่าเราพบว่าพระสงฆ์มีปัญหาเรื่องสุขภาพ เกี่ยวกับเรื่องของอาหารที่ท่านฉัน เราก็เลยมีกลุ่มงานที่ทำในเรื่องของโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับพระสงฆ์ หรือที่เราเรียกสั้นๆ ว่า เป็นโครงการสงฆ์ไทยไกลโรค ที่ร่วมกับคณะ สหเวช จุฬาฯ ในการที่ให้ชุดความรู้ทั้งในส่วน ของพระสงฆ์ และก็ชุดความรู้ของฆราวาสญาติโยมที่ดูแลอุปัฏฐากพระสงฆ์ นอกจากเรื่องของสงฆ์ไทยไกลโรคแล้ว เรายังมีการทำงานกับกลุ่มงานต่างๆ ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการปรับสภาพแวดล้อมของวัดเพื่อเอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีของพระภิกษุสงฆ์และกัณฐิกโยมให้เข้าวัด เราเข้าใจว่าขณะนี้วัดเองมีบริบทแตกต่างจากเดิมที่เคยเป็นมา แม้ว่าจริงๆ สถาบันพระพุทธศาสนา นี้ท่านมีความเชื่อมโยงกับชาวพุทธตั้งแต่เกิดจนตายเลย ดังนั้นเราจะทำอย่างไรให้ประชาชนไทยมีการเข้าวัดมากขึ้น ก็คือเป็นที่มาของการทำงาน 2 โครงการที่เราทำเชื่อมโยงกับคณะสงฆ์ ส่วนแรกก็คือเป็นเรื่องของวัดบันดาลใจ คือร่วมมือกับสถาบันอาศรมศิลป์ ในการตั้งทั้งสมาคม วิศวะกรรมสถาน ภูมิสถาปัตย์ เข้ามา ร่วมในการปรับปรุงผังแม่บทของวัดและก็มีกิจกรรมจิตอาสาในวัด อีกส่วนหนึ่งก็จะเป็นเรื่องของวัดประชารัฐสร้างสุข หรือเราใช้กระบวนการ 5 ส. ที่

เข้าไปร่วมในการพัฒนาวัดอันนี้คือเป็นเรื่องของปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ท้ายสุดแล้วก็คือเรามีการทำงานกับเครือข่ายต่างๆ ไม่ว่าจะได้รับความเมตตาจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ทำเรื่องของแกนนำพระนิสิต ปีสุดท้ายก่อนที่ท่านจะจบไปให้ท่านมีกิจกรรมในการที่เอาความรู้เรื่องสุขภาพไปทำงานกับชุมชนพื้นที่ต่างๆ ทั้งนี้ทั้งนั้น สสส. ด้วยความคาดหวังว่าเราก็จะเป็นกองทุนเล็กๆ กองทุนหนึ่งที่สามารถที่จะทำให้พระสงฆ์มีสุขภาพะที่ดี และสุขภาพะที่ดีของพระสงฆ์ก็จะส่งผลกระทบต่อสังคมไทย ท่านสามารถจะเอาความรู้เรื่องของการมีสุขภาพะที่ดีไปเผยแพร่กับญาติโยมต่างๆ ได้ และก็เชื่อมั่นว่าสังคมไทยจะมีการพัฒนาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

นางสาวพัชรา อุบลสวัสดิ์ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) – สช. คือสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เป็นหน่วยงานรัฐที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พุทธศักราช 2550 มีนายกรัฐมนตรีอยู่ภายใต้สังกัดของนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ในการที่จะสานพลังความรู้ สานพลังนโยบาย สานพลังทางสังคม ในการที่จะทำนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม เพื่อสุขภาพะของคนทั้งประเทศ ไม่ว่าจะเป็นอย่างใดก็ตามแต่ มีการกำหนดให้ที่จะต้องทำสมัชชาสุขภาพแห่งชาติเป็นประจำทุกปี ในพรบ. สุขภาพแห่งชาติ บอกไว้เช่นนั้น กลไกที่สำคัญของ พรบ. สุขภาพแห่งชาติ ก็คือคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน แต่ท่านก็จะมอบให้รองนายกท่านใดท่านหนึ่งมาเป็นประธานในการจัดประชุม ซึ่งคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติจะมีกลไกที่มาจากทั้ง 3 ภาคส่วน ที่ไม่ว่าจะเป็นภาควิชาการ วิชาชีพ ภาคหน่วยงานของรัฐ และภาคสังคมที่จะเข้ามาอยู่ในเป็นคณะกรรมการ โดยที่คณะกรรมการชุดนี้จะเรียกว่า คสช. อาจจะมีชื่อคล้ายๆ กันกับชุดที่ฟังยุบไป ทั้งหมดนี้จะมีเครื่องมือ ใน พรบ. สุขภาพแห่งชาติจะมีเครื่องมือที่จะสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดข้อเสนอนโยบายสาธารณะอยู่ 2-3 เครื่องมือ เครื่องมือแรกก็คือ**สมัชชาสุขภาพ** ซึ่งก็จะมีทั้งระดับชาติ ระดับพื้นที่ และก็เฉพาะประเด็น ซึ่งถ้าเป็นระดับชาติจัดทุกปี และก็ฟังจะเสร็จสิ้นไปเมื่อวันที่ 20 ธันวาคมที่ผ่านมาเป็นครั้งที่ 12 แล้วก็ยังมีอีกเครื่องมือหนึ่งก็คือ**ธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติ** และก็อีกเครื่องมือหนึ่งก็คือ**การประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ** อันนี้เป็น 3 เครื่องมือหลักๆ ที่อยู่ใน พรบ. สุขภาพแห่งชาติ เพื่อที่จะไปทำข้อเสนอโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่ปี 2551 ที่เรามีเรื่องการทำข้อเสนอโยบายสาธารณะและก็มีคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ปี 2552 หนึ่งในคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติท่านหนึ่ง ก็คือพระครูอมรชัยคุณ ซึ่งท่านก็เป็นหนึ่งในคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติก็ได้มาหารือกันในส่วนงานกับคณะกรรมการว่าเป้าหมายไปอยู่ที่ประชาชน แต่เป้าหมายที่สำคัญอีกเป้าหมาย

หนึ่งก็คือที่พระสงฆ์ เราควรจะดูเรื่องสุขภาพของพระสงฆ์ด้วย ก็เลยเป็นที่มาของเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาที่อยู่ในพื้นที่ได้มาร่วมกันปรึกษาหารือและก็มาทำงานกันกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ จนกระทั่งในปี พ.ศ.2555 เราก็ได้มีมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วยเรื่อง**ของพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ** ซึ่งในมติสมัชชา 2555 ในมติที่ 5.7 ได้พูดไว้อยู่หลายเรื่อง เรื่องแรกเลยก็คือให้สำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งว่าเป็นหน่วยงานที่สนองงานของคณะสงฆ์เป็นหน่วยงานในการประสานกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันวิชาการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และกึ่งองค์กรภาคีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สสส. สปสช. มาในการที่จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

พัฒนาแนวทางการปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและสถานการณ์ด้านสุขภาพ ร่วมกับเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนวัดส่งเสริมสุขภาพเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์และชุมชน ดำเนินการและพัฒนากิจการขึ้นทะเบียนพระสงฆ์และจัดทำระบบฐานข้อมูลพระสงฆ์ทั่วประเทศ เพื่อสิทธิและสวัสดิการอันพึงมีพึงได้ของพระสงฆ์โดยคำนึงถึงความถูกต้องของสถานะ ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาองค์กรคณะสงฆ์และเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาโดยมีพระภิกษุเป็นแกนนำ และก็ร่วมกับองค์กรชุมชนในการที่จะดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ในพื้นที่ให้ครอบคลุมและก็ทั่วถึง ร่วมกับคณะสงฆ์กระทรวงศึกษาธิการ มหาเถรสมาคมและ สสส. ในการส่งเสริมและสนับสนุนการบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ อันนี้เป็นข้อที่ 1 และก็ขอให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่ให้บริการด้านสุขภาพ ทั้งภาครัฐและเอกชน อปท. คณะสงฆ์ ชุมชน และภาคประชาชนในพื้นที่ ทำการพัฒนากระบวนการบริการด้านสุขภาพ ตรวจสุขภาพเบื้องต้น ตรวจคัดกรองโรคเรื้อรัง การติดตามเยี่ยมและดูแลพระสงฆ์ที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ทูพผลภาพอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง รณรงค์ส่งเสริมในเรื่องของการถวายสังฆทานด้วยอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่เป็นโทษต่อสุขภาพ ซึ่งก็เมื่อก็ได้มีการพูดไปแล้ว รวมทั้งหลีกเลี่ยงหรืองดเว้นสิ่งที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุหรี่ที่จะก่อให้เกิดโรคเรื้อรัง และข้อ 3 ก็คือให้ สปสช.ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้บริการของสถานบริการสาธารณสุข เพื่อให้เอื้อให้พระสงฆ์ได้เข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข สามารถรับบริการได้ทุกสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชนที่เป็นเครือข่ายในระบบหลักประกันสุขภาพในพื้นที่ และข้อ 4 ก็ขอให้กระทรวงศึกษาและกระทรวงสาธารณสุขส่งเสริมให้มหาเถรสมาคมทุกแห่งและสถาบันการศึกษาอื่นๆ ทำการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการดูแล

สุขภาพพระสงฆ์ ข้อที่ 5 ก็คือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสในทุกระดับ เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการพัฒนาระบบสุขภาพของชุมชน แล้วในข้อที่ 6 ข้อสุดท้ายขอให้คณะสงฆ์และเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาได้พัฒนารูปแบบ แนวทาง กระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสุขภาพของพระสงฆ์และชุมชนโดยมีพระสงฆ์เป็นแกนนำร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการพัฒนาวัดให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานวัดส่งเสริมสุขภาพ

อันนี้เป็นมติสมัชชาในปี 2555 สองปีถัดไปทีมงานโยมทั้งหลายก็ไปขับเคลื่อนมตินี้ แต่ไปขับเคลื่อนโดยที่เอาทางโลกนำทางธรรม ทางโลกนำธรรมเพราะฉะนั้นก็ทำให้มติการขับเคลื่อนสมัชชาไม่ไปสู่ความก้าวหน้า จนกระทั่งในปี 2558-2559 ได้ทางที่มน้องๆ ที่ทำงานด้านขับเคลื่อนก็เลยได้ไปปรึกษากับท่านเถรานุเถระอยู่ 2-3 รูปที่ให้คำแนะนำ บอกว่างานนี้คงต้องเป็นธรรมนำโลก เพราะฉะนั้นเราก็เลยมาที่สำนักพระพุทธศาสนาและก็ได้ไปเรียนถวายขอคำปรึกษากับทางมหาเถรสมาคมซึ่งก็ได้ให้คำแนะนำว่าเราจะต้องเปลี่ยนจากการใช้ โลกนำธรรม มาเป็น ธรรมนำโลก ซึ่งก็มีการศึกษามีการคลี่มติดี้ออกมาจนกระทั่งสุดท้ายก็ออกมาเป็นธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้มีการประกาศเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560 ในงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 10 แล้วก็ได้มีการ kickoff การขับเคลื่อนที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นครั้งแรก ซึ่งในเรื่องของธรรมนูญพระสงฆ์ ทางคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งท่านรองนายกรัฐมนตรี ก็คือพลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ ได้ให้ความสำคัญและก็ให้รายงานความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ในการประชุมของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติทุกครั้งในตลอดระยะเวลาในช่วงปีที่ผ่านมา ก็เมื่อก็ได้แจ้งให้ทราบว่าในนี้จะมีอยู่ทั้งหมด 5 หมวดด้วยกัน หมวดแรกก็เป็นหมวดปรัชญาและหลักคิดที่ผ่านมาคิดมาอย่างไร แล้วก็มี 3 หมวดที่ได้เรียนไปเมื่อก็คือหมวดที่ 2 จะเป็นพูดถึงว่าการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ พระสงฆ์ดูแลตัวเองที่ถูกไปตามหลักธรรมวินัย หมวดที่ 3 ก็จะเป็นชุมชน องค์กร ภาครัฐดูแลพระสงฆ์ แล้วก็หมวดที่ 4 ก็คือพระสงฆ์จะต้องเป็นแกนนำในการดูแล ซึ่งก็จะสอดคล้องกับสาธารณสุขประโยชน์ที่กล่าวกันไปเมื่อสักครู่

คราวนี้ในความก้าวหน้า ความก้าวหน้าตอนนี้มีอะไรบ้าง ถ้าพูดถึงเรื่องของระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พระสงฆ์ได้มีการทำบัตรประชาชนและก็จะมสิทธิในการเข้าถึง อันนี้ที่ทางคุณหมอประจักษ์วิชได้เรียนให้ทราบแล้ว หรือแม้กระทั่งเรื่องการที่กระทรวงสาธารณสุขได้ทำในเรื่องของ 1 วัด 1 โรงพยาบาล 1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือ 1 รพสต.ก็ได้มีการดำเนินการ ก็มีเป้าหมายของการดำเนินการในระยะเวลา 3 ปีก็มีพัฒนาการขึ้นมาตามเป้า

หมายอยู่ แล้วก็กระทรวงวัฒนธรรมก็เน้นในเรื่องของโครงการเชื่อมโยงกับพลังบวร ซึ่งทั้งหมดนี้จะมีการเชื่อมโยงกัน ของกระทรวงสาธารณสุขได้ทำในเรื่องของ 1 วัด 1 โรงพยาบาล 1 รพสต. ไปเชื่อมโยงกับกระทรวงวัฒนธรรมในเรื่องของพลังบวร บ้าน วัด โรงเรียน แล้วก็ในส่วน of กระทรวงมหาดไทยก็เป็นเรื่องของการทำบัตรประชาชน และก็ในส่วน of กระทรวงสาธารณสุขก็จะมีเรื่องของการอบรมพระคิลานุปัฏฐาก ซึ่งก็จะมีจำนวนตามที่มีการตั้งเป้าหมายเอาไว้ อันนี้ก็จะเป็นความก้าวหน้าของแต่ละกระทรวงที่มีการดำเนินการของหน่วยงานที่ดำเนินการตามมติแล้วก็ไปสอดคล้องอยู่ในธรรมนูญสุขภาพแห่งชาติพระสงฆ์ คราวนี้ในการดำเนินงานนี้ล่าสุดในสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 12 ที่ผ่านมาได้มีการรายงานว่าคณะกรรมการสุขภาพประชาชนในระดับเขต ซึ่งมีทั้งหมด 13 เขตตามเขตของ สปสช. ได้มีทั้งหมด 4 เขตที่ประกาศว่าจะขับเคลื่อนธรรมนูญตำบลทั้งเขต ก็คือเขต 1 เขต 2 เขต 8 และก็เขต 9 ทั้งหมดเลยจังหวัดที่อยู่ในเขตนี้จะมีการขับเคลื่อนธรรมนูญแห่งชาติในระดับพื้นที่ ธรรมนูญพระสงฆ์ ส่วนจังหวัดที่ได้รับการประกาศชื่นชมว่าได้มีการขับเคลื่อนเรื่องนี้ทั้งจังหวัดเลยก็คือจังหวัดสุโขทัยซึ่งอยู่ในเขต 2 อันนี้ก็จะเป็นความก้าวหน้าให้เห็นว่าในแต่ละหน่วยงานที่ได้มีการกล่าวอ้างว่าจะต้องดำเนินการเพื่อที่จะสนับสนุนเรื่องของพระสงฆ์กับการขับเคลื่อนพระสงฆ์กับสุขภาพ

พระเทพเวที เจ้าคณะภาค 6 คณะกรรมการประสานงานแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา – อาตมาสรุปอย่างนี้แล้วกันนะ กล่าวความเป็นมาเกี่ยวกับเรื่องมาก่อนที่จะมีธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ฉบับนี้ ก็เป็นเรื่องที่ทางภาครัฐ โดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุข สปสช. หรือ สสส. ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพสงฆ์มาโดยลำดับ แต่มันตรงกับประเด็นที่คณะสงฆ์กำลังทำการปฏิรูปอยู่ กำลังเริ่มทำปฏิรูปและคณะสงฆ์ทราบว่าพระสงฆ์เราจำนวนสองสามแสนมีปัญหาด้านสุขภาพ โดยการได้ข้อมูลมาจากพระสงฆ์นักพัฒนาที่เคยทำงานกับทางฝ่ายสาธารณสุขมาโดยลำดับหรือทางฝ่ายสาธารณสุขเองได้ทราบก็ดี เผอิญคณะสงฆ์ทำการปฏิรูปจึงบรรจุเรื่องสุขภาพคณะสงฆ์เป็นหนึ่งในเรื่องในโครงการของการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา แต่เราไม่ได้พูดโดยตรง เราพูดอยู่ในโครงการที่ 11 ซึ่งมอบหมายให้กับฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ไปดำเนินการ เพราะฉะนั้นฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ก็จะทำงานอยู่ โดยในแผนที่ 1 ก็จะทำในเรื่องของสุขภาพพระสงฆ์เป็นหลัก 5 ปีนี้ ก็โดยการสนับสนุนจากทางฝ่ายภาครัฐทั้งหลายที่ท่านได้กล่าวมาว่าท่านมีเจตนารมณ์ในเรื่องของสุขภาพ ได้ช่วยพระสงฆ์ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งของประเทศไทยให้มีสุขภาพที่ดีจนสำเร็จมาเป็นธรรมนูญสุขภาพสงฆ์แล้ว เพราะฉะนั้นในเรื่องตอนนี้มีอยู่อย่างนี้ คือ 1.ฝ่ายด้านผู้เจ้าคณะผู้ปกครองมาทราบแล้วตั้งแต่เข้า 2.ผู้ทำงานสนองงานให้กับเจ้าคณะผู้ปกครองคือฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของจังหวัดซึ่งตอนนี้ทุกจังหวัด

ได้ตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบงานคณะสงฆ์ทุกฝ่ายแล้ว ผมทวนอีกทีหนึ่ง ตะกี้ที่พระเดชพระคุณพระเทพปวรมเมธีได้พูดไว้แล้ว คณะสงฆ์อาศัยอำนาจตามมาตรา 23 มหาเถรสมาคม อาศัยอำนาจตามมาตรา 23 ตั้งคณะกรรมการต่างๆ ช่วยงานคณะสงฆ์ 6 ด้าน ด้านปกครองตั้งเจ้าประคุณสมเด็จฯ พระพุฒาจารย์เป็นประธาน ด้านศึกษาพระพรหมโมลีเป็นประธาน ด้านเผยแผ่ตอนนี้ก็คงจะต้องตั้งหลวงพ่พระพรหมบัณฑิตเป็นประธาน เดิมคือหลวงพ่เจ้าประคุณสมเด็จฯ พระพุทธชินวงศ์ ด้านสาธารณูปการหลวงพ่เจ้าประคุณสมเด็จฯ พระมหาวิรวงศ์เป็นประธาน ด้านศึกษาสงเคราะห์พระเดชพระคุณพรหมบัณฑิต ด้านสาธารณสงเคราะห์พระเดชพระคุณหลวงพ่เจ้าประคุณสมเด็จฯ พระมหาธีรราชจารย์ เสร็จแล้วก็ย่ส่วนลงไปจังหวัด ในจังหวัดก็แต่งตั้งคณะกรรมการอีก 6 ด้าน ผมเข้าใจว่า ณ เวลานี้ทุกจังหวัดแต่งตั้งเรียบร้อยแล้ว นั่นก็คือฝ่ายปกครองจังหวัด ฝ่ายศึกษาจังหวัด ฝ่ายเผยแผ่จังหวัด ฝ่ายสาธารณูปการจังหวัด ฝ่ายศึกษาสงเคราะห์จังหวัด และฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด ณ เวลานี้ที่มานั่งอยู่ประชุมนี้คือฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด มาทำงานสนองงานเจ้าคณะผู้ปกครอง และยังมียีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มพระสงฆ์นักพัฒนา ผมไม่แน่ใจว่ากลุ่มพระสงฆ์นักพัฒนานี้จะได้รับแต่งตั้งเป็นคณะฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดหรือไม่ หรือไม่ได้แต่งตั้งก็ไม่เป็นไร เพราะฉะนั้นเมื่อท่านทราบ ทุกฝ่ายทราบแล้วก็มาดูในเรื่องงานเหล่านี้ว่าในแผนที่ 1 ของการปฏิรูปคณะสงฆ์ ถ้าเราจะโฟกัสไปในเรื่องสุขภาพสงฆ์ ท่านจะหยิบจุดไหนมาดำเนินการเป็นโครงการเพื่อพัฒนาให้สุขภาพคณะสงฆ์ดีขึ้น ช่วยกันคิดนะครับ ส่วนว่าจะคิดเป็นชื่อโครงการอะไร อย่งไรนั้นมอบให้ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเลขาฯ ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์เป็นผู้แนะนำและเป็นผู้ออกโอเคเดียวแล้วท่านก็อาจจะต้องทำงานในเชิงนโยบายของคณะสงฆ์ หรือถ้าท่านมีแนวคิดโอเคเดียวว่าท่านเคยทำงานสาธารณสงเคราะห์ในส่วนของคุณภาพสงฆ์มาโดยลำดับ เห็นว่ามันเป็นงานที่ดี เป็นโครงการที่ผมชอบก็นำมาเสนอให้ฝ่ายคณะสงฆ์ โดยมีเลขานุการสาธารณสงเคราะห์เป็นตัวกลางเสนอแล้วท่านก็จะสนับสนุน ในขณะที่เดียวกันท่านก็สามารถไปนั่งบจากองค์กรภาคีเครือข่ายที่นั่นอยู่ที่นี่มาสนับสนุนงานที่ท่านอยากจะทำโดยอยู่ในสายตาของเจ้าคณะผู้ปกครอง และงานนี้ก็จะได้เป็นระบบ

คุณหมอบอกท่านก็บอกว่าเราสนับสนุนมานานแล้วเรื่องนี้แต่ท่านก็อาจจะทำอยู่ในบริบทของท่าน ไม่ได้ไปต่อจูนกับงานคณะสงฆ์ที่ท่านกำลังทำเรื่องปฏิรูปอยู่ตรงนี้ ถ้าท่านมาช่วยเสริมตรงนี้ผมถือว่างานคณะสงฆ์ในด้านสาธารณสงเคราะห์จะไปได้ดีและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เพราะหน่วยงานที่จะช่วยสนับสนุนในด้านปัจจัย ในด้านงบประมาณท่านพร้อมอยู่แล้ว ท่านมีเจตนารมณ์มาตั้งแต่เดิมก่อนที่จะมีการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาด้วยซ้ำไปว่าอยากจะช่วย

งานคณะสงฆ์ในด้านสุขภาพ เพราะฉะนั้นแล้วเราก็เราไปคิดเองว่าจะเอาโครงการอะไร จะทำอะไรต่อไป หนึ่งในนั้นก็คือสร้างพระคิลานุปัฏฐาก หรืออะไรต่างๆ ก็ว่ากันไป แม้แต่พระคิลานุปัฏฐาก ผากไปทางองค์กรภาคีเครือข่ายหน่วยกระตุ้นเตือนชนิดหนึ่ง อาตมาทราบมาว่าไปสร้างกันเองโดยที่คณะสงฆ์ไม่ทราบ ไม่สามารถไปจับกับงานคณะสงฆ์ ท่านสร้างมาท่านต้องแจ้งให้คณะสงฆ์ได้ทราบด้วย โดยเฉพาะเจ้าคณะผู้ปกครอง เพราะไม่อย่างนั้นมันคุ้มกันไม่อยู่อย่างนี้เป็นต้น อย่าไปคิดว่าเรางบประมาณไปให้พระฝ่ายพระนักพัฒนาแล้วก็ถือว่างานคณะสงฆ์ไม่ใช่ บางที่ท่านอาจจะไม่สื่อถึงผู้ปกครองมันเลยไม่เป็นระบบไง อันนี้ต้องเข้าใจตรงนี้ เอาแค่นี้

พระมงคลวิรากร เลขาธิการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม – คุณหมอประจักษ์วิช เล็บนาค จะเป็นผู้สานโครงการเรื่องสุขภาพของพระสงฆ์ทั่วประเทศ จังหวัดไหนติดขัดประการใดติดต่อประสานงานคุณหมอประจักษ์วิช ได้ผ่านสำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งตอนนี้กำลังทำข้อมูลร่วมกันอยู่ ส่วนโครงการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ฝ่ายสาธารณูปการ ที่ได้ขับเคลื่อนงานกันที่ผ่านมากุณโยมยอดขวัญ รุจนกนกนาฏ ก็จะได้มีโครงการต่อยอดโดยเฉพาะฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ หลังจากประชุมครั้งนี้ประชุมสร้างความเข้าใจเครือข่าย ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ก็จะรวบรวมข้อมูลของพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ทั่วประเทศ มาจัดทำเป็นฐานข้อมูลจัดพิมพ์เป็นเล่มแจกคณะสงฆ์ทั่วประเทศ เพื่อให้ภาคีเครือข่ายของญาติโยมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้เข้าใจว่าวัดไหน พื้นที่ตรงไหนของประเทศไทยที่พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่ด้านไหน เช่น วัดไหนที่ส่งเสริมสมาธิ อาชีพ วัดไหนที่เปิดพื้นที่บรรพชา สาธารณภัยต่างๆ วัดไหนที่เป็นพระคิลานุปัฏฐาก วัดไหนที่เป็นวัดส่งเสริมสุขภาพ ข้อมูลเหล่านั้นทั้งหมดจะถูกรวบรวมมาที่ส่วนกลางของฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ เพื่อถวายคณะสงฆ์ให้ทราบว่า คณะสงฆ์ต่อไปทำงานมีภาคีเครือข่าย ผมขอยกตัวอย่างง่ายๆ นะครับที่ผ่านมาจากที่พระสงฆ์ลงไปอยู่ตลอดเนื่องๆ ก็คืองานบรรพชาสาธารณภัย เดียวนี้พระสงฆ์ไม่ได้ไปแปล่ามีภาคีเครือข่ายไป เรื่องอุทกภัย พระสงฆ์นำภาคีเครือข่าย เช่น ปภ.ประจำจังหวัด หน่วยทหาร หน่วยตำรวจ สาธารณสุขประจำจังหวัด และที่ รพสต. ประจำจังหวัด ลงไปเพื่อประเมินวิเคราะห์พื้นที่ในการที่จะเข้าไปช่วยเหลือ เดียวนี้พระสงฆ์ไม่ได้ลงไปแปล่า ต้องขออนุมัติจากคณะสงฆ์ ตอนนี้ทำงานเข้มแข็ง ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ก็จะนำรายงานข้อมูลนี้ทั้งหมดถวายให้กับมหาเถรสมาคมเพื่อให้ท่านรับทราบ ว่า ต่อไปนี้ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ทั่วประเทศพร้อมที่จะสนองงานคณะสงฆ์ ก็ขอขอบคุณพิธีกรทั้ง 4 ท่าน โดยเฉพาะพระเดชพระคุณพระเทพเวที วันนี้ท่านเดินเรื่องปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาด้วยความเข้มข้นและก็รายงานทุกวัน ต้องกราบขอบพระคุณนะครับ ขอเจริญพรขอบคุณท่านพิธีกรทั้ง 3 ท่าน ที่ได้สนองงานคณะสงฆ์ ช่วย

แก้ไขปัญหาดิตขัดต่างๆ และฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ปิดท้ายจะมีชุด KM ความรู้ต่อจากหนังสือชุดความรู้อีก 3 เล่ม เพื่อให้คณะสงฆ์โดยเฉพาะฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ได้ใช้เป็นเครื่องมือในการทำงาน เพราะว่ามีหลายจังหวัดที่ทำไปแล้วไม่รู้จะส่งรายงานไปที่ไหนอย่างไร ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ก็จะช่วยเข้าไปแก้ไขตรงนั้น เพื่อให้คณะสงฆ์ได้ทำหน้าที่กันอย่างเต็มที่ ขอกราบขอบพระคุณครับ

พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ เลขาธิการผู้รักษาการแทนเจ้าคณะใหญ่หนกลาง – ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระมหาเถรานุเถระโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระเดชพระคุณพระเทพเวที รักษาการเจ้าคณะภาค 6 พระเดชพระคุณพระมงคลวิจิตรกร ท่านเลขานุการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคมที่ทำหน้าที่ในการดำเนินการในการสานเสวนาดังกล่าว และกวีวิทยากรทุกท่าน ท่านทั้งหลายครับ วันนี้ตามที่พระเดชพระคุณพระมหาเถระทุกรูปได้ดำเนินการมาตั้งแต่เช้า ได้ร่วมกันฟังตั้งแต่ฟังโอวาทของท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม ก็คือท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ และหลังจากนั้นก็ฟังการบรรยายพิเศษจากพระเดชพระคุณพระพรหมบัณฑิต จนถึงบัดนี้เราได้ฟังการสานเสวนาจบลงไปแล้วนั้น เพื่อความเป็นสิริมงคลของพวกเราทั้งหลาย และกึ่งในนามกระผมเองของคณะสงฆ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ก็ขอกราบขอบพระคุณพระมหาเถรานุเถระ คณะกรรมการทุกๆ รูป ตลอดถึงพระสงฆ์ผู้ทรงศักดิ์ทุกรูปที่ได้เข้าร่วมการสัมมนาในวันนี้ ในภายใต้เวทีเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายของคณะสงฆ์หนกลาง ในโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ ตรงกับวันที่ 23 ธันวาคม 2562 ครบสาระอรรถะความทุกอย่างทุกประการแล้วบัดนี้ก็ถึงเวลาที่เรจะได้ปิดรายการของการสัมมนาในวันนี้ครับ กระผมขอกราบอาราธนาพระเดชพระคุณพระเทพสุวรรณเมธี ได้นำพากราบลาพระรัตนตรัย

ปัจจัยความสำเร็จ (Enable Success Factor)

๗/๓๓

งานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์

- โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย

กิจกรรม :

๑. ขับเคลื่อนโครงการธรรมนูญสุขภาพสงฆ์
๒. กิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์ และหน่วยงาน ภายนอก

- โครงการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคม

กิจกรรม :

๑. กิจกรรมสงเคราะห์ชุมชนในภาวะปกติ (เกื้อกูล พัฒนา บูรณาการ)
๒. กิจกรรมสงเคราะห์ชุมชนในภาวะวิกฤติ (ภัยพิบัติ)

๖๗

สรุปเวทีสัมมนา

การประชุมสัมมนาเวทีเชื่อมโยง และทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์ นครศรีธรรมราช โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2562 ณ ห้องประชุมอาคารสิริภักดีธรรม วัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร กรุงเทพมหานคร

เวทีสัมมนาการประชุมสัมมนาเชื่อมโยงและทำความเข้าใจเครือข่ายคณะสงฆ์ เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ วันจันทร์ที่ 23 ธันวาคม 2562 ณ ห้องประชุมอาคารสิริภักดีธรรม วัดประยุรวงศาวาส วรวิหาร กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. งานสาธารณสงเคราะห์นั้นจะต้องทำงานผ่านกลไกของระบบการปกครอง นั่นก็คือต้องทำงานผ่านกลไกของฝ่ายปกครอง เพื่อให้การดำเนินงานที่สาธารณสงเคราะห์เป็นไปอย่างราบรื่น เนื่องจากมีคนตั้งคำถามอยู่บ่อยครั้งว่า การที่พระสงฆ์ทำงานสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคมช่วยเหลือชุมชนเมื่อเกิดอัคคีภัย และบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ เป็นต้น เป็นกิจของสงฆ์หรือไม่

2. สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ขับเคลื่อนงานธรรมนูญสุขภาพและจัดทำฐานข้อมูลสุขภาพไว้ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการช่วยเหลือพระสงฆ์ที่อาพาธด้วย เนื่องจากพระสงฆ์ทุกรูปมีสิทธิหลักประกันสุขภาพ ถ้าไม่มีสิทธิข้าราชการหรือสิทธิของประกันสังคมมาก่อน และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ดำเนินงานร่วมกับสำนักพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับการจัดทำบัตร smartcard หรือเลขประจำตัวประชาชน เพื่อให้ข้อมูลการรักษาพยาบาลของพระสงฆ์เป็นปัจจุบัน โดยขณะนี้ข้อมูลพระสงฆ์ 170,000 รูปโดยประมาณ และพระสงฆ์ประมาณ 140,000 รูป มีสิทธิหลักประกันสุขภาพ อัตราการเจ็บป่วยส่วนใหญ่เป็นโรคเบาหวาน ความดัน และพบเจอว่าพระสงฆ์ป่วยเป็นโรคดังกล่าวมากกว่าคนทั่วไปในกลุ่มวัยเดียวกัน ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่โรค คือ อาหารที่ชาวบ้านนำมาถวายพระสงฆ์ และการทำกิจกรรมที่ช่วย

ให้พระสงฆ์ได้ออกกำลังกายอย่างเหมาะสม นอกจากนั้นสำนักงานฯ ยังให้ความสำคัญกับการดูแลก่อนป่วยด้วย รวมถึงสนับสนุนงบประมาณกองทุนตำบล ซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

3. ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการประสานความร่วมมือกันเพื่อผลักดันใน 3 ประเด็นบนฐานของธรรมนูญสุขภาพสงฆ์และนโยบาย มาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ 1) พระสงฆ์ช่วยเหลือตัวเองด้านสุขภาพ 2) ภาครัฐช่วยพระสงฆ์ในด้านรักษาสุขภาพ และ 3) พระสงฆ์ต้องลุกขึ้นมาเป็นตัวอย่างในเรื่องของสุขภาพให้กับสังคม นั่นก็คือเป็นโมเดลให้กับสังคมในด้านรักษาสุขภาพ โดยการจัดวัดให้เป็นที่ส่งเสริมสุขภาพ

4. สสส. มีกลุ่มงานที่เรียกว่าการสร้างเสริมสุขภาพในกลุ่มองค์กรพุทธศาสนา โดยสนับสนุนให้พระสงฆ์มีบทบาทในการทำงานร่วมกับประชาชนในมิติต่างๆ ที่เชื่อมโยงกับเรื่องสุขภาพ ซึ่งเรื่องสุขภาพของพระสงฆ์ พบว่า ท่านมีโรคประจำตัว และมากกว่า 45% ของพระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดมีน้ำหนักเกิน และปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาเรื่องฝุ่น และการจัดการในวัด เป็นต้น จากปัญหาข้างต้น สสส. จึงจัดทำโครงการโภชนาการที่เหมาะสมสำหรับพระสงฆ์หรือที่เรียกสั้นๆ ว่าเป็นโครงการสงฆ์ไทยไกลโรค นอกจากนั้นมีการทำงานกับกลุ่มงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องของการปรับสภาพแวดล้อมของวัดเพื่อเอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีของพระภิกษุสงฆ์และญาติโยมให้เข้าวัด การปรับปรุงผังแม่บทของวัด และวัดประชารัฐสร้างสุข เป็นต้น

5. ในปี พ.ศ. 2555 สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ ได้มีมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติว่าด้วยเรื่องของพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพะ ซึ่งในมติสมัชชา 2555 ในมติที่ 5.7 ได้อธิบายไว้ว่า

ข้อ 1 ขอให้สำนักพระพุทธรักษาแห่งชาติ ซึ่งว่าเป็นหน่วยงานที่สนองงานของคณะสงฆ์เป็นหน่วยงานในการประสานกับกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม สถาบันวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคีต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น สสส. สปสช. ต้องดำเนินการดังต่อไปนี้ คือ พัฒนาแนวทางการปฏิบัติสำหรับพระสงฆ์ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและสถานการณ์ด้านสุขภาพ ร่วมกับเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนวัดส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพของพระสงฆ์และชุมชน ดำเนินการและพัฒนารูปแบบขึ้นทะเบียนพระสงฆ์และจัดทำระบบฐานข้อมูลพระสงฆ์ทั่วประเทศเพื่อสิทธิและสวัสดิการอันพึงมีพึงได้ของพระสงฆ์โดยคำนึงถึงความถูกต้องของสถานะ ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาองค์กรคณะสงฆ์และเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาโดยมีพระภิกษุเป็นแกนนำ ร่วมกับ

องค์กรชุมชนในการที่จะดูแลสุขภาพของพระสงฆ์ในพื้นที่ให้ครอบคลุมและทั่วถึง ร่วมกับคณะสงฆ์กระทรวงศึกษาธิการ มหาเถรสมาคม และ สสส. ในการส่งเสริมและสนับสนุนการบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับพระสงฆ์กับการพัฒนาสุขภาพ

ข้อ 2 ขอให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่ให้บริการด้านสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน อปท. คณะสงฆ์ ชุมชน และภาคประชาชนในพื้นที่ ทำการพัฒนาระบบและรูปแบบการบริการด้านสุขภาพ ตรวจสอบสุขภาพเบื้องต้น ตรวจคัดกรองโรคเรื้อรัง การติดตามเยี่ยมและดูแลพระสงฆ์ที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ทุกพลภาพอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง รณรงค์ส่งเสริมในเรื่องของการถวายสังฆทานด้วยอาหารและเครื่องดื่มที่ไม่เป็นโทษต่อสุขภาพ ซึ่งก็เมื่อก็ได้มีการพูดไปแล้ว รวมทั้งหลีกเลี่ยงหรืองดเว้นสิ่งที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุหรี่ยิ่งบุหรี่ยิ่งที่จะก่อให้เกิดโรคเรื้อรัง

ข้อ 3 ขอให้ สปสช. ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้บริการของสถานบริการสาธารณสุข เพื่อให้เอื้อให้พระสงฆ์ได้เข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข สามารถรับบริการได้ทุกสถานบริการสาธารณสุขของรัฐและเอกชนที่เป็นเครือข่ายในระบบหลักประกันสุขภาพในพื้นที่

ข้อ 4 ขอให้กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขส่งเสริมให้มหาเถรสมาคมทุกแห่งและสถาบันการศึกษาอื่นๆ ทำการศึกษาวิจัยและสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพพระสงฆ์

ข้อ 5 ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสในทุกกระดับ เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้มีส่วนร่วมเป็นคณะทำงานในการพัฒนาระบบสุขภาพของชุมชน

ข้อ 6 ขอให้คณะสงฆ์และเครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนาได้พัฒนารูปแบบ แนวทาง กระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสุขภาพของพระสงฆ์และชุมชนโดยมีพระสงฆ์เป็นแกนนำร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการพัฒนาวัดให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานวัดส่งเสริมสุขภาพ จากนั้นสองปีถัดไปมีการขับเคลื่อนมตินี้ แต่เป็นการขับเคลื่อนในลักษณะเอา “โลกนำทางธรรม” ทางโลกนำธรรม จึงส่งผลให้การขับเคลื่อนสมัชชานี้ไม่ก้าวหน้า จนกระทั่งในปี 2558-2559 มีการปรึกษากับท่านเถรานุเถระ และปรับเปลี่ยนการขับเคลื่อนเป็น ธรรมนำโลก แล้วแหละเพราะฉะนั้นเราก็เลยมาที่สำนักพระพุทธศาสนาและก็ได้ไปเรียนถวายขอคำปรึกษากับทางมหาเถรสมาคมซึ่งก็ได้ให้คำแนะนำว่าเราจะต้องเปลี่ยนจากการใช้โลกนำธรรมมาเป็น “ธรรมนำโลก” จนกลายเป็นธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พุทธศักราช 2560 ประกาศเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560 ในงานสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ 10

6. การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ในการประชุมของคณะกรรมการสุขภาพ

“

ทุกคนควรใช้สติ
อย่าตื่นตระหนก
แต่ต้องตระหนัก

ในสถานการณ์ภาวะวิกฤต

”

สมเด็จพระมหาธีราจารย์

(สมเด็จพระมหาธีราจารย์)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม

“

ขอคนไทยทุกคนจงเป็นผู้กล้าหาญ

ละความเห็นแก่ตัว

หันหน้าสามัคคี ปฏิบัติตามคำแนะนำ

ของบุคลากรสาธารณสุขและภาครัฐ

เพื่อ สู้กับโควิด-19 ไปด้วยกัน”

สมเด็จพระมหาธีราจารย์

กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดยานนาวา
ประธานฝ่ายสาธารณสุขสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม
ประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ

สสส

ไทยรู้สู้โควิด

ไทยรู้สู้โควิด

ไทยรู้สู้โควิด

ไทยรู้สู้โควิด

สายด่วน
กรมควบคุมโรค
1422

4

พื้นที่พระสงฆ์นักพัฒนา การสาธารณสงเคราะห์

โครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคม
สุขภาวะ จัดทำกระบวนการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบและการออกแบบแนวทางการคัดเลือกพื้นที่
การสาธารณสงเคราะห์ โดยการถวายเป็นงานและขอคำปรึกษากับพระมหาเถระ พระสังฆาธิการ
เจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์การดำเนินงานในพื้นที่ ดังนี้

1. มุ่งเน้นไปที่วัดที่เป็นพื้นที่ที่มีการดำเนินงานตามกิจกรรมด้านสาธารณสงเคราะห์ที่มี
ความโดดเด่น อย่างน้อย 1 กิจกรรม ดังนี้ (1) การจัดการสิ่งแวดล้อม (2) การจัดการสุขภาวะ
และกลุ่มวัย (3) การพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิสาหกิจ (4) การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม
และ (5) การจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ รวมถึงรูปแบบสาธารณสงเคราะห์อื่น ๆ ที่นอกเหนือ
จาก 5 รูปแบบตามที่กล่าวข้างต้น

2. เป็นกิจกรรมที่มีพระสงฆ์เป็นผู้ริเริ่ม หรือเป็นผู้นำในการดำเนินกิจกรรมตามข้อ 1
ก่อให้เกิดสาธารณประโยชน์ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างสุขภาวะ

3. มีกระบวนการพิจารณาและกลั่นกรองอย่างมีส่วนร่วมจาก (1) ฝ่ายปกครองคณะ
สงฆ์จังหวัด (1) ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด (3) เครือข่ายพระสงฆ์นักพัฒนา (4) ผู้แทน
สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด (พศจ.) (5) ผู้แทนหน่วยงานภาคเอกชนในพื้นที่ และ (7)
หน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง

4. คณะทำงานโครงการฯ ประสานงานและรายงานความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการ
บริหารโครงการฯ และกองงานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

คณะทำงานโครงการพระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์
กับพื้นที่ต้นแบบการสร้างสังคมสุขภาวะ
เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง
เข้ากราบเรียนถวายข้อมูลเจ้าคณะจังหวัด
ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง
เพื่อคัดเลือกวัดต้นแบบระดับจังหวัด

การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานสาธารณสงเคราะห์
คัดเลือกวัดต้นแบบระดับจังหวัด
เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต
ขอนแก่น ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
วันจันทร์ที่ 29 เดือน มิถุนายน พ.ศ.2563

**การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานสาธารณสงเคราะห์
คัดเลือกวัดต้นแบบระดับจังหวัด
เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้
ณ วัดประสิทธิชัย อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
วันพุธที่ 1 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2563
และ ณ วัดลานแชะ อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง
วันอาทิตย์ที่ 12 เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2563**

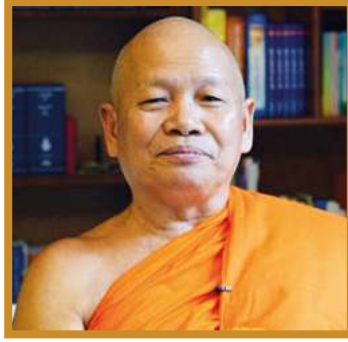
การประชุมปรับปรุงและพัฒนาข้อมูล
เขตปกครองคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต
จัดโดย
คณะทำงานในส่วนคณะธรรมยุต
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ณ วิทยาเขตอีสาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วันที่ 29 สิงหาคม 2563

พื้นที่

พระสงฆ์นักพัฒนา
การสาธารณสงเคราะห์

พระกิตติโสภณวิเทศ วัดนาคปรก เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระกิตติโสภณวิเทศ ฉายา สมานิตโต

ตำแหน่ง เจ้าคณะแขวงปากคลองภาษีเจริญ

ประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในเอเชียเนียบ

โทรศัพท์วัด 02 467 2380

โทรศัพท์มือถือ 081 857 7293

E-mail watnakprok@hotmail.com

Facebook watnakprok

วัดนาคปรก ตั้งอยู่บนถนนเทอดไท แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2291 รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ (ก่อนเสียกรุงศรีอยุธยา 19 ปี) เป็นช่วงสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นวัดที่ชุมชนร่วมกันสร้าง เดิมชื่อ วัดปก เนื่องจากตั้งอยู่กลางสวนเหมือนป่าปกคลุม หรือปกไว้ ต่อมาวัดเสื่อมโทรมลง จนในสมัยรัชกาลที่ 3 เจ้าสัวฟุก แซ่ตัน (พระบริบูรณ์ธนากร) และภรรยาซึ่งเป็นคนไทย ได้บูรณะอุโบสถ ให้ช่างฝีมือจากเมืองจีน เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นรูปเครื่องมงคลจีน และเครื่องไหว้ต่าง ๆ เป็นศิลปะจีนแบบมหายาน ยังได้ขอพระราชทานพระพุทธรูปสุโขทัยที่รัชกาลที่ 1 ทรงให้รวบรวมจากหัวเมืองต่าง ๆ มาเป็นพระประธาน โดยพระประธานองค์ประดิษฐานที่วิหารนั้นมีพญานาค 7 เศียรแผ่พังพาน เป็นรูปปูนปั้น องค์พระเป็นพระปางมารวิชัยสัมฤทธิ์ ชาวบ้านจึงได้เรียกว่า **วัดนาคปรก**

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระกิตติโสภณวิเทศ ท่านได้ดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเป็นประธานสหภาพพระธรรมทูตไทยในโอเชียเนีย เป็นกรรมการสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในสหรัฐอเมริกา และได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ในประเทศไทยให้เป็นผู้แทนในนามคณะสงฆ์ไทยปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ ส่วนในประเทศได้เปิดโรงงานตามพระดำริของสมเด็จพระสังฆราช ฉีดพ่นยาป้องกันและกำจัดเชื้อไวรัส COVID-19 ให้วัดต่างๆ ในเขตปกครอง และวัดทั่วไป มอบเครื่องอุปโภค-บริโภค ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในภาคตะวันออก ช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ข้าวสาร อาหารแห้ง ดำเนินการบูรณาการเป็นศูนย์ร่วมรับบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ โดยวัดนาคปรก ร่วมกับ คณะสงฆ์กรุงเทพมหานคร กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน และด้านจิตใจ โดยการมอบธรรมะเป็นกำลังใจในคราวประสบสาธารณภัย ตั้งโครงการ “วัดไม่ทิ้งโยมไว้ข้างหลัง” เพื่อสำรวจและมอบถุงยังชีพให้แก่ประชาชน ที่เป็นผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุ ในชุมชนวัดนาคปรกและชุมชนใกล้เคียง ช่วยเหลือผู้ปกครองของนักเรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดนาคปรกที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19

พระปลัดสุรเชษฐ์ สุรเชฎฐ์ วัดโตนด อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระปลัดสุรเชษฐ์ ฉายา สุรเชฎฐ์

ตำแหน่ง เลขาธิการเจ้าคณะอำเภอบางกรวย

โทรศัพท์วัด - โทรศัพท์มือถือ 082 333 0444

E-mail watdelivery22@gmail.com Facebook วัดโตนด บางกรวย

วัดโตนด สร้างเมื่อ พ.ศ. 2326 ในสมัยกรุงธนบุรี เสร็จเรียบร้อยในสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. 2341 โบราณวัตถุสถานที่สำคัญคือพระอุโบสถสร้างเมื่อ พ.ศ. 2457 ตรงกับสมัยต้น ร.6 อายุของโบสถ์หลังนี้ก็ประมาณ 102 ปี ลักษณะทรงจีน หน้าบันมีลวดลายกนก ประดับด้วยถ้วยชามเบญจรงค์ ชามเครื่องเคลือบประดับบนหน้าบัน (ในช่วง ร.5 คนมีอันจะกินในสมัยนั้นนิยมสะสมเครื่องเคลือบ มีการประกวดประชันและซื้อมาสะสมกันเป็นกิจลักษณะ) ชามเครื่องเคลือบจึงถือว่าเป็นของสูงค่า เหมาะสมกับการนำมาถวายเป็นพุทธบูชา วัดยังมีจุดที่น่าสนใจอีกจุดคือ หอระฆังกลางน้ำที่ตั้งงามไม่แพ้กัน มีภูมิสงฆ์ส่วนมากเป็นอาคารไม้ทรงไทย

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระปลัดสุรเชษฐ์ สุรเชษฐ์ ท่านได้ดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ในระดับชุมชน และขยายงานสู่การบูรณาการในระดับประเทศ มีการส่งเสริมงานสาธารณสงเคราะห์ร่วมกับ คณะสงฆ์และหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน และชุมชน จนสามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติ ให้แผ่ขยายในวงกว้าง อาทิ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข พ.ศ. 2561-2565 กิจกรรมการจัดการขยะในวัดแบบมีส่วนร่วม ภายใต้แนวคิดใช้วัสดุธรรมชาติ เตย ตอง ตาล ตะไคร้ กิจกรรม คลองรอบวัดสวย น้ำใส สุขใจทั่วถิ่น กิจกรรมจัดตั้งโรงพยาบาลสมเด็จพระดำริ สมเด็จพระสังฆราช ช่วยเหลือผู้ประสบภัยเชื้อโรคโควิด-19 กิจกรรมพุทธอาสาดูแล พื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและผู้พิการ สงฆ์อาหาร (ภายใต้ศูนย์ดูแล พื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและผู้พิการตำบลวัดชลอ) กิจกรรมพุทธอาสาติดตามธรรม เยียวยาจิตใจด้วยธรรมสงเคราะห์ โครงการวิจัยพัฒนารูปแบบ การเสริมพลังชุมชน การเฝ้าระวังทางสังคมและดูแลช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคมจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ปี พ.ศ. 2563-2564 โครงการพัฒนาทีมพุทธอาสา พระคิลานุปัฏฐาก-พระคิลานธรรม พัฒนายุทธศาสตร์วัดเพื่อชุมชน กิจกรรมพัฒนาระบบฐาน ข้อมูลการจัดการสุขภาวะชุมชน สงเคราะห์กลุ่มเปราะบาง 5 ประเภท (ภายใต้โครงการโรงพยาบาล ปัญญาวัดโดนด 4 ระยะ สงเคราะห์ เกื้อกูล พัฒนา บูรณาการ) โครงการพุทธอาสาสร้างชาติ สร้างอาชีพ อิ่มท้อง อิ่มบุญ อิ่มธรรม โครงการชีววิถีเพื่อการเรียนรู้และสร้างรายได้ตามศาสตร์ พระราชา (ภายใต้ศูนย์ชีววิถีวัดโดนด-กฟผ.) โครงการโรงครัวโภชนาการสงฆ์ Clean food กิจกรรม 90 วันปลูกผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร โครงการบรรพชาสามเณร สร้างชาติ กิจกรรมพื้นวัด ศีลธรรม นำเมือง สู่ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาพื้นถิ่น (ประเพณี แลกอาหารวันพระ ใช้กระถางใบตองใส่อาหาร ดอกไม้ใบเตยถวายพระ) กิจกรรมประเพณีกฐิน กระถาง แข่งเรือ โครงการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตชุมชนวัดโดนด (ภายใต้ศูนย์เรียนรู้ตลอด ชีวิตชุมชนวัดโดนด) โครงการเรียนรู้วิถีพุทธ ลานบุญ ลานธรรม ลานปัญญา/ลานกรรมฐานสวน พฤษศาสตร์ 77 จังหวัด โครงการหอพิพิธภัณฑวัดโดนด ห้องสมุดชุมชนและศูนย์การเรียนรู้ ท้องถิ่น

พระมหาดาวร ธีรจิตโต วัดบางหลวง อำเภอมือง จังหวัดปทุมธานี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระมหาดาวร	ฉายา ธีรจิตโต
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอมืองปทุมธานี	
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 092 465 2409	
E-mail	Facebook	

วัดบางหลวง เดิมชื่อว่า “วัดสิงห์” เป็นวัดที่สำคัญทางประวัติศาสตร์วัดหนึ่ง ตั้งอยู่ที่ตำบลบางหลวง อำเภอมืองปทุมธานี ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 3 กิโลเมตร สร้างในสมัยอยุธยา อุโบสถหลังเก่าเป็นอาคารทรงไทยโบราณ สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2251 ภายในมีพระประธานปางมารวิชัยและภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นภาพพุทธประวัติ นอกจากนี้ ยังมีเจดีย์มอญ 2 องค์ คือทรงชะเวดากอง และอนันตเจดีย์ ซึ่งวัดนี้ใช้ประกอบศาสนพิธีของชาวบ้านมาตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงปัจจุบัน

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหาถาวร ธิรจิตโต ท่านได้ดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ โดยวัดบางหลวง เป็นที่ตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบางหลวง (อ.ป.ต.) ในเขตปกครองคณะสงฆ์มหานิกาย คณะสงฆ์ภาค 1 จากการรวมตัวของกลุ่มคนในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน จัดการอบรมคุณธรรมจริยธรรมทุกปีโดยร่วมกับโรงเรียนปทุมธานี นันทมนูนี้บำรุง และยังได้จัดโครงการและกิจกรรมต่างๆ อีกมากมาย อาทิ โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข สร้างสัจปายะด้วยวิถี 5 ส กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ตรวจสุขภาพและฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดตามฤดูกาลในชุมชน พร้อมทั้งให้ความรู้ในการป้องกันและรักษาโรคต่างๆ แก่คนในชุมชน ณ วัดบางหลวง ร่วมกับเทศบาลตำบลบางหลวงบริการฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่างๆ ทำหมันสุนัขและแมว ที่อาศัยอยู่ในวัดและชุมชนเพื่อให้สัตว์เลี้ยงมีสุขภาพที่ดี จัดโครงการ “มอบทานมอบธรรม” ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ผู้ป่วยและผู้พิการขาดแคลน ออกเยี่ยมให้กำลังใจแก่ผู้ยากไร้ ผู้ป่วยติดเตียง และ คนชรา จัดงานบุญประเพณีต่าง ๆ เช่น งานลอยกระทง มีเด็กนักเรียน และชาวบ้านในชุมชนร่วมกันทำกระทงเพื่อถวายวัด เป็นศูนย์กลางของชุมชนที่คงอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยเชื้อสายรามัญ ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองจังหวัดปทุมธานี เข้าวัดปฏิบัติธรรม เดือนละ 1 ครั้ง ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปทุมธานี ได้โครงการส่งเสริมการเรียนรู้ศิลปะการ แสดงพื้นบ้าน “รามอญ” ตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดบางหลวงเพื่อการออมทรัพย์และการเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในชุมชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงาน มีการให้สวัสดิการแก่สมาชิก เช่น ค่ารักษาพยาบาล ช่วยเหลือค่าฌาปนกิจ และบริการสังคม เป็นต้น จัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวงและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเทศบาลตำบลบางหลวง

พระมหาวิฑูร ธมฺมโชโต วัดใหญ่ อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระมหาวิฑูร	ฉายา	ธมฺมโชโต
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอพระสมุทรเจดีย์		
	ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 081 643 6167		
E-mail	Facebook		

วัดใหญ่ เป็นวัดราษฎร์ ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เลขที่ 14 หมู่ที่ 3 ตำบลในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดมีเนื้อที่ประมาณ 23 ไร่เศษ เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่ง ได้ทราบหลักฐานทางราชการกรมการศาสนาว่า ได้ขึ้นทะเบียนประกาศตั้งเป็นวัด เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2304 และมีเจ้าอาวาสปกครองสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบันอายุ 259 ปี ดั้งนั้นเสนาสนะต่าง ๆ มีอุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ และกุฏิเก่าทรงโบราณหลายหลัง โดยเฉพาะอุโบสถ วิหาร และศาลาการเปรียญ ได้บูรณปฏิสังขรณ์กันมาหลายสมัย จนไม่สามารถบูรณะได้ เพราะชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา พระครูสุตาทิรต์ อดีตเจ้าอาวาสวัดใหญ่ พร้อมด้วยญาติโยมสาธุชนในละแวกนี้ จึงร่วมกันสร้างถาวรวัตถุขึ้นมาใหม่เกือบทั้งหมด เพื่อทดแทนของเก่า และขยายให้ใหญ่ขึ้นกว่าเดิม เพื่อรองรับความเจริญและจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานของทางราชการ ที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณวัด คือ โรงเรียนวัดใหญ่ (ประถมศึกษา) รพ.สต.ในคลองบางปลากด และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดใหญ่

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหาวิฑูร ธมฺมโชโต ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ นำนโยบายฝ่ายสาธารณสงเคราะห์สู่การขับเคลื่อนการปฏิบัติในระดับจังหวัด มีการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการภาคีเครือข่าย และดำเนินโครงการและกิจกรรม อาทิ สมทบทุนในการจัดซื้อจัดหาเครื่องมือแพทย์, สงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ชรา ผู้พิการ ช่วยเหลือยามเกิดอัคคีภัย, วัตภัย, อุทกภัย สร้างถนน, สะพาน, ให้ที่อยู่อาศัย, ให้พื้นที่สร้างรพ.สต., ทำความสะอาดลำน้ำคูคลอง, สร้างอาคารเรียน ส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน, จัดอบรมพระคิลานุปัฏฐาก ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ (ตลาดริมน้ำเมืองพระฯ), จิตอาสา, ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี (สงกรานต์, ลอยกระทง, ก่อเจดีย์ทราย) การจัดการสิ่งแวดล้อม-ปลูกต้นไม้, ทำความสะอาดลำคลอง การจัดการสุขภาวะและกลุ่มวัย-อบรมด้านสุขภาพแก่กลุ่มวัยต่างๆ การพัฒนาเศรษฐกิจวิถีพุทธ-ตลาดริมน้ำเมืองพระฯ การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม-ประเพณีสงกรานต์, ประเพณีลอยกระทง, ก่อเจดีย์ทราย การจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ-เป็นพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ ส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายและจิตสาธารณะ/จิตอาสา

พระราชานินทราจารย์
วัดกษัตราธิราช วรวิหาร
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระราชานินทราจารย์** ฉายา **ฐานิสฺสโร**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะอำเภอบ้านแพรก**

โทรศัพท์วัด **035 801 418**

โทรศัพท์มือถือ **081 991 8445**

E-mail

Facebook

วัดกษัตราธิราชวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา นอกเกาะเมืองทางด้านทิศตะวันตก ตรงข้ามกับวังหลัง หรือวังสวนหลวง เดิมชื่อ “วัดกษัตรา” หรือ “วัดกษัตราราม”

วัดโบราณสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แต่จะสร้างขึ้นเมื่อใดและใครเป็นผู้สร้าง ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ขณะที่ชื่อของวัดชวนให้ท่านผู้รู้ส่วนมากสันนิษฐานว่า คงจะเป็นวัดที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศานุวงศ์ครั้งกรุงศรีอยุธยาพระองค์ใดพระองค์หนึ่ง ทรงสร้างหรือทรงบูรณปฏิสังขรณ์ขึ้น ดังนั้นวัดนี้จึงมีชื่อว่าวัดกระษัตรา หรือวัดกระษัตราราม ซึ่งหมายความว่า เป็นวัดของพระมหากษัตริย์ หรือวัดของพระเจ้าแผ่นดิน

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระราชทานินทรจารย์ ท่านคุณแล แนะนำการสาธารณสงเคราะห์ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้เป็นไปโดยเรียบร้อย ดึงงาม เกิดประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และสังคม รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการสาธารณสงเคราะห์ตามความเหมาะสมแก่ท้องถิ่น รวมถึงกำกับ ดูแลการสาธารณสงเคราะห์ให้สอดคล้องกับพระธรรมวินัย และวัตรปฏิบัติของพระภิกษุสามเณร ดำเนินกิจกรรมการมอบเครื่องบริโภคน้ำและปัจจัย 4 ให้กับผู้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และกลุ่มเปราะบางในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งในรูปแบบโรงทานปกติ และในรูปแบบโรงทานเคลื่อนที่สนองพระดำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก และในฐานะประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด ได้ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ส่วนราชการ และภาคีเครือข่าย ดำเนินการจัดสร้างบ้านหลังใหม่ให้แก่ประชาชนที่รับผลกระทบจากเหตุวาตภัย จัดทำโครงการสวนครัวนำสุข ขับเคลื่อนงานพื้นที่เครือข่ายการสาธารณสงเคราะห์ เครือข่ายจิตอาสา เครือข่ายกิจการ งานเพื่อสังคม และเครือข่ายการจัดสวัสดิการสังคม ตามแผนงานที่ได้ประชุมและพัฒนาต่อยอดให้เป็นผลเชิงประจักษ์ตามหลักการและเหตุผล เป้าหมาย และมอบเงินปรับปรุงซ่อมแซมบ้านและจัดซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคให้นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และมอบเงินเป็นทุนในการสร้างบ้านพักอาศัยให้แก่ผู้ไร้บ้าน ดำเนินการบูรณาการกับโครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุข (สร้างสัปปายะสู่วัด ด้วยวิถี 5 ส) ของฝ่ายสาธารณูปการของมหาเถรสมาคม สนับสนุนทางการแพทย์และเยี่ยมเยียนผู้ป่วย ทั้งพระสงฆ์ สามเณร และฆราวาสอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมเศรษฐกิจวิถีพุทธด้วยการบูรณาการงานสัมมาชีพ ได้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และตามแผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนเข้มแข็งของรัฐบาล และดำเนินโครงการและกิจกรรมเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการสอนปฏิบัติกรรมฐาน ในฐานะเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แห่งที่ 2

พระครูสุภัทรเขตสุนทร

วัดม่วง อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระครูสุภัทรเขตสุนทร** ฉายา **สุภโท**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะตำบลหัวตะพาน**

โทรศัพท์วัด

โทรศัพท์มือถือ 089 559 0309

E-mail

Facebook

วัดม่วง สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย เมื่อปี พ.ศ. 2230 ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวตะพาน อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดอ่างทอง ไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 8 กิโลเมตร วัดแห่งนี้เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปมหานวมินทร์ ศากยมุนีศรีวิเศษชัยชาญ หรือหลวงพ่อใหญ่ ซึ่งเจ้าอาวาสวัดร่วมกับประชาชนผู้มีจิตศรัทธาใช้เวลาก่อสร้างนานถึง 16 ปี โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ที่สุดในโลก ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 และราชวงศ์จักรี

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูสุภัทรเขตสุนทร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ พัฒนาวัดเป็นสัปปายสถาน เป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา เป็นศูนย์ปฏิบัติธรรมของคณะสงฆ์และประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ ยังได้มอบปัจจัยช่วยเหลือสังคม โรงพยาบาล โรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่นทุรกันดาร ส่งเสริมกิจการงานคณะสงฆ์ได้ด้วยสนับสนุนสรรพกำลังต่างๆ ให้ดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มอบครุภัณฑ์ทางการแพทย์แก่โรงพยาบาลวิเศษชัยชาญ สนับสนุนการพัฒนาวัดถ้ำดอกคำ อำเภอพริว จังหวัดเชียงใหม่ สร้างอาคารเรียนโรงเรียนอนุบาลวัดนางใน อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง สมทบทุนการสร้างฌาปนสถาน กิจการสาธารณประโยชน์ในจังหวัดอ่างทอง ให้การสนับสนุนกิจการงานคณะสงฆ์และการสงเคราะห์ประชาชน อาทิ ให้การสนับสนุน “โครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 ครอบคลุมอบอุ่น จังหวัดอ่างทอง” ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุน โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งดำเนินงานโดยศูนย์พัฒนาคุณธรรมจังหวัดอ่างทอง เป็นประธานสนามสอบพระปริยัติธรรม แผนกธรรมศึกษา ระดับอุดมศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครู เครือข่ายโรงเรียนรักษาศีล 5 ตามหลักวิถีพุทธ จังหวัดอ่างทอง ณ โรงเรียนวิเศษชัยชาญ “ตันติวิทยานุกูมิ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ถวายปัจจัยเพื่อร่วมทำบุญในงานต่างๆ รวมถึงถวายปัจจัยเพื่อการบูรณปฏิสังขรณ์ศาสนสถานตามวัดต่างๆ ในจังหวัดอ่างทอง และจังหวัดอื่นทั่วประเทศอยู่เสมอๆ เปิดทำการเรียนการสอนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหัวตะพาน ร่วมมือกับ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 1 ดำเนินการโครงการ “วัดสีขาว” ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหัวตะพาน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหัวตะพาน ออกเยี่ยมเยียนประชาชนผู้สูงอายุ, ผู้พิการ และผู้ยากไร้ ในชุมชนอยู่เป็นประจำทุกเดือน ถวายปัจจัยเพื่อโครงการพระสงฆ์ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถวายแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2556 ดำเนินการและให้ข้อเสนอแนะในการประชาคมหมู่บ้านเพื่อดำเนินงานโครงการหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ ของชุมชนร่วมกัน ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนการวิ่งอ่างทอง มินิ-ฮาล์ฟ มารารอน เพื่อพัฒนาการวิ่งเพื่อสุขภาพ เพื่อกระตุ้นประชาชนในจังหวัดอ่างทองให้ตื่นตัวกับการออกกำลังกาย ดำเนินงานโดย “ชมรมเดินวิ่งเพื่อสุขภาพอ่างทอง” สนับสนุนกิจกรรมกลุ่มพัฒนาสตรีในหมู่บ้านทั้งด้านส่งเสริมอาชีพ และกิจกรรมสาธารณประโยชน์ทุกหมู่บ้านทุกตำบลในอำเภอพริว จังหวัดเชียงใหม่

พระครูศุภธรรมคุณ วัดมะขามเรียง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระครูศุภธรรมคุณ** ฉายา **คุณธมโม**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะอำเภอบ้านหมอ**

ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดสระบุรี

โทรศัพท์วัด

โทรศัพท์มือถือ 081 835 7542

E-mail

Facebook

วัดมะขามเรียง ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 66 หมู่ 2 บ้านบ่อกระโดน ต.ไผ่ขวาง อ.บ้านหม้อ จ.สระบุรี แรกเริ่มเดิมทีจะเป็นสำนักสงฆ์อยู่นานเท่าใดไม่ปรากฏ มีพระภิกษุสงฆ์มาจำพรรษาอยู่มาบ้างน้อยบ้าง เพราะว่ามีสภาพที่ตั้งอยู่กลางทุ่ง ซึ่งแวดล้อมด้วยหมู่บ้านเล็ก ๆ กำลังศรัทธาของชาวบ้านช่วยกันทำนุบำรุงสำนักสงฆ์แห่งนี้ตามกำลังและสติปัญญา เมื่ออดีตพระมหาเถระมีชื่อเสียงของวัดคือ หลวงพ่อตาบ วัดมะขามเรียง (พระครูเวชคามคุณารักษ์) ซึ่งเป็นพระเกจิดังที่มีวัตรปฏิบัติดีปฏิบัติชอบมีความเมตตาสูง มีชื่อเสียงโด่งดังในเขตจังหวัดสระบุรี หลังจากหลวงพ่อตาบได้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสแล้ว วัดมะขามเรียงก็เริ่มเป็นปึกแผ่นมั่นคงยิ่งขึ้น ทั้งกำลังศรัทธาของชาวบ้าน และการก่อสร้างถาวรวัตถุอันได้แก่โบสถ์ ศาลาการเปรียญ และกุฏิสงฆ์ ก็ได้รับการพัฒนาจนเจริญรุ่งเรืองเป็นลำดับมา จนกระทั่งปัจจุบัน มีพระครูศุภธรรมคุณ เป็นเจ้าอาวาส ก็ได้พัฒนาวัดมะขามเรียงให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้นอย่างครบถ้วนสมบูรณ์แบบ

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระพระครูคุณธรรมคุณ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยให้ความสำคัญในกิจการพระพุทธศาสนา ทำหน้าที่ช่วยเหลือ พัฒนาสังคมยามเกิดปัญหาภัยธรรมชาติ อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย โรคระบาด และปัญหา สังคมชาติที่พึง ประสานศรัทธาของประชาชน สนับสนุน ภาครัฐในการเข้าไปช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ทางกาย ด้วยวัตถุสิ่งของจำเป็นเบื้องต้น และบรรเทาทุกข์ทางใจ ในการนำเอาหลักธรรมไปประดับประดาจิตใจให้ก้าวพ้นภาวะวิกฤติ ดำเนินงาน 11 โครงการที่เป็นประโยชน์ต่อวัด ชุมชน และสังคม อาทิ โครงการจัดตั้งหน่วยบรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทุกกรณี ทั้งในและนอกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็่นอุทกภัย อัคคีภัย โรคระบาด โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ โครงการเยี่ยมผู้สูงอายุ สนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ยากไร้ โครงการพระสงฆ์ร่วมใจ ด้านภัยหนาว เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านที่ประสบภัยหนาว โครงการปฏิบัติธรรมในแปลงผัก โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โครงการอบรมคุณธรรม จริยธรรม แก่นักเรียน นักศึกษา ข้าราชการ ประชาชนทั่วไป โครงการช่วยเหลือสนับสนุน โรงเรียน โรงพยาบาล โครงการเจริญพระพุทธมนต์สัจจธรรมและมอบเครื่องอุปโภคบริโภคผู้ยากไร้ โครงการสงเคราะห์พระภิกษุมรณภาพ โครงการเยี่ยมวัด โครงการศีล 5 บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน และดำเนินการขับเคลื่อนงานคณะสงฆ์ในภาคบูรณาการการมีส่วนร่วม เช่น โครงการจัดตั้งหน่วยบรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทุกรณีจัดตั้งหน่วย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยโรคระบาดโควิด-19 ตามพระดำริของสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน โครงการเจริญพระพุทธมนต์สัจจธรรมและมอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ เฉลิมพระเกียรติฯ โรงงานเคลื่อนที่ เพื่อช่วยเหลือบรรเทาผู้ที่ประสบอุทกภัย ปฏิบัติงานในฐานะประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ โดยร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ มอบถุงยังชีพเบื้องต้นและให้ธรรมะปลอบใจเนื่องจากประชาชนผู้ประสบอัคคีภัย อุทกภัย วาตภัย และภัยพิบัติต่างๆ การสนับสนุนช่วยเหลือโรงพยาบาลบ้านหมอ โครงการกองทุนสงเคราะห์พระภิกษุมรณภาพ

พระโสภณพัฒนคุณ วัดพุน้อยชัยมงคล อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส พระโสภณพัฒนคุณ ฉายา สุธิโน

ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอหนองม่วง

ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดลพบุรี

โทรศัพท์วัด 036 776 466

โทรศัพท์มือถือ 085 255 8111

E-mail

Facebook

วัดพุน้อยชัยมงคล เดิมชื่อวัดพุน้อย คำว่า “พุน้อย” เป็นชื่อของน้ำพุที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2509 โดยหมอบเคลือบ และนางบุญมา เหมือนเอี่ยม ได้มอบที่ดินถวายวัดพุน้อย ต่อมาในปี 2519 ชาวบ้านได้นิมนต์หลวงปู่แบน จันทสโร เดิมจำพรรษาอยู่วัดตาลเจ็ดช่อ ต.ย่านซื่อ อ.เมือง จ.อ่างทอง มาอยู่จำพรรษา และนำชาวบ้านพุน้อยก่อสร้างและปรับปรุงวัดตลอดมา และซื้อที่ดินเพิ่มอีก 15 ไร่ 2 งาน 80 ตารางวา ต่อมาพระโสภณพัฒนคุณ เจ้าอาวาสรูปปัจจุบัน ซื้อที่ดินเพิ่มเติม ปัจจุบันวัดพุน้อยมีพื้นที่ของวัดจำนวน 32 ไร่ 4 งาน 137 ตารางวา และก่อตั้งมูลนิธิเศรษฐกิจเรือทองไว้เพื่อช่วยเหลือสังคมก่อสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ในด้านต่างๆ และช่วยผู้ด้อยโอกาสอีกมากมาย

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระโสภณพัฒนคุณ ท่านดำรงตำแหน่งประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดลพบุรี พัฒนาวัดพุน้อยและชุมชนบ้านพุน้อยที่เด่นชัดในหลายด้าน เช่น การพัฒนาศาสนสถานภายในวัดอย่างต่อเนื่อง ก่อตั้งห้องเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา (ป.ทศ.) วัดพุน้อย จัดสร้างพิพิธภัณฑสถานชุมชนวัดพุน้อย ซึ่งเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่ขุดพบวัตถุโบราณที่มีอายุราว 3,000 ปี เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชนคนรุ่นหลัง การเกื้อกูลช่วยเหลือเอื้อเพื่อสนับสนุนพื้นที่ภายในวัดและรอบๆ วัด ให้เป็นพื้นที่ประกอบสัมมาอาชีพค้าขาย จัดทำสถานที่ภายในวัด แบ่งเป็นที่นวดแผนไทยเพื่อสุขภาพให้แก่คนในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง จัดสร้างโรงทำอิฐ บล็อกวิสาหกิจชุมชนบ้านพุน้อย เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพ และยังได้จัดตั้งโครงการอิฐบล็อกสาธารณสงเคราะห์ จัดทำโครงการซ่อบปั้งวัดซ่อบปั้งบุญ รับบิณฑบาตภายในวัดทุกวันอาทิตย์ เพื่อนำข้าวสารอาหารแห้งมอบให้หน่วยงานราชการ โรงเรียน และผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการเข้าช้อน ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส การพัฒนา ได้พัฒนาที่ดินของวัดโดยมีการจัดทำโครงการพลิกดินให้เป็นทอง ทำเกษตรแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามรอยศาสตร์พระราชา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำโครงการธนาคนำน้ำ จัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ดำเนินการโครงการกองทุนสังฆประชาสรรค์คณะสงฆ์จังหวัดลพบุรี ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ คณะสงฆ์จังหวัดลพบุรี เป็นทุนสัจจะบริจาคทรัพย์เพื่อสาธารณสงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ โครงการเยาวชนออมทรัพย์วัดพุน้อย เพื่อสนับสนุนการศึกษาให้กับเยาวชนในชุมชนบ้านพุน้อย ส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม โดยการสืบสานสนับสนุนการอนุรักษ์ภูมิปัญญาชาวบ้าน จัดทำกิจกรรมทอดผ้าจุลกฐินในทุกปี และดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ อีกมากมาย อาทิ โครงการจัดปฏิบัติธรรมประจำปี 7-13 มกราคม กิจกรรมสวดมนต์ทุกวันพฤหัสบดี แสดงธรรมทุกวันอาทิตย์โครงการซ่อบปั้งวัดซ่อบปั้งบุญ กิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา งานปริวาสกรรมพระคณาจารย์ทุกปี, จัดกิจกรรมอุปสมบทหมู่ทุกปี ตั้งโรงงาน (แจกข้าวสารเศรษฐกิจเรือทอง) สงเคราะห์ประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ในประเทศ และต่างประเทศ กิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อสมทบทุนสร้างโรงพยาบาลทางเลือก เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยรักษาฟรี โครงการเยาวชนออมทรัพย์วัดพุน้อย โครงการส่งเสริมพื้นที่วัดพุน้อยประกอบสัมมาอาชีพค้าขายแก่คนในชุมชนทุกสัปดาห์และตลาดนัดภายในวัดทุกสิ้นเดือน

พระเทพปริยัติสุธี

วัดพระนอนจักรสีห์ วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระเทพปริยัติสุธี** ฉายา **ยุตฺตธมฺโม**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี**

โทรศัพท์วัด **036 510 869**

โทรศัพท์มือถือ **081 994 1961**

E-mail

Facebook

วัดพระนอนจักรสีห์ วัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ตั้งอยู่ในตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างตั้งแต่เมื่อใด แต่สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นก่อนกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี โดยตามพงศาวดารระบุนว่าในปี พ.ศ. 2297 พระเจ้าอยู่หัวบรมโกศแห่งกรุงศรีอยุธยาได้เสด็จมานมัสการและซ่อมแซมองค์พระ โดยได้สร้างพระวิหาร พระอุโบสถ และเสนาสนะต่างๆ ขึ้นใหม่ ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้เสด็จมานมัสการ และทรงบูรณะปฏิสังขรณ์ปูชนียวัตถุต่างๆ

ภายในวัดมีสถานที่ประดิษฐานพระนอนจักรสีห์ พระพุทธรูปไสยาสน์หรือพระนอนขนาดใหญ่ ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย รองลงมาจากสมเด็จพระศากยมุณีศรีสุเมธภพิตร วัดบางพลีใหญ่กลาง พระนอนจักรสีห์ เป็นพระพุทธรูปสุโขทัยที่มีความอ่อนช้อยงดงามมาก ยาว 47 เมตร 42 เซนติเมตร มีลักษณะพระพักตร์ หันไปทางทิศเหนือ พระเศียรหันไปทางทิศตะวันออก ด้วยขนาดที่มีความใหญ่และสวยงาม พระนอนจักรสีห์เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวบ้านในพื้นที่จังหวัดสิงห์บุรี

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระเทพปริยัติสุธี ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยดำเนินการตามหลักการปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์อย่างต่อเนื่อง ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี มีการพัฒนาไปสู่ระดับอำเภอ ตำบล หมู่บ้าน มีหลักการดำเนินงานเพื่อพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพของวัดให้เหมาะสม พัฒนาพื้นที่ทางสังคม ส่งเสริมการเรียนรู้วิถีธรรม วัฒนธรรมเชิงพุทธ และพัฒนาจิตใจ พัฒนาปัญญา ตามแนวทางพระพุทธศาสนา อาทิ จัดสรรปัจจัยเพื่อช่วยเหลือวัดที่ประสบภัยพิบัติ และร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน พุทธศาสนิกชนผู้มีจิตศรัทธา ช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่าง และจัดดำเนินการด้านกองทุนสำหรับบรรเทาสาธารณภัย มีเขตอภัยทานภายในวัด สงเคราะห์ที่อยู่อาศัยแก่ผู้เผชิญความลำบากในเขตพื้นที่หลังวัด พัฒนาศักยภาพชุมชนในการประกอบสัมมาชีพ เก็บรักษาอนุรักษโบราณวัตถุ ซึ่งเป็นสมบัติล้ำค่าของท้องถิ่น ไว้อย่างมีระเบียบ เพื่ออนุชนรุ่นหลังจะได้ศึกษา ส่งเสริมค่านิยมการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย และถูกหลักโภชนาการ เยี่ยมเยียนและให้กำลังใจผู้ป่วยโรคติดเตียง และมอบเงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลตามความเหมาะสมสำหรับชาวบ้านที่เกี่ยวข้องและอยู่ใกล้เคียงวัด อนุรักษ์ดูแลขมรมผู้สูงอายุของโรงเรียนวัดพระนอนจักรสีห์ จัดให้พระสงฆ์ในจังหวัดเข้ารับการอบรมพระคิลานุปัฏฐาก ให้การอุปถัมภ์ดูแลเด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุผลใด ๆ มาอาศัยอยู่ในวัด จัดให้ได้รับการศึกษาระดับประถมวัยที่โรงเรียนชุมชนวัดพระนอนจักรสีห์ ดูแลโรงเรียนชุมชนวัดพระนอนจักรสีห์ ด้วยการเลี้ยงอาหารกลางวัน ขนม นม น้ำดื่ม ให้แก่เด็ก ๆ ในโรงเรียนเป็นประจำ มอบเมล็ดพันธุ์พืชผักสนับสนุนให้ชาวบ้านนำไปปลูก และจัดหาตลาดเพื่อนำมาจำหน่ายให้กับผู้มาท่องเที่ยวชมวัด เป็นการสร้างรายได้และอาชีพให้คนในชุมชน และในละแวกใกล้เคียง ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ ประเพณีชาวพุทธทำนุบำรุงรักษาศาสนสถาน พระพุทธไสยาสน์หรือพระนอนขนาดใหญ่ ซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย เป็นพระพุทธรูปสุโขทัยที่มีความอ่อนช้อยงดงาม และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจชาวสิงห์บุรี ตลอดถึงส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย โครงการธรรมปฏิบัติสู่การพัฒนาภาษาอังกฤษ ณ แดนพุทธภูมิ และโครงการธรรมยาตราสร้างศาสนทายาทสู่แดนพุทธภูมิ

พระมงคลกิจโกศล

วัดเทพหิรัญย์ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระมงคลกิจโกศล** ฉายา **ชวโร**

ตำแหน่ง **รองเจ้าคณะจังหวัดชัยนาท**

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ

E-mail Facebook มูลนิธิเทพหิรัญย์ มหามงคลรัฐ

วัดจันทาราม เดิมชื่อ “วัดหนองทาระกู่” ตามชื่อหมู่บ้าน แต่ภายหลังเรียกเพี้ยนไปเป็น “หนองทาระกู่” คณะกรรมการวัดจึงมีความเห็นร่วมกันแล้วได้ขอเปลี่ยนชื่อใหม่ เป็น “วัดเทพหิรัญย์”

วัดเทพหิรัญย์ เริ่มก่อสร้างวัดเมื่อ พ.ศ. 2509 ใช้ชื่อว่า สำนักสงฆ์หนองทาระกู่ ตามชื่อหมู่บ้าน ได้รับการอนุญาตให้สร้างวัดเมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2521 และได้การประกาศตั้งวัดในปีเดียวกัน โดยมีพระภิกษุจำพรรษามาโดยตลอดไม่เคยขาด จนในปี พ.ศ. 2532 เจ้าคณะจังหวัดชัยนาท จึงได้แต่งตั้งพระสุนทร สิริจันโท เป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัด และได้ลาออกในปลายปี 2532 ประชาชนในหมู่ที่ 11 ตำบลบ้านเขียน จึงได้กราบอาราธนา พระชวลิต ชวโร (ชาวบ้านมักเรียกว่า หลวงปู่) มาจำพรรษาและได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส ในปี พ.ศ. 2533 มาจนถึงปัจจุบัน หลังจากที่ท่านได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาส ก็ได้พัฒนาวัดมาโดยลำดับ ทั้งในส่วน of ศาสนวัตถุ และการเผยแผ่ธรรม ขยายพื้นที่ของวัดด้วยการซื้อที่ดินเพิ่มเติม และได้ก่อตั้งมูลนิธิ เทพหิรัญย์มหามงคลรัฐ เพื่อดำเนินการด้านสาธารณสงเคราะห์

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมงคลกิจโกศล ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ได้ดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์มาโดยตลอด โดยทำร่วมกับคณะสงฆ์ และหน่วยงานต่างๆ ทั้งส่วนราชการและเอกชน จนได้มีการก่อตั้งมูลนิธิเทพหิรัญย์มหามงคลรัฐขึ้น เพื่อเป็นกองทุนในการดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งผลงานด้านสาธารณสงเคราะห์ที่สำคัญ ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์ทางการแพทย์และรถกู้ชีพให้กับโรงพยาบาลต่างๆ ที่ขาดแคลนและมีความจำเป็นต้องใช้ การลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ประสพภัย และมอบถุงยังชีพ ข้าวสารอาหารแห้ง ของใช้จำเป็น ผลงานในด้านการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ด้วยการร่วมกับส่วนงานและองค์กรต่างๆ จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางประเพณีวัฒนธรรม ส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน วัด และหน่วยงานภายนอก นอกจากนี้ยังดำเนินการจัดกิจกรรมการสวดมนต์ในทุกเย็นวันเสาร์ เพื่อส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชน ได้ฝึกจิตเจริญปัญญา และสันทนาธรรม เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อีกด้วย ในการดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณสงเคราะห์ต่างๆ วัดเทพหิรัญย์ ได้รับความร่วมมือจากคณะสงฆ์ส่วนราชการ องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มูลนิธิเทพหิรัญย์มหามงคลรัฐ และประชาชนผู้มีจิตศรัทธาให้การสนับสนุนและอุปถัมภ์มาโดยตลอด และดำเนินงานโครงการกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมาย อาทิ จัดตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ประสพอุทกภัย มอบสิ่งของบรรเทาทุกข์ผู้ประสพอัคคีภัยและภัยธรรมชาติ ในพื้นที่จังหวัดชัยนาท ดำเนินการขุดเจาะบ่อบาดาล เพื่อบรรเทาภัยแล้ง จัดหาทุนในการสร้างลิฟต์ให้กับโรงพยาบาลชัยนาทนเรนทร มอบรถกู้ชีพให้กับโรงพยาบาลต่างๆ ได้แก่ โรงพยาบาลชัยนาทนเรนทร โรงพยาบาลสรรคบุรี โรงพยาบาลหันคา โรงพยาบาลหนองมะโมง โรงพยาบาลอินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี ดำเนินการให้มีการทำบุญในทุกวัน อัมมัสสวนะและเทศกาลสำคัญของไทย จัดกิจกรรมสงฆ์น้ำพระ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ในเทศกาลสงกรานต์ และอำนวยความสะดวกหน่วยงานต่างๆ ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ภายในวัด กิจกรรมจัดส่งพระวิทยากร เข้าบรรยายธรรมในการอบรม สัมมนา ที่มีหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ จัดขึ้น

พระครูปลัดสมนึก สุธมฺมถิรสุโร วัดจันทาราม (วัดท่าซุง) อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูปลัดสมนึก	ฉายา	สุธมฺมถิรสุโร
ตำแหน่ง	ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดอุทัยธานี		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 096 292 9929		
E-mail	Facebook		

วัดจันทาราม เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา ชาวบ้านนิยมเรียกว่า วัดท่าซุง เพราะในอดีตบริเวณนี้เป็นเส้นทางสัญจรทางน้ำที่สำคัญ และมีการล่องซุงกันเป็นจำนวนมาก รวมถึงแพซุงต่างๆ ก็มักจะมีการหยุดแวะพักที่บริเวณหน้าวัด

“พระเดชพระคุณหลวงพ่อพระราชพรหมยาน (พระมหาวีระ ถาวโร) ได้มาบูรณะวัดท่าซุงนับตั้งแต่ ปี พ.ศ 2511 นั้น วัดอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรมมาก และมีพื้นที่เพียง 6 ไร่เศษ ทั้งๆ ที่แต่เดิมเคยมีพื้นที่ครอบคลุมบริเวณริมแม่น้ำ สะแกกรัง ถึงกว่า 370 ไร่ ต่อมาท่านได้เป็นผู้นำคณะศิษยานุศิษย์ในยุคแรกนั้นค่อยๆ ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์และพัฒนาวัด จนเจริญรุ่งเรืองมีเนื้อที่กว่า 289 ไร่ มีอาคาร วิหาร มณฑปต่างๆ มากมายดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน จบจนกระทั่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อก็ได้มรณะภาพ และมีท่านเจ้าอาวาสองค์ต่อมา คือ ท่านพระครูปลัดอนันต์ พุทฺธญาโณ พร้อมคณะสงฆ์วัดท่าซุง ได้ดำเนินการบูรณะซ่อม สร้าง และขยายวัดท่าซุงจนในปัจจุบันมีพื้นที่กว่า 500 ไร่ ปัจจุบันมีท่านพระครูปลัดสมนึก สุธมฺมถิรสุโร เป็นเจ้าอาวาสวัดจันทาราม (วัดท่าซุง)

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระปลัดสมนึก สุธรรมถิรสถโร ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์ของจังหวัดอุทัยธานี ได้ก่อตั้งโครงการทั้งโครงการที่เสร็จสิ้นไปแล้ว และโครงการดำเนินการต่อเนื่อง บางโครงการก็ยังได้ร่วมมือกับภาครัฐ เช่น โครงการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยติดเตียงและมอบเครื่องอุปโภคบริโภค เป็นโครงการที่เข้าช่วยเหลือผู้ป่วยที่มีประวัติการรักษาจากโรงพยาบาลในพื้นที่ และครอบครัวยากจน โดยการมอบทั้งเครื่องอุปโภคบริโภคเป็นประจำ ช่วยเหลือเยียวยาสภาพจิตใจจากคณะสงฆ์ของวัดจันทาราม โครงการสร้างฝาย การจัดมอบห้องน้ำให้กับโรงพยาบาล มอบอุปกรณ์ทางการแพทย์และร่วมสร้างอาคารโรงพยาบาลสำหรับการรักษาผู้ป่วยให้โรงพยาบาลอุทัยธานี จัดตั้งกองทุนดูแลสุขภาพพระและฆราวาสและชุมชนโดยรอบโดยไม่มีค่าใช้จ่าย การจัดหาทีมแพทย์มาตรวจรักษาภายในวัด จากอาคารที่สร้างเพื่อการแพทย์โดยเฉพาะเป็นประจำทุกๆ อาทิตย์ เพื่อบริการบุคคลในพื้นที่ และผู้ที่สนใจเข้ารับการรักษาฟรีอีกด้วย ช่วยเหลือในเรื่องของทุนการศึกษา เช่น มอบทุนการศึกษาของเด็กนักเรียนโรงเรียนพระสุธรรมฯ ในการเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี การมอบเงินช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องให้กับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อุทัยธานี ศูนย์วัดหนองขุนชาติ อุปถัมภ์การพิมพ์หนังสืออบรมบาลีก่อนสอบ ที่วัดพิบูลทอง โครงการเกษตรวิถีพุทธ ที่เน้นการปลูกพืชอินทรีย์โดยไม่ใช้สารเคมี 100 เปอร์เซ็นต์ และดำเนินโครงการและกิจกรรมอื่นๆ อีก อาทิ จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติธรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนา สอนกรรมฐาน ตามภูมิภาคต่างๆ โครงการปลูกป่า เถลิงพระเกียรติฯ โครงการก่อสร้างและจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ โครงการมอบโรงกรองน้ำและอุปกรณ์ดับไฟป่า จัดตั้งกองทุนเพื่องานสาธารณสงเคราะห์ โครงการเครือข่ายจิตอาสาพระราชทาน จัดหางาน และจ้างงานจากชุมชนเพื่อให้มีรายได้ โครงการมอบโรงกรองน้ำพร้อมระบบกรองน้ำถักยั้งชีพและอุปกรณ์การศึกษา 4 โรงเรียน

พระครูปลัดสุรชัย ยโสโร วัดนาลิกวนาราม อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูปลัดสุรชัย	ฉายา	ยโสโร
ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบลตะเคียนเตี้ย		
โทรศัพท์วัด		โทรศัพท์มือถือ	061 547 4498
E-mail		Facebook	

วัดนาลิกวนาราม เดิมชื่อวัดตะเคียนเตี้ย โดยเรียกชื่อตามทีบริเวณวัดมีต้นตะเคียนใหญ่ แต่มีความสูงไม่มากนัก เป็นวัดเก่าแก่ที่สร้างขึ้นในราวปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 3 ปัจจุบันต้นตะเคียนต้นดังกล่าวได้ตายลงไปแล้ว แต่ได้มีการปลูกขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2522 โดยมีความแปลกคือ ลำต้นมีต้นเดียวแต่แยกออกเป็นสองง่าม จึงมีผู้คนแวะเวียนมาสักการะ ขอโชคขอลาภ กันอยู่เป็นประจำ มีปูชนียวัตถุที่สำคัญ คือ พระพุทธรูปทรงเครื่องศิลปะรัตนโกสินทร์ตอนต้น หน้าตักกว้างประมาณ 25 นิ้ว สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2383 ประดิษฐานเป็นองค์พระประธานอยู่ภายในอุโบสถ วัดนาลิกวนาราม ตั้งอยู่ที่ ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีอดีตพระเกจิชื่อดังที่ชาวบ้านศรัทธา คือ "พระครูเมตตาทิการี" หรือที่ชาวบ้านเรียกขานว่า "หลวงพ่อนิยม กนตจาโร" วัดนาลิกวนาราม (ตะเคียนเตี้ย) อ.บางละมุง จ.ชลบุรี เป็นพระเกจิอาจารย์ชื่อดังแห่งเมืองชลบุรี นามขจรขจายไปไกลทั่วภาคตะวันออก

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูปลัดสุทธชัย ยโสธโร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ช่วยเหลือประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่างๆ เช่น อัคคีภัย อุทกภัย ภัยหนาวในถิ่นทุรกันดาร ผู้สูงอายุ ตลอดจนผู้ป่วยติดเตียง หรืออย่างไรในปัจจุบัน ที่ประชาชนได้ประสบกับวิกฤตการณ์แพร่เชื้อและระบาดของเชื้อไวรัส covid-19 มีการจัดตั้งโรงพยาบาลและถ้ำยังชีพเพื่อบรรเทาทุกข์ให้กับชาวบ้านในพื้นที่ๆ ได้รับความเดือดร้อน มอบข้าวสารอาหารแห้งและอุปกรณ์ยังชีพเบื้องต้น ประสานภารกิจร่วมกับหน่วยงานและบุคลากรทางการแพทย์และการสาธารณสุขพัฒนาสุขภาพ พระภิกษุสามเณรและการอนามัยในชุมชน สงเคราะห์ประชาชนผู้มีความทุกข์ใจด้วยศาสนวัตถุ และหลักพุทธธรรม ปรับปรุงพัฒนาและบูรณะศาสนสถานให้เป็นสัปปายสถานแก่ประชาชนผู้มาบำเพ็ญกุศล อนุรักษ์รักษาวัตถุโบราณเพื่อการศึกษาตามแนวพระพุทธศาสนาแก่นุชนรุ่นหลัง

พระครูวิจิตรธรรมภาณีรัต

วัดละหารไร่ อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูวิจิตรธรรมภาณีรัต	ฉายา	ชยธมโม
ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบลหนองละลอก		
โทรศัพท์วัด	081 340 4349	โทรศัพท์มือถือ	085 282 0288
E-mail		Facebook	

วัดละหารไร่ ก่อตั้งเมื่อประมาณปี พ.ศ.2354 โดยหลวงพ่อสังข์เฒ่า รองเจ้าอาวาส วัดละหารใหญ่สมัยนั้น พระสงฆ์ก็มาจำพรรษาที่นั่น ตั้งชื่อว่า วัดไร่วาริ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น วัดละหารไร่ โดยมีหลวงพ่อสังข์เฒ่าเป็นเจ้าอาวาสองค์แรก วัดแห่งนี้มีความสวยงามทางด้าน ศิลปะ วัฒนธรรม บรรยากาศภายในวัดมีความสงบ ร่มรื่น มีหลวงปู่ทิม เกจิอาจารย์ที่ชาวจังหวัด ระยองให้การนับถือเป็นอย่างมาก เป็นพระอาจารย์ผู้มีคาถาวิชาด้านความศักดิ์สิทธิ์จนเป็นที่ น่านับถือ หลังจากหลวงปู่ทิม ได้มรณภาพ ทางคณะสงฆ์อำเภอบ้านค่ายได้แต่งตั้ง พระอธิการ เขย ชยธมโม เป็นเจ้าอาวาส (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่พระครูวิจิตรธรรมภาณีรัต เจ้าคณะตำบล ชั้นเอก) ได้ก่อสร้างวิหารภวนาภิรัต ขึ้นเพื่อประดิษฐานรูปหล่อของหลวงปู่ทิม อิสริโก และได้ ก่อสร้างพร้อมทั้งบูรณะเสนาสนะต่างๆ อีกหลายอย่างภายในวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดย ได้รับยกย่องเป็นวัดอุทยานการศึกษา

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูวิจิตรธรรมภาณี ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ งานก่อสร้างสถานที่เป็นสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน อาทิ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลบ้านละหารไร่ ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ วัดละหารไร่ สะพานข้ามแม่น้ำระยอง 3 แห่ง อาคารสำนักงานและอาคารเรียน กศน.อำเภอบ้านค่าย ศาลาโดมแดงและลานจอดรถเพื่อใช้จัดงานและกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน ไกล่เคียง ตลาดประชารัฐวัดละหารไร่ สำหรับเป็นที่ค้าขายของชาวบ้านและพ่อค้าแม่ค้า ศูนย์ข้อมูลบ้านละหารไร่ ปลุกป่าต้นไม้ 77 จังหวัด เถลิงพระเกียรติกุศลสระน้ำขนาดใหญ่เพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งสำหรับวัดและชุมชน สร้างอาคารโดมลานกิจกรรม ให้แก่วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย จ.ระยอง สร้างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านละหารไร่ เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์แก่ชุมชน

พระครูธรรมธรรวิชัย วิสุทธธมฺโม วัดเขabayศรี อำเภอกำใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส พระครูธรรมธรรวิชัย

ฉายา วิสุทธธมฺโม

ตำแหน่ง

โทรศัพท์วัด 038 722 033

โทรศัพท์มือถือ 089 251 1556

E-mail

Facebook วัดเขabayศรี จันทบุรี

วัดเขabayศรี ตั้งอยู่บ้าน เขabayศรี หมู่ที่ 3 ตำบลเขabayศรี อำเภอกำใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ได้รับอนุญาตให้ตั้งวัด เมื่อปี พ.ศ 2335

ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 1 เดือน มกราคม พ.ศ 2515

ได้รับคัดเลือกเป็นอุทยานการศึกษาเมื่อ พ.ศ 2542

ได้รับคัดเลือกเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างเมื่อ พ.ศ 2543

ได้รับคัดเลือกเป็นวัดพัฒนาตัวอย่างดีเด่นเมื่อ พ.ศ 2561

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูธรรมธรวิชัย วิสุทธมโฆ ท่านได้เนนงานสาธารณสงเคราะห์ จัดทำโครงการ ชุดสระเก็บน้ำขนาดใหญ่เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ การบริหารจัดการน้ำแก่ประชาชน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้เกิดความสามัคคีปรองดอง ร่วมกันจัดหา ร่วมใช้ประโยชน์ และร่วมดูแลรักษาแหล่งน้ำ โดยส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางชุมชน สร้างศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน จัดโครงการเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงเพื่อช่วยเหลือด้วยเครื่องอุปโภคบริโภคและให้กำลังใจด้วยธรรมสงเคราะห์ และยังสามารถดำเนินโครงการต่างๆ อีกมากมาย อาทิ โครงการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษา ศิล 5 จัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเขาบายศรี สนับสนุนทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ โควิด-19 โครงการสานฝัน ปันน้ำใจตามรอยพ่อ เพื่อบริจาคสิ่งของให้ผู้ยากไร้ในถิ่นทุรกันดาร จัดกิจกรรมสงเคราะห์ทางด้านสุขภาพอนามัยด้วยการให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ใช้พื้นที่ของวัดในการตรวจ ป้องกัน รักษาโรคให้ประชาชนและพระภิกษุ ดำเนินงานวัดส่งเสริมสุขภาพ พระสงฆ์กับการดูแลตนเอง ตามหลักพระธรรมวินัย ชุมชนและสังคม

พระครูวิมลโสมนันท์ วัดท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูวิมลโสมนันท์	ฉายา	อุคฺคเสโน
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะอำเภอเขาสมิง		
โทรศัพท์วัด	039 546 077	โทรศัพท์มือถือ	089 550 2658
E-mail		Facebook	

วัดท่าโสม ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2405 เดิมมีชื่อว่า “วัดมหาศีศะปาราม” ไม่ปรากฏหลักฐานชื่อผู้สร้าง ตามหลักฐาน หนังสือพระราชทานวิสุงคามสีมาสมัยรัตนโกสินทร์ ร.ศ. 117 (พ.ศ. 2441) มีข้อความที่เป็นสาระสำคัญที่พอแสดงให้เห็นได้ ดังนี้ อำแดงสีมารดาขุนอินทรอาญา ได้กราบบังคมทูลขอที่ดินเพื่อเป็นเขตวิสุงคามสีมา โดยกำหนดความยาว 12 วา กว้าง 10 วา ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้ทรงยินยอมผ่อนผัน เพื่อให้เป็นที่ทำสังฆกรรมของพระภิกษุวัดท่าโสม ได้รับความอุปถัมภ์จากราชภูมบ้านท่าโสมมาโดยตลอด ได้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่างของกรมการศาสนา เมื่อ พ.ศ. 2540 เป็นลานวัดลานใจ ลานกีฬาของกรมการศาสนา และเมื่อ พ.ศ. 2541 เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง มีผลงานดีเด่นของกรมการศาสนา ต่อมา พ.ศ. 2555 ได้รับรางวัลหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลดีเด่น และเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูวิมลโสมนันท์ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยเป็นผู้ก่อตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดท่าโสม บูรณาการความร่วมมือจากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อีกทั้งยังให้การอุปถัมภ์โรงเรียนวัดท่าโสมตลอดมาจนถึงปัจจุบัน เป็นประธานโครงการศูนย์วัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน ตำบลท่าโสม แสดงความสำคัญต่อด้านวัฒนธรรม และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนตำบลท่าโสม จัดทำหลักสูตรวิชาการตามรูปแบบกรมอนามัย พัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในวัดและชุมชนให้ร่มรื่น สนับสนุนพื้นที่วัดให้เป็นสัปปายสถานส่งเสริมสุขภาพ บูรณาการหลักการสัจจะสะสมทรัพย์และโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน และยังดำเนินโครงการ อาทิ โครงการ “คนดีศรีแผ่นดินตราด”, โครงการ “เด็กดีศรีแผ่นดินตราด”, โครงการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน, โครงการวิปัสสนากรรมฐาน “พระนวกะ”, โครงการประกวดสวดมนต์หมู่สรรเสริญพระรัตนตรัยทำนองสรภัญญะ และการประกวดบรรยายธรรม, โครงการอริยวงศ์ชุดังคป์ปฏิบัติ, โครงการปฏิบัติธรรมเด็กและข้าราชการ, โครงการ “บวร” ร่วมใจสร้างชุมชน, กิจกรรมการประกวดหมู่บ้านศีล 5, กิจกรรมการเทศนามหาชาติ, กิจกรรมการสอบธรรมสนามหลวง, โครงการ “บวร” ร่วมใจสร้างชุมชน และการจัดการประชุมภาคี 4 ฝ่าย ร่วมด้วย พระสงฆ์ ชาวบ้านในชุมชน ครู และนักเรียน และการจัดถุ้งยังชีพเพื่อแจกในช่วงวิกฤตการณ์โรคระบาด “ไวรัสโคโรนา 2019”

พระครูศรีสุตากร
วัดกลางบางพระ
อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระครูศรีสุตากร** ฉายา **อภิญาโณ**

ตำแหน่ง

โทรศัพท์วัด

โทรศัพท์มือถือ 090 594 9959

E-mail **golf.kavin@gmail.com** Facebook **วัดกลางบางพระ หลวงพ่อสมหวัง**

วัดกลางบางพระ วัดได้ถูกสร้างขึ้นที่บริเวณพระพุทธรูปปฏิมากรจมน้ำ อยู่ตรงกลางระหว่างวัดบางพระกับวัดศรีมหาโพธิ์ เลยเป็นที่มาของชื่อ วัดกลางบางพระ ตั้งอยู่เลขที่ 86 หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ตามหลักฐานของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการว่า วัดกลางบางพระ ได้รับรองสถานะยกขึ้นเป็นวัดในต้นกรุงรัตนโกสินทร์ คือพุทธศักราช 2325 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ปี พ.ศ. 2338 ปัจจุบันมีอายุประมาณ 238 ปี โดยมีการพัฒนาวัดมาโดยลำดับ

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูศรีสุตากร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยจัดตั้งหน่วยบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงมูลนิธิหลวงพ่อดมหวัง วัดกลางบางพระ เพื่อช่วยเหลือประชาชน ตามโครงการที่ได้จัดตั้งไว้ รวมถึงงาน “11 โครงการงานสาธารณสงเคราะห์” ประกอบด้วย โครงการส่งเสริมสินค้าชุมชน ส่งเสริมตลาดสินค้า เพื่อสร้างอาชีพสร้างรายได้ และสร้างความเข้มแข็งที่ยั่งยืนให้เป็นพลังของชุมชน โครงการปันน้ำใจให้น้องผู้พิการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด 77 จังหวัด โครงการจัดตั้งหน่วยบรรเทาสาธารณภัย เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยและบรรเทาทุกข์ของประชาชนหรือสถานการณ์เร่งด่วนในและนอกพื้นที่ โครงการวัดช่วยวัด (พี่อุ้มน้อง) เพื่องานพระพุทธศาสนาและพระภิกษุสามเณร โครงการช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน, โรงพยาบาล, โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ, บ้านพักคนชรา และองค์กรของภาครัฐในและนอกพื้นที่ โครงการปฏิบัติธรรมทุกเสาร์-อาทิตย์, ถือนีลอุโบสถทุกวันพระ, ทำบุญทุกวันพระ 8 คำ 15 คำ สวดมนต์ทุกค่ำวันเสาร์ สวดมนต์สมาทานรับศีลทุกเช้า โครงการช่วยเหลือผู้ป่วยติดบ้าน, ผู้ป่วยติดเตียง, ผู้ป่วยช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และผู้ป่วยยากไร้ในและนอกพื้นที่ โครงการช่วยเหลือผู้สูงอายุ, สนับสนุนกิจกรรมผู้สูงอายุ และการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ในและนอกพื้นที่ โครงการแบ่งปันของกินของใช้ เพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยและผู้ยากไร้ในและนอกพื้นที่ โครงการร่วมสนับสนุน คุ่มครอง อนุรักษ์ ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชการปล่อยสัตว์น้ำคืนสู่ธรรมชาติ การไถ่ชีวิตโคกระบือเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และยังได้ส่งเสริมงานสาธารณสงเคราะห์ 4 ด้าน อย่างสม่ำเสมอ คือ สงเคราะห์ เกื้อกูล พัฒนา บูรณาการ

พระครูศรีรัตนากิวัฒน์

วัดพระลอย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูศรีรัตนากิวัฒน์	ฉายา รตนเมธี
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี	
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 086 666 1919	
E-mail	Facebook Thawe Plaikaw	

วัดพระลอย ตั้งอยู่ที่ ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ประวัติความเป็นมาของวัดไม่ปรากฏแน่ชัด แต่ประวัติจากคำบอกเล่า กล่าวถึงวัดนี้ไว้ว่า ครั้งหนึ่งมีพระพุทธรูปลอยมาตามน้ำ ชาวบ้านได้ช่วยกันอัญเชิญขึ้นมาประดิษฐานไว้ในวิหารของวัด จึงได้ตั้งชื่อว่า “วัดพระลอย” ตามเหตุการณ์ดังกล่าว สิ่งสำคัญภายในวัดได้แก่ **พระพุทธรูปนาคปรก** ประดิษฐานอยู่ในวิหารหลวงพ่อพระลอย เป็นพระพุทธรูปสลักหินปางนาคปรก พิจารณาจากรูปแบบทางศิลปะ สันนิษฐานว่าเป็นพระพุทธรูปสมัยลพบุรี อายุราวพุทธศตวรรษที่ 18 **วิหารเก่า** เป็นอาคารสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดกว้าง 9.30 เมตร ยาว 18 เมตร ปัจจุบันมีการสร้างอาคารคลุมวิหารเดิมไว้ ทางด้านหน้ามีเจดีย์ทรงแปดเหลี่ยมตั้งอยู่ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยอยุธยาตอนปลาย ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น **โบสถ์จตุรมุข** เป็นโบสถ์ที่สร้างขึ้นใหม่ มีลักษณะที่สวยงามมาก เป็นจตุรมุข คือมีมุขทั้ง 4 ด้าน ข้างในประดิษฐานหลวงพ่โต พระพุทธนพราชมงคล อีกทั้งภายในโบสถ์มีภาพเขียนแสดงเรื่องราวในพระพุทธศาสนา

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูศรีรัตนวิวัฒน์ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ พัฒนาพื้นที่วัดเป็นพื้นที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น จัดทำโครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง คนชรา ผู้พิการและทุพพลภาพ โดยร่วมกับคณะสงฆ์ตำบลรั้วใหญ่ เขต 2 อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลรั้วใหญ่ ออกเยี่ยมเยียน มอบสิ่งของอุปโภค บริโภค รวมทั้งปัจจัย ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ สร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้ผู้ป่วยติดเตียง คนชรา ผู้พิการ ผู้ทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส จัดตั้งโรงงานคณะสงฆ์อำเภอเมืองสุพรรณบุรี (ศูนย์วัดพระลอย) สนองพระราชดำริ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ลงพื้นที่เยี่ยมและให้กำลังใจผู้ประสบภัยพิบัติ อุทกภัย วาตภัย หรือ อัคคีภัย เพื่อให้การช่วยเหลือกับผู้ประสบภัย ด้วยการบริจาคทุนทรัพย์ หรือสิ่งของอุปโภค บริโภค ในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรีจัดทำโครงการถนนสายวัฒนธรรมจังหวัดสุพรรณบุรี “ ตลาดร่มไม้ชายน้ำ วัดพระลอย เพื่อเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีสถานที่และกิจกรรมในการแลกเปลี่ยน ซื้อขายสินค้า และของที่ระลึก และบริการตามความถนัดของแต่ละบุคคล เกิดการหมุนเวียนเศรษฐกิจภายในชุมชน และขับเคลื่อนโครงการปรองดองสร้างความสามัคคีกัน "หมู่บ้านรักษาศีล 5" และหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อปต.)

พระครูวิลาศกาญจนธรรม วัดท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูวิลาศกาญจนธรรม	ฉายา	สุธम्मปญโญ
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะอำเภอทองผาภูมิ		
โทรศัพท์วัด	034 559 629	โทรศัพท์มือถือ	089 815 2472
E-mail	suthamma_2548@hotmail.com Facebook		

วัดท่าขนุน หรือที่ชาวทองผาภูมิรู้จักกันในนามชื่อ "วัดหลวงปู่สาย" ศาสนสถานแห่งนี้มีความสำคัญต่อพระพุทธศาสนา รวมถึงประชาชนชาวไทยเชื้อสายมอญ พม่า และกะเหรี่ยงที่เลื่อมใสศรัทธาตลอดมา สร้างขึ้นครั้ง พ.ศ. 2473 สิ่ง ศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นปูชนียสถานสำคัญคือ พระอุโบสถคอนกรีตเสริมเหล็ก พระพุทธเจดีย์ศรี สร้างจากศิลปะพม่า รวมทั้งพระเจดีย์ 80 พรรษา เดิมเป็นที่ดินของตระกูลนกลีกล้วยแก่ หลวงปู่พุก อุตตมปาโล เพื่อสร้างวัด เมื่อหลวงปู่พุกมรณภาพ พระอาจารย์ไต้แฉนม ซึ่งเป็นชาวกะเหรี่ยง เป็นเจ้าอาวาสบูรณะพัฒนาวัด โดยการสร้างมณฑปพระพุทธบาท ผู้ให้ความอุปถัมภ์คือ ผู้ใหญ่บ้านทม หงสาวดี เมื่อพระอาจารย์ไต้แฉนมมรณภาพลง วัดท่าขนุนได้กลายเป็นวัดร้างไปชั่วระยะหนึ่ง จนกระทั่ง หลวงปู่สาย อคควีโส (พระครูสุวรรณเสลาภรณ์) เติญ ธุดงค์มาจากจังหวัดนครสวรรค์ และปักกลดพักที่วัดร้าง ชาวบ้านเห็นวัตรปฏิบัติอันเคร่งครัดของท่าน จึงได้นิมนต์ท่านอยู่จำพรรษา และพัฒนาวัดสร้างเสนาสนะเพิ่มขึ้น จนกลายเป็นวัดประจำอำเภอทองผาภูมิมาจนทุกวันนี้

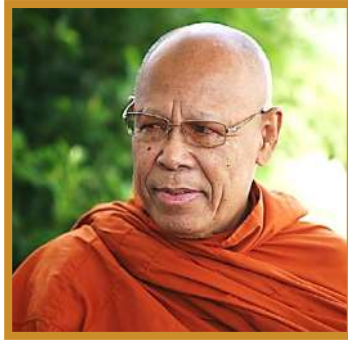
สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูวิลาศกาญจนธรรม ท่านได้เนนงานสาธารณสงเคราะห์ โดยเป็นประธานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลท่าขนุน ประธานชุมชนคุณธรรมวัดท่าขนุน ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอทองผาภูมิ ประธานจัดหาทุนสร้างวิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี ประธานองค์กรพระอุปัชฌาย์ รุ่นที่ ๕๑ ในเขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดกาญจนบุรีแห่งที่ ๒๓ (วัดท่าขนุน) จัดปฏิบัติธรรมเป็นประจำตลอดปี พัฒนาศาสนสถานให้เป็นพื้นที่สัปปายะเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม การศึกษาธรรม การเผยแผ่ธรรม และเป็นรมณีสถาน และยังได้ดำเนินโครงการต่างๆ อีกมากมาย อาทิ ศูนย์ประสานงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดกาญจนบุรี โครงการจัดหาทุนสร้างวิทยาลัยสงฆ์กาญจนบุรี โครงการรักษัธรรมรักษัไทย (สร้างสาธารณสมบัติปีละ ๑ แห่ง) โครงการพัฒนาโรงพยาบาลทองผาภูมิ โครงการสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์อำเภอทองผาภูมิ โครงการสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์จังหวัดกาญจนบุรี กองทุนสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์อำเภอทองผาภูมิ โครงการจิตอาสาทำดีด้วยหัวใจถวายเป็นพระราชกุศล โครงการสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุ โครงการจัดตั้งชุมชนคุณธรรม (เครือข่าย “บวร” ๒๖ แห่ง) โครงการ “บวร ออน ทัวร์ ชุมชนคุณธรรมต้นแบบวัดท่าขนุน” โครงการมอบทุนการศึกษาทุกระดับชั้น (ประถมศึกษา, มัธยมศึกษา, อุดมศึกษา) โครงการทุนมอบการศึกษาพระภิกษุสามเณรคณะสงฆ์อำเภอทองผาภูมิ

พระภาวนาวิสุทธิคุณ วิ. ดร.
วัดเกตุมดีศรีวราราม
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระภาวนาวิสุทธิคุณ วิ. ดร.	ฉายา	ฉนทชาโต
ตำแหน่ง			
โทรศัพท์วัด		โทรศัพท์มือถือ	0817726267
E-mail		Facebook	

วัดเกตุมดีศรีวราราม สร้างเมื่อปีพุทธศักราช 2506 ตั้งอยู่ที่ตำบลบางโทรัด อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ชื่อวัดมีความหมายว่า "เป็นที่อยู่ของผู้มีความปรารถนาอันสูงสุด" มีผู้สร้างวัดคือ ท่านพ่อบัณฑิตชูรังสี (เจิม คุณาบุตร) ผู้ปรารถนาพระโพธิญาณ ซึ่งท่านได้ค้นหาที่สร้างบารมี ได้เปิดสถานที่นี้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐาน และได้เป็นสำนักสงฆ์ปฏิบัติธรรม ต่อมานายสมควร คุณาบุตร เป็นคนยื่นเรื่องขอสร้างวัด โดยมีท่านพ่อบัณฑิตชูรังสี นางสาวเจือ คุณาบุตร คุณแม่เจียม คุณาบุตรคุณแม่กิมลี คุณาบุตร และอีกหลายคนยกที่ดินให้สร้างวัด โดยมีพระบรมเจดีย์เป็นจุดศูนย์กลาง ซึ่งหลวงพ่อรอดวัดบางน้ำวนเป็นองค์แรกที่ก่อพระเจดีย์เล็กๆ เป็นนิมิตหมายไว้ ปัจจุบัน วัดเกตุมดีศรีวราราม มีหลวงพ่พระภาวนาวิสุทธิคุณ วิ. เป็นเจ้าอาวาส วัดนี้เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ตั้งแต่ พ.ศ.2511 เป็นต้นมา มีประชาชนที่ใกล้ไกลที่อยู่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดเคารพเลื่อมใสในองค์พระบรมธาตุเกตุมวดี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์บรรดามีในวัดพากันมากราบไหว้สักการะมิได้ขาดเป็นจำนวนมาก

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระภิกษุวิสุทธิคุณ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ก่อสร้างโรงพยาบาลวัดเกตุมดีศรีวราราม เนื่องในโอกาสปีมหามงคล เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแก่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (ร.9) ในปี พ.ศ. 2550 ครบ 80 พรรษา เพื่อให้บริการดูแลสุขภาพประชาชนและผู้สูงอายุในจังหวัดสมุทรสาคร และผู้ที่อยู่ห่างไกลจากโรงพยาบาลประจำจังหวัด จัดตั้งคลินิกฟื้นฟูผู้ป่วยระยะกลาง เพื่อรองรับผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น ก่อสร้างสนามกีฬาโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ เพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการออกกำลังกายสร้างเสริมสุขภาพที่ดี จัดสร้างสวนผักออร์แกนิกปลอดสารพิษเพื่อนำมาประกอบอาหารในโรงทาน สร้างเสริมสุขภาพสร้างรายได้ให้กับชุมชน ก่อสร้างสวนปาล์มหาโพธิ์ ปลูกไม้ยืนต้นและไม้ดอกไม้ประดับ เพื่อเป็นที่ปฏิบัติธรรมสำหรับพระภิกษุและประชาชนทั่วไปจากทั่วสารทิศ ดำเนินงานด้านสาธารณประโยชน์ชุมชน ได้แก่ ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวัดและนอกวัดเพื่อประโยชน์สาธารณะ สร้างศาลาพระรัตนตรัยอนันตโลกนาถ สำหรับอบรมนักเรียนนักศึกษาและประชุมสงฆ์ในโอกาสต่างๆ จัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน สนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาและทุนการศึกษาแก่โรงเรียนและนักเรียนเป็นประจำ สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภคและครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้แก่โรงพยาบาลรัฐ โรงพยาบาลเอกชน โรงเรียน สถานีตำรวจ เป็นประจำทุกเดือน จัดโครงการธรรมต้านยาเสพติดโดยนำนักเรียนเข้าค่ายปฏิบัติธรรมเป็นประจำทุกปี ร่วมกับศาลเยาวชนและครอบครัวจัดค่ายพุทธบุตรเพื่อฟื้นฟูเด็กเยาวชน สนับสนุนกิจการคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสาครในด้านการศึกษาและการสาธารณูปการอย่างสม่ำเสมอ และยังได้จัดกิจกรรมด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญต่างๆ มีการอบรมพระภิกษุสามเณร การบรรยายธรรม อบรมศีลธรรมแก่ประชาชนและนักเรียน

พระมหาสงกรานต์ สุนติกโร วัดหุบกระดึง อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระมหาสงกรานต์	ฉายา สุนติกโร
ตำแหน่ง	พระวินยาธิการประจำจังหวัดราชบุรี	
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 084 338 4655	
E-mail	Facebook	

วัดหุบกระดึง ตั้งอยู่เลขที่ 87 บ้านหุบกระดึง หมู่ 10 ตำบลเบิกไพร อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จัดตั้งเมื่อ พ.ศ.2430 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2470 วัดหุบกระดึง ได้ตั้งชื่อวัดตามชื่อหมู่บ้าน ตระกูลบุญแจ่มเป็นผู้บริจาคที่ดินให้สร้างวัด สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ 15 ไร่ 2 งาน 46 ตารางวา มีอาณาเขต ทิศเหนือจรดที่สาธารณะประโยชน์ ทิศใต้และทิศตะวันออกจรดที่ดินเอกชน ทิศตะวันตกจรดลำห้วยสาธณะ มีที่ธรณีสงฆ์ 2 แปลง อาคารเสนาสนะ ประกอบด้วย อุโบสถ สร้างเมื่อ พ.ศ.2474 ศาลาการเปรียญ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2536 หอสวดมนต์ สร้างเมื่อ พ.ศ.2544 ศาลาบำเพ็ญกุศล หอฉัน โรงครัว โรงเก็บพัสดุ วัดหุบกระดึง เป็นที่ตั้งโครงการลานวัด ลานใจ ลานกีฬา เมื่อปี พ.ศ.2545 ภายในบริเวณวัดยังเป็นที่ตั้งของศาลหลวงพ่อเสือ ซึ่งเป็นที่เคารพของประชาชนในหมู่บ้านและในละแวกใกล้เคียง

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหาสงกรานต์ สุนติกโร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยคณะสงฆ์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชนทุกภาคส่วน โรงเรียนและประชาชนทั่วไป ได้จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อให้ชุมชนขับเคลื่อนไปด้วยพลัง “บวร” คือ บ้าน วัด โรงเรียน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา อาทิ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรวิถีพุทธ ตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 ดำเนินงานโครงการจัดตั้งตลาดนัดชุมชน “ตลาดร่มสีก” โครงการลานดนตรีไทย ตลาดร่มสีก วัดหุบกระเทียม โครงการกลุ่มนางรำหุบกระเทียมสัมพันธ์ โครงการกัลยาณมิตร ตลาดร่มสีก โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา โครงการบรรพชาสามเณรและบวชศีลจาริณี ภาคฤดูร้อน เพื่อเฉลิมพระเกียรติ โครงการบรรพชาอุปสมบทหมู่เพื่อเฉลิมพระเกียรติ กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ โครงการเจริญพระพุทธมนต์ถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการทอดผ้าป่าการศึกษา โครงการทอดผ้าป่าโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเบิกไพร โครงการจัดตั้งโรงงานเพื่อแจกจ่ายสิ่งของจำเป็นแก่สาธุชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส โควิด-19 โครงการ “มอบทาน มอบธรรม แก่ผู้ป่วยติดเตียง” โครงการสงเคราะห์ผู้ประสบอัคคีภัย โครงการปลูกต้นไม้ในใจคน ปลูกคนให้รักขสิ่งแวดล้อม

พระครูสุนทรวัชรการ วัดลินช้าง

อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระครูสุนทรวัชรการ ฉายา อพโล
ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลหนองหญ้าปล้อง เขต 2 กิตติมศักดิ์
โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ 089 891 8854
E-mail apalowatlinchang@gmail.com Facebook ศรัทธา เกินห้ามใจ

วัดลินช้าง ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ก่อตั้งเมื่อวันที่ 21 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2540 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาวันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2546 มีเนื้อที่ 42 ไร่ 2 งาน 3 ตารางวา ศาลาปฏิบัติธรรม 3 หลัง ได้รับการจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด เมื่อวันที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดดีเด่น ปีพุทธศักราช 2554

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูสุนทรวัชรการ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยใช้หลักคิดตามวิธีการ สังคมสงเคราะห์ตามแนวพุทธ มุ่งหวังให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ดำเนินงาน สาธารณสงเคราะห์ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ได้ร่วมกับชุมชน เครือข่ายจิตอาสาต่างๆ ในการปรับปรุงดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการสร้างฝายชะลอการไหลของน้ำ โครงการพัฒนาหมู่บ้านประจำเดือน โครงการพัฒนา วัดประจำเดือน กิจกรรมปลูกป่าทดแทน กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำของชุมชน ปลอ่ยปลาและ ทำความสะอาด กิจกรรมชุมชนปลอดขยะ โครงการสนามเด็กเล่น สร้างสุข สร้างปัญญา ด้าน การจัดการสุขภาพและกลุ่มวัย ได้จัดให้มีการตรวจสุขภาพพระสงฆ์ในวัดประจำปี โครงการ พระช่วยพระ โครงการกำลังใจให้ผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุ โครงการมอบเครื่องอุปโภคบริโภค ให้กับผู้ป่วยติดเตียง กิจกรรมสภาภาษาตามอบความรู้แก่ชุมชน กิจกรรมมอบทุนสนับสนุนและ อุปกรณ์การแพทย์ให้กับโรงพยาบาล กิจกรรมปันรักปันใจ โครงการปันรักปันน้ำใจ โครงการ ครอบครัวสุขสันต์ วันเฉลิมพระเกียรติ โครงการเสียงตามสาย "เสียงธรรมนำชีวิต" โครงการ ต่อยอดโครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้า ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โครงการรถพระธรรมสู่ โรงเรียน โครงการรถพระธรรมสู่ชุมชน โครงการพุทธพบพระพาเพลินธรรม โครงการอบรม จริยธรรม-คุณธรรม กิจกรรมตักบาตรพัฒนาจิต ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจวิถีพุทธ ได้ประสาน ความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ จัดโครงการและกิจกรรม เช่น กิจกรรมปลูกป่าอาหารคน กิจกรรมชะเย่ไพลง พริกแสบสรรพันธ์ชีวิต กิจกรรมพลิกวิกฤติเป็นโอกาส ตามรอยศาสตร์พระ ราชาสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงการพัฒนาต่อยอดเพิ่มพูนความรู้กลุ่มสตรีบ้านล้นช้าง ด้าน การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม ได้ร่วมมือกับชุมชนและโรงเรียนจัดกิจกรรมเวียนศาลา กิจกรรมประเพณีกินข้าวห่อกะเหรี่ยง กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี โครงการเทศน์มหาชาติพระ เวสสันดรชาดกเพื่อการศึกษา กิจกรรมวันพ่อ-วันแม่ วันสงกรานต์ กิจกรรมจิตอาสาพัฒนา ชุมชน และด้านการจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ โดยเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเพชรบุรี แห่งที่ 15 วัดล้นช้าง ตั้งพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงบ้านล้นช้าง กิจกรรมรักษาศีล ปฏิบัติธรรม สวดมนต์ทำวัตรเช้าเย็นทุกวัน กิจกรรมเสียงตามสายพุ่มนี้วันพระ โครงการแหล่งเรียนรู้การ สร้างบ้านดินและการสร้างฝายชะลอการไหลของน้ำ และยังได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมอื่น อีกมากมาย เพื่อการสาธารณประโยชน์อย่างยั่งยืน

พระครูธรรมธรไพบูลย์ ญาณวิบุโล วัดประทุมคณาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูธรรมธรไพบูลย์	ฉายา	ญาณวิบุโล
ตำแหน่ง			
โทรศัพท์วัด	089 184 4561	โทรศัพท์มือถือ	089 184 4561
E-mail	oadsy1972@gmail.com		
Facebook	วัดประทุมคณาวาส หลวงพ่อพระร่วง เจ้าศักดิ์สิทธิ์		

วัดประทุมคณาวาส ตำบลแม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. 2400 เป็นวัดสร้างขึ้นปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ประมาณปี พ.ศ. 2390-2400 ผู้สร้างวัดคือ พระวินัยมุนี (ท่านเจ้าบัว) พระราชาคณะอดีตเจ้าอาวาสวัดอัมพวันเจติยารามรูปที่ 1 สันนิษฐานว่า พระวินัยมุนีสร้างวัดประทุมคณาวาสเพื่อเป็นที่บำเพ็ญเจริญจิตตภาวนา เพราะในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ส่งดีเวกติริมแม่น้ำใหญ่ ห่างไกลผู้คน เหมาะสมแก่การบำเพ็ญเจริญจิตตภาวนา เมื่อสร้างวัดสำเร็จแล้ว วัดนี้จึงมีนามว่า วัดประทุมคณาวาส อันมีความหมายว่า วัดของท่านเจ้าบัว ปุชนิยวัตตุสำคัญในวัด “หลวงพ่อบ้าน” เป็นพระประธานในอุโบสถ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2400 เป็นพระพุทธรูปที่สานด้วยไม้ไผ่ลงรักปิดทอง ปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 31 นิ้ว สูง 41 นิ้วครึ่ง งานฝีมือแบบเครื่องเงิน อันประณีตงดงาม ถาวรวัตถุที่สำคัญ อุโบสถ เป็นอุโบสถทรงไทยหลังใหญ่ หน้าบันอุโบสถประดิษฐานพระปรมาภิไธย “ภปร” เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2523 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จมาวัดประทุมคณาวาส ตำบลแม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ทรงยกช่อฟ้าของอุโบสถหลังปัจจุบันนี้ และทรงปลูกต้นพิกุลหน้าอุโบสถองค์ละ 1 ต้น และหลังจากนั้น ในปี พ.ศ. 2528 สมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี ได้เสด็จมาทรงตัดลูกนิมิตให้อีกด้วย

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูธรรมธรไพบูลย์ ญาณวิบูล ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยมีจุดมุ่งหมายการพัฒนาคุณภาพจิตใจ พัฒนาคุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม ภายใต้รูปแบบการปฏิบัติงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์แนวพุทธบูรณาการ ได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการเข้าวัดสวดมนต์ ปฏิบัติธรรม เจริญจิตตภาวนา ทุกวันพระ โครงการนักเรียนเข้าวัดทุกวันศุกร์ สุขสดใส่ด้วยศีล 5 โครงการสวดมนต์ข้ามปี โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันมาฆบูชา โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชา โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันอาสาฬหบูชา โครงการบรรพชาสามเณรเฉลิมพระเกียรติฯ กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ โครงการเจริญพระพุทธมนต์ถวายเป็นพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการบ้านอบอุ่นใจ โครงการพุทธเกษตรสู้วิกฤต COVID-19 ปลุกผักสวนครัวปลอดสารพิษ โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมและฟื้นฟูโรงเรียนน้ำท่วมในภาคอีสาน โครงการรื้อถอนเตลิวอร์รี่สู้ภัยโควิด-19 โครงการตั้งรอกับมอเบรื่องบริโภคแกผู้เดือดร้อนจากการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19 โครงการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โครงการสุขใจด้วยธรรมะ จัดรายการธรรมะสถานีวิทยุสาธารณะ มูลนิธิสว่างเบญจธรรม FM 102.25 MHZ ประชาสัมพันธ์งานคณะสงฆ์ งานวัด งานสาธารณกุศลต่าง ๆ

พระครูวินัยธรไมตรี ฐิตปญฺโญ วัดทางสาย

อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูวินัยธรไมตรี	ฉายา	ฐิตปญฺโญ
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะอำเภอบางสะพาน (เขารองชัย)		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 081 926 8159		
E-mail	Facebook วัดทางสาย		

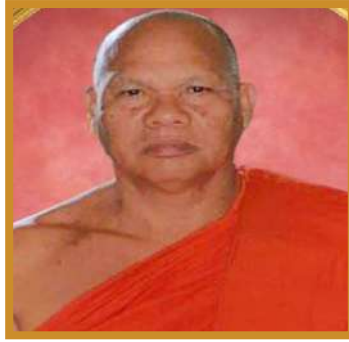
วัดทางสาย ตั้งอยู่ริมทะเลบ้านกรูด ตำบลธงชัย อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเป็นแหล่งเรียนรู้ในด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ศาสนา และแหล่งเรียนรู้ด้านนิเวศวิทยาได้เป็นอย่างดี ปุชนิยมสถานและปุชนิยมวัตถุที่สำคัญ ในวัดนี้ประกอบด้วยพระพุทธรูปทิวทัศน์หรือ ที่ชาวบ้านเรียกว่า หลวงพ่อใหญ่ พระพุทธรูปปางสมาธิ แบบศิลปะคันธาระ หันพระพักตร์ออกทะเล โดยคณะสงฆ์และประชาชนชาวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้มีจิตศรัทธาร่วมใจกันสร้างพระพุทธรูปปูนปั้น ปิดทอง แบบศิลปะคันธาระ ปางสมาธิ หน้าตักกว้าง 10 เมตร สูง 13.82 เมตร ฐานสูง 4.18 เมตร น้อมเกล้าฯ น้อมกระหม่อมถวายราชสักการะ เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงประทานพระนามว่า "พระพุทธรูปทิวทัศน์" และทรงประทานพระบรมสารีริกธาตุ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ทรงประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุในองค์พระพุทธรูปทิวทัศน์ และเป็นที่ประดิษฐานพระมหาธาตุเจดีย์ภักดีประกาศ พระมหาธาตุเจดีย์ภักดีประกาศ หรือ พระมหาเจดีย์เก้ายอด พระปรารักษ์จักรมุขสูงสามชั้น สามารถมองเห็นได้แต่ไกล พระตำหนักกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ซึ่งตั้งอยู่บนยอดเขาปึกธงชัย

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูวินัยธรไมตรี ฐิตปญโญ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ คณะสงฆ์อำเภอบางสะพาน หน่วยงานราชการ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนและประชาชนทั่วไป ได้จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล บรรเทาความทุกข์ทางกายและใจ ในคำว่า บวร บ้าน วัด โรงเรียน สังคม อาทิจำโครงการมัคคุเทศก์ นำชมสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ศาสนาขององค์พระมหาธาตุเจดีย์ภักดีประกาศภาคีเครือข่าย คณะครูและนักเรียน จัดงานวันบูชาบูรพาจารย์ วันที่ 7 - 10 ของทุกปี โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันมาฆบูชา โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เณริมพระเกียรติ โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชา โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันอาสาฬหบูชา กิจกรรมวันแม่แห่งชาติ กิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ โครงการเจริญพระพุทธมนต์ถวายเป็นพระราชกุศลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการต้นกล้าบัณฑิตบวร ทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อการศึกษาโรงเรียนในเขตอำเภอบางสะพาน โครงการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โครงการสวดมนต์ข้ามปีและห่มผ้าพระพุทธรูปกิตติสิริชัย (ส่งเสริมการท่องเที่ยว)

พระครูนิภาธรรมวงศ์ วัดเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูนิภาธรรมวงศ์	ฉายา	อริยวิโส
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอพยุหะคีรี		
โทรศัพท์วัด	-	โทรศัพท์มือถือ	089 839 5023
E-mail	-	Facebook	วัดเขาทอง

วัดเขาทอง เดิมชื่อ วัดสุวรรณคีรีท่าโขลง ได้มาเปลี่ยนชื่อว่า วัดเขาทอง เมื่อพระครูนิรันดรศีลคุณ (เจ้าอธิการวัน วฒนธมฺโม) เป็นเจ้าอาวาส ทางคณะสงฆ์ได้มาตรวจการ คณะสงฆ์พิจารณาเห็นว่า ชื่อวัดสุวรรณคีรีท่าโขลงนี้ไม่ตรงกับชื่อบ้าน เพราะชื่อบ้านเป็นชื่อหมู่บ้านเขาทอง ตำบลเขาทอง ดังนั้น ทางคณะสงฆ์จึงได้ตั้งชื่อเสียใหม่ว่า วัดเขาทอง ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

วัดเขาทองสร้างเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2197 ตรงกับสมัยอยุธยาตอนกลาง ช่วงหลังจากสมเด็จพระนเรศวรสวรรคตแล้ว เป็นวัดมหานิกาย ตั้งอยู่เลขที่ 185 หมู่ที่ 4 ต.เขาทอง อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ บริเวณพื้นที่ตั้งวัด เป็นพื้นที่ราบสูง มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 38 ไร่ 3 งาน 16 ตารางวา

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูนิภาธรรมวงศ์ ท่านได้จัดตั้งกองทุนการศึกษาโรงเรียนเขาทอง มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ครอบครัวยากจน ร่วมกับหน่วยงาน ประชาชนจิตอาสา มอบบ้านและเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาส และสูงอายุ เพื่อเป็นทุนทรัพย์ในการดำรงชีวิต ขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ "หมู่บ้านรักษาศีล 5" พื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ จัดโครงการเพื่อส่งเสริม ป้องกัน ฟื้นฟู และรักษาสุขภาพผู้สูงอายุ จัดวางระบบระเบียบวัดให้เป็นพื้นที่สัปปายะโดยใช้แนวทาง 5 ส เชื่อมโยงสัมพันธ์ภาพระหว่างวัดกับชุมชน ทำให้พระมีสุขภาพแข็งแรง วัดมีความมั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง และยังได้จัดโครงการสาธารณสงเคราะห์ อีกรหลายโครงการ ได้แก่ โครงการช่วยเหลือประสบภัยธรรมชาติ โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดบ้าน/ติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ป่วยระยะสุดท้าย โครงการปลูกต้นไม้และปลูกป่า เสื่อมโทรมในพื้นที่สาธารณะประโยชน์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการสนับสนุนจัดซื้อเครื่องวัดความดันโลหิตอัตโนมัติและแอร์ให้กับรพ.สต.บ้านเขาทอง โครงการสนับสนุนการอยู่ด่านชุมชนและจุดตรวจในตำบลเขาทองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน โครงการจิตอาสาพัฒนาวัดเขาทองและพื้นที่สาธารณประโยชน์เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ และ โครงการสนับสนุนเครือข่ายจิตอาสาต้านภัยแล้ง

พระครูชिरปัญญากร วัดบ่อสามแสน อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูชिरปัญญากร	ฉายา ปญญาโร
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร	
โทรศัพท์วัด	-	โทรศัพท์มือถือ 081 604 5399
E-mail	-	Facebook

วัดบ่อสามแสน ตั้งอยู่ที่ 267 หมู่ 6 บ้านบ่อสามแสน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ห่างจากตัวเมืองประมาณ 4 กิโลเมตร บนทางหลวงสายกำแพงเพชร – พวานกระต่าย เป็นวัดที่ได้รับการบูรณะใหม่ แต่เดิมมีมาสมัยอุทยานประวัติศาสตร์เมืองกำแพงเพชร ตั้งอยู่ระหว่างกลางของวัดอวาสใหญ่ และวัดอวาสน้อย วัดบ่อสามแสนนั้น สันนิษฐานว่า ได้ชื่อเรียกตามหมู่บ้าน เพราะมีบ่อน้ำที่เรียกว่า บ่อสามแสน เป็นสถานที่สำคัญเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปตามประวัติที่พอสืบทราบมาว่า ได้มีการบูรณะเมื่อประมาณ ปีพุทธศักราช 2500 โดยเป็นที่พักสงฆ์จาริกมาปักกลดพักปฏิบัติศาสนกิจมาตลอดตามคำบอกเล่าบริเวณวัดปรากฏมีศิลาแลงโดยทั่วและมีพระพุทธรูปทำด้วยศิลาแลงไม่มีเศียรเป็นรูปทรงพระพุทธรูปไสยาสน์ (พระนอน) ตั้งอยู่ภายในศาลาไม้ไผ่หนึ่งหลัง และมีกุฏิพระอีกหนึ่งหลัง ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช 2510 ชาวบ้านบ่อสามแสนได้ไปกราบอาราธนาหลวงพ่อพลูกุสโล ซึ่งเป็นพระธุดงค์จาริกปฏิบัติศาสนกิจจากวัดคลองเมืองนอก ตำบลโกสัมพี อำเภอเมืองจังหวัดกำแพงเพชร มาบูรณปฏิสังขรณ์วัดบ่อสามแสน

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูชिरปัญญากร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร บูรณาการประสานร่วมมือกับหน่วยงานราชการ เทศบาลเมืองหนองปลิง หมู่บ้านและประชาชน ช่วยงานสาธารณสงเคราะห์ภายในวัดและนอกวัด เช่น ทำถนน สร้างสะพาน สร้างโรงพยาบาล ขุดสระน้ำ สร้างศาลาพักร้อน ห้องสมุด หอกระจายข่าว ศาลากลางหมู่บ้าน การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย, จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ, ในวัดมีพระคิลานุปัฏฐาก, จัดตั้งศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ในวัด, มีการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดชุมชน, การจัดการสุขภาวะแบบองค์รวม, การจัดสวัสดิการสังคม, การสงเคราะห์แก่กลุ่มเปราะบาง, ธรรมะสงเคราะห์ที่พึงพอใจ, การมอบครุภัณฑ์และบูรณาการสุขภาพทางการแพทย์ และได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือและพัฒนาสังคมยามเกิดปัญหาภัยธรรมชาติ อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย หรือปัญหาสังคมคนไร้ที่พึ่ง เข้าไปช่วยเหลือเกื้อกูล บรรเทาความทุกข์ทางกาย ด้วยวัตถุสิ่งของจำเป็นเบื้องต้น ช่วยบรรเทาทุกข์ทางใจ โดยการนำหลักธรรมไปประทับประคองจิตใจให้ผู้ประสบภัยก้าวพ้นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น ภายใต้วิสัยทัศน์ “พระพุทธศาสนามั่นคง พุทธศาสนิกชนดำรงคุณธรรม นำสังคมมีสุข” โดยดำเนินโครงการด้านสาธารณสงเคราะห์และกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการกองทุนกรูณาพระสังฆาธิการ เมื่อมีพระสังฆาธิการมรณภาพในจังหวัดกำแพงเพชร โครงการสาธารณสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง กิจกรรม เดินทางไปเยี่ยมให้กำลังใจผู้ป่วย ผู้ดูแล และมอบถุงยังชีพ พร้อมปัจจัย โดยคณะสงฆ์วัดบ่อสามแสน ร่วมกับ กำนัน,ผู้ใหญ่บ้าน,รพ.สต. ,อ.ส.ม.ในเขตตำบลและหมู่บ้านนั้นๆ โครงการศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า (covid-19) เป็นศูนย์ช่วยเหลือประจำจังหวัดกำแพงเพชร ได้มอบเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ โครงการช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบภัยธรรมชาติ มอบเครื่องอุปโภคบริโภค และวัสดุก่อสร้างเพื่อบูรณะซ่อมแซมสิ่งเสียหายจากภัยธรรมชาติ โครงการจิตอาสา พัฒนาวัด ชุมชนด้วยพลังบวร จัดตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในเขตตำบลหนองปลิง โครงการสนับสนุนการผลิตด้านการเกษตรให้ยั่งยืน จัดอบรมให้ความรู้เกษตรกร

พระราชสิทธิเวที รศ.ดร. วัดท่าหลวง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระราชสิทธิเวที,รศ.ดร.	ฉายา	วิโรโน
ตำแหน่ง	เจ้าคณะจังหวัดพิจิตร		
โทรศัพท์วัด	056 619 745	โทรศัพท์มือถือ	081 886 3696
E-mail	-	Facebook	วัดท่าหลวงพระอารามหลวงพิจิตร

วัดท่าหลวง สร้างเมื่อปีพุทธศักราช 2388 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ชื่อของวัดตั้งขึ้นตามชื่อตำบลอันเป็นที่ตั้ง (ในสมัยนั้น) นอกจากนี้วัดท่าหลวงยังมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า วัดราชดิตถาราม แต่ไม่ได้รับความนิยมนำมาใช้เรียกขาน จากอดีตถึงปัจจุบัน มีเจ้าอาวาสปรากฏรายนาม 4 รูป คือ 1) พระธรรมทัตตสิมฺหิณีวงศ์ (หลวงปู่ยิ้ม) 2) พระครูสีลธรรารักษ์ (หลวงปู่เอี่ยม) 3) พระทีฆทัตตสิมฺหิณีวงศ์ (หลวงปู่ไป) 4) พระราชวิจิตรโมลี (หลวงปู่บุญมี) ปัจจุบันพระราชสิทธิเวที,รศ.ดร. (วิโรติ วิโรจโน, วัชระศิริ) เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดท่าหลวง

วัดท่าหลวง พระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ 674 ถนนบุษบา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร รหัสไปรษณีย์ 66000 ได้รับยกฐานะเป็นพระอารามหลวง เมื่อปีพุทธศักราช 2528 ทำเลที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำน่าน ฝั่งตะวันตก ใกล้ศาลากลางจังหวัด ในพระอุโบสถ ประดิษฐานพระพุทธรูป ปางมารวิชัย สมัยเชียงแสน มีนามว่า "หลวงพ่อเพชร" หล่อด้วยทองสำริด พุทธลักษณะงดงามมาก หน้าตักกว้าง 1.40 เมตร เป็นพระพุทธรูปสำคัญ คู่เมืองพิจิตร เป็นที่เคารพสักการะ ของชาวพิจิตรมาก

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระราชสิทธิเวที ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดพิจิตร บูรณาการภาคส่วนแห่งการสงเคราะห์ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดพิจิตร สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพิจิตร สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิจิตร สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิจิตร และภาคีเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินกิจกรรมด้านสาธารณสงเคราะห์ช่วยเหลือ เยียวยา ผู้ได้รับผลกระทบทางสังคม ผู้ยากไร้ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ตลอดจนพระสงฆ์ และวัดต่างๆ ในเขตปกครองคณะสงฆ์ โดยมีอุดมการณ์คือ “ทำดี ทำได้ ทำทันที” ดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ จัดตั้งชมรมรวมพลคนทำดี ธรรมะโมเดิร์น กองทุนช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติและผู้ยากไร้, กองทุนสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์วัดท่าหลวง มูลนิธิพระทีฆทัสสีมุนีวงศ์ ช่วยเหลือครอบครัวผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุอัคคีภัย ปี 2563 ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 มอบทุนการศึกษาช่วยเหลือครอบครัวผู้ยากไร้ มอบปัจจัยสนับสนุนโรงพยาบาลพิจิตร จัดทำหน้ากากอนามัยถวายพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนชาวพิจิตร แจกอาหารโรงพยาบาลศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ปลูกป่าชุมชนในเขตพื้นที่วิทยาลัยสงฆ์พิจิตร ส่งเสริมการศึกษาเด็กเยาวชนระดับปริญญาตรีที่ครอบครัวมีฐานะยากจนในสถานะลำบาก ช่วยเหลือครอบครัวเด็กและเยาวชนผู้ประสบปัญหา จัดตั้งสมาคมชาวพุทธจังหวัดพิจิตร โครงการจิตอาสาพัฒนาชุมชน โครงการสังฆะเพื่อสงเคราะห์ กิจกรรมสร้างสุขให้สถานศึกษา เลี้ยงอาหารกลางวัน เยี่ยมदानตรวจชุมชน ปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ พัฒนาพื้นที่สาธารณเป็นป่าชุมชน จัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม จัดสวัสดิการพระสงฆ์ภายในวัดและคนงาน จัดหน่วยอบรมคุณธรรมจริยธรรม ธรรมะโมเดิร์น และยังเป็นประธานในการดำเนินการธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์ พระสงฆ์อาสาสมัครประจำวัด และพระคิลานุปัฏฐาก พร้อมทั้งมอบเครื่องวัดความดัน อุปกรณ์การแพทย์พื้นฐานให้กับพระสงฆ์และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ประสานภาคีเครือข่ายพระสงฆ์และชุมชน ในการทำเกษตรพอเพียงวิถีพุทธในพื้นที่วัดและชุมชน พร้อมทั้งคิดพัฒนาต่อยอด สังฆะมาร์เก็ตติ้ง เพื่อต่อยอดจากพระดำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น แข่งขันเรือยาวประเพณี, ประเพณีไทยทรงดำ, การต่อเรือ, และพัฒนาฝีมือนักฝึกพายเรือ ตลอดจนนวัตกรรมวิถีพุทธภูมิปัญญาท้องถิ่น จักสาน ต่อยอดการทำยาสมุนไพร ยาอายุวัฒนมงคลของพระราชวิจิตรโมลี (หลวงปู่บุญมี) อดีตเจ้าอาวาสวัดท่าหลวง สร้างแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่วัด ประวัติความเป็นมาพระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์ “หลวงพ่อเพชร” และพระพุทธรูปประจำวัด “หลวงพ่อพัฒน์” ศูนย์การศึกษาประวัติศาสตร์และวรรณกรรม “รามเกียรติ์” ภายในวัดท่าหลวง พัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าและพัฒนาวิทยาลัยสงฆ์พิจิตรให้เป็นพื้นที่สีเขียว ปาล์้อมเมือง และจัดสรรพื้นที่แหล่งน้ำ พันธุ์ปลา และจัดสรรพันธุ์พืชในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในวัดและชุมชน

พระครูใบฎีกากวณารด ธมฺมานนฺโท วัดเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูใบฎีกากวณารด	ฉายา	ธมฺมานนฺโท
ตำแหน่ง	ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์อำเภอเขาค้อ		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 087 174 1571		
E-mail	Facebook พระภู ธรรมนันท์		

ศูนย์อบรมศีลธรรมฯ (วัด) เข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ก่อตั้งเมื่อปีพุทธศักราช 2517 ในความดูแลของโครงการพระธรรมจาริก ภายใต้การอุปถัมภ์ มูลนิธิเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชนถิ่นกันดาร กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สังกัดคณะสงฆ์จังหวัดเพชรบูรณ์

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูใบฎีกาภูวนารถ ธมมานนฺโท ท่านประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์อำเภอเขา คือ ก่อตั้งศูนย์อบรมศีลธรรมฯ (วัด) เข็กน้อย ดำเนินการด้านสาธารณสงเคราะห์มากกว่า 40 โครงการนับตั้งแต่การก่อตั้งวัด ในความดูแลของโครงการพระธรรมจาริก ภายใต้การอุปถัมภ์ มูลนิธิเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชนถิ่นกันดาร กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตลอดจนการถึงภาคีเครือข่ายหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นผู้มีส่วนในการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชาวม้งในชุมชนบ้านเข็กน้อย การสอนศีลธรรมในโรงเรียน ในรูปแบบธรรมะสงเคราะห์ ควบคู่กับการอนุเคราะห์ยาและเวชภัณฑ์แก่ชาวบ้านในชุมชน จัดทำโครงการในการปลูกป่า การสร้างวัดในหมู่บ้านใกล้เคียง การระดมสิ่งของอุปโภคบริโภคเพื่อมอบแก่ชาวบ้านในถิ่นทุรกันดารตามดอยต่างๆ ทั้ง 20 จังหวัด ภาคเหนือ โครงการสร้างพระธรรมจาริกสงเคราะห์ การสร้างบ้านพระธรรมจาริกสงเคราะห์ มอบแก่ผู้ยากไร้และผู้ประสบภัย โครงการมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ โครงการมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัย โครงการมอบครุภัณฑ์ยาเวชภัณฑ์และเครื่องมือทางการแพทย์แก่โรงพยาบาล ส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาสโดยการจัดตั้งบ้านบุญ การจัดตั้งโครงการไถ่ชีวิตโคกระบือมาเลี้ยงในเขตอภัยทานของวัด การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกผักปลอดสารพิษและส่งเสริมการทำเกษตรแบบปลอดภัยและยั่งยืนแก่ชาวบ้าน โครงการบวชป่า ปลูกป่า,การสร้างเขตอภัยทานไถ่ชีวิตโค-กระบือ โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานชาวม้ง โครงการตู้พระทำ นำสุข, โครงการสวนครัว นำสุข พอเพียงและเพียงพอ ตามพระราชดำริสมเด็จพระสังฆราชช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัส COVID-19

พระครูวิชัยคุณาธาร วัดราษฎร์ศรัทธาราม อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระครูวิชัยคุณาธาร ฉายา วิชโย

ตำแหน่ง รองเจ้าคณะอำเภอศรีสำโรง

ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดสุโขทัย

โทรศัพท์วัด 085 579 7598 โทรศัพท์มือถือ 085 579 7598

E-mail Facebook พระครูวิชัยคุณาธาร

วัดราษฎร์ศรัทธาราม เดิมชื่อ วัดราษฎร์ศรัทธาราม ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อใหม่ เพราะวัดราษฎร์ธรรม จะได้ไม่ไปซ้ำ กับชื่อเดียวกันกับอีกวัดหนึ่ง ซึ่งอยู่ห่างกัน แค่ 7 กิโลเมตรเอง หรือมีชื่อ เรียก อีกวัดหนึ่ง ชื่อว่า “วัดเตวีตใหม่” ซึ่ง ชื่อนี้ชาวบ้านได้เรียกกันจนติดปาก เพราะที่ตั้งของวัดอยู่ใน หมู่บ้านเตวีต ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2502 บริเวณที่ตั้งจะอยู่ ระหว่างถนน จรดวิถีถ่อง กับแม่น้ำยม เหตุที่สร้างวัดเพราะ เหตุที่ว่าสมัยก่อน วัดและโรงเรียนจะอยู่อีกฝั่งของวัดราษฎร์ศรัทธารามในปัจจุบันนี้ เด็กตัวน้อยๆ ต้องข้ามสะพานแม่น้ำยม ไปเรียนหนังสือ และผู้สูงอายุ-ประชาชนทั่วไปจะต้องข้ามไปทำบุญใส่บาตรในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา ซึ่งในช่วงนี้ จะเป็นฤดูฝนและฤดูน้ำหลาก เด็กนักเรียน ประชาชน-ผู้สูงอายุ ข้ามฝั่งไปเรียนและไปทำบุญในวันพระ เกิด เรือล่ม ทำให้สูญเสียทรัพย์สิน และชีวิต ทุกๆปีบางครั้งก็เกิดอุบัติเหตุหลายๆครั้ง ผู้นำหมู่บ้านเล็งเห็นความสำคัญ ในจุดนี้ได้สร้างวัดและโรงเรียนและสถานีนอนามัยขึ้นมาใหม่ในฝั่งตรงข้ามกับที่เดิม จนถึงปัจจุบันนี้

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูวิชัยคุณาธาร ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดสุโขทัย ขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ดำเนินโครงการและกิจกรรมทั้งในส่วนอารามิกชนในพื้นที่และงานคณะสงฆ์ระดับจังหวัด อาทิ ก่อตั้งวันผู้สูงอายุประจำหมู่บ้าน รดน้ำดำหัวและสาธิตการทำขนมจีนแบบโบราณ ก่อตั้งฌาปนกิจสงเคราะห์หมู่บ้าน ก่อตั้ง ฌาปนกิจสงเคราะห์ระดับอำเภอและระดับจังหวัดเพื่อช่วยเหลือพระภิกษุสามเณร ก่อตั้งพระพระคิลานุปัฏฐากระดับจังหวัด จนมีชื่อเสียงระดับประเทศ เป็นพระคิลานุปัฏฐากต้นแบบ จนได้ฉายา “สุโขทัยโมเดล” เป็นผู้ขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม "พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา" มอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน ดูแลการก่อสร้างพุทธมณฑลของจังหวัดสุโขทัยให้ดูสะอาดและการพัฒนาต่อไป รวมทั้งดูแลสุขภาพประชาชนในพื้นที่ให้คำแนะนำและให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง จัดทำโครงการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ยากไร้ร่วมกับคณะสงฆ์สุโขทัย มอบถุงยังชีพ แก่ผู้ยากไร้ทั่วสุโขทัย จัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยในเบื้องต้นทั้งขณะสงฆ์และประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมและให้ความช่วยเหลือแจกเครื่องอุปโภค-บริโภคในช่วงสถานการณ์โควิด19ระบาด สนับสนุนอุปกรณ์ต่างๆ ให้แก่จิตอาสาตามพระราชดำริ ดูแลสุภาวะในพื้นที่ให้สะอาด บูรณาการประสานงานกับหน่วยงานราชการและจัดสถานที่ต่างๆ ทั้งในที่ของส่วนกลางและของสงฆ์ เป็นวิทยากรบรรยายธรรมให้แก่หน่วยงาน องค์กร และสถาบันการศึกษาต่างๆ รวมถึงประชาชนทั่วไป โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมสนับสนุนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน/การอุปสมบทนาคหมู่ตามโครงการของกรมศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน ตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย เพื่อให้วัดเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ส่งเสริมสนับสนุนโครงการลานบุญ ลานปัญญา ประจำศาสนสถานประจำวัดราษฎร์ศรัทธาราาม ส่งเสริมสนับสนุนโครงการ "สุโขทัย วัดร่มเย็น" และในทุกๆปี จะดำเนินการสร้างอาคารโรงเรียน ห้องสมุด สถานีอนามัย ในถิ่นทุรกันดาร ในอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก และได้นำสิ่งของที่อำนวยความสะดวกไปแจกให้แก่ชาวบ้าน บริจาคเงินซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์แก่โรงพยาบาลต่างๆ บริจาคทรัพย์ส่วนตัวให้แก่ชาวบ้านที่เดือดร้อนเพื่อเป็น ค่ารักษาพยาบาล และอื่นๆ

พระมหาไพฑูรย์ กลยาณโร วัดน้ำพริก อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก¹

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระมหาไพฑูรย์	ฉายา	กลยาณโร
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะอำเภอนครไทย		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 089 411 9620		
E-mail	Facebook ไพฑูรย์ หุมห้อง		

วัดน้ำพริก ตั้งวัดเมื่อ พ.ศ. 2459 ตั้งอยู่เลขที่ 197 บ้านน้ำพริก หมู่ที่ 2 ตำบลยางโกลน อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีเนื้อที่ทั้งหมด 6 ไร่ อาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับหมู่บ้าน ทิศใต้ติดต่อกับโรงเรียนบ้านน้ำพริก ทิศตะวันออกติดต่อกับแม่น้ำ ทิศตะวันตกติดต่อกับทุ่งนา พื้นที่ตั้งวัดมีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม วัดน้ำพริกสร้างขึ้นเป็นวัด ตั้งแต่ พ.ศ. 2459 ปัจจุบันมีพระมหาไพฑูรย์ กลยาณโร เป็นเจ้าอาวาส มีพระภิกษุจำพรรษา 5 รูป สามเณร 1 รูป วัดน้ำพริกเป็นศูนย์รวมศรัทธาของชาวบ้านตำบลยางโกลน มีกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และกิจกรรมประเพณีต่างๆ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน เป็นศูนย์เรียนรู้ฝึกอบรมวิชาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน พระสงฆ์มีบทบาทเป็นที่ปรึกษาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาการเป็นอยู่อย่างพอเพียงพึ่งตนเองมีการพัฒนาแบบยั่งยืน

¹ มรณภาพด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหาไพฑูริย์ กลยาณธโร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ พัฒนาวัดเป็น ศูนย์กลางเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นศูนย์กลางประสานงานการช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ประสบ ภัย ในเขตอำเภอนครไทย ช่วยเหลือสังคมเมื่อเกิดภัยพิบัติ อุทกภัย อัคคีภัย วิกฤตภัย โรคระบาด หรือปัญหาสังคมคนไร้ที่พึ่ง ชาวบ้านที่ยากไร้โดยการนำข้าวสารอาหารแห้งที่มาแบ่งปันให้ชาว บ้านที่ยากไร้ ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน และคอยให้คำปรึกษา รวมทั้งเป็นผู้นำ ในการพัฒนาสังคมไปในทางที่ถูกต้องที่ควร เป็นผู้นำในการจัดการชุมชน ในการจัดการวัดให้เป็น ศูนย์การเรียนรู้ และเป็นศูนย์ฝึกสัมมาชีพ ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ จัด ทอดผ้าป่าเพื่อซื้ออุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย โครงการธรรมะสัญจรและอบรมคุณธรรม ในพื้นที่อำเภอนครไทย มีการประชาสัมพันธ์ ติดป้าย ไวนิล เชิญชวนพุทธศาสนิกชนแสดงตนเป็นพุทธมามะกะ อบรมคุณธรรมตามโรงเรียน โครงการ สงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพิษณุโลกร่วมมอบถุงยังชีพ จัดทำตู้ปันสุขเคลื่อนที่ไปตามหมู่บ้านต่างๆ โครงการร่วมใจสู้ภัย covid-19 , เปิดโรงทานข้าว กล่องสู้ภัย covid-19 ให้กับผู้ประสบภัย covid-19 ทำข้าวกล่องมอบให้ประชาชนและมอบ ข้าวสารอาหารแห้ง โครงการศูนย์ช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ประสบภัย โครงการจิตอาสาทำด้วย ใจเป็นบุญหนุนนำ ส่งพระบารมี ชุมชนวัดน้ำพริก , กิจกรรมพัฒนา ทำความสะอาด และ ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในบริเวณวัดและรอบๆบริเวณวัดให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย อย่างสม่ำเสมอ โครงการส่งเสริมความเป็นอยู่ของผู้ชรา ผู้พิการและผู้มีรายได้น้อย , โดยการ บริจาคสิ่งของ เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง และปัจจัย ในชุมชน โครงการฝึกสัมมาชีพ อบรมเรียน รู้อาชีพรอง การเพาะเห็ดนางฟ้า การทำน้ำพริกดำ เพื่อให้ชุมชนมีรายได้

พระครูสุภัทรสันติกุล วัดดอยท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูสุภัทรสันติกุล	ฉายา	สนตกาโย
ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบลบ้านเกาะ		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 089 960 6990		
E-mail	santakayo.v@gmail.com	Facebook	วัดดอยท่าเสา

วัดดอยท่าเสา จะสร้างมานานเท่าไรในปัจจุบันไม่มีใครสามารถทราบได้ เพราะเท่าที่ได้สอบถามคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านปัจจุบัน เช่น คุณลุงทอด ข้าแข, คุณปู่หรีด ชูจ้อย, และท่านอื่น ๆ มีอดีตผู้ใหญ่ ซ้อย ชุนวิทยา ฯ เป็นต้น ท่านเหล่านี้ท่านเล่าให้ฟังว่า

เดิมทีเดียว วัดนี้เพียงแต่เป็นวัดเล็ก ๆ มีฐานะเป็นเพียงสำนักสงฆ์ ตั้งอยู่บนเนินเตี้ย ๆ (เขา) จึงเรียกกันว่า “วัดดอยท่าเสา” และตั้งอยู่ห่างจากหมู่บ้านจริง ๆ พอสมควรในสมัยโน้น และบริเวณวัดก็ดี เขตรอบ ๆ วัดก็ดี เป็นป่าใหญ่โดยรอบ ทางด้านทิศตะวันตกเป็นทุ่งนา วัดนี้อาจสร้างเป็นสำนักสงฆ์มา ในปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาหรือยุคต้น ๆ ของกรุงรัตนโกสินทร์ ก็เป็นไปได้

ทั้งนี้ พอจะยึดเค้าความเป็นบันทึกเป็นหลักฐานได้แน่นอนว่า เมื่อสมัยแผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีการตัดทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ฯ ไปเมืองเชียงใหม่ ปรากฏว่าที่ดินของทางวัดได้ถูกการรถไฟตัดผ่านกลางเขตของทางวัดด้านตะวันออก ดังปรากฏให้เห็นมาจนถึงทุกวันนี้

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูสุภัทรสันติคุณ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยทำการเผยแผ่ความรู้และข่าวสารแก่ชาวบ้าน บูรณาการหน่วยงาน ราชการ เอกชน ประชาชน พัฒนาวัดเป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านสุขภาพแก่ประชาชน ของโรงพยาบาล สถานีอนามัย สาธารณสุขอำเภอ/จังหวัดเคลื่อนที่ จัดทำโครงการศูนย์การเรียนรู้เกษตรกรรมเพื่อชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหน่วยอบรมความรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้นของหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นศูนย์กลางในการตรวจสุขภาพเบื้องต้นของ อสม. เป็นสถานที่ทางโรงพยาบาล รพ.สต. ขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ร่วมกับหน่วยงานราชการ จัดอบรมเยาวชนและประชาชนเพื่อต่อต้านยาเสพติด และได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ กิจกรรมส่งเสริมอาชีพในชุมชน ปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้และปลอดภัย จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มฅมนาปนากิจหมู่บ้าน กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลท่าเสา (ออมวันละบาท) กลุ่มทำขนมอบ/ กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า /กลุ่มจักสานพลาสติก กลุ่มทำรองเท้าด้วยผ้าทอ / กลุ่มทำลูกปะคบม.พัน 7 (หมู่ 8) /กลุ่มดอกไม้จันทน์ โครงการตลาดไทยย้อนยุค ลานชุมชนคนพอเพียง วัดดอยท่าเสา โครงการเครือข่ายโรงเรียน สถานศึกษาวิถีพุทธ ฝึกจิตอาสา อบรม พัฒนากิจกรรมระดับจิตใจและคุณธรรมในเยาวชน จัดการอบรมให้กับสถานศึกษาต่าง ๆ ตามโครงการโรงเรียนวิถีพุทธ โครงการธรรมะเพื่อชีวิต เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงผ่านเสียงตามสาย โครงการบรรพชาอุปสมบทหมู่เฉลิมพระเกียรติ โครงการพระคิลานุปัฏฐากออกเยี่ยม ให้กำลังใจ มอบข่าวสารอาหารแห้งให้ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยภายในชุมชน โครงการรื้องานชุมชนคุณธรรมวัดดอยท่าเสา ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด 2019 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ ชุมชน ในกิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ภายนอกวัด สนับสนุนปัจจัยในการสร้างฝาย จัดทอดผ้าป่าเพื่อหาทุนสมทบสร้างแผนกอาพาธสงฆ์และอุปกรณ์การแพทย์ให้กับโรงพยาบาลอุตรดิตถ์ กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชน รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมด้วยจิตอาสาและมีจิตสำนึกในการเสียสละเพื่อส่วนรวม กิจกรรมกระตุ้นให้เยาวชน ประชาชน ให้ร่วมกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยมีวัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เยาวชน ประชาชน ร่วมกับสถานศึกษาต่าง ๆ

พระครูประทีปจันทรังษี วัดเกาะตาเถียร อำเภอมือง จังหวัดตาก

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระครูประทีปจันทรังษี** ฉายา **จันทรมโฆ**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะตำบลไม้งาม**

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ **065 440 7838**

E-mail Facebook

วัดเกาะตาเถียร ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะตาเถียร หมู่ที่ 1 ตำบลไม้งาม อำเภอมือง จังหวัดตาก สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 8 ไร่ 25 ตารางวา พื้นที่ตั้งวัดเป็นพื้นที่ราบ อยู่ใกล้กับลำน้ำปิง อาณาเสนาสนะต่างๆ มีอุโบสถ สร้าง พ.ศ.2491 ศาลาการเปรียญกว้าง 9 เมตร ยาว 11 เมตร สร้าง พ.ศ.2526 หอสวดมนต์กว้าง 6 เมตร ยาว 10 เมตร สร้าง พ.ศ.2457 กุฏิสงฆ์ จำนวน 6 หลัง เป็นอาคารไม้ หอไตรกว้าง 8 เมตร ยาว 10 เมตร สร้าง พ.ศ.2445 สำหรับปูชนียวัตถุมีพระประธานในอุโบสถ 1 องค์ พระพุทธรูปอื่นอีกจำนวน 4 องค์เป็นของเก่าเนื้อสัมฤทธิ์ วัดเกาะตาเถียร สร้างขึ้นเป็นวัดนับตั้งแต่ประมาณ พ.ศ.2341 มีนามตามชื่อบ้าน โดยมีนายกัณฑ์ โพธิ์กัณฑ์ กับนายสุก พรหมมา เป็นผู้อุปถัมภ์วัดในระยะแรกๆ มา ประชาชนชาวบ้านเกาะตาเถียร ร่วมใจกันจัดสร้างวัดนี้ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.2482 เขตวิสุงคามสีมากว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร ได้ผูกพัทธสีมาเมื่อปี พ.ศ.2486

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูประทีปจันทร์จี ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ขับเคลื่อนโครงการ หมู่บ้านรักษาศีลห้า หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล และส่งเสริมสนับสนุนขับเคลื่อนงาน สาธารณสงเคราะห์ พัฒนาสนับสนุนการฝึกอาชีพ สนับสนุนศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีภาคีเครือข่ายเป็นผู้นำท้องถิ่น ท้องถิ่น กลุ่มจิตอาสาตำบลไ้ม้งาม ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการกองทุนสวัสดิการชุมชนภาคประชาชน ตำบลไ้ม้งาม โครงการจิตอาสาบรรเทาทุกข์ตำบลไ้ม้งาม โครงการอาหารกลางวันพี่น้อง โครงการจิตอาสาพัฒนาชุมชน (บ้านเกิด) โครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง โครงการงานบุญ งานประเพณีปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โครงการช่วยเหลือผู้มีปัญหาทางการดื่มสุราโดยกระบวนการเชิงพุทธ(ธรรมยาใจวัดเกาะตาเถียร) โครงการวัดเป็นเขตปลอดการพนัน โครงการชุมชนคนสู้เหล้า โครงการมอบทุนการศึกษาและเยี่ยมยากกลุ่มเปราะบาง โครงการฝึกปลอดสาร วัดปิ่นสุข วัดเกาะตาเถียร โครงการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ โครงการคนสร้างป่า จิตอาสาทำฝาย โครงการชุมชนพึ่งพาตนเอง งานสร้างบ้านผู้ยากไร้/ด้อยโอกาสในชุมชนและชุมชนข้างเคียง การทำฝายกักเก็บน้ำในพื้นที่ป่าชุมชนหมู่ 5 บ้านวังม่วง และป่าชุมชนหมู่ 7 บ้านหนองกระโท่ ปลูกป่าชุมชนที่ป่าชุมชนบ้านวังม่วง และส่งเสริมให้กลุ่มธรรมยาใจ ที่ตั้งใจเลิกเหล้า ทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ โดยการปลูกต้นไม้ของพ่อ ในสถานที่สำคัญต่างๆ ในชุมชน การดูแลตรวจคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์ในวัดเป็นประจำ โดยอาศัยความร่วมมือจาก อาสาสมัคร สาธารณสุขหมู่บ้าน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จัดตรวจคัดกรองสุขภาพของพระสงฆ์ในตำบลไ้ม้งาม เป็นประจำต่อเนื่อง จัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตำบลไ้ม้งาม โดยแกนนำหลักของชุมชน กิจกรรมการเรียนรู้โบราณสถานรากเหง้าของชุมชน เพื่ออนุรักษ์พื้นที่ประวัติศาสตร์โบราณ

พระปลัดทองศักดิ์ ปญญาพหุโล วัดนาไม้แดง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระปลัดทองศักดิ์	ฉายา	ปญญาพหุโล
ตำแหน่ง	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอสบปราบ		
โทรศัพท์วัด	054 838 110	โทรศัพท์มือถือ	098 749 3968
E-mail	tanongsak_sam_2532@msn.com		
Facebook	กองทุนโรงศพวัดนาไม้แดง		

วัดนาไม้แดง ตั้งอยู่เลขที่ 24/1 หมู่ 6 นาไม้แดง ตำบลนายาง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52170 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ 1 ไร่ 3 งาน 25 ตารางวา อาณาเขตทิศเหนือประมาณ 1 เส้น 10 วา จดถนน ทิศใต้ประมาณ 1 เส้น 10 วา จดถนน ทิศตะวันออกประมาณ 1 เส้น 5 วา จดถนน ทิศตะวันตกประมาณ 1 เส้น 5 วา จดห้วยแม่ปราบ อาคารเสนาสนะประกอบด้วย วิหาร และกุฏิ ปูชนียวัตถุมีพระพุทธรูปปูนปั้น และพระพุทธรูปเนื้อโลหะ วัดนาไม้แดงสร้างเมื่อ พ.ศ.2456 ปัจจุบันมี พระปลัดทองศักดิ์ ปญญาพหุโล เป็นรักษาการเจ้าอาวาส

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระปลัดทองศักดิ์ ปณญาพหุโล ท่านเป็นประธานชุมชนคุณธรรมวัดนาไม้แดง และประธานกองทุนโลงศพวัดนาไม้แดง จัดตั้งกลุ่มจิตอาสา สมาคมกู้ภัยลำปางจุดสบปราบ และตั้งกองทุนโลงศพวัดนาไม้แดง เพื่อช่วยเหลือประชาชน ทั้งที่เจ็บป่วยฉุกเฉินและเสียชีวิต ทำการร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกหน่วยงานในอำเภอสบปราบและในระดับจังหวัด สร้างบ้านพอเพียงให้ผู้ยากไร้ที่ด้อยโอกาส อุปถัมภ์ดูแลให้กำลังใจเหล่าผู้ป่วยติดเตียง ช่วยเหลือผู้ยากไร้ทั้งข้าวสารอาหารแห้งของใช้ต่างๆ ในเขตอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง และในเขตอำเภอสบปราบ เป็นประจำทุกเดือน สนับสนุนวีลแชร์ สู้ผู้ป่วยติดเตียงที่ยากไร้ ในจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำปาง ที่ร้องขอสนับสนุน สร้างกลุ่มจิตอาสาผู้สูงอายุดอกไม้จันทน์ เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้เสียชีวิต ทำแม่ส - ผสมเจลแอลกอฮอล์ และอุปกรณ์การป้องกันโรคระบาด โควิด-19 สู้ประชาชนในอำเภอสบปราบ และสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ทำสวนครัวนำสุขพอเพียง นำพืชผักที่ปลูกกลับมาจัดตั้งโรงทาน สู้ประชาชน และได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ อาทิ กิจกรรมชุมชนคุณธรรมต้นแบบ ประจำอำเภอสบปราบ วัดนาไม้แดง โดยขับเคลื่อนรูปแบบการทำงานที่เรียกว่า พลังบวร บ้าน-วัด-โรงเรียน ทำงานร่วม สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง/สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอสบปราบ จัดตั้งหน่วยกู้ชีพกู้ภัยประจำอำเภอสบปราบ ชื่อ สมาคมกู้ภัยลำปางจุดสบปราบ เพื่อช่วยเหลือประชาชนยามเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุฉุกเฉิน จัดซื้อเครื่องตัดถ่าง รถอุปกรณ์ รถพยาบาลฉุกเฉิน พร้อมครุภัณฑ์ทางการแพทย์ เครื่องรถอุปกรณ์ส่องสว่าง มอบให้สมาคมกู้ภัยลำปางจุดสบปราบ ซึ่รถอุปกรณ์ มอบให้สมาคมกู้ภัยลำปางจุดสบปราบ จัดกิจกรรมทำแม่สผ้า/ผสมเจลแอลกอฮอล์/สนับสนุนประชาชนและหน่วยงาน ช่วงโรคระบาด โควิด-19 ตั้งโรงทานนำสุข/แจกไข่ไก่ สู้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบระบาดโควิด-19 โครงการปันน้ำใจได้จัดซื้อผ้าอ้อม (แพมเพิส) ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง จัดตั้งกลุ่มผู้สูงอายุจิตอาสาดอกไม้จันทน์วัดนาไม้แดง เพื่อสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้เสียชีวิตที่เข้ามาขอรับบริจาคโลงศพ-ปราสาท สร้างบ้านพอเพียงให้ผู้ประสบภัย

พระพุทธิญาณมุนี วัดพระธาตุผาเงา อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระพุทธิญาณมุนี	ฉายา	ปณฺญาวชิโร
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดเชียงราย		
โทรศัพท์วัด	053 777 151	โทรศัพท์มือถือ	098 854 4558
E-mail	Phangao2519@gmail.com		
Facebook	พระพุทธิญาณมุนี วัดพระธาตุผาเงา		

วัดพระธาตุผาเงา เป็นวัดเก่าแก่โบราณของอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย สร้างขึ้นราวปี พุทธศักราช 1263 - 1863 โดยมีอายุประมาณ 700 - 1,300 ปี ตั้งอยู่ที่ 391 หมู่ 5 บ้านสบคำ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ต่อมาปีพุทธศักราชที่ 2519 ได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์โดยชาวบ้านได้ย้ายที่จากวัดเก่าที่ถูกแม่น้ำโขงกัดเซาะตลิ่งมาสร้างวัดใหม่ที่วัดร้างในบริเวณติดกับหมู่บ้านที่เป็นเชิงเขาและได้มีการขุดค้นพบพระพุทธรูปโบราณปางมารวิชัย ซึ่งได้ตั้งชื่อตามพระธาตุที่อยู่ในบริเวณเดียวกันว่า หลวงพ่อผาเงา ซึ่งเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคูเมืองของชาวอำเภอเชียงแสน และได้ตั้งชื่อวัดว่า วัดพระธาตุผาเงาๆ ได้รับการยกขึ้นจากวัดร้างเป็นวัดที่มีพระสงฆ์อยู่จำพรรษา ในปี พุทธศักราช 2522 โดยปัจจุบันมี พระพุทธิญาณมุนี เป็นเจ้าอาวาสคอยดูแล

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระพุทธิญาณมุนี ท่านดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย เป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดเชียงราย ได้ประสานพลังคณะศรัทธาสาธุชนดำเนินการช่วยเหลือเสียสละเพื่อพัฒนาสังคมให้เจริญขึ้นตามแนวนโยบาย บวร คือ บ้าน วัด โรงเรียน เป็นแรงขับเคลื่อนแก่พระพุทธศาสนา สังคม และเยาวชนรุ่นใหม่ ให้รู้จักพระพุทธศาสนา สืบสานทำนุบำรุงรักษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย ในด้านเชิงพื้นที่ บรรเทาสาธารณภัย จิตอาสาพัฒนาสังคม โดยดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการงานเข้าปริวาสกรรม และปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติฯ โครงการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุ สามเณร และบวชศีลจาริณีภาคฤดูร้อน โครงการอบรมเยาวชนนักเรียน นักศึกษา โครงการส่งเสริม และเผยแพร่พระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญต่างๆ โครงการอบรมปฏิบัติธรรมในวันสำคัญของชาติ โครงการวันพระพาครุเข้าวัดทำบุญ และปฏิบัติธรรม โครงการปฏิบัติธรรมหลักสูตรพิเศษ โครงการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ โครงการวันพระนำคณะศรัทธาเข้าวัดปฏิบัติธรรม โครงการสืบชะตาป่า โครงการวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สมุนไพรวัดพระธาตุผาเงา โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดพระธาตุผาเงา โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ โครงการวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่นักเรียนและบุคคลอื่นๆ จัดตั้งกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง จัดตั้งศูนย์สุขภาพประจำวัดสายสัมพันธ์วัด-โรงพยาบาล จัดตั้งกองทุนการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณร มอบทุนการศึกษาให้กับเด็กและโรงเรียน ช่วยเหลือเครื่องดนตรีของทางโรงเรียน โครงการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมสวดมนต์ข้ามปีประจำปี โครงการมอบจักรยานยืมเรียนเพื่อการศึกษา โครงการออกเยี่ยมผู้ป่วย โครงการมอบเครื่องกันหนาวให้แก่เด็กนักเรียนและผู้สูงอายุ มอบเครื่องช่วยหายใจให้แก่ศูนย์กู้ชีพ โครงการโรงเรียนคนสามวัย วัดพระธาตุผาเงา โครงการศูนย์เรียนรู้ตามรอยพ่อ จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือฯ โควิด-19

พระครูประยุตศุกการ วัดร่องคือ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระครูประยุตศุกการ** ฉายา **วิสุทฺธิโล**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะตำบลแม่ปืม เขต 2**

โทรศัพท์วัด **054 428 333**

โทรศัพท์มือถือ **096 698 8883**

E-mail

Facebook **วัดร่องคือ เมืองพะเยา...วัดร่องคือ พะเยา**

วัดร่องคือ เมื่อ ประมาณปี 2437 ได้มีประชาชนกลุ่มหนึ่งย้ายมาจากจังหวัดลำปาง ได้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่คือเวียง ได้ตั้งอารามชั่วคราวชื่อว่า วัดสวนดอก ต่อมา ปี 2450 พระครูศรีวิราชชิริปัญญา เจ้าคณะอำเภอพะเยาจังหวัดเชียงราย(ในขณะนั้น) พระกำวิชัย วัดแม่ปืมหลวง พญาเดชาฤทธิเดช(พญาเต๋จ๊ะ) ผู้ปกครองตำบลปืม และขุนปืมประจำกิจ ผู้ใหญ่บ้าน พร้อมด้วย คณะกรรมการวัด อันมี พ่อหนานอนา คำโค พ่อหนานกันธา อุดทน พ่อปู้ด หมั่นคำพ่อหนาน ก่า คำวัง พร้อมด้วยประชาชนประมาณ 53 หลังคาเรือน ได้หาสถานที่ตั้งวัดใหม่ ในภูมิประเทศที่เหมาะสมยิ่งกว่าเดิม คือสถานที่ตั้งวัดในปัจจุบัน โดยทำการรื้อถอนเสนาสนะบางส่วนจากวัดเดิม นำมาปลูกสร้างที่วัดแห่งใหม่และได้ตั้งชื่อว่า **วัดร่องคือ** ตามชื่อของหมู่บ้าน ปัจจุบันมีเสนาสนะดังนี้ อุโบสถ ศาลาการเปรียญ อาคารเอนกประสงค์ หอฉัน กุฏิ มีพระพุทธรูปสำคัญ 1 องค์ มีนามว่า "พระพุทธรูปเศรษฐีสะหรีล้านนามหามงคล"หรือ "พระเจ้าองค์คำ" ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2489

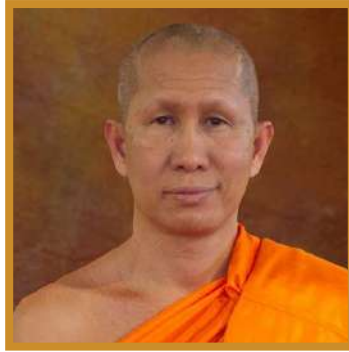

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูประยุตศุกการ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ เป็นผู้ดำเนินการให้และเสียสละ ทำให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม เข้าใจ ใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมของชุมชนเท่าที่มีอยู่อย่างมีคุณค่า ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการบริจาคโรงศพแก่ผู้ยากไร้ โครงการปันน้ำใจให้ความสุขออกเยี่ยมเยียน และมอบ สิ่งของให้ผู้สูงอายุ และคนยากจนตามหมู่บ้านต่าง ๆ โครงการทอดผ้าป่าปลดทุกข์เพื่อบรรเทาทุกข์หาทุนทรัพย์และสิ่งของบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย โครงการระดมทุนเพื่อบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือผู้ประสบวาตภัย โครงการเปลี่ยนปราสาทศพมาประยุกต์ประเพณีเผาศพ โดยใช้เต็นท์ทำหีบศพต่าง ๆ มีเต็นท์ไว้ใช้ประโยชน์ โครงการจัดตั้งโรงงานน้ำดื่มของชุมชน เพื่อให้มีน้ำดื่มที่สะอาดอุปโภคบริโภคในหมู่บ้านและออกโรงงาน โครงการปลูกต้นไม้ประจำตัว คนละ 1 ต้น เพื่อเป็นการลดภาวะโลกร้อนในโอกาสสำคัญต่างๆ โครงการนำผ้ากฐินไปทอดถวายตามวัดต่าง ๆ เพื่อร่วมบุญรณปฏิสังขรณ์ ถาวรวัตถุภายในวัด เป็นประจำทุกปี จัดตั้งกองทุนพระครูประยุตศุกการ เพื่อการกุศล โครงการทอดผ้าป่า เพื่อมอบให้กับโรงพยาบาลแม่ใจ เพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ โครงการระดมทุน เพื่อซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ของทางโรงพยาบาลในช่วงโรคระบาด โควิด 19 โครงการฝึกฝนอาชีพให้กับศรัทธาญาติโยม และผู้สนใจ เช่น จักสาน การแปรรูปสินค้าทางการเกษตร การทอผ้า เป็นต้น โครงการมอบอุปกรณ์เครื่องอุปโภค บริโภค ให้ผู้ป่วยติดเตียงเป็นประจำทุกเดือน โครงการระดมทุน จัดซื้อมอบอุปกรณ์ทางการแพทย์ และ เครื่องอุปโภคบริโภค ให้กับหน่วยกู้ภัย อ.ส.ม จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ ไฟไหม้ น้ำท่วม เป็นต้น โครงการมอบโรงศพและร่วมเป็นเจ้าของให้ผู้ยากไร้ โครงการหน้าบ้านนำมอง หลังบ้านนำกิน เป็นโครงการที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน ให้มีการพัฒนาจัดตกแต่งหน้าบ้านให้สวยงาม และส่งเสริมให้ปลูกผักหลังบ้านไว้กิน โดยมีการประกวดทุกเดือน โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน โดยมีผู้สูงอายุออกเยี่ยมเยียนให้กำลังใจผู้สูงอายุด้วยกัน โครงการธนาคารบุญ จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุมาทำกิจกรรมร่วมกัน จัดตั้งโรงงานในงานบุญต่างๆ มอบของใช้ต่างๆ เพื่อเป็นกำลังใจให้ อ.ส.ม มอบทุนการศึกษา ให้พระภิกษุ สามเณร และนักเรียน สนับสนุนทุนอาหารกลางวันให้กับโรงเรียนต่างๆในตำบล จัดตั้งผ้าป่าเพื่อสนับสนุนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนต่างๆในตำบล รับกุศลบุตรชาวเขามาบวชเรียน โครงการมอบโคกระบือให้เกษตรกรนำไปเลี้ยง

พระราชเขมากร วัดพระบาทมิ่งเมือง วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระราชเขมากร	ฉายา ภูริทตฺโต
ตำแหน่ง	เจ้าคณะจังหวัดแพร่	
โทรศัพท์วัด	054 511 722	โทรศัพท์มือถือ 089 854 6544
E-mail	www.watprabat.com	
Facebook	Prk Prayuddha Wongyot	

วัดพระบาทมิ่งเมือง วรวิหาร ตั้งอยู่ถนนเจริญเมือง อำเภอเมืองแพร่ แต่เดิมนั้นเป็นวัดราษฎร์ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 ได้ยกฐานะ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ประเภทวรวิหาร วัดพระบาทมิ่งเมืองมาจากสองวัดรวมกัน ได้แก่ วัดพระบาท และวัดมิ่งเมือง ตั้งอยู่ห่างกันเพียงมีถนน กั้นเท่านั้น วัดพระบาทเป็นวัดของอุปราชหรือเจ้าหน้าหอ ส่วนวัดมิ่งเมืองเป็นวัดของเจ้าผู้ครองนครแพร่เมื่อเมือง แพร่ล้มเลิกระบบเจ้าผู้ครองนคร วัดทั้งสองก็ถูกทอดทิ้งอยู่ในสภาพทรุดโทรมมากกระทั่ง คณะกรรมการ จังหวัดเห็นสมควรรวมสองวัดเข้าด้วยกัน ให้ชื่อว่า วัดพระบาทมิ่งเมือง มาจนทุกวันนี้ ปัจจุบันวัดนี้เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปโกศศิวิชัยมหาศากยมุนี พระคู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดแพร่และยังมีพระเจดีย์มิ่งเมือง ซึ่งเป็นเจดีย์เก่าแก่มีรอยพระพุทธรูปจำลองอยู่ภายใน

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระราชเขมากร ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะแพระ ส่งเสริมงานสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ พัฒนาวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร ด้วยการรักษา สืบทอดเจตนารมณ์ของอดีตเจ้าอาวาส ส่งเสริมสุขภาพพระภิกษุสามเณรภายในวัด ส่งเสริมวัดให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาและศิลปะวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น พัฒนาวัดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วม โดยร่วมกับชุมชนรอบวัดด้วยการสนับสนุนส่งเสริมด้านอาชีพด้วยความสุจริต เกิดความสามัคคีของชุมชน สามารถ ดำรงตนอย่างมีความสุข และได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการวัดช่วยวัดของคณะสงฆ์จังหวัดแพระ โครงการธรรมะสัญจร ออกเผยแผ่หลักธรรมคำสอนในช่วงเข้าพรรษา โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ บำเพ็ญสาธารณกุศล มอบอุปกรณ์การเรียนการศึกษา และสิ่งของ แก่โรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดาร เนื่องในวันสำคัญ ของชาติ เป็นประจำทุกปี จัดตั้งตู้ปันสุข เต็มบุญ เสริมบารมี เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า (โควิด 19) จัดตั้งโรงทานเคลื่อนที่ เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรน่า (โควิด 19) สนองพระดำริสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มอบสิ่งของช่วยเหลือประชาชนที่ประสบอัคคีภัย, วาตภัย, อุทกภัย จัดทอดผ้าป่าสามัคคี เพื่อหาทุนทรัพย์ซื้อเครื่องมือแพทย์มอบ ให้แก่โรงพยาบาลแพระ และโรงพยาบาลประจำอำเภอ จัดทอดผ้าป่าสามัคคี เพื่อสมทบทุนซื้อที่ดินจัดสร้างโรงพยาบาล สูงเม่น โครงการก่อสร้างฝายกักกั้นน้ำเพื่อเอาไว้ใช้ยามหน้าแล้งจำนวน 4 ตอน และทอดผ้าป่าสมทบทุนบูรณะวัดห้วยเอียด ณ บ้านห้วยเอียด ต.ไผ่โทน อ.ร้องกวาง จ.แพระ ถวายปัจจัยยามและไทยธรรมแก่สามเณร เพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่สามเณร นำคณะพระภิกษุสามเณรและศรัทธาวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร ไปเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมและเทศน์งานบำเพ็ญกุศลศพ ตามโอกาสที่สามารถไปร่วมได้ ดำเนินการช่วยเหลือวัดหนองบัว อ.สอง จ.แพระ ที่ถูกวาตภัยถล่มเกิดความเสียหาย กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เนื่องในวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ ส่งพระภิกษุภายในวัดเข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์จังหวัดแพระ ขับเคลื่อนวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมานุสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 “หลักสูตรพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด – อสว.)” โครงการส่งเสริมสุขภาพของพระภิกษุสามเณร วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร ตามธรรมานุสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ 2560 โครงการบิณ กับ ฉันท วันละ Challenge กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในระดังจังหวัดเชิญบูรณาการเขตสุขภาพที่ 1 โครงการสร้าง “วัดป่าพุทธภูมิสถานพระโพธิญาณ” (สังเวชนียสถานจำลอง) เลขที่ 258 ม.6 ต.แม่ยางตาล อ.ร้องกวาง จ.แพระ โครงการสร้างถนนภายในหมู่บ้าน เพื่อความสะดวกในการสัญจร กิจกรรมให้ความรู้ในการทำหน้ากากใช้เองภายในวัดวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร

พระครูสุจินนันทกิจ วัดโป่งคำ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูสุจินนันทกิจ	ฉายา	จรณธมโม
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอสันติสุข ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดน่าน		
โทรศัพท์วัด	054 767 289	โทรศัพท์มือถือ	081 750 1484
E-mail	kondo_i_damdin@hotmail.com		
Facebook	สมคิด จันจิรากุล		

วัดโป่งคำ ตั้งอยู่เลขที่ 20 บ้านโป่งคำ ตำบลคู่งพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ในสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย โดยวัดโป่งคำแห่งนี้สันนิษฐานว่าได้เริ่มก่อสร้างเมื่อปีพุทธศักราช 2441 ซึ่งการก่อสร้างวัดโป่งคำเป็นธรรมเนียมของพุทธศาสนิกชนล้านนาดังกล่าวที่ว่า “มีแม่น้ำที่ไหน มีคนที่นี่ .. มีคนที่นี่ มีชุมชนที่นี่ .. มีชุมชนที่ไหน มีวัดที่นี่” การก่อสร้างวัดโป่งคำก็เฉกเช่นกันกล่าวคือ เมื่อมีผู้คนได้มาร่วมกันจัดตั้งเป็นชุมชนเป็นหมู่บ้านโดยตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านโป่งคำ” เมื่อประมาณพุทธศักราช 2440 ต่อมาชุมชนบ้านโป่งคำต้องการมีวัดเป็นของตนเองเพื่อให้เป็นที่ทำบุญจัดกิจกรรมนันทนาการของชุมชน จึงมีการจัดตั้งวัดขึ้นโดยให้ชื่อวัดและชื่อหมู่บ้านเป็นเดียวกันคือ “วัดโป่งคำ” วัดโป่งคำมีเนื้อที่ 17 ไร่ 3 งาน 52 ตารางวา ตามสิทธิครอบครองที่ดิน 1 เลขที่ 36 (สค.1) นอกจากนี้วัดโป่งคำก็ยังมีปูชนียวัตถุ คือ พระประธานในพระวิหาร เป็นพระพุทธรูปแบบปูนปั้น (สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือสกุลช่างชาวบ้าน) สร้างประมาณเมื่อ พุทธศักราช 2460 และยังมีพระพุทธรูปต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่ง

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูสุจิตนันทกิจ ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดน่าน ดำเนินการขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์ ตามแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาระดับจังหวัด เพื่อสื่อสารแนวทางการดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ให้ตรงเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์ที่ มหาเถรสมาคมได้วางไว้ โดยมีการดำเนินการให้เกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์อย่างสูงสุด เน้นหลักการปฏิบัติ 4 หลัก คือ สงเคราะห์ เกื้อกูล พัฒนา บูรณาการ โดยได้รับการประสานงานและการช่วย รวมถึงคำแนะนำจากเจ้าคณะจังหวัดน่านและคณะกรรมการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนาคณะสงฆ์จังหวัดน่านอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดโครงการและกิจกรรมในส่วนที่ดำเนินการอยู่มากมายภายใต้กรอบแนวคิดโครงสร้างสัมพันธ์วิถีชุมชนให้มีความสอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรม จารีต ประเพณี และบริบทของท้องถิ่น คือ 1. สังคมวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม 2. การพัฒนาด้านสุขภาพทั้งกาย-จิตใจ-สังคม 3. การพัฒนาและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการดำเนินชีวิตตามแนวทางธรรม 4. การส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่กับชุมชนอย่างเหมาะสม 5. การพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เป็นศูนย์เรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถจับต้องได้และแก้ปัญหาชีวิตได้ มีการดำเนินโครงการต่างๆ อาทิ โครงการพัฒนาสัมมาชีพเพื่อการพึ่งตนเองตามศาสตร์พระราชา การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพโดยไม่เบียดเบียนตนเองและคนอื่น การร่วมกับคณะสงฆ์และชุมชนจัดโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้ป่วยติดเตียง โครงการวัดและชุมชนร่วมใจบรรเทาภัยผู้เดือดร้อน นำเครื่องอุปโภคบริโภคเยี่ยมผู้ประสบภัยเป็นเบื้องต้น โครงการกองทุนสุขภาพชุมชน ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและประสบภัย ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ทำโครงการจิตอาสาเพื่อพัฒนาชุมชน ทุกวันพระจะมีการพัฒนาวัดโรงเรียนถนนหนทาง จัดตั้งมูลนิธิส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน ทำโครงการสวมหมวกให้ภูเขาสวมรองเท้าให้ตีนดอยปลูกฝังจิตสำนึกการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์น่านโครงการกองทุนสวัสดิการชุมชนเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมและพัฒนาปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตจากเกษตรบนฐานทุนเป็นเกษตรบนฐานธรรมนำชีวิตสู่ความยั่งยืน เป็นศูนย์การเรียนรู้ให้กับประชาชน เยาวชน นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ในการเรียนรู้วิถีเกษตรชุมชน เป็นส่วนร่วมในการดำเนินการและดำเนินงานในการอนุรักษ์ป่าและธรรมชาติของส่วนสถาบันการศึกษาและราชการจังหวัดน่าน

พระศรีศิลปาจารย์

พระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระศรีศิลปาจารย์	ฉายา	ปญญาวิโร
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุศรีจอมทอง		
โทรศัพท์วัด	053 342 185	โทรศัพท์มือถือ	089 850 0105
E-mail	p_m_c_m@hotmail.com		
Facebook	วัดพระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร		

วัดพระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 บริเวณที่ตั้ง บนเนินดินสูง ประมาณ 10 เมตร เรียกกันมาตั้งแต่อดีตว่า ดอยจอมทอง ตามประวัติสันนิษฐานว่า เป็นวัดที่สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 20 แต่จากลักษณะทางศิลปกรรมของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ภายในวัด ปรากฏเป็นลักษณะของศิลปกรรมในสมัยหลังพุทธศตวรรษที่ 24 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาของยุคฟื้นฟูเมืองเชียงใหม่

พ.ศ. 1994 สร้างบนดอยจอมทอง ชื่อว่า วัดพระธาตุศรีจอมทอง ทางทิศตะวันตกมีทิวเขาอินทนนท์ และลำน้ำแม่กลาง

พ.ศ. 2470 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา

พ.ศ. 2506 ได้รับพระราชทานยกฐานะวัดขึ้น เป็นวัดพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร

พ.ศ. 2524 เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ของกรมการศาสนา

พ.ศ. 2538 เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ที่มีผลงานดีเด่น ของ กรมการศาสนา

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระศรีศิลาจารย์ ได้ดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ตามแนวทางของพระเดชพระคุณพระพรหมมงคล (หลวงปู่ทอง สิริมุงฺคโล) อดีตเจ้าอาวาสวัดพระธาตุศรีจอมทอง วรวิหาร ทั้งนี้ได้เน้นงานด้านสาธารณสงเคราะห์ตามโครงการเดิมที่ได้ดำเนินมาตั้งแต่ต้น ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งโครงการไถ่ชีวิตโค-กระบือจากโรงฆ่าสัตว์และนำไปมอบให้แก่เกษตรกรเลี้ยง การโครงการอบรมพระคิลานุปัฏฐากระดับตำบลของจังหวัดเชียงใหม่ (สายใต้) การมอบและบริจาคอุปกรณ์และเครื่องมือการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลต่าง ๆ ในเขตเชียงใหม่ (สายใต้) ที่ขาดแคลน การมอบอุปกรณ์เพื่อดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์พระคิลานุปัฏฐากประจำตำบล รวมถึงมอบทุนให้แก่เครือข่ายช่วยเหลือสถานสงเคราะห์บ้านเด็ก, บ้านคนชรา, ผู้ด้อยโอกาส หลากๆ แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้ พระศรีศิลาจารย์ ยังสานต่อดำริของพระเดชพระคุณพระพรหมมงคล ในการก่อสร้างหอประชุมพุทธมณฑลจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจการสาธารณประโยชน์ต่างๆ ของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ และดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่และสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดเชียงใหม่ร่วมมอบถุงยังชีพมอบในเขตอำเภอจอมทอง จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ตามพระดำริของสมเด็จพระสังฆราชฯ มอบข้าวสารอาหารแห้งให้แก่ประชาชน โครงการไถ่ชีวิตโค-กระบือจากโรงฆ่าสัตว์และนำไปมอบให้แก่เกษตรกรเลี้ยง

พระพุทธรบาทพิทักษ์ วัดพระพุทธรบาทตากผ้า อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระพุทธรบาทพิทักษ์	ฉายา	จารุณโณ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอป่าซาง		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 081 783 2033		
E-mail	Phrabat2011@hotmail.com		
Facebook	วัดพระพุทธรบาทตากผ้า พระอารามหลวง		

วัดพระพุทธรบาทตากผ้า ตั้งอยู่เลขที่ 279 หมู่ที่ 6 ตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ.2516 และได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรี ชนิดสามัญ เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ.2521 เป็นสำนักเรียน เป็นสำนักปฏิบัติธรรม และเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ตั้งอยู่บนเนื้อที่ประมาณ 175 ไร่ และตั้งอยู่บนเนินเขาระหว่างดอยม่อนช้างกับดอยเครือ ห่างจากตัวเมืองลำพูนไปทางทิศใต้ 19 กิโลเมตร วัดพระพุทธรบาทตากผ้า มีปูชนียสถานที่สำคัญ 2 แห่ง ตามชื่อของวัด คือ รอยพระพุทธรบาท และ รอยตากผ้า ตามตำนานกล่าวไว้ว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เสด็จมาโปรดเวไนยสัตว์ในดินแดนสุวรรณภูมิ เสด็จเลียบลงมาตามฝั่งแม่น้ำปิง พอเสด็จมาถึงวังแห่งหนึ่ง ซึ่งมีน้ำใสสะอาด มีท่าราบงาม จึงรับสั่งให้พระอานนท์เถระนำผ้าจีวรไปซัก สถานที่ดังกล่าวเรียกกันว่า “วังซักคร้ว” และได้เสด็จมาถึงผาลาดแห่งนี้ได้รับสั่งให้พระอานนท์นำผ้าจีวรที่ซักเสร็จแล้วนำมาตากในที่นี้ ในระหว่างนั้น พระพุทธรองค์ตั้งพระทัยจะประดิษฐานปาทเจดีย์เพื่ออนุเคราะห์แก่สัตว์โลกในกาลภายหน้า จึงทรงอธิษฐานเหยียบพระบาทประดิษฐานรอยไว้บนผาลาดแห่งนี้ จนปรากฏเป็น “รอยพระพุทธรบาท” จนถึงทุกวันนี้ เมื่อพระอานนท์เก็บจีวรที่แห้งแล้ว ลานที่ตากเกิดเป็นรอยจีวร ที่นี้จึงเรียกกันว่า “รอยตากผ้า”

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระพุทธบาทพิทักษ์ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ประสานงานบูรณาการความร่วมมือเจ้าอาวาสทุกวัด หน่วยงานราชการ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้าน และประชาชน ในอำเภอป่าซาง ช่วยงานสาธารณสงเคราะห์ เช่น การสร้างถนน การสร้างโรงพยาบาล การสร้างตึกสงฆ์อาพาธ การสร้างอาคารเรียน ชุดสระน้ำ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์อื่นๆ ดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน และการอุปสมบทหมู่ เฉลิมพระเกียรติ โครงการอบรมไวยวัจกรวัดและมัคทายกวัด ในเขตปกครองอำเภอป่าซาง โครงการอบรมพระภิกษุสามเณรก่อนสอบธรรมสนามหลวง โครงการประชุมคณะสงฆ์ประจำเดือน โครงการสวดมนต์ถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ตามมติมหาเถรสมาคม โครงการธรรมสัง្កจร บวรสถานสุข ของคณะสงฆ์อำเภอป่าซาง โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันวิสาขบูชา โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันมาฆบูชา โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันอาสาฬหบูชา โครงการสวดมนต์ข้ามปี ส่งท้ายปีเก่าวิถีไทย ต้อนรับปีใหม่วิถีพุทธ โครงการปลูกป่า โครงการเที่ยววัดวิถีพุทธ โครงการปล่อยปลา โครงการปฏิบัติธรรมชวนคนนอนวัด โครงการมอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร โครงการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน และเยาวชน ที่มีคุณธรรม บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ โครงการสวดธัมมจักกัปปวัตตนสูตร พุทธรักษา โดยฮอยครุบา วิปัสสนาส่องใจ ทุกวันเสาร์สุดท้ายของเดือน โครงการมอบสิ่งของแก่ผู้ที่ประสบความลำบาก และขาดผู้ดูแล ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา - 2019 โครงการเที่ยววัดวิถีพุทธ โครงการปฏิบัติธรรมโดยฮอยครุบา วิปัสสนาส่องใจ และสวดธรรมจักรพุทธรักษา โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม (PB Dhamma Camp) สถานีวิทยุเพื่อพระพุทธศาสนาและสังคม โครงการโรงศพไร้ญาติและผู้ยากจน

พระสมุณท์ศาสนกิตติ์

วัดพระธาตุดอยกอมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระสมุณท์ศาสนกิตติ์ ฉายา จนทาโก

ตำแหน่ง เจ้าคณะจังหวัดแม่ฮ่องสอน

โทรศัพท์วัด 053 611 221

โทรศัพท์มือถือ 081 026 4544

E-mail Anan_1958@hotmail.com

Facebook วัดพระธาตุดอยกอมู

วัดพระธาตุดอยกอมู สร้างขึ้นในปี ค.ศ.1860 (พ.ศ. 2403) โดยนายจองต๋องสู้และภรรยา ชื่อนางเหล็กเป็นผู้สร้าง วัดพระธาตุดอยกอมู โดยในชั้นแรกได้สร้างกุฏิและพระเจดีย์ (องค์ใหญ่) สำหรับพระเจดีย์นั้นได้บรรจุพระธาตุของพระมหาโมคคัลลานะเถระ ที่พระอุป่ันเต็ก ต๊ะ ชาวเมืองตองกี (สหภาพเมียนมาร์) ได้นำมาจากเมืองมะละแหม่ง (สหภาพเมียนมาร์) และพระอุป่ันเต็กต๊ะก็รับนิมนต์ เป็นเจ้าอาวาสองค์แรกของวัดนี้ตลอดมา จนถึงนายจองต๋องสู้ได้เสียชีวิตลง พระอุป่ันเต็กต๊ะจึงกลับไปเมืองตองกี-พม่า บ้านเกิดของตนเอง จากนั้นมาเจ้าอาวาสก็ว่างลง เพราะพระอุป่ันเต็กต๊ะได้กลับไปอยู่เมืองตองกีแล้ว เป็นภาระแก่ชาวบ้านที่ต้องหาเจ้าอาวาสองค์ใหม่ อีกประกอบกับช่วงนั้น “ซานกะเล” ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าเมืองเชียงใหม่ให้ เป็นเจ้าเมืองแม่ฮ่องสอนคนแรก และได้รับการสถาปนาขึ้นเป็น “พญาสิงหนาทราชา” เมื่อปี ค.ศ.1874 (พ.ศ. 2417) เพื่อเป็นการฉลอง และเป็นอนุสรณ์ของพญาสิงหนาทราชา ที่เป็นเจ้าเมืองคนแรกท่านจึงได้สร้างพระเจดีย์ขึ้นอีกหนึ่งองค์ ซึ่งมีขนาดเล็กกว่า โดยบรรจุพระธาตุของพระสารีบุตรเถระ ที่พระอุป่องต๊ะก๊ะ นามาจากเมืองมณฑลทะเล (สหภาพเมียนมาร์) แล้วก็นิมนต์พระอุป่องต๊ะก๊ะ เป็นเจ้าอาวาสองค์ที่ 2 ต่อจากพระอุป่ันเต็กต๊ะ วัดพระธาตุดอยกอมู ตั้งอยู่บนยอดเขากอมูใกล้ ๆ กับตัวเมืองแม่ฮ่องสอน แต่ก่อนเรียกว่า “วัดปลายดอย” ซึ่งมีความหมายว่าวัดที่อยู่บนยอดเขา และต่อมาได้เปลี่ยนเป็น “วัดพระธาตุดอยกอมู” ซึ่งสอดคล้องกับชื่อของภูเขา คือ กอมู กอมูเป็นภาษาไทยใหญ่ แปลว่าพระเจดีย์ตามประเพณีวัฒนธรรมไทย เป็นการเคารพยกย่องพระเจดีย์ ของพระพุทธศาสนา เพราะฉะนั้น ดอยกอมู ก็แปลว่า ภูเขาเจดีย์

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระสุเมธต์ศาสนิกิตฺติ ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ สนับสนุนส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนา ประสานงานบูรณาการความร่วมมือคณะสงฆ์ในจังหวัด หน่วยงานราชการ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านและประชาชน ได้ดำเนินโครงการและกิจกรรม อาทิ มอบผ้าห่มแก่ผู้ประสบภัยหนาวในพื้นที่สูง มอบปัจจัยส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมศิลป์ไทยใหญ่ ให้สถานที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้ประสบปัญหาทางสังคม ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน จัดเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับเด็กนักเรียนโรงเรียนบ้านจำโป้ และโรงเรียนที่ใกล้เคียง ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ. แม่ฮ่องสอน ให้นำสินค้ามาจำหน่ายในพื้นที่บริเวณวัด มอบรถเข็นวีลแชร์ สุขุเคลื่อนที่ มอบของใช้แก่ผู้ป่วยติดเตียง กิจกรรมการขยายผลปลูกผักสวนครัวจากวัดสู่ชุมชน ตามหลัก "บวร" เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับครัวเรือน ลดรายจ่ายในการดำรงชีวิตของประชาชน จัดพื้นที่วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นสถานปฏิบัติธรรมและแหล่งวัฒนธรรมท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ขับเคลื่อนงานการสร้างเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ ให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนกลุ่มเปราะบาง ให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย ลงพื้นที่ออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้ประสบภัย ด้วยธรรมสงเคราะห์ สนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดการสิ่งแวดล้อมและสุขภาพในชุมชน จัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ศูนย์เรียนรู้ด้านการสมุนไพรและภูมิปัญญาพื้นบ้าน

พระครูญาณวิโมกข์ วัดจอมมะณี อำเภอนोनสะอาด จังหวัดอุดรธานี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระครูญาณวิโมกข์** ฉายา **อคคฺญาโณ**
ตำแหน่ง **เจ้าคณะอำเภอนोनสะอาด**
โทรศัพท์วัด **093 278 4076** โทรศัพท์มือถือ **081 873 3708**
E-mail

Facebook **วัดจอมมะณี บ้านหนองกง จังหวัดอุดรธานี**

วัดจอมมะณี เลขที่ 183 หมู่ที่ 1 บ้านหนองกง ต.หนองกงศรี อ.โนนสะอาด จ.อุดรธานี 41240 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.2478 เดิมเป็นป่าไผ่หนองน้ำที่ชาวบ้านเรียกว่า “หนองกง” ต่อมา มี พระอาจารย์เคน เตชวโร เดินธุดงค์มาเห็นเป็นที่ร่มรื่นมีทำน้ำใส จึงได้ร่วมกับชาวบ้านสร้างวัดขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ.2476 จนมาแล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2478 ชาวบ้านเรียกว่า “วัดหนองกง” ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2502 มีเจ้าอาวาสตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน 7 รูป โดยมีพระครูญาณวิโมกข์ เป็นเจ้าอาวาส ตั้งแต่ พ.ศ.2517-ปัจจุบัน

ปัจจุบันเป็น สำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอุดรธานี แห่งที่ 8 สำนักงานเจ้าคณะอำเภอนोनสะอาด ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์และวัดประชา รัฐ สร้างสุข

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูญาณวิโมกข์ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยบูรณาการประสานงานด้านสาธารณสงเคราะห์โดยคณะสงฆ์จังหวัดอุดรธานีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับจังหวัด ส่งเสริมงานสุขภาพ พัฒนาพื้นที่วัดเป็นศูนย์เรียนรู้พระพุทธศาสนาและศูนย์ช่วยเหลือวัดและประชาชนได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่างๆ โดยดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ มอบเครื่องอุปโภค - บริโภค ให้แก่ผู้ยากไร้และผู้ป่วยติดเตียง โดยร่วมกับประชาชนจิตอาสาและผู้ศรัทธาบริจาคสิ่งของมาให้จัดเป็นชุด มอบข้าวกล่องให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่และผู้ป่วย โรงพยาบาลโนนสะอาด โดยมีกลุ่มแม่บ้านและเยาวชนจิตอาสาสามารถร่วมกันทำ ถวายหน้ากากอนามัยแต่พระภิกษุ - สามเณร และวัดที่ขาดแคลนหน้ากากอนามัย ซึ่งได้รับการบริจาคและทำบุญจากกลุ่มญาติธรรมในชุมชนและอื่นๆ โครงการ “ถวายเครื่องอุปโภค - บริโภค แก่วัดในพื้นที่ชนบทเขตอำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี ในช่วงวิกฤติการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่า (COVID-19) มอบน้ำดื่ม เครื่องดื่ม ให้แก่จุดคัดกรองผู้ป่วย (COVID-19) อำเภอโนนสะอาด ถวายเทียนพรรษา ข้าวสาร น้ำดื่มวัดในชนบททุกกัณดาร แจกมหาทานบารมี ช่วยผู้ยากไร้ จำนวน 500 ชุด เพื่อมอบให้แก่ประชาชนผู้ยากไร้และผู้ป่วยติดเตียงในชนบททุกกัณดารที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรน่า (COVID-19) สวดมนต์ข้ามปี ทำดีข้าม พ.ศ. ทำความดีต้อนรับปีใหม่ สะเดาะเคราะห์ ต่อชะตา เสริมบารมี ให้แก่ตัวเอง โดยร่วมกับประชาคมงดเหล้า วัฒนธรรมอำเภอ ชาวบ้าน ผู้นำและคณะสงฆ์ การมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดศิรินทราวาส โครงการจักสานภายในวัด ไอทีอบบ้านและวัด โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมในเด็กและเยาวชน

พระครูพิพัฒน์จันทรังษี วัดจันทรังษีวราราม อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูพิพัฒน์จันทรังษี	ฉายา	ญาณจฺนฺโท
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอเฝ้าไร่		
โทรศัพท์วัด		โทรศัพท์มือถือ	083 409 9445
E-mail	panya072533@gmail.com		
Facebook	วัดจันทรังษีวราราม		

วัดจันทรังษีวราราม เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ตั้งอยู่ที่ตำบลนาดี อำเภอเฝ้าไร่ จังหวัดหนองคาย

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูพิพัฒนจันทรังษี ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ในมิติต่างๆ การจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสุขภาพและกลุ่มวัย การพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิถีพุทธ ส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์เรียนรู้วิถีพุทธ ดำเนินการก่อตั้งกองทุนวัดช่วยวัดพระช่วยพระ โดยความร่วมมือกับคณะสงฆ์และประชาชน เพื่อช่วยเหลือพระสงฆ์อาพาธ ช่วยเหลือวัดที่ประสบภัยธรรมชาติ ให้การสนับสนุนการพัฒนากิจการคณะสงฆ์ และเพื่อช่วยเหลือสังคมที่เป็นส่วนรวม ดำเนินงานโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาร่วมปฏิญาณตนงดเหล้าเข้าพรรษาร่วมกับประชาคมงดเหล้าจังหวัด จัดกิจกรรมพิธีสามเณรกรรมพระเถระ (คารวะ) พร้อมด้วยหน่วยงานราชการต่างๆ เช่น นายกเทศบาลเฝ้าไร่ สาธารณสุขอำเภอเฝ้าไร่, นายก อบต., กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน โครงการปลูกสวน ปลูกป่า การปลูกไผ่กิมซุงและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามปรัชญาเกษตรวิถีพุทธ โดยเป็นฐานให้การเรียนรู้กับนักเรียน กศน.อำเภอเฝ้าไร่ โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่างๆ, มอบเงินสนับสนุนทางเครื่องมือแพทย์ และเฝ้าระวัง การกระจายเชื้อไวรัสโควิด 19 ให้กับโรงพยาบาลเฝ้าไร่ โครงการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด โครงการจัดกิจกรรมอบรมศีลธรรมชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลังบวร โดยร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาและทีมงานพระสงฆ์ โครงการไถ่ชีวิตโค-กระบือ โครงการบรรพชาสามเณรและบวชเนกขัมมจารีณิภาคฤดูร้อน โครงการธุดงค์ธรรมะยาตรา โครงการสวดมนต์ข้ามปี และมอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนโรงเรียนนาดีวิทยาคมเป็นประจำ

พิธีสงฆ์กิจกรรมพระเถระ(ตบระ)

ทอดผ้าป่าสมทบกองทุน

สมาคมคณะสงฆ์อำเภอเฝ้าไร่
(พระช่วยพระ วัดช่วยวัด)

๑. เพื่อช่วยเหลือพระสงฆ์ที่อาพาธ (เจ็บป่วย)
 ๒. เพื่อช่วยเหลือเบื้องต้นวัดที่ได้ประสบภัยธรรมชาติ ต่างๆ
 ๓. เพื่อใช้ในการพัฒนากิจการงานคณะสงฆ์
 ๔. เพื่อช่วยเหลือสังคม และอื่นๆ ที่เป็นส่วนร่วม

วันจันทร์ ที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๖๓
 (แรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๘) เวลา ๑๓.๐๐ น.

บริจาคได้ที่
 ธนาคาร จกส. สาขาเฝ้าไร่
 เลขบัญชี ๐๒๐-๑๖๕-๗๓๒-๘๐๘
 ชื่อบัญชี สมาคมคณะสงฆ์อำเภอเฝ้าไร่
 สถานีวิทยุ พุทธธรรมนำชีวิต วัดป่าเวียงคำ
 โทร. ๐๘๐-๑๙๓-๘๓๗๙

ณ วัดเฝ้าไร่วนาราม ตำบลเฝ้าไร่ อ.เฝ้าไร่ จ.หนองคาย

พระสิริรัตนเมธี วัดโพนชัย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระสิริรัตนเมธี	ฉายา	รัตนเมธี
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะจังหวัดเลย		
โทรศัพท์วัด	042 891 272	โทรศัพท์มือถือ	089 843 6036
E-mail	Munja3004@hotmail.com		
Facebook	วัดโพนชัย ตำบลด่านซ้าย		

วัดโพนชัย (ชาวบ้านนิยมเรียกว่าวัดโพน) เป็นวัดคู่เมืองของอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย สร้างขึ้นพร้อมกับพระธาตุศรีสองรัก เมื่อประมาณ พ.ศ. 2103 อายุราว 453 ปี โดยพระเถระของกรุงศรีอยุธยา 5 รูป และจากกรุงศรีสัตนาคนหุต 5 รูป มาร่วมกันทำสัตยาบัน (หล่อน้ำสัจจาตามศิลาจารึก) สร้างพระธาตุศรีสองรักขึ้นที่นี่

ด้านทิศใต้ของพระวิหาร มีพระธาตุศรีสองรักจำลองอยู่ 1 องค์ ขนาดกว้าง 3.75 เมตร สูง 15 เมตร วัดโพนชัย .โดยบริเวณที่ตั้งวัดเป็นเนิน มีเรื่องเล่าว่า เนินดินดังกล่าวเป็นมูลขุยของพญานาค โดยมีรูจากศูนย์กลางลงไปที่ทำวงเวียน รูนี้เรียกว่า รูพญานาค สมัยก่อนได้สร้างพระวิหารครอบเอาไว้และสร้างพระพุทธรูปองค์ใหญ่(พระเจ้าใหญ่) ปิดทับตรงรูพญานาค พญานาคได้บุรูขึ้นมาอีกรูหนึ่งด้านหลังพระพุทธรูปองค์ใหญ่(พระเจ้าใหญ่) ในพระวิหาร ดังปรากฏมีรอยโคลนตมของพญานาคที่พาดทางเปื้อนฝาผนังและที่หลังพระพุทธรูป ชาวบ้านจึงได้ช่วยกันกลบรูพญานาคที่ขึ้นมาพาดทางหลังพระพุทธรูปอยู่หลายปี ต่อมาจึงเปิดรูพญานาคแล้วทำรั้วกันล้อมไว้โดยรอบเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชม

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระสิริรัตนเมธี ท่านดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดเลย ได้ดำเนินงานและส่งเสริมการสาธารณสงเคราะห์ บูรณาการการทำงานโดยคณะสงฆ์จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ ขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์ ทั้งในระดับวัดและระดับจังหวัด ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการปันน้ำใจให้แก่ผู้ยากไร้ ด้วยการจัดชุดถุงยังชีพมอบให้กับผู้ยากไร้และสูงอายุในชุมชน โดยร่วมมือกับพัฒนาสังคมจังหวัด หัวหน้าชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โครงการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วมและอัคคีภัย รับบริจาคเงินและสิ่งของจากผู้มีจิตศรัทธาเพื่อนำไปมอบให้ผู้ประสบภัยน้ำท่วมภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง โครงการจิตอาสาทำความดีส่งเสริมและสนับสนุนให้สามเณร กลุ่มเยาวชนและผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมอาสาทำดีโดยไม่หวังผลทั้งงานของวัด โรงเรียนและงานการกุศลอื่นๆ โครงการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุใบบุญวัดโพนชัย โดยร่วมมือกับท้องถิ่นในพื้นที่ ผู้นำชุมชนและประชาชน เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต โครงการเปิดพิพิธภัณฑ์ผีตาโชนวัดโพนชัย โดยให้พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้เชิงพุทธศาสนาและประเพณีพื้นถิ่น โดยร่วมมือกับท่องเที่ยวจังหวัด พัฒนาชุมชนจังหวัดและภาครัฐ รวมถึงเอกชนและประชาชนทั่วไป โครงการบวชนาคฤดูร้อนเฉลิมพระเกียรติ ฯ และมอบทุนการศึกษาแก่สามเณรที่บวชในโครงการทุกรูป เพื่อส่งเสริมการศึกษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา ร่วมมือกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและผู้มีจิตศรัทธาทั่วไปที่ให้การสนับสนุน โครงการปลูกพืชผักสวนครัวภายในวัดเพื่อภัตตาหารแก่พระภิกษุสามเณรภายในวัด และมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนผู้ประพฤติดีอย่างสม่ำเสมอ

พระเทพสิทธิโสภณ

วัดพระธาตุเชิงชุม วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระเทพสิทธิโสภณ	ฉายา	กิตติโสภโณ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะจังหวัดสกลนคร		
โทรศัพท์วัด	042 731 021	โทรศัพท์มือถือ	086 228 5000
E-mail	Facebook		

พระธาตุเชิงชุม ปูชนียสถานศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองสกลนครแห่งนี้อยู่ที่วัดพระธาตุเชิงชุม วรวิหาร องค์พระธาตุสร้างขึ้นเพื่อครอบรอยพระพุทธรูปบาทของพระพุทธเจ้า 4 พระองค์ ภายในวิหารยังเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อบุญรอดพระองค์แสน พระพุทธรูปปางมารวิชัยศิลปะเชียงแสน ที่งดงาม องค์พระธาตุหันหน้าไปทางหนองหานในทางทิศตะวันออก เป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน รูปทรงสี่เหลี่ยม สูง 24 เมตรเศษ ฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยม ส่วนบนเป็นทรงบัวเหลี่ยม ไม่มีลวดลายประดับ ที่ฐานเจดีย์ มีซุ้มประตูทั้งสี่ด้าน ยอดฉัตรทองคำเหนือองค์พระธาตุเชิงชุมทำด้วยทองคำบริสุทธิ์มีน้ำหนัก 247 บาท ซุ้มยอดประตูมีลักษณะเป็นยอดปราสาท ข้างในทึบสร้างด้วยศิลาแลง และหินทรายแดง ซุ้มประตูลวดลายแบบขอม ด้านทิศเหนือ ใต้ และตะวันตก ซุ้มประตูทางเข้าจริงด้านทิศตะวันออก แต่แรกเริ่มพระธาตุเชิงชุมคงเป็นปราสาทหินทรายศิลปะสมัยขอม ภายในกรอบประตูทางเข้าอุโมงค์ด้านขวามือ มีจารึกพระธาตุเชิงชุมอักษรขอมโบราณ ราวพุทธศตวรรษที่ 16 องค์พระธาตุในปัจจุบันเป็นศิลปะล้านช้าง เนื่องจากช่วงที่อิทธิพลของอาณาจักรล้านช้างแผ่เข้ามาบริเวณภาคอีสานของไทย ราวพุทธศตวรรษที่ 19 และได้มีการบูรณะองค์พระธาตุขึ้นมาใหม่ รวมถึงมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่เล่ากันว่าเป็นทางเชื่อมระหว่างเมืองมนุษย์กับเมืองพญานาคที่จมอยู่ใต้น้ำหนองหาร ซึ่งชาวสกลนครเชื่อว่าการมาสักการะพระธาตุเชิงชุมจะช่วยให้รอดพ้นจากอันตรายทั้งปวง รวมถึงขอพรให้มีโชคลาภ ได้เงินหมื่นเงินแสน

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระเทพสิทธิโสภณ ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดสกลนคร บูรณาการความร่วมมือคณะสงฆ์ในจังหวัด หน่วยงานราชการ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านและประชาชน ส่งเสริมสนับสนุนกิจการงานสาธารณสงเคราะห์ ลงพื้นที่ช่วยเหลือวัดและประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่างๆ ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ จัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือผู้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 สนับสนุนกิจกรรมเหล่ากาชาดจังหวัดสกลนคร ผ่านโครงการประกวดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ในงานกาชาดจังหวัดสกลนคร ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมจิตอาสาแก่ชุมชนและเยาวชน เช่น โครงการ “รักพ่อทำ ตามคำ สอนพ่อ” การประกวดสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะพื้นบ้านเนื่องในเทศกาลนมัสการ องค์พระธาตุเชิงชุมและหลวงพ่อบุญรอดพระองค์แสน ส่งเสริมการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ การไถ่ชีวิตโค-กระบือเพื่อการเกษตรแก่ชุมชน จัดตั้งกองทุนท้องถิ่นสกลรวมใจต้านภัยโควิด โครงการอบรมปฏิบัติธรรมคนดีศรีเมืองสกล ร่วมโครงการธรรมยาตรา 5 แผ่นดินลุ่มน้ำโขง เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์อันดีในดินแดนแห่งพุทธธรรมพื้นที่ลุ่มน้ำโขง โครงการสวดมนต์ปฏิบัติธรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จัดกิจกรรมเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันธรรมสวนะ โดยการทำวัตรสวดมนต์เย็น รักษาศีล เจริญจิตภาวนา จัดพิธีเจริญพระพุทธรูปมนต์ถวายพระราชกุศลฯ โดยได้ดำเนินการให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น จัดพิธีเจริญพระพุทธรูปมนต์ถวายพระราชกุศลฯ ทุกวันพระ

พระครูศรีปัญญาวิสิฐ วัดศิริบุญธรรม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระครูศรีปัญญาวิสิฐ** ฉายา **ธีรปญโญ**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะตำบลกุดดินจี่ เขต 1**

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ **086 225 2720**

E-mail Facebook **วัด ศิริบุญธรรม**

วัดศิริบุญธรรม ตั้งอยู่เลขที่ 139 หมู่ที่ 12 ตำบลกุดดินจี่ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู สร้างเมื่อ พ.ศ. 2503 พระอาจารย์สำรอง สิริจิตโต พร้อมชาวบ้านทุ่งโพธิ์ ได้ดำเนินการก่อสร้างวัดแห่งนี้ขึ้นมา เนื่องจากการเดินทางไปทำบุญที่วัดสว่างนาราม นั้นมีความลำบากเพราะสภาพถนนที่ใช้สัญจรไปมา โดยนายบุญ ทองแสนไกร จึงได้บริจาคที่ดิน จำนวน 11 ไร่ 17 ตารางวา เพื่อสร้างวัดขึ้น ชาวบ้านได้ช่วยกันก่อสร้างกุฏิที่พักสงฆ์ และศาลาการเปรียญ เพื่อสถานที่ประกอบศาสนพิธี และได้ขนานนามว่า "วัดศิริบุญธรรม" เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติแก่พระอาจารย์สำรอง สิริจิตโต และนายบุญ ทองแสนไกร จึงนำฉายาท่านและชื่อนายบุญมารวมกัน ส่วนคำว่า ธรรม นั้น หมายถึง คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วัดศิริบุญธรรม มีความหมายว่าเป็นวัดที่มีบ่อเกิดแห่งบุญศิริ เป็นที่ศึกษาและประพฤติปฏิบัติธรรม แต่ชาวบ้านทั่วไปมักเรียกว่า "วัดน้อย" เพราะก่อตั้งที่หลัง และเรียกวัดสว่างนารามว่า "วัดใหญ่" วัดศิริบุญธรรม ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาในปี 2528 ปัจจุบัน มีพระครูศรีปัญญาวิสิฐ เป็นเจ้าอาวาส ภายในวัดมีพระพุทธรูปชินญาณมารวิชัยไตรโลกนาถ หรือ หลวงพ่อพระพุทธรเจ้าใหญ่ พระพุทธรูปปางมารวิชัย ศิลปะสุโขทัยขนาดกว้างหน้าตัก 9 เมตร สูง 16 เมตร ซึ่ง พุทธศาสนิกชน ร่วมกันบริจาคทรัพย์สร้างขึ้นเมื่อปี 2552 เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยพระพุทธรูปชินญาณมารวิชัยไตรโลกนาถ มีความหมายว่า พระพุทธรเจ้าผู้ทรงชนะมารด้วยพระญาณพระองค์เอง และทรงเป็นที่พึ่งแห่งโลกทั้งสาม

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูศรีปัญญาวิสิฐ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยดำเนินกิจกรรมงานเดิน-วิ่งการกุศล อินทิมิณิมารathon เล่นเอาบุญ เพื่อระดมทุนจัดซื้อและก่อสร้างถาวรวัตถุภายในวัดและสนับสนุนชุมชนข้างเคียง ร่วมจัดตั้งโรงพยาบาลมีในวันสำคัญทางศาสนาเพื่อให้กำลังใจแก่คนสำคัญ (จนท.สาธารณสุข) รวมถึงคนป่วยและญาติๆ ส่งมอบความรักในแบบชาวพุทธทำดีต่อกัน จัดทำโครงการส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการปลูกผักและแจกจ่ายแก่ชุมชนชาวบ้านที่สนใจ โครงการมอบทุนรวมใจสู้ภัยโควิด-19 โครงการส่งเสริมและอนุรักษ์วิถีชุมชน วิถีลาว วิถีข้าวเหนียว ในกิจกรรมมาฆบูชา บุญข้าวจี บุญกุ่มข้าว บายศรีสู่ขวัญแม่โพสพ โครงการสิ่งสี่สู่นาว สานฝันปันอุ่นไอรักแก่น้อง สิ่งสี่สู่นาว ปี 7 สานฝันปันอุ่นไอรักแก่น้องๆ โดยเปิดจำหน่ายเสื้อคอสีห์เข้มแครง ทรงพลัง 120 บาท เพื่อนำไปใช้จ่ายในโครงการและช่วยเหลือน้องๆ โครงการปันน้ำใจถิ่นกันดาร สิ่งสี่สร้างบ้าน ช่วยเหลือเติมเต็มแก่กันและกันในนามคณะสงฆ์ ติดตั้งโครงการ "ตู้ปันใจ" และ "ตู้พระทำ นำสุข" ที่หน้าวัด เพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ โครงการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณรและบวชศีลจารณิกภาคฤดูร้อน โครงการสิ่งสี่ข้ามโขง สิ่งสี่ข้ามโขงปี 4 มอบเงินให้ร.ร.บ้านวังม้า เมืองสังทอง ร.ร.บ้านห้วยดาว เมืองสะนะ ตำบลบ้านแห่ มอบอุปกรณ์กีฬา การเรียน อาหาร ขนมให้เด็กๆ มากมาย ด้วยการเปิดรับการบริจาคจากผู้ที่มีจิตศรัทธาและร่วมเดินทางไปด้วยกัน ระดมทุนและสิ่งของภายใต้โครงการ “น้ำใจไทหนองบัวสู่พี่น้องไทอุบล” ในเหตุการณ์น้ำท่วมใหญ่ สนองการคณะสงฆ์ด้วยการจัดโครงการอบรมเตรียมสอบนักธรรมกว่า 200 รูปทุกปี โดยมีคณะสงฆ์และชาวบ้านต่างๆ ให้การสนับสนุนและจัดตั้งสวนอินดีหรือสวนสิงห์ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในชุมชน ส่งเสริมการสร้างป่ากินได้ ด้วยการแจกเมล็ดผักหวานป่าให้ชุมชนนำไปปลูกในบ้านหรือในไร่นาสวน เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชนและฟื้นฟูพืชไม้ป่าพื้นบ้าน สนับสนุนให้วัดเปิด “เรียนนวดแผนไทย-นวดฝ่าเท้า” โดยเมื่อเรียนจบมีใบประกาศจากสมาคมแพทย์แผนไทยแห่งประเทศไทย จัดกิจกรรมเจริญพระพุทธมนต์เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 จัดตั้งโรงเรียนวัดศิริบุญธรรมวิทยา เปิดรับสมัครพระเณร ที่จบ ป.6 เข้าเรียนต่อมัธยมต้น -เรียนนักธรรม-เรียนบาลี มีทุนการศึกษามอบให้ เปิดวัดจัดกิจกรรม “หย่างตลาดสดเดี่ยว เทียววัดศิริบุญธรรม” ทุกวันเสาร์

เจ้าอธิการสมบัติ สมฺปตฺติธารโก วัดป่าพันลำ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระอธิการสมบัติ ฉายา สมฺปตฺติธารโก
ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลบึงกาฬ เขต 1
โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ 083 289 2355
E-mail watphanlam@gmail.com Facebook วัดป่า พันลำ

วัดป่าพันลำ ตั้งอยู่เลขที่ 101 หมู่ที่ 2 บ้านพันลำ ต.วิศิษฐ์ อ.เมืองบึงกาฬ จ.บึงกาฬ มีเนื้อที่ประมาณ 70 ไร่ ทิศเหนือติดกับแม่น้ำโขง ทิศใต้ติดกับถนนบึงกาฬ-พันลำ ทิศตะวันออกติดกับด้านสุลกากรบึงกาฬ ทิศตะวันออกติดกับที่ส่วนบุคคล ห่างจากตัวอำเภอเมืองบึงกาฬ ประมาณ 4 กิโลเมตร บริเวณที่ตั้งวัดป่าพันลำแต่ก่อนเป็นป่าช้าสาธารณะประโยชน์เป็นแหล่งอาหารและเป็นทำเลเลี้ยงสัตว์ของชาวบ้านพันลำ เป็นป่าที่มีต้นไม้ร่มรื่นอุดมสมบูรณ์ประกอบไปด้วยต้นไม้ใหญ่ อาทิ ยางนา ตะแบก และต้นไม้เล็ก ๆ อีกมากมาย ประกอบกับบออยู่ติดแม่น้ำโขง ทำให้มีความสดชื่นตลอดทั้งปี อีกทั้งสถานที่ก็อยู่ไม่ไกลจากตัวอำเภอเมืองบึงกาฬมากนัก ทำให้มีพระเดินจาริกธุดงค์ตามแม่น้ำโขงมาพักอยู่เรื่อยๆ

ในปี พ.ศ.2541 พระอาจารย์สมบัติ สมฺปตฺติธารโก ได้มาอยู่จำพรรษา เมื่อออกพรรษา ในปีนั้นเองท่านก็ได้มีแนวคิดในการที่จะสร้างศาลาเพื่อจะใช้เป็นสถานที่อบรมเยาวชน นักเรียน และนักศึกษาตลอดทั้งญาติโยมพุทธบริษัทใน จ.บึงกาฬ และได้จัดให้มีงานปฏิบัติธรรมขึ้น เป็นเวลา 5 วัน ปรากฏว่าญาติโยมมีความสนใจร่วมงานเป็นจำนวนมาก ท่านจึงได้นิมนต์ครูบาอาจารย์มาร่วมแสดงธรรมโปรดญาติโยม ประกอบกับวัดป่าพันลำเป็นสถานที่สัปปายะ มีป่าไม้ ร่มรื่น ติดกับแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับเมืองปากซัน แขวงบรีคัมไซประเทศลาว บางปีมีหาคทราย ขึ้นที่หน้าวัดพระอาจารย์ท่านก็จะพาผู้เข้าปฏิบัติธรรมไปเดินจงกรมที่หาดทรายด้วย ซึ่งเป็นภาพที่สวยงามมาก จึงทำให้มีผู้มาร่วมปฏิบัติธรรมมากขึ้นเรื่อย ๆ ทุกปี และวัดป่าพันลำก็ได้จัดงานปฏิบัติธรรมขึ้นในเดือนมีนาคม เป็นเวลา 7 วันเป็นประจำต่อมาทุกปี

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระอธิการสมบัติ สมปตติธาร์โก ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ จัดตั้งมูลนิธิธรรมะเพื่อชีวิต เพื่อบริหารและเป็นแหล่งเผยแพร่ธรรมะแก่สาธุชนทั่วไป พัฒนาวัดเป็นสัปปายสถานสำหรับการจัดฝึกอบรมปฏิบัติธรรม นอกจากนี้ยังได้ทำการสงเคราะห์ต่างๆ อาทิ จัดทำและส่งหน้ากากเฟซซิลด์ ป้องกันละอองฝอยไวรัสโควิด-19 ให้บุคลากรทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลบึงกาฬ โรงพยาบาลวชิรบำรุง จ.พิจิตร โรงพยาบาลเชียงดาว จ.เชียงใหม่ และแจกจ่ายให้กับบุคคลทั่วไป จัดส่งหน้ากากอนามัยและแอลกอฮอล์เจลให้กับวัดที่อยู่ในเขตปกครองโรงพยาบาล และบุคคลทั่วไป มอบถุงยังชีพและเงินให้กับครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโควิด-19 มอบปัจจัยให้กับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุอัคคีภัยที่บ้านคาหมื่น ต.โคสี อ.เมืองบึงกาฬ จ.บึงกาฬ โครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคและส่งเสริมสุขภาพกาย จิต แบบวิถีพุทธ ณ วัดป่าพันลำ โดยร่วมมือกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและการแพทย์พื้นบ้าน ตั้งโรงงานถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระพันปีหลวง แจกให้กับชาวบ้านที่ลำบากในเขตตัวเมืองบึงกาฬ โครงการเยี่ยมวัดทำบุญ คบค้ำสัมพันธ์ สร้างสรรสามัคคีในพรรษาประจำปี โดยรวมกิจกรรมกับคณะสงฆ์ในจังหวัด มอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค พร้อมทั้งตั้งโรงงาน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม ที่บ้านสุข ต.น้ำสวย อ.เมือง จ.เลย จากการบริจาคของญาติธรรมในพื้นที่จังหวัดบึงกาฬ แจกน้ำดื่มและผ้าไทยในงานแสดงสินค้าOTOP ถนนข้าวเม่าริมฝั่งโขงบึงกาฬ โดย มูลนิธิธรรมะเพื่อชีวิต(วัดป่าพันลำ)ร่วมกับชมรมมิตรภาพสองฝั่งโขงไทย-ลาวและอีกหลายหน่วยงาน โครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันอาสาฬหบูชาและเข้าพรรษา ร่วมกับวัฒนธรรมจังหวัดบึงกาฬ นำเครื่องบริโภคไปเติมใส่ตู้ปันสุข ณ ที่ว่าการอำเภอเมืองบึงกาฬ. ที่ รพ.บึงกาฬและที่ศาลาพักผู้โดยสารข้างศาลเจ้าแม่สองนาง ถวายทุนการศึกษาแก่สามเณรที่สอบได้บาลีประโยค 1-2, 3 ที่วัดโชติธรรมากร เพื่อสนับสนุนการศึกษาและสืบต่อพระพุทธศาสนา กิจกรรมส่งเสริมการเพาะเห็ดป่าเพื่อการบริโภค โดยใช้พื้นที่ป่ากรรมฐานภายในวัดเป็นพื้นที่ดำเนินการ ทำรายงานวิทยุสื่อธรรมออนไลน์ที่สามารถรับฟังธรรมได้ 24 ชั่วโมง โดยการสนับสนุนของสถาบันพุทธวจนะ

พระมหาจริทร์ วชิรเมธี วัดเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภอเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระมหาจริทร์** ฉายา **วชิรเมธี**
 ตำแหน่ง **เจ้าคณะอำเภออุบลรัตน์**
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดขอนแก่น
 โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ **089 841 1144**
 E-mail **watphanlam@gmail.com** Facebook **พระมหาจริทร์ วชิรเมธี**

วัดเขื่อนอุบลรัตน์ อยู่ที่บ้านท่าเรือ ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ด้านในวัด ลักษณะพื้นที่ดังกล่าวจะตั้งอยู่บนเชิงเขาเป็นที่ลาดหน่อยๆ ด้านในวัดมีสถานที่สำคัญหลายแห่ง อย่างมหาวิหารพลับพลามหาสาร 100 ปีชาตกาล สักการะร่างหลวงปู่พรหม เกจิอาจารย์ดัง สะพานหิน 140 ปี รอยพระพุทธรูปบาทจำลอง ผาผืนเงา

ภายในมหาวิหารอุโบสถ ประดิษฐานพระพุทธรูปองค์ประธานสำคัญคือ หลวงพ่อพระพุทธรูปมงคลจิรัญโยภาสสัตยมุณี และพระพุทธรูปมงคลสุวรรณโนภาคอัญญมุณี หรือหลวงพ่อแสงเงิน หลวงพ่อแสงทอง นี่ก็เป็นพระประธานประจำมหาวิหาร ยังเป็นสถานที่ตั้งประดิษฐานสถาน สรีระสังขารของหลวงปู่เจ้าคุณพระมงคลพรหมสารหรือหลวงปู่พรหม อดีตเจ้าอาวาสวัดเขื่อนอุบลรัตน์ ซึ่งหลวงปู่ถือว่าเป็นพระมหาเถระที่ได้มาพลิกฟื้นวัดเขื่อนอุบลรัตน์แห่งนี้จนมีความเจริญก้าวหน้าจนถึงปัจจุบัน

นอกเหนือจากสถานที่ที่มีความงดงามในด้านสถาปัตยกรรมงานจิตรกรรมฝาผนังเป็นพระพุทธรูปเจ้า 28 พระองค์ และพระโพธิสัตว์ที่จะตรัสรู้ในอนาคตตามคัมภีร์พุทธวงศ์อีก 10 พระองค์

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหาจริทธิ์ วชิรเมธี ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดขอนแก่น บูรณาการความร่วมมือคณะสงฆ์ในจังหวัด หน่วยงานราชการ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านและประชาชน ลงพื้นที่ช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่างๆ ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ ก่อสร้างตึกสงฆ์อาพาธ – ห้องพิเศษ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์ มอบแก่โรงพยาบาลอุบลรัตน์ จัดตั้งกองทุนดูแลพระสงฆ์อาพาธทั้งในพื้นที่และระดับจังหวัด โดยร่วมมือกับคณะสงฆ์และผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป จัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น กิจกรรมนาบุญกุ่มข้าวใหญ่ เพื่อสงเคราะห์พระสงฆ์และผู้ยากไร้ จัดตั้งยังชีพและออกโรงงาน “แจกข้าวแลง (เย็น) แบ่งปันรัก” เมื่อเกิดภัยธรรมชาติและการระบาดของไวรัสโควิด-19 ร่วมกับคณะสงฆ์และหน่วยงานราชการในอำเภอ เทศบาล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข อสม. เจ้าภาพโรงงานและชาวบ้านจิตอาสา จัดตั้ง “อุทยานการศึกษา ธรณีวิทยาฯ” พัฒนางานปั้นแต่งซุ้มประตูต้นไม้ขอนแก่น “ถ้าผาเจาะ” ทางเข้าสะพานหินธรรมชาติ 140 ล้านปี บรรยายอบรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แกนนำเยาวชนนักเรียนต่อต้านยาเสพติด และผู้เข้าอบรมปฏิบัติธรรม “โครงการธรรมะร้อยดวงใจ เข้าค่ายพุทธบุตร” ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น และโรงเรียนต่าง ๆ โครงการสวดมนต์ข้ามปี สืบชะตาชีวิต ร่วมกับหน่วยงานต่างๆของอำเภออุบลรัตน์ ส่งเสริมพัฒนากลุ่มจิตอาสาของหมู่บ้าน ในการช่วยพัฒนาวัดด้านต่าง ๆ ในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณี กิจกรรมปล่อยพันธุ์ปลา เพื่อน้อมอุทิศถวายเป็นพระราชกุศล ปลูกต้นสักทอง (ต้นไม้ของพ่อ) เป็นที่ระลึก โดยร่วมมือกับหน่วยงานในจังหวัดและปช. จังหวัดขอนแก่น

พระครูชัยธรรมโมภาส วัดราษฎร์สังคม อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระครูชัยธรรมโมภาส** ฉายา **ชยาภาโส**
ตำแหน่ง **รองเจ้าคณะอำเภอเขียงยืน ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
ประจำจังหวัดมหาสารคาม**
โทรศัพท์วัด **043 752 232** โทรศัพท์มือถือ **086 235 5472**
E-mail Facebook **วัดราษฎร์สังคม**

วัดราษฎร์สังคม มีเนื้อที่ 18 ไร่ 2 งาน 56 ตารางวา เป็นวัดในสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย
สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2113 ชาวบ้านเรียกว่า “วัดกลาง” หรือ “วัดใหญ่” ได้รับวิสุงคามสีมาในปี
พ.ศ.2520 วัดราษฎร์สังคม เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดมหาสารคาม แห่งที่ 16

มีอาคารศาลาปฏิบัติธรรม 2 ชั้น กว้าง 19.30 เมตร ยาว 33.30 เมตร กุฏิที่พักสงฆ์ 2
ชั้น มีโบสถ์ โรงครัว และห้องน้ำ 48 ห้อง มีอาคารปริยัติธรรม 3 ชั้น ยาว 47 เมตร กว้าง 11
เมตร

มีสระน้ำ สวนหย่อม มีกำแพงล้อมรอบ ติดถนนใหญ่ ไปมาสะดวก

มีพระภิกษุ 20 กว่ารูป สามเณร 13 รูป มีโครงการบวชสามเณรปีละ 2 รุ่นๆ ละ 200
รูป ทุกปี

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูชัยธรรมโมภาส ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดมหาสารคาม บูรณาการความร่วมมือคณะสงฆ์ในจังหวัด หน่วยงานราชการ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านและประชาชน ลงพื้นที่ช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่างๆ มอบเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ผู้ประสบภัย ไฟไหม้ น้ำท่วม ในพื้นที่ภาคอีสาน จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม สร้างความสามัคคีปรองดองสมานฉันท์และสร้างความสุขจิตโปร่งใสในทุกภาคส่วน โดยการบูรณาการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักศีล 5 ควบคู่กับการส่งเสริมกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มอบเครื่องคอมพิวเตอร์และทุนการศึกษาให้แก่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยร่วมกับคณะสงฆ์และญาติธรรมกัลยาณมิตร มอบเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ผู้ประสบภัย ไฟไหม้ น้ำท่วม ในพื้นที่ภาคอีสาน ผ่านการเชื่อมประสานงานกับญาติธรรม คณะสงฆ์และหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่นั้นๆ ดำเนินการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวัยแก้ว ร่วมกับท้องถิ่นในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้สูงวัยในชุมชนเป็นจิตอาสา ร่วมสนับสนุนกองทุนคณะสงฆ์อำเภอเชียงยืน เพื่อนำงบประมาณไปเป็นสวัสดิการคณะสงฆ์ และช่วยเหลืองานด้านๆ ต่างของคณะสงฆ์และชุมชน จัดโครงการบวชอุบาสกอุบาสิกาแก้วรุ่นผู้นำฟื้นฟูพระพุทธศาสนา โครงการบวชพระภิกษุเข้าพรรษาและภาคฤดูร้อน ส่งเสริมเพิ่มจำนวนพระภิกษุในช่วงเข้าพรรษาและช่วงลาพักร้อน โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนและฤดูหนาว โครงการอบรมเยาวชน นักเรียนในช่วงเปิดเทอม โดยร่วมมือกับคณะสงฆ์ สำนักพระพุทธศาสนาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด ท้องถิ่นและญาติธรรมกัลยาณมิตรแก้ว

พระครูวิบูลุฑมิก วัดโศการาม อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระครูวิบูลุฑมิก** ฉายา **จกกวโร**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะอำเภอนามน**

ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

โทรศัพท์วัด

โทรศัพท์มือถือ 062 569 9695

E-mail

Facebook **พระครูวิบูลุฑมิก วัดโศการาม จ.กาฬสินธุ์**

วัดโศการาม เลขที่ 96 หมู่ที่ 10 บ้านห้วยยอดแกง ตำบลยอดแกง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ดินตั้งวัดมีเนื้อที่ 10 ไร่ 3 งาน 37 ตารางวา อาณาเขต ทิศเหนือจดทางสาธารณะทิศใต้จดทางสาธารณะ ทิศตะวันออก จดทางสาธารณะ ทิศตะวันตกจดทางสาธารณะ อาคารเสนาสนะประกอบด้วย

- 1.อุโบสถ จำนวน 1 หลัง กว้าง 10 เมตร ยาว 14 เมตร สร้างเมื่อปี พ.ศ.2511
- 2.ศาลาการเปรียญ จำนวน 1 หลัง กว้าง 18 เมตร ยาว 30 เมตร สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2532
- 3.กุฏิสงฆ์ จำนวน 9 หลัง เป็นอาคารไม้ 3 หลัง
- 4.ศาลาบำเพ็ญกุศล และเมรุ สร้างเมื่อปี 2547

วัดโศการาม ตั้งเมื่อปี พ.ศ.2462 มีพระลี เป็นผู้นำในการก่อสร้างเสนาสนะในวัด เมื่อปี พ.ศ. 2473 ชาวบ้านเรียกว่าวัดบ้านยอดแกง อยู่ต่อมาปราชญ์ชาวบ้านจึงตั้งชื่อวัดใหม่ ชื่อว่า วัดโศการาม บ้านยอดแกง ตำบลยอดแกง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ จนถึงปัจจุบันนี้

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูวิบูลวุฒิกร ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดกาฬสินธุ์ บูรณาการความร่วมมือคณะสงฆ์ในจังหวัด หน่วยงานราชการ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หมู่บ้านและประชาชน ลงพื้นที่ช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่างๆ และดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ สร้างตึกสงฆ์อาพาธโรงพยาบาลนามน จัดกิจกรรมชมรมรักษาสภาพวัดอโศการาม มีชาวบ้านและกลุ่มจิตอาสาเข้าขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยร่วมกับท้องถิ่นและชาวบ้านในตำบลยอดแกง กิจกรรมถนนสายบุญ ชุมชนคุณธรรมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงวัดอโศการาม ร่วมกับชาวตำบลยอดแกงทุกวันอาทิตย์แรกของเดือน กิจกรรมการจัดตั้งกลุ่มจิตอาสาเยี่ยมบ้าน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ช่วยเหลือคนยากไร้และด้อยโอกาส จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุวัดอโศการาม ส่งเสริมสัมมาชีพชาวบ้าน จัดตั้งกลุ่มอาชีพของชุมชนคุณธรรมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มทำน้ำสมุนไพรปิดผมหาว กลุ่มทำพรมเช็ดเท้าจากเศษวัสดุ ชุมชนคุณธรรมฯ ดำเนินโครงการวัดส่งเสริมสุขภาพ ทำให้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้และภาวนาด้วยศาสตร์แขนงต่างๆ โครงการส่งท้ายปีเก่าวิถีไทย ต้อนรับปีใหม่วิถีพุทธและวิถีธรรม (สวดมนต์ข้ามปี) ร่วมกับนายอำเภอนามน วัฒนธรรมจังหวัดและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ส่งเสริมงานประเพณีทอดเทียนโฮม เพื่อฟื้นฟู อนุรักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมในเทศกาลเข้าพรรษา จัดพิธีมอบถุงยังชีพ ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดโควิด 19 เพื่อขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล 5 มอบกองทุนคณะสงฆ์อำเภอนามนให้กับหลวงตากอง ธีรปัญญา ซึ่งท่านอาพาธ (ป่วย) ณ ที่พักสงฆ์บ้านเหล่าจั่ว ต.สงเปลือย อ.นามน จ.กาฬสินธุ์ โครงการ วชร. 079 จิตพุทธอาสาตามศาสตร์พระราชารุ่นที่ 2 ร่วมกับภาคีจิตอาสาและคณะพระสงฆ์นักพัฒนา โครงการปฏิบัติธรรมสัญจรของคณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกา อำเภอนามน โครงการเพิ่มการเข้าถึงบริการและการสร้างการมีส่วนร่วมด้านการสื่อสารหลักประกันสุขภาพ พระสงฆ์ ผู้นำศาสนา และภาคีที่เกี่ยวข้อง โครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมไปพล ทุกวันพระร่วมกับ สพป.กส. 3

พระมหาอุดร ธมฺมปญฺโญ วัดบ้านอัน อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระมหาอุดร	ฉายา	ธมฺมปญฺโญ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอพนทราย เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดร้อยเอ็ด		
โทรศัพท์วัด	-	โทรศัพท์มือถือ	085 215 6258
E-mail	Lakadon_101@hotmail.com		
Facebook	มุลนิธิพระมหาอุดร ธมฺมปญฺโญ ชมรมคนมีบุญ ชมรมคนมีบุญ		
วัดเขาทอง หมู่ 3, ตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด			

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหาอุตร ธรรมปญโญ ท่านได้จัดตั้งมูลนิธิพระมหาอุตร ธรรมปญโญ เพื่อช่วยเหลือ พระภิกษุสามเณร ช่วยเหลือสังคม โรงเรียน โรงพยาบาล และประชาชนทั่วไป สร้างบ้านให้คน ยากไร้ได้อยู่อาศัย มอบบ้านร่วมใจเฉลิมราชย์ โดยความร่วมมือของมูลนิธิพระมหาอุตร ธรรมปญโญ ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มรถชิงและชมรมคนมีบุญ จัดตั้งสถานีวิทย์พระพุทธศาสนา ศิลป วัฒนธรรม ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดและทีมงานจิตอาสาปราชญ์ชุมชน มอบ ทุนการศึกษาแก่พระสงฆ์สามเณรผู้สอบผ่านนักธรรมและบาลี มอบทุนการศึกษาให้เด็กนักเรียน จากโรงเรียนต่าง ๆ มอบเงินเพื่อซื้อเครื่องมือแพทย์ให้ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน โพนดวนและมอบสมทบสร้างอาคารโรงเรียนบ้านหนองคูบอน มอบเงินเพื่อซื้อเครื่องฟอกไต ให้โรงพยาบาลสุวรรณภูมิ ดำเนินโครงการสร้างพระสมเด็จจองค์ปฐมและส่งมอบฐานพระ ที่ได้ ร่วมบริจาคสร้างส่งมอบให้โรงเรียนทุ่งหลวง โครงการเยี่ยมไข้ให้กำลังใจผู้ป่วยติดเตียง บริจาค เพื่อการกุศลในกิจกรรมวิ่งสร้างบุญพักดับขยับปอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งกุลา อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อซื้อเครื่องมือแพทย์และปรับภูมิทัศน์ รพสต.ทุ่งกุลา จังหวัด ร้อยเอ็ด ร่วมกับคณะสงฆ์อำเภอโพนทรายมอบเงินและสิ่งของเครื่องใช้แก่ชาวบ้านผู้ประสบ อัคคีภัย ที่บ้านหมากยาง -เกาะแก้ว ตำบลสามขา อำเภอโพนทราย จังหวัดร้อยเอ็ด นำพาทีม จิตอาสาหลายส่วนงานจัดสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อแจกจ่ายแก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วม โดย การอนุเคราะห์สิ่งของจากคณะสงฆ์จังหวัดร้อยเอ็ด

พระครูสุภัทรปุณณธาดา วัดป่าห้องเตย อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูสุภัทรปุณณธาดา	ฉายา	ปุณณสิริ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบลนาเจริญ		
โทรศัพท์วัด	-	โทรศัพท์มือถือ	081 955 7592
E-mail			
Facebook	วัดป่าห้องเตย สาขาวัดหนองป่าพงที่176		

วัดป่าห้องเตย เดิมเป็นป่าช้าประมาณ 3 ไร่ เมื่อปี พ.ศ. 2534 ได้มีพระบุญมา ปุณณสิริ พร้อมสามเณร 3 รูป มาปักทำที่ปักสงฆ์เพื่อจำพรรษา วันที่ 10 พ.ศ. 2534 ได้มีชาวบ้านห้องเตย ร่วมกันสร้างวัดขึ้นเมื่อปี 2537 จึงได้รับที่ดินจาก นางดา โสภา ซึ่งเป็นที่ดินจำนวน 7 ไร่ เพื่อขออนุญาตสร้างวัด ปี 2548 ได้รับอนุญาตให้ตั้งชื่อวัดป่าห้องเตย

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูสุภัทรปุณณธาดา ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ขับเคลื่อนการทำงานในพื้นที่ ส่งเสริมสัมมาปฏิบัติและสัมมาชีพแก่ชุมชน อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นด้วยหลักพุทธธรรม โดยได้ดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้าและเลิกเหล้าถาวร สร้างชุมชนให้เข้มแข็งด้วยการเลิกเหล้าถาวร ขับเคลื่อนด้านสุขภาพะผู้สูงอายุผู้ป่วยติดเตียงโดยร่วมกับหน่วยราชการมอบถุงยังชีพ จัดค่ายยุวชนคนเก่งและมอบทุนศึกษา (ค่ายอบรมยุวชนธรรมะและการเป็นมัคทายกน้อย) โครงการอนุรักษ์พันธุ์ปลาลูกปลาก้าวร ร่วมผู้นำชุมชนอนุรักษ์พันธุ์ปลาและปลาก้าวร กิจกรรมถนนสายวัฒนธรรมร่วมกับผู้นำชุมชนหน่วยราชการ 11 หมู่บ้านตักบาตรทำถุงยังชีพช่วยเหลือในชุมชน เครือข่ายบวรคุณธรรม สภาวัฒนธรรมตำบล กิจกรรมพัฒนาบุคลากรด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล(อ.ป.ต.) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา - 19 จัดทำหน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันไวรัสโคโรนา 19 และเพื่อที่จะนำไปถวายให้กับพระภิกษุสามเณรและแจกจ่ายให้ประชาชน โดยร่วมมือจากคณะสงฆ์ อบต. รพ.สต.นาเจริญ ตชด.225 และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี จัดกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี สืบสานประเพณีบุญเดือนเก้า บุญข้าวกระยาสารท ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาเจริญ เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน โรงเรียนบ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง จัดตั้งโครงการกองทุนพระสงฆ์ เมื่อปี พ.ศ. 2553 เพื่อเป็นการช่วยเหลือค่าใช้จ่ายของพระสงฆ์ที่ขาดแคลนปัจจัยด้านค่ารักษาพยาบาล สร้างศูนย์เรียนรู้สวนอุทยานสวนป่าสมุนไพรรื่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สมุนไพรรื่นพื้นที่บ้านที่สามารถหาได้ตามท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนในเขตตำบลนาเจริญและพื้นที่ใกล้เคียงต่างๆ ได้มาศึกษา

พระมหามังกร กนตปุณฺโญ วัดโคกโพน อำเภอยุชนธ์ จังหวัดศรีสะเกษ

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระมหามังกร	ฉายา	กนตปุณฺโญ
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะอำเภอยุชนธ์		
โทรศัพท์วัด	-	โทรศัพท์มือถือ	093 425 6998
E-mail		Facebook	วัดโคกโพน ชุพันธ์

วัดโคกโพน ตั้งอยู่เลขที่ 100 หมู่ 3 บ้านโคกโพน ตำบลกันทรารมย์ อำเภอยุชนธ์ จังหวัดศรีสะเกษ มีเนื้อที่ 24 ไร่ได้รับอนุญาตให้ตั้งวัดเมื่อปี พ.ศ. 2460 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อปี 2482 มีระยะทางจากอำเภอเมืองมายังวัดประมาณ 50 กิโลเมตร ปัจจุบันมีพระมหามังกร กนตปุณฺโญ เป็นเจ้าคณะปกครอง พระอุโบสถได้รับการตกแต่งงดงามจากช่างฝีมือประณีตเพื่อเป็นพุทธบูชา ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถเป็นงานที่สร้างขึ้นอย่างประณีตงดงาม โดยการเขียนภาพด้านในทั้ง 4 ด้านเป็นภาพเขียนพุทธประวัติชาดกไตรภูมิประเพณีต่างๆของบ้านเมืองพระพุทธรูปพระพุทธรูปปฏิมากรเป็นพระพุทธรูปชินราชจำลองพระประธานของวัดสูง 2 เมตร สร้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2489 มีเสนาสนะประกอบด้วย อุโบสถ , ศาลาการเปรียญ ศาลาหอฉัน 1 หลัง กุฏิ 5 หลัง, หอระฆัง , ตู้พระไตรปิฎก มีพระพุทธรูปที่เคารพสักการะภายในศาลาการเปรียญทุกหลัง มีภาพวาดจิตรกรรมฝาผนังแสดงถึงพุทธประวัติ อันสวยงาม

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหามังกร กนตปุณฺโญ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ เชื่อมประสานบูรณาการภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์จังหวัดศรีสะเกษ หน่วยงานราชการ องค์กรบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน และประชาชน ขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์ ส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ประยุกต์หลักพุทธธรรมประกอบสัมมาชีพชุมชน จัดทำสวนป่านุรักษ์ฟื้นฟูฐานเกษตรอินทรีย์วิถีชีวิตแบบธรรมชาติ โดยร่วมมือกับอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานีดำเนินการ จัดทำศูนย์การศึกษาเรียนรู้การดำเนินชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ปลูกป่า อนุรักษ์ป่า จัดกิจกรรมเผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชน ให้อริยทรัพย์ตนเองได้ พร้อมแนะนำณรงค์การงดใช้สารเคมี หันมาใช้น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์แทน การปลูกพืชผักสวนครัวปลอดสารพิษและอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง จัดตั้งพิพิธภัณฑ์เกวียน สะสมเกวียนโบราณที่ใช้ในเขตอีสานใต้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษา จัดทำโรงต้มและอบสมุนไพร อนุรักษ์และสืบต่อการใช้สมุนไพรเพื่อการบำบัดด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ดำเนินโครงการพัฒนาวัดเชิงท่องเที่ยว ศิลปะ วัฒนธรรมวิถีชีวิตชุมชน ปรับปรุงและวางผังวัดเพื่อให้เป็นอุทยานธรรมในการมาแสวงบุญของคนทั่วไป อนุรักษ์การเทศนา คัมภีร์ใบลาน ฉลองเบ็ณฑ์ (**สัตตโกฏฐะเบ็ณฑ์**) ภาษาเขมรโบราณ(ขอม) เมืองขุขันธ์ (ภาษาเขมรถิ่นไทย อำเภอขุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ) เนื่องในเทศกาลบุญประเพณีแซนโถงร่วมกับสภาวัฒนธรรมและคณะสงฆ์อำเภอขุขันธ์ สงเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลในกรณีวัดหรือชุมชนประสบภัยพิบัติต่างๆ ส่งเสริมสัมมาอาชีพชุมชน ศาสตร์พระราชา พระคิลาณุปัฏฐาก พิพิธภัณฑ์ชุมชน พร้อมจัดสร้างวัฒนธรรมจิตอาสา แก้ปัญหาพัฒนาชุมชน วัด บ้าน โรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ

พระครูสิริปัญญาวิชัย วัดศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูสิริปัญญาวิชัย	ฉายา	อคคปญโญ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอศรีสงคราม		
โทรศัพท์วัด	-	โทรศัพท์มือถือ	087 218 7701
E-mail		Facebook	

วัดศรีสงคราม แต่เดิมบริเวณพื้นที่บ้านท่าบ่อฯ เป็นป่าไม้ดงดิบอุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วยสัตว์ป่าดุร้าย ทั้งช้าง ม้า เสือ หมี จากคำบอกของผู้เฒ่าผู้แก่เล่าว่า เวลาจะไปถ่ายหนักในป่าจะต้องมีคนคอยเฝ้าระวัง เพราะมีเสือคอยตะปบเหยื่อเสมอ นอกจากนี้ ยังมีช้างป่าเดินลงไปเล่นน้ำริมแม่น้ำสงครามประจำ บริเวณนั้นจึงได้ชื่อว่า “ท่าช้าง”

ส่วนวัดศรีสงครามนั้น ตั้งเป็นวิสุงคามสีมาเมื่อปี 2462 เดิมชื่อวัดโนนยาง เนื่องจากบริเวณนี้มีต้นยางเกิดขึ้นมากมาย ปัจจุบันที่เหลืออยู่รอบพื้นที่วัดเพียง 9 ต้น ต้นยางที่ใหญ่ที่สุดขนาด 10 คนโอบ ถูกพายุพัดล้มลงเมื่อหลายปีก่อน จึงเหลือไว้แต่ตอเป็นอนุสรณ์ในศาลปู่ตามหลักที่ตั้งวัด

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูสิทธิปัญญาวิชัย ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ร่วมกับคณะสงฆ์อำเภอ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ องค์การบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน และประชาชน ช่วยเหลือวัดและประชาชน เมื่อประสบภัยพิบัติต่างๆ และขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์ในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม สุขภาวะกลุ่มวัย ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนา โดยดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ อาทิ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมอำเภอศรีสงคราม จัดทำบ่อกรองน้ำประปาชุมชน โดยมีผู้ใหญ่ อบต.และประปาอำเภอให้การสนับสนุน พัฒนาแหล่งน้ำชุมชนในกลุ่มน้ำของแม่น้ำสงคราม โดยร่วมมือกับคณะสงฆ์ ชาวบ้านและเยาวชนจิตอาสา ขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอศรีสงคราม จัดโครงการธรรมะสัญจร บรรยายและแสดงธรรมในหมู่บ้านต่างๆ ดำเนินโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเพื่อสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา อนุรักษ์ต้นพญาายักษ์ขนาด 7 คนโอบ จำนวน 3 ต้น อายุมากกว่า 300 ปี ภายในวัดเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องป่าไม้และสมุนไพรต่างๆ ในวัด และยังได้ส่งเสริมการศึกษา โดยการจัดตั้งโรงเรียนปริยัติธรรมและดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ได้ช่วยเหลือเยาวชนชายมาบวชเรียน มีความเจริญก้าวหน้าในพุทธศาสนามากในจังหวัดนครพนม

พระครูเมธีธรรมบัณฑิต วัดยางตลาด อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูเมธีธรรมบัณฑิต	ฉายา	จิริบุญโญ
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะอำเภอคำเขื่อนแก้ว เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดยโสธร		
โทรศัพท์วัด	-	โทรศัพท์มือถือ	089 864 4612
E-mail	Facebook		

วัดยางตลาด ได้ก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ.2310 มีหลักฐานเป็นสิมโบรานที่ธรณีสงฆ์ใกล้กับศูนย์เด็กเล็กในปัจจุบัน ในปี 2410 ได้ย้ายมาสร้างอุโบสถขึ้นถัดเข้ามาทางทิศตะวันตก(วัดปัจจุบัน)ยังมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ในอุโบสถเป็นหลักฐาน

ในปี 2519 ก็ได้สร้างอุโบสถใหม่ซึ่งใช้มาถึงปัจจุบัน และตามที่บอกเล่าของคนเฒ่าคนแก่เล่าขานกันมาพร้อมทั้งได้ค้นเทียบเคียงตามประวัติของชนเผ่าต่างๆที่ได้อพยพถิ่นฐานมาว่ามีคนชาวเผ่าญ้อและเผ่ากุลาได้มาสร้างถิ่นฐานตั้งหมู่บ้านที่บริเวณนี้ขึ้นจึงได้ชื่อว่าบ้านเผ่าญ้อและเผ่ากุลาแต่ปัจจุบันเรียกสั้น ๆ ว่า บ้านย่อ ตำบลย่อ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

การตั้งบ้านนั้นก็ต้องตั้งศาล ปู่-ตา จึงมีชื่อว่า ปู่ตาบ้านย่อ เมื่อมีผู้นำเอาหลักคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนามาเผยแผ่ให้ชาวบ้านมีศรัทธาจึงได้สร้างวัดขึ้น ซึ่งในอดีตชื่อว่าวัดญ้อ และวัดบ้านย่อมาตามลำดับ เนื่องด้วยสถานที่ตรงกันข้ามกับวัดที่เป็นที่นาในปัจจุบันนี้มีต้นยางเป็นจำนวนมาก และเป็นที่ทำการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้าของชาวบ้าน จึงได้มาเปลี่ยนชื่อวัดให้สอดคล้องกับสถานที่ว่า วัดยางตลาด ในปี พ.ศ. 2519

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูเมธีธรรมบัณฑิต ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยจัดทำโครงการและกิจกรรมด้านสาธารณสงเคราะห์ต่างๆ อาทิ ออกเยี่ยมผู้สูงอายุและคนไข้ติดเตียงในเขตตำบลย่อย โดยความร่วมมือของผู้นำชุมชน พระสงฆ์และผู้มีจิตศรัทธาทัวไป ลงชุมชนช่วยเหลือผู้ยากไร้ คนพิการและคนด้อยโอกาส โดยความร่วมมือของท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พระสงฆ์และผู้มีจิตศรัทธาทัวไป จัดหาทุนซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อช่วยเหลือ รพ.สต. ตั้งหน่วยจิตอาสา ออกช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ โดยคณะสงฆ์ ญาติธรรมและกลุ่มจิตอาสา โครงการธรรมสัญจรคณะสงฆ์และครอบครัวธรรมสัญจรญาติธรรม นำธรรมะเข้าสู่ชุมชน ก่อสร้างพระพุทธรูปปฏิมาเป็นศาสนวัตถุเพื่อเป็นพระประธานพุทธมณฑลกลางวัดให้คนกราบไหว้ ปรับปรุงรั้วที่ศรัทธาครอบเบรและวัดให้ถูกสุขอนามัย โดยกลุ่มจิตอาสา พระภิกษุสามเณรและญาติธรรมในชุมชน สนับสนุนโครงการครอบครัว To Be number one ประสานครอบครัวอบอุ่น สู่ชุมชนเข้มแข็ง โดยร่วมกับพัฒนาสังคมและชุมชนชาวบ้าน สนับสนุนตู้ปันสุข ด้วยการนำอาหารแห้ง/ผักสดและถุงมือ มาเติมตัวอย่างต่อเนื่องที่ ณ ศาลากลางจังหวัดยโสธร ประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลย่อย เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ด้วยการกวาดลานวัดและร่วมกันปลูกต้นไม้เพื่อความร่มรื่นสวยงาม ดำเนินโครงการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อไว้ทำเป็นภัตตาหารถวายพระภิกษุสามเณร ช่วยลดรายจ่ายและเป็นแบบอย่างให้กับชาวบ้านที่สนใจ โครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันธรรมสวนะ(วันพระ) ในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา สนับสนุน กิจกรรมสมัครใจร่วมทำความดีด้วยหัวใจ งดเหล้าเข้าพรรษา และกิจกรรมปฏิญาณตนบวชใจงดเหล้าเข้าพรรษา อำนวยคำเตือนแก้ว มอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรตลอดถึงนักเรียนเพื่อสร้างศาสนทายาท

พระครูโอภาสวีรคุณ วัดแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระครูโอภาสวีรคุณ ฉายา มหาวีโร

ตำแหน่ง เจ้าตำบลในเมืองเขต 1

โทรศัพท์วัด 084 403 0944 โทรศัพท์มือถือ 081 768 4468

E-mail Facebook วัดแจ้ง

วัดแจ้ง ตั้งอยู่ถนนซอยราชบุตร ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูโสภาสรีรคุณ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยร่วมขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์จังหวัดมุกดาหาร ประสานงานบูรณาการกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มีการสนับสนุนกิจกรรมรณรงค์การป้องกันยาเสพติด ให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบอุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย และใช้พื้นที่วัดเป็นที่ตั้งศูนย์กลางการสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือชุมชน สนับสนุนการเฝ้าอาหาร การเก็บกัก จัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์มอบให้โรงพยาบาลมุกดาหาร กิจกรรมช่วยเหลือสังคมและช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบความยากลำบาก และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ จิตอาสาพัฒนาวัด ตามโครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ร่วมใจ รวมพลังไทย สู้ภัยโควิด -19 กิจกรรมถวายเทียนพรรษาเพื่อจุดเป็นพุทธบูชา สืบสาน วัฒนธรรมไทย สนับสนุนกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ ร่วมกับเทศบาลเมืองมุกดาหารและชาวชุมชนบริจาคเงินสดและสิ่งของเครื่องใช้จำเป็นผ่านรองผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหารเพื่อส่งต่อไปให้ความช่วยเหลือกับผู้ประสบภัยน้ำท่วมในเขตภาคกลาง มอบเครื่องอุปโภคบริโภคทุนการศึกษาอาหารกลางวันนักเรียนโรงเรียนบ้านตัวราษฎร์อุทิศ จัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรเพื่อถวายเป็นพระราชกุศล และกิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ทำความสะอาดรอบบริเวณหมู่บ้าน นำพาพระสงฆ์, ข้าราชการ, ผู้นำชุมชน และประชาชน จัดกิจกรรมขยายผลการปลูกผักสวนครัวจากวัดสู่ชุมชน ตามหลัก "บวร" โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางเพื่อสร้างวัฒนธรรมการแบ่งปันอาหารจากวัดสู่ชุมชน เพื่อลดรายจ่ายในการดำรงชีวิตของประชาชน ได้มีผักสวนครัวไว้รับประทาน สนับสนุนงานแข่งขันเรือมุกดาหาร สืบสานประเพณีวัฒนธรรมในเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

พระครูมงคลวรวัฒน์ วัดเทพมงคล อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระครูมงคลวรวัฒน์** ฉายา **วฑฒโน**
ตำแหน่ง **เจ้าคณะอำเภอเมืองอำนาจเจริญ**
ประธานคณะกรรมการฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ประจำจังหวัดอำนาจเจริญ
โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ **081 879 7245**
E-mail Facebook **พระครูมงคลวรวัฒน์ วัดเทพมงคล**

วัดเทพมงคล ตำบลบุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ตั้งอยู่เลขที่ 60 หมู่ 12 บ้านเทพมงคล สร้างเมื่อปี พ.ศ.2500 เนื่องในโอกาสฉลองกิ่งพุทธกาล เดิมชื่อวัดเทพนิมิตธรรมารามและเป็นวัดที่สมบูรณ์เมื่อปี พ.ศ. 2519 พร้อมได้รับ การเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น วัดเทพมงคล มีเนื้อที่ภายในวัด 35 ไร่ 3 งาน 25.5 ตารางวา และมีที่ธรณีสงฆ์เป็นสุสานอีก 7 ไร่ 2 งาน 33 ตารางวา วัดเทพมงคลแบ่งเขตใช้ประโยชน์ภายในวัด เป็น 5 เขต โดยมีถนนตัดเป็นเขตต่าง ๆ ภายในวัดเทพมงคลอย่างชัดเจน ดังต่อไปนี้ เขตพุทธาวาส เขตสังฆาวาส เขตสวนป่า และไม้ผล ไม้ประดับ เขตสุสานฌาปนกิจสถาน เขตบริการสังคม

เอกลักษณ์ของวัดคือความเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ คือ ผู้นำเป็นนักพัฒนา โดยมีวิสัยทัศน์วัดเทพมงคลว่า อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พร้อมเผยแพร่หลักธรรม มุ่งนำสืบสานประเพณี มีสุขอนามัย ใสใจสุขภาพ พัฒนาแบบมีส่วนร่วม พร้อมกับพันธกิจวัดเทพมงคลที่ว่า วัดเป็นสถานที่ที่สงบร่มเย็น เป็นแหล่งรวบรวมหลักธรรมคำสอน ประเพณีวัฒนธรรม เป็นที่เคารพและศรัทธาของทุกเพศทุกวัย ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วัดพร้อมทั้งบุคลากรในวัด ต้องพัฒนาให้ทันยุคทันสมัย ต้องมีความรู้พอที่จะเผยแพร่ปลูกฝังจิตสำนึก เป็นศูนย์รวมใจของชุมชน วัดต้องพัฒนาไปพร้อมกับชุมชน ด้วยความร่วมมือของชุมชน ทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูมงคลวรวัฒน์ ท่านเป็นประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นประธานองค์การพระผู้นำพัฒนาแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง พัฒนาวัดเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม เป็นสัปปายสถาน เป็นแหล่งรวบรวมหลักธรรมคำสอน ประเพณีวัฒนธรรม เป็นศูนย์รวมใจของชุมชน เผยแผ่ธรรมผ่านสื่อออนไลน์และเชื่อมประสานการทำงานระหว่างคณะสงฆ์ต่างๆ กับภาครัฐ เอกชนและประชาชนทั่วไป ขับเคลื่อนธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติเพื่อสังคมสุขภาวะ จัดตั้งศูนย์พัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุ/บ้านพักผู้สูงอายุ ศูนย์บ้านกึ่งวิถี /บ้านพักศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดอำนาจเจริญ ศูนย์รวมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จังหวัดอำนาจเจริญ ดำเนินโครงการวัดส่งเสริมสุขภาพ ศูนย์พัฒนาสุขภาพพระสงฆ์จังหวัดอำนาจเจริญ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ติดยาเสพติด/เอดส์ จังหวัดอำนาจเจริญ จัดตั้งสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์สันทนยามิกะ วัดเทพมงคล จัดตั้งธนาคารข้าวเพื่อคนยาก ธนาคารโค - กระบือ ธนาคารเสื้อผ้าเพื่อคนยาก จัดทำโครงการปลูกป่าต้นไม้อเพื่อชีวิต และเพาะกล้าไม้แจกจ่ายกับคนทั่วไป จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมพุทธศาสนาอำนาจเจริญ จัดทะเบียนเป็นพุทธสมาคมอำนาจเจริญ เป็นผู้นำในการเปิดศูนย์บริการเครือข่ายแหล่งความรู้ร่วมกับ กศ.น.อำนาจเจริญ จัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตวัดเทพมงคล (ฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด) จัดทะเบียนกับกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามของชาวอำนาจเจริญดำเนินการจัดสร้างหอวัฒนธรรมนิทัศน์ ขับเคลื่อนด้วยพลังบวร และเครือข่ายวัฒนธรรมในจังหวัดอำนาจเจริญ จัดเต็ม "ตู้ปันสุข สุขวัฒนธรรม" เพื่อเป็นการแบ่งปันน้ำใจสู้ภัยโควิด - 19 ให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเป็นการแบ่งปันน้ำใจให้แก่ประชาชน ตามโครงการเดินตามรอยพระราชาส่งต่อกำลังใจ ร่วมสร้างอัตลักษณ์ไทย มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล

พระครูประโชติสังฆกิจ วัดศิริมங்களาราม อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระครูประโชติสังฆกิจ ฉายา โชติธมโม

ตำแหน่ง รองเจ้าคณะอำเภอวังน้ำเขียว

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ 081 790 5831

E-mail Facebook

วัดศิริมங்களาราม เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูประโชติสังฆกิจ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ ปลงศพผู้ยากไร้ เพื่อช่วยเหลือมาปนกิจสงเคราะห์แก่ผู้ยากไร้ตลอดทั้งช่วยเหลือมาปนกิจสงเคราะห์พระสงฆ์ที่มีรณภาพ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอุโมงค์มณีวิทยารักษาศีล 5 เป็นการออบุญวันละบาทเพื่อช่วยตนช่วยคนอื่น กรณีเกิด แก่ เจ็บ ตาย และอื่นๆ ภายในได้แนวทาง "ให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี" จัดกิจกรรมแจกถุงยังชีพและชมรมชมรมส่งเสริมดูแลผู้ป่วยจิตเวชในชุมชนโดยพระสงฆ์เป็นแกนนำ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ป่วยจิตเวชให้ได้ประสิทธิภาพและการอยู่ร่วมกันในสังคมเหมือนคนปกติทั่วไป สร้างอาชีพ สร้างโอกาส เพื่อเปลี่ยนภาระเป็นพลัง เพื่อเป็นทุนสวัสดิการและการดำเนินงานของชมรม เป็นทุนพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมป้องกันด้านสุขภาพจิตของผู้ป่วยจิตเวชชุมชน ตลอดจนเป็นทุนฟื้นฟูคนพิการทางจิตและพฤติกรรมและผู้ป่วย ใช้ 4 ระบบบริการหลักคือ การเยี่ยมบ้าน การเฝ้าระวังอาการทางจิตกำเริบ ระบบบริการจิตเวชฉุกเฉินและการดูแลฟื้นฟูในชุมชน โดยมีชมรมการฟื้นฟูและดูแลผู้พิการทางจิตเป็นแกนจัดกิจกรรม เช่น ปลุกผักจำหน่าย การออกกำลังกาย พาผู้ป่วยไปพบแพทย์ตามนัด จัดตั้งบริการผู้พิการทั่วไป กิจกรรมมอบทุนรับขวัญผู้มีบุญแรกเกิด ดำเนินโครงการปฏิบัติธรรมเข้าอยู่ปริวาสกรรม เณิมพระเกียรติฯ จัดโครงการบรรพชาสามเณรหมู่ ภาคฤดูร้อน โครงการกราบพระได้ ไหว้พระเป็น ประเคนพระถูก

พระครูปัญญาสุตคุณ วัดธรรมธีราราม อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูปัญญาสุตคุณ	ฉายา	สิริปณฺโญ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบลในเมือง		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 089 522 9805		
E-mail	Facebook	วัดธรรมธีราราม จังหวัดบุรีรัมย์	

วัดธรรมธีราราม หรือวัดป่าหลังโรงเลื่อย ตั้งอยู่เลขที่ 168 ถนนหน้าสถานีรถไฟ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เนื้อที่ที่ตั้งวัดจำนวน 36 ไร่ 28 ตารางวา ทิศเหนือ จดทางสาธารณะประโยชน์ (หมู่บ้านชุมทอง) ทิศใต้ จดทางสาธารณะประโยชน์ (ที่ดินเอกชน) ทิศตะวันออก จดทางสาธารณะประโยชน์ (ที่ดินเอกชน) ทิศตะวันตก จดทางสาธารณะประโยชน์ (โรงเรียนเขตการทางสงเคราะห์ 5)

สถานะของวัด แบบพัทธสีมา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างเมื่อ ปีพุทธศักราช 2494 ประกาศจัดตั้งวัด วันที่ 4 เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช 2501 โดยการนำของพระเดชพระคุณ พระธรรมธีรมนฺี(เป่า) ในขณะท่านดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ และเจ้าอาวาสวัดกลางบุรีรัมย์ (พระอารามหลวง) ได้เล็งเห็นที่ดินกว้างขวางซึ่งเป็นที่สาธารณะประโยชน์ ถึงแม้จะเป็นสถานที่อุปการะกิจเผาศพทั่วไปก็ตาม แต่ก็ยังมีที่ดินพอที่จะตั้งเป็นวัดได้ ท่านจึงได้วางแผนแปลนแบ่งที่ดินออกเป็นพื้นที่สำหรับตั้งสำนักสงฆ์ไว้ส่วนหนึ่ง ดังปรากฏอยู่ในปัจจุบันนี้

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูปัญญาสุตคุณ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ จัดตั้งวัดเป็นศูนย์พุทธอุทยานการศึกษา เป็นแหล่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เผยแพร่ธรรมะและการเป็นแหล่งอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม โดยความร่วมมือของส่วนราชการและชุมชน จัดอบรมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร และให้นักเรียนได้นำหลักธรรมไปใช้ในการเรียนและการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ดำเนิน โครงการประกวดขับร้องทำนองสรภัญญะ รวมทั้งการร่วมกับเทศบาลเมืองบุรีรัมย์จัดพ่นยาฆ่าเชื้อบริเวณศาลาการเปรียญ, ศาลาบำเพ็ญกุศลศพ, เมรุ, อุโบสถ, ศาลาหอฉัน และบริเวณโดยรอบภายในวัด ป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นำแอมสและเจลแอลกอฮอล์ ถวายคณะสงฆ์ สามเณร ตามมาตรการของคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดบุรีรัมย์ มอบข้าวสาร อาหารแห้ง เงิน ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดอุบลราชธานี โดยร่วมกับคณะสงฆ์และผู้มีจิตศรัทธา มอบเงินในการจัดซื้อตู้เย็น ในตึกสงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลศูนย์จังหวัดบุรีรัมย์ มอบตู้เย็นให้อาการ 100 ปีกระทรวงสาธารณสุข ชั้น 8 โรงพยาบาลศูนย์บุรีรัมย์ มอบเงินสมทบทุนในการจัดซื้อที่ดิน วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มอบข้าวสารอาหารแห้ง ช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ สนับสนุนทุนการศึกษาวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มอบทุนพัฒนาการศึกษาแก่สถานศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ สนับสนุนโครงการรถคลินิกจักษุศัลยกรรมเคลื่อนที่สภากาชาดไทย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดย "ชมรมแสงธรรมนำใจ ปันน้ำใจผู้ประสบอัคคีภัย"

พระครูจันทโพธานุวัตร วัดราษี อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระครูจันทโพธานุวัตร** ฉายา **จันทโสภโณ**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะอำเภोजัตร์ส**

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ **089 946 9384**

E-mail Facebook **พระครูจันทโพธานุวัตร ชาติชนะ**

วัดราษี หมู่ 3 ตำบลกุดน้ำใส อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ ตั้งขึ้นมาตั้งแต่เมื่อใด ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่จากคำบอกเล่าและหลักฐาน คือพระอุโบสถที่เก่าแก่นั้น มีมานาน ประมาณ 200 กว่าปี จึงคาดว่าน่าจะสร้างเมื่อ พ.ศ. 2380 ประมาณตอนปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา

วัดนี้เดิมชื่อว่าวัดสว่าง พระอุโบสถสร้างด้วยไม้ 1 หลัง ฝาผนังโบสถ์ทำด้วยไม้ไผ่ขัดแตะ ทาด้วยดิน หลังคาคุมด้วยแฝกได้มีเจ้าอาวาสปกครองมาหลายองค์ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ที่พอจะมีหลักฐานก็คือพระอุปัชฌาย์ครุฑเป็นเจ้าอาวาส รองจากพระอุปัชฌาย์ครุฑก็มีหลวงพ่อห้วง หลวงพ่อเลี้ยง ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงชื่อวัดสว่าง มาเป็นวัดสง่าราษี และต่อมาเป็นวัดราษีจนทุกวันนี้

เมื่อปี พ.ศ.2445 หลวงพ่อมหาเคน ลากอก เปรียญธรรม 3 ประโยค ได้มาช่วยงานที่วัดราษีตำแหน่งเจ้าอาวาสได้มาซ่อมแซมพระอุโบสถขึ้นใหม่เปลี่ยนเป็นก่ออิฐ ถือปูนหลังคามุงด้วยกระเบื้องปูน เป็นอุโบสถที่สวยงามแปลกตาด้วยรูปแบบที่ไม่มีแห่งใดเหมือน ต่อมาพระคุณเจ้าหลวงพ่อกอน ลากอก ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครูจัตร์สศีลคุณ ตำแหน่งเจ้าคณะอำเภोजัตร์ส จึงได้ไปประจำอยู่ที่วัดทรงธรรมบ้านกอก อ.จัตร์ส เมื่อ พ.ศ.2467 รวมเป็นเจ้าอาวาสวัดราษีอยู่ 22 ปี ได้ถึงแก่กรรมภาพที่วัดทรงธรรมเมื่อวันที่ 14 ต.ค. 2497 อายุ 79 ปี

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูจันทโพธารณวัตร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยดำเนินการร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่ เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ / ผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน มอบผ้าเพื่อทำหน้ากากผ้าอนามัย โดยให้ห้องปฏิบัติการส่วนตำบลกุดน้ำใสจัดทำและแจกจ่าย ถวายให้กับพระภิกษุ สามเณร รวมถึงมอบให้ชาวบ้านในพื้นที่ปกครอง มอบสิ่งของให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ดำเนินโครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนด้วยพลังบวร ร่วมกับวัฒนธรรมจังหวัดชัยภูมิ โครงการเดินตามรอยพระราชา ส่งต่อกำลังใจ ร่วมสร้างอัตลักษณ์ไทย มีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูล จัดกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี ร่วมกับปลัดจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด พร้อมด้วยประชาชนในพื้นที่ร่วมกิจกรรม จัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ร่วมกับ สพป.ชัยภูมิ เขต 3 โครงการพระธรรมทูต ลงพื้นที่ให้ความรู้นักเรียนในพื้นที่หมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ จำนวน 12 หมู่บ้าน ร่วมกับคณะสงฆ์และสถานศึกษาในพื้นที่ สนับสนุนโครงการงานประเพณีตักบาตรข้าวโป่ง ที่ดำเนินด้วยครกโบราณ นุ่งซิ่น สวมใส่ผ้าไหม ผ้าไทยผ้าพื้นเมือง ร่วมกับสภาวัฒนธรรมอำเภอ จัดตั้งสถานีวิทย์ชุมชนเพื่อพระพุทธศาสนา โดยความร่วมมือของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด โครงการทบทวนกลุ่มนวดแผนไทย ร่วมกับกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลกุดน้ำใส ร่วมโครงการ “ผู้ว่าฯ พาเข้าวัด พัฒนาจิต ชีวิตเป็นสุข และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีเข้าวัดทำบุญทุกวันพระ เป็นสิริมงคลแก่ชีวิต”

พระครูสุนทรสีลวัฒน์ วัดสามัคคี อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ **พระครูสุนทรสีลวัฒน์** ฉายา **สีลวโร**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะตำบลท่าสว่าง**

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ **089 947 1373**

E-mail Facebook **วัดสามัคคี สงบนิ่งเพื่อสร้างสรรค์**

วัดสามัคคี บ้านท่าสว่าง ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ทะเบียนวัดเลขที่ 146 ได้รับอนุญาตให้ตั้งวัดเมื่อ พุทธศักราช 2446 และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อพุทธศักราช 2490 นับเป็นวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่งในเขตตำบลท่าสว่าง

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูสุนทรลีลาวุฒน์ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ได้สานต่องานพัฒนาสังคม และชุมชนจากหลวงพ่อนาน (พระครูพิพิธประชานาถ) และได้พัฒนาระดับงานด้านเกษตร อินทรีย์และพุทธธรรมให้เป็นรูปธรรม รวมถึงงานด้านสาธารณะสงเคราะห์ อาทิ โครงการสร้าง ศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์วิถีชุมชน ณ ไร่หลวงพ่อนาน โครงการ “1 ไตร ไปงานศพ” ในเขต 4 หมู่บ้าน สร้างวิถีพอเพียงในการจัดพิธีกรรมศาสนา โครงการเยี่ยมให้กำลังใจผู้สูงอายุในเขต ตำบลท่าสว่าง โดยร่วมมือกับท้องถิ่นและกลุ่มจิตอาสาในชุมชน ลงพื้นที่ให้การสนับสนุนศูนย์ คัดกรองโควิด 19 ในชุมชน เพื่อสร้างสุขภาวะที่ดีของคนในพื้นที่ จัดกิจกรรม "ปันธรรม นำสุข" เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ให้กำลังใจผู้สูงวัย มอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคและทุนดำรงชีพ จัดทำ ธาราน้ำใต้ดินภายในวัด กิจกรรม "ปลูกจิต ปลูกศรัทธา ปลูกป่าเพื่อแผ่นดิน" เพื่ออนุรักษ์ ผืนป่า เป็นทุนทางด้านอาหารสำหรับพระภิกษุสามเณรและประชาชน ตลอดถึงเป็นศูนย์เรียนรู้ การทำการเกษตรสำหรับเป็นองค์ความรู้ไปประกอบสัมมาชีพของชุมชน จัดทำถังขยะแยก และชนิดรณรงค์ให้ประชาชนที่มาทำบุญทุกวันพระนำถุงพลาสติกเข้าวัดน้อยที่สุด สร้าง พิพิธภัณฑสถานพระครูพิพิธประชานาถ (หลวงพ่อนาน) ผู้เป็นปราชญ์ด้านการเกษตรอินทรีย์ ผู้เป็น แรงบันดาลใจ เป็นแบบอย่างของชาวจังหวัดสุรินทร์ จัดทำพิพิธภัณฑสถานชุมชน เป็นศูนย์ศึกษาวิถี วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น สร้างบ้านให้ผู้ยากไร้และผู้ประสบอุบัติเหตุต่างๆ มอบรางวัลให้ กับนักเรียนที่สอบได้ธรรมศึกษาของโรงเรียนบ้านท่าสว่าง และมอบทุนการศึกษาให้แก่เด็ก นักเรียนตามโรงเรียนต่างๆ เป็นประจำ

พระครูภาวนาธรรมธาริ วัดป่ามะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระครูภาวนาธรรมธาริ ฉายา ปณญาปทีโป

ตำแหน่ง รองเจ้าคณะอำเภอเมืองปราจีนบุรี

โทรศัพท์วัด 037 349 910

โทรศัพท์มือถือ 081 983 6770

E-mail watpamafai@yahoo.com Facebook Pawana Dhammatharee

วัดป่ามะไฟ ขึ้นอยู่กับตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี เป็นวัดเก่าแก่มิ
ประวัติความเป็นมาอันยาวนานไม่น้อยกว่า 600-700 ปี เดิมวันนี้มีชื่อเรียกว่า วัดอุดมผล (นอก)
ต่อมาได้เปลี่ยนเป็นวัดป่ามะไฟ ตามสภาพของท้องถิ่น เนื่องจากในละแวกนั้นมีดงมะไฟขึ้นหนา
ทึบ ปัจจุบันมีเหลืออยู่บ้างแต่ไม่มากเหมือนเดิม

ชื่อวัดป่ามะไฟนี้ได้เปลี่ยนใหม่ไม่น้อยกว่า 35 ปีล่วงมาแล้ว วัดนี้เป็นวัดเก่าแก่กรร้าง
อยู่ในบางสมัย และยังไม่มีอุโบสถสำหรับภิกษุสงฆ์ประกอบพิธีสังฆกรรม ต่อมาคุณวรินทร์
(บุญนาค) ฉัตรกุล ณ อยุธยาได้ไปบ่าเพ็ญกุศลที่วัดนี้ จึงดำริสร้างอุโบสถให้เป็นพุทธบูชา จึงได้
มีการปรึกษากันหลายฝ่าย เห็นชอบพร้อมกันว่าให้จำลองแบบพระอุโบสถวัดราชสิทธาราม (วัด
พลับ) ธนบุรี ซึ่งเป็นพระอุโบสถที่รัชกาลที่ 1 ทรงสร้างเป็นต้นแบบ และดำเนินการวางศิลาฤกษ์
เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2512 ต่อมาได้รับคำแนะนำจากคุณภาวาส บุญนาค ให้นำเสาระเบียง
ตำหนักเวียงเหล็กวัดพุทไธสวรรค์ จังหวัดอยุธยา มาเป็นเสารายระเบียงอุโบสถหลังนี้

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูภาวนาธรรมธารี ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ได้เชื่อมประสานการทำงานระหว่างคณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชนทั่วไปในการทำงานด้านพัฒนาสังคมการสาธารณสงเคราะห์ในมิติต่างๆอย่างต่อเนื่อง โดยมีโครงการและกิจกรรม อาทิ จัดบรรพชาอุปสมบทหมู่เฉลิมพระเกียรติฯ โดยผู้บรรพชาอุปสมบทไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้นต่อเนื่องเป็นเวลา 20 ปี เปิดศูนย์ช่วยเหลือ (โรงงาน) ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 สนองพระดำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก จัดชุดป้องกันเชื้อโรค และสารเคมี (PPE) จำนวน 250 ชุด มอบแก่โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และโรงพยาบาลค่ายจักรพงษ์ จัดเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วมจังหวัดอุบลราชธานี พร้อมปัจจัย จำนวน 1 รถบรรทุก 6 ล้อ เปิดโรงงานเลี้ยงประชาชนและเยาวชนในงาน “ชาวปราจีนบุรี สานสายใย ร้อยดวงใจ เทิดพระเกียรติ” จำนวน 2,000 คน เป็นประจำทุกปี โครงการค่ายส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนำชีวิตมีสุข กศน.อำเภอลำลูกกา โครงการส่งเสริมเครือข่ายลดปัจจัยเสี่ยง ตามแนวทางพระพุทธศาสนา จังหวัดปราจีนบุรี โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย(มจร.)และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สร้างบ่อดินกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภคเวลามีกิจกรรมภายในวัดและชาวบ้านในพื้นที่ใกล้เคียงได้ร่วมใช้สอย โครงการค่ายคุณธรรมภายใต้การสร้างคนดีสู่สังคม : ค่ายคุณธรรมสำหรับเยาวชน จัดตั้ง “ตู้พระทำ นำสุข” ณ วัดป่ามะไฟ โดยร่วมมือกับวัฒนธรรมจังหวัดและผู้ศรัทธาทั่วไป ร่วมกิจกรรมเดินธุดงค์และปฏิบัติธรรม เนื่องในเทศกาลมาฆปุรณมีศรีปราจีน ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดปราจีนบุรี พร้อมด้วยสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดปราจีนบุรี หน่วยงานอำเภอกบินทร์บุรี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสภาวัฒนธรรมอำเภอกบินทร์บุรี และประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม

พระครูปริยัติโพธิสุนทร วัดอุดมธานี อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระครูปริยัติโพธิสุนทร ฉายา สุขวฑฒโน

ตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอเมืองนครนายก

เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดนครนายก

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ 097 159 3956

E-mail watudomthani.thailand@gmail.com

Facebook เพจวัดอุดมธานี พระอารามหลวง

วัดอุดมธานี เป็นพระอารามหลวงในสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่ที่ตำบลนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก มีเจ้าอาวาสรูปปัจจุบันคือพระครูปริยัติโพธิสุนทร (ประทวน สุขวฑฒโน) เจ้าคณะอำเภอเมืองนครนายก สิ่งสำคัญภายในวัด คือ พระบรมธาตุ อัญเชิญจากประเทศอินเดีย รอยพระพุทธรูปบาทจำลอง สร้างจากหินโบราณจากเมืองพุกาม ประเทศพม่า และพระพุทธรูปสัมฤทธิ์สีทึบสีทองคนนครนายก อภิบุชนีย์ ซึ่งประดิษฐานในพระบรมธาตุเจดีย์มหาวิหาร

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูโพธิสุนทร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ บำเพ็ญการสาธารณประโยชน์ เช่น สร้างสะพาน ถนน ศาลาพักร้อน บริจาคเครื่องอุปโภค-บริโภคให้แก่สังคมและชุมชน ก่อสร้างบ้านและมอบบ้านที่อยู่อาศัยและเครื่องอุปโภค-บริโภค แก่ผู้ยากไร้ และบูรณาการเชื่อมประสานคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และประชาชนในการดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ อาทิ จัดโครงการอบรม “ค่ายศาสนธรรม สร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติด” ร่วมกับ สนง.ปปส. ภาค 2 จัดงานประเพณีในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จัดโครงการอบรม “พระคิลานุปัฏฐากพระอาสาสมัครสุขภาพประจำวัด” (พระอสมว.) โครงการออกหน่วย หู คอ จมูก สัญจรจังหวัดนครนายก ณ วัดอุดมธานี พระอารามหลวง จัดตั้งโรงงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา(โควิด-19) จัดทำโครงการสวนครัวนำสุขพอเพียงเพื่อเพียงพอตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"วิถีพุทธ วิถีเกษตร" เพื่อเป็นการต่อยอดการดำเนินการของศูนย์ (โรงงาน) ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโควิด19 และยังได้การจัดตั้งทุน เพิ่มทุน และมอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการดูแลสุขภาพะสาธารณสงเคราะห์ ปรับปรุงภูมิทัศน์ลานวัดอุดมธานี พระอารามหลวง ด้านหน้าพระอุโบสถ และด้านข้างพระอุโบสถหลังเก่า เพื่อให้เกิดความสวยงามร่มรื่น และสะอาดตา จัดโครงการคัดกรองมะเร็งเต้านมโดยเครื่องเอกซเรย์เต้านมเคลื่อนที่ ในกลุ่มสตรีเสี่ยงและด้อยโอกาส โดยจังหวัดนครนายก จัดโครงการประกวดสวดมนต์หมู่ทำนองสรภัญญะ เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอัฐมีบูชา และอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ของจังหวัดนครนายก

พระครูธรรมประยุต วัดผาณิตาราม อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูธรรมประยุต	ฉายา	ยุตโตโยโค
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอบ้านโพธิ์		
โทรศัพท์วัด		โทรศัพท์มือถือ	081 342 3750
E-mail	phanitaram@gmail.com		
Facebook	วัดผาณิตาราม-Wat-Phanitran		

วัดผาณิตาราม ตั้งอยู่ริมฝั่งขวาของแม่น้ำบางปะกง ตรงคู้้งน้ำบ้านบางเพื่อ หมู่ที่ 2 ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ตั้งวัดเดิมเป็นที่นาของนายเสื่อ นางปิ่น นางผึ้งซึ่งเป็นหัวหน้าในการริเริ่มสร้างกับน้องสาว คือ น.ส.พุ่ม ได้ไปเจรจาขอซื้อที่นาจากนายเสื่อ นางปิ่น ประมาณ 5 - 6 ไร่ เพื่อสร้างวัดในราคา 3 ชั่ง (250บาท) นายเสื่อกับนางปิ่นก็ขายให้ด้วยความเต็มใจเพราะอยากสร้างสาธารณกุศลร่วมด้วย วัดผาณิตารามจึงริเริ่มตั้งรากฐานที่ตรงนี้เป็นต้นมา วัดผาณิตารามสร้างเมื่อปีมะโรง เดือนยี่ ขึ้น 9 ค่ำ ร.ศ. 123 (ในสมัยรัชกาลที่ 5) ตรงกับวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2447 ผู้ริเริ่มเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการสร้างมีอย่างน้อย 6 คน ซึ่งเป็นพี่น้องและบุตรของนางผึ้ง

สิ่งก่อสร้างที่สามารถทำได้ในตอนสร้างวัดใหม่ ๆ นั้น มีเพียงกุฏิ 2 หลัง และหอสวดมนต์ 1 หลังเท่านั้น (ปัจจุบันหอสวดมนต์และกุฏิได้รื้อถอนไปหมดแล้วเนื่องจากทรุดโทรมและพุพังมาก) และชาวบ้านก็ไม่ได้เรียกชื่อว่า วัดผาณิตาราม แต่เรียกกันตามชื่อหมู่บ้านที่ตั้งวัด เช่น เรียกวัดบางเพื่อบ้าง วัดใหม่บางเพื่อบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากวัดนี้ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านบางเพื่อ หมู่ที่ 4 ตำบลบางกรูด

ต่อมาท่านเจ้าคุณทักษิณฯ จำพรรษาอยู่ที่วัดได้ตั้งชื่อวัดโดยเอาคำว่า “ ผึ้ง ” หมายถึงความหวาน เช่น น้ำอ้อย น้ำผึ้ง ครองกับคำในบาลีว่า ผาณิต และท่านได้เอาสนธิกับคำว่า “ อาราม ” (ผาณิต + อาราม) เป็น ผาณิตาราม ท่านเจ้าคุณท่านจึงประทานชื่อให้ว่า “ ผาณิตาราม ” อันเป็นนามมงคลที่เรียกกันมาจนทุกวันนี้

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูธรรมประยุต ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ มีกิจกรรมสำคัญคือเป็นสถานปฏิบัติธรรมที่มีความสัปปายะ มีประชาชนมาปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำมาโดยตลอดมิได้ขาด สร้างศูนย์พัฒนาจิตเฉลิมพระเกียรติ วัดผาณิตาราม จังหวัดฉะเชิงเทรา เปิดดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาจิตแก่บุคคลทั่วไป เป็นศูนย์ฝึกอบรมที่มีมาตรฐานในด้านการอบรม เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ ในด้านการบริการข้อมูล การบริการอาคารสถานที่ และการบริการด้านจัดเลี้ยง โดยมีผู้ให้การสนับสนุนเพื่อให้การอบรมเกิดขึ้น โดยไม่มีการเก็บค่าใช้จ่ายกับผู้เข้ารับการอบรมแต่อย่างใด ดำเนินปฏิบัติธรรมในทุกระดับ มีการอบรมพัฒนาจิตเพื่อให้เกิดปัญญาและสันติสุข การอบรมพัฒนาจิตเพื่อให้เกิดปัญญาและสันติสุข หลักสูตรคุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย การวิปัสสนากรรมฐานสำหรับเยาวชน โครงการนานาชาติวิสุทธิสามเณร เป็นโครงการบรรพชาสามเณรเพื่อปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในช่วงปิดภาคเรียนของทุกปี โครงการวัยใส การปฏิบัติตามหลักสติปัญญา 4 สำหรับเยาวชนอายุ 17-24 ปี โครงการปฏิบัติธรรมธรรมดา ปฏิบัติธรรมวันหยุดที่จัดขึ้น ที่ Crystal Design Center เพื่อเป็นแนวทางให้ได้ทำความรู้จักกับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน และเพื่อเป็นการทบทวนสำหรับผู้เคยผ่านการปฏิบัติมาแล้ว โครงการวิสุทธิธรรมเป็นโครงการธรรมะเคลื่อนที่ ส่วนการสาธารณสงเคราะห์ที่สำคัญ คือ การประสานงานกับคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ เอกชนแลประชาชนในพื้นที่ รวมถึงผู้มีจิตศรัทธาทั่วไปในการทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์อย่างต่อเนื่องและหลายด้าน อาทิ มอบปัจจัย เครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่วัดและชาวบ้านที่ประสบอัคคีภัยในพื้นที่ มอบข้าวสารอาหารแห้งเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ประชาชนในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ในสถานการณ์โรคระบาด (COVID-19) อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง มอบปัจจัยเครื่องอุปโภคบริโภคแก่สถานสงเคราะห์ คนพิการและทุพพลภาพบ้านบางปะกง มอบข้าวสารอาหารแห้งเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ประชาชนในเขตอำเภอบ้านโพธิ์ เดือนละ 1 ครั้ง สนับสนุนโครงการ เราทำดีด้วยหัวใจ เนื่องในโอกาส พระราชพิธีบรมราชาภิเษก จัดกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปีและตักบาตรต้อนรับปีใหม่ จัดสร้างอาคารอเนกประสงค์เมรุไร่มลิพิกษเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยญาติธรรมและผู้ศรัทธาทั่วไป มอบเงินสนับสนุนจ้างครูอัตราจ้างให้กับโรงเรียนผาณิตวิทยา ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดฉะเชิงเทรา บริจาคเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม ที่ประเทศ สปป. ลาว สนับสนุนโครงการ "ข้าวกันบาตร เพื่อคนเฝ้าป่า" ใช้นุญต่อบุญ รักษาป่า รักษาแหล่งกำเนิดพระศาสนา รักษาพระธรรม

พระสิริวุฒิเมธี

วัดเหล่าอ้อย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระสิริวุฒิเมธี	ฉายา	กนตาโก
ตำแหน่ง	รองเจ้าคณะจังหวัดสระแก้ว		
โทรศัพท์วัด	037 233 593	โทรศัพท์มือถือ	081 983 9445
E-mail	watloaoi@hotmail.com		
Facebook	วัดเหล่าอ้อย อรัญประเทศ สระแก้ว		

วัดเหล่าอ้อย ตั้งอยู่เลขที่ 144 บ้านเหล่าอ้อย ถนนธนะวิถี หมู่ที่ 5 ตำบลหนองสังข์ อำเภอรัญประเทศ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว สังกัดคณะสงฆ์ มหานิกาย มีเนื้อที่ 29 ไร่ 60 ตารางวา โดยใบอนุญาตชื่อของนางพงา จำปาเทศ เป็นผู้ถวายที่ดิน ปัจจุบันทางวัดซื้อเพิ่มอีก 8 ไร่

เมื่อ พ.ศ. 2476 บ้านหินแร่ (ชื่อเดิมอำเภอรัญประเทศ)ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 7) จึงมีตำบลและหมู่บ้านขึ้นบริเวณนี้จึงถูกนำไปรวมกับ บ้านหนองสังข์ซึ่งเป็นบ้านเก่า ยกบ้านหนองสังข์ให้เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอรัญประเทศ จังหวัดปราจีน ในสมัยนั้นว่า ตำบลหนองสังข์ ชุมชนบ้านบริเวณนี้จึงถูกเรียกว่า “เหล่าอ้อย” ตามศัพท์ทางราชการ

เมื่อวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2522 ที่พัทสงฆ์เหล่าอ้อย ถูกยกขึ้นเป็นวัดจากกรมการศาสนา มหาเถรสมาคม และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ในวันที่ 29 พฤศจิกายนพ.ศ. 2540 เป็นวัดราษฎร์ และมีลำดับเจ้าอาวาสวัดเหล่าอ้อยขึ้นตั้งแต่นั้นมา โดยรูปที่แรก คือ พระครูวุฒิวรรณม (ปา ปาสโก) พ.ศ. 2522 - 2543 และ รูปที่ 2. พระสิริวุฒิเมธี (สมพร กนตาโก ป.ธ. 7) พ.ศ. 2543 – จนถึงปัจจุบัน

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระสิริวุฒิเมธี ท่านดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดสระแก้ว บริหารกิจการคณะสงฆ์ จังหวัด ส่งเสริมและพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์ โดยบูรณาการประสานงานและเชื่อมงาน คณะสงฆ์ ร่วมกับราชการ เอกสาร และประชาชน จัดทำโครงการและกิจกรรมต่างๆ อาทิ จัดทำโครงการ “เด็กดีจิตอาสา” มอบทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ จัดทำโครงการ “สังฆะประชาชนสุข” สงเคราะห์ผู้ประสบความลำบาก ป่วยติดเตียง ทูพพลภาพ จัดทำโครงการ “สังฆะประชานุเคราะห์” สงเคราะห์ชาวบ้านผู้ประสบภัยธรรมชาติ ประสานงาน จัดหาและมอบเตียงพยาบาลให้แก่ผู้ป่วยติดเตียงบ้านเหล่าอ้อย และ รพ.สต.หนองสังข์ มอบ ข้าวสารและอาหารแห้งเยี่ยวยา และสร้างกำลังใจแก่ชาวอรัญที่ได้รับ ความลำบาก และ ขาดแคลน จัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา เนื่องในเทศกาลวันมาฆบูชาอาเซียน สานสัมพันธ์ไมตรี ในมิติพระพุทธศาสนา โดยร่วมกับรองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว รองผู้ว่าราชการ จังหวัดบันเตียเมียนเจย พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน นักเรียน ทั้งชาวไทยและกัมพูชา จัดการบูรณาการทุกภาคส่วนให้ช่วยเหลือประชาชนช่วงการแพร่ระบาดของ โรคไวรัส Covid-19 ด้วยการมอบสิ่งของเครื่องใช้ อาหารและยา โดยร่วมกับเทศบาลเมือง อรัญประเทศพร้อมคณะสงฆ์ ภายใต้การอำนวยความสะดวกของผู้ว่าราชการจังหวัดนายอำเภอ อรัญประเทศ ผู้จัดการการประปาส่วนภูมิภาคสาขาอรัญประเทศ วัดนธรรมจังหวัดสระแก้ว สำนักพุทธจังหวัดสระแก้ว ปลัดเทศบาลเมืองอรัญประเทศ ตำรวจ ผู้มีจิตศรัทธาจากร้านมหา พันธุ์ จัดโครงการสวดมนต์เพื่อความเป็นสิริมงคล เนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ร่วมกันลด ละ เลิกอบายมุขทั้งปวง ซึ่งจะเป็นมงคลแก่ชีวิต ร่วมกับคณะสงฆ์และหน่วยงานราชการระดับ จังหวัด จัดมอบ “ตู้พระทำนุสุข 1 ตำบล 1 ตู้” แก่เจ้าคณะตำบลในเขตปกครองคณะสงฆ์ อำเภออรัญประเทศ เพื่อนำไปจัดตั้งในวัด เพื่อช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ได้แวะหยิบอาหาร หรือสิ่งของจำเป็นในตู้ไปบริโภค โดยร่วมมือกับคณะสงฆ์จังหวัดสระแก้วและผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป

พระมหาบวร ปวธมฺโม วัดบุญนารอบ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระมหาบวร ฉายา ปวธมฺโม
ตำแหน่ง รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช
โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ 083 507 5678
E-mail
Facebook พระมหาบวร ปวธมฺโม เจ้าอาวาสวัดบุญนารอบ

วัดบุญนารอบ ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 214/37 ถนนศรีธรรมโศก ตำบลในเมือง อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2400 เดิมชื่อว่า “วัดป่าขอม” ไม่ปรากฏหลักฐานผู้สร้าง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. 2517 มีพระพุทธรูปโบราณ อายุนับร้อยปี คือ พระพุทธปฏิมาพิมพ์มิ่งมงคล (หลวงพ่อดูด)

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหาบวร ปวรมโม ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดย ร่วมกับคณะสงฆ์ และพุทธบริษัทในเรื่องการสาธารณสงเคราะห์ โดยเฉพาะในเรื่องสุขภาพและสวัสดิการของพระภิกษุสงฆ์ และบุคคลไร้ที่พึ่ง นำหลักการและคุณค่าทางพระพุทธศาสนามาปรับใช้กับวิถีชีวิตประชาชน จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ รวมถึงโรคระบาด COVID-19 ด้วยการตั้งศูนย์พักพิง โรงทาน ตู้อิมบุญคุณพระช่วย และช่วยเหลือถึงจุดเกิดเหตุ ร่วมกับจิตอาสาจากมูลนิธิเพื่อการกุศลต่างๆ จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือสงเคราะห์บรรเทาสาธารณภัย ตามกำลังศรัทธา โดยวัดบุญนารอบ จัดทำโครงการแปลงขยะเป็นทุน ฌาปนสถานปลอดมลพิษ งานศพลดพวงหรีดดอกไม้สด จัดพื้นที่ไม้หน้าศพจากสวนป่าของวัดแทนการจัดดอกไม้สด บิณฑบาตหิ้วปิ่นโตลดถุงพลาสติก โครงการสุขภาพดีวิถีพุทธ (ศูนย์พระคิลานุปัฏฐากจังหวัดนครศรีธรรมราช) การมอบครุภัณฑ์และบูรณาการสุขภาพทางการแพทย์ ให้ความช่วยเหลือผู้พิการผ่านออนไลน์ บุญนารอบแอโรบิค โครงการบ่มเพาะพระคิลานุ ตันแบบให้ความรู้สู่การปฏิบัติ กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์ผู้ยากไร้ โครงการทุนการศึกษาสงเคราะห์วัดบุญนารอบ จัดทำสวนเกษตรเศรษฐกิจพอเพียง ศพอ.วัดบุญนารอบ ,สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรมชุมชน การส่งเสริมประเพณีชาวพุทธ จิตอาสาพัฒนาชุมชน โครงการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร โดย วัดบุญนารอบ และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช และยังสามารถดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ด้านการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย อาทิ โครงการสร้างการรับรู้ด้านหลักประกันสุขภาพ สปสช. ต่อคณะสงฆ์จังหวัดนครศรีธรรมราช ในนามศูนย์พระคิลานุปัฏฐากจังหวัดนครศรีธรรมราช และศูนย์ประสานงาน สปสช.นครศรีธรรมราช การจัดการกิจกรรมทางประเพณี สังคม วัฒนธรรม ผ่านโครงการขับเคลื่อนชุมชนคุณธรรมด้วยพลังบวร ร่วมกับเครือข่าย อสม.ช่วยเหลือผู้ป่วย ประสานความร่วมมือจากบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลเทศบาลนครนครศรีธรรมราช 30,000 เตียง และโรงพยาบาลมหาราชนครศรีธรรมราช พร้อมทั้งได้อนุเคราะห์อุปกรณ์ทางการแพทย์ให้กับคณะสงฆ์ผู้อาวุโส และประชาชน ดำเนินการประสานติดต่อรถ 6 ล้อ สำเพ็งเมืองคอน เพื่อบรรทุกสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามพื้นที่ต่างๆ จัดหาอาชีพให้กับผู้ที่เลิกสุรา หรือผู้ที่ไร้อาชีพได้มีที่พึ่ง ผ่านคณะพุทธบริษัทวัดบุญนารอบร่วมกับ ผู้มีจิตศรัทธาที่ติดตามผ่าน Facebook จัดให้มีกิจกรรมประกันชีวิตสำหรับบุคลากรของศูนย์พระคิลานุปัฏฐากฝ่ายฆราวาส อาทิ ผู้ดูแล และผู้ขับรถพยาบาล เป็นต้น

พระมหาชัยศิลป์ ชยโชติ วัดดอนทรายแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระมหาชัยศิลป์	ฉายา	ชยโชติ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบลวังไผ่		
โทรศัพท์วัด	077 650 327	โทรศัพท์มือถือ	081 797 4138
E-mail	Chumporn2524@gmail.com		
Facebook	พระมหาชัยศิลป์ ชยโชติ แสงสว่าง		

วัดดอนทรายแก้ว ตั้งอยู่เลขที่ 16 หมู่ที่ 5 ตำบลนาทุ่ง อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2480 โดยพระปลัดบุญชวน เขมาภิรโต (พระเดชพระคุณ พระราชาญาณกวี อดีตเจ้าคณะจังหวัดชุมพร) เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา พ.ศ. 2512 เป็นวัดในชุมชนบ้านดอนทรายแก้ว จึงตั้งชื่อตามลักษณะของพื้นที่ สิ่งที่สำคัญของวัด โดยดำริของพระเดชพระคุณพระราชาญาณกวี 1 ใน 3 สหายธรรมของพระธรรมโกศาจารย์ (หลวงพ่อพุทธทาส) พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันท์ภิกขุ) ให้มีการสร้างสวนป่าชุมชนเพื่อการปฏิบัติธรรม โดยมีลำดับเจ้าอาวาส ดังนี้

1. พระปลัดบุญชวน เขมาภิรโต (พระราชาญาณกวี อดีตเจ้าคณะจังหวัดชุมพร)
2. พระครูธรรมรัตน์นาภรณ์ อดีตเจ้าคณะตำบลนาทุ่ง
3. พระอธิการศราวุฒิ สราวุฑุโธม
4. พระวินัย สุขคเวสโก
5. พระมหาชัยศิลป์ ชยโชติ ป.ธ.9 ศษ.ม. เจ้าคณะตำบลวังไผ่

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระมหาชัยศิลป์ ขยไชยติ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยการศึกษาศาสตร์ เพื่อการพัฒนาชุมชน ได้ใช้ความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนามาพัฒนาบุคคล ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่วัดและชุมชน พัฒนาวัดจากวัดร้างให้เป็นวัดรุ่งเรือง อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางแก่พระภิกษุสามเณรในวัด และพุทธศาสนิกชนนอกวัด แสดงธรรมโปรดญาติโยมให้ตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดี ส่งเสริมกิจกรรมงานสาธารณสงเคราะห์ทุกด้าน ตลอดระยะเวลา 15 ปี ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่หน่วยงาน องค์กรขอความอนุเคราะห์ ด้วยดีเสมอมา และได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ กิจกรรมช่วยด้วยใจ ไปด้วยเมตตา ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย จัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์ของวัดช่วยเหลือเบื้องต้น รายละ 1,000 บาท มูลนิธิพระราชญาณกวี พระครูธรรมรัตนาภรณ์ โครงการธนาคารไปไม้ จัดเก็บ ไม้เผา โครงการบวชป้ารักษ์ธรรมชาติ เฉลิมพระเกียรติฯ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โครงการแจกต้นกล้า 5,690 ต้น เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (5690 กล้าเพื่อราชาของแผ่นดิน) โครงการอนุรักษ์ควายไทย ไร่ชีวิตโคกระบือ ถวายเป็นพระราชกุศล โครงการสร้างบ้านพักอาศัยแก่ผู้ประสบสาธารณภัย สร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลนาทุ่ง ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลนาทุ่ง ส่งเสริมสนับสนุน พระภิกษุสามเณรในวัดเข้ารับการอบรมพระคิลานุปัฏฐาก สนับสนุนกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลท่ายาง, ปากน้ำชุมพร ส่งเสริมวัดปลอดการพนัน และยาเสพติดภายในวัด ร่วมกับ สสส. ทอดผ้าป่าซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์และซ่อมแซมห้องพักรักษาผู้ป่วยพิเศษ โรงพยาบาลชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและผู้ป่วยระยะสุดท้าย กิจกรรมส่งเสริมให้กำลังใจเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ (7 วันอันตราย) และช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 โครงการไร่ชีวิตโคกระบือ สร้างศูนย์อนุรักษ์ควายไทย ส่งเสริมกิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ตามศาสตร์พระราชา เศรษฐกิจพอเพียง โครงการลานธรรม ลานวิถีไทย ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม โครงการบวร ออนทัวร์ ท่องเที่ยวชุมชน ร่วมกับกระทรวงวัฒนธรรม โครงการเข้าวัดพัฒนา ร่วมกับสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดชุมพร กิจกรรมพุทธจิตอาสาวัดดอนทรายแก้ว

พระครูวิสุทธีวฑฺฒินฺคณ วัดเขาแก้ว อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูวิสุทธีวฑฺฒินฺคณ	ฉายา	ญาณวฑฺฒโธ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอกาญจนดิษฐ์		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 081 797 4847		
E-mail	Facebook		

วัดเขาแก้ว ตั้งอยู่เลขที่ 22 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งกง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกาศตั้งวัดเมื่อ พ.ศ.2378 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ.2425 วัดเขาแก้ว เดิมชื่อ วัดรัตนคีรี แต่ชาวบ้านทั่วไปนิยมเรียกวัดเขาแก้ว เป็นวัดโบราณ ตามหลักฐานโบราณคดี น่าจะมีมาแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา วัดนี้ได้รับการฟื้นฟูให้เจริญรุ่งเรืองขึ้นอีกในปลายสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ วัดนี้เคยเป็นแหล่งศึกษาวิชาตำรายาพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของอำเภอกาญจนดิษฐ์ และใกล้ๆกับวัดมีแหล่งน้ำสำคัญคือ น้ำเขาแก้ว หรือห้วยแก้ว ในสมัยโบราณถือเป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ประกอบพิธีบรมราชาภิเษก

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูวิสุทธิวิมุตติคุณ ท่านได้ดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์ในระดับชุมชนและขยายงานสู่การบูรณาการในระดับประเทศ มีการส่งเสริมงานสาธารณสงเคราะห์ร่วมกับคณะสงฆ์และหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชน และชุมชน จนสามารถขับเคลื่อนการปฏิบัติให้แผ่ขยายในวงกว้าง และได้รับมอบหมายจากคณะสงฆ์ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีให้เป็นผู้แทนในนามคณะสงฆ์จังหวัดสุราษฎร์ธานีปฏิบัติศาสนกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี และมอบเครื่องอุปโภคบริโภค ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในภาคเหนือใต้ อีสาน กลาง ช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ข้าวสาร อาหารแห้ง ดำเนินการบูรณาการเป็นศูนย์รวมรับบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยพิบัติต่างๆ โดยวัดเขาแก้ว ร่วมกับ ทีมคาราวานน้ำใจพระสงฆ์ใต้ โดยมีพระครูวิสุทธิวิมุตติคุณ เป็นประธานในการจัดตั้งทีมคาราวานธารน้ำใจพระสงฆ์ใต้ โดยดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ มากมาย อาทิ โครงการวัดประชารัฐสร้างสุข พ.ศ. 2561-2565 กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยเชื้อโรคโควิด 19 คณะสงฆ์อำเภอกาญจนดิษฐ์ และประชาชนในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี กิจกรรมพุทธอาสาดูแลศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้สูงอายุและผู้พิการ พระสงฆ์อาพาธ จัดตั้งกลุ่มคาราวานธารน้ำใจพระสงฆ์ใต้ ปี 2556 ถึงปัจจุบัน คาราวานธารน้ำใจพระสงฆ์ใต้ จัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติบนยอดดอยในพื้นที่ภาคเหนือ – ใต้ มอบสิ่งของต่างๆ แก่เยาวชนและชนเผ่าต่างๆ บนยอดดอย เช่น อุปกรณ์การเรียน ชุดนักเรียน และเวชภัณฑ์ เป็นต้น โครงการแบ่งปันสุขบ้านเพื่อผู้พิการ เป็นโครงการสนับสนุนช่วยเหลือ นำจิตอาสาร่วมสร้างบ้าน ห้องน้ำสุขา แล้วมอบสิ่งของต่างๆ มอบผู้พิการ โครงการปันน้ำใจสู่สานสัมพันธ์โรงเรียนสันติวิทย์ (ปอเนาะ) 3 จังหวัดชายแดนใต้ เปิดวัดเป็นศูนย์รับบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย และอุทกภัยในภาคต่างๆ ในนามคณะสงฆ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี โครงการทานน้ำใจซบน้ำตา หลังน้ำลด เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภัยน้ำท่วม โดยทีมคาราวานธารน้ำใจพระสงฆ์ใต้

พระกฤษดา ขนติกโร วัดห้วยยอด อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระกฤษดา	ฉายา ขนติกโร
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดห้วยยอด	
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 092 487 9227	
E-mail	Kitsada8stylist@gmail.com	
Facebook	วัดห้วยยอด อ.ห้วยยอด จ.ตรัง	

พระกฤษดา ขนติกโร สังฆะแห่งการเยียวยา

วัดห้วยยอด ตั้งอยู่ที่ 47 หมู่ที่ 2 ถนนเพชรเกษม ตำบลห้วยยอด อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 9 ตุลาคม พ.ศ. 2473 สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2448 โดยหลวงนครกิจบำรุง นายอำเภอเขาขาว ในสมัยนั้น ได้ชักชวนราษฎรจัดตั้งวัดขึ้นริมคลองห้วยยอด ตามคำสั่งของพระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี เรียกว่าวัดนครราษฎรสัตธาทำ ชาวบ้านเรียกว่าวัดใหม่ ภายหลังเสนาสนะชำรุดทรุดโทรมพระยาสุรินทร เทศาภิบาลผู้สำเร็จราชการมณฑลภูเก็ต จึงให้อำเภอบุรณวัดและเปลี่ยนชื่อเป็น วัดห้วยยอด เป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง ปี พ.ศ. 2515 ภายในศาลาการเปรียญ มีหลวงพ่อดังเป็นผู้มีสัจจะพูดอะไรเป็นจริง มีน้ำใจช่วยเหลือสงเคราะห์คนยากไร้ เป็นที่เคารพบูชาของประชาชนทั่วไป ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2473 มีพระนุ่น เป็นเจ้าอาวาสรูปแรก

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระกฤษดา ขนติกโร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญกับการเยียวยาผู้ป่วย ในนามสังฆะแห่งการเยียวยาผู้ป่วยวิถีพุทธ ดำเนินโครงการและกิจกรรมต่างๆ อาทิ โครงการสังฆะกับงานเยียวยาผู้ป่วยระยะท้าย ร่วมกับโรงพยาบาลห้วยยอด ดำเนินงานร่วมกับฝ่ายงานดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายแบบประคับประคอง (ตีกอโรคยาศาล) โรงพยาบาลห้วยยอด ในการร่วมดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย ในมิติทางด้านจิตวิญญาณ (กล่าวโดยรวมคือการดูแลจิตใจผู้ป่วยในช่วงสุดท้ายเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ป่วยและญาติผู้ป่วยเมื่อความตายมาถึง โดยใช้หลักธรรมในพระไตรปิฎกในการสร้างกระบวนการเยียวยา) โครงการถุงชายผ้าเหลือง เพื่อเพื่อนผู้ป่วยระยะสุดท้าย,ผู้ป่วยติดเตียง,ผู้ยากไร้,และผู้ประสพภัยพิบัติ ช่วยเหลือสนับสนุนเครื่องใช้จำเป็นและเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับครอบครัวผู้ป่วย ซึ่งจัดให้มีการแจกจ่ายทุกเดือนทางกิจกรรมการลงพื้นที่เยี่ยมชุมชน (ถุงชายผ้าเหลืองเติมใจผู้ป่วย) และยังสามารถจัดกิจกรรมข้าวกันบาตรเติมใจผู้ป่วย เป็นกิจกรรมที่คณะสงฆ์วัดห้วยยอดร่วมกัน ในการนำส่งอาหารที่เหลือจากการฉัน นำบางส่วนนำส่งโรงพยาบาลห้วยยอด เพื่อสนับสนุนครอบครัวผู้ป่วย จัดเป็นการส่งกำลังใจและลดค่าใช้จ่ายของครอบครัวผู้ป่วย โครงการจัดตั้งศูนย์ให้ยืมและรับบริจาคอุปกรณ์การแพทย์ชุมชนกรุณาห้วยยอดโมเดล จัดเป็นสถานที่รับบริจาคอุปกรณ์การแพทย์สำหรับผู้ป่วย เพื่อนำมาสนับสนุนให้กับครอบครัวผู้ป่วยที่ยากไร้ไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์การแพทย์ได้เองในกรณีที่ผู้ป่วยระยะสุดท้าย หรือกรณีที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง อุปกรณ์การแพทย์ที่มีให้บริการภายในศูนย์ อาทิเช่น เครื่องผลิตออกซิเจน ถังออกซิเจน เตียงสำหรับผู้ป่วยที่นอนลมสำหรับป้องกันแผลกดทับ ไม้เท้าช่วยเดิน เครื่องดูดเสมหะ รถเข็นสำหรับผู้พิการ และอื่นๆ ได้จัดให้มีกิจกรรมตักบาตรยาและอาหารทางการแพทย์สำหรับสนับสนุนผู้ป่วยระยะสุดท้ายและผู้ป่วยติดเตียง โดยจัดกิจกรรมทุก 6 เดือน เพื่อระดมความช่วยเหลือจากชุมชนสู่ชุมชน การออกเดินบิณฑบาตในตลาดห้วยยอด รับของบิณฑบาตรเป็น อาหารทางการแพทย์สำหรับผู้ป่วยติดเตียง,แพมเพิม,แผนรองซบอานามัย,ชุดยาสามัญประจำบ้านรวมถึงอุปกรณ์การแพทย์และอื่นๆ โครงการเยี่ยมผู้ป่วยและผู้สูงอายุในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม (เดินรู้สู้วิถีแห่งการเยียวยา 8 วัน กับ 8 ชุมชนกรุณา) เป็นกิจกรรมประจำปีของทางชมรม จัดขึ้นเป็นปีที่ 4 บูรณาการด้านความร่วมมือในทุกภาคส่วนของชุมชน ในการลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง,ผู้สูงอายุติดบ้าน,และเป็นการเยี่ยมชุมชน โดยได้รับความร่วมมือจาก โรงพยาบาลห้วยยอด กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลห้วยยอด สาธารณสุขอำเภอห้วยยอด โรงเรียนในเขตพื้นที่ชุมชนกรุณา 5 โรงเรียน รพ.สต. เจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อสม. สภาเด็กและเยาวชนเทศบาลตำบลห้วยยอด พร้อมด้วยเหล่าจิตอาสาชุมชน ร่วมขับเคลื่อนกระบวนการเยียวยาชุมชน ด้วยการลงพื้นที่พบปะพูดคุยและเยี่ยมไข้ โครงการสังฆะกับงานเยียวยาพระภิกษุอาพาธ ดูแลคุณภาพชีวิตของพระภิกษุอาพาธสนับสนุนปัจจัย 4 แก่พระภิกษุ พร้อมด้วย การเตรียมอาคารพักรับรองพระภิกษุอาพาธในอนาคต (โครงการก่อสร้างอาคารพักฟื้นพระภิกษุอาพาธ “สังฆะศาลา” วัดห้วยยอด จ.ตรัง)

พระเทพวชิรากร

วัดมหาธาตุวชิรมงคล อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระเทพวชิรากร	ฉายา	ปุรินทโก
ตำแหน่ง	ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค 17		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 083 524 0855		
E-mail	yanapon1987@Gmail.com		
Facebook	วัดมหาธาตุวชิรมงคล บางโทอง		

วัดมหาธาตุวชิรมงคล เดิมชื่อวัดบางโทอง ตั้งอยู่บ้านบางโทอง หมู่ที่ 3 ตำบลนาเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ที่ตั้งวัดมีเนื้อที่ 117 ไร่ 2 งาน 31 ตารางวา ตามโฉนดเลขที่ 10356 และโฉนดเลขที่ 15063

อาณาเขตของวัดติดต่อดินอื่น ดังนี้

ทิศเหนือ	จดที่ดินของเอกชน
ทิศใต้	จดทางสาธารณะ
ทิศตะวันออก	จดลำห้วยบางโทอง
ทิศตะวันตก	จดที่ดินเอกชน

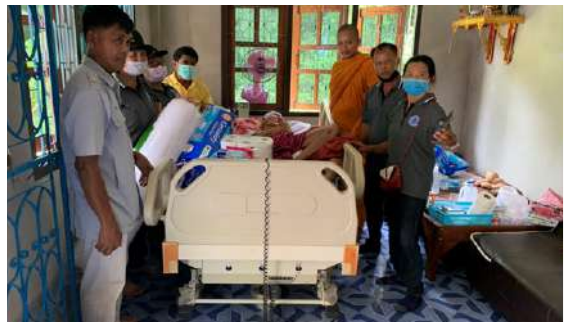
พื้นที่ตั้งวัดเป็นพื้นที่ราบ สภาพแวดล้อมเป็นสวนยางพารา และสวนปาล์มน้ำมัน

วัดมหาธาตุวชิรมงคลสร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. 2483 ในที่ดินบริจาคของนายเปล้า ทองศิริ นายมัน พง์กิจ และนายน่วม คำพันธ์ โดยพระครูพลธรรมนิเทศร่วมกันพุทธบริษัทช่วยกันสร้างขึ้นมา และได้พัฒนาต่อเนื่องมาจนมีฐานะเป็นวัดที่มั่นคง และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2496

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระเทพวชิรากร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ให้ความดูแลช่วยเหลือ พุทธศาสนิกชน พัฒนาสังคมยามเกิดปัญหาภัยธรรมชาติ อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย โรคระบาด และปัญหาสังคมชาติที่พึง มีโครงการช่วยเหลือที่เป็นที่ประจักษ์ เช่น บริจาคเงินสมทบทุนซื้อ เครื่องฟอกไตร่วมกับคณะสงฆ์โดยมอบถวายผ่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ บริจาค เงินสมทบทุนทอดผ้าป่าโครงการการกองทุนเล่าเรียนหลวงมอบถวายผ่านสมเด็จพระพุทธชิน วงศ์ จัดตั้งศูนย์ประสานงานและช่วยเหลือบริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วม บริจาคเงินสมทบสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลนาเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ บริจาคเงินสมทบทุนปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน โรงเรียนวัดบางโหลง ตำบลนาเหนือ อำเภอ อ่าวลึก จังหวัดกระบี่ บริจาคเงินเพื่อดำเนินการจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาล ปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจาก การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา COVID-19 ดำเนินการจัดซื้อถังยุงชีมมอบผู้ได้รับผลกระทบจาก การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา COVID-19 จัดตั้งศูนย์ดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยติดเชื้อ ผู้ป่วยเรื้อรัง และผู้สูงอายุ มอบอุปกรณ์ทางการแพทย์ เครื่องยุงชีม และดูแลช่วยเหลือความเป็นอยู่ บริจาค เงินและสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วมจังหวัดนครศรีธรรมราช บริจาคเงินดำเนินการ ก่อสร้างกุฏิเจ้าอาวาสวัดนิโครธาราม อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา บริจาคดำเนินการค่า สร้างกุฏิเจ้าอาวาส โรงครัวหอนัน วัดเขาต่อ ตำบลเขาต่อ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ บริจาคเงินสมทบทุนการก่อสร้างอุโบสถวัดคลองท่อม ตำบลคลองท่อมใต้ จังหวัดกระบี่ บริจาค เงินเททองหล่อประประธานอุโบสถวัดคลองท่อม ตำบลคลองท่อมใต้ อำเภอคลองท่อม จังหวัด กระบี่ สมทบทุนดำเนินการก่อสร้างอุโบสถวัดพุดเตย ตำบลเพขลา อำเภอคลองท่อม จังหวัด กระบี่ สมทบทุนการก่อสร้างอุโบสถวัดเขาต่อ ตำบลเขาต่อ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่

พระภาวนาธรรมาภิราม วัดสามัคคีธรรม อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระภาวนาธรรมาภิราม	ฉายา	กิตติญาโณ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอเมืองพังงา		
โทรศัพท์วัด	076 491 613	โทรศัพท์มือถือ	081 892 0201
E-mail	kittian32@yahoo.com	Facebook	

วัดสามัคคีธรรม เลขที่ 297 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่นางขาว อำเภอกระบุรี จังหวัดพังงา เป็นวัดราษฎร์ มีชื่อเรียกตามท้องถิ่นว่า “**วัดป่าसान**” เนื่องจากบริเวณที่ตั้งวัดอยู่ในปัจจุบันแต่เดิมเป็นป่าทึบ มีไม้ยืนต้นเนื้อแข็งชนิดหนึ่ง เรียกว่า “**ต้นसान**” อยู่เป็นจำนวนมาก ได้มีพระภิกษุมหาอาศัยพำนักเป็นครั้งแรกตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 จนถึงปี พ.ศ. 2515 เริ่มจัดสร้างเป็นที่พักสงฆ์ ได้รับการอนุญาตให้สร้างวัด เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม พ.ศ. 2519 ได้รับประกาศตั้งวัดในพระพุทธศาสนา ให้นามชื่อว่า “**วัดสามัคคีธรรม**” เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2520 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2521 ผูกพัทธสีมาฝังลูกนิมิตอุโบสถ เมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2547

วัดสามัคคีธรรม ตั้งอยู่ในศูนย์กลางของชุมชน มีเส้นทางสัญจรสู่วัดได้สะดวกหลายทาง จึงเป็นศูนย์กลางกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนตลอดมา ประชากรในอำเภอกระบุรีมีความหลากหลายในด้านศาสนา (พุทธ และ อิสลาม) รวมทั้งถิ่นกำเนิด ส่งผลให้เกิดการผสมผสานของวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์พิเศษเป็นของตนเอง

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระภิกษุธรรมมาภิราม ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ และการพัฒนาชุมชนผ่านโครงการกิจกรรมต่างๆ ดำเนินการร่วมกับชุมชนและภาคีพันธมิตร เพื่ออำนวยความสะดวกสุขแก่กุลแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการสงเคราะห์ประชาชน ด้วยการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ “จิตวิญญาณ” – “ภูมิปัญญา” – “ศักยภาพ” ของชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนจนประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีพิบัติภัยสึนามิ เมื่อปี พ.ศ. 2547 ส่งผลให้วัดสามัคคีธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการให้การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่วันแรกที่เกิดภัยพิบัติสืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน กระบวนการช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยที่วัดสามัคคีธรรมดำเนินการประสบผลสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับ ได้รับความเชื่อถือจากหน่วยงาน องค์กร ทั้งในและต่างประเทศ เกิดกระบวนการเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ สามารถยกระดับต่อยอดเป็นศูนย์การเรียนรู้ ศูนย์ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนและผู้ด้อยโอกาส อาทิ ศูนย์ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัย ณ วัดสามัคคีธรรม ปี พ.ศ. 2547 จากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะวิกฤต เช่น อาหาร ที่พัก บัณฑิตเครื่องยังชีพ การจัดการศพ การส่งกลับภูมิลำเนา เป็นต้น โครงการสร้างบ้านพักชั่วคราวพร้อมระบบสาธารณูปโภค สำหรับผู้ประสบภัยที่พักอาศัยอยู่ในวัดสามัคคีธรรมจากเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ ศูนย์ฝึกวิชาชีพต่อเรือประมงพื้นบ้านสำหรับผู้ประสบภัย ดำเนินการฝึกวิชาชีพต่อเรือประมง พร้อมมอบเรือประมงและเครื่องยนต์ใหม่ให้กับผู้ประสบภัย สนับสนุนเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพใหม่แก่ครอบครัวผู้ประสบภัย จัดตั้งกองทุน “วัดสามัคคีธรรม เพื่อการพัฒนาอาชีพ” สำหรับใช้ในกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาอาชีพ รวมทั้งสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์การประกอบอาชีพ จัดกระบวนการฟื้นฟูชุมชนและพัฒนาชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเอง จัดตั้งกองทุนเพื่อให้การช่วยเหลือด้านการพัฒนาอาชีพแก่ผู้ประสบภัย ชื่อบัญชี “กองทุนสามัคคีธรรม เพื่อการพัฒนาอาชีพ” สนับสนุนอุปกรณ์ประมงสำหรับผู้ประสบภัย จัดทำโครงการสร้างบ้านพักถาวร “บ้านเทพประทาน” สำหรับผู้ประสบภัย 32 ครอบครัว ในปี พ.ศ. 2548 – 2549 โครงการสร้างบ้านพักถาวร “บ้านเทพรัตน” สำหรับผู้ประสบภัย 42 ครอบครัว ในปี พ.ศ. 2549 – 2550 โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในระหว่างเตรียมความพร้อมก่อนกลับภูมิลำเนาหรือ ชุมชนใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. 2547 – 2549 ด้วยการช่วยเหลือด้านปัจจัยยังชีพพื้นฐานที่จำเป็น สร้างศูนย์เตรียมความพร้อมกรณีภัยพิบัติชุมชน และศูนย์ให้บริการช่วยเหลือผู้ประสบภัยรวมทั้งผู้ด้อยโอกาส จัดตั้งกองทุนออมทรัพย์ให้กับชุมชนผู้ประสบภัยที่อยู่ภายใต้การช่วย

เหลือดูแลของวัดและจัดให้มีการออมทรัพย์สะสมเพิ่มเติมเป็นประจำเดือน พร้อมปล่อยกู้ และจัดระบบสวัสดิการจากผลกำไรของกองทุน จัดตั้งกองทุนเพื่อให้การช่วยเหลือด้านปัจจัยเครื่องยังชีพแก่ผู้ประสบภัย ชื่อบัญชี “กองทุนสามัคคีธรรมนำสังคม” โครงการก่อสร้างทำเทียบเรือประมงให้ชุมชน “บ้านเพชรรัตน์” โครงการ “พระเยี่ยมโยม” ออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วย และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างศักยภาพผู้ดูแลคนพิการ (Care Giver) จังหวัดพังงา โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน อำเภอกระบือ จังหวัดพังงา ให้บริการตรวจสุขภาพแก่ประชาชนในงานประเพณีและวันสำคัญต่างๆ ที่มีคนจำนวนมากเข้าไปใช้บริการที่วัด เปิดวัดเป็นศูนย์ประสานงาน ที่ปรึกษา และให้การสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ สถาน ที่ และวัสดุอุปกรณ์ แก่หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกลุ่มองค์กรภาคประชาชน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านต่างๆ ศูนย์ประสานงานโครงการกิจกรรมพิเศษให้การสงเคราะห์แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงาน องค์กร มูลนิธิ ทั้งในและต่างประเทศ โดยมีวัดสามัคคีธรรมเป็นศูนย์กลาง โครงการสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก วัดสามัคคีธรรมได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอกระบือ จังหวัดพังงา ที่ขาดแคลนงบประมาณสำหรับพัฒนาโรงเรียน เช่น โรงเรียนบ้านคุระ โรงเรียนบ้านทับช้าง โรงเรียนโชคอำนวย เป็นต้น โดยให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณสำหรับพัฒนาโรงเรียน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น จัดสร้างห้องสมุดเด็กวัดสามัคคีธรรม เปิดให้บริการห้องสมุดและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านต่างๆ สำหรับเด็กและประชาชนทั่วไป พร้อมทั้งจัดห้องสมุดเคลื่อนที่ออกไปให้บริการแก่ชุมชนเป็นประจำทุกสัปดาห์ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน เปิดศูนย์ฝึกวิชาชีพวัดสามัคคีธรรมร่วมกับหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา มูลนิธิ และผู้สนับสนุนงบประมาณทั้งจากในประเทศและจากต่างประเทศ จัดฝึกอบรมพัฒนาวิชาชีพพระยะสั้นแก่ประชาชนที่สนใจตลอดปี ในหลายสาขาวิชาชีพ สร้างลานกีฬาเอนกประสงค์ สนามเด็กเล่น และสถานที่พักผ่อนภายในวัด สำหรับให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้งบริการให้ยืมอุปกรณ์กีฬา และ ออกกำลังกาย

พระครูปลัดยอดโดม สิริปณฺโญ วัดไทรงาม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูปลัดยอดโดม	ฉายา	สิริปณฺโญ
ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบลเขารูปช้าง		
โทรศัพท์วัด	โทรศัพท์มือถือ 085 058 9577		
E-mail	naidome@hotmail.com		
Facebook	ยอดโดม สิริปณฺโญ (พระครูปลัดยอดโดม สิริปณฺโญ)		

วัดไทรงาม ตั้งอยู่เลขที่ 69 ถนนไทรงาม ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย เป็นวัดโบราณในเขตพื้นที่เมืองเก่าสงขลา สร้างวัดเมื่อพุทธศักราช 2320 สมัยหลวงสุวรรณคีรีสมบัติ (เหยียง แซ่เฮา) เป็นเจ้าเมืองสงขลาฝั่งแหลมสน ตรงกับท้ายรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แห่งกรุงธนบุรี ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2526 เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 10 เมตร ยาว 23 เมตร ที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 7 ไร่ 89 ตารางวา มีอดีตเจ้าอาวาส 8 รูป

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูปลัดยอดโตม สิริปญโญ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยการประสานความร่วมมือภาคีเครือข่าย คณะสงฆ์ ราชการ เอกชน จิตอาสา และประชาชน ดำเนินโครงการ และกิจกรรมต่างๆ อาทิ จัดโครงการ “ยุวพุทธทายาทวัดไทรงาม” เพื่อให้เยาวชนที่ยากจนรอบวัดและในเขตเทศบาลนครสงขลา ที่มีความเสี่ยงต่อการชักจูงไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดมาร่วมทำกิจกรรมเข้าวัดสวดมนต์ฟังเทศน์ตลอดพรรษา 3 เดือน โดยจัดพระธรรมเทศนาพิเศษพิเศษในช่วงเข้าพรรษาเพื่อจัดหาทุนการศึกษามอบให้เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการครบกำหนด ร่วมกับผู้นำชุมชนและจิตอาสา จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค ลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้ ในเทศกาลต่างๆ ตลอดทั้งปี เพื่อเยี่ยมวยาจิตใจ และเป็นขวัญกำลังใจแก่ประชาชน ดำเนินการผสานกลุ่มจิตอาสาต่างๆ ลงพื้นที่ทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อพระพุทธศาสนา และเพื่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนอยู่เป็นประจำ จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่สถานศึกษา หน่วยงานราชการอยู่เสมอ ให้ความอนุเคราะห์อุปถัมภ์การทำกิจกรรมของกลุ่ม อสม. อำเภอเมืองสงขลา ซึ่งมาทำกิจกรรม และสนับสนุนจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับลงพื้นที่ เปิดวัดเป็นศูนย์รับผสานความช่วยเหลือแก่ประชาชนในภาวะเกิดสถานการณ์ต่างๆ จัดตั้งศูนย์รับบริจาคสิ่งของและกองอำนวยการบรรเทาสาธารณภัย ในภาวะวิกฤตต่างๆ ร่วมกับเหล่ากาชาดจังหวัดสงขลา, เทศบาลนครสงขลา จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือวัดและชาวบ้านในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ดำเนินการช่วยเหลือประชาชน ผ่านตู้ปันสุข, ตู้ปันธรรม และตู้ปันรักษ์ (รักษา) รวมถึงศูนย์ช่วยเหลืออื่นที่กระจายเป็นกลุ่มย่อยช่วยเหลือประชาชนอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ อีกทั้งได้ร่วมมือกับคณะแพทย์-พยาบาลจิตอาสา ลงพื้นที่ชุมชน เพื่อเยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง และให้กำลังใจประชาชน โดยนำข้าวสารและไข่ไก่ลงไปแจกจ่ายช่วยเหลืออยู่เสมอทุกอาทิตย์ และการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน คือ เปิดวัดให้เป็นศูนย์ช่วยเหลือวัดและชาวบ้าน ได้เข้ามาขอความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือหรือผสานงานขอความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

พระครูศาสนกิจจาทร วัดลานชะ อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระครูศาสนกิจจาทร ฉายา โชติปาโล

ตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลพนมวังค์

โทรศัพท์วัด 074 631 231

โทรศัพท์มือถือ 081 958 9690

E-mail Lakadon_101@hotmail.com Facebook พระครู ศาสนกิจจาทร

วัดลานชะ ตั้งอยู่เลขที่ 3 หมู่ที่ 1 ตำบลนาขยาด อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง สร้างเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2267 ตรงกับ สมัยอยุธยาตอนปลาย ผู้นำในการจัดตั้งคือพ่อหลวงทองมาก เป็นผู้นำสร้างวัดขึ้นมา พื้นที่ตอนแรกไม่กว้างเหมือนปัจจุบัน มีกุฏิเสนาสนะเพียง 2-3 หลังเท่านั้น ต่อมาได้มีการพัฒนาจากเจ้าอาวาสพระภิกษุในวัดและประชาชนในเขตบริการด้วยดีตลอดมา

เนื่องจากวัดลานชะเป็นวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางชุมชน ของตำบลนาขยาด จึงมีพระพุทธรูปศานิกชนร่วมในวันสำคัญทางศาสนาของวัด อาทิเช่น วันสงกรานต์ วันขึ้นปีใหม่ วันสารทจะมีผู้คนเข้ามาทำบุญตักบาตรและร่วมกิจกรรมของวัดครั้งละไม่ต่ำกว่า 1,000 คน กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ที่จัดเป็นประจำทุกปี ได้แก่ ทำบุญตักบาตรวันปีใหม่ วันสงกรานต์ ทำบุญวันสารท การเวียนเทียนในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระพระครูศาสนกิจจาทร ท่านมีแรงบันดาลใจจากหลวงปู่ชอบ อดีตเจ้าอาวาสวัดลานชะชะ ผู้เป็นต้นแบบที่สำคัญที่ทำให้เกิดการรวมศูนย์จิตใจของคนในพื้นที่และสร้างศรัทธาจากญาติโยมที่มาทำบุญที่วัด จึงได้ดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์และการเผยแผ่พระพุทธศาสนามากมาย อาทิ จัดรายการและจัดสถานีธรรมะผ่านสถานีวิทยุพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีกลุ่มจิตอาสาช่วยงานวัดพัฒนาชุมชน จัดกิจกรรมโครงการอบรมเยาวชนค่ายคุณธรรมเป็นประจำ โครงการเปิดวัดวันอาทิตย์ เปิดคลินิกสมุนไพรและแพทย์แผนไทยสำหรับครอบครัว โดยใช้พื้นที่วัดเปิดบริการนวด อบตัว รักษาโรค จัดตั้ง “ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช” ขึ้น เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและให้เป็นแหล่งรวบรวมมรดกภูมิปัญญาท้องถิ่น ฝึกสอนเยาวชนรามโนราห์ จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในวัด เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง มอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัย มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีประพฤติดีแต่ยากจน และช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

พระครูโสภณปัญญาสาร วัดนิคมพัฒนาราม อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูโสภณปัญญาสาร	ฉายา	ปญญาจุโร
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอมะนัง		
โทรศัพท์วัด	087 394 4894	โทรศัพท์มือถือ	087 268 1697
E-mail		Facebook	

วัดนิคมพัฒนาราม เป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศตั้งเป็นวัดเมื่อ พ.ศ. 2528 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ. 2536 เป็นวัดจัดอุทยานทางการศึกษา เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม กระทำกิจกรรม และพิธีทางศาสนา อาทิ การฝึกอบรมเยาวชน มีพระวิหารรัตนชาติ ที่สร้างด้วยจิตศรัทธาทั้งหลังที่มีความงดงาม

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูโสภณปัญญาสาร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ช่วยเหลือพัฒนาสังคม ยามเกิดปัญหาภัยธรรมชาติ อุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย โรคระบาด และปัญหาสังคมชาติที่พึง ดังที่การสาธารณสงเคราะห์เป็น 1 ในโครงการหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต) ปฏิบัติงานในฐานะประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์โดยร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดสตูล สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ มอบถุงยังชีพเบื้องต้นและให้ธรรมะ เยี่ยมผู้ป่วยในโรงพยาบาล เยี่ยมมานิ (ซาไก) เยี่ยมสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้สูงอายุ ตรวจเยี่ยมวัดและที่พักสงฆ์ โดยจัดทำโครงการงานสาธารณสงเคราะห์ในภาวะปกติ โครงการที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชน รวมถึงวัด ผู้ยากไร้ และหน่วยบรรเทาสาธารณภัยในภาวะปกติ อาทิ โครงการจัดตั้งหน่วยบรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทุกกรณีจัดตั้งหน่วยช่วยเหลือผู้ประสบภัยโรคระบาดโควิด-19 ทั้งในและนอกพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นอุทกภัย อัคคีภัย โรคระบาด ร่วมกับภาคีเครือข่าย คือส่วนราชการ ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านในชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์ดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง จัดกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาวัด ประชา รัฐ สร้างสุข Big Cleaning Day กิจกรรมปลูกป่า บวชป่า เถลิงพระเกียรติ โครงการคลังอาหารเพื่อชุมชน โครงการคลังต้นไม้เพื่อชุมชน โครงการเจริญพระพุทธรูปสัมฤทธิ์และมอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้ เถลิงพระเกียรติฯ เพื่อความปรองดองสมานฉันท์ของคณะสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้า โดยหมุนเวียน ไปแต่ละวัดทุกเดือน สวดมนต์เถลิงพระเกียรติฯ ในโรงเรียน สวดมนต์เถลิงพระเกียรติฯ ตามวัดต่างๆ โครงการจังหวัดเคลื่อนที่จังหวัดสตูล ในนามของศูนย์สุขภาวะการเรียนรู้และสาธารณสงเคราะห์เพื่อสังคม วัดนิคมพัฒนาราม (ฝั่ง 7) อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล โครงการระดมทุนซื้อเครื่องมือแพทย์ให้โรงพยาบาล โครงการเปิดวัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน (รามโนรธา ฝักรำกลองยาว สวนเศรษฐกิจพอเพียง) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ผู้พิการ ผู้ยากไร้ โครงการพระธรรมทูตอาสา ร่วมใจ สร้างขวัญและกำลังใจ ให้พี่น้องชาวไทยบนพื้นที่ราบสูง ในจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน และตาก การอบรมคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมหนึ่งใจให้ธรรมะ และการเข้าค่ายของพุทธบุตร ให้แก่นักเรียน เยาวชน ประชาชน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐในเขตอำเภอมะนัง มาโดยตลอดทุกปี การสนับสนุนช่วยเหลือโรงพยาบาลมะนัง มาโดยตลอด เช่น มอบเครื่องมือทางการแพทย์ ถวายปัจจัยใช้ในกิจกรรมของโรงพยาบาล ในด้านโรงเรียนก็สนับสนุนทุนการศึกษา เครื่องใช้ไฟฟ้า การจัดกิจกรรมวันเด็ก จัดทำโครงการกองทุนสงเคราะห์พระภิกษุภุมรณภาพ เพื่อให้การสงเคราะห์พระภิกษุภุมรณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนในนามศูนย์ฝึกอาชีพในวัดนิคมพัฒนาราม เช่น การเลี้ยงผึ้ง การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มทำขนมพื้นบ้าน กลุ่มทำเครื่องแกง นอกจากนี้ยังมีโครงการ เมื่อเกิดอุทกภัย อัคคีภัย วาตภัย โรคระบาด ได้ดำเนินการจัดการช่วยเหลือโดยทันที

พระครูพิศาลประชาทร วัด กม. 26 อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูพิศาลประชาทร	ฉายา	นาคโร
ตำแหน่ง	เจ้าคณะอำเภอบันนังสตา		
โทรศัพท์วัด	073 720 791	โทรศัพท์มือถือ	088 042 9955
E-mail	Facebook		

วัด กม.26 ใน ตั้งอยู่ ณ 152/1 หมู่ที่ 2 ตำบล ตาเนาะปูเต๊ะ อำเภอ บันนังสตา จังหวัด ยะลา สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่ อาณาเขต ทิศเหนือและ ทิศตะวันตกติดต่อกับภูและสวนยาง ทิศใต้ติดต่อกับถนน ทิศตะวันออกติดต่อกับธารน้ำ ธรรมชาติ พื้นที่ตั้งวัดเป็นพื้นที่เนินสูงมีหมู่บ้านและสวนยางโดยรอบ อาคารเสนาสนะต่าง ๆ มี ศาลาการเปรียญกว้าง 15 เมตร ยาว 20 เมตร สร้าง พ.ศ. 2553 กุฏิสงฆ์ จำนวน 14 หลัง เป็น อาคาร ศาลาโรงครัว 1 หลัง ศาลาตั้งพระพุทธรูป 3 หลัง

วัด กม.26 ใน สร้างขึ้นเป็นวัดนับตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ประชาชนร่วมใจกันสร้างวัดนี้ก่อน ที่จะสร้างวัดที่ดินบริเวณแถบนี้เป็นที่ว่างเปล่า เมื่อประชาชนได้มาตั้งรกรากถิ่นฐานมั่นคงแล้ว ก็ได้จับจองที่ดินและดำเนินการจัดสร้างวัดนี้ขึ้นมา มีพระครูพิศาลประชาทรเป็นเจ้าอาวาสนับ แต่เริ่มสร้างวัดเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูพิศาลประชาท ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ เป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชนในพื้นที่ พัฒนาที่พักสงฆ์ในด้านต่างๆ จนกระทั่งสามารถตั้งเป็นวัด ชื่อ “วัด กม.26 ใน” ตามชื่อชุมชน ได้ดำเนินการช่วยเหลือกิจการงานพระพุทธศาสนา เช่น การสร้างโอกาสให้แก่ประชาชน ในการบรรพชาอุปสมบทเข้ามาเรียนรู้และสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณรผู้บวชเข้ามาสามารถดำรงสมณเพศได้อย่างยืนยาว ด้วยการให้ความคิด ความรู้ หน้าที่ที่เขานัดและเหมาะสม ไปจนถึงการเอื้อเฟื้อในด้านปัจจัยทั้งสี่ให้เอื้อต่อการดำรงชีพ การบรรพชาอุปสมบทประจำอำเภอบันนังสตา จัดโครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำอำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ทุกปี และเป็นศูนย์กลางในการจัดอุปสมบทพระภิกษุเข้าพรรษาประจำอำเภอ เพื่อกระจายพระภิกษุไปจำพรรษาในแต่ละวัดของอำเภอบันนังสตา นอกจากนั้น ยังเป็นประธานพระธรรมทูตอาสาประจำอำเภอบันนังสตาที่มีสมาชิกถึง 12 รูป ที่แบ่งความรับผิดชอบในพื้นที่ตามวัดและที่พักสงฆ์ในอำเภอ และลงพื้นที่เยี่ยมชุมชนทุกพื้นที่เป็นประจำ เป็นแม่ข่ายดำเนินการในการจัดงานปลงศพ สวดอภิธรรม พระสงฆ์ผู้มรณภาพ ประจำอำเภอบันนังสตา และได้เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุในพื้นที่อำเภอบันนังสตา ตามชุมชนต่างๆ ได้แก่ชุมชน กม.26 ชุมชนวัดเขาน้ำตก ชุมชนตลิ่งชัน ชุมชนถ้ำทะเล และชุมชนบ้านตาเอียด มอบชุดเครื่องอุปโภค บริโภค และเครื่องใช้ในการป้องกันโรคติดต่อให้แก่วัดและสำนักสงฆ์ในอำเภอบันนังสตา เยี่ยมให้กำลังใจพระภิกษุและฆราวาส ที่เจ็บป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล

พระเทพศีลวิสุทธ์ วัดประชุมชลธารา อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระเทพศีลวิสุทธ์** ฉายา **ทนต์จิตโต**
 ตำแหน่ง **เจ้าคณะจังหวัดนราธิวาส**
 โทรศัพท์วัด **073 653 050** โทรศัพท์มือถือ **089 978 8220**
 E-mail **tapagor_2518@hotmail.com**
 Facebook **Wat Prachumchontara**

วัดประชุมชลธารา ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ที่ 6 ตำบลสุโขทัย อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ 8 ไร่ 2 งาน สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. 2444 นายบุญจันทร์ ไม่ทราบนามสกุล ได้ชักชวนชาวบ้านในละแวกนี้สร้างขึ้นมา สถานที่ตั้งวัดตั้งอยู่ ณ ที่บรรจบของสายน้ำที่ไหลลงมาจากภูเขา จึงเป็นที่มาของชื่อ “วัดประชุมชลธารา” แต่ชาวบ้านมักเรียกว่า “วัดกลาง” เพราะวัดตั้งอยู่ระหว่างวัดประดิษฐ์บุปผากับวัดโบราณสถิตย์

วัดประชุมชลธารา ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2457 เขตวิสุงคามสีมากว้าง 18 เมตร ยาว 24 เมตร เจ้าอาวาสองค์แรกคือ พระจันทร์ คงคสาโร ปัจจุบันมีพระเทพศีลวิสุทธ์ เป็นเจ้าอาวาส และเป็นเจ้าคณะจังหวัดนราธิวาส วัดประชุมชลธาราเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ในด้านต่างๆ เช่น โครงการเรียนรู้ภาษามลายูท้องถิ่น โครงการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โครงการเรียนรู้คอมพิวเตอร์ โครงการจริยธรรมศึกษา โรงเรียนสอนปรีชาธรรม ฯลฯ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางพุทธศาสนาของจังหวัดนราธิวาส

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระเทพศีลวิสุทธิ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ทั้งในฐานะบรรพชิตและพลเมืองของชาติ โดยคำนึงถึงความผาสุกของคณะสงฆ์และฆราวาสเป็นเบื้องต้น ทำงานเพื่อความเจริญของสังคม ไม่เว้นแม้แต่สังคมไทยมุสลิมหรือผู้นับถือศาสนาอื่น ดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังนี้

การจัดตั้งหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติ ฯ ในพื้นที่หมู่ที่ 5 ตำบลสุโหงปาตี อำเภอสุโหงปาตี จังหวัดนราธิวาส ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงของชาติ ซึ่งเป็นผลมาจากการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ประชาชนชาวไทยพุทธและไทยมุสลิม ได้เคยมาร้องขอความช่วยเหลือ และขออาศัยพื้นที่วัดเป็นที่พักพิงจนกว่าเหตุการณ์จะดีขึ้น เป้าหมายคือให้ประชาชนที่อยู่กันกระจัดกระจาย ได้รวมกันเป็นกลุ่มก้อน พึ่งพาอาศัยกัน สร้างความเข้มแข็ง ดูแลตนเองได้ จนปัจจุบันนี้กลายเป็นชุมชนเข้มแข็งที่สามารถเฝ้าระวังป้องกันตนเองได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากสถานะเศรษฐกิจที่ผันผวน ส่งเสริมสร้างสังคมพหุวัฒนธรรม ขับเคลื่อนสังคมพหุวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ และพี่น้องไทยพุทธ-ไทยมุสลิม สามารถอยู่ร่วมกันภายใต้ความหลากหลาย เข้าร่วมกิจกรรมกับพี่น้องไทยมุสลิมในชุมชนต่าง ๆ ทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงตลอดถึงประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ เช่น งานมงคลสมรสของพี่น้องชาวไทยมุสลิม การบริจาคเงินและสิ่งของในการบูรณซ่อมแซมและการก่อสร้างศาสนสถานของพี่น้องไทยมุสลิม การนำชาวไทยพุทธร่วมงานประเพณีของชาวไทยมุสลิม เป็นต้น สนับสนุนการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานอย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยการประสานงานกับส่วนราชการอย่างใกล้ชิดเพื่อให้มีการดำเนินโครงการต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ส่งเสริมการศึกษาทั้งทางสามัญและทางธรรม ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาเล่าเรียนในชั้นที่สูงขึ้นและขอความร่วมมือเจ้าคณะพระสังฆาธิการในเขตปกครองให้จัดการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเพื่อแสวงหาสามเณรให้ได้รับการศึกษา และยังได้ดำเนินโครงการอีกมากมาย อาทิ

ดำเนินการก่อสร้างเทพื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก บริเวณหน้าวัด เพื่อจัดตั้งเป็นตลาดนัดชุมชนให้ชาวบ้านนำสินค้าเกษตรมาจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนและเพื่อใช้เป็นสถานที่เล่นกีฬานันทนาการ ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาโดยจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษาขึ้น ชื่อ “มูลนิธิพระเทพศีลวิสุทธิ” เพื่อเป็นทุนในการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีการมอบเป็นประจำทุกปี ให้ความอนุเคราะห์เครื่องอุปโภค บริโภคแก่ผู้ยากไร้หรือขาดทุนทรัพย์และมอบทุนการศึกษาให้กับเด็กกำพร้า ร่วมจัดซื้อที่ดินวักฟ เพื่อขยายพื้นที่มัสยิดบือราแง บรา

บิอราแง อำเภอสู่โขงปาดิ จังหวัดนราธิวาส และมัสยิดนุรุลอิสลาม หมู่ 1 บ้านไอกูบู อำเภอสู่โขงปาดิ จังหวัดนราธิวาส เยี่ยมเยียนพี่น้องไทยมุสลิมและเยี่ยมโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การอยู่ร่วมกัน เข้าใจกัน เพื่อเดินหน้าสู่สันติภายใต้เกิดขึ้นในจังหวัดนราธิวาสและพื้นที่ใกล้เคียง เข้าเยี่ยมและมอบปัจจัยให้พระภิกษุที่ได้รับบาดเจ็บและผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้กำลังใจแก่พระภิกษุและญาติๆ ร่วมกิจกรรมพหุวัฒนธรรมกับการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และพหุวัฒนธรรม“สานสัมพันธ์ไทยพุทธ มุสลิม” พบปะเสวนาผู้นำศาสนา 2 ศาสนา มอบรางวัลแด่ให้กับผู้พิการร่วมกับศูนย์แพทย์ทหารบกจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นประธานทอดผ้าป่าจัดหาทุนในการจัดซื้อรถศัลยกรรมเคลื่อนที่ให้กับศูนย์แพทย์ทหารบก เป็นประธานทอดผ้าป่าจัดหาทุนในการจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ให้กับโรงพยาบาลสุโข-ลก เป็นประธานทอดผ้าป่าให้กับพุทธสมาคมจังหวัดนราธิวาส จัดตั้งโครงการคืนจิ๋วให้กับพระภิกษุอาพาธ โรงพยาบาลสุโข-ลก ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย เป็นประธานทอดผ้าป่าให้กับสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดนราธิวาส บริจาคปัจจัยให้กับโรงพยาบาลสุโข-ลกเพื่อจัดซื้อเครื่องมือสำหรับตรวจตา มอบเบาะลมให้กับโรงพยาบาลสุโข-ลก โรงพยาบาลตากใบ โรงพยาบาลแว้ง โรงพยาบาลระแงะและโรงพยาบาลสุโข-ปาดิ เพื่อใช้สำหรับผู้ป่วยติดเตียงเพื่อลดอาการแผลกดทับ

พระสุนทรธรรมภาณ วิ. วัดพระพุทธแสงธรรม อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระสุนทรธรรมภาณ วิ. ฉายา ธมมโชโต

ตำแหน่ง เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี (ธ)

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ 065 649 9637

E-mail - Facebook วัดพระพุทธแสงธรรม สระบุรี

วัดพระพุทธแสงธรรม เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมที่ใหญ่กับพื้นที่กว้างใหญ่ เงียบ สงบ สวยงาม ตั้งอยู่ที่ตำบลหนองนาก อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี เป็นองค์กรพระพุทธศาสนา สร้างโดยจิตศรัทธาของพุทธศาสนิกชนทั่วไปโดยพระสุนทรธรรมภาณ (เจ้าคณะจังหวัดสระบุรี) เป็นประธานในการก่อสร้างเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนทั่วไป ในการบำเพ็ญบุญกุศลเป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีให้ยั่งยืนสืบต่อไป

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระสุนทรธรรมภาณ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ สร้างวัดพระพุทธแสงธรรม ตำบลหนองนาถ อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี เพื่อประโยชน์สำหรับพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนทั่วไปในการบำเพ็ญบุญกุศล เป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรม ประเพณีของเราชาวไทยให้ยั่งยืน จัดทำโครงการธรรมะสัญจร เมตตาธรรมคำจุนโลก โดยโครงการนี้เกิดขึ้นเนื่องผลกระทบจากพิษของโควิด-19 ทำให้วิถีชีวิตของประชาชนเปลี่ยนไป ทำให้เศรษฐกิจถดถอย สนองคณะสงฆ์ตามมติมหาเถรสมาคม และสนองพระดำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในการช่วยเหลือชาวบ้าน ในฐานะที่วัดเป็นศูนย์กลางการสาธารณสงเคราะห์ของชุมชน ตลอดถึงการดำเนินการเรื่อง บิณฑบาต ตู้ปันสุข และโรงทาน คณะสงฆ์มีส่วนทำให้ชาวบ้านเข้าใจบทบาทของพระสงฆ์มากขึ้น เข้าไปสงเคราะห์ประชาชนทั้งทางด้านกายและจิตใจ นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้าให้เข้าถึงจิตวิญญาณของประชาชน และมีวิธีการสอนให้เข้าถึงการศึกษาอย่างแท้จริงคือปัญญา ภาวนา หรือ “องค์ภาวนา” สะท้อนองค์ความรู้ที่บริสุทธิ์ออกมาจากสังขารชีวิต แนะนำประชาชนให้ชีวิตอย่างมีธรรมะ มุ่งหวังให้คนศึกษาพระไตรปิฎก โครงการธรรมะสัญจร เป็นการเผยแผ่เชิงรุก เข้าถึงบ้าน เข้าถึงคน ในระดับรากหญ้า สอนให้คนเห็นความทุกข์ เห็นสังขารชีวิต บำบุญคุณโทษ บางอย่างหากสอนตรงๆ อาจไม่สามารถเข้าถึงธรรมะได้เต็มที่ จึงกุศลวิธีให้คนเข้าถึงธรรมะ โดยมีหลักวิธีการเลือกสงเคราะห์ การเผยแผ่ของท่าน เป็นการได้ทั้งสาธารณูปการและสาธารณสงเคราะห์ การสร้างอาคารสถานที่ให้สัปปายะ มีความร่มรื่น สามารถเปลี่ยนความคิดให้คนมานับถือมากขึ้น มีผู้คนจากหลายจังหวัดมาสักการะ ทำบุญ เจริญจิตภาวนา และทางการสื่อสารออนไลน์ก็มีผู้คนร่วมอนุโมทนาสาธุการเป็นจำนวนมาก

พระวินัยสาทร วัดพระแท่นศิลาอาสน์ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ พระวินัยสาทร ฉายา ถาวโร

ตำแหน่ง เจ้าคณะจังหวัดพิษณุโลก-อุตรดิตถ์ (ธ)

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ 081 040 0064

E-mail - Facebook วัดพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุตรดิตถ์

วัดพระแท่นศิลาอาสน์ เดิมชื่อ วัดมหาธาตุ เป็นวัดโบราณ ปรางค์ในหนังสือพระราชพงศาวดารในรัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระองค์ได้เสด็จนมัสการพระแท่นศิลาอาสน์เมื่อปี พ.ศ.2283 แสดงว่าพระแท่นศิลาอาสน์ได้มีมาก่อนหน้านี้แล้ว เป็นที่เคารพสักการะของคนทั่วไปอย่างกว้างขวาง เป็นปูชนียวัตถุสำคัญของจังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ที่บนเนินเขาเต่า บ้านพระแท่น ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประดิษฐาน พระแท่นศิลาอาสน์

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระวินัยสาทร ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยทำวัดให้เป็นศูนย์กลางการสงเคราะห์ มีการตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง โดยการประสานงานกับเจ้าคณะอำเภอในเขตพื้นที่โรงเรียนหน้าค่ายซึ่งเป็นตัวแทนของคนพิการออกทิสติก จัดตั้งกองทุนศูนย์การช่วยเหลือระดับจังหวัด มอบข้าวสารอาหารแห้งที่ได้จากการรับบริจาคบาทในช่วงการจัดงานนมัสการพระแทนศิลาอาสน์ให้แก่โรงเรียน เรือ่นจำ ผู้ป่วยติดเตียง ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมทั้ง 9 อำเภอในจังหวัด มีส่วนร่วมบูรณาการในงานกาชาด งานคณะสงฆ์ มอบอุปกรณ์ทางการแพทย์และทอดผ้าป่าเพื่อสมทบทุนการดำเนินการของโรงพยาบาล สร้างพื้นที่วัดให้เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม มีชมรมผู้สูงอายุภายในวัด จัดตั้งโรงงานแจกของแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นประจำทุกวัน โครงการจิตอาสาโดยร่วมกับกลุ่มแม่บ้าน อสม. อบต. เทศบาล ค่ายพระศรีนวมมาศ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 20 จัดการพื้นที่วัดให้มีความสะอาดร่มรื่น เน้นความเป็นธรรมชาติและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มอบทุนการศึกษาแก่ทางโรงเรียนและมหาวิทยาลัยตลอดถึงผู้พิการ จัดทำโครงการ “พาน้องขึ้นดอย ตามรอยพระพุทธเจ้าหลวง นมัสการพระแทน” เพื่อความเป็นสิริมงคล สอนเด็กเยาวชนในเรื่องของความเพียร ความอดทน และการเอื้อเฟื้อเมตตาต่อผู้อื่น สร้างศูนย์บวรรักษ์ เพื่อบำบัดฟื้นฟูช่วยเหลือดูแลสมาชิกเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ในสังคมได้ตามปกติ

พระราชวิสุทธินายก วัดป่าสุทธาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระราชวิสุทธินายก	ฉายา จตตภโย
ตำแหน่ง	เจ้าคณะจังหวัดสกลนคร (ธ)	
โทรศัพท์วัด	042 811 895	โทรศัพท์มือถือ
E-mail	-	
Facebook	วัดป่าสุทธาวาส จังหวัดสกลนคร	

วัดป่าสุทธาวาส หลวงปู่เสาร์ กนตสีลเถระ กับ หลวงปู่มั่น ภูริทัตตเถระได้รับการอาราธนาจาก อุบาสิกาสามพี่น้อง ได้แก่ นางนุ่น, นางนิล ชูวานนท์ และนางลูกอินทร์ วัฒนสุชาติ ผู้มีความเลื่อมใสในพระอาจารย์ทั้งสอง มาจำพรรษา ณ เสนาสนะป่าบ้านบาก ต่อมาจึงได้ดำเนินการสร้างเป็นวัดป่าสุทธาวาส ครั้งใน พ.ศ. 2484 ท่านจึงไปจำพรรษาที่เสนาสนะป่าบ้านโคก จวบจนวาระที่ท่านใกล้มรณภาพจึงได้มาที่ชั้นธ ณ วัดป่าสุทธาวาสใน พ.ศ. 2492 ส่วนสภาพวัดในปัจจุบันยังคงความร่มรื่นร่มเย็น สมกับเป็นสถานที่ที่องค์หลวงปู่มั่นเลือกจะมาพักอาพาธ หลังจากออกพรรษาในปี พ.ศ. 2492 แล้ว อาการป่วยขององค์หลวงปู่มั่นหนักขึ้นทุกวัน ท่านทราบถึงความเป็นไปในอนาคตแล้วปรารถนาที่จะไปมรณภาพที่วัดป่าสุทธาวาสในเมืองสกลนคร จึงได้มีการจะนำท่านไปยังวัดป่าสุทธาวาส โดยอาราธนาท่านพักบนคานหามแฉะพักที่ศาลาหลังเล็กวัดป่าบ้านกลางโนนภู่ก่อนเป็นเวลา 11 วัน การที่ท่านมาพักที่วัดป่าบ้านกลางโนนภู่นี้ก็เพื่อโปรดนายอ่อน โมรราชภูร์ผู้สร้างวัดนี้และเป็นโยมที่อุปัฏฐากที่คอยช่วยเหลือท่านที่วัดป่าบ้านหนองผือ ตลอดระยะเวลา 5 ปี

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระราชวิสุทธินายก ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ได้ช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ พื้นที่ชายแดน รวมถึงต่างประเทศ และเกิดความร่วมมือร่วมใจกันทั้งในการทำงานและการบริจาคปัจจัย สิ่งของ ดำเนินการช่วยเหลือ เช่น กรณีเกิดน้ำท่วมปี 2554 2555 ที่จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสกลนคร เมื่อปี 2560 เป็นต้น เปิดให้ใช้พื้นที่เป็นจุดศูนย์รวมการประชาสัมพันธ์และเปิดรับบริจาคสิ่งของอาหารแห้ง รวบรวมที่วัดป่าสุทธาวาส มีการคัดแยกอาหาร สิ่งของแล้วจัดเป็นชุด เพื่อแจกจ่ายให้กับผู้เดือดร้อน ดำเนินการช่วยเหลือโรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร หรือชายแดนประเทศไทย หมู่บ้านเลตองคุ อำเภอู๋มผาง กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ปกาเกอญอ ช่วยเหลือประชาชนในประเทศลาว ที่ประสบภาวะเขื่อนแตก โดยการประสานงานกับเจ้าแขวง คณะสงฆ์ ระดมความสรรพกำลังเข้าไปช่วยเหลือในพื้นที่ และท่านยังได้สร้างอาคารแพทย์แผนไทยให้โรงพยาบาลกุดชุม สร้างอาคารให้โรงพยาบาลพล ประสานงานกับมูลนิธิต่างๆ เพื่อให้เกิดการทำงานด้านการสงเคราะห์เป็นไปด้วยความสะดวก นอกจากนั้นแล้ว ยังได้จัดการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม - บาลี และปริยัติสามัญ แก่พระภิกษุสามเณร มีการเทศนาสอนประชาชนให้นำหลักธรรมไปปฏิบัติ จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในวันสำคัญต่างๆ สงเคราะห์ประชาชนที่ประสบภัยต่างๆ ตั้งกองทุนการศึกษา มอบอุปกรณ์การเรียนและอาหารแก่โรงเรียน

พระเทพสารเมธี วัดประชานิยม อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระเทพสารเมธี	ฉายา	ชุตินุโร
ตำแหน่ง	เจ้าคณะจังหวัดกาฬสินธุ์ (ธ)		
โทรศัพท์วัด	043 822 274	โทรศัพท์มือถือ	
E-mail	-		
Facebook	วัดประชานิยม อ.เมืองกาฬสินธุ์ จ.กาฬสินธุ์		

วัดประชานิยม เดิมเป็นป่าช้าโคกกลางยังไม่มีผู้ใดถือครองเป็นกรรมสิทธิ์ อยู่ห่างจากชุมชน (เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์) ประมาณ 5 กิโลเมตร ต่อมาในปี พ.ศ.248 พระสุธรรมคณาจารย์ (หลวงปู่แดง ธรรมรกฺขิโต) ซึ่งเป็นพระกัมมัฏฐาน ศิษย์พระอาจารย์มั่น ภูริทตฺโต ได้เดินธุดงค์มาจากจังหวัดสกลนคร ถึงป่าช้าโคกกลาง เห็นว่าเป็นสถานที่อันสัปปายะ เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม จึงหยุดพักปักกลดบำเพ็ญกัมมัฏฐาน ณ ป่าช้าโคกกลาง ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

การพัฒนาป่าช้าโคกกลางให้เป็นวัดเริ่มต้นขึ้นเมื่อประชาชนผู้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในหลวงปู่แดง ประกอบด้วย 1. นายเป็รื่อง ยลลวิล 2. นายภา ยลพันธ์ 3. นายภู ฆารกุล 4. นายอืด ฆารกุล 5. นางทองดำ ทองทวี ได้ร่วมกันจับจองที่ดินแห่งนี้ (ป่าช้าโคกกลาง) แล้วถวายเป็นศาสนสมบัติเพื่อสร้างเป็นวัด โดยเจ้าคุณพระธรรมปิฎก (พิมพ์ ธรรมธโร) ได้เลื่อนสมณศักดิ์ครั้งสุดท้ายเป็น สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า วัดพระศรีมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร ให้นำนามว่า “วัดประชานิยม” และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2498

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระเทพสารเมธี ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ ก่อตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม สามัญวัดประชานิยม และก่อตั้งห้องเรียนมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ณ วัดประชานิยม อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับอนุมัติให้ยกฐานะเป็นวิทยาลัย เรียกว่า “วิทยาลัยศาสนศาสตร์เฉลิมพระเกียรติกาฬสินธุ์” ส่งเสริมสนับสนุนพระภิกษุสามเณร ให้ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พัฒนาและบริหารวัดให้เป็นสัปปายะ จัดการด้าน เสนาสนะให้มีความพร้อมต่อการสร้างคน สร้างศาสนทายาท เปิดเป็นสถานที่ตั้งคลังจิตตานุ ภาพ มีการทำวัตรสวดมนต์ สอนกรรมฐาน บูรณะบำรุงรักษาพระอารามให้เกิดความเป็นรมณีย สถาน มีการช่วยเหลือชาวบ้าน ชาวเกษตรกรเมื่อประสบปัญหาภัยแล้ง ได้สงเคราะห์ด้วยการ พัฒนาจัดหาแหล่งน้ำ และสงเคราะห์ด้วยเครื่องอุปโภคบริโภค ตลอดถึงการอุปถัมภ์สงเคราะห์ สำหรับครอบครัวผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ นอกจากนี้แล้ว ยังได้สร้างศาลาโรงครัว วัดป่าไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มอบเตียงผ้าตัด อุปกรณ์การแพทย์และคอมพิวเตอร์ให้โรงพยาบาล กาฬสินธุ์ พิธีมอบทุนอุปถัมภ์ให้กับผู้ป่วยที่พักรักษาตัวอยู่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉิน ารายณ์ มูลนิธิสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มอบทุนสร้าง ห้องสมุดโรงเรียนคณวิทย์วิทยาเขต สร้างถนนบ้านโนนภักดี มอบถุงยังชีพแก่ผู้ประสบภัยในจังหวัด กาฬสินธุ์ สร้างห้องพักรักษาพิเศษสำหรับคนป่วยให้โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ มอบเครื่องอุปโภคบริโภค ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ในพระดำริ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

พระครูโสภณธรรมสโรช วัดป่าห้วยดอน อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระครูโสภณธรรมสโรช	ฉายา จตตวิโล
ตำแหน่ง	เจ้าคณะตำบลชีทวน (ธ)	
โทรศัพท์วัด		โทรศัพท์มือถือ
E-mail	-	
Facebook	วัดป่าห้วยดอน (watphahuodon.com)	

วัดป่าห้วยดอน เดิมเป็นเขตป่าชาสารณะของบ้านห้วยดอน ต.ห้วยดอน อ.เขื่องใน จ.อุบลราชธานี โดยมีเนื้อที่ 22 ไร่ต่อจากนั้นได้มีการขุดพบซากโบสถ์โบราณ ในบริเวณป่าช้าเข้าบ้านจึงลงมติจัดสร้างเป็นวัดขึ้นโดยมาการบริจาคพื้นที่ส่วนบุคคลเพิ่มขึ้นมารวมแล้วประมาณ 60 ไร่ซึ่งในบริเวณวัดจะเต็มไปด้วยต้นไม้ขนาดใหญ่และสัตว์ป่าหลากหลายชนิดเหมาะแก่การพักผ่อนกับผู้แสวงหาความสงบอย่างยิ่ง

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูโสภณธรรมสโรช ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ พัฒนาวัดให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธ สร้างศาลา เจดีย์ กุฏิ วิหาร โบสถ์ และพัฒนาปรับปรุงบูรณะให้สวยงาม ดำเนินการอนุเคราะห์สงเคราะห์ผู้ได้รับความเดือดร้อน มีการตั้งตู้ "ปันสุข" ซึ่งเป็นพระสงฆ์รุ่นแรก และเป็นสถานที่แรกของจังหวัดอุบลราชธานีในการที่จัดให้มีการตั้งตู้ปันสุข และขยายเป็นอย่างอื่นนอกจากอาหารสด อาหารแห้ง แล้วกลายมาเป็นของเวชภัณฑ์ ไปแจกจ่ายตามหมู่บ้าน โรงเรียน พระปริยัติธรรม โรงพยาบาล เด็กที่พิการ เด็กติดเตียง ผู้เฒ่าผู้ใหญ่ ที่ติดเตียง คนชรา ผู้ป่วยติดเตียง คนพิการซ้ำซ้อน ในช่วงวิกฤติโควิด-19 ได้ร่วมกันกับสาธุชน เย็บหน้ากากผ้าไปถวายตามวัดต่างๆ ทั่วประเทศ ส่งหน้ากากอนามัย เจล แอลกอฮอล์ ชุดป้องกันโควิดให้กับโรงพยาบาลต่างๆ บริจาคน้ำมันเติมมอเตอร์ไซด์ฟรี ช่วยพัฒนาโรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์หรือสร้างอาคาร เช่น อาคารหัตถกรรม ห้องแพทย์ เครื่องผลิตออกซิเจน อุปกรณ์ฟื้นฟูผู้สูงอายุ ศูนย์ฟื้นฟูผู้สูงอายุ ส่วนกิจกรรมเกี่ยวกับงานสังคมได้สนับสนุนกลุ่มเด็ก กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ โดยมีกองทุนสนับสนุนในการดูแลสุขภาพะกลุ่มวัย ไช้ธรรมะเป็นตัวเชื่อมประสานผ่านระบบงานสุขภาวะ ร่วมกับ รพ.สต. โดยให้วัดเป็นศูนย์กลางในการสร้างชุมชนสุขภาวะ จัดทำโรงทานแจกจ่ายประชาชน งานศพปลอดอบายมุขปลอดเหล้า

พระเทพวชิรญาณโสภณ วิ. วัดเขาศาลาอตุลฐานะจારิ อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อ	พระเทพวชิรญาณโสภณ วิ.	ฉายา ขนฺติพโล
ตำแหน่ง	เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ (ธ)	
โทรศัพท์วัด		โทรศัพท์มือถือ 088 584 0650
E-mail	-	
Facebook	สำนักปฏิบัติธรรม วัดเขาศาลาอตุลฐานะจારิ	

วัดเขาศาลาอตุลฐานะจาริ เป็นวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าไม้ สลับกับเทือกเขา เหมาะสำหรับการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ในแต่ละปีจะมีทั้งนักท่องเที่ยวทั่วไป นักท่องเที่ยวแสวงบุญ หรือมีผู้ปฏิบัติธรรมเป็นหมู่คณะ เข้ามาเป็นจำนวนมาก วัดจึงจำเป็นต้องมีระบบบริหารจัดการเพื่ออำนวยความสะดวก ทั้งด้านการท่องเที่ยว และการปฏิบัติธรรม จึงมีแนวคิดการบริหารจัดการให้วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนาขึ้น

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระเทพวชิรญาณโสภณ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการน้อมนำหลักพุทธธรรมมาใช้กับวิธีการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ใช้หลักธรรมในการสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในชุมชน ได้ท่านได้ดำเนินการอนุรักษ์รักษาผืนป่าพุทธอุทยาน วัดเขาศาลาอตุลฐานะจาโร ให้อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้ และสมุนไพรหายาก รวมทั้งสัตว์ป่านานาชนิด เป็นผู้ริเริ่ม ผลักดัน และส่งเสริม ให้มีการอนุรักษ์และปกป้องผืนป่าผืนใหญ่ ดำเนินโครงการส่งเสริมพระพุทธศาสนา เพื่ออนุรักษ์ป่าไม้และพัฒนาสิ่งแวดล้อม จัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อการอนุรักษ์ และลาดตระเวนปกป้องพื้นที่ป่าไม้ของโครงการซึ่งมีต้นพะยุงขึ้นอยู่หนาแน่น จัดอบรมเยาวชนรักษ์ป่าและราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ก่อสร้างฝายต้นน้ำ 22 แห่งและสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อจัดทำฐานข้อมูลทางวิชาการปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ให้กับราษฎรในชุมชนโดยรอบพื้นที่โครงการในเขตอำเภอบัวเขตและอำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ การจัดทำแผนถนนที่ใช้ในการสำรวจป่ารวมทั้งเป็นแนวป้องกันไฟป่า จัดโครงการปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติ แก่ประชาชนทั่วไป ตลอดถึงการปฏิบัติธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ กิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ร่วมกับโรงเรียน สถาบันการศึกษา หน่วยงานเอกชน ทำธนาคารข้าวธนาคารน้ำเพื่อสงเคราะห์ประชาชนในช่วงที่ขาดแคลน และยังมีธนาคารผักสำหรับการช่วยเหลือประชาชน

พระครูภาวนาวิมล วิ. วัดสระกะเทียม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส **พระครูภาวนาวิมล วิ.** ฉายา **สารธมโม**

ตำแหน่ง **เจ้าคณะอำเภอเมืองนครปฐม (ธ)**

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ **095 942 4999**

E-mail -

Facebook **วัดสระกะเทียม**

วัดสระกะเทียม ในอดีตนั้นหมู่บ้านสระกะเทียมไม่มีวัด ชาวบ้านที่ต้องการทำบุญ บวชลูกบวชหลาน และประกอบพิธีทางศาสนาอื่นๆ ต้องเดินทางไปยังวัดหนองเสือ ซึ่งอยู่ห่างไกลและไม่สะดวกในการเดินทางไปมา และในปี พ.ศ.2439 พระอาจารย์มิ่ง ฐานจาโร แห่งวัดหนองเสือ(มหานิกาย) ซึ่งพื้นเพเดิมอยู่ที่สระกะเทียมได้เดินทางมาเยี่ยมญาติโยมที่บ้าน ท่านได้ปรารภว่า "การเดินทางไปมาของชาวบ้านสระกะเทียม เพื่อทำบุญนั้นลำบากมาก เพราะถนนทางทุรกันดารและวัดหนองเสือก้อยู่ห่างจากหมู่บ้านมาก น่าจะสร้างวัดขึ้นในหมู่บ้านเองสักวัดหนึ่ง" ชาวบ้านเห็นต้องกับความคิดของท่าน จึงได้ชักชวนกันสร้างวัดขึ้น โดยมีนายบัว นายสังข์ นางเล็ก เป็นหัวแรงสำคัญ วัดได้สร้างเสร็จไปในปี พ.ศ.2440 ให้ชื่อว่า "วัดสระกะเทียม" ชาวบ้านจึงนิมนต์พระอาจารย์มิ่งจากวัดหนองเสือ ให้เป็นเจ้าอาวาสรูปแรกของวัดสระกะเทียม

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระครูภาวนาวิมล ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยพัฒนาวัดอย่างต่อเนื่อง ทั้งการปรับปรุงที่ศน์ของวัด และการจัดการสอนเรื่องของการปฏิบัติธรรมเจริญสติภาวนาอย่างต่อเนื่อง แสดงพระธรรมเทศนาและจัดปฏิบัติธรรมให้พระภิกษุและสาธุชนได้มีโอกาสในการบำเพ็ญบุญกุศล และจัดการภายในบริเวณวัดให้มีความสะอาด ร่มรื่น เหมาะสมแก่การปฏิบัติธรรม สร้างหลัก 5 ส. ทำความสะอาดบริเวณวัด ห้องน้ำ ลานวัด โรงครัว และยังนำพาจิตอาสาเจ้าหน้าที่วัด ประชาชนทั่วไป ได้พัฒนาจิตใจ ทำวัตรสวดมนต์ภาวนา เป็นประจำทุกวัน ตลอดถึงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีต้นไม้ชานาพันธุ์ให้ผู้คนได้ศึกษา สงเคราะห์ชุมชนและสาธุชนในทุกวันอาทิตย์ จัดปฏิบัติธรรม เปิดวัดให้เป็นศูนย์เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา เรื่องวิถีธรรมชาติ มีพิพิธภัณฑ์และสถานโบราณวัตถุที่มีหลักฐานปรากฏชัดเจนที่ชาวบ้านรู้จักในชื่อว่า “น้ำบ่อแร่” เข้าไปขับเคลื่อนโรงเรียนวิถีพุทธให้เป็นรูปธรรม เพื่อปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม แก่เด็กเยาวชน ในเรื่องอัตลักษณ์วิถีพุทธในโรงเรียน จัดโครงการสานสัมพันธ์ระหว่างวัด บ้าน โรงเรียน (บวร) วัดสระกะเทียมได้สนับสนุนและมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ เช่น การประชุม บวร การแสดงธรรมในโรงเรียน การจัดอบรมค่ายคุณธรรม โดยมีคณะครูอาจารย์ขอใช้สถานที่และบุคลากรของทางวัดในการช่วยบรรยายธรรม บรรยายความรู้ และนำเด็กนักเรียนปฏิบัติธรรม และทำกิจกรรมสาธารณกุศลต่างๆ อีกทั้งยังได้สงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียงหรือผู้ป่วยทั่วไป โดยทางวัดประสานความร่วมมือกับ รพ.สต. โดยการอนุเคราะห์อุปกรณ์ทางการแพทย์ให้ รพ.สต. สระกะเทียม นำไปช่วยเหลือและดูแลผู้ป่วย

พระเทพวินยาภรณ์ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติวัดและพระสงฆ์โดยสังเขป

ชื่อเจ้าอาวาส พระเทพวินยาภรณ์ ฉายา ปณฺญาทีโป

ตำแหน่ง รองเจ้าคณะภาค 16-17-18 (ธ)

โทรศัพท์วัด โทรศัพท์มือถือ 081 557 9542

E-mail -

Facebook วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร นครศรีธรรมราช

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร หรือ ที่ชาวนครเรียกว่า วัดพระธาตุ โบราณสถานสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็น มิ่งขวัญชาวเมือง นครศรีธรรมราชตลอดจน พุทธศาสนิกชน ทั้งหลายสัญลักษณ์ของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่รู้จักกันแพร่หลายก็คือ พระบรมธาตุเจดีย์ ซึ่งตั้งอยู่ภายในวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เนื่องจากเป็นที่บรรจุ พระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า ปัจจุบันกรมศิลปากรได้ประกาศ จัดทะเบียนวัดพระมหาธาตุเป็นโบราณสถาน นับเป็นปูชนียสถาน ที่สำคัญที่สุดแห่งหนึ่งของภาคใต้

สรุปงานด้านสาธารณสงเคราะห์

พระเทพวินยาภรณ์ ท่านได้ดำเนินงานสาธารณสงเคราะห์ โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัด โรงเรียนพระมหาธาตุมูลนิธิมัธยม เปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงมัธยมต้น ได้เข้ามาศึกษาเล่าเรียน โดยทางวัดสนับสนุนเงินทุน ส่งเสริมพระภิกษุสามเณรศึกษาเล่าเรียนแผนกธรรม-บาลี ปรียัติสามัญ และอุดมศึกษา ให้มีความรู้ในระดับสูง คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศไศกราช ได้ก่อตั้งและเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 มีสถานที่ตั้งอยู่ภายในวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านพื้นที่วัดได้จัดแบ่งเขตพุทธาวาสและสังฆาวาสให้มีความเหมาะสมเป็นสัปปายสถาน ปรับปรุงพื้นที่และอนุรักษ์โบราณสถานให้มีความสวยงาม เกื้อหนุนชาวบ้านและร่วมบูรณาการพัฒนาพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานราชการ เอกชน และภาคประชาชน ให้ชาวบ้านอยู่ดีมีสุข พัฒนางานด้านการศึกษาการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ภายในวัด มี "พิพิธภัณฑ์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร" เป็นแหล่งรวบรวมและจัดแสดงศิลปวัตถุ และของหายากที่พบในจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดใกล้เคียง จัดอบรมเด็กเยาวชนในการพัฒนาศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรม ให้งอกงามในชีวิต และส่งเสริมให้การนำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ร่วมกับโรงเรียนในจังหวัดใกล้เคียงและในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช ให้ได้รับการฝึกฝนอบรมความรู้ ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นภาคใต้ และยังสามารถมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาเป็นประจำทุกปี สนับสนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากทุกภูมิภาคของประเทศไทย

5

ประธานคณะกรรมการ ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ ประจำจังหวัด

จังหวัด	ชื่อ/ตำแหน่ง	ที่อยู่
กรุงเทพมหานคร	- ยังไม่ได้แต่งตั้งเพิ่มเติม -	
นนทบุรี	- ยังไม่ได้แต่งตั้งเพิ่มเติม -	
ปทุมธานี	พระครูวิบูลวรคุณ เจ้าคณะอำเภอลำลูกกา ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดลาดสนุ่น ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12150 โทรศัพท์ 02 994 7485 มือถือ 081 695 7097
สมุทรปราการ	พระมหาวิฑูร ธมฺมโชโต เจ้าคณะอำเภอพระสมุทรเจดีย์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดใหญ่ ตำบลในบางปลา อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10290 โทรศัพท์ 02 994 7485 มือถือ 081 643 6167

พระนครศรีอยุธยา	พระพิพัฒนศาสนกิจวิธาน รองเจ้าคณะอำเภอพระนครศรีอยุธยา ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดท่าการ้อง ตำบลบ้านป้อม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13000 โทรศัพท์ 035 801 353 มือถือ 091 991 1645
อ่างทอง	พระครูสิริวิภูมิกิจ เจ้าคณะอำเภอสสามโก้ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดสามโก้ ตำบลสามโก้ อำเภอสสามโก้ จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14160 มือถือ 091 260 0477 089 836 1539
สระบุรี	พระครูศุภธรรมคุณ เจ้าคณะอำเภอบ้านหมอ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดมะขามเรียง ตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 18130 โทรศัพท์ 036 395 757 มือถือ 081 835 7542
ลพบุรี	พระโสภณพัฒนคุณ เจ้าคณะอำเภอหนองม่วง ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดพุน้อย ตำบลชอนม่วง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15110 มือถือ 085 254 8111

สิงห์บุรี	- ยังไม่ได้แต่งตั้งเพิ่มเติม -	
ชัยนาท	พระครูศรีชโยดม เจ้าคณะอำเภอวัดสิงห์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดท่านจั่น ตำบลหนองบัว อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท 17120 มือถือ 084 380 4892
อุทัยธานี	พระครูปลัดสมนึก สุธมมถิรสพโ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดจันทาราม (วัดท่าซุง) ตำบลน้ำซึม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี รหัสไปรษณีย์ 61000 มือถือ 096 292 9929
ชลบุรี	พระครูพิพิธกิจจารักษ์ เจ้าคณะอำเภอบางละมุง ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดหนองปรือ ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20150 โทรศัพท์ 038 249 040 มือถือ 083 946 1946
ระยอง	พระครูพัฒนัชยาภรณ์ เจ้าคณะอำเภอบ้านค่าย ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดบ้านค่าย ตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 21120 โทรศัพท์ 038 641 084 038 642 281

จันทบุรี	พระครูปริยัติธรรมวิโรจน์ เจ้าคณะอำเภอท่าใหม่ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดสามผาน ตำบลท่าใหม่ อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22120 โทรศัพท์ 039 367 316
นครปฐม	พระศรีธีรวงศ์ เจ้าคณะอำเภอดอนตูม ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดสามง่าม ตำบลสามง่าม อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73150 โทรศัพท์ 034 381 754 มือถือ 087 443 9988
สุพรรณบุรี	พระครูโสภณคุณาธาร เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดสาละ ตำบลสาละ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72150 โทรศัพท์ 035 671 226 มือถือ 081 995 8411
กาญจนบุรี	พระครูกาญจนธรรมธัช เจ้าคณะอำเภอหนองปรือ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดหนองไม้เอื้อย ตำบลหนองปรือ อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71220 โทรศัพท์ 034 603 748 มือถือ 089 912 2390 087 088 6500

สมุทรสาคร	พระครูสีลาธิการี เจ้าคณะอำเภอกระทุ่มแบนจังหวัด ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดหนองพะอง ตำบลสวนหลวง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร รหัสไปรษณีย์ 74110 โทรศัพท์ 02 811 0385-6 มือถือ 081 857 8059
เพชรบุรี	พระครูวัชรินทรศีลารักษ์ รองเจ้าคณะอำเภอท่ายาง ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดเขื่อนเพชร ตำบลท่าคอย อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76130 มือถือ 081 941 2237
สมุทรสงคราม	พระครูสมุทรวุฒิกุล ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดป้อมแก้ว ตำบลแม่กลอง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม รหัสไปรษณีย์ 75000 โทรศัพท์ 034 711 794
ประจวบคีรีขันธ์	พระครูอาทรศิริรักษ์ เจ้าคณะอำเภอปราณบุรี ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดเขาน้อย ตำบลเขาน้อย อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รหัสไปรษณีย์ 77120 มือถือ 089 090 0397

นครสวรรค์	พระครูศรีสุธรรมนิวิฐ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครสวรรค์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดไพรเหนือ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60000 มือถือ 061 283 2915
กำแพงเพชร	พระครูวิชิตปัญญากร รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดบ่อสามแสน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รหัสไปรษณีย์ 62000 มือถือ 081 604 5399
พิจิตร	พระครูวิรุฬห์ธรรมาภีรัต เจ้าคณะอำเภอโพทะเล ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดทะนง ตำบลทะนง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร รหัสไปรษณีย์ 66130 มือถือ 084 228 7839
เพชรบูรณ์	พระครูพัชรคณาภีรักษ์ เจ้าคณะอำเภอน้ำหนาว ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดโคกมน ตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67260 มือถือ 090 329 9978

พิษณุโลก	พระครูอุปลัมภ์สันติคุณ เจ้าคณะอำเภอชาติตระการ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดโพชนิทราม ตำบลท่าสะแก อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65170 โทรศัพท์ 055 381 199 มือถือ 081 280 0189
อุตรดิตถ์	พระครูสิริกิจวิธาน เจ้าคณะอำเภอลับแล ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดเสาหิน ตำบลศรีพนมมาศ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ รหัสไปรษณีย์ 53130 โทรศัพท์ 055 431 080
ตาก	พระครูบรมธาตุกิจจาทร รองเจ้าคณะอำเภอบ้านตาก ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดพระบรมธาตุ ตำบลเกาะตะเภา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63120 มือถือ 089 860 3223
ลำปาง	พระมหาอินจันทร์ คุณะสโก รองเจ้าคณะอำเภอเมืองลำปาง ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดพระเจดีย์ขาวหล้า ตำบลต้นธงชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52000 มือถือ 086 181 8014

เชียงราย	พระพุทธิญาณมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงราย ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดพระธาตุผาเงา ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57150 มือถือ 087 177 0452
พะเยา	พระครูสิทธิวรารถ เจ้าคณะอำเภอดอกคำใต้ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดบุญเกิด ตำบลบุญเกิด อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56120 มือถือ 089 955 0224
แพร่	พระโกศยเจติยารักษ์ รองเจ้าคณะจังหวัดแพร่ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดพระธาตุช่อแฮ ตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54000 มือถือ 081 993 0137
น่าน	พระครูสุจินนันทกิจ เจ้าคณะอำเภอสันติสุข ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดโป่งคำ ตำบลทุ่งพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55210 มือถือ 081 750 1484

เชียงใหม่	พระวิมลมุณี เจ้าคณะอำเภอภักขนิวัฒนา ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดศรีโสดา ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50200 มือถือ 081 885 2453
ลำพูน	พระครูจิรวัดมนโสภณ เจ้าคณะอำเภอเมืองลำพูน ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดช่างฆ้อง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51000 มือถือ 087 177 8931
แม่ฮ่องสอน	พระครูญาณสัมปยุต เจ้าคณะอำเภอแม่ล่าน้อย ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดแม่ล่าน้อย ตำบลแม่ล่าน้อย ตำบลแม่ล่าน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58120 มือถือ 081 960 2886
อุดรธานี	พระครูประจักษ์คนารักษ์ รองเจ้าคณะอำเภอประจักษ์ศิลปาคม ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดมัชฌิมาวาส ตำบลอุ่มจาน อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41110 มือถือ 085 316 4808

หนองคาย	พระครูอรุณปัญญาธร ที่ปรึกษาเจ้าคณะอำเภอท่าบ่อ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดสว่างธรรมาวาส ตำบลท่าบ่อ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43110 มือถือ 086 226 9081
บึงกาฬ	พระครูโสภาธรรมรส เจ้าคณะอำเภอเมืองบึงกาฬ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดโชติธรรมสมากร ตำบลบึงกาฬ อำเภอเมือง จังหวัดบึงกาฬ รหัสไปรษณีย์ 38000 มือถือ 085 459 6745
เลย	พระครูปริยัตินิธิคุณ เจ้าคณะอำเภอภูกระดึง ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดศรีภูกระดึงพัฒนาราม ตำบลภูกระดึง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42180 มือถือ 087 9507583
สกลนคร	พระครูสกลกิตติโสภณ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสกลนคร ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดโพธิ์ชัย ตำบลพระธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47000 มือถือ 081 974 1604

หนองบัวลำภู	<p>พระครูโสภิตธรรมมาร เจ้าคณะอำเภอनावัง ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด</p>	<p>วัดศรีกรมประชาสามัคคี ตำบลวังทอง อำเภอनावัง จังหวัดหนองบัวลำภู รหัสไปรษณีย์ 39170 มือถือ 089 842 5074</p>
ขอนแก่น	<p>พระมหาจริทธิ์ วชิรเมธี เจ้าคณะอำเภออุบลรัตน์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด</p>	<p>วัดเขื่อนอุบลรัตน์ ตำบลวัดเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40250 มือถือ 089 841 1144</p>
มหาสารคาม	<p>พระครูชัยธรรมโสภาส รองเจ้าคณะอำเภอเขียงยืน ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด</p>	<p>วัดราษฎร์สังคม ตำบลหนองขอน อำเภอเขียงยี่ จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44160 มือถือ 086 235 5472</p>
กาฬสินธุ์	<p>พระครูวิบูลวุฒิกร เจ้าคณะอำเภอนามน ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด</p>	<p>วัดอโศการาม ตำบลยอดแกง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46230 มือถือ 062 569 9695</p>

ร้อยเอ็ด	พระครูโพธิวิรุณ เจ้าคณะอำเภอปทุมรัตต์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดโพธิการาม ตำบลโพนสูง อำเภอปทุมรัตต์ จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45190 มือถือ 081 297 4226
อุบลราชธานี	พระครูอรุณธรรมโกศล เจ้าคณะอำเภอนาเยีย ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดป่านาเยีย ตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34160 มือถือ 089 224 8791
ศรีสะเกษ	พระครูสุจิตโพธารังการ เจ้าคณะอำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดบ้านโคก ตำบลโคก อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33120 มือถือ 081 725 0371
นครพนม	พระครูสิริบุญโญโสมณ รักษาการเจ้าคณะอำเภอท่าอุเทน ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดกุญชร ตำบลโนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48120 มือถือ 087 216 2546

ยโสธร	พระครูชินธรรมวิมล เจ้าคณะอำเภอทรายมูล ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดนาโป่ง ตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35170 มือถือ 081 068 2603
มุกดาหาร	พระครูวชิรธรรมพิณิต รองเจ้าคณะอำเภอนิคมน้ำอ้อย ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดเหล่าต้นยม ตำบลหนองแวง อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49130 มือถือ 085 746 5158
อำนาจเจริญ	พระครูมงคลวรวัฒน์ เจ้าคณะอำเภอเมืองอำนาจเจริญ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดเทพมงคล ตำบลบู่ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ รหัสไปรษณีย์ 37000 มือถือ 081 879 7245
นครราชสีมา	พระสีหราชสมภารมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดพระนารายณ์มหาราช ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30000 มือถือ 081 282 7215
บุรีรัมย์	- ยังไม่ได้แต่งตั้งเพิ่มเติม -	

ชัยภูมิ	พระครูสุวิมลพุทธิสาร เจ้าคณะอำเภอบ้านเขว้า ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดศรีมหาโพธิ์ ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36170 มือถือ 086 254 2639
สุรินทร์	พระครูบุญเขตวรคุณ เจ้าคณะอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์	วัดอิสาน ตำบลไผ่ อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32130 มือถือ 087 251 8212
ปราจีนบุรี	พระครูวิริญาณประยุต เจ้าคณะอำเภอนาดี ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดโพธิ์ศรี ตำบลสำพันตา อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25220 มือถือ 086 158 7825
นครนายก	พระราชสิทธิวรจารย์ เจ้าคณะอำเภอองครักษ์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดประสิทธิเวช ตำบลบางปลากด อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก รหัสไปรษณีย์ 26120 มือถือ 085 089 6092

ฉะเชิงเทรา	พระครูธรรมประยุต เจ้าคณะอำเภอบ้านโพธิ์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดผาณิตาราม ตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24140 มือถือ 081 342 3750
สระแก้ว	พระครูศรีรัตนสรกิจ เจ้าคณะอำเภอเขาฉกรรจ์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดสระแก้ว ตำบลสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27000 มือถือ 081 291 5629
นครศรีธรรมราช	พระสิทธิณาจารย์ รองเจ้าคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดประดู่พัฒนาราม ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80000 มือถือ 081 082 7280
ชุมพร	พระครูสถิตธรรมาธร เจ้าคณะตำบลปากคลอง ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดบางแหวน ตำบลดอนยาง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร รหัสไปรษณีย์ 86160 มือถือ 084 720 8920

สุราษฎร์ธานี	พระครูวิสุทธิวิมลคุณ ผู้รักษาการแทนเจ้าคณะอำเภอกาญจนดิษฐ์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดเขาแก้ว ตำบลท่าทองใหม่ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84160 มือถือ 081 797 4847
ภูเก็ต	พระครูพรหมประภัสสร เจ้าคณะอำเภอถลาง ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดเทพนารามเทพ ตำบลกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต รหัสไปรษณีย์ 83110 มือถือ 081 891 6641
ตรัง	- ยังไม่ได้แต่งตั้งเพิ่มเติม -	
กระบี่	พระครูสุวิมลธรรมานุกูล เจ้าคณะอำเภออ่าวลึก ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดนาเหนือ ตำบลนาเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81110 มือถือ 081 892 3609
พังงา	พระครูนันทปัญญากร เจ้าคณะอำเภอตะกั่วป่า ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดคงคามิขุ ตำบลตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82110 มือถือ 094 260 0264

ระนอง	พระครูศรีวรปัญญากร เจ้าคณะตำบลละอุ่น ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดปทุมสาคร ตำบลละอุ่นเหนือ อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง รหัสไปรษณีย์ 85130 มือถือ 087 270 0448
สงขลา	พระครูสุวัฒนาภรณ์ รองเจ้าคณะจังหวัดสงขลา ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดนาทวี ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90160 มือถือ 087 899 9909
พัทลุง	พระครูสุตธรรมมาภิรักษ์ เจ้าคณะอำเภอศรีนครินทร์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดลำกะ ตำบลนาท่อม อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง รหัสไปรษณีย์ 93000 มือถือ 086 288 7146
สตูล	พระปลัดธันวาคม สบุญโม เจ้าคณะตำบลทุ่งหว้า ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดทุ่งขม้น ตำบลป่าแก่บ่อหิน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล รหัสไปรษณีย์ 91120

ปัตตานี	พระครูโสภิตโพธิคุณ เจ้าคณะอำเภอโคกโพธิ์ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดศรีมหาโพธิ์ ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี รหัสไปรษณีย์ 94120 มือถือ 089 876 0236
ยะลา	พระครูโสภณสุตาร เจ้าคณะอำเภอรามัญ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดเมืองยะลา ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา รหัสไปรษณีย์ 95000 มือถือ 089 198 4267
นราธิวาส	พระครูวิสิฐพรหมคุณ ประธานฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัด	วัดพรหมนิवास ตำบลบางนาค อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส รหัสไปรษณีย์ 96000

6

ภาคีเครือข่าย การสาธารณสงเคราะห์

ในปัจจุบัน สถานการณ์โลกมีความเปลี่ยนแปลงมีสาธารณภัยเกิดขึ้นบ่อยครั้ง การดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์จึงเป็นกรณียกิจหนึ่งของคณะสงฆ์ที่จะให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือแก่ชุมชนและสังคม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีเอกภาพ คณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ได้มีการดำเนินการปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา โดยได้กำหนดจัดทำแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา และมีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา ตามกรอบงาน คณะสงฆ์ 6 ด้าน คือ ด้านปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ และการพัฒนาพุทธมณฑล ให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก โดยมีโครงการที่ดำเนินการจำนวน 14 โครงการ ดังนี้

- 1) โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่สังคม
- 2) โครงการยกระดับหมู่บ้านรักษาศีล 5
- 3) โครงการวิปัสสนากรรมฐานเพื่อพัฒนาทุนมนุษย์
- 4) โครงการยกระดับโรงเรียนพระปริยัติธรรม
- 5) **โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย**
- 6) การพัฒนาระบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธ
- 7) โครงการ Smart Card Smart Buddhism สู่พระพุทธศาสนา 4.0
- 8) โครงการส่งเสริมนวัตกรรมเชิงพุทธ
- 9) โครงการยกระดับขีดความสามารถศาสนบุคคล
- 10) โครงการศูนย์รวมองค์ความรู้และแหล่งเรียนรู้พระพุทธศาสนา
- 11) โครงการบริหารศาสนสมบัติระบบการเงิน-การบัญชี

12) โครงการวัดสร้างสุขด้วยกิจกรรม 5 ส

13) โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

14) โครงการพัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนา

ฝ่ายการสาธารณสงเคราะห์ ของมหาเถรสมาคม โดย สมเด็จพระมหาธีรราชกรรมาธิการมหาเถรสมาคม เป็นประธานคณะกรรมการฯ นั้น มหาเถรสมาคมได้มอบหมายภารกิจให้ดำเนินการ จำนวน 2 โครงการ คือ 1) โครงการส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่าย 2) โครงการสาธารณสงเคราะห์เพื่อพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

และมีลักษณะปฏิบัติงานด้านสาธารณสงเคราะห์ 4 ด้าน ได้แก่

1. สาธารณสงเคราะห์ 1.0 (สงเคราะห์) หมายถึง การให้การสงเคราะห์สาธารณชนเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้น โดยเข้าไปให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ มีอุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย ภัยพิบัติโรคระบาด เป็นต้น ทั้งด้านกายภาพ โดยการมอบปัจจัย 4 มีการช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ข้าวสาร อาหารแห้ง และ ด้านจิตใจ โดยการมอบธรรมะเป็นกำลังใจในคราวประสบสาธารณภัย รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนประสบอุบัติเหตุ ผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน ผู้ป่วยระยะสุดท้าย

2. สาธารณสงเคราะห์ 2.0 (เกื้อกูล) หมายถึง การที่คณะสงฆ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ให้มีทรัพยากรเพียงพอกับการอยู่อาศัยและดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เช่น การจัดการป่า (ปลูกป่า, บวชป่า, อนุรักษ์ป่า) การจัดการน้ำ (ฝายต้นน้ำ, ชุดบ่อน้ำ) การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดชุมชน สมุนไพรและภูมิปัญญาพื้นบ้าน การเฝ้าชีวิตโค-กระบือเพื่อการเกษตร การประสานงานหน่วยงานต่างๆ ช่วยเหลือประชาชนเครือข่ายสังฆประชาชนุเคราะห์ การจัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้โรงพยาบาล ชมรมรักษาสุขภาพ

3. สาธารณสงเคราะห์ 3.0 (พัฒนา) หมายถึง คณะสงฆ์เป็นผู้นำในการพัฒนาพื้นที่โดยใช้หลักธรรมมาประยุกต์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น การสร้างวัฒนธรรมจิตอาสา จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การช่วยเหลือชุมชน การเกษตรวิถีพุทธ กลุ่มสังฆะออมทรัพย์ การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน ศาตร์พระราชา พระคิลานุปัฏฐาก พิพิธภัณฑสถานชุมชน ธนาคารข้าว ธนาคารน้ำ ใต้ดิน

4. สาธารณสงเคราะห์ 4.0 (บูรณาการ) หมายถึง คณะสงฆ์ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการร่วมกันพัฒนา แก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ ผสานพลังผ่านภาคีเครือข่าย เช่น เครือข่ายการสาธารณสุขสงเคราะห์ ธรรมนูญสุขภาพพระสงฆ์ โรงเรียน/ชุมชนผู้สูงอายุ การท่องเที่ยวเชิงพุทธ การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ การตั้งกองทุน/มูลนิธิช่วยเหลือผู้ประสบภัย เครือข่ายจิตอาสาด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ กิจกรรมสาธารณสุขสมบัติส่วนรวม(ถนน ประปา ไฟฟ้า คลอง ฌาปนสถาน) ส่งเสริมพัฒนาวิชนาลัย พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสุขสงเคราะห์ การส่งเสริมสุขภาพชุมชน หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พลังบวรสวัสดิการชุมชน หน่วยบริการสาธารณสุขสงเคราะห์ เครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก เครือข่ายพระคิลานธรรม เครือข่ายพระสังฆพัฒนา

การจัดการสาธารณสุขสงเคราะห์เพื่อสังคมที่ยั่งยืน

การให้การสงเคราะห์ สาธารณชน เพื่อ บรรเทาทุกข์เบื้องต้น ให้ความช่วยเหลือวัด และ ประชาชน ผู้ ประสบสาธารณภัย ต่างๆ โดยการมอบ ปัจจัย 4 และมอบ ธรรมะเป็นกำลังใจ

การที่คณะสงฆ์เข้าไป คณะสงฆ์เป็นผู้นำใน ส่วนร่วมในการจัดการ การพัฒนาพื้นที่โดยใช้ พื้นที่ให้มีทรัพยากร หลักธรรมมาประยุกต์ เพียงพอกับการอยู่ ต่อ ก า ร พั ฒ น า อาศัยและดำเนินชีวิต เศรษฐกิจและสังคม ของคนในชุมชน

คณะสงฆ์ส่งเสริม ความร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดการพัฒนา ที่ยั่งยืน เป็นการร่วมกันพัฒนา แก้ไขปัญหา อย่างเป็นระบบ ผสาน พลังผ่านภาคีเครือข่าย

สาธารณสงเคราะห์ 1.0
สงเคราะห์

อุทกภัย

โรคระบาด

อัคคีภัย

วาตภัย

สาธารณสงเคราะห์ 2.0
เกื้อกูล

การจัดการป่า ปลูกป่า/บวชป่า

2/4 คนกั้นป่า
ผู้พิทักษ์ป่า
แห่งคนอีสานใต้

การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

ได้ชีวิตโคกระบือเพื่อเกษตรกร

การป้องกันและแก้ไขยาเสพติดชุมชน

สมุนไพรรักษาภูมิปัญญาพื้นบ้าน

พลังมวลชน พลังแผ่นดิน
ยังคงสืบมาเสียดัง

มูลนิธิกัญญา
ยโรคยศาล

สาธารณสงเคราะห์ 3.0 พัฒนา

การเกษตรวิถีพุทธ

ศาสตร์พระราชา

การสร้างวัฒนธรรมจิตอาสา

กลุ่มสื่อจะสะสมทรัพย์

พระคิลานุปิฎฐาก

การสร้างศูนย์กลางให้การช่วยเหลือชุมชน

การส่งเสริมสัมมาชีพ

พิพิธภัณฑ์ชุมชน

สาธารณสงเคราะห์ 4.0 บูรณาการ

ธรรมบุญสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ

กองทุนช่วยเหลือสงเคราะห์สาธารณภัย

เครือข่ายการสาธารณสงเคราะห์

โรงเรียน/ชมรมผู้สูงอายุ

เครือข่ายจิตอาสา

การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรม

พระสงฆ์นักพัฒนาการสาธารณสงเคราะห์

เครือข่ายการสาธารณสงเคราะห์

เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง				
ภาค	จังหวัด	วัด	ชื่อ-ฉายา	ลักษณะการดำเนินงาน
1	กรุงเทพมหานคร	วัดนิมมานรดี	พระธรรมโพธิมงคล	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดนาคนคร	พระกิตติโสภณวิเทศ	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดบำเพ็ญเหนือ	พระครูอุดมจาวรธรรม	1.0 / 3.0
		วัดเทพศิลา	พระเทพรัตนกร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดเสมียนนารี	พระมหาสนิท ฉนทปาโล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดไตรรัตนาราม	พระครูรัตนภิรักษ์	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดเทวสุนทร	พระครูโฆษิตบุญญากร	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดอมราวาราม	พระครูอาทรอมรกิจ	1.0 / 3.0
		วัดราชฎ์นิยมธรรม	พระครูอาทรวุฒิกุล	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดเตย	พระครูนนทธรรมาภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิต	พระครูสุนทรกิจจารักษ์	1.0 / 3.0
	นนทบุรี	วัดเตย	พระครูนนทธรรมาภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดไทรใหญ่	พระครูวิสุทธินนทคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดโตนด	พระปลัดสุรเชษฐ์ สุรเชษฐ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดพุทธปัญญา	พระมหาทวี โพธิเมธี	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดราชฎ์ประคองธรรม	พระครูกิตติวิริยาภรณ์	1.0 / 2.0
	ปทุมธานี	วัดทวิการะอนันต์	พระครูธรรมธรรฐิตีศักดิ์ สุภทโท	1.0/ 2.0
		วัดพระธรรมกาย	พระครูสังฆรักษ์รังสฤษดิ์ อธิจินตโก	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดชินวราราม วรวิหาร	พระมงคลวโรปการ	1.0 / 2.0
		วัดบางหลวง	พระมหาถาวร ธีรจิตโต	1.0 / 2.0
		วัดลานสนุ่น	พระครูวิบูลวรรคคุณ	1.0 / 2.0
		วัดดอนใหญ่	พระครูปทุมศีลาภรณ์	1.0 / 2.0
		วัดเขียนเขต	พระธรรมรัตนภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	สมุทรปราการ	วัดสุคันธवास	พระครูสมุทรวาหะ	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดบางไฉลงใบ	พระครูวิสุทธิวัฒน์	1.0 / 2.0 / 4.0

		วัดใหญ่	พระมหาวิฑูร ธมมโชโต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหัวคู้	พระปริยัติวงศาจารย์	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดบางด้วนนอก	พระครูโกศลพัฒนาภรณ์ ดร.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
2	พระนครศรีอยุธยา	วัดพนัญเชิง วรวิหาร	พระธรรมรัตนมงคล	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดท่าการ้อง	พระพิพัฒนศาสนกิจวิธาน	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดमारวิชัย	พระครูวิชัยพลาการ	1.0 / 2.0
		วัดใหญ่ชัยมงคล	พระครูสิริชัยมงคล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดกษัตราธิราช วรวิหาร	พระราชธานินทรจารีย์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	อ่างทอง	วัดโล่ห์สุทธาวาส	พระครูนิเทศก์ธรรมรส	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดม่วง	พระครูสุภัทรเขตสุนทร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดทำอิฐ	พระครูไพศาลศีลวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสระแก้ว	พระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณ	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดมหานาม	พระครูวิสุทธิชัยคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดวังน้ำเย็น	พระครูวิสุทธิ์พัฒนวิธาน	1.0 / 2.0
		วัดสามโก้	พระครูสิริวิมุติกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	สระบุรี	วัดสันติวิหาร	พระครูอาคมสิทธิสุนทร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดมะขามเรียง	พระครูศุภธรรมคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดถ้ำกระบอก	พระอธิการวิเชียร กิตติวัฒนโธ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองโป่ง	พระครูเกษมธรรมวิธาน	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดมงคลชัยพัฒนา	พระวิสิฐคุณาภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
3	ลพบุรี	วัดพุน้อย	พระโสภณพัฒนคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองตาแดง	พระครูปัญญาวิริยุต	1.0 / 2.0
		วัดพัฒนาธรรมาราม	พระครูภัทรธรรมคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสามัคคีประชาราม	พระครูสุวัฒน์จันทโชติ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองนา	พระครูสุธรรมนิวิฐ	1.0 / 2.0
	สิงห์บุรี	วัดพระนอนจักรสีห์ วรวิหาร	พระเทพปริยัติสุธี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดพิบูลทอง	พระราชสุวัฒนาภรณ์	1.0 / 3.0

		วัดโบสถ์	พระครูนาาคติตต์คณาภิรักษ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดโพธิ์เก้าต้น	พระครูวิชิตวุฒิกุล	1.0 / 3.0	
		วัดน้อยนางหงส์	พระมหากิตติ์ธเนศ อานนุโท	1.0 / 4.0	
	ชัยนาท	วัดพระบรมธาตุ	พระสุธีรัตนภรณ์	1.0 / 2.0 / 4.0	
		วัดเทพศิรินทย์	พระมงคลกกิจโกศล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดโคกดอกไม้	พระมงคลวิจิตร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดทรงเสวย	พระครูประกาศสรวุฒิ	1.0 / 2.0 / 4.0	
		วัดใหญ่	พระปลัดวรเมศวร์ นาคาโร	1.0 / 2.0	
	อุทัยธานี	วัดเขาช่องชัย (ธ)	พระครูอุทัยธรรมโอวาส	1.0 / 2.0 / 3.0	
		วัดอมฤตวาริ	พระครูอุทิศศุภการ	1.0 / 2.0 / 3.0	
		วัดจันทาราม (ท่าซุง)	พระครูปลัดสมนึก สุम्मณิรสทโธ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
	13	ชลบุรี	วัดนาลิกวนาราม	พระครูปลัดสุรัชย์ ยโสธโร	1.0 / 2.0
			วัดหนองปรือ	พระครูพิพิธกิจจารักษ์	1.0 / 2.0
		ระยอง	วัดละหารไร่	พระครูวิจิตรธรรมภากริต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
			วัดเขาน้อย	พระครูสิริศิริวัฒน์	1.0 / 2.0
วัดซากผักกูด			พระครูสังฆวิสุทธิกุล ดร.	1.0 / 2.0	
วัดบุญนาค			พระครูพิศาลสุตากร	1.0 / 2.0 / 3.0	
วัดซากขุนวิเศษ			พระมหาสมภพ สมภทโท	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
วัดห้วย			พระครูเกษมอรรธการ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
วัดหนองกันเกรา			พระครูบวรศีลวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
วัดเกษตราสุขารมย์			พระครูพรหมจริยานุวัฒน์	1.0 / 2.0	
วัดเพลงช้างเผือก			พระครูสิริภาวนานุโยค	1.0 / 2.0	
จันทบุรี		วัดทับไทร	พระครูสถิตธรรมนานุวัตร	1.0 / 3.0	
		วัดเขาบายศรี	พระครูธรรมธรรวิชัย วิสุทธมโม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดคมบาง	พระปลัดนิวัติ พลธมโม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
ตราด		วัดบางปิดบน	พระครูพิศาลธรรมวาที	1.0 / 2.0	
	วัดคลองใหญ่	พระครูวุฒิสารธรรมคุณ	1.0 / 2.0		
	วัดท่าโสม	พระครูวิมลโสมนันท	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0		

		วัดเนินตากแดด	พระครูกิตติญาณวิจักษ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองเสม็ด	พระครูโฆษิตวิริยคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0
14	นครปฐม	วัดพระปฐมเจดีย์ ราชวรวิหาร	พระพรหมเวที	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดไร่ขิง	พระเทพศาสนาภิบาล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดไผ่ล้อม	พระครูปลัดสิทธิวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดกลางบางพระ	พระครูศรีสุตากร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบางเลน	พระครูเกษมถาวรคุณ	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดสว่างอารมณ์	พระครูยติธรรมมานุยุต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดไร่แตงทอง	พระครูปฐมจินดากร	1.0 / 2.0
	สุพรรณบุรี	วัดแค	พระครูไพศาลธรรมวงศ์	1.0 / 2.0
		วัดเถรพลาย	พระครูพิสุทธิรัตนาภรณ์	1.0 / 2.0
		วัดพระลอย	พระครูศรีรัตนวิวัฒน์	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดนิเวศน์ธรรมาราม	พระมหาจำเริญ สุวฑฒโน	1.0 / 2.0
		วัดไผ่ลวก	พระมหาวิไล รวิวัฒน์	1.0 / 2.0
	กาญจนบุรี	วัดเขามุสิการาม	พระครูอนุกุลกาญจนวงศ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดวังขนายทายิการาม	พระครูกาญจนสุตาคม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองไม้แก่น	พระครูกาญจนธรรมชัย	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองกร่าง (เพิ่มโพธิ์สุวรรณ)	พระสมุห์ไพฑูรย์ อชิโต	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดท่าขนุน	พระครูวิลาศกาญจนธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	สมุทรสาคร	วัดเกตุมดีศรีวราราม	พระภวานาวิสุทธิคุณ วิ.	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดหลักสี่ราษฎร์สโมสร	พระมงคลพัฒนภรณ์	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดบางปิ้ง	พระครูวิทิตสาครธรรม	1.0 / 2.0
		วัดบางปลา	พระครูวุฒิสาครธรรม	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดหนองพะอง	พระครูสีลาธิการี	1.0 / 2.0
	15	ราชบุรี	วัดหลวงพ่อสดธรรมกาย ยาราม	พระปิฎกโกศล
วัดสิริเจริญเนนหม้อ			พระครูสิริสุวัฒนาภรณ์	1.0 / 2.0

	วัดดีบอน	พระครูวิรัชธรรมวิสิฐ	1.0 / 2.0 / 4.0
	วัดวาปีสุทธาวาส	พระครูวิบูลกิจจสุนทร	1.0 / 2.0
	วัดบ้านกุ่ม	พระครูภาวนาธรรมกร	1.0 / 2.0 / 4.0
	วัดแจ้งเจริญ	พระครูศรีธรรมมาภรณ์	1.0 / 2.0
	วัดหุบกระเทียม	พระมหาสงกรานต์ สุนติกโร	1.0 / 2.0 / 3.0
	วัดลำพระ	พระมหาสุวรรณ สุทนโต	1.0 / 3.0
	วัดเบญจคีรีนคร	พระครูสังฆรักษ์สุรพล จนทโสภโณ	1.0 / 2.0 / 3.0
	วัดบ่อหวี	พระอธิการวรรณธรรม ฐิตธมโม	1.0 / 2.0 / 4.0
เพชรบุรี	วัดใหญ่สุวรรณาราม	พระครูวัชรสุวรรณาท	1.0 / 2.0 / 3.0
	วัดห้วยกวางจริง	พระครูวิจักษ์วัชรธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0
	วัดต้นสน	พระครูพัชรคุณาทร	1.0 / 2.0 / 3.0
	วัดท่าคอย	พระครูสิริทัศนียคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0
	วัดลิ้นช้าง	พระครูสุนทรวัชรการ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
สมุทรสงคราม	วัดประทุมคณาवास	พระครูธรรมธรไพบุลย์ ญาณวิบูล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดศรีศรัทธาธรรม	พระครูปลัดกฤตพรต กิตติปัญญา	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดอินทาราม	พระครูพิศิษฐ์ประชานาท ดร.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดจุฬามณี	พระครูโสภิตวิริยาภรณ์	1.0 / 2.0 / 4.0
	วัดบางน้อย	พระครูสมุทรคุณาธาร	1.0 / 2.0
ประจวบคีรีขันธ์	วัดทางสาย	พระครูวินัยธรเมตธี ฐิตปัญญา	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดตาลเจ็ดยอด	พระมหาจำนงค์ จรณธมโม	1.0 / 2.0 / 3.0
	วัดห้วยมงคล	พระพิศาลสิทธิคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดหัวหิน	พระครูพิสุทธิภาวนาพิธาน	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0

เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ					
ภาค	จังหวัด	วัด	ชื่อ-ฉายา	ลักษณะการดำเนินงาน	
4	นครสวรรค์	วัดศรีอุทุมพร	พระครูนิทัศน์ประชานุกูล	1.0 / 3.0	
		วัดช่องแค	พระครูนิวิฐปัญญากร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดม่วง	พระใบฎีกาธนกร ไชยสมโม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดเกษไชยเหนือ	พระครูนิธานปัญญาภิวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดเขาวัง	พระครูนิภาธรรมวงศ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
	กำแพงเพชร	วัดหินดาด	พระครูสุตวชิรากร	1.0 / 2.0	
		วัดบ่อสามแสน	พระครูวชิรปัญญากร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดปากอ่าง	พระครูประคุณวชิราภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดโค้งวิไล	พระมหาบุญนำ เขมบุญโญ	1.0 / 3.0	
		วัดหนองกระทุ่ม	พระสมุห์ศิริพร ฐานิสฺสโร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
	พิจิตร	วัดท่าหลวง	พระราชสิทธิเวที รศ.ดร.	1.0 / 2.0 / 4.0	
		วัดบึงนาราง	พระพิศาลสาธุกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดสำนักขุนเณร	พระครูสิริสุตโสภณ ดร.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดกำแพงดิน	พระครูศรีปริยัติวิฑูร	1.0 / 2.0 / 3.0	
		วัดดงตะขบ	พระครูปริยัติวิโรภาส	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
	เพชรบูรณ์	วัดสว่างอารมณ์	พระครูसारวชิราภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0	
		วัดวังขาม	พระครูสุนทรพัชรสิทธิ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดเกตุสามัคคีธรรม	พระครูกิตติพัชโรภาส	1.0 / 2.0	
		วัดราชพฤกษ์	พระครูชัยพัชรสถิต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดโคกมน	พระครูพัชรคณาภิรักษ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดเข็กน้อย	พระครูใบฎีกาภูวนารถ ธมมานนฺโท	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
	5	สุโขทัย	วัดถ้ำระฆัง	พระครูโฆษิตบุญโญปลัมภ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
			วัดราษฎร์ศรัทธาราม	พระครูวิชัยคุณาธาร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
วัดสว่างอารมณ์ วรวิหาร			พระครูพิศาลสิริวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
วัดใหม่เจริญผล			พระครูพิทักษ์วรราทร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
วัดศรีนิโครธาราม			พระครูใบฎีกาปิยวัฒน์ ปิยวฑฒโก	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	

		วัดสารจิตร	พระอธิการเฉลิม กนตสาร์โ	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดหนองป่าตอง สามัคคีธรรม	พระครูวิจิตรธรรมนิเทศ	1.0 / 2.0 / 3.0
พิษณุโลก		วัดโพธิญาณ	พระครูสุนทรโรจนคุณ	1.0 / 2.0
		วัดกรับพวงเหนือ	พระครูอุทัยโกศล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดน้ำพริก	พระมหาไพฑูรย์ กลยานธโร	1.0 / 2.0
		วัดเนินมะปราง	พระครูสุภัทรกิจวิบุรย์	1.0 / 3.0
		วัดบัวทอง	พระครูสุวิธานสาธุกิจ	1.0 / 2.0
อุตรดิตถ์		วัดดอยท่าเสา	พระครูภัทรสันติคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดคู้งตะเกา	พระสมุห์สมชาย จีระบุญโญ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดห้วยแมง	เจ้าอธิการกิตติกวิน สติสมปนฺโน	1.0 / 2.0
		วัดไชยมงคล	พระครูอัครจารุวรรณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดพลอยสังวรนิรันดร์	พระครูวินัยธรรค์กัฏฐา วฑฒโก	1.0 / 2.0 / 3.0
ตาก		วัดเกาะตาเถียร	พระครูประทีปจันทรังษี	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดวังมะกอก	เจ้าอธิการแพน ทีฆายุโก	1.0 / 2.0
		วัดสองแคว	พระอาทิตย์ อชิโต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดไทยสามัคคี	พระครูเมธากิจโกศล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดเอื้องดอย	พระสมุห์มานพ ธีรภทโท	1.0 / 2.0
6	ลำปาง	วัดดอนสัก	พระครูประภัสร์วัชรพงษ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านจิว	พระครูวิจารณ์ภัทรกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสาแพะ	พระครูสันติพนารักษ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดนาก่วมใต้	พระครูสมุห์พนมกรณเกียรติ วรรณบุญโญ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดศรีปงชัย	พระปลัดชัยภัทร ขนฺติธโร ดร.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดนาไม้แดง	พระปลัดทะนงศักดิ์ ปญญาพหุโล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดมิ่งเมืองมูล	พระครูสิริธรรมบัณฑิต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านไร่	พระครูสถิตธรรมวิภาช	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
เชียงราย		วัดร่องหวาย	พระครูประวิตรวิหารการ	1.0 / 2.0
		วัดพระธาตุดูผาเงา	พระพุทธิญาณมุนี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0

		วัดป่ายาง	พระครูประภาสพนารักษ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดศรีเมืองมูล	พระครูสุจินต์กัลป์ญาณธรรม	1.0 / 2.0
		วัดพุทธอุทยาน	พระทรัพย์อนันต์ อานนโท	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดห้วยปลากั้ง	พระไพศาลประชานาถ	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดห้วยฝาย	พระครูปิยวรรณพิพัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	พะเยา	วัดบ้านปาง	พระครูสิริสุขเมธากร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดพระธาตุข่อแฮ	พระโกศยเจติยารักษ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดพระบาทมิ่งเมือง	พระราชเขมากร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสัมฤทธิ์บุญ	พระครูวิจิตรธรรมสาธก	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดป่าซำ	พระครูโกศลพิพัฒนคุณ	1.0 / 4.0
	น่าน	วัดโป่งคำ	พระครูสุจินต์นันทกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองป่าคำ	พระครูสุจินต์นันทธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดนาคุ้ม	พระสุรเดช พุทธิวิริโย ป.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดห้วยยาง	พระสมุห์ถิรวัฒน์ ถิรวุฒโน	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดหนองบัว	พระครูวาปีปทุมพิทักษ์	1.0 / 3.0
7	เชียงใหม่	วัดพระธาตุศรีจอมทองวรวิหาร	พระศรีศิลป์อาจารย์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดศรีโสดา	พระวิมลมนี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดพระธาตุดอยเวียง	พระครูวรธรรมวิวัฒน์ ดร.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดป่าไม้แดง	พระครูสถิตธรรมมาภิกษ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดลัญจิวิน	พระครูบัณฑิตธรรมาภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านเปียง	พระครูอุเทนปัญญารังสี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	ลำพูน	วัดช่างฆ้อง	พระครูจิววัฒน์โสภณ	1.0 / 4.0
		วัดพระพุทธรบาทตากผ้า	พระพุทธรบาทพิทักษ์	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดห้วยห้าง	พระครูสิริสุตาทิมนต์ ดร.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดพระพุทธรบาทผาหาม	พระครูสุนทรอรธการ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดทุ่งโป่ง	พระสมุห์สุเมธี ฐิติโก	1.0 / 2.0
		วัดบ้านดงหลวง	พระครูสุตกัลณญาณกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสันตันคำ	พระครูอดุลธรรมวงศ์	1.0 / 3.0

แม่ฮ่องสอน	วัดทาสวนหลวง	พระคุณจันทลีลาโสภิต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดหนองกวาง	พระมหาญาณพงศ์ สมบุญโณ	1.0 / 2.0
	วัดขุ่ม	พระอธิการพัฒนา ปวฑฒโน	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดโพธาราม	พระครูอนุศาสน์โกศล	1.0 / 2.0
	วัดแม่नाเต็งนอก	พระปลัดจอดี ชยานนุโท	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดพระธาตุดอยกองมู	พระสุเมณฑศาสนกิตติ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดแม่ลาน้อย	พระครูญาณสัมปยุต	1.0 / 3.0
	วัดจอมแจ้ง	พระครูอนุการจาวรวัฒน	1.0 / 2.0

เขตปกครองคณะสงฆ์หนตะวันออก				
ภาค	จังหวัด	วัด	ชื่อ-ฉายา	ลักษณะการดำเนินงาน
8	อุดรธานี	วัดศรีนคราราม	พระโสภณพุทธิธาดา	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดภูทองเทพนิมิต	พระครูนิมิตสาธุวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดจอมมะณีย์	พระครูญาณวิโมกข์	1.0 / 2.0
		วัดลุ่มพินีนาราม	พระครูอาทรวนกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดสะอาดเรืองศรี	พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุสนวิภาณี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	หนองคาย	วัดถ้ำศรีมงคล	พระครูประทีปธรรมมงคล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดท่าสี่ศรีสะอาด	พระครูภาวนาธรรมานุสิฐ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดจันทรังชีวนาราม	พระครูพิพัฒน์จันทรังษี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดเทพพลประดิษฐาราม	พระครูพิมลธรรมประดิษฐ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดจำปาทอง	พระครูปริยัติสุวรรณวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	เลย	วัดศรีบุญเรือง	พระราชปรีชาเมธี, ดร.	1.0 / 3.0
		วัดโพธิ์ชัย	พระสิริรัตนเมธี, ดร.	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดเนรมิตวิปัสสนา	พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์ วิ.	1.0 / 2.0
		วัดป่าสุทธาราม	พระครูสุนนคุณาภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดแสงอรุณ	พระครูสังฆรักษ์เพชรพล รตนวาที	1.0 / 3.0
	สกลนคร	วัดพระธาตุเชิงชุม วรวิหาร	พระเทพสิทธิโสภณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดโพธิ์ชัย	พระครูสกลกิตติโสภณ	1.0 / 3.0
		วัดหุบเลา	พระครูปกุณสิริธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดทุ่ง	พระรัตนการวิสุทธิ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบูรพาภิรมย์	พระครูสังวรธรรมวงศ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	หนองบัวลำภู	วัดศรีกลมประชาสามัคคี	พระครูโสภิตธรรมากร	1.0 / 2.0
		วัดดอนธาตุนรงค์	พระครูศรีปริยัติวารากร	1.0 / 2.0
		วัดศรีสำราญ	พระครูถาวรวัตร	1.0 / 2.0
		วัดสุวรรณาราม	พระมหาอภิชาติ อภินนุโท	1.0 / 2.0
		วัดศรีบุญธรรม	พระครูศรีปัญญาวิสิฐ	1.0 / 2.0 / 3.0

	บึงกาฬ	วัดศรีบุญเรือง	พระครูสิริวิรุญต	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดโนนสำราญ	พระครูอดุลธรรมภิมณฑ์	1.0 / 2.0
		วัดป่าพันลำ	เจ้าอธิการสมบัติ สมปตติธารโก	1.0 / 2.0 / 3.0
9	ขอนแก่น	วัดท่าประชุม	พระอธิการประชุม คมภีร์ธมโม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดเขื่อนอุบลรัตน์	พระมหาจริทธิ์ วชิรเมธี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดนาเลาะ	พระครูสุตสุนทรธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสะอาด	พระครูสารปิยธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดอุตสาหะ	พระครูวิริยธรรมโสภณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดป่าพุทธญาณรังษี	พระครูวินัยธรรวธนา	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสว่างอารมณ์	พระมหาสวัสดี สจจวาที	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดสี่ชมพู	เจ้าอธิการสุนัย อภายต์โต	1.0 / 2.0 / 3.0
	มหาสารคาม	วัดมหาชัย	พระเทพสิทธิจารย์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดพุทธนาราม	พระครูภาวนาชยานุสิฐ	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดขุนพรหมดำริ	พระครูสารกิจประยุต	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดราษฎร์สังคม	พระครูชัยธรรมโมภาส	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดโพธิ์ศรีบ้านลาด	พระอธิการสุนทร กนต์วีโร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	กาฬสินธุ์	วัดโศการาม	พระครูวิบูลุฒิกร จกทวโร	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดสว่างคงคา	พระครูปภัสสรสันติธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดไตรภูมิ	พระครูสิริพัฒน์เทศ	1.0 / 3.0
		วัดสว่างคงคา	พระครูปริยัติชัยการ, ดร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดอร่ามมงคล	พระครูปริยัติโพธิธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	ร้อยเอ็ด	วัดป่ามหาศาลอำไพวงษ์	พระมหาประสาร ภัทรเวที	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดบ้านอ้น	พระมหาอุดร ธมมปญโญ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดขันดินิวาส	พระครูขันติวราภิรม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองขุ่น	พระครูสุวิธานเสลคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านเหล่าจิ้ว	พระครูปลัดหฤษณ์ ญาณกาโร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบูรพา	พระครูปริยัติสุทธิคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดเหนืออุดรชัยสิทธิ์	พระอธิการธนบดี ธมมทินโน	1.0 / 2.0 / 3.0

10	อุบลราชธานี	วัดบ้านนาขันธ์ (สว่างอารมณ์)	พระครูศรีสุตาลังการ	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดป่าห้องเตย	พระครูสุภัทรปุณณธาตา	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดอ้อ	พระครูสุขุมวรรโณภาส	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านโนนมะเขือ	พระครูสุภกิจมงคล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	ศรีสะเกษ	วัดโคกโพน	พระมหามังกร กนตปญโญ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านแกงเลี้ยว	พระมหาสำราญ สุขเมโธ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านโดด	พระครูสุจิตโพธาลังการ	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดศิริวาราวาส	พระครูวิสุทธิธรรมมารัต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดโพธิ์น้อย	พระครูศรีโพธาลังการ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบักดอง	พระมหายุทธกิจ ปญญาวุธ	1.0 / 3.0 / 4.0
		เจ้าอาวาสวัดปรือคัน	พระครูพิศิษฐ์ธรรมานุศาสน์	1.0 / 2.0
		วัดป่าจันทวารี	พระมหาคำ ปรุกโก	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	นครพนม	วัดกุญชร	พระครูสิริปัญญาโสภณ	1.0 / 2.0
วัดคามวาสี		พระครูอุดมกิจพิพัฒน์	1.0 / 2.0	
วัดธาตุประสิทธิ์		พระมหาสมัคร วรปุณโณ	1.0 / 2.0	
วัดบูรพาราม		พระครูบูรพาธรรมปทีป	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
วัดปทุมาราม		พระครูปิยคามเขตคณาภิรักษ์ ดร.	1.0 / 2.0	
วัดพระธาตุท่าอุเทน		พระครูบริหารบรมธาตุ	1.0 / 2.0	
วัดโพธิ์ไชย		พระมหาปรัชญา ธีรปญโญ	1.0 / 2.0	
วัดศรีบุญเรือง		เจ้าอธิการไผ่รงค์ กนตสีโล	1.0 / 2.0	
วัดศรีสงคราม		พระครูสิริปัญญาวิชัย	1.0 / 2.0 / 3.0	
วัดสว่าง		พระครูบรรชรโรภาส	1.0 / 2.0 / 3.0	
ยโสธร		วัดนาโป่ง	พระครูชินธรรมวิมล	1.0 / 2.0 / 3.0
	วัดยางตลาด	พระครูเมธีธรรมบัญญัติ	1.0 / 2.0 / 4.0	
	วัดนาเวียง	พระครูเกษมคุณากร	1.0 / 2.0 / 4.0	
	วัดป่าจันทนาราม	พระครูสุตาลังการ	1.0 / 3.0	
	วัดบูรพา	พระครูปริยัติพลากร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
	วัดบ้านหนองเม็ก	พระมหาอดิศักดิ์ ปิยสีโล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	

	มุกดาหาร	วัดราษฎร์สามัคคี	พระอธิการติเรก อภินันโท	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดแจ้ง	พระครูโอภาสวีรคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดศรีสวาสดี	พระครูอโสกสันติคุณ	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสมานสังฆวิเวก	พระอธิการบุญกาญจน์ อนุตตโร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดคำแสนสุข	พระครูประโชติจันทรังษี	1.0 / 2.0
	อำนาจเจริญ	วัดเทพมงคล	พระครูมงคลวรวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดป่าลาดคำ	พระปลัดกิตติศักดิ์ กิตติภทโท	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดโนนโพธิ์	พระครูสิริสมาจารวัตร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดโพธิ์ศิลา	พระครูอุดมโพธิกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านเก่าบ่อ	พระครูภาวนาภิชาทร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
11	นครราชสีมา	วัดพรหมราช	พระครูโกศลธรรมวิบูล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดศิริบ้านไร่	พระครูโอภาสกิจจานุกูล	1.0 / 2.0
		วัดห้วยพรหม	พระครูประโชติสังฆกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดบ้านอ้อ	พระครูสารธรรมพินิจ	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดมะเกลือใหม่	พระครูปัญญาวัฒนกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	บุรีรัมย์	วัดตลาดชัย	พระครูสุตกิจโสภณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดหนองบัวทอง	พระครูปทุมธรรมมานุรักษ์	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดธรรมธีราราม	พระครูปัญญาสุตคุณ	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดหนองไผ่น้อย	พระครูสถิตศีลวัตร	1.0 / 2.0
		วัดโคกเพชร	พระครูถาวรธรรมประยุต	1.0 / 2.0
	ชัยภูมิ	วัดศรีมหาโพธิ์	พระครูสุวิมลพุทธิสาร	1.0 / 2.0
วัดลาดชุมพล		พระครูกัลยาณกิจจานุกูล	1.0 / 2.0	
วัดราชี		พระครูจันทโพธานุวัตร	1.0 / 2.0	
วัดวังทองสามัคคีธรรม		พระครูปลัดพีระพันธ์ ธมมวฑฺฒโต	1.0 / 2.0 / 4.0	
วัดท่าหินโงม		พระครูพิสิฐรัตโนภาส	1.0 / 3.0 / 4.0	
สุรินทร์	วัดสามัคคี	พระครูสุนทรสีลวัฒน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	

		ที่พัทสงฆ์ป่าอาเจียง	พระครูสมุห์คำหาญ ปญญาธโร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดทุ่งไทรชะยูง	พระครูประภัสร์สารธรรม	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดป่าทับทิม	พระครูพิสิฐรัตน์คุณ	1.0 / 3.0 / 4.0
12	ปราจีนบุรี	วัดทุ่งหนองอ้อ	พระมหาอุกฤษ ปภสฺสโร	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดป่ามะไฟ	พระครูภาวนาธรรมจารี	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดบางกระเบา	พระมหาสมนึก กิตติโสภโณ, ป.ธ.9, ดร.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดคลองกลาง	พระมหาเด็ยวสิงห์ สุทธิจิตโต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	นครนายก	วัดฝั่งคลอง	พระครูวิริยานุโยค	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดป่าชะ	พระครูโสภณศาสนกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดดงละคร	พระมหาสิริวัฒนา สีลสาโร	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดอุดมธานี	พระครูปริยัติโพธิสุนทร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดประสิทธิเวช	พระราชสิทธิวิราจารย์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	สระแก้ว	วัดคลองไก่อ่เถื่อน	พระครูจันทโชติสาร	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดหนองจาน	พระครูวาปีสังฆกิจ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดเขาป่าแก้ว	พระครูภัทรกิจจานุการ	1.0 / 3.0 / 4.0
วัดคลองคันฉอ		พระมหาไพโรจน์พลญาณ, ดร.	1.0 / 2.0	
วัดบึงพระราม		พระมหาหloed รตนญาโณ	1.0 / 2.0	
วัดเหล่าอ้อย		พระสิริวุฒิเมธี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
สำนักสงฆ์ป่าโมกข์ ธรรมาราม		พระครูปลัดบัณฑิต อินฺทเมธี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
วัดวังสมบูรณ์		พระครูศรีอุดมธารคณาภิรักษ์	1.0 / 3.0 / 4.0	
วัดทุ่งกบินทร์		พระครูโอศกสารกิจ	1.0 / 2.0	
วัดซับสิงโต		พระมหาสงัด สิริธมโม	1.0 / 2.0	
วัดวังทอง		พระครูสุวรรณสุขธิวารี	1.0 / 2.0 / 4.0	
วัดวังเจริญ		พระสมุห์เอกทัศน์ สาทโร	1.0 / 2.0	
วัดสองพี่น้อง		พระครูวิศาลบุญญาภิรัต	1.0 / 2.0 / 4.0	

เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้					
ภาค	จังหวัด	วัด	ชื่อ-ฉายา	ลักษณะการดำเนินงาน	
16	นครศรีธรรมราช	วัดบุญนารอบ	พระมหาบวร ปวธมโม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดพระพรหม	พระครูวิโรสุตากร	1.0 / 2.0 / 4.0	
		วัดหนองดี	พระปลัดยศกฤต ยโสธโร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดพรหมโลก	พระปลัดบรรชา เตชปณโณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
		วัดเขาปรีดี	พระครูโสภิตสุวาที	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
	ชุมพร	วัดราชบุรณะ	พระราชวิจิตรปฏิภาณ	1.0 / 2.0 / 4.0	
		วัดขันเงิน	พระธรรมโกศาจารย์	1.0 / 2.0 / 4.0	
		วัดชุมพรรังสรรค์	พระมงคลวรารจารย์	1.0 / 2.0	
		วัดดอนทรายแก้ว	พระมหาชัยศิลป์ ชยโชติ	1.0 / 2.0 / 4.0	
	สุราษฎร์ธานี	วัดเขาแก้ว	พระครูวิสุทธิวิมลกุณ	1.0 / 2.0 / 4.0	
		วัดถนนสุวรรณประดิษฐ์	พระครูธรรมิศราภรณ์	1.0 / 2.0	
		วัดท่าตลิ่งชัน	พระครูสถิตวิวัฒนาภรณ์	1.0 / 2.0	
		วัดพัฒนาราม	พระครูพิศาลพัฒนานุกิจ	1.0 / 2.0	
		วัดแหลมสุวรรณาราม	พระครูศรีสุวรรณภรณ์	1.0 / 2.0	
	17	ภูเก็ต	วัดเทพนาราม (มาหนัก)	พระครูพรหมประภัสสร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
			วัดลัญจิวินาราม	พระครูลัญจิวินารัต	1.0 / 2.0 / 4.0
			วัดอนุภาษกฤษฎาราม	พระครูวิชิตสังฆไพโรจน์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
			วัดไชยธาราราม	พระมหาพงษ์ศักดิ์ เตชวณโณ	1.0 / 2.0 / 4.0
			วัดมงคลวราราม	พระครูสัทธาวราภิกุต	1.0 / 2.0
		ตรัง	วัดประสิทธิชัย	พระประสิทธิโสภณ	1.0 / 2.0 / 4.0
วัดนิคมประทีป			พระครูอดุลคุณาธาร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	
วัดนิโครธาราม			พระมหาสุวรรณ วิชชาโร	1.0 / 2.0	
วัดน้ำพราย			พระครูวิริยกิจโสภิต	1.0 / 3.0 / 4.0	
วัดห้วยยอด			พระกฤษดา ขนติกโร	1.0 / 2.0 / 4.0	

		วัดทุ่งหลวง	พระครูมหาเขตตารักษ์	1.0 / 2.0
	กระบี่	วัดมหาธาตุวชิรมงคล	พระราชวชิรากร	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดเขาต่อ	พระเมธีธรรมมาร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดถ้ำโกบ	พระปลัดสำราญ ฐานธมโม	1.0 / 3.0 / 4.0
		วัดราษฎร์รังสรรค์	พระครูโสภิตธรรมนิเทศ	1.0 / 2.0
		วัดกระบี่น้อย	พระราชสุทธิวิมล	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดโศกาจุฬามาศย์	พระครูศรีธรรมมาวุธ	1.0 / 2.0
		วัดธรรมมาวุธสรณาราม	พระครูปริยัติธรรมมาวุธ	1.0 / 2.0
	พังงา	วัดราษฎร์อุปถัมภ์	พระครูถิรธรรมรัต	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดดิดิตถาราม	พระครูวรตติถ์ธรรมมาร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดนิคมสโมสร	พระครูวิสิฐศาสนการ	1.0 / 2.0 / 3.0
		วัดคงคามิมุข	พระครูนนทปัญญากร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดป่าโมกข์	พระมหาเชษฐ์ ภูริจิตโต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดสามัคคีธรรม	พระภาวนาธรรมมาภิราม	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดประชุมศึกษา	พระครูสันติจิตตาภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0
	ระนอง	วัดสุวรรณคีรีวิหาร	พระระณังคมนิวังค์	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดอุปนนทธาราม	พระครูอุปนนทโสภณ	1.0 / 2.0
		วัดบ้านหวาง	พระครูประจักษ์สารธรรม	1.0 / 2.0
		วัดประทุมสาคร	พระครูศรีวรปัญญากร	1.0 / 2.0
18	สงขลา	วัดโคกสमानคุณ	พระธรรมวงศาจารย์	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดนาทวี	พระครูสุวัฒนภรณ์	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดไทรงาม	พระครูปลัดยอดโดม สิริปัญญา	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
		วัดป่าดงเบงขาร์	พระครูสุทธิจิตสุนทร	1.0 / 2.0 / 4.0
		วัดสามบ่อ	พระครูวรสุตาธิคุณ	1.0 / 2.0
		วัดแหลมพ้อ	พระครูวาธธรรมธรรมวิรัช	1.0 / 2.0
	พัทลุง	วัดลานแจะ	พระครูศาสนกิจจาทร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0

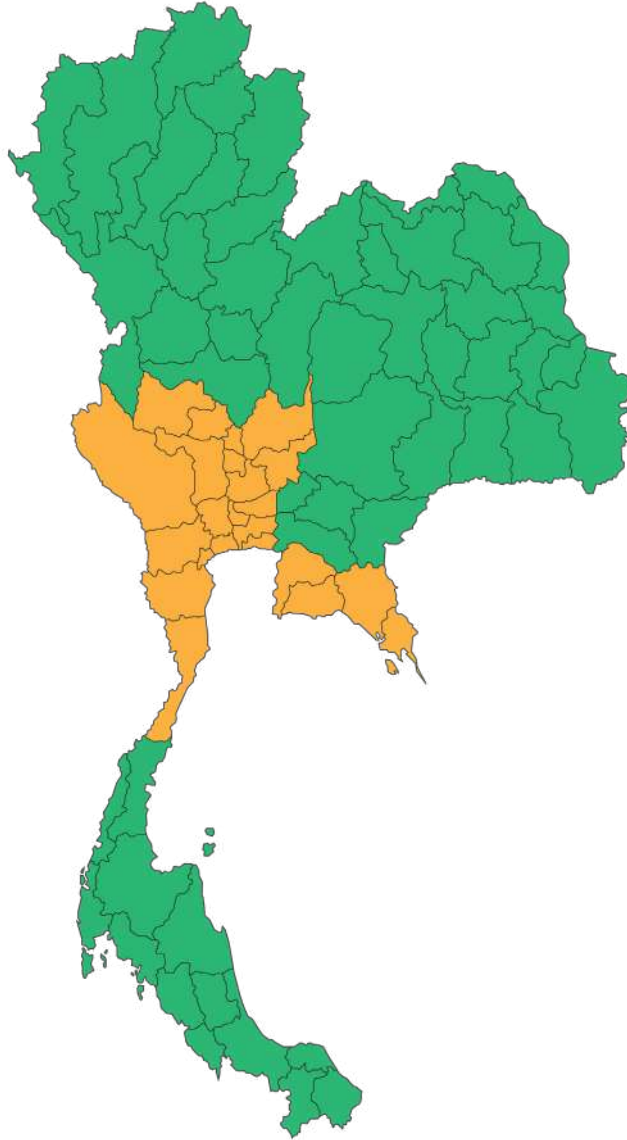
สตูล	วัดจินตาวาส	พระครูวิจิตรธรรมวิภัช	1.0 / 2.0
	วัดตะหมัด	พระครูสุนทรกิจจานุโยค	1.0 / 2.0
	วัดชนาธิปเฉลิม	พระครูวิมลธรรมรส	1.0 / 2.0 / 4.0
	วัดทุ่งนาแก้ว	พระครูอดุลกิตตยาภรณ์	1.0 / 2.0 / 4.0
	วัดนิคมพัฒนาราม	พระครูโสภณปัญญาสาร	1.0 / 2.0
	วัดควนกาหลง	พระมหาคณี จารุวิโส	1.0 / 2.0
ปัตตานี	วัดอาหารวังสฤกษ์	พระครูกิตติคุณาธร	1.0 / 2.0
	วัดนพวงศาราม	พระครูนันทธรรมวุฒิ	1.0 / 3.0 / 4.0
	วัดมุจลินทวาปีวิหาร	พระสุทธิสมณวัตร	1.0 / 2.0 / 4.0
ยะลา	วัดตานีนรสโมสร	พระสิทธิจริยาลังการ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดสุนทรประชาราม	พระครูโสภณสุตาธร	1.0 / 2.0 / 4.0
	วัดจันทร์ธาดาประชาราม	พระครูเกษมธรรมธาดา	1.0 / 2.0
	วัดสารพุกษาวาส	พระครูประภาตจันทรวรรณ	1.0 / 2.0
	วัด กม. 26	พระครูพิศาลประชาท	1.0 / 2.0 / 4.0
นราธิวาส	วัดศรีพัฒนาราม	พระใบฎีกาธงไชย วิริโย	1.0 / 2.0
	วัดประชุมชลธารา	พระเทพศีลวิสุทธิ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดทองดีประชาราม	พระโสภณคุณาธาร	1.0 / 2.0 / 4.0
	วัดน้ำขาวยะกา	พระครูประกาศศาสนคุณ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	วัดบุญนาราม	พระครูภัทรธรรมภาณี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
วัดสุคีรินประชาราม	พระปลัดเมธา จนทโชโต	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0	

เขตปกครองคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต				
ภาค	จังหวัด	วัด	ชื่อ-ฉายา	ลักษณะการดำเนินงาน
1-2-3 และ 12-13	กรุงเทพมหานคร	วัดพระศรีมหาธาตุ วรมหาวิหาร	พระพรหมมุนี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	สระบุรี	วัดพระพุทธแสงธรรม	พระสุนทรธรรมภาณ วิ.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	ฉะเชิงเทรา	วัดสมานรัตนาราม	พระประชาธรรมนาถ	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
4-5- 6-7	อุตรดิตถ์	วัดพระแท่นศิลาอาสน์	พระวินัยสาทร	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	เชียงใหม่	วัดเจดีย์หลวง วรวิหาร	พระกิตติวิมล	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	พะเยา	วัดอนาลโยพิทยาราม (ดอยบุษราคัม)	พระธรรมวิสุทธิญาณ วิ.	1.0 / 3.0 / 4.0
8	เลย	วัดศรีสุทธาवास	พระภัทรธรรมสุธี	1.0 / 2.0
	สกลนคร	วัดป่าสุทธาवास	พระราชวิสุทธินายก	1.0 / 2.0 / 4.0
	อุดรธานี	วัดโพธิสมภรณ์	พระราชสารโกศล	1.0 / 2.0
9	ร้อยเอ็ด	วัดมิ่งเมือง	พระราชปริยัติวิมล	1.0 / 2.0
	กาฬสินธุ์	วัดประชานิยม	พระเทพสารเมธี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	ขอนแก่น	วัดศรีจันทร์	พระเทพพุทธิมุนี	1.0 / 2.0 / 4.0
10	อุบลราชธานี	วัดป่าหัวดอน	พระครูโสภณธรรมสโรช	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	มุกดาหาร	วัดสุทธธรรมรังษิยานุสรณ์	พระสุทธิสารโสภณ	1.0 / 3.0 / 4.0
	นครพนม	วัดเกาะแก้วอัมพวัน	พระครูวินัยธรบุญณภูริวัฒน์ ฐิติญาโณ	1.0 / 2.0
11	นครราชสีมา	วัดป่าคุณสัมปันนาราม	พระครูคุณสารสัมปัน	1.0 / 2.0
	สุรินทร์	วัดเขาศาลาอตุลฐานะ จาโร	พระเทพวชิรญาณโสภณ วิ.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	บุรีรัมย์	วัดทุ่งโพธิ์	พระราชพิศาลสุธี	1.0 / 2.0 / 4.0

14-15	นครปฐม	วัดสระเกษเทียม	พระครูภาวนาวิมล วิ.	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	นครปฐม	วัดเสนาหา	พระราชวินยาภรณ์	1.0 / 2.0 / 4.0
	ราชบุรี	วัดอมรินทราราม	พระปิยทัสสี	1.0 / 2.0 / 4.0
16-17-18	นครศรีธรรมราช	วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร	พระเทพวินยาภรณ์	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0
	พังงา	วัดควนกะไหล	พระประสาธน์สารโสภณ	1.0 / 2.0
	ชุมพร	วัดโพธิการาม	พระเทพมงคลกวี	1.0 / 2.0 / 3.0 / 4.0

เขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง

รวบรวมข้อมูล/ประสานงาน

โดย

พระสุจินตนินท สุภักโร, ดร.

พระมนตรีรัช อธิปญโญ

พระมหาถาวร ถาวโร

ภาค 1

กรุงเทพมหานคร

ที่	ชื่อ/วัด/ที่อยู่	กิจกรรม	ภาพประกอบ
1	<p>พระธรรมโพธิมงคล วัดนิมมานรดี แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทรศัพท์ 02 801 1995 มือถือ 081 734 9978</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมแบ่งปันน้ำใจแก่ผู้สูงอายุวัดนิมมานรดี (ทุกวันที่ 9 ของเดือน) 2) ศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ตามพระดำริของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก คณะสงฆ์วัดนิมมานรดี 3) สงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญ เขตบางแค และรอบบริเวณวัด 	
2	<p>พระกิตติโสภณวิเทศ วัดนาครปรก แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10150 โทรศัพท์ 02-467-2380 มือถือ 081-857-7293</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เปิดโรงงานตามพระดำริของสมเด็จพระสังฆราช 2. ฉีดพ่นยาป้องกันและกำจัดเชื้อไวรัส COVID-19 ให้วัดต่างๆ ในเขตปกครองและวัดทั่วไป 3. มอบเครื่องอุปโภค-บริโภคช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในภาคตะวันออกเฉียง 	

		<p>4.ช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ข้าวสาร อาหารแห้ง และ ด้านจิตใจ โดยการ มอบธรรมะเป็นกำลังใจในคราว ประสพภัย</p>	
<p>3</p>	<p>พระครูอุดมจารุวรรณ วัดป่าเพ็ญเหนือ แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10510 มือถือ 081-449-6323</p>	<p>1) มอบข้าวสารอาหารแห้ง เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบาก - covid19 โดยพระดำริของเจ้าพระคุณ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก</p> <p>2) ให้ใช้เป็นศูนย์จัดการอบรมพัฒนา พระศิลาบุญฐานาก</p>	

			
4	<p>พระเทพรัตนนगर วัดเทพศิรินทราวาส แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10240 โทรศัพท์ 02-318-0639 มือถือ 081-778-8556</p>	<p>1) สาธารณสงเคราะห์ 1.0 - เข้าไปให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบ สาธารณภัย เช่น อัคคีภัย อุทกภัย สาธารณภัย และภัยพิบัติโรคระบาด</p> <p>2) สาธารณสงเคราะห์ 2.0 (แก้แค้น) - การไล่ชีวิตโค-กระบือเพื่อการเกษตร</p> <p>3) สาธารณสงเคราะห์ 3.0 (พัฒนา) - เครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก</p> <p>4) สาธารณสงเคราะห์ 4.0 (บูรณาการ) - ส่งเสริมสุขภาวะชุมชน</p>	
5	<p>พระมหาสนิท ฉนฺทปาโล วัดเสมียนนารี แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10900 โทรศัพท์ 02-580-2729 มือถือ 099-242-9555</p>	<p>1) ให้ การช่วยเหลือสงเคราะห์ประชาชนผู้ประสบอุทกภัย-อัคคีภัยด้วยปัจจัย 4</p> <p>2) ให้การสงเคราะห์ เช่นการไล่ชีวิตโค-กระบือ มอบแก่เกษตรกรผู้ยากไร้ เป็นต้น</p> <p>3) ให้การสงเคราะห์เป็นสถานที่ประชุมสัมมนาคิลานุปัฏฐากของคณะสงฆ์</p> <p>4) ให้การสงเคราะห์ตามนโยบายของภาครัฐ เช่นการตั้งเป็นศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากการแพร่ระบาดของ</p>	

		<p>เชื้อไวรัสโควิด-19 และใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีฌาปนกิจศพสำหรับผู้ที่ยุติกรรมด้วยโรค ดังกล่าวนี้อีกด้วย</p> <p>5) ให้การสงเคราะห์และสนับสนุนชุมชนจิตอาสาด้วยวิธีบูรณาการตามหลักของโครงการชุมชนรักษาศีล 5 มาตั้งแต่เริ่มโครงการฯ จนถึงปัจจุบัน</p>	
<p>6</p>	<p>พระครูรัตนปริยัติ วัดไตรรัตนาราม แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10220 มือถือ 081-665-4052</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการลำน้ำใจช่วยภัยน้ำท่วม แจกถุงยังชีพ จ.อุบลราชธานี 2) โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ความรู้ให้ธรรมะสานสัมพันธ์กันระหว่างบ้าน วัด ชุมชน 3) ร่วมโครงการเครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก 4) จัดตั้งโรงพยาบาลสงฆ์พระดำริสมเด็จพระสังฆราช ช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด-19 	
<p>7</p>	<p>พระครูโฆษิตบุญญากร วัดเทวสุนทร แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10900 โทรศัพท์ 02-580-67292</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การสนับสนุนและเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 กับทางคณะสงฆ์ 2) ให้การสงเคราะห์โดยบริจาคสิ่งของเพื่อผู้ประสบอุทกภัย จ. อุบลราชธานี 3) เข้าร่วมเครือข่ายพระคิลานุปัฏฐากของกรมอนามัย 4) จัดโรงพยาบาลเพื่อสงฆ์พระดำริสมเด็จพระสังฆราช เพื่อช่วยเหลือคนที่ได้รับผลกระทบจากเชื้อโควิด-19 	

<p>9</p>	<p>พระครูอาทรวุฒิคุณ วัดราษฎร์นิยมธรรม แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10220 โทรศัพท์ 02-972-6568 มือถือ 083-603-4554</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เข้าร่วมโครงการใจล้านใจ ช่วยภัยน้ำท่วม ณ จังหวัดอุบลราชธานี 2) เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ให้ธรรมะทำงานประสานสัมพันธ์ วัดบ้าน และชุมชน 3) เข้าร่วมเครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก (อ.สว.) ของกรมอนามัย 4) จัดตั้งโรงงานสนองพระดำริสมเด็จพระสังฆราช ด้วยความห่วงใยผู้ประสบภัยโรคโควิด-19 	
<p>10.</p>	<p>พระครูสุนทรกิจจารักษ์ วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิต แขวงท่าแร้ง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10220 โทรศัพท์ 02-519-8878 มือถือ 0970405644</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสานพลังเพื่อเด็กฯ และเยาวชนไทย 2) โครงการอิมบุญ เปี่ยมธรรม นำสุข 3) โครงการเปี่ยมธรรม อิมอุรา พาสุขใจ 4) โครงการโรงงานวัดศิริพงษ์ธรรมนิมิต เพื่อสนองพระดำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก 5) โครงการโต๊ะแบ่งปันสุข เมตตาธรรม 	

จังหวัดนนทบุรี

ที่	ชื่อ/วัด/ที่อยู่	กิจกรรม	ภาพประกอบ
1	พระครูนันทธรรมภรณ์ วัดเตย ตำบลบางตะไนย์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11120 มือถือ 065-653-4442	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบถุงยังชีพ 500 ชุด ช่วยเหลือชาวบ้าน ชวงวิกฤต COVID-19 2) เข้าร่วมตรวจเยี่ยมให้กำลังใจเจ้าหน้าที่ปกครอง/จิตอาสา หน่วยคัดกรองในชุมชน 3) สนับสนุนกลุ่มอาชีพในชุมชนตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่น 4) ช่วยเหลือช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ชุมชนวัดกลางเกร็ด 5) ร่วมกับหน่วยงานราชการเป็นภาคีเครือข่ายช่วยเหลือประชาชนในชุมชนทั้งในภาวะปกติและประสบภัย 	
2	พระครูวิสุทธินนทคุณ วัดไทรใหญ่ ตำบลไทรน้อย อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11150 โทรศัพท์ 02-597-1263 มือถือ 099-597-8965	<ol style="list-style-type: none"> 1) โรงทานวัดไทรใหญ่ ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 2) ประเพณีตักบาตรกลางน้ำ เพ็ญกลางเดือนสิบสอง 3) การส่งเสริมสัมมาอาชีพของชุมชนในท้องถิ่น “ตลาดน้ำไทรน้อย” 4) ช่วยเหลือประชาชนที่ตกทุกข์ได้ยาก “บ้านไฟไหม้” และ “เยี่ยมบ้านผู้ป่วยติดเตียง” 5) มอบทุนการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กนักเรียน 	

			
3	<p>พระปลัดสุรเชษฐ์ สุรเชฏฺโฐ วัดโตนด ตำบลวัดชะลอ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11130 มือถือ 082-333-0444</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ทาน ธรรม ผู้ประสบภัย ผู้ยากไร้ 2) ซีวีดีการเรียนรู้เพื่อสร้างรายได้ตามศาสตร์พระราชา 3) พุทธอาสา สร้างชาติ สร้างชีพ อิ่มท้อง อิ่มบุญ อิ่มธรรม 4) กิจกรรมคลองรอบวัดสวย น้ำใส สุขใจทั่วถิ่น 5) กิจกรรมพุทธอาสาศึกลานธรรม 	
4	<p>พระมหาทวี โพธิเมธี วัดพุทธปัญญา ตำบลบางเขน อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11000 โทรศัพท์ 02-527-7529 มือถือ 089-783-2853</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงวัยและผู้พิการ 2) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย 3) โครงการรื้อถอนข้าวก้นบาตรเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากไวรัสโควิด-19 	

<p>5</p>	<p>พระครูกิตติวิริยาภรณ์ วัดราษฎร์ประคองธรรม ตำบลเสาชิงหิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ 11140 มือถือ 089-991-3855 , 092-789-3995</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการบ้านหลังสุดท้าย 2) ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) กิจกรรมมอบสิ่งของให้แก่ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้สูงอายุ 	<div style="text-align: center;"> </div> <ul style="list-style-type: none"> - กิ่งสุภากำรชองทมาท - โฉงทพ ลวงอภิสสม ทบปบทอ - สท สท-สอทท - ผู่วางออดอองคตสททท นอโรทททททท - ออออออ ออออออออ อออออออออออออ อออออออออออออออออออออออออ <div style="text-align: center;"> </div> <div style="text-align: center;"> </div>

จังหวัดปทุมธานี

<p>1</p>	<p>พระครูธรรมจริยัติศักดิ์ สุภโท วัดทวีการอนันต์ ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12120 มือถือ 098-939-9756</p>	<p>1) โครงการมอบทาน มอบธรรม 2) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย</p>	
<p>2</p>	<p>พระครูสังฆรักษ์รังสฤษดิ์ อิทธิจินตโก วัดพระธรรมกาย ตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12120 โทรศัพท์ 02-831-1000</p>	<p>1) โครงการมอบทาน มอบธรรม 2) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) โครงการโรงเรียนต้นแบบ</p>	

			
3	<p>พระมงคลวโรปการ วัดชินวราราม วรวิหาร ตำบลบางชะแยง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12000 มือถือ 090-909-1999</p>	<p>1) โครงการมอบทาน มอบธรรม 2) โครงการโรงทานตามพระดำริ สมเด็จพระสังฆราช</p>	
4	<p>พระมหาถาวร ธีรจิตโต วัดบางหลวง ตำบลบางหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12000 มือถือ 092-465-2409</p>	<p>1) โครงการมอบทาน มอบธรรม 2) โครงการโรงทานตามพระดำริ สมเด็จพระสังฆราช</p>	

			
5	<p>พระครูวิบูลวรคุณ วัดลานสนุ่น ตำบลคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12130 มือถือ 081-110-8111</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการมอบทาน มอบธรรม 2) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 3) โครงการโรงเรียนต้นแบบ	

<p>6 พระครูปทุมศีลาภรณ์ วัดดอนใหญ่ ตำบลลำลูกกา อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12150 มือถือ 085-129-2543</p>	<p>1) โครงการมอบทาน มอบธรรม 2) โครงการโรงเรียนต้นแบบ</p>	
<p>7 พระธรรมรัตนภรณ์ วัดเขียนเขต ตำบลบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12130 มือถือ 098-516-5351</p>	<p>1) โครงการมอบทาน มอบธรรม 2) โครงการโรงเรียนต้นแบบ 3) โครงการ หน้าบ้านนำมอง</p>	

จังหวัดสมุทรปราการ

<p>1 พระครูศรีสมุทรวาหะ วัดสุคันธาวาส ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10560 มือถือ 081-372-9973</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โรงทานวัดสุคันธาวาส เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากจากโรคระบาด โควิด-19 2) โครงการไถ่ชีวิต-โคกระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ 3) โครงการส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน (ดอกไม้จันทร์) 4) กิจกรรมจิตอาสา เราทำความดีด้วยใจ พัฒนาลำน้ำคูคลอง (พระองค์ไชยานุชิต) 	
<p>2 พระครูวิสุทธีวัฒน์ วัดบางโกลงใน ตำบลบางโกลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10540 โทรศัพท์ 02-750-9692 มือถือ 089-023-6790</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งให้มีโรงเรียนผู้สูงอายุ ปัจจุบันถึงรุ่น 3 2) ร่วมจัดตั้งโรงทานตามพระราชดำริ สมเด็จพระสังฆราชฯ สู้ภัยโควิด-19 3) ร่วมแจกทุนการศึกษาแก่เด็กเรียน แต่ขาดโอกาส 4) ออกเยี่ยมให้กำลังใจ ธรรมะเยี่ยมยาผู้สูงอายุติดบ้าน 	

<p>3</p>	<p>พระมหาวิฑูร ธมฺมโชโต วัดใหญ่ ตำบลในคลองปากปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10290 มือถือ 081-643-6167</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สงเคราะห์ช่วยเหลือทั้งทางกายและทางใจในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ 2) ช่วยเหลือก่อกลุ่มชุมชนในรูปแบบต่างๆ 3) พัฒนาชุมชนและประชาชนในรูปแบบต่างๆ 4) ส่งเสริมและแสดงความร่วมมืออับภาคีเครือข่ายชุมชน/บูรณาการงานต่างๆ 	
<p>4</p>	<p>พระปริยัติวงศาจารย์ วัดหัวคู้ ตำบลศรีษะจรเข้ชั้น้อย อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10570 โทรศัพท์ 02-105-4949 มือถือ 081-922-2651</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โรงทานวัดหัวคู้ 2) โครงการธนาคารขยะ 3) โครงการ บวร ออนทัวร์ 4) 5ส วัดหัวคู้ 	

<p>5 พระครูโกศลพัฒนภรณ์ ดร. วัดบางด้วนนอก ตำบลบางด้วน อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10270</p>	<p>1) ด้านสาธารณสงเคราะห์ 1.0 ได้ให้การสงเคราะห์สาธารณชนเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้น โดยให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยพิบัติโรคระบาด</p> <p>2) ด้านสาธารณสงเคราะห์ 2.0 เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อม</p> <p>3) ด้านสาธารณสงเคราะห์ 3.0 การส่งเสริมการอาชีพแก่คนในชุมชน ในโครงการไทยนิยมยั่งยืน</p> <p>4) ด้านสาธารณสงเคราะห์ 4.0 กิจกรรมสาธารณสมบัติส่วนรวม ร่วมกันปลูกต้นไม้</p>	
---	--	---

ภาค 2

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

<p>1 พระธรรมรัตนมงคล วัดพนัญเชิง วรวิหาร ตำบลกะมัง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13000 โทรศัพท์ 035-241-708</p>	<p>1) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคผู้ประสบภัยพิบัติ 2) สนับสนุนและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยแก่ผู้ประสบภัย 3) บูรณาการร่วมกับหน่วยงานและภาคีเครือข่ายดำเนินงานด้านสาธารณสงเคราะห์จังหวัด</p>	
<p>2 พระพิพัฒนศาสนกิจวิธาน วัดท่ากากรอง ตำบลบ้านป้อม อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13000 มือถือ 081-991-1645</p>	<p>1) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคผู้ประสบภัยทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด 2) มอบอุปกรณ์การศึกษาและทุนพัฒนาโรงเรียน 3) ช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนจากการระบาดเชื้อโรคไวรัสโควิด 19 4) มอบอุปกรณ์และเครื่องบริโภคแก่ผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุ 5) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเสริมสร้างอาชีพในชุมชน และอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านลือเก</p>	

			
3	<p>พระครูวิชัยพลาการ วัดมารวิชัย ตำบลบางนมโค อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13110 มือถือ 081-805-9389</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ตั้งโรงพยาบาลประกอบสำเร็จรูป แจกให้กับชาวบ้านที่เดือดร้อน 2) ลงพื้นที่มอบเครื่องอุปโภค บริโภค ให้ตามบ้านที่มีผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง และผู้มีรายได้น้อย 	 <p style="text-align: center;">โรงงานน้ำใจ จากพระสงฆ์ ถึงญาติโยม</p>
4	<p>พระครูสิริชัยมงคล วัดใหญ่ชัยมงคล ตำบลคลองสวนพลู อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ 13000 โทรศัพท์ 035-242-640 มือถือ 086-136-9060</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช 2) มอบเครื่องมือทางการแพทย์ให้โรงพยาบาล 3) สนับสนุนการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและกีฬา 4) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน 	

			
<p>5.</p>	<p>พระราชธานินทร์จารย์ วัดกษัตราธิราช ตำบลบ้านป้อม อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โทรศัพท์ 035 801 418 มือถือ 081 991 8445</p>	<p>1) มอบเงินปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน และ จัดซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค ให้นักเรียนที่ เรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และ บ้านพักอาศัยมีความชำรุดทรุดโทรม ยากลำบาก</p> <p>2) มอบเครื่องอุปโภคบริโภค ช่วยเหลือผู้ ประสบความยากลำบากในสถานการณ์ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p> <p>3) มอบเงินเป็นทุนในการสร้างบ้านพัก อาศัยให้แก่ผู้ไร้บ้าน</p>	

จังหวัดอ่างทอง

<p>1. พระครูนิเทศ์ธรรมรส วัดโล่ห์สุทธาวาส ตำบลตลาดหลวง อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14000 โทรศัพท์ 035-611-778 มือถือ 089-899-1155</p>	<p>1) ฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ยากไร้ 2) การสวดมนต์ทุกวันศุกร์ 3) อบรมค่ายจริยธรรมเด็กและเยาวชน</p>	
<p>2. พระครูสุภัทรเขตสุนทร วัดม่วง ตำบลหัวตะพาน อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14110 มือถือ 089 559-0309</p>	<p>1) ทำบุญแจกข้าวสารทุกปีในวันที่ 7 มีนาคม ของทุกปี 2) ช่วยเหลือวัดที่ขาดแคลน 3) บริจาคเงินให้หน่วยงานราชการต่างๆ 4) จัดตั้งโรคทานสู่ภัยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 5) จัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมทั้งภาครัฐและเอกชน</p>	

			
3.	<p>พระครูไพศาลศีลวัฒน์ วัดท่าอิฐ ตำบลบางพลับ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14120 มือถือ 081-551-5889</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การให้การสงเคราะห์สาธารณชนเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้น โดยเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน ผู้ป่วยระยะสุดท้าย 2) อบรมคุณธรรมด้านจริยธรรมทางสังคมแก่พุทธศาสนิกชน และประสานหน่วยงานภาครัฐด้านความมั่นคงและความปลอดภัยในชุมชน 3) การสร้างวัฒนธรรมจิตอาสา จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การช่วยเหลือชุมชน การเกษตรวิถีพุทธ 4) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนเป็นประจำทุกปี 	
4.	<p>พระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณ วัดสระแก้ว ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14130 มือถือ 080 - 289 - 5159</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การสงเคราะห์สาธารณชนเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้น 2) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน 	

			
5.	<p>พระครูวิสุทธิชัยคุณ วัดมหานาม ตำบลไชยภูมิ อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14140 มือถือ 08 9744 1118</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน/นักศึกษา 20 สถานศึกษา 100 ทุน ในวันที่ 6 ธันวาคมของทุกปี 2) ดูแลสงเคราะห์พระภิกษุอาพาธ/และมรณภาพ 3) จัดให้มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรมทั้งภาครัฐและเอกชน 4) การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน 5) ส่งเสริมกลุ่มจิตอาสาชุมชน, ชุมชนคุณธรรม 	
6.	<p>พระครูวิสุทธิพัฒนวิธาน วัดวังน้ำเย็น ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14150 มือถือ 086-0102637</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ทำบุญผู้สูงอายุในวันที่ 1 มกราคมของทุกปี 2) ปลุกป่า 3) โรงทานสู้ภัยโควิด-19 	

<p>7.</p>	<p>พระครูสิริวุฒิกิจ วัดสามโก้ ตำบลสามโก้ อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง รหัสไปรษณีย์ 14160มือถือ 089-836-1539</p>	<p>1) ให้การสงเคราะห์นักเรียน นักศึกษา ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา มีการอบรมธรรมแก่เยาวชน และให้ธรรมะเป็นหลักในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนทั่วไป</p> <p>2) มีการทำความสะอาดบริเวณวัดอยู่เสมอ ประกาศเขตอภัยทานชัดเจน และสนับสนุนการลด ละ เลิกอบายมุข ให้เยาวชนได้ใช้ลานวัดเป็นลานกีฬา และมีลานแสดงวัฒนธรรมท้องถิ่นอยู่ภายในวัด</p> <p>3) เปิดตลาดน้ำให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถนำผลผลิตมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ มีศูนย์การเรียนรู้ ในด้านเศรษฐกิจพอเพียง และจัดกิจกรรมจิตอาสา อยู่เสมอ</p> <p>4) มีการตรวจสุขภาพภิกษุ-สามเณร ทุก 3 เดือน ให้การสนับสนุนในการใช้พื้นที่จัดกิจกรรมต่างๆ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญในเขตอำเภอสามโก้</p>	

จังหวัดสระบุรี

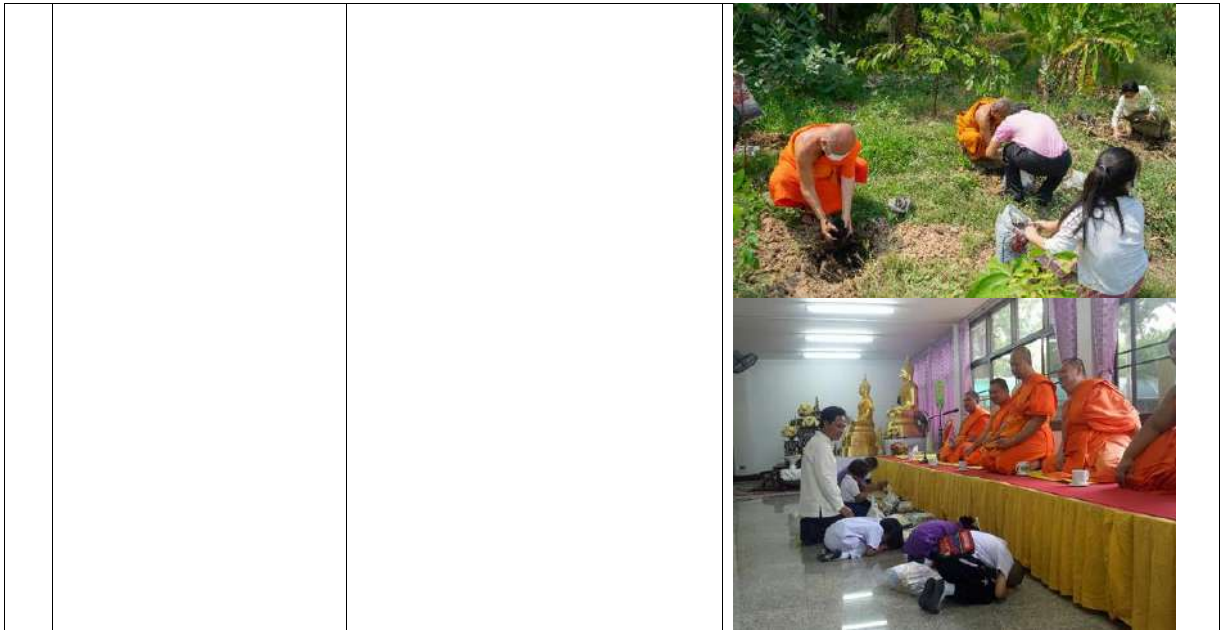
<p>1 พระครูอาคมสิทธิสุนทร วัดสันติวิหาร ตำบลโคกตูม อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 18250 โทรศัพท์ 036-733-847 มือถือ 081-946-3863</p>	<p>1) สนองพระราชดำริ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก มอบของบริโภค ผู้ที่ได้รับผลกระทบโรคติดเชื้อโคโรนา</p> <p>2) บริจาคจัดสร้างที่พักสายตรวจเจ้าหน้าที่ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรหนองแค ตำบลโคกตูม อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี</p> <p>3) สร้างโดมหลังคา ลานกิจกรรมโรงเรียน</p> <p>4) บริจาคสร้างห้องส่งน้ำ เครื่องปั้มน้ำ และบำรุงรักษาระบบน้ำปะปาชุมชน</p> <p>5) มอบทุนการศึกษา พระปริยัติธรรม - บาลี พระภิกษุ สามเณร จังหวัดสระบุรี</p>	
<p>2 พระครูศุภธรรมคุณ วัดมะขามเรียง ตำบลไผ่ขวาง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 18130 มือถือ 081-835-7542</p>	<p>1) ให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ มีอุทกภัย อัคคีภัย ภัยพิบัติโรคระบาด</p> <p>2) ให้การสงเคราะห์เป็นที่พึ่งทางใจ ให้กำลังใจ เช่น ไปพูดคุย เยี่ยมเยียน ให้ธรรมะ คติสอนใจ</p> <p>3) ให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง แม่ในภาวะปกติ</p> <p>4) สนับสนุนการเอื้ออาทรแก้อูถูล เช่น การจัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้โรงพยาบาล</p> <p>5) สนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเช่น ปลูกป่า อนุรักษ์ป่าชุมชน ประกาศเขตอภัยทาน</p>	

			
<p>3</p>	<p>พระอธิการวิเชียร กิตติวัฒนโณ วัดถ้ำกระบอก ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 18120 โทรศัพท์ 036-601-404 มือถือ 081-734-4093</p>	<p>1) การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้หายและกลับคืนสู่ครอบครัวและสังคม</p> <p>2) อบรมให้ความรู้เยาวชนระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด นำโครงการ “ขับเคลื่อนศีลห้า ตามมติมหาเถรสมาคม ฯลฯ สอดแทรกในกิจกรรม ซึ่งได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>3) การทำกิจกรรมโครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม ตามวิถีพุทธ วิถีธรรม วิถีไทย โครงการ “บวร”</p> <p>4) การทำกิจกรรมภูมิปัญญาวิชาชีพของวัดถ้ำกระบอกซึ่งได้อบรมให้ความรู้กับ เด็ก เยาวชน ผู้สูงวัย ทหารและชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ประชาชนได้มีความรู้ มีอาชีพตามแต่ความถนัด นำไปประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ทำให้ไม่เป็นภาระต่อรัฐบาลและสังคม</p> <p>5) นวัตกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยโลกในงานด้านสาธารณสงเคราะห์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการสิ่งแวดล้อม (การทำเครื่องกำจัดขยะ/ 3R) - การจัดการสุขภาวะและกลุ่มวัย - การพัฒนาระบบเศรษฐกิจวิถีพุทธ (การฝึกสอนอาชีพต่าง ๆ) 	

		<ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรม (การฝึกหัดทำเครื่องอัดภาชนะ) - การจัดการพื้นที่เรียนรู้วิถีพุทธ 	
<p>4</p>	<p>พระครูเกษมธรรมวิธาน วัดหนองโป่ง ตำบลห้วยป่าหวาย อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 18120 มือถือ 089-805-6675</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ร่วมบริจาคสมทบทุนมูลนิธิสายใจไทย , มูลนิธิโรงพยาบาลสงฆ์ , มูลนิธิโรงพยาบาลโรคเรื้อนโรคเอดส์ 2) ร่วมบริจาคเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศลศพพระสังฆาธิการที่มรณภาพ ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดสระบุรี 3) บริจาคเงินสมทบทุนวัดช่วยวัดทุกปี 4) ช่วยเหลือประชาชนที่ป่วยและยากจน ผู้สูงอายุ ผู้ประสบอุทกภัย อัคคีภัย ด้วยการมอบเครื่องอุปโภคบริโภค ปีจ่าย 4 เป็นต้น 5) ได้มอบทุนเป็นค่าอาหารกลางวันให้กับโรงเรียนต่างๆ และทุนการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน ทุกปี 	
<p>5</p>	<p>พระวิสิฐคุณาภรณ์ วัดมงคลชัยพัฒนา ตำบลห้วยบง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 18000 มือถือ 099-164-5953</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือวัดที่ประสบอัคคีภัย คือ วัดหนองโป่ง อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี 2) ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดสระบุรี จัดกิจกรรมปลูกต้นไม้เพื่อคืนความสมบูรณ์ให้ธรรมชาติ 3) เป็นสถานที่ศึกษาและเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่(เศรษฐกิจพอเพียง) 4) จัดโครงการอาหารกลางวัน ให้แก่นักเรียนวัดมงคล เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีขาดกำลังทรัพย์ 	

ภาค 3

จังหวัดลพบุรี

<p>1 พระโสภณพัฒนคุณ วัดพุน้อย ตำบลหนองม่วง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15110 โทรศัพท์ 036-776-477 มือถือ 085-255-8111</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมตั้งโรงงาน (แจกข้าวสาร) สงเคราะห์ประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 2) จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย 3) โครงการช่วยเหลือบริจาคอิฐบล็อกปลูกสร้างที่อยู่อาศัย 4) กิจกรรมซอปปิงวัดซอปปิงบุญ 5) กิจกรรมอมมทรัพย์เยาวชนวัดพุน้อย 6) คณะสงฆ์ร่วมจัดตั้งกองทุนสัจจะบริจาคทรัพย์ เพื่อสาธารณสงเคราะห์ คณะสงฆ์จังหวัดลพบุรี 	
<p>2 พระครูพิทักษ์รัตนารักษ์ วัดหนองตาแดง ตำบลยางโทน อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15170 มือถือ 089 9896877</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบถุงยังชีพแก่ประชาชนผู้ยากไร้ 2) มอบอาหารปรุงสำเร็จแก่ประชาชนในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 3) มอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนในหมู่บ้านรอบวัด ทุกปี 4) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้สูงอายุในหมู่บ้าน และผู้ประสบภัยต่าง (วาตภัย/อัคคีภัย) 5) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ตามด่านช่วงเทศกาลต่างๆ 6) อุปการะเด็กด้อยโอกาสจำนวน 50 คน และจัดตั้งทุนการศึกษาสงเคราะห์เด็กด้อยโอกาสวัดหนองตาแดง 	

			
3	<p>พระครูภัทรธรรมคุณ วัดพัฒนานิคม ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15140 โทรศัพท์ 036-491563 มือถือ 081-994-3875</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์สำหรับพระภิกษุ 2) กิจกรรมธนาคารบุญในวันหยุด 3) กิจกรรมมอบเครื่องดื่มกับเจ้าหน้าที่ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ 4) โครงการศิลาอนุสาวรีย์สำหรับพระสงฆ์ในเขตอำเภอพัฒนานิคม 5) คณะสงฆ์ร่วมจัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์อำเภอพัฒนานิคม 	 <p>วัดพัฒนาธรรมาราม ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี</p>
4	<p>พระครูสุวรรณจันทโชติ วัดสามัคคีประชาราม ตำบลยางราก อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15250 มือถือ 089 8010601</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์สำหรับพระภิกษุ-สามเณร 2) กิจกรรมมอบเครื่องดื่มให้กับเจ้าหน้าที่ในช่วงเทศกาลต่าง ๆ 3) จัดตั้งกองทุนส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร 4) โครงการศิลาอนุสาวรีย์สำหรับพระสงฆ์ในเขตอำเภอโคกเจริญ 5) จัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์อำเภอโคกเจริญ 	

	<p>6) คณะสงฆ์ร่วมจัดตั้งกองทุนสัจจะบริจาครักษ์เพื่อสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์จังหวัดลพบุรี</p>	
<p>5 พระครูสุธรรมนิวิฐ วัดหนองนา ตำบลพัฒนานิคม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี รหัสไปรษณีย์ 15140 มือถือ 098-860-4260</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งกองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์สำหรับพระภิกษุ 2) กิจกรรมมอบสิ่งของให้กับผู้ยากไร้ถิ่นทุรกันดาร 3) กิจกรรมมอบสิ่งของให้กับผู้ยากไร้และผู้สูงอายุ 4) คณะสงฆ์ร่วมจัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์อำเภอพัฒนานิคม 	

จังหวัดสิงห์บุรี

1	<p>พระเทพปริยัติสุธี วัดพระนอนจักรสีห์ วรวิหาร ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมืองสิงห์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี รหัสไปรษณีย์ 16000 โทรศัพท์ : 036-517-869 มือถือ : 081-994-1916</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการไถ่ชีวิตโค-กระบือ ปล่อยนก ปล่อยปลา 2) โครงการแจกข้าวสารแก่ผู้ที่มีรายได้น้อย 3) จัดพื้นที่ วัดเป็นศูนย์ การค้า การเกษตรของชุมชน มีการส่งเสริม สัมมาชีพชุมชน 4) ส่งเสริมบุคลากรให้เป็นภาคี เครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก 5) มอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่เรียนดี 	
2	<p>พระราชสุวัฒนาภรณ์ วัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี รหัสไปรษณีย์ 16140 มือถือ : 091-408-5539</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การค้า OTOP ประจำอำเภอ 2) มอบทุนการศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณร 	

			
3	<p>พระครูนาถิตตคณาภิรักษ์ วัดโบสถ์ ตำบลถนนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี รหัสไปรษณีย์ 16140 มือถือ 081-823-7897</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เป็นศูนย์เครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก 2) จัดตั้งกองทุน/มูลนิธิช่วยเหลือผู้ประสบภัย ต่าง ๆ 3) ให้การสงเคราะห์เป็นที่พักพิงที่อยู่อาศัยแก่ผู้ไร้บ้าน 4) มอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนที่เรียนดี 5) ให้การสงเคราะห์แก่ประชาชน เช่น การออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 	
4	<p>พระครูวิชิตวุฒิกุล วัดโพธิ์เก้าต้น ตำบลบางระจัน อำเภอดำรงวิทยารบระจัน จังหวัดสิงห์บุรี รหัสไปรษณีย์ 16150 มือถือ 081-991-0309</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การค้าการเกษตรของชุมชน 2) ส่งเสริมบุคลากรให้เป็นเครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก 3) มอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียน 	

			
<p>5</p>	<p>พระมหากิตติธเนศ อานนโท วัดน้อยนางหงส์ ตำบลสิงห์ อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี รหัสไปรษณีย์ 16130 มือถือ 097-356-2451</p>	<p>1) ทำบุญวันบูรพาจารย์ และเทศกาล เทศกระเจาด ดำเนินการช่วยเหลือผู้ ยากไร้ รายเข้ารับเครื่องอุปโภค บริโภค ข้าวสารอาหารแห้ง</p> <p>2) โครงการข้าวหนึ่งถุง หุงเพื่อพ่อแม่ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5</p> <p>3) กิจกรรมเข้าวัด รับผิดชอบต่อสังคม รับ ข้าวหนึ่งถุงหุงเพื่อพ่อแม่ ส่งเสริม คุณธรรมความกตัญญูทดแทนผู้มีอุป การคุณ</p>	

จังหวัดชัยนาท

1	<p>พระสุธีรัตนภรณ์ วัดพระบรมธาตุ ตำบลชัยนาท อำเภอเมืองชัยนาท จังหวัดชัยนาท รหัสไปรษณีย์ 17000 โทรศัพท์ 056-410-0715 มือถือ 095-881-2278</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) แจกข้าวสาร อาหารแห้ง แก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน ที่วัดพระบรมธาตุ 2) แจกอาหารโรงทานแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาด โควิด 19 3) เป็นประธานแจกบ่อบาดาล แก่พื้นที่แห่งแล้งทั่วจังหวัดชัยนาท 	
2	<p>พระมงคลกิจโกศล วัดเทพศิรินทย์ ตำบลบ้านเข็ญ อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท รหัสไปรษณีย์ 17130</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการจัดซื้อรถพยาบาล มอบให้กับโรงพยาบาล 2) โครงการมอบข้าวสารอาหารแห้งให้กับผู้สูงอายุ และผู้ยากไร้ 3) โครงการขุดเจาะบ่อบาดาลแก้ปัญหาภัยแล้ง 4) กิจกรรมมอบสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย และภัยธรรมชาติ 5) กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง และผู้สูงอายุ 	

3	<p>พระมงคลวิจิตร วัดโคกดอกไม้ ตำบลดงคอน อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท รหัสไปรษณีย์ 17140</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการช่วยเหลือคนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ป่วยติดเตียง 2) โครงการกองทุนการศึกษาเด็กยากจน 3) โครงการสร้างอาคารโรงพยาบาล จัดซื้อเครื่องมือแพทย์ มอบให้กับโรงพยาบาล 4) โครงการสร้างอาคารเรียนโรงเรียนชุมชนวัดโคกดอกไม้ และโรงเรียนใกล้เคียง 5) โครงการสร้างสะพานข้ามสำนักงานเทศบาลตำบลดงคอน 6) โครงการสร้างสถานีตำรวจภูธรอำเภอสรรคบุรี 	

<p>4 พระครูประกาศสรุद्धิ วัดทรงเสวย ตำบลหนองน้อย อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท รหัสไปรษณีย์ 17120</p>	<p>1) โครงการช่วยเหลือคนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ป่วยติดเตียง 2) โครงการกองทุนการศึกษาเด็กยากจน 3) โครงการจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ มอบให้กับโรงพยาบาล</p>	
<p>5 พระปลัดวรมศวรร นาควโร วัดใหญ่ ตำบลท่าฉนวน อำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท รหัสไปรษณีย์ 17110 มือถือ 081-786-3769</p>	<p>1.โครงการ/กิจกรรม เยี่ยมผู้ป่วยเรื้อรัง/ ผู้สูงอายุ/ผู้พิการ</p>	

มหาเถรสมาคม
โดย ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม
ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

มหาเถรสมาคม
โดย ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม
ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

จังหวัดอุทัยธานี

<p>1</p>	<p>พระครูอุทัยธรรมโอวาส วัดเขาน้อยชัย (ธ) ตำบลลานสัก อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี รหัสไปรษณีย์ 61160</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการลานธรรม ลานวิถีไทย 2. โรงทานแจกข้าวสาร-อาหารแห้งตามพระราชดำริของสมเด็จพระสังฆราช สำหรับช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด19 3. มอบเครื่องอุปโภคบริโภคและเย็บเยียนผู้ป่วยติดเตียงและสงเคราะห์ผู้ยากไร้ 4. กิจกรรมจิตอาสาพัฒนาวัดและชุมชน 	
<p>2.</p>	<p>พระครูอุทิศศุภการ วัดอมฤตวารี ตำบลอุทัยใหม่ อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี รหัสไปรษณีย์ 61160</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. สงเคราะห์ผู้ยากจนในถิ่นทุรกันดาร 2. ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 3. สงเคราะห์ประชาชนและส่งเสริมการพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา 	

			
<p>3. พระครูปลัดสมนึก สุธมมถิรสทุโธ วัดจันทาราม (ท่าซุง) ตำบลน้ำซึม อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี 61000 มือถือ 096 292 9929</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. ตั้งโรงพยาบาล เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากโรค Covid-19 สนองพระดำริสมเด็จพระสังฆราช 2. กิจกรรมปลูกต้นไม้ อนุรักษ์ป่าสงเคราะห์ชุมชน 3. กิจกรรมปฏิบัติธรรม 4. ศูนย์เรียนรู้พระพุทธศาสนา พัฒนาปัญญาวิถิปุทธ 	

ภาค 13

จังหวัดชลบุรี

<p>1</p>	<p>พระครูปลัดสุรัชย์ วัดนาสิกวนาราม ตำบลตะเคียนเตี้ย อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20150 มือถือ : 061-5474498</p>	<p>1) ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติไวรัสโควิด-19 ด้วยการตั้งโรงทานตามพระราชดำริของสมเด็จพระสังฆราช</p> <p>2) มอบข้าวสารอาหารแห้งและอุปกรณ์ยังชีพเบื้องต้นให้แก่ผู้ประสบอัคคีภัย</p> <p>3) มอบถุงยังชีพให้กับชาวบ้านผู้ประสบอุทกภัย</p> <p>4) มอบข้าวสารอาหารแห้งให้กับผู้ป่วยติดเตียง</p>	
<p>2</p>	<p>พระครูพิพิธกิจจารักษ์ วัดหนองปรือ ตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี รหัสไปรษณีย์ 20150 มือถือ : 088-497-5282</p>	<p>1) ช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติไวรัส covid-19 ด้วยการตั้งโรงทานตามพระดำริของสมเด็จพระสังฆราช</p> <p>2) มอบข้าวสารอาหารแห้งและอุปกรณ์ยังชีพเบื้องต้นให้กับผู้ประสบอัคคีภัย</p> <p>3) มอบถุงยังชีพให้กับชาวบ้านผู้ประสบอุทกภัย</p>	

จังหวัดระยอง

<p>1 พระครูวิจิตรธรรมมาภิรัต วัดละหารไร่ ตำบลหนองละลอก อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 21120 มือถือ 085-282-0288</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างถนนและสะพานข้ามแม่น้ำระยอง เชื่อมระหว่าง 3 วัดให้ประชาชนเดินทางด้วยความสะดวก 2) สร้างสะพานข้ามแม่น้ำเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน 3) สร้างอาคาร กศน.อำเภอบ้านค่าย 4) สร้างอาคารโอท็อป (OTOP) ตลาดประชารัฐ 5) สร้างปิดศูนย์ข้อมูลบ้านละหารไร่ 	
<p>2 พระครูสิริศิริวัฒน์ วัดเขาน้อย ตำบลตาสีท้อ อำเภอลวกแดง จังหวัด ระยอง รหัสไปรษณีย์ 21140 มือถือ 081-784-4749</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขุดบ่อน้ำของชุมชน 2. ซื่อดินถมปรับพื้นที่วัดเจ็ดโคกเจริญธรรม 3. สร้างกุฏิที่วัดหนองบอนวิปัสสนา 4. ร่วมแจกสิ่งของให้กับชาวบ้าน 	

			
3	<p>พระครูสังฆวิสุทธิคุณ ดร. วัดซากผักกูด ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอนิคมพัฒนา จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 21180 มือถือ 089-800-7834</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริจาคสิ่งของอุปกรณ์การศึกษาและ ทุนการศึกษาและสิ่งของต่างๆ แต่ นักเรียน 2. บริจาคสิ่งของนำไปช่วยเหลือผู้ ประสบอุทกภัยในภาคใต้ ภาคอีสาน 3. บริจาคสิ่งของ นำไปช่วยเหลือผู้ ประสบอุทกภัยน้ำท่วม ภาคอีสาน 4. สร้างหอพระพร้อมพระพุทธรูป (หน้า เสาธง) โรงเรียนประถมศึกษามบ้านป่าคา ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอดงกลอง จังหวัดกำแพงเพชร 5. มอบทุนอุปกรณ์การศึกษาและมอบ ทุนพัฒนาโรงเรียน 	
4	<p>พระครูพิศาลสุตากร วัดบุณนาค ตำบลซากโค่น อำเภอกาญจน จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 21110 มือถือ 081-037-6946</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสาธารณสงเคราะห์ตำบล ซากโค่น ตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง/ผู้ ยากไร้ 2) โครงการปลูกป่าชุมชน 3) จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์กลุ่มสัจจะออม ทรัพย์ 4) จัดพื้นที่สาธารณประโยชน์ส่วนรวม สร้างประปาชุมชน 	

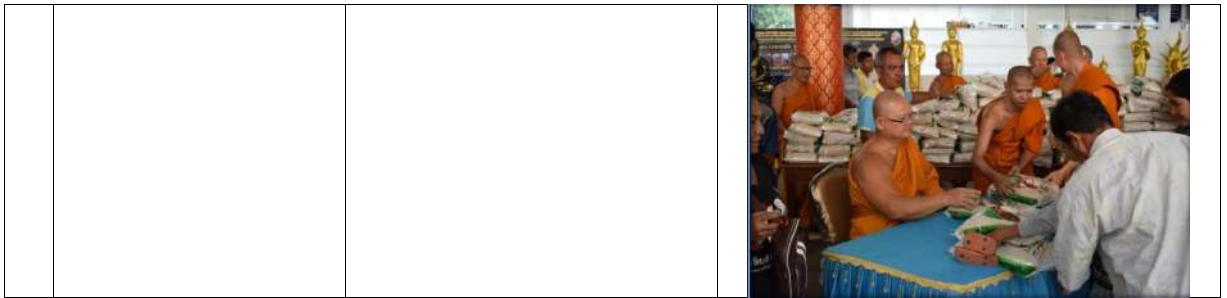
<p>5</p>	<p>พระมหาสมภพ สมภทฺโท วัดชาภุณีวิเศษ ตำบลกองดิน อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 22160 มือถือ 089-930-2297</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) แจกของตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 2) ปลูกป่า 3) ส่งเสริมสัมมาอาชีพ 4) สาธารณสมบัติส่วนรวม 	

6	<p>พระครูเกษมธรรมการ วัดห้วย ตำบลวังห้วย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 081-996-4115</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย 2) ปลุกสวนป่า 3) จัดตลาดนัดในพื้นที่ของวัดเพื่อส่งเสริมสัมมาชีพแก่ชุมชน 4) รวมพลังจิตอาสาพัฒนาชุมชน 	
7	<p>พระครูบวรศีลวัฒน์ วัดหนองกันเกรา ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 21110 มือถือ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสาธารณสงเคราะห์ เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ในเขต ต.ทางเกวียน 10 หมู่ 1 เทศบาล = 32 ราย 2) โครงการ ศูนย์แบ่งปัน เวชภัณฑ์ร่วมบุญ (บวร) สาขา ณ วัดหนองกันเกรา มีเตียงไว้บริการ 21 เตียง .... 3) เอื้อเฟื้อสถานที่ และ สนับสนุน ให้สมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ ทางานวันที่ 3 ของเดือน ผ่านมา 19 ปี 4) โครงการพลัง บวร ต้านภัยโควิด-19 ชุมชนคุณธรรม วัดหนองกันเกรา ร่วมกับ วร.ระยอง ผู้นำชุมชน ตำบลทางเกวียน มอบสิ่งของช่วยเหลือผู้มีผลกระทบจากภัยโควิด-19 จำนวน 100 ราย และแต่ละหมู่บ้านได้ช่วยเหลือกันอย่าง 	

			
8	<p>พระครูพรหมจริยานุวัฒน์ วัดเกตุราสุขารมย์ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 22160 มือถือ 064-095-2695</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ร่วมสร้างบ้านที่อยู่อาศัยแก่ผู้ประสบภัยพิบัติจากคลื่นทะเล (คลื่นปาบึก) 2) มอบเครื่องอุปโภค บริโภค แก่ผู้ยากไร้ ผู้ป่วยติดเตียง 3) มอบข้าวสารอาหารแห้ง แก่ผู้ประสบภัยน้ำท่วม จ.อุบลราชธานี 4) มอบข้าวสารอาหารแห้ง เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มให้กับนักเรียนในถิ่นทุรกันดาร 5) แจกอาหารแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจาก ไวรัสโควิด 2019 	
9	<p>พระครูสิริภาวนานุกโยค วัดเพลงข้างเผือก ตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง รหัสไปรษณีย์ 21110 โทรศัพท์ 038-674-349 มือถือ 086-143-6348</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การสงเคราะห์สาธารณชนเพื่อบรรเทาทุกข์ เบื้องต้น โดยการแจกเครื่องอุปโภคบริโภค ข้าวสาร ให้แก่ผู้ประสบภัย และผู้ยากไร้ 	

คณะสงฆ์ช่วยน้ำท่วม

จังหวัดจันทบุรี

<p>1 พระครูสถิตธรรมานุวัตร วัดทับไทร ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22140 โทรศัพท์: (039)-387-009 มือถือ : 091-905-5999</p>	<p>1) สร้างอาคาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด ทับไทร 2) ตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์วัดทับไทร ปี พ.ศ.2562 มีสมาชิก 4,996 คน มี เงินออมและสวัสดิการ 96 ล้านบาท 3) สร้างอาคาร ศูนย์ฝึกวิชาชีพในวัด ฝึก นวดแผนไทยให้ประชาชน ฟรี ไปแล้ว 200 รุ่น 4) มอบถวาย หน้ากากอนามัย เจล และ อุปกรณ์ป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา covid- 19 ถวายแด่ สมเด็จพระมหาสังฆราช (เทพ วงศ์) ในพระราชอาณาจักรกัมพูชา 5) ถวายเครื่องบริโภค สมทบตั้งโรงทาน สนองพระดำริ สมเด็จพระสังฆราช และ อุปกรณ์ป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา covid- 19 ณ วัดราชบพิตรสถิตมหาสีมาราม</p>	
<p>2 พระครูธรรมธรรวิชัย วิสุทธธมโม วัดเขาบายศรี ตำบลเขาบายศรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22120 โทรศัพท์: (038)-722-033 มือถือ : 089-251-1556</p>	<p>1) จัดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาด ไวรัสโควิด 19 นำรถแอร์บลาส จำนวน 1 คัน มาช่วยฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อในวัดเขา บายศรีเพื่อป้องกันไวรัสโควิด 19 เพื่อให้ ประชาชนที่มาวัดรู้สึกอุ่นใจ 2) สร้างสิ่งที่เป็น สาธารณประโยชน์ ให้แก่ชุมชน มีการขุดสระเก็บน้ำขนาดใหญ่ เพื่อต้านภัยแล้งและการสร้างลาน กีฬาเพื่อสุขภาพ 3) ดำเนินการโครงการเพื่อช่วยเหลือแก่ คนชรา ผู้ป่วยติดเตียง ในตำบลเขา บายศรี 4) ส่งพระภิกษุเข้าร่วมอบรม พระคิลานุปัฏฐาก รุ่น 2 จันทบุรี</p>	

			
3	<p>พระปลัดนิวัติ พลธมโม วัดคมบาง ตำบลคมบาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี รหัสไปรษณีย์ 22000 โทรศัพท์: (039)-459-709 มือถือ : 081-920-2279</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำปี ด้วยการดูแลรักษา และพัฒนาพื้นที่บริเวณโดยรอบ แหล่งน้ำเพื่อปริมาณพื้นที่กักเก็บน้ำ ไว้ใช้ในหน้าแล้ง 2) รวมกลุ่มเป็นจิตอาสาป้องกันโรคติดต่อ (Covid-19) ร่วมมือกันดูแลและปฏิบัติตามกติกาก และร่วมสมทบทุนในการดำเนินการงานกิจกรรมป้องกันโรคติดต่อ (Covid-19) 3) จัดทำโครงการ 9 อย่างป็นสุข เพื่อคุณหมอใน 2 จังหวัดภาคใต้ และโรงพยาบาลในจังหวัดจันทบุรี 4) สนับสนุนเป็นสถานที่พัก กักกันผู้ที่มีกลุ่มเสี่ยงโรคติดต่อ (Covid-19) ของจังหวัดจันทบุรี 5) ร่วมโครงการ (ตู้ปันสุข) ด้วยการนำข้าวสารอาหารแห้งและของใช้จำเป็นเพื่อชุมชนคมบางและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนช่วงโรคติดต่อ (Covid-19) 6) จัดกิจกรรม”การเดินทางของผลไม้ 9 อย่างป็นสุข” จากวัดคมบางไปยังภาคเหนือ ส่งความสุขด้วยผลไม้ที่ปลูกในพื้นที่วัดคมบางให้คุณครูบุดอย และปันสุขให้คุณหมอและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลในจังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลา 	

จังหวัดตราด

1	<p>พระครูพิศาลธรรมวาทิ วัดบางปิดบน ตำบลบางปิด อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 23120 มือถือ 081-863-9378</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) พ.ศ.2558 สร้างบ้านให้กับนายกิมเซียน ซึ่งเป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่พักพิง เป็นหลักแหล่ง 2) พ.ศ. 2559 สร้างบ้านให้กับนางมารีโกวาสกุล ซึ่งเป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่พักพิง เป็นหลักแหล่ง 3) พ.ศ. 2560 สร้างบ้านให้กับนางบาศา หยัน ศรีสำราญ ซึ่งเป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่พักพิง เป็นหลักแหล่ง 4) พ.ศ.2561 ดำเนินการมอบรถตู้ของวัดให้กับหน่วยกู้ภัยบุญช่วยเหลือประจำจุดบ้านบางปิดเพื่อใช้ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ จำนวน 1 คัน 	
2	<p>พระครูวุฒิสารธรรมคุณ วัดคลองใหญ่ ตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 23110 มือถือ 089-934-1515</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบข้าวสารอาหารแห้งแก่ผู้สูงอายุ 2) มอบข้าวสารอาหารแห้งแก่ผู้สูงอายุและเด็กนักเรียน 3) มอบเตียงผู้ป่วยให้กับโรงพยาบาลคลองใหญ่ 4) มอบสิ่งของอุปโภค-บริโภค แก่ผู้ป่วยติดเตียง 	

			
3	<p>พระครูวิมลโสมนันท์ วัดท่าโสม ตำบลท่าโสม อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 23150 มือถือ 089-550-2658</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างบ้านให้นายวินัย สรวมชีพ อยู่บ้านเลขที่ 179 ม.1 ต.ท่าโสม อ.เขาสมิง จ.ตราด ซึ่งเป็นผู้ยากไร้ไม่มีที่พักพิง 2) สร้างโรงเรียนอนุบาลวัดท่าโสม 3) สนามเด็กเล่น สร้างปัญญา พัฒนาจิต ถวายพ่อหลวง วัดท่าโสม 4) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 5) กลุ่มสัจจะออมทรัพย์วัดท่าโสม (เงินออมสะสม 75 ล้านบาท) 6) มอบหน้ากากอนามัยให้กับชาวบ้านท่าโสม 	

<p>4 พระครูกิตติญาณวิจิษฐ์ วัดเนินตากแดด ตำบลหนองบอน อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 23140 มือถือ 089-935-3999</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การช่วยเหลือวัด/ประชาชน ผู้ประสบภัยต่างๆ และผู้ป่วยติดเตียง ผู้ด้อยโอกาส 2) เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งกองทุนกลุ่ม สัจจะออมทรัพย์ประจำตำบลหนองบอน 3) เป็นหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบลให้ความรู้กับประชาชน 4) เป็นกรรมการกองทุนสังฆประชาชนุเคราะห์ประจำจังหวัดตราด 5) เป็นรองประธานกองทุนเพื่ออภิบาลสามเณรอาพาธประจำอำเภอบ่อไร่ 	
<p>5 พระครูโฆษิตวิริยคุณ วัดหนองเสม็ด ตำบลหนองโสน อำเภอเมือง จังหวัดตราด รหัสไปรษณีย์ 32000 โทรศัพท์ 039-520-343 มือถือ 081-000-8795</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบเงินให้สร้างอาคารร้านค้าชุมชน 2) มอบถังพ่นยาฆ่าเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ให้กับหน่วยกู้ภัย 3) มอบชุด PPE ให้กับโรงพยาบาลตราด 4) มอบเครื่องอุปโภค-บริโภค แก่ผู้สูงอายุ 	

ภาค 14

จังหวัดนครปฐม

<p>1</p>	<p>พระพรหมเวที วัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 โทรศัพท์ 034-210-338</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เป็นประธานหน่วยบรรเทาสาธารณภัยวัดพระปฐมเจดีย์ 2) สนับสนุนโครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงของคณะสงฆ์วัดพระปฐมเจดีย์ 3) สนับสนุนหน่วยงานราชการ 4) ตั้งโรงงานสงเคราะห์ผู้ประสบความเดือดร้อนไวรัสโควิด-19 	
<p>2</p>	<p>พระเทพศาสนาภิบาล วัดไร่ขิง พระอารามหลวง ตำบลไร่ขิง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73210 โทรศัพท์ 034-323-616 มือถือ 081-194-1119</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้งานราชการให้พื้นที่ของวัดและสนับสนุนหน่วยงานราชการ 2) จัดโครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงของคณะสงฆ์วัดไร่ขิง และสมาคมผู้สูงอายุอำเภอสสามพราน 3) ตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนจากไวรัสโควิด-19 ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช 4) จัดหาครุภัณฑ์และอุปกรณ์ทางการแพทย์มอบให้แก่โรงพยาบาล 5) มอบถุงยังชีพแก่ผู้ประสบอุทกภัย 	

			
3	<p>พระครูปลัดสิทธิวัฒน์ วัดไร่ขิง ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 มือถือ 081-789-5656</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบเตียงผู้ป่วยให้แก่โรงพยาบาลนครปฐม จำนวน 161 เตียง 2) สนับสนุนหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน / มอบทุนการศึกษาให้แก่โรงเรียนวัดไร่ขิง (พุทธประชาอุปถัมภ์) และวิทยาลัยอาชีวศึกษานครปฐม / สร้างบ้านให้ยายพูน และรับดูแลอุปการะเลี้ยงดู/ สนับสนุนน้ำดื่มบุญ ให้แก่งานคณะสงฆ์ โดยกองทุนหลวงพ่อบุญ 3) สวด เภา ฟรี ให้แก่ผู้ยากไร้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และรับฉาปนกิจศพผู้เสียชีวิตจากเชื้อไวรัสโควิด - 19 4) เปิดคลินิกหมอครอบครัว โรงพยาบาลนครปฐม สาขาวัดไร่ขิง 5) แจกหน้ากากอนามัยผ้ามีสลิ้น “ยันต์นะปิดตลอด” ให้แก่โรงพยาบาลนครปฐมและตำรวจทุกหน่วยงาน 	

4	<p>พระครูศรีสุตากร วัดกลางบางพระ ตำบลบางพระ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73000 โทรศัพท์ 034-210-338</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.โครงการช่วยเหลือ ผู้ป่วยติดบ้าน ผู้ป่วยคิดเตียง ผู้ป่วยช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และผู้ป่วยยากไร้ 2.ให้การช่วยเหลือประชาชน มอบสิ่งของบริจาค ข้าวสาร อาหารแห้ง สิ่งของอุปโภค บริโภค มอบให้กับผู้ประสบภัยน้ำท่วมในจังหวัดอุบลราชธานี ปี 2562 3.สนับสนุนอุปกรณ์ วิทยุสื่อสาร อุปกรณ์เดินป่า ฯลฯ และสิ่งของอุปโภค บริโภค ให้แก่เจ้าหน้าที่ ป่าไม้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอู้มผาง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ฯลฯ 4.1. มอบปัจจัยร่วมสมทบทุน มอบสิ่งของอุปโภค บริโภค ให้กับโรงพยาบาลในถิ่นทุรกันดาร 4.2. ร่วมจัดทำโครงการทอดผ้าป่าซื้อที่ดิน ร่วมกับโรงพยาบาลห้วยพลู “โครงการผ้าป่ามหากุศล เพื่อซื้อที่ดินขยายพื้นที่สร้างอาคารผู้ป่วยใน ประจำปี 2563” 5.เป็นที่ตั้งศูนย์กลางการสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือชุมชน จัดตั้งศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยประจำหมู่บ้านภายในวัดกลางบางพระ 6.จัดกิจกรรมจิตอาสา 7.มีกลไกการทำงานบนความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ทั้งประชาชน ชุมชนองค์กรท้องถิ่นหน่วยงานภาครัฐ 8.การเป็นภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์ 	
---	---	---	---

<p>5 พระครูเกษมถาวรคุณ วัดบางเลน ตำบลบางเลน อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73130 มือถือ 081-736-2702</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สนับสนุนหน่วยงานราชการ 2) สงเคราะห์ผู้ยากไร้และทุพพลภาพ 3) สนับสนุนโครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดบ้านติดเตียงของคณะสงฆ์วัดบางเลน 4) ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนจากไวรัสโควิด -19 	
<p>6 พระครูยุติธรรมานุกุต วัดสว่างอารมณ์ ตำบลขุนแก้ว อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73120 โทรศัพท์ 034324544</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สนับสนุนหน่วยงานราชการ มอบสิ่งของให้โรงเรียน,โรงพยาบาล 2) สนับสนุนหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลขุนแก้ว (อปต.) ออกเยี่ยมมอบสิ่งของให้ผู้ป่วยติดเตียง 3) โครงการสร้างสุขผู้ให้ เติมกำลังใจผู้รับ มอบรถวีลแชร์ให้ผู้ป่วย ผู้พิการ ผู้ยากไร้ โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา 4) โครงการมอบลูกนิมิตให้วัดในถิ่นทุรกันดาร วัดละ 9 ลูกโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2554 เป็นต้นมา 5) โครงการรื้องานศาล 5 วัดสว่างอารมณ์ เปิดรื้องานให้ญาติโยมได้ 	

		<p>รับประทานวันอาทิตย์และวันหยุด นักขัตฤกษ์ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2557 เป็นต้นมา</p> <p>6) โครงการมอบสิ่งของให้ประชาชน ผู้ประสบภัยต่างๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มอบโคกระบือให้เกษตรกรผู้ยากไร้ - มอบน้ำดื่มคีล 5 สสนับสนุนงานอบรม และการประชุมต่างๆ 	
7	<p>พระครูปฐมจินดการ วัดไร่แตงทอง ตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม รหัสไปรษณีย์ 73140 โทรศัพท์ 034-32-4544 มือถือ 084-942-0594</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบปัจจัยเพื่อจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ ให้แก่โรงพยาบาล 2) มอบปัจจัยเพื่อปรับปรุงห้องประชุม พระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐมและ โรงเรียนทั่วไป 3) มอบข่าวสารอาหารแห้งที่ประสบภัย พิบัติต่าง ๆ 	

จังหวัดสุพรรณบุรี

<p>1 พระครูไพศาลธรรมวงศ์ วัดแค ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72000 มือถือ 081-403-9040</p>	<p>1) จัดตั้งโรงทานเพื่อสงเคราะห์ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง คนชรา ผู้พิการ และทุพพลภาพ 3) กิจกรรมแจกข้าวสาร อาหารแห้ง เพื่อสงเคราะห์ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)</p>	
<p>2 พระครูพิสุทธิรัตนภรณ์ วัดเกรพलय ตำบลวังน้ำซับ อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72140 มือถือ 086-044-6655</p>	<p>1) ตั้งโรงทานช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนจากไวรัสโควิด-19 ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช</p>	

<p>3</p>	<p>พระครูศรีรัตนากวีวัฒน์ วัดพระลอย ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72000 มือถือ 086-666-1919</p>	<p>1) จัดตั้งโรงทานเพื่อสงเคราะห์ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)</p> <p>2) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง คนชรา ผู้พิการ และทุพพลภาพ</p> <p>3) กิจกรรมแจกข้าวสาร อาหารแห้ง เพื่อสงเคราะห์ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)</p>

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี
 วัฒนธรรมของ สังคมท่าเลี้ยว อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

วันศุกร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ พระครูศรีรัตนากวีวัฒน์ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เจ้าอาวาสวัดพระลอย พร้อมด้วย พ.ศ.อ.เศรษฐีศิริ นิภยะ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ.อ.วิสาชะ เพ็ชรเกษม ลกภ.สภ. สระแก้ว ผู้ใหญ่บ้าน และ อสม.ลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน พร้อมมอบเครื่องอุปโภคบริโภค ช่วยเหลือและให้กำลังใจกับนางนิตยา แซ่ก้วย อายุ ๖๓ ปี เป็นเจ้าบ้าน บ้านเลขที่ ๔๖/๒ หมู่ที่ ๑ ค.สระแก้ว อ.เมืองฯ จ.สุพรรณบุรี สามเณรชิววิศ มีมุจร ฮิตจาเป็นผู้ให้การอยู่ร่วมกับจำนวน ๓ คน เป็นผู้ที่ไม่มียาชีพ ไม่มีรายได้ มีชาวบ้านใกล้เคียงช่วยเหลือ

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี
 วัฒนธรรมของ สังคมท่าเลี้ยว อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

วันศุกร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ พระครูศรีรัตนากวีวัฒน์ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี เจ้าอาวาสวัดพระลอย พระครูโศภิตสารามวาสี เจ้าคณะตำบลโพธิ์พระยา ประธาน หน่วยงานประชาชนประจำตำบลรั้วใหญ่ เจ้าอาวาสวัดแค พร้อมด้วย พ.ศ.ต.กฤษณ์ ปิณฑศิริ ฮาป ภา.เมืองสุพรรณบุรี พร้อม ร้อยแนว ๓๐ ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านไม่มีรายได้ ไม่มีไฟฟ้าใช้ พร้อมมอบเครื่องอุปโภคบริโภค ช่วยเหลือและให้กำลังใจกับนางซิ้ม แซ่เฮี้ยว อายุ ๖๖ ปี หมู่ที่ ๒ ค.รั้วใหญ่ อ.เมืองฯ จ.สุพรรณบุรี อยู่ร่วมกับจำนวน ๓ คน เป็นผู้ที่ไม่มียาชีพ ไม่มีรายได้ มีเพียงหลานชายทำงานรับจ้างหาเงินคนเดียว

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

<p>4</p>	<p>พระมหาจำเริญ สุวฑฒโน วัดนิเวศน์ธรรมาราม ตำบลดอนก่ายาน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72000 มือถือ 086-663-9021</p>	<p>1) ตั้งโรงพยาบาลช่วยเหลือผู้ประสบความ เดือดร้อนจากไวรัสโควิด-19 ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช</p>	
<p>5</p>	<p>พระมหาวิไล รวิวัฒนโณ วัดไผ่ลูกนก ตำบลสวนแตง อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72000 มือถือ 093-282-9526</p>	<p>1) ตั้งโรงพยาบาลช่วยเหลือผู้ประสบความ เดือดร้อนจากไวรัสโควิด-19 ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราช</p>	

เตลิวิวส์

ข่าวความจริง ผ่านเตลิวิวส์
อาทิตย์ที่ 9 พฤษภาคม 2564

ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์หิมส. เร่งประสานช่วยน้ำท่วม

ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์หิมส.หาเดรสสมาคม ห่วงใยพระ-เณร และประชาชน ประสบภัยน้ำท่วมทั่วประเทศ เร่งประสานช่วยเหลือและฟื้นฟูเยียวยาหลังน้ำลด

จันทร์ที่ 24 สิงหาคม 2563 เวลา 16.56 น.

จังหวัดกาญจนบุรี

<p>1 พระครูอนุกุลกาญจนวงศ์ วัดเขามุสิกการาม ตำบลหนองปรือ อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71220 มือถือ 087-039-9052</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยผู้ประสบภัยวาทภัย ลมพัดบ้านพังเสียหาย โดยการช่วยจัดซื้ออุปกรณ์ซ่อมแซมให้สามารถใช้พักอาศัยได้ 2) กิจกรรมสร้างฝายกันน้ำเพิ่มความชุ่มชื้นแก่ป่าชุมชนบ้านเขามุสิก 3) กิจกรรมพัฒนาชุมชน คณะกลุ่มจิตอาสาในชุมชน 4) กิจกรรมสร้างศูนย์มุลินธิพิทักษ์กาญจนสาขาหนองปรือ 5) กิจกรรมรวมกลุ่มช่วยเหลือบริจาค หน้ากากป้องกันไวรัส โควิด2019 แก่พระภิกษุสามเณร และประชาชนทั่วไป 	
<p>2 พระครูกาญจนสุตาคม วัดวังนายทายการาม ตำบลวังนาย อำเภอม่วง จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71110 มือถือ 089-998-4311</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เปิดศูนย์รับผู้ป่วยและผู้สูงอายุภายในวัด และจัดตั้งองค์กรสาธารณประโยชน์เพื่อเป็นกองทุนดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุ 2) เป็นศูนย์รับบริจาคผ้าอ้อมผู้สูงอายุ นำไปมอบให้แก่ผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียงในตำบลวังนาย 3) เปิดให้ประชาชนได้อาบน้ำแร่ แช่น้ำร้อนโดยไม่เสียค่าบริการ 4) ช่วยเหลือผู้ประสบทุกภัย และผู้ได้รับผลกระทบจากภัยต่าง ๆ 	

			
3	<p>พระครูกาญจนธรรมชัย วัดหนองไม้แก่น ตำบลหนองลาน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71130 มือถือ 092-918-4585</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมบริจาคเงินช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนและผู้สูงอายุผู้ติดเตียง 2) จัดกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเช่น การคัดแยกขยะที่สามารถนำมารีไซเคิลใหม่ ทอดผ้าป่าขยะรีไซเคิล ลดภาวะโลกร้อน “เปลี่ยนขยะเป็นกองทุน” เป็นต้น 3) กิจกรรมส่งเสริมสัมมาชีพวิสาหกิจชุมชนภายใต้ศูนย์การเรียนรู้เทิดด้วยทำ ภายใต้ศูนย์การเรียนรู้เทิดด้วยทำ 4) กิจกรรมโครงการชุมชนจักรยานหนองไม้แก่น ปั่นปลอดภัย ร่วมใจสร้างสุขภาพ โดยการร่วมมือบวร วัด บ้าน โรงเรียน ราชการ 	
4	<p>พระสมุห์ไพฑูรย์ อชิโต วัดหนองกร่าง (เพิ่มโพธิ์สุวรรณ) ตำบลหนองกร่าง อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71220 มือถือ 084-521-2857</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมมอบถุงยังชีพให้ผู้ป่วยติดเตียง 2) ภาพกิจกรรมร่วมงานวันเด็กแห่งชาติ 3) ภาพกิจกรรมมอบอาหารเครื่องดื่มเวชภัณฑ์ 4) ภาพกิจกรรมจิตอาสาวันแม่แห่งชาติ 5) กิจกรรมร่วมพัฒนาทาสีรอบเมืองกาญจนบุรี 	

			
5	<p>พระครูวิลาสกาญจนธรรม วัดท่าขนุน ตำบลท่าขนุน อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71180 โทรศัพท์ 034-559-629 มือถือ 089-815-2472</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสนับสนุนการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ 2) โครงการฝึกอบรมการทำผ้าพื้นเมือง 3) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย 4) โครงการมอบข้าวสารอาหารแห้งแก่ผู้อยู่ในถิ่นทุรกันดาร 5) โครงการมอบรถตู้ให้กับกิ่งกาชาดทองผาภูมิ 6) โครงการจิตอาสาทำดีด้วยหัวใจ 7) โครงการรักษัธรรมรักษัไทย (สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ปีละ 1 แห่ง) 8) โครงการคัดแยกขยะ – ติดตั้งเตาเผาขยะปลอดมลพิษ 9) โครงการ 1 ตำบล 1 โรงพยาบาล 10) โครงการถวายทรายอะเบตแก่ทุกวัดในเขตอำเภอทองผาภูมิ 11) โครงการบริจาคโลหิตถถวายเป็นพระราชกุศล 12) โครงการเซ็น MOU กับเทศบาลตำบลทองผาภูมิเพื่อร่วมกันพัฒนาวัดตามแนวทาง 5 ส. 13) โครงการเยี่ยมให้กำลังใจผู้ป่วยและช่วยค่ารักษาพยาบาล 14) โครงการบูรณะบ้านให้แก่ผู้ยากไร้ในชุมชน 15) โครงการสร้างศูนย์วัฒนธรรมเป็นแหล่งสร้างอาชีพให้ชาวกะเหรี่ยง 16) โครงการส่งเสริมสินค้าชุมชนให้ขึ้นจาหน่ายในห้าง TMK 17) โครงการเปิดตลาดสินค้าชุมชน 	

จังหวัดสมุทรสาคร

<p>1 พระภิกษุวิสุทธิคุณ วัดเกตุมดีศรีวราราม ตำบลบางโพธิ์ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร รหัสไปรษณีย์ 74000 มือถือ 081-732-6267</p>	<p>1) สร้างศูนย์ฟื้นฟูเยาวชนผู้ได้รับผลกระทบจากยาเสพติด</p> <p>2) สร้างโรงพยาบาลวัดเกตุมดีศรีวราราม (โรงพยาบาลสมุทรสาคร 2) เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก 2 ชั้น พื้นที่ใช้สอย 7,385 ตารางเมตร พื้นที่จัดสร้าง 7 ไร่ 28 ตารางวา ใช้งบประมาณการก่อสร้าง 221 ล้านบาท</p> <p>3) เทพื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก ยาว 120 เมตร และติดตั้งเสาไฟ 24 ต้น ทางเข้าโรงพยาบาลวัดเกตุมดีศรี วราราม (โรงพยาบาลสมุทรสาคร 2) และเข้าไปยังหมู่บ้านเพื่อการสัญจรของประชาชนทั่วไป</p>	
<p>2 พระมงคลพัฒนภรณ์ วัดหลักสี่ราษฎร์โมสร ตำบลยกกระบัตร อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร รหัสไปรษณีย์ 74120 โทรศัพท์ 034-850-285 มือถือ 081-995-8489</p>	<p>1) บริจาคเงิน ข้าวสารอาหารแห้ง สิ่งของเครื่องใช้ช่วยเหลือวัดและประชาชนที่ประสบอุทกภัย</p> <p>2) บริจาคเงิน ข้าวสารอาหารแห้ง ให้กับอปต. ทั้ง 12 หน่วย ไปช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)</p> <p>3) จัดให้มีการไถชีวิตโค - กระบือ เพื่อนำไปมอบให้กับเกษตรกรใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ</p> <p>4) จัดให้มีการบริจาคโลหิต เพื่อประโยชน์แก่การนำไปช่วยเหลือประชาชนของหน่วยงานสภากาชาดไทย และโรงพยาบาลต่างๆ</p>	

			
3	<p>พระครูวิทิศาศรธรรม วัดบางปิ้ง ตำบลนาดี อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร รหัสไปรษณีย์ 74000</p>	<p>1) สร้างอาคารเรียน 4 ชั้น ให้กับโรงเรียนวัดบางปิ้ง โดยไม่ใช้งบจากราชการ</p> <p>2) บริจาคสิ่งของให้กับประชาชนในช่วงโควิด 19</p> <p>3) บริจาคสิ่งของให้กับฝ่ายปกครองตำบลนาดีในการตั้งจุดคัดกรองในโควิด- 19</p>	
4	<p>พระครูวุฒิสาศรธรรม วัดบางปลา ตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร รหัสไปรษณีย์ 74000 มือถือ 089-260-1975</p>	<p>1) อนุเคราะห์แก่เทศบาลตำบลบางปลา จัดสร้างโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลบางปลา</p> <p>2) อนุเคราะห์แก่ทางราชการ จัดสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบางปลา</p>	

		<p>3) อนุเคราะห์แก่ทางราชการ จัดสร้างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านบางปลา</p> <p>4) ดำเนินการก่อสร้างโรงพยาบาลวัดบางปลาสมุทรสาคร 4 (พระครูวุฒิสภาธรรม อุปถัมภ์) แล้วเสร็จในงบประมาณ 30 ล้านบาท</p>	
5	<p>พระครูลีลาธิการี วัดหนองพะอง ตำบลแคราย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร รหัสไปรษณีย์ 74110 มือถือ 081-857-8059</p>	<p>1) สร้างสะพานข้ามคลองสหราษฎร์บูรณะ เชื่อมต่อระหว่างวัดและโรงเรียน เพื่อการสัญจรของชาวบ้าน</p> <p>2) มอบจักรยานแก่นักเรียนโรงเรียนต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการเดินทางไปโรงเรียน</p> <p>3) สร้างห้องน้ำเพื่อคนสูงอายุและคนพิการได้ให้ประโยชน์อย่างสะดวก</p> <p>4) บริจาคสิ่งของให้แก่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโคโรนา 2019</p>	

ภาค 15

จังหวัดราชบุรี

1	<p>พระครูสิริสุวัฒนาภรณ์ วัดศิริเจริญเนินหม้อ ตำบลโคกหม้อ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70000 มือถือ : 086-174-1195</p>	<p>1) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยไวรัสโคโรนา 2019 2) ออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงในเขตอำเภอเมืองราชบุรี</p>	
2	<p>พระครูวิภัชธรรมวิสิฐ วัดตีบอน ตำบลบ้านฆ้อง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70120 มือถือ : 089-142-4358</p>	<p>1) การสงเคราะห์ประชาชนจากภัยพิบัติ และออกเยี่ยมดูแลตามบ้านประชาชน 2) การสร้างบรรยากาศภายในวัดให้สะอาด ร่มรื่นและสวยงาม เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ 3) การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของทางหน่วยงานราชการ 4) ให้หน่วยงานราชการใช้สถานที่วัดและวัสดุอุปกรณ์ 5) ร่วมจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์เพื่อบริจาคให้กับโรงพยาบาลโพธาราม</p>	

			
<p>3</p>	<p>พระครูสังฆรักษ์สุรพล จันทโสภโณ วัดเบญจคีรีนคร ตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70140 มือถือ : 087-577-8816</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดกิจกรรมปลูกป่า ปลูกต้นไม้ 2) จัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมเป็นประจำ 3) ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง และผู้สูงอายุ 	

<p>4</p> <p>พระมหาสงกรานต์ สุนติกโร วัดหุบกระเทียม ตำบลเบิกไพร อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70110 มือถือ : 084-338-4655</p>	<p>1) ศูนย์การเรียนรู้เกษตรวิถีพุทธ วัดหุบกระเทียม</p> <p>2) การสาธิตการปลูกข้าวแบบดำนา</p> <p>3) การพืชมักต่างๆ แบบไร้สารเคมี</p> <p>4) ส่งเสริมการปลูกกล้วยสายพันธุ์ ต่างๆ</p> <p>5) การเลี้ยงสัตว์และการทำปุ๋ยคอก</p>	
<p>5</p> <p>พระครูวิบูลกิจสุนทร วัดวาปีสุทธาวาส ตำบลจอมบึง อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70150 มือถือ : 089-991-3584</p>	<p>1) ร่วมกับหน่วย อบต. แจกของให้แก่ผู้ ประสบความลำบาก</p> <p>2) ร่วมกับหน่วยงานราชการปลูกป่า ถวายเป็นกุศลที่ 9</p>	

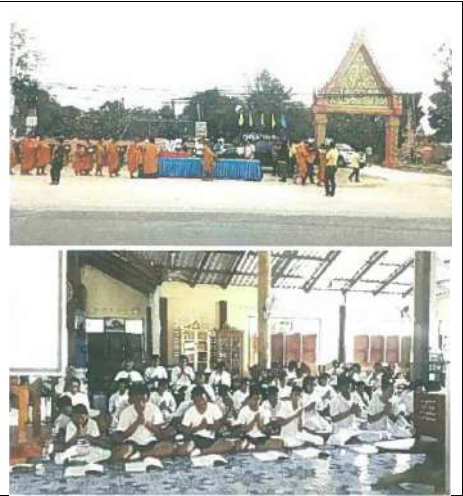
			
6	<p>พระปิฎกโกศล วัดหลวงพอสถธรรมกายาราม ตำบลแพงพวย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70130 มือถือ : 089-919-2311</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ 2) กิจกรรมบริจาคโลหิต 3) การจัดตั้งศูนย์พักพิงเพื่อผู้ประสบภัย 4) การไถ่ชีวิตโคเพื่อส่งมอบให้เกษตรกร 5) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง 	
7	<p>พระครูภาวนาธรรมมาร วัดบ้านกุ่ม ตำบลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70160 มือถือ : 061-565-9592</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ได้เป็นประธานในการจัดหาทุนบูรณะห้องฉุกเฉินโรงพยาบาล อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี 2) ได้สร้างประตูห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี 3) ได้สร้างเครื่องมือ-ครุภัณฑ์ทางการแพทย์ มอบแก่โรงพยาบาลบางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี 	

		<p>4) ได้มอบเครื่องป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ให้กับบุคลากร โรงพยาบาล บางแพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี</p> <p>5) จัดทอดผ้าป่าการกุศลสมทบทุนร่วมสร้างและซื้อเครื่องมือแพทย์ มอบแก่โรงพยาบาลจักษุบ้านแพ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร</p> <p>6) ได้เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ จัดหาทุนเพื่อสร้างอาคาร โรงพยาบาลบ้านแพ้ว สาขาหลักห้า อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร</p> <p>7) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือ (โรงทาน) ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) วัดบ้านกุ่ม ประจำอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี</p> <p>8) ได้สนับสนุนการฝึกปฏิบัติงานพัฒนาอนามัยชนบทเบ็ดเสร็จในชุมชน ของคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2559</p>	
8	<p>พระครูศรีธรรมมาภรณ์ วัดแจ้งเจริญ ตำบลจอมประทัด อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70170 โทรศัพท์ : 032-399-221</p>	<p>1) บริจาคสิ่งของข้าวสารอาหารแห้ง</p> <p>2) ให้ที่พักพิงกับผู้เดือดร้อน</p>	

			
9	<p>พระอธิการวรธรรม ฐิตธมฺโม วัดบ่อหวี ตำบลตะนาวศรี อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70180 มือถือ : 089-880-1072</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การร่วมกับหน่วยงานราชการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล รัชกาลที่ 9 2) การสร้างบรรยากาศภายในวัดให้สะอาด ร่มรื่นและสวยงาม เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ 3) การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นของทางหน่วยงานราชการ 4) การสงเคราะห์ประชาชนจากภัยพิบัติ และออกเยี่ยมดูแลตามบ้านประชาชน 5) ให้หน่วยงานราชการใช้สถานที่วัดและวัสดุอุปกรณ์ 	
10	<p>พระมหาสุวรณพงษ์ สุทนฺโต วัดลำพระ ตำบลบ้านคา อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี รหัสไปรษณีย์ 70180 มือถือ : 096-659-6599</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ซุดบ่อสร้างเก็บน้ำเพื่อประโยชน์ตอนภัยแล้ง 2) สร้างบ้านเรือนให้กับชาวบ้าน 3) ให้หน่วยงานราชการใช้สถานที่วัดและวัสดุอุปกรณ์ 4) การสร้างบรรยากาศภายในวัดให้สะอาด ร่มรื่น และสวยงาม เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ 	

5) การสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนา
ท้องถิ่นของทางหน่วยงานราชการ

จังหวัดเพชรบุรี

1	<p>พระครูวัชรสุวรรณาราม วัดใหญ่สุวรรณาราม ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76000 มือถือ 089-239-9973</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้สับอุทกภัย 2) กิจกรรมแบ่งปันความสุขสู่ผู้ด้อยโอกาส ยากจน 3) กิจกรรมสงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียง 4) กิจกรรมช่วยเหลือศพอนาถาไร้ญาติ 5) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยร่วมกับภาคีเครือข่าย 	
2	<p>พระครูวิจักษ์วัชรธรรม วัดห้วยขวางจริง ตำบลพุทธสวรรค์ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76170 มือถือ 080-153-2955</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้สับอุทกภัย 2) กิจกรรมแบ่งปันความสุขสู่ผู้ด้อยโอกาส ยากจน 3) กิจกรรมสงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียง 4) กิจกรรมช่วยเหลือศพอนาถาไร้ญาติ 5) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยร่วมกับภาคีเครือข่าย 	

			
3	<p>พระครูพิชิตคุณาทร วัดต้นสน ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76110 โทรศัพท์ 032-481-094</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้สูงอายุทกภัย 2) กิจกรรมแบ่งปันความสุขสู่ผู้ด้อยโอกาส ยากจน 3) กิจกรรมสงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียง 4) กิจกรรมช่วยเหลือศพอนาถาไร้ญาติ 5) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยร่วมกับภาคีเครือข่าย 	

<p>4</p>	<p>พระครูสิริทัศนียคุณ วัดท่าคอย ตำบลท่าคอย อำเภอท่าายาง จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76130 โทรศัพท์ 032-461-556 มือถือ 081-017-2555</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย 2) กิจกรรมแบ่งปันความสุขสู่ผู้ด้อยโอกาส ยากจน 3) กิจกรรมสงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียง 4) กิจกรรมช่วยเหลือศพนาถาไร้ญาติ 5) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยร่วมกับภาคีเครือข่าย 	
<p>5</p>	<p>พระครูสุนทรวัชรการ วัดลิ้นช้าง ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี รหัสไปรษณีย์ 76160 มือถือ 089-891-8854</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมช่วยเหลือเด็กและเยาวชนผู้ขาดแคลนโอกาส 2) กิจกรรมสงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียง มอบทุนและอุปกรณ์ทางการแพทย์แก่โรงพยาบาลต่างๆ 3) กิจกรรมสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา 4) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ ร่วมกับภาคีเครือข่าย 5) กิจกรรมสร้างอาชีพให้กับชุมชน และสร้างฝายชะลอน้ำ 	

จังหวัดสมุทรสงคราม

1	<p>พระครูธรรมธรไพบุลย์ ญาณวิบุโล วัดประทุมคณาวาส ตำบลแม่กลอง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม รหัสไปรษณีย์ 75000 มือถือ 089-184-4561</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการโรงพยาบาลเดลิเวอรี่สู้ภัยโควิด-19 2) โครงการโรงพยาบาล วัดประทุมคณาวาสร่วมใจสู้ภัยโควิด-19 3) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม และฟื้นฟูโรงเรียนน้ำท่วมในภาคอีสาน 4) กิจกรรมจิตอาสาเราทำดีด้วยหัวใจ 5) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพแก่พระสงฆ์ - ผู้สูงอายุชุมชนวัดประทุมคณาวาส 	
2	<p>พระครูปลัดกฤตพรต กิตติปณฺโญ วัดศรีศรัทธาธรรม ตำบลคลองเขิน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม รหัสไปรษณีย์ 75000 มือถือ 081-941-6859</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการพระสืวลีวัดศรีศรัทธาธรรม แจกทาน โควิด-19 2) โครงการคนละไม้คนละมือ เดินท่อน้ำ ประปา 3) กิจกรรมเลี้ยงอาหารแก่น้องๆ ที่ โรงเรียนบ้านน้ำพุ 4) กิจกรรมเลี้ยงอาหารและอุปกรณ์การ เรียนแก่น้องๆ 5) กิจกรรมตลาดนัดชุมชนคลองเขิน 	

			
<p>3</p>	<p>พระครูพิศิษฐ์ประฆาต ดร. วัดอินทาราม ตำบลเหมืองใหม่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม รหัสไปรษณีย์ 75110 มือถือ 089-256-2388</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการรื้อถอนเคลื่อนที่วัดอินทาราม 2) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมในภาคอีสาน 3) กิจกรรมมอบโลงเย็น หีบศพไร้ญาติ 4) กิจกรรมไถ่ชีวิตโค กระบือ 5) โครงการพุทธเกษตรสู้ภัยโควิด19 	
<p>4</p>	<p>พระครูโสภิตวิริยาภรณ์ วัดจุฬามณี ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม รหัสไปรษณีย์ 75110 โทรศัพท์ 034-751-080 มือถือ 081-845-0713</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งโรงเรียนวัดร่วมใจสู้ภัยโควิด-19 2) กิจกรรมสมทบทุนเพื่อซื้อยาและเวชภัณฑ์และสมทบทุนองค์กรจัดสวัสดิภาพสัตว์ 3) กิจกรรมเลี้ยงอาหารเช้าและเย็นนักเรียน 	

		<p>4) กิจกรรมมอบกระเบื้องมุงหลังคาอุโบสถ</p> <p>5) กิจกรรมถวายน้ำเต้าหูในงานกิจกรรมคณะสงฆ์จังหวัดสมุทรสงคราม</p>	
<p>5</p>	<p>พระครูสมุทรคุณาธาร วัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม รหัสไปรษณีย์ 75120 โทรศัพท์ 034-760-185 มือถือ 083-108-6050</p>	<p>1) โครงการรื้อถอนวัดบางน้อยแสนเหรียญสู้ภัยโควิด-19</p> <p>2) โครงการพุทธเกษตรสู้วิกฤต COVID-19</p> <p>3) กิจกรรมตักบาตรอาหารแห้งให้โรงเรียนเพื่อกิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ</p> <p>4) กิจกรรมมอบมรดกคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน</p> <p>5) กิจกรรมสุขภาวะพระสงฆ์-สามเณรปลอดภัยสารเสพติด</p>	

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1	<p>พระครูวินัยธรไมตรี ฐิตปัญโญ วัดทางสาย ตำบลธงชัย อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รหัสไปรษณีย์ 77190 มือถือ 081-926-8159</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลืออุทกภัย 2) การจัดการน้ำ (ขุดบ่อน้ำ) 3) วัดเป็นศูนย์การช่วยเหลือชุมชน การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน (การท่องเที่ยว) 4) โครงการต้นกล้าบัณฑิตบวร 	
2	<p>พระมหาจันทน์ จรณธมโม วัดตาลเจ็ดยอด ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รหัสไปรษณีย์ 77180 โทรศัพท์ 032-573176 มือถือ 086-2588088</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษา 2) มอบทุนซื้อที่ดินขยายเขตสร้างอาคารโรงเรียน 3) มีโรงพยาบาลผู้สูงอายุ 	

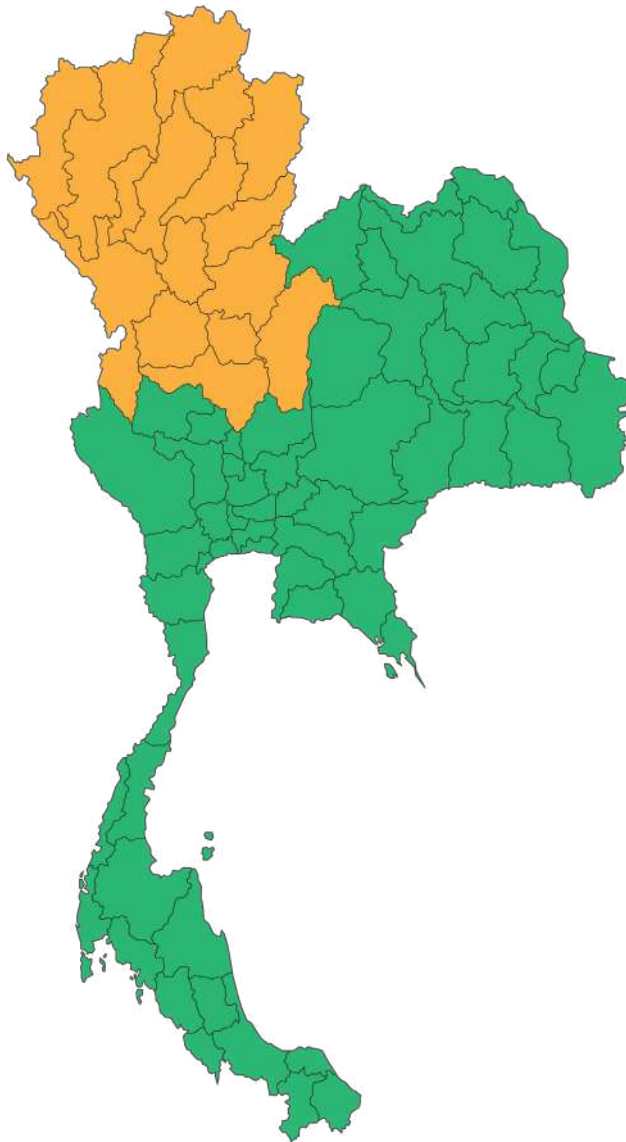

<p>3</p>	<p>พระพิศาลสิทธิคุณ วัดห้วยมงคล ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รหัสไปรษณีย์ 77110 โทรศัพท์ 032-576187-8 มือ ถือ 085-4599536</p>	<p>1) สาธารณสงเคราะห์ (สงเคราะห์) ช่วยเหลือชาวบ้านประสบ อุทกภัย วาดภัย</p> <p>2) สาธารณสงเคราะห์ (แก้กูกูล) ปลุกป่า สร้างฝายต้นน้ำ ไถ่ถอนชีวิต โค กระบือ สร้างถนน</p> <p>3) สาธารณสงเคราะห์ (พัฒนา) จิตอาสา ผู้ป็นสุข มอบสิ่งของหน่วยงานราชการ</p> <p>4) สาธารณสงเคราะห์ (บูรณาการ) การ ท่องเที่ยวเชิงพุทธ สงกรานต์ สร้างน้ำ พระหลวงพ่อทวด /ห่มผ้า พระหลวงพ่อทวดองค์ใหญ่ สร้าง โรงพยาบาลสงฆ์ ตึกสงฆ์อาพาธ</p>	
<p>4</p>	<p>พระครูพิสุทธธีภาวนาพิธาน วัดหัวหิน ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รหัสไปรษณีย์ 77110 โทรศัพท์ 032-511773 มือถือ 091-5797094</p>	<p>1) ให้การสนับสนุนและอุปถัมภ์โครงการ “วิไลย์ วยหวาน” ซึ่งเป็นหลักสูตรพัฒนา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โรงเรียน ผู้สูงอายุแห่งแรกของอำเภอหัวหิน โดย การให้ใช้สถานที่ของวัดหัวหินเป็นที่ ฝึกอบรมและเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหาร และเครื่องดื่ม แก่ผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 220 คนเป็นประจำทุก ๆ ปี</p> <p>2) ให้การสนับสนุนอุปถัมภ์ งาน “กอด หัวหินให้แน่น” เพื่อเป็นการปลอบขวัญ</p>	

	<p>และสร้างกำลังใจให้ชาวอำเภอหัวหิน จากเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมวางระเบิด ในเขตอำเภอหัวหิน เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2559 โดยการนำอาหารและ เครื่องดื่มมาเลี้ยงแก่ผู้มาร่วมงาน ณ บริเวณหน้าหอนาฬิกาหัวหิน (จุดเกิด เหตุ)</p> <p>3) ให้การสนับสนุนอุปถัมภ์ โดยการนำ อาหารและเครื่องดื่มมาเลี้ยงแก่ผู้มาร่วม พิธีจุดเทียนถวายความอาลัย พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ พลอดุลยเดช ณ หน้าพระราชวังไกล กังวล อำเภอหัวหิน จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์</p> <p>4) บริจาค น้ำดื่ม เครื่องอุปโภคบริโภค ให้เทศบาลเมืองหัวหิน เพื่อนำไป ช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่ต่างๆ ในเขต จังหวัดประจวบคีรีขันธ์</p> <p>5) จัดตั้งโรงครัว และตู้ปันสุข “ศิษย์วัด หัวหิน ต้านภัยโควิด” รวมระยะเวลา 1 เดือน โดยการนำอาหาร ไปแจกจ่าย ประชาชนผู้ที่ได้รับ</p>	
--	---	--

เขตปกครองคณะสงฆ์หนเหนือ

รวบรวมข้อมูล/ประสานงาน

โดย

พระครูโสภณปริยัติ

พระสาริต ธีรปญโญ

ภาค 4

จังหวัดนครสวรรค์

1	<p>พระครูนิทัศน์ประชาบุญกุล วัดศรีอุทุมพร ตำบลหนองกรด อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60000 มือถือ 087-918-8998</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการมอบทุนการกุศล สมเด็จพระเทพฯ (มูลนิธิชัยพัฒนา) 2) โครงการมอบทุนจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ ให้กับโรงพยาบาลลาดยาว 3) โครงการมอบทุนจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ ให้กับโรงพยาบาลบรรพพิสัย 4) โครงการมอบทุนจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ ให้กับโรงพยาบาลเฉลิมพระเกียรติฯ ตำบลหนองเบน 5) โครงการสร้างอาคารพักญาติผู้ป่วย ให้กับโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ (เขาเขียว) 	
2	<p>พระครูนิวริฐปัญญการ วัดช่องแค ตำบลพรหมนิมิต อำเภอตากาลี จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60210 มือถือ 081-707-6850</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการพอเพียง พึ่งพา แบ่งปัน 2) โครงการจิตอาสาประสานประโยชน์ 3) โครงการ บวร (วัด โรงเรียน บ้าน หน่วยราชการ) 4) โครงการการศึกษาสงเคราะห์ (ธรรมศึกษา/โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลพรหมนิมิต) 5) โครงการเรียนดีแต่ยากจน 6) โรงทานพอเพียง พึ่งพา แบ่งปัน 7) ตรวจสอบสุขภาพให้พระสงฆ์และสามเณร ในตำบลพรหมนิมิต ปีละ 1 ครั้ง 	

<p>3 พระใบฎีกาณกร โฆสธมโม วัดม่วง ตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60110 มือถือ 085-603-7050</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ร่วมกับคณะสงฆ์อำเภอหนองบัวสร้างบ้านให้กับผู้ยากไร้ 2) ร่วมกับคณะสงฆ์อำเภอหนองบัวช่วยเหลือครอบครัวที่บ้านไฟไหม้ 3) มอบข้าวสารอาหารแห้งให้กับผู้ป่วยติดเตียง 4) มอบข้าวสารอาหารแห้งในช่วง COVID-19 5) เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับหน่วยงานต่างๆ ด้านเศรษฐกิจพอเพียงและสัมมาชีพ 	
<p>4 พระครูนิธานปญญาภิวัฒน์ วัดเกษไชยเหนือ ตำบลเกษชัย อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60120 มือถือ 089-704-2578</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมการแจกเรียน “เรียนดีแต่ยากไร้” เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ 2) โครงการจัดพิธีมอบบ้านเฉลิมเกียรติ “สร้างบ้านให้ผู้ยากไร้” และผู้พิการ 3) โครงการปันน้ำใจช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย ของการคณะสงฆ์อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ 4) กิจกรรม 7 กิจวัตรความดีตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” 5) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับสำนักงานการท่องเที่ยงและกีฬาจังหวัดนครสวรรค์ 	

- 6) โครงการวัด ประชา รัฐ สร้างสุขฯ
สร้างสัปปายะด้วยวิถี 5 ส
- 7) กิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลเมือง
ชุมแสง
- 8) โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัต
วิถี บ้านปากคลองเกยไชย กรมการพัฒนา
ชุมชนกระทรวงมหาดไทย
- 9) โครงการก่อสร้างตึกสงฆ์อาพาธและ
การจัดหาการแพทย์โรงพยาบาลชุมแสง
- 10) พิพิธภัณฑ์ชุมชน อาทิเช่น พิพิธภัณฑ์
ต้นน้ำ พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน และพิพิธภัณฑ์
ราชาจระเขย์ักษ์ “พญาด่างเกยไชย”
- 11) ศูนย์ฝึกอบรมการทำตามโตนด และ
ส่งเสริมสัมมาชีพ
- 12) กิจกรรมจิตอาสาเราทำดี...ด้วยหัวใจ
- 13) กิจกรรมตามรอย “ศาสตร์พระราชา”
เพื่อสร้างความมั่นคงยั่งยืน
- 14) กิจกรรมออบพระคิลานุปัฏฐากประจำ
วัด
- 15) โครงการชุมชนคุณธรรมวัดเกยไชย
เหนือ (บรมธาตุ) ภายใต้การดำเนินงาน
10 ชุมชนย่อย และ 6 องค์กรในเขตพื้นที่
ตำบลเกยไชย (หมู่บ้าน อบต. รพ. รพ.สต.
ร.ร.)
- 16) โครงการธรรมนุญสุขภาพพระสงฆ์
- 17) จัดตั้งกองทุนการศึกษาแผนกธรรม
บาลี สามัญ กองทุนสงเคราะห์ประสบ
วินาศภัย กองทุนสงฆ์อาพาธอำเภอ
ชุมแสง และกองทุนสงเคราะห์นักเรียนชั้น
มัธยม
- 18) กิจกรรมการอนุรักษ์ส่งเสริมวิถี
วัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ
- 19) โครงการขับเคลื่อนโครงการสังฆะ
พัฒนาวิชาลัยในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์
จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิจิตร

<p>5 พระครูนิภาธรรมวงศ์ วัดเขาวัง ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ รหัสไปรษณีย์ 60130 มือถือ 089-839-5023</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการช่วยเหลือประสบภัยธรรมชาติ 2) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดบ้าน/ติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ป่วยระยะสุดท้าย 3) โครงการปลูกต้นไม้และปลูกป่าเสื่อมโทรมในพื้นที่สาธารณะประโยชน์เพื่อเป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4) โครงการสนับสนุนจัดซื้อเครื่องวัดความดันโลหิตอัตโนมัติและแอร์ให้กำบรพ.สต.บ้านเขาทอง 5) โครงการสนับสนุนการอยู่ด้านชุมชนและจุดตรวจในตำบลเขาทองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน 6) โครงการจิตอาสาพัฒนาวัดเขาทองและพื้นที่สาธารณะประโยชน์เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ 7) โครงการสนับสนุนเครือข่ายจิตอาสาต้านภัยแล้ง
---	--

จังหวัดกำแพงเพชร

1	<p>พระครูสุตวชิรากร วัดหินดาด ตำบลหินดาด อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร รหัสไปรษณีย์ 62120 โทรศัพท์ 055-021-100 มือถือ 091-843-5960</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการปันน้ำใจ เพื่อน้องอิม บน ดอย 2) โครงการมอบเลี้ยงอาหารกลางวันเด็ก 3) โครงการมอบอาหารให้กับเจ้าหน้าที่ จุดคัดกรอง โรค COVID-19 4) โครงการมอบทุนการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน 5) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน 	
2	<p>พระครูวชิรปัญญากร วัดบ่อสามแสน ตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รหัสไปรษณีย์ 62000 มือถือ 081-604-5399</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งกองทุนกุณาพระสังฆาธิการ... เช่น...พระสังฆาธิการมรณภาพ มอบทุนช่วยเหลือ 10,000 บาท 2) ตั้งศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด วัดบ่อสามแสน 3) จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ...ในเขตตำบลหนองปลิง ณ วัดบ่อสามแสน 4) ตั้งศูนย์การสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ 5) ตั้งศูนย์การสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยโรคระบาดโควิด-19 	

			
<p>3</p>	<p>พระครูประคุณวชิราภรณ์ วัดปากอ่าง ตำบลอ่างทอง อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร รหัสไปรษณีย์ 62000 มือถือ 086-441-3371</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ตั้งศูนย์การสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือชุมชนถิ่นทุรกันดาร เช่น ครอบครัวผู้ที่ขาดแคลน 3) ศูนย์เรียนรู้ด้านการสมุนไพรและภูมิปัญญาพื้นบ้าน เช่น การปลูกพืชการเกษตร 4) จัดทำโครงการธนาคารน้ำใต้ดิน 5) ตั้งศูนย์การสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอุทกภัย 	

<p>4</p>	<p>พระมหาบุญนำ เขมปุลญโญ วัดโค้งวิไล ตำบลคลองขุน อำเภอคลองขลุง จังหวัดกำแพงเพชร รหัสไปรษณีย์ 62121 มือถือ 082-381-1506</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบข้าวสารอาหารแห้งแก่ผู้ป่วยติดเตียง 2) มอบอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภคแก่คนพิการ 3) ออกเยี่ยมผู้สูงอายุ เพื่อให้กำลังใจร่วมกับ อสม.และรพ.สต.บ้านโค้งวิไล 4) มอบอาหาร หน้ากากอนามัยให้กับหมอพยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์แก่โรงพยาบาลคลองขลุง 5) ถวายหน้ากากอนามัยแก่พระสงฆ์ในเขตอำเภอคลองขลุง 	
<p>5</p>	<p>พระสมุห์ศิริพร สุวานิสโร วัดหนองกระทุ่ม ตำบลวังชะพลู อำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร รหัสไปรษณีย์ 62140 มือถือ 092-601-6395</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมวัด ประชา ร่วมใจ แก้ไขสาธารณภัยในชุมชน 2) กิจกรรมชุมชนปลอดภัย ห่างไกลยาเสพติด 3) โครงการเกษตรคุณธรรม 4) โครงการศึกษานำใจ สู้เด็กไทยในชุมชน 	

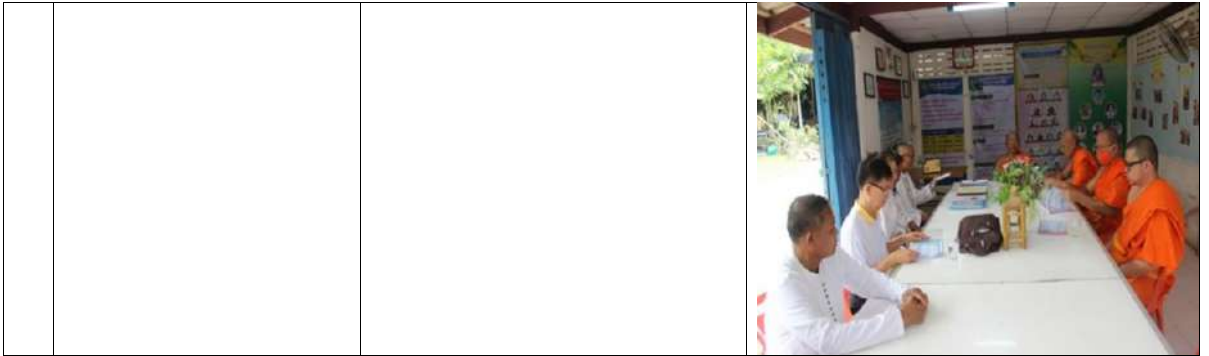
จังหวัดพิจิตร

1	<p>พระราชสิทธิเวที รศ.ดร. วัดท่าหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร รหัสไปรษณีย์ 66000 มือถือ 081-886-3696</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สาธารณสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ร่วมกับ พมจ.พิจิตร 2) กองทุนสาธารณสงเคราะห์ช่วยเหลือพระภิกษุ สามเณร และผู้ประสบปัญหาทางสังคม 3) สาธารณสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ 4) ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย อัครีภัย ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ และผู้ยากไร้ 	
2	<p>พระพิศาลสาธุกิจ วัดบึงนาราง ตำบลบึงนาราง อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร รหัสไปรษณีย์ 66130 มือถือ 087-202-7881</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด19จัดมอบสิ่งของช่วยเหลือสถานที่ต่างๆ 2) การจัดการน้ำ การจัดการสิ่งแวดล้อม ชุมชน โครงการเข้าค่ายของเยาวชน 3) สร้างจิตอาสาฯ โครงการมาปนกิจสงเคราะห์ ตายอย่างมีคุณค่า โครงการพิพิธภัณฑ์ชุมชน 4) พัฒนาวัดด้านต่างๆ การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 	

			
<p>3</p>	<p>พระครูสิริสุตโสภณ ดร. วัดสำนักขุนเณร ตำบลสำนักขุนเณร อำเภอคงเจริญ จังหวัดพิจิตร รหัสไปรษณีย์ 66210 มือถือ 089-563-8328</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สาธารณสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาภัยพิบัติต่างๆ ร่วมกับ หน่วยงานราชการอำเภอคงเจริญ 2) กองทุนบุญนิธิหลวงพ่อเขียน สนับสนุนทุนการศึกษาพระภิกษุสามเณร และประชาชนในอำเภอคงเจริญ 3) สาธารณสงเคราะห์ร่วมสนับสนุนทุนสร้างฝายมีชีวิต, ปลูกป่า ร่วมกับ หน่วยงานราชการอำเภอคงเจริญ 4) ส่งเสริมให้ชุมชนในอำเภอคงเจริญมีรายได้โดยนำสินค้ามาขายใช้พื้นที่วัดเป็นตลาดชุมชนคนคงเจริญ 	

4	<p>พระครูศรีปริยัติวิฑูร วัดกำแพงดิน ตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร รหัสไปรษณีย์ 66220 มือถือ 081-474-4223</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสร้างบ้านเมตตาพระมหาวิฑูรย์ ช่วยเหลือครอบครัวประสบอัคคีภัย 2) โครงการกั้นฝาย แม่น้ำยม 3) โครงการพระคิลานุปัฏฐาก ช่วยชุมชน 4) โครงการปันน้ำใจ แก่ภัยโควิด 19 	
5	<p>พระครูปริยัติวิโรภาส วัดดงตะขบ ตำบลดงตะขบ อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร รหัสไปรษณีย์ 66110 มือถือ 086-210-2369</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมทำหน้ากากอนามัยป้องกันการแพร่กระจายเชื้อไวรัสโควิด 19 2) โครงการปลูกข้าวอินทรีย์ โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติและสารสกัดจากพืชที่ไม่มีพิษต่อคน 3) โครงการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์การผลิต โครงการธนาคารใบไม้ 4) จัดเวที บวร ร่วมพัฒนา พิจิตร สัจจรชมรมผู้สูงอายุ และการขับเคลื่อนโครงการธรรมบุญสุภาวะพระสงฆ์ 	

พระไม่ทิ้งโยม

จังหวัดเพชรบูรณ์

1	<p>พระครูสารวชิราภรณ์ วัดสว่างอารมณ์ ตำบลหนองสว่าง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67110 โทรศัพท์ 056-908-818 มือถือ 083-953-6247</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยจากธรรมชาติต่างๆ เช่น อุทกภัย วาดภัย อัคคีภัย ฯลฯ 2) ช่วยเหลือวัดที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 3) ทำโรงทานอาหารและเครื่องอุปโภคบริโภคมอบให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) จัดตั้งโรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุวัดสว่างอารมณ์ 5) จัดกิจกรรมจิตอาสา รวมพลังพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 	
2	<p>พระครูสุนทรพัชรสิทธิ์ วัดวังขาม ตำบลสระกรวด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67170 มือถือ 087-207-6233</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ มีอุทกภัย วาดภัย อัคคีภัย ภัยพิบัติโรคระบาด เป็นต้น 2) กิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดชุมชน สมุนไพรและภูมิปัญญาพื้นบ้านการประสานงานหน่วยงานต่างๆ ช่วยเหลือประชาชน 3) กิจกรรมจัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การช่วยเหลือชุมชน การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน ศาสด์พระราชาธรรมาคารนำ เป็นต้น 	

		<p>4) กิจกรรมหน่วยบริการสาธารณสงเคราะห์ เครื่องช่วยพระศิลาณุปัฏฐาก เครื่องช่วยพระศิลาณธรรม</p> <p>5) กิจกรรมหน่วยอบรมประชาชน ประจำตำบล พลังบวร เป็นต้น</p>	
3	<p>พระครูกิตติพัชโรภาส วัดเกตุสามัคคีธรรม ตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67240 มือถือ 099-849-8419</p>	<p>1) จัดตั้งโรงงานเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ตามพระราชดำริของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยมีผู้ใหญ่สาเกาแสนพรมมี ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ให้ความร่วมมือและสนับสนุน ซึ่งได้จัดทำข้าวกล่องแจกประชาชนในช่วงเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) จำนวน 4 หมู่บ้านด้วยกันคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.บ้านโนนตุม ตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ 2.บ้านวังโป่ง ตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ 3.บ้านไร่ฝาย ตำบลวังโป่ง อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ 4.บ้านวังไทรทอง ตำบลซำเปิบ อำเภอวังโป่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ 	
4	<p>พระครูชัยพัชรสถิต วัดราชพฤกษ์ ตำบลหนองแม่นา อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67270 มือถือ 086-211-7022</p>	<p>1) ให้การสงเคราะห์สาธารณชนเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้น โดยเข้าไปให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยต่าง ๆ โดยร่วมกับผู้นำท้องถิ่นมอบปัจจัย 4 และให้หลักธรรมเป็นกำลังใจแก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม</p> <p>2) ร่วมกับเยาวชนในหมู่บ้านราชพฤกษ์ ออกณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษ จัด</p>	

		<p>อบรมให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้น</p> <p>3) จัดหาและมอบอุปกรณ์เครื่องมือแพทย์ให้แก่โรงพยาบาลเขาค้อ</p> <p>4) จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพื่อใช้เป็นที่ศึกษาในด้านต่าง ๆ</p> <p>5) โครงการชุมชนคุณธรรมวัดราชพฤกษ์ชุมชนคุณธรรมขับเคลื่อนด้วยพลังบวร</p>	
<p>5</p>	<p>พระครูพัชรคณาภิรักษ์ วัดโคกมน ตำบลโคกมน อำเภอน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67260 มือถือ 065-559-7419</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจการสาธารณสมบัติส่วนรวม (สร้างถนน) 2) การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ 3) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลพลังบวร สวัสดิการชุมชน 4) หน่วยบริการสาธารณสุขสงเคราะห์ 5) การส่งเสริมสุขภาพชุมชน 	

<p>6 พระครูใบฎีกากวนารต ธมมานนโท ศูนย์อบรมศีลธรรมฯ บ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ 67280 โทรศัพท์มือถือ 087-174-1571</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างบ้านพระธรรมจาริกสงเคราะห์ มอบแก่ผู้ยากไร้ 2) มอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ ยากไร้ในถิ่นทุรกันดาร 3) สถานสงเคราะห์เด็กด้อยโอกาส “บ้าน ไบบุญ” 4) มอบทุนการศึกษาแก่เด็กในถิ่น ทุรกันดาร 5) สอนฝึกพอเพียงเข็กน้อย “ตามรอย ศาสตร์พระราชา”
---	---

ภาค 5

จังหวัดสุโขทัย

<p>1</p>	<p>พระครูโฆษิตบุญโญปถัมภ์ วัดถ้ำระฆัง ตำบลนาขุนไกร อำเภอศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย รหัสไปรษณีย์ 64120 มือถือ 081-474-5583</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มีการเยี่ยมเยียน มอบสิ่งของใช้กับผู้ยากไร้ ผู้ป่วยติดเตียง และผู้พิการ 2) กิจกรรมไล่ชีวิตโค-กระบือ เพื่อมอบให้กับผู้ยากไร้นำไปเลี้ยง 3) กิจกรรมมอบรอมหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลทุกปี 4) มอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนยากจนในชนบท 5) มีการส่งเสริมสัมมาชีพให้กับชุมชนในหมู่บ้านโดยได้จัดอบรมและนำวิทยากรมาให้ความรู้ในด้านการทำไม้กวาดดอกหญ้า ให้ประชาชนในหมู่บ้านได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น 	
<p>2</p>	<p>พระครูวิชัยคุณาธาร วัดราษฎร์ศรัทธาราม ตำบลทับผึ้ง อำเภอศรีสำโรง จังหวัด สุโขทัย รหัสไปรษณีย์ 64120 มือถือ 085-579-7598</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือสงเคราะห์วัด และประชาชนผู้ประสบภัยอุทกภัย, วาดภัย, อัคคีภัย 2) ให้ความช่วยเหลือพระภิกษุสงฆ์และประชาชนจัดซื้ออุปกรณ์ เช่น รถวิลแชร์ และอุปกรณ์ทางการแพทย์ เพื่อใช้งานในเบื้องต้นเป็นประโยชน์ให้แก่สังคมโดยส่วนรวม 3) คณะสงฆ์ได้ให้ความรู้และอบรมแก่เด็กและนักเรียนและเยาวชน นักศึกษา 4) พระสงฆ์ให้ความร่วมมือเครือข่ายพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น ธรรมนุญสุขภาพ พระสงฆ์ และพระคิลานุปัฏฐาก 	

		<p>5) มอบสิ่งของช่วยเหลือวัด และประชาชนให้แก่ผู้ยากไร้ในสภาพบ้านเมืองวิกฤติ และมอบของให้แก่ผู้พิการทางร่างกาย</p>	
<p>3</p>	<p>พระครูพิศาลสิริวัฒน์ วัดสว่างอารมณ์ วรวิหาร ตำบลเมืองสวรรค์โลก อำเภอสวรรค์โลก จังหวัดสุโขทัย รหัสไปรษณีย์ 64110 โทรศัพท์ 055-642385 มือถือ 097-950-8622</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการพระเยี่ยมโยม 2) กองทุนศพยากไร้ และมีทุนทรัพย์น้อย 3) กองทุนบำรุงซ่อมแซมอาคารผู้ป่วยในพิเศษสิริวฑฒโน ประชากร่วมใจ และเครื่องมือแพทย์ 4) โครงการอาคารโรงเรียนพระปริยัติธรรม (จวน) เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน 5) เป็นวิทยากรบรรยายเครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก 	

<p>4</p>	<p>พระครูพิทักษ์วราร วัดใหม่เจริญผล ตำบลหนองจิก อำเภอดุสิต จังหวัดสุโขทัย รหัสไปรษณีย์ 64160 มือถือ 084-622-3444</p>	<p>1. สาธารณสงเคราะห์ (ด้านสงเคราะห์) ให้ความช่วยเหลือภัยพิบัติ โรคระบาดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID – 19) บริจาคผ้าห่มแก่ชาวบ้านในฤดูหนาว ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง คนพิการ เครื่องมือทางการแพทย์ บริจาคอุปกรณ์การศึกษาแก่โรงเรียนต่างๆ และเสื้อผ้า อาหารให้กับเรือนจำกำแพงเพชร</p> <p>2. สาธารณสงเคราะห์ (ด้านกึ่งกุล) กิจกรรมการปลูกป่า ปลูกข้าว เศรษฐกิจพอเพียง อบรมยาเสพติด จัดการแหล่งน้ำ</p> <p>3. สาธารณสงเคราะห์ (ด้านพัฒนา) พัฒนาวัด สร้างจิตอาสา เกษตรวิถีพุทธ โครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้า และโรงเรียนผ้าชุมชน</p> <p>4. สาธารณสงเคราะห์ (ด้านบูรณาการ) สร้างหอสมุด อาคารเรียน โรงเรียนบ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม อาคารทันตกรรม โรงพยาบาลอำเภอดุสิต สร้างป้อมตำรวจ เครือข่ายหน่วยกู้ภัยวัดใหม่เจริญผล เครือข่ายสุขภาพ และพระคิลานุปัฏฐาก</p>	
<p>5</p>	<p>พระครูใบฎีกาปิยวัฒน์ ปิยวฑฒโก วัดศรีนิโครธาราม ตำบลคลองตาล อำเภอดุสิต จังหวัดสุโขทัย รหัสไปรษณีย์ 64120 มือถือ 080-514-0659</p>	<p>1) โครงการธรรมะคือยาใจ ไปบรรยายธรรมแก่ผู้เข้ารับการตรวจและผู้ป่วยใช้บริการ รพ.สต.</p> <p>2) โครงการปันน้ำใจให้ชุมชน นำข้าวของเครื่องใช้ออกตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและผู้ยากไร้ในเขตชุมชน</p> <p>3) โครงการพระคิลานุปัฏฐาก ออกตรวจคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์พร้อมให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพ</p> <p>4) ขาสมนไพรหญ้าดอกขาวเพื่อการเลิกบุหรี่ รมรงค์การลดละเลิกการสูบบุหรี่</p> <p>5) ลูกประคบสมุนไพรรักษาสุขภาพฉบับพระคิลานุปัฏฐาก จัดทำลูกประคบสมุนไพรรักษา</p>	

		<p>คลายปวดเมื่อยกายแก่พระสงฆ์ที่มีอาการเจ็บป่วย</p>	
6	<p>พระอธิการเฉลิม กนต์สาโร วัดสารจิตร ตำบลสารจิตร อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย รหัสไปรษณีย์ 64130 มือถือ 087-037-1320</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) บิณฑบาตเพื่อนำไปเติมกำลังแก่พระสงฆ์อาพาธ และญาติโยมผู้ป่วยติดเตียง 2) โครงการเกษตรปลอดสารพิษ ปลูกผักสวนครัวในรั้ววัด 3) โครงการฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชน กลุ่มจักสานผู้สูงอายุ 	
7	<p>พระครูวิจิตรธรรมนิเทศ วัดหนองป่าตองสามัคคีธรรม ตำบลท่าทอง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย รหัสไปรษณีย์ 64110 มือถือ 083-046-6645</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การอนุรักษ์แหล่งน้ำชุมชน 2) จัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ 3) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน 4) มอบสิ่งของแก่ประชาชนผู้ยากไร้ 5) ถวายเครื่องอุปโภค บริโภค แก่วัดที่ได้รับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา 2019 	

พิมพ์ไทย

สมเด็จพระมหาธีรราชจารย์ห่วงใย จัดพระ
ธรรมวิทยากร-พระคิลานุปัฏฐาก ลงพื้นที่
“เยียวยาใจ” ผู้ประสบภัยน้ำท่วม

จังหวัดพิษณุโลก

<p>1 พระครูสุนทรโรจนคุณ วัดโพธิญาณ ตำบลหัวรอ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65000 มือถือ 086-210-9949</p>	<p>1) จัดกิจกรรมออกเยี่ยมและมอบอาหารแห้งและเครื่องอุปโภคให้กับผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุ</p> <p>2) มอบข้าวสารอาหารแห้งและเครื่องอุปโภคบริโภค แก่ผู้สูงอายุในตำบลหัวรอถวายเป็นพระราชกุศล</p> <p>3) จัดสร้างอาคารผู้สูงอายุ, ศาลาประชาคม, อาคารกายภาพบำบัด บริจาคเงินให้โรงพยาบาลพุทธชินราช</p> <p>4) บริจาคโรงศพ ให้กับผู้เสียชีวิตที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ และญาติผู้มีรายได้น้อย</p> <p>5) มอบข้าวสารอาหารแห้งช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19</p>	
<p>2 พระครูอุทัยโกศล วัดกรับพวงเหนือ ตำบลพรหมพิราม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65150 มือถือ 084-001-5149</p>	<p>1) กิจกรรมการจัดกลุ่มแม่บ้านออกจำหน่ายอาหาร เพื่อนำเงินทุนก่อสร้างอาคารแพทย์แผนไทย ห้องปลอดเชื้อ อาคารห้องสุขา โรงพยาบาลพรหมพิราม, อาคารอุบัติเหตุโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลพรหมพิราม ฯลฯ</p> <p>2) กิจกรรมการสร้างกลุ่มสัมมาชีพให้แก่ประชาชน โดยรวมกลุ่มประชาชนที่มีภาระหนี้สินตาม ผู้ด้อยโอกาส เยาวชน ผู้ตกงานจากภาวะเศรษฐกิจ ฯลฯ ได้มีโอกาสสร้างรายได้ โดยการจัดทำสินค้าออกจำหน่ายตามที่ต่างๆ มากกว่า 300 ตลาดต่อปี โดยจัดทำารมบาย</p>	

		<p>จำหน่ายอาหารสินค้าบุญเคลื่อนที่ไปตามที่ต่างๆ ตามโครงการคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอพรหมพิราม (พชอ.).</p> <p>3) กิจกรรมพระศิลาปูภูฏาก โดยการคัดสรรพระในวัดที่มีจิตอาสาออกเยี่ยมผู้ป่วยติดบ้านติดเตียง ดูแลความเป็นอยู่ไม่ให้เกิดความทุกข์ยากลำบาก โดยจัดของที่มีความจำเป็นลงไปช่วยเหลือผู้ป่วย</p> <p>4) กิจกรรมจัดหากองทุนช่วยเหลือผู้ติดบ้านติดเตียงออกเยี่ยมผู้ป่วยโดยออกดูแลตามที่ต่างๆ มอบอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ป่วยตามโรงพยาบาลต่างๆ โดยได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มประชาชนผู้มีจิตศรัทธา</p>	
<p>3</p>	<p>พระมหาไพฑูริย์ กลยานธโร วัดน้ำพริก ตำบลยางโกน อำเภอนครชัย จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65120 มือถือ 089-411-9620</p>	<p>1) โครงการทอดผ้าป่าเพื่อซื้ออุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ โรงพยาบาล</p> <p>2) โครงการช่วยเหลือผู้ยากไร้</p> <p>3) โครงการมอบทุนการศึกษาให้นักเรียน</p> <p>4) โครงการเปิดโรงทานช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากโควิด-19</p>	

<p>4 พระครูสุภัทรกิจวิบุรย์ วัดเนินมะปราง ตำบลเนินมะปราง อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65190 มือถือ 082-687-398</p>	<p>1) แจกถุงยังชีพสงเคราะห์แก่เด็ก และ ชาวบ้านเนินมะปราง เป็นประจำทุกปี 2) ให้ทุนการศึกษาสงเคราะห์นักเรียนที่ เรียนดีฐานะยากจน เป็นประจำทุกปี 3) แจกอาหาร-น้ำ และถุงยังชีพ แก่ ประชาชนที่เกิดอุทกภัยน้ำท่วม 4) ทำหน้ากากอนามัยแจกพระภิกษุ- สามเณร และประชาชน เมื่อเกิดโรคโค วิด 19 5) ทำโรงทานอาหารช่วยเหลือตามวัด ต่างๆ และส่วนราชการ เมื่อเกิดโรคโค วิด 19 ได้ตั้งโรงทานอาหารเครื่องดื่มแจก ประชาชนที่ได้รับผลกระทบโรคโควิด 19</p>	
--	--	---

<p>5 พระครูสุวิธานสาธุกิจ วัดบัวทอง ตำบลหนองพระ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก รหัสไปรษณีย์ 65130 มือถือ 089-959-3002</p>	<p>1) โครงการปันน้ำใจสู้ภัยโควิด - 19</p>	
--	---	---

จังหวัดอุตรดิตถ์

<p>1 พระครูภัทรสันติคุณ วัดดอยท่าเสา ตำบลท่าเสา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ รหัสไปรษณีย์ 53000 มือถือ 089-960-6990</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการพระคิลาณุปัฏฐากเยี่ยมผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ด้อยโอกาส 2) โครงการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโรคโควิด 2019 3) ชุมชนคุณธรรมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยพลัง บวร 4) โครงการตลาดไทยย้อนยุคเพื่อส่งเสริมอาชีพและการท่องเที่ยวในชุมชน 5) ทอดผ้าป่าเพื่อหาทุนสมทบจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ 6) โครงการสมุนไพรมะลุมิปัญญาพื้นบ้าน 7) โครงการไถ่ชีวิตโค-กระบือเพื่อการเกษตร 	
<p>2 พระสมุห์สมชาย จีระปัญโญ วัดคิ่งตะเกา ตำบลคิ่งตะเกา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ รหัสไปรษณีย์ 53000 มือถือ 084-131-1315</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรมะลุมิปัญญาพื้นบ้านวิถีพุทธ 2) พิพิธภัณฑสถานวัดคิ่งตะเกา 3) วัดส่งเสริมสุขภาพวิถีวิถีพุทธลดปัจจัยเสี่ยง 4) โครงการปลูกป่าในใจ-ปลูกต้นไม้สร้างสุข สร้างป่าชุมชน ส่งเสริมชุมชนปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ตามรอยพระราชดำริฯ 5) โครงการพระคิลาณุปัฏฐากเยี่ยมบ้านผู้พิการผู้สูงอายุคิ่งตะเกา 6) โครงการปฎิญาเจตนารมณชุมชนคุณธรรมวัดคิ่งตะเกา 	

			
<p>3</p>	<p>เจ้าอธิการกิตติกวิน สติสมฺปนฺโน วัดห้วยแมง ตำบลน้ำไคล อำเภอป่าตอง จังหวัดอุตรดิตถ์ รหัสไปรษณีย์ 53110 มือถือ 088-116-9837</p>	<p>1) โครงการทำฝายชะลอน้ำห้วยแมง 6 จุด</p>	
<p>4</p>	<p>พระครูอศุลจาวรฺรณ วัดไชยมงคล ตำบลน้ำอ่าง อำเภอดรอน จังหวัดอุตรดิตถ์ รหัสไปรษณีย์ 53140 มือถือ 063-456-9659</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษา 2. โครงการส่งเสริมสัมมาชีพในชุมชน 3) โครงการพระคิลานุปัฏฐากเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 4) โครงการจิตอาสาพัฒนาชุมชน 5. โครงการธนาคารน้ำใต้ดิน 	

			
<p>5</p>	<p>พระครูวินัยธรรมศักดิ์ดา วฑฒโก วัดพลอยสังวรนิรันดร์ ตำบลป่าคาย อำเภอทองแสนขัน จังหวัดอุตรดิตถ์ รหัสไปรษณีย์ 53230 มือถือ 092-392-2104</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สาธารณประโยชน์ สร้างโรงอาหาร วัดกุเงินวาราม อำเภอป่าตอง จังหวัดอุตรดิตถ์ 2) สาธารณสงเคราะห์ เจ้าภาพเมรุจำลองพระครูพิพัฒน์วรนาถ วัดบุพผาราม อำเภอพิชัย 3) สาธารณสงเคราะห์ บริจาคเงินงานบำเพ็ญกุศลศพ พ่อของพระเอกวุฒิมหคุโณ (พระลูกวัด) 4) สาธารณประโยชน์ สร้างถนนและโรงจอดรถภายในวัด 5) สาธารณประโยชน์ อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และวิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธร่วมกับโรงเรียนและชุมชน 6) สาธารณประโยชน์ ด้านพลังงาน ทรัพยากรป่าไม้ ร่วมกับประชาชนปลูกป่าชุมชน 	

จังหวัดตาก

1	<p>พระครูประทีปจันทรังษี วัดเกาะตาเถียร ตำบลไม้งาม อำเภอเมือง จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63000 มือถือ 065-440-7838</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการลงทุนสวัสดิการภาคประชาชนตำบลไม้งาม 2) โครงการลงพื้นที่เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและด้อยโอกาส 3) โครงการจิตอาสาพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม 	
2	<p>เจ้าอธิการแพลน ทีฆายุโก วัดวังมะกอก ตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63120 มือถือ 081-474-0477</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบอุปกรณ์ก่อสร้างบ้านผู้ยากไร้ 2) ออกเยี่ยมผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียง 3) ร่วมทุนจัดซื้อเก้าอี้ให้ชุมชน 4) มอบสิ่งของแก่ผู้ยากไร้ในถิ่นทุรกันดาร 5) ตรวจสอบสุขภาพพระภิกษุสงฆ์ในเขตตำบล 	

			
3	<p>พระอาทิตย์ อชิโต วัดสองแคว ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63130 มือถือ 082-177-1000</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการร่วมสร้างชุมชนและท้องถิ่นให้น่าอยู่ บ้านสองแคว <ul style="list-style-type: none"> - (วัฒนธรรมคืนถิ่นบ้านสองแคว) - (การลดใช้สารเคมีในนาข้าวและสวนกล้วยไข่) - (การปลูกและบริโภคผักปลอดสารพิษ) - (ส่งเสริมให้ประชาชนมีกิจกรรมทางกายไม่น้อยกว่า 150 นาที ต่อสัปดาห์) 2. โครงการทำแก้าญี่ปุ่น/อบรมทำกระเป่าผ้า 3. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “โครงการวันรณรงค์ใส่ รู่เท่าทัน HIV AIDS” 4. โครงการวัยใสสร้างสรรค์ รู่เท่าทันตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร 5. โครงการส่งเสริมการใช้สมุนไพรในชุมชน 6. กิจกรรมออกเยี่ยมบ้านกับพัฒนาสังคมจังหวัดตาก 	
4	<p>พระครูเมธาภิกิจโกศล วัดไทยสามัคคี ตำบลแก่งกาษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63110 มือถือ 087-851-1899</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยเนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 2) ดำเนินการจัดกิจกรรม วัดช่วยบ้าน บ้านช่วยวัด “พระสงฆ์ชาวบ้านร่วมกันกวาดถนนในหมู่บ้านทุกอาทิตย์” 3) โครงการผ้าป่าขยะชุมชน 	

- 4) ดำเนินการจัดกิจกรรมสร้างฝายชะลอน้ำ สร้างซ่อมแซมถนนในหมู่บ้าน
- 5) ดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติในแบบวิถีพุทธ
- 6) ดำเนินกิจกรรมมอบเครื่องอุปโภคบริโภค วัสดุภัณฑ์จำเป็นของหมู่บ้าน ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสบนพื้นที่สูง
- 7) ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง และผู้สูงอายุ บ้านไทยสามัคคี
- 8) ดำเนินกิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบวาตภัย อัคคีภัย อุทกภัย ในเขตอำเภอแม่สอด
- 9) มอบทุนการศึกษาช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่เด็กด้อยโอกาสหรือมีผลการเรียนดี จนจบปริญญาตรี
- 10) ร่วมจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์แก่โรงพยาบาลต่างๆ
- 11) ดำเนินกิจกรรมมอบหมายให้พระสงฆ์ในปกครอง เข้าอบรมหลักสูตรพระคิลานุปัฏฐาก เพื่อช่วยเหลืองานสังคม อาทิจ การสอนทำเจลล้างมืออนามัย ในชุมชนและวัดต่างๆ เป็นต้น
- 13) จัดตั้งมูลนิธิพระเจ้าทันใจช่วยศพยากไร้โดยบริจาคเป็นโลงศพ โลงละ 2,500 บาท
- 14) จัดตั้งตลาดชุมชนบ้านไทยสามัคคี เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน

5	<p>พระสมุห์มานพ ธีรภทฺโท วัดเอื้องดอย ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก รหัสไปรษณีย์ 63110 มือถือ 087-198-5745</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบข้าวสารและเงิน แก่ญาติโยม เนื่องจากภัยโรคระบาด COVID-19 2) มอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน 3) ร่วมทุนจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ แก่โรงพยาบาล 4) มอบสิ่งของบรรเทาความเดือดร้อน แก่ผู้ประสบอัคคีภัย 5) ให้ความรู้ด้านหลักธรรมและความรู้ อื่นๆ เช่น การดูแลสุขภาพ	
---	---	---	---

ภาค 6

จังหวัดลำปาง

1	<p>พระครูประภักดิ์วัชรพงษ์ วัดดอนสัก ตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52190 มือถือ 086-187-6537</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบสิ่งของภัยพิบัติโรคระบาด ณ ด้าน COVID-19 อำเภอห้างฉัตรจังหวัดลำปาง 2) โครงการจิตอาสาพัฒนาชุมชนในวันสำคัญต่างๆ 3) โครงการเกษตรวิถีพุทธจิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ 4) กิจกรรมรักบ้านเกิดวัดเป็นศูนย์กลางการช่วยเหลือชุมชน 5) โครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขับเคลื่อนด้วยพลังบวร 6) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลห้างฉัตร 	
2	<p>พระครูวิจารณ์ภักทรกิจ วัดบ้านจัว ตำบลสมัย อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52170 มือถือ 090-472-6041</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์โหลงศพวัดบ้านจัว แก่ศพผู้ยากไร้ ศพผู้ไม่มีญาติ 2) มอบครุภัณฑ์การแพทย์ 22 รายการแก่โรงพยาบาลอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง 3) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา ที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์ในการศึกษาประจำปี 4) มอบวัสดุสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคด้านภัยหนาวแก่ผู้ที่ยากไร้และอาศัยอยู่บนที่ราบสูง 5) นำพาสาธุชนในชุมชนทำวัตร สวดมนต์ เจริญจิตตภาวนา แผ่เมตตา ทุกวันพระตลอดปี 	

<p>3</p>	<p>พระครูสันติพนารักษ์ วัดสาแพะ ตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52120 มือถือ 088-749-0424</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดทำโครงการเทถนนคอนกรีตเข้าสู่หมู่บ้านและชุมชนโดยใช้งบประมาณจากภาคประชาชน 2) จัดทำโครงการสร้างพลังงานจากแสงอาทิตย์ร่วมกับภาคประชาชน 3) จัดทำโครงการปลูกผักปลอดสารพิษเพื่อลดการใช้สารเคมีในชุมชน 4) จัดทำโครงการปลูกป่าร่วมกับชุมชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบยั่งยืน 5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ชีวภาพตามแนวเศรษฐกิจแบบพอเพียง 	
<p>4</p>	<p>พระครูสมุห์ผรณ์เกียรติ วรบุญโญ วัดนาก่วมใต้ ตำบล ชมพู อำเภอ เมือง จังหวัด ลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52000 มือถือ 094-714-7887</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมพระสงฆ์เยี่ยม ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส เพื่อเป็นการให้ขวัญและกำลังใจ 2) จัดตั้งศูนย์สุขภาพดีห่างไกลโรค ร่วมกับศูนย์ อสม. นาก่วมใต้สถานที่ ณ ศูนย์สุขภาพวัดนาก่วมใต้ 3) โครงการสะพานสานฝัน เยาวชน เพื่อการเรียนรู้ ศูนย์การเรียนรู้ พระพุทธศาสนาและพัฒนาการเรียนรู้ 4) จัดกิจกรรม ทำความสะอาด เพื่อสุขภาพ สานสัมพันธ์ วัด บ้าน โรงเรียน 5) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ สุขกาย สุขใจ ไกลอันตราย ตำบลชมพู อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง 	

5	<p>พระปลัดชัยภัทร ขนติธโร ดร. วัดศรีปังชัย ตำบลชมพู อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52000 มือถือ 065-535-4655</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ร่วมโครงการส่งเสริมพระพุทธศาสนา กับหน่วย อปต.คณะสงฆ์อำเภอเมือง ลำปางและประชาชน 2) จัดสร้างห้องพิพิธภัณฑของวัดเพื่อเป็น ศูนย์การเรียนรู้นำไปสู่การอนุรักษ์ศาสนสมบัติที่ยั่งยืนสืบไป 3) จัดมอบโลงเย็นแก่หมู่บ้านและวัดที่อยู่ในชนบทเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการเช่าโลงเย็น 4) จัดมอบสิ่งของให้แก่บุคลากรทางการศึกษาและประชาชนเพื่อนำไปใช้ตาม วัดอุประสงค์ตามสมควร 5) จัดอบรมสร้างเสริมคุณธรรมให้แก่ นิสิต นักเรียน นักศึกษา ประชาชน บริษัทเอกชนเป็นต้นตามสมควร 	
6	<p>พระปลัดทนงศักดิ์ ปณญาพหุโล วัดนาไม้แดง ตำบลนายาง อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52170 โทรศัพท์ 054838-110 มือถือ 098-749-3968</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ก่อตั้ง (ประธานกรรมบริการ) สมาคม กู้ภัยลำปางจุดสบปราบ 2) ประธานกองทุนโลงศพวัดนาไม้แดง 3) โครงการปันน้ำใจมอบผ้าอ้อม (แพมเพริส) ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง 4) โครงการปันน้ำใจมอบข้าวสาร-อาหารแห้ง ช่วยเหลือยากไร้ประจำแต่ละเดือน 5) กิจกรรมผลิตแมส สู่ประชาชน 6) กิจกรรมผลิต Face Shield สนับสนุนโรงพยาบาล 7) กิจกรรมผลิตเจล แอลกอฮอล์มอบให้ประชาชน 8) ศูนย์พระ อสว. วัดนาไม้แดง 	

			
7	<p>พระครูสิริธรรมบัณฑิต วัดมิ่งเมืองมูล ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52000 มือถือ 085-618-1533</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการจิตอาสาศานิตาสนธรรมในชุมชนร่วมกับ อสม.เยี่ยมผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง 2) โครงการนิสิตจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ผู้ป่วยตามแนววิถีพุทธ (พระเยี่ยมไข้) 3) กิจกรรมช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย 4) กิจกรรมบูรณาการรายวิชาพระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ 	
8	<p>พระครูสถิตธรรมวิภาช วัดบ้านไร่ ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ 52000 มือถือ 085-378-2993</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง /คนพิการ/ ผู้สูงอายุป่วย ทุกวันที่ 3 ของเดือน 2) มอบทุนการศึกษาให้เด็กและเยาวชนทุกปี 3) เยี่ยมเยียนและมอบปัจจัย ผู้ประสบภัยต่างๆ ในชุมชนและตำบลพิชัย 4) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 	

- 5) โครงการคัดแยกขยะแลกของในชุมชน
- 6) สนับสนุนส่งเสริมสุขภาพชุมชน
- 7) รณรงค์ ลด ละเลิก อบายมุข
- 8) โครงการตามรอยพ่อ สานต่อ ศาสตร์พระราชา
- 9) โครงการ รักษ์วิถีชุมชน
- 10) ส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มสัมมาชีพ

จังหวัดเชียงราย

<p>1</p>	<p>พระครูประวิตรวิหารการ วัดร่องหวาย ตำบลดงมหาวัน อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57350 โทรศัพท์ 053-171-332 มือถือ 086-182-8605</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) แจกข้าวสารอาหารแห้ง.. ผู้ด้อยโอกาส 2) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงในตำบล...มอบถุงยังชีพ 3) ช่วยเหลือผู้ยากไร้ด้วยการร่วมสร้างบ้านที่พักอาศัย 4) ช่วยเหลือบ้านถูกไฟไหม้ในหมู่บ้าน 5) ทำห้องน้ำผู้ยากไร้ในหมู่บ้าน 	
<p>2</p>	<p>พระพุทธิญาณมุนี วัดพระธาตุผาเงา ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57150 โทรศัพท์ 053-777-151 มือถือ 098-854-4558</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการงานเข้าปริวาสกรรม และปฏิบัติธรรมเฉลิมพระเกียรติฯ 2) โครงการบรรพชาอุปสมบทพระภิกษุสามเณร และบวชศีลจาริณีภาคฤดูร้อน 3) โครงการอบรมเยาวชน นักเรียน นักศึกษา 4) โครงการส่งเสริม และเผยแผ่พระพุทธศาสนาเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ 5) โครงการอบรมปฏิบัติธรรมในวันสำคัญของชาติ 6) โครงการวันพระพาคครูเข้าวัดทำบุญและปฏิบัติธรรม 7) โครงการปฏิบัติธรรมหลักสูตรพิเศษ 8) โครงการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ 	

- 9) โครงการวันพระนำคณะศรัทธาเข้าวัดปฏิบัติธรรม
- 10) โครงการสืบชะตาป่า
- 11) โครงการวิสาทกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สมณไพรวัดพระธาตุผาเงา
- 12) โครงการศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดพระธาตุผาเงา
- 13) โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์
- 14) โครงการวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาแก่นักเรียน และบุคคลอื่นๆ
- 15) จัดตั้งกลุ่มทอผ้าพื้นเมือง
- 16) จัดตั้งศูนย์สุขภาพประจำวัดสายสัมพันธ์วัด-โรงพยาบาล
- 17) จัดตั้งกองทุนการศึกษาสำหรับพระภิกษุ สามเณร
- 18) มอบทุนการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน
- 19) ช่วยเหลือเครื่องดนตรีของทางโรงเรียน
- 20) โครงการจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมสวดมนต์ข้ามปี ประจำปี
- 21) โครงการมอบจักรยานยืมเรียนเพื่อการศึกษา
- 22) โครงการออกเยี่ยมผู้ป่วย
- 23) โครงการมอบเครื่องกันหนาวให้แก่เด็กนักเรียน และผู้สูงอายุ
- 24) มอบเครื่องช่วยหายใจให้แก่ศูนย์กู้ชีพ
- 25) โครงการโรงเรียนคนสามวัยวัดพระธาตุผาเงา
- 26) โครงการศูนย์เรียนรู้ตามรอยพ่อ
- 27) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือฯ โควิด-19

<p>3 พระครูประสาทพนารักษ์ วัดป่ายาง ตำบลศรีค้ำ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57110 มือถือ 083-537-4036</p>	<p>1) กิจกรรมมอบทุนการศึกษา ให้แก่นักเรียนนักศึกษา ในชุมชนเป็นประจำทุกปี โดยกองทุนเพื่อการศึกษาวัดป่ายาง</p> <p>2) ให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย โดยการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ร่วมมือกับชุมชนให้ใช้สถานที่ศาลาวัดในการกักตัวเพื่อป้องกันโรคโควิด 19</p> <p>3) จัดกิจกรรมออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ร่วมกับโรงเรียน ผู้สูงอายุ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ให้กำลังใจและมอบสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคในชุมชนและตำบลศรีค้ำ</p> <p>4) ดำเนินโครงการธนาคารต้นไม้และกิจกรรมบวชป่าชุมชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>5) ดำเนินโครงการธนาคารขยะและเป็นจุดรับซื้อขยะร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น</p> <p>6) ดำเนินโครงการลานวัด ลานใจ ลานกีฬา จัดสถานที่ออกกำลังกาย จัดหาเครื่องออกกำลังกาย โรงอบสมุนไพร ให้บริการในชุมชน</p> <p>7) ดำเนินโครงการต่างๆ ร่วมกับเครือข่ายองค์กรงดเหล้าจังหวัดเชียงราย โดยการสนับสนุนจาก สสส. สคส. ภาคเหนือ เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบในการแก้ไขปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อรณรงค์ป้องกันยาเสพติด ลดการเสพติดภัยเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น โครงการงานศพปลอดเหล้า บุหรี่ โครงการร้านค้าสีขาว ฯลฯ</p> <p>8) จัดทำ จัดหาหน้ากาก ผ้าปิดจมูก เจลแอลกอฮอล์ล้างมือและน้ำยาฆ่าเชื้อ ร่วมกับ พระอสม. อสม. ชมรมคน</p>	
---	---	--

	<p>หัวใจเพชร เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดเชียงราย มอบให้วัดและร้านค้า ในตำบล เพื่อป้องกันโรคระบาด</p> <p>9) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านตำบลศรีคำ</p> <p>10) เป็นที่ทำการกลุ่มจักสานผู้สูงอายุ กลุ่มผู้ปลูกผักปลอดสารพิษ โรงเรียน ชุมชน เพื่อฝึกอบรมและส่งเสริม สัมมาชีพ</p> <p>11) ดำเนินโครงการเยาวชนจิตอาสา พัฒนาบ้านป่ายาง เพื่อจัดกิจกรรมจิต อาสา รวมพลังพัฒนาชุมชนท้องถิ่น</p> <p>12) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนา เศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ร่วมกับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร (ธกส.) ดำเนินกิจกรรมตาม รอย “ศาสตร์พระราชา” เพื่อสร้าง ความมั่นคงยั่งยืน</p> <p>13) จัดตั้งที่ทำการกลุ่มเครือข่ายพระคิ ลานุปัฏฐาก (อสม.) ประจำอำเภอแม่จัน ทำหน้าที่สงเคราะห์สงฆ์อาพาธ สงเคราะห์ประชาชน</p> <p>14) มีกลไกการทำงาน ร่วมจัดกิจกรรม และทำโครงการต่างๆ บนความร่วมมือ จากหลายภาคส่วน เช่น ชมรมผู้สูงอายุ สภาวัฒนธรรม เครือข่ายองค์กรงดเหล้า จังหวัดเชียงราย สสส. องค์กรบริหาร ส่วนท้องถิ่น</p> <p>15) จัดตั้งกองทุนประเภทต่างๆ เช่น กองทุนเพื่อการศึกษาวัดป่ายาง กองทุนเพื่อการศึกษาคณะสงฆ์ตำบล ศรีคำ</p> <p>16) ร่วมกับชุมชนดำเนินโครงการ หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิง เกษตรวิถีพุทธ เพื่อการอนุรักษ์และ ส่งเสริมวิถีวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว เชิงพุทธ</p>	
--	--	--

		<p>17) ดำเนินการกิจการสาธารณสมบัติส่วนรวม เช่น มีฌาปนสถานในวัด ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ สนับสนุนพื้นที่ตั้งประปาหมู่บ้าน เป็นต้น</p> <p>18) เป็นภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์ เช่น พระสังฆพัฒนา พระคิลานุปัฏฐาก โครงการวัดประชารัฐ ชุมชนคุณธรรมพลังบวร</p>	
4	<p>พระครูสุจินต์กัลป์ญาณธรรม วัดศรีเมืองมูล ตำบลหัวงม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57120 โทรศัพท์ 053-721-336 มือถือ 098-995-5549</p>	<p>1) กิจกรรมช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้และผู้ประสบอัคคีภัย</p> <p>2) กิจกรรมมอบหน้ากากอนามัยและอุปกรณ์ทางการแพทย์ให้แก่โรงพยาบาล</p> <p>3) กิจกรรมแจกโรงทานแก่ประชาชน</p> <p>4) กิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้าน</p>	
5	<p>พระทรัพย์อนันต์ อานนโท วัดพุทธอุทยาน ตำบล ดอยฮาง อำเภอ เมือง จังหวัด เชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57000 มือถือ 080-096-2015</p>	<p>1) ดูแลรักษาป่าต้นน้ำป้องกันไฟป่าให้กับประเทศชาติ</p> <p>2) มอบอุปกรณ์ยังชีพอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้ขาดแคลน</p> <p>3) ช่วยเหลือบ้าน วัดในการสร้างเสนาสนะให้พุทธศาสนิกชน</p> <p>4) ช่วยเหลือผู้ยากไร้..คนไม่มีที่อยู่อาศัย</p> <p>5) อบรมให้ความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม รักชาติวัฒนธรรมประเพณีไทย</p>	

<p>6</p>	<p>พระไพศาลประชานาท วัดห้วยปลากั้ง ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย รหัสไปรษณีย์ 57100 โทรศัพท์ 053-150-0274 มือถือ 086-620-0647</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ดูแลเด็กยากจน..กำพร้า..ผู้สูงอายุ..คนพิการ..ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม 2) มอบข้าวสารอาหารแห้งให้กับผู้ประสบภัยทุกชนิด 3) ช่วยเหลือวัดในการสร้างเสนาสนะในต่างอำเภอและจังหวัด 4) สร้างบ้านให้กับผู้ยากไร้..คนไม่มีที่อยู่อาศัย 5) ดูแลผู้ป่วยที่ติดเตียงตามบ้านโดยมอบให้ส่วนราชการดำเนินการแทน 	

7	<p>พระครูปิยวรรณพิพัฒน์ วัดหัวฝาย ตำบลสันกลาง อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย มือถือ 081-602-7197</p>	<p>1) ช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ประสบอุบัติเหตุ ผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน</p> <p>2) จัดตั้งกลุ่มสมุนไพรรและภูมิปัญญาพื้นบ้าน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้คนในชุมชน และเป็นสินค้า O-TOP ส่งออกต่างประเทศ</p> <p>3) จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การช่วยเหลือชุมชน จัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ จัดตั้งพิพิธภัณฑ์เฉลิมราชย์ถ่ายทอดวิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรมพื้นบ้านล้านนา สร้างฝายมีชีวิต</p> <p>4) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง โดยให้การช่วยเหลือ เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ คนไร้ที่พึ่ง ผู้ป่วยติดเตียง</p> <p>5) เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย และทำหน้าที่ประธานจนถึงปัจจุบัน รวม 8 ปี และจัดตั้งเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดเชียงราย ทั้งยังได้ขยาย โรงเรียนผู้สูงอายุ ภาคเหนือ 17 จังหวัด จำนวน 491 แห่ง โดยได้รับการคัดเลือกให้ทำหน้าที่ประธานพร้อมขยายผลทั่วประเทศ</p>	
---	---	--	---

จังหวัดพะเยา

<p>1 พระครูประยุตศุกการ วัดร่องค้อ ตำบลแม่ปิ่น อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56000 โทรศัพท์ 054-428-333 มือถือ 096-698-8883</p>	<p>1) ช่วยเหลือวัดวาอารามต่างๆ ที่เดือดร้อน จัดถวายเทียนพรรษา จัดทอดกฐินตักค้ำ จัดตั้งโรงทานเวลาวัดต่างๆ มีงานบุญ เวลาเกิดเหตุอัศจรรย์ อุทกภัย จัดตั้งกองทุนผ้าป่าปลดทุกข์ มอบของอุปโภคบริโภคแก่ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ยากไร้ และผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล มอบเป็นประจำทุกเดือน</p> <p>2) โครงการรับเด็กชาวเขาและเด็กด้อยโอกาสเข้ามาบวชเรียน โครงการทุนการศึกษาออมสินออมบุญวันละบาท โครงการไถ่ชีวิตโค-กระบือ จัดทอดผ้าป่าเพื่อจัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และรวบรวมปัจจัยมอบให้กับโรงพยาบาล จัดพิธีวันกตัญญู โครงการด้ายร้อยด้วยใจความห่วงใยผู้สูงอายุ</p> <p>3) พัฒนา ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาอบรมสั่งสอนพัฒนาจิตใจของศรัทธาสาธุชน ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก มีการปฏิบัติธรรมประจำทุกเดือน เผยแพร่หลักธรรมต่างๆ ทางสื่อ เช่น สถานีวิทยุ เฟสบุ๊ก มีการเทศน์ ทำวัตร ปฏิบัติธรรม เป็นต้น จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ไม่ให้ตกอยู่ในภาวะซึมเศร้า และส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุ</p> <p>4) บูรณาการ มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางวัด เช่น โรงเรียน ผู้สูงอายุ เทศบาล สำนักงานพระพุทธศาสนา สำนักงานวัฒนธรรม พ.ม.จ. พัฒนาฝีมือแรงงาน และหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานช่วยเหลือสังคม</p> <p>5) มีการช่วยเหลือหน่วยงานต่างๆ ที่มาขอความช่วยเหลือทั้งภาครัฐและเอกชน</p>	
--	--	---

		<p>เช่น การบริจาคโลหศพแก่ผู้ยากไร้ มอบอุปกรณ์สนับสนุนมูลนิธิกุฎีกล้วย จัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์และปัจจัยเพื่อมอบให้กับโรบบาล สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนและหาทุนทรัพย์สนับสนุนโรงเรียน สนับสนุนปัจจัยและสิ่งของเพื่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ประสบอัคคีภัย วาตภัย</p>	
2	<p>พระครูสุนทรบุญนิวิฐ วัดไทยสุภาพ ตำบลเชียงม่วน อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56160 มือถือ 099-261-6895</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สงเคราะห์ผู้ยากไร้ 2) สงเคราะห์ผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน 3) โรงเรียนผู้สูงอายุ 4) ปฏิบัติธรรมสังฆจร 5) ชมรมเสปียงบุญ 	
3	<p>พระครูนิพัฒน์พัฒนกิจ วัดพระธาตุขิงแกง ตำบลพระธาตุขิงแกง อำเภอจุน จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56150 มือถือ 089-952-1366</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการ 1 หมู่บ้าน 1 ทุน 1 สืบทอดพระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมด้านศึกษา สงเคราะห์ให้กับเยาวชนในหมู่บ้าน และพระภิกษุ สามเณร 	

		<p>2) โครงการเทคโนโลยีเพื่อน้องจัดหาคอมพิวเตอร์ สื่อการเรียนรู้ เทคโนโลยี ให้กับวัด และโรงเรียน</p> <p>3) กิจกรรม “ทานกำลังใจเยาวชน สู่ชุมชน”</p> <p>4) โครงการ เยาวชนต้นกล้าความดี วิถีพอเพียง เพื่อส่งเสริมให้เยาวชน เป็นผู้ที่มีจิตสาธารณะ</p> <p>5) กิจกรรม “ห้องสมุด พระพุทธศาสนา เพื่อน้อง”</p> <p>6) กิจกรรม “พระธาตุขิงแกงสว่างธรรม นำสุขสู่ชุมชน” เพื่อนำสิ่งของปัจจัยบริจาช่วยเหลือผู้ประสบภัย</p> <p>7) จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เรื่อง สมุนไพรพื้นบ้านเพื่อการอนุรักษ์และนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน การตรวจสอบสุขภาพในวัด ทุกวันศุกร์สุดท้ายของเดือน</p> <p>8) กิจกรรม “1 ชั่วโมงเปลี่ยนผืนดินเป็นผืนเงิน” เพื่อให้คนในชุมชนพึ่งพาตนเองได้</p>	
4	<p>พระครูสิริจันทประโชติ วัดศรีดอนตัน ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56130 โทรศัพท์ 054-886-303 มือถือ 089-955-0224</p>	<p>1) โครงการกองทุนทานทอด และช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัย เพื่อให้การอนุเคราะห์สงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ และมอบเครื่องอุปโภค/บริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ประชาชนในสังคมที่ประสบสาธารณภัยต่างๆ</p> <p>2) โครงการเติมบุญเพื่อแบ่งปันน้ำใจ ออกพบปะเยี่ยมเยียน ให้การช่วยเหลือ และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ป่วยติดเตียง</p> <p>3) โครงการส่งเสริมสัมมาชีพด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น</p> <p>4) โครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการจัดกิจกรรมวันสำคัญทาง</p>	

		<p>พระพุทธศาสนา และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน</p> <p>5) โครงการพระคิลานุปัฏฐาก จัดตั้งศูนย์ประสานงานพระ อสว. ณ วัดศรีดอนตัน เพื่อส่งเสริมพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ให้มีพระคิลานุปัฏฐากประจำวัด ทำหน้าที่สงเคราะห์สงฆ์อาพาธ และสงเคราะห์ประชาชน</p>	
5	<p>พระครูประยุตสีลสุนทร วัดศรีบุญชุม ตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56130 มือถือ 097-979-9909</p>	<p>1) โครงการบิณฑบาตวันละบาท ออกรับบิณฑบาตปัจจัย เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ป่วย และญาติผู้ป่วยที่มาใช้บริการด้านการแพทย์ของโรงพยาบาล</p> <p>2) โครงการต่อบุญด้วยโรงศพ สงเคราะห์ศพผู้ตายที่มีฐานะยากจนและไร้ญาติ</p> <p>3) โครงการเติมรักให้สังคม ให้การช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียง ผู้ด้อยโอกาสและผู้ประสบภัยต่างๆ ที่ขาดการดูแลและขาดปัจจัยในการดำเนินชีวิต</p>	

จังหวัดแพร่

1	<p>พระครูสิริสุเมธการ วัดบ้านปาง ตำบลตำผามอก อำเภอลอง จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54150 มือถือ 089-060-9234</p>	<p>1) ช่วยเหลือวัดวาอารามต่าง ๆ ที่เดือดร้อนแก่วัดในเขตอำเภอและวัดที่ห่างไกลเป็นประจำ จัดตั้งกองทุนกิจกรรมคณະสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน ประสานงานให้จัดทอดกฐินตักค้ำแก่วัดต่าง ๆ ที่ไม่มีเจ้าภาพ จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ จัดตั้งกองทุนผ้าป่าพัฒนาโรงเรียนบ้านปาง กองทุนอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ กองทุนอนุรักษ์พันธุ์ปลาทำน่าน้ำหน้าวัดในแม่น้ำยม และลำน้ำสาขา มอบปัจจัยสิ่งของอุปโภคบริโภคแก่ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้ยากไร้ และผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล</p> <p>2) โครงการรับเด็กกำพร้า เด็กด้อยโอกาส เข้ามาบวชเรียน โครงการ 1 วัด 1 ศาสนทายาท โครงการก่อสร้าง ต่อเติม พัฒนา และมอบทุนการศึกษาโรงเรียนบ้านปาง และบริเวณใกล้เคียง โครงการจัดทอดผ้าป่าเพื่อก่อสร้างต่อเติมอาคารเอนกประสงค์โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) ตำผามอกรวบรวมปัจจัยมอบให้กับโรงพยาบาลลงและบริจาคปัจจัยจัดซื้อที่ดินเพื่อก่อสร้างโรงพยาบาลอำเภอสูงเม่น ก่อสร้างสนามโรงเรียนบ้านปางและบ้านน้ำริน ฯ</p> <p>3) พัฒนาจิต โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เทศนาอบรมสั่งสอน ศรัทธาสาธุชน ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก ส่งเสริมการปฏิบัติธรรมประจำทุกเดือนตลอดพรรษา มีการเผยแพร่ธรรมะ/หลักธรรมต่าง ๆ ทางหอกระจายข่าวทางสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊กและไลน์ มีการเทศน์ ทำวัตร ปฏิบัติธรรม การบรรยาย/ปรารภธรรมหน้าเมรุ เป็นต้น ให้วัดเป็นศูนย์กลางกิจกรรมชุมชน การ</p>	
---	---	---	---

		<p>ช่วยเหลือประชาชนทางกายภาพ การพัฒนาจิตใจ และส่งเสริมอาชีพให้กลุ่มสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ โดยไม่ต้องรอรับการอนุญาตจากเจ้าอาวาส</p> <p>4) บุรณาการ มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางวัด เช่น โรงเรียน ผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการทุกหน่วยงาน สำนักงานพระพุทธศาสนา สำนักงานวัฒนธรรม พ.ม.จ. พัฒนาฝีมือแรงงาน และหน่วยงานต่างๆ ที่ทำงานช่วยเหลือสังคม เป็นประจำ</p> <p>5) มีการช่วยเหลือหน่วยงานที่มาขอความช่วยเหลือทั้งภาครัฐและเอกชน โดยให้วัดเป็นสื่อและศูนย์กลางกิจกรรมทุกประเภทในการรวบรวมพลัง เช่น การบริจาคโรงศพแก่ผู้ยากไร้ มอบอุปกรณ์สนับสนุนมูลนิธิกุศิ์กุภัย ช่วยเหลือโรงพยาบาล สนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนและหาทุนทรัพย์สนับสนุนโรงเรียน สนับสนุนปัจจัยและสิ่งของเพื่อสร้างบ้านให้ผู้ยากไร้ ผู้ประสบภัยต่างๆ และมอบปัจจัย/สิ่งของเป็นกำลังใจเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ด่านตรวจประจำในหมู่บ้านและตำบล ฯ</p>	
2	<p>พระโกศัยเจติยารักษ์ วัดพระธาตุช่อแฮ ตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54000 โทรศัพท์ 054-599-209 มือถือ 081-993-0137</p>	<p>1) สาธารณสงเคราะห์ 1.0 (สงเคราะห์) - ตั้งโรงงานเคลื่อนที่ เพื่อสนองตามพระดำริ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก</p> <p>- ดำเนินการจัดหาทุนทรัพย์ สมทบทุนกองทุนผู้ป่วยติดเตียง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลช่อแฮ</p> <p>- ประสานงานกับไทยเบฟเวอเรจ มอบเงินสมทบกองทุนผู้ป่วยติดเตียงของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลช่อแฮ</p> <p>- มอบเครื่องอุปโภค บริโภคให้กับผู้ป่วยติดเตียงและติดบ้าน ในตำบลช่อแฮ</p>	

อำเภอเมืองแพร่ และพระภิกษุสงฆ์ที่
อาพาธ

- มอบธรรมะเป็นกำลังใจในคราว
ประสพภัยต่างๆ

2.) สาธารณสงเคราะห์ 2.0 (เกื้อกูล)

- จัดโครงการคืนกล้วยไม้สู่ป่า

- ปลูกดอกดาวเรือง เพื่อพ่อ ณ บริเวณ
วัดพระธาตุช่อแฮ พระอารามหลวง

- ร่วมกับพันเอก (หญิง) รัตนา ชวนไชย
สิทธิ์ และ คณะคนค้นบุญ จัดกฐินเกื้อกูล

พระพุทธศาสนา 200 วัด

- กิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัวและพืช
สมุนไพร

- กิจกรรมปลูกต้นไม้ในพุทธประวัติ

- กิจกรรมปลูกต้นรวงผึ้ง เนื่องในโอกาส

มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 66 พรรษา

28 กรกฎาคม 2561

- จัดสิ่งแวดล่อมในวัด จนได้รับรางวัล

วัดจัดสิ่งแวดล่อม ระดับดีเยี่ยม

ระดับประเทศของวัดกรมส่งเสริมคุณภาพ

สิ่งแวดล่อม ร่วมกับสำนักงาน

สิ่งแวดล่อมภาค โครงการพื้นที่สีเขียว

และการจัดการสิ่งแวดล่อมในวัด

- การประสานงานหน่วยงานต่างๆ

ช่วยเหลือประชาชน เครือข่ายสังฆประ

ชานุเคราะห์ การจัดหาครุภัณฑ์ทางการ

แพทย์ให้โรงพยาบาล ชมรมรักษสุขภาพ

- จัดหาทุนทรัพย์และซื้ออุปกรณ์ ทาง

การแพทย์ให้โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ

ตำบลช่อแฮ

- สมทบทุนจัดซื้อที่ดินให้แก่

โรงพยาบาลสูงเม่น จังหวัดแพร่

- ชมรมออกกำลังกาย

- มอบสิ่งของให้พระสงฆ์อาพาธและ

ผู้ป่วยติดเตียงและติดบ้านในตำบลช่อแฮ

และตำบลป่าแดง

	<p>3) สาธารณสงเคราะห์ 3.0 (พัฒนา)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมจิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ - จัดกิจกรรม 5 ส. - จัดพื้นที่วัด ตั้งชมรมร้านค้าวัดพระธาตุ โดยจัดร้าน ให้ชุมชนมาจำหน่ายสินค้า บริเวณวัด - มีการจัดเกษตรวิถีพุทธโดยปลูกพืชผักสวนครัวบริเวณวัด - จัดกิจกรรมสีเทียน ทำกรวยดอกไม้ให้ชุมชนจำหน่ายส่งให้วัดเพื่อสร้างงานอาชีพให้ชุมชน - ร่วมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์พระธาตุช่อแฮ - มีการนำศาสตร์พระราชา มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมในวัด การดำรงชีวิตของพระภิกษุ สามเณรและชุมชน - จัดตลาดต้องชม บริเวณลานจอดรถวัด <p>4.) สาธารณสงเคราะห์ 4.0 (บูรณาการ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาลตำบลช่อแฮ - จัดตั้งมูลนิธิพระธาตุช่อแฮ เพื่อช่วยเหลือสังคมและสาธารณประโยชน์ - จัดตั้งศูนย์การสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคมประจำจังหวัดแพร่ ณ วัดพระธาตุช่อแฮ พระอารามหลวง - ร่วมทำงานกับเครือข่ายพระคิลา <p>นุปฏิรูปกราก จัดอบรมและตรวจสุขภาพพระสงฆ์และประชาชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลป่าแดง เขต 1 อยู่เสมอ - จัดกิจกรรม "ปะกั้นมะเจ้า เล่าสู่กันฟัง" เพื่อรับฟังสภาพปัญหาและช่วยกันแก้ไข ปัญหาในชุมชนทุกปัญหา - ส่งเสริมการท่องเที่ยว กิจกรรมพัฒนาศักยภาพชุมชนแกนนำ ส่งเสริมการอบรมปฏิบัติธรรมกับพุทธศาสนิกชนจังหวัดแพร่ 	
--	---	--

3	<p>พระราชเขมากร วัดพระบาทมิ่งเมือง ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54000 โทรศัพท์ 054-511-722 มือถือ 089-854-6544</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการก่อสร้างฝายกักกั้นน้ำเพื่อเอาไว้ใช้ยามหน้าแล้งจำนวน 4 ตอน และทอดผ้าป่าสมทบทุนบูรณะวัดห้วยเอียด ณ บ้านห้วยเอียด ต.ไผ่โทน อ.ร้องกวาง จ.แพร่ 2. ถวายปัจจัยยามและไทยธรรมแก่สามเณร จำนวน 134 รูป เพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่สามเณร 3. นำคณะพระภิกษุสามเณรและศรัทธา วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร ไปเป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมและเทศน์งานบำเพ็ญกุศลศพ ตามโอกาสที่สามารถไปร่วมได้ 4. ดำเนินการช่วยเหลือ วัดหนองบัว อ.สอง จ.แพร่ ที่ถูกวาตภัยถล่ม เกิดความเสียหาย 5. กิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เนื่องในวันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ 6. ส่งพระภิกษุภายในวัดเข้าร่วมโครงการอบรมพัฒนาสุขภาพพระสงฆ์จังหวัดแพร่ ขับเคลื่อนวัดส่งเสริมสุขภาพและธรรมานุสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ พ.ศ. 2560 “หลักสูตรพระคิลานุปัฏฐาก (พระอาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด – อสว.)” 7. โครงการส่งเสริมสุขภาพของพระภิกษุสามเณร วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร ตามธรรมานุสุขภาพพระสงฆ์แห่งชาติ 2560 8. ตรวจสุขภาพพระภิกษุสามเณร บันทึกรักษา น้ำหนัก ส่วนสูง กรู๊ปเลือด ความดันโลหิต ฟัน สายตา เพื่อบันทึกผล และหาข้อมูลโรค สุ่มเสี่ยง ของนักเรียน 9. กิจกรรมกายบริหาร (ออกกำลังกาย) ตามท่าทางต่างๆที่ถูกต้องตามหลักธรรมวินัย เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่ดี บริหารกาย 	
---	---	---	---

		<p>ก่อนเรียน เพื่อกระตุ้นสมองให้พร้อมรับความรู้ใหม่ๆ</p> <p>10. โครงการ บิณ กับ ฉันท วันละ Challenge</p> <p>11. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในระดังจังหวัด เชียงบูรณาการเขตสุขภาพที่ 1</p> <p>12. โครงการสร้าง “วัดป่าพุทธภูมิสถาน พระโพธิญาณ” (สังเวชนียสถานจำลอง) เลขที่ 258 ม.6 ต.แม่ยางตาล อ.ร้องกวาง จ.แพร่</p> <p>13. มอบเครื่องอุปโภคบริโภค ครั้งที่ 4 แก่னிสิตคฤหัสถ์ ณ มจร.วข.แพร่ เลขที่ 111 บ้านหนองห้า อ.เมืองแพร่ จ.แพร่</p> <p>14. มอบเครื่องอุปโภคบริโภคข้าวสาร อาหารแห้ง ให้แก่ชาวบ้าน แม่ป่าก ตำบลสบป่าก-แม่เก็ง อำเภอวังชัน</p> <p>15. โครงการสร้างถนนภายในหมู่บ้าน เพื่อความสะดวกในการสัญจร</p> <p>16. กิจกรรมให้ความรู้ในการทำนากากใช้เองภายในวัดวัดพระบาทมิ่งเมือง วรวิหาร</p>	
4	<p>พระครูวิจิตรธรรมสารก วัดสัมฤทธิ์บุญ ตำบลแม่เก็ง อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54150 มือถือ 081-980-7875</p>	<p>1) ช่วยเหลือวัดวาอารามต่าง ๆ ที่เดือดร้อนแก่วัดในเขตอำเภอและวัดที่ห่างไกลเป็นประจำ จัดตั้งกองทุนกิจกรรมคณะสงฆ์ทั้ง 6 ด้าน ประสานงานให้จัดทอดกฐินตักค้ำแก่วัดต่าง ๆ ที่ไม่มีเจ้าภาพ จัดตั้งกองทุนผ้าป่าเพื่อใช้ในงานกิจกรรมคณะสงฆ์ระดับ อำเภอ และผู้ประสบภัยต่าง ๆ จัดตั้งกองทุนผ้าป่าพัฒนาโรงเรียนบ้านสบป่าก มอบปัจจัยสิ่งของอุปโภคบริโภคแก่ผู้ป่วยติดเตียง ผู้พิการ ผู้ยากไร้ และผู้สูงอายุที่ไม่มีคนดูแล</p> <p>2) โครงการรับเด็กกำพร้า เด็กด้อยโอกาสเข้ามาบวชเรียน อุปถัมภ์และให้ทุนการศึกษาตลอดที่บวชเรียน โครงการ 1 วัด 1 ศาสนทายาท โครงการก่อสร้าง</p>	

		<p>ต่อเติม พัฒนาและมอบทุนการศึกษา โรงเรียนบ้านสบป่าและตำบลต่างๆในอำเภอวังชิ้น โครงการจัดทอดผ้าป่าเพื่อเพื่อจัดซื้อวิทยุสื่อสาร ให้กับหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลแม่ป่าก</p> <p>3) พัฒนาจิต โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เปิดศูนย์ปฏิบัติธรรมแห่งที่ 14 จังหวัดแพร่ ในแนวสติปัฏฐาน 4 ส่งเสริมการปฏิบัติธรรมตลอดทั้งปี มีการเผยแพร่ธรรมะ/หลักธรรมต่าง ๆ ทางทอกระจายข่าว ทางสื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊กและไลน์ มีการเทศน์ ทำวัตร ปฏิบัติธรรม การบรรยาย/ปรารภธรรม หน้าเมรุ เป็นต้น ให้วัดเป็นศูนย์กลาง กิจกรรมชุมชน การช่วยเหลือประชาชน</p>	
5	<p>พระครูโกศลพิพัฒนคุณ วัดป่าท่าข้าม ตำบลบ้านปาง อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ รหัสไปรษณีย์ 54130 มือถือ 081-724-7538</p>	<p>1) กิจกรรมมอบเจลล้างมือและหน้ากากอนามัยให้กับวัดในเขตอำเภอสูงเม่นจำนวน 46 วัด เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (โควิด 19)</p> <p>2) กิจกรรมมอบข้าวสารให้กับวัดในเขตอำเภอสูงเม่นจำนวน 1,500 กิโลกรัม จำนวน 46 วัด และที่พักสงฆ์จำนวน 2 แห่ง เพื่อช่วยเหลือพระภิกษุ สามเณรในเขตปกครองที่ได้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (โควิด 19)</p> <p>3) จัดตั้งโรงทานมอบอาหาร 500 กล่อง และมอบเงินเป็นกองทุนให้กับฝ่ายสาธารณสงเคราะห์จังหวัดแพร่ 20,000 บาท เพื่อช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (โควิด 19)</p> <p>4) กิจกรรมมอบข้าวสารให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่จำนวน 500 กิโลกรัม เพื่อนำไปช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา (โควิด 19)</p>	

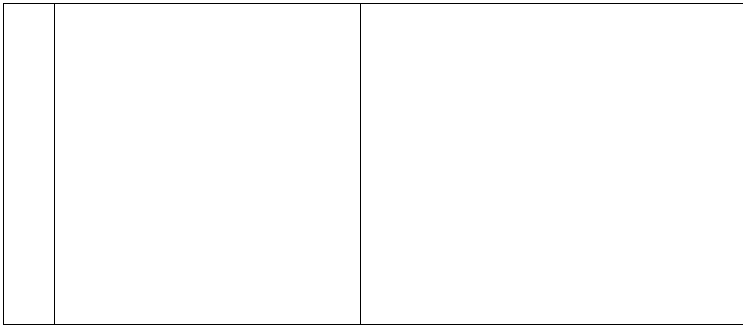
จังหวัดน่าน

1	<p>พระครูสุจิตนันทกิจ วัดโป่งคำ ตำบลทุ่งพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55210 โทรศัพท์ 054-767-289 มือถือ 081-750-1484</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบสิ่งของอุปโภคบริโภคบริโภคแก่ผู้ประสบภัย 2) การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชุมชนแบบมีส่วนร่วม 3) ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรบนฐานธรรมสู่ความยั่งยืน 4) ศูนย์รับซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ด้านการเกษตร 5) พัฒนาพลังงานทางเลือกเพื่อความอยู่รอดของชุมชน 	
2	<p>พระครูสุจินนันทธรรม วัดหนองป่าคำ ตำบลศรีชะเกษ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55150 มือถือ 081-025-4313</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านลานธรรม 2) นำชาวบ้านขุดบ่อน้ำที่ต้ำน้ำผุดกว้าง 4 เมตร ยาว 8 เมตรและต่อท่อพีอีขนาด 2 นิ้ว เข้าพื้นที่เกษตรและครัวเรือน เป็นระยะทาง 6 กม. เพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง 3) สร้างถังเก็บน้ำเป็นคลังจ่ายน้ำเข้าพื้นที่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 เมตร สูง 4 เมตร จำนวน 8 ถัง 	

			
3	<p>พระสุรเดช พรหมวิริโย ป. วัดนาคุ้ม ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55220 มือถือ 062-487-3099</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ร่วมสร้างสะพานแขวนข้ามน้ำม้างเพื่อให้ชาวบ้านใช้สัญจรในช่วงฤดูน้ำหลาก 2) ร่วมกับ สนง.กองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรประณีต และกระจายความรู้สู่ชุมชน 3) ทำวัดให้เป็นวัดเกษตรเชิงพุทธปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูกปลูกสมุนไพรและพืชพื้นบ้าน 4) ปรับปรุง ซ่อมแซมถนนและประปาภายในหมู่บ้านเพื่อสร้างสามเณรจิตอาสา 5) ร่วมสนับสนุนและประสานงานหน่วยงานและเจ้าหน้าที่จาก รพ.สวนดอก เพื่อจัดหาผ้าอ้อมให้กับผู้ป่วยติดเตียง 	

<p>4</p>	<p>พระสมุห์ถิรวัฒน์ ถิรวฑฒโน วัดห้วยยาง ตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55130 มือถือ 093-179-1512</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการเยี่ยมบ้านอุทกภัย 2) โครงการบวชป่าชุมชน 3) โครงการศูนย์การเรียนรู้ 4) โครงการดูแลพระสงฆ์ในถิ่นทุรกันดาร 	
<p>5</p>	<p>พระครูวาปีปทุมพิทักษ์ วัดหนองบัว ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน รหัสไปรษณีย์ 55140 มือถือ 089-265-1398</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน จัดบริเวณวัดหนองบัว เป็นแหล่ง สร้างอาชีพ ให้กับผู้สูงอายุ และผู้ที่มีรายได้น้อย 2) การท่องเที่ยวเชิงพุทธ จัดวัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว สร้างเสริมรายได้สู่ชุมชน 3) การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ กิจกรรมจิตอาสาผู้สูงอายุทำความสะอาดวัด 	

มหาเถรสมาคม

โลก ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม
ร่วมใจ สืบสานพระคุณความดีให้ชาติ

พระมาโปรด!

เยี่ยมผู้ประสบอุทกภัยพายุน้ำ “โพดุล”

มหาเถรสมาคม

โลก ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม

ภาค 7

จังหวัดเชียงใหม่

<p>1</p>	<p>พระศรีศิลป์ วัดพระธาตุศรีจอมทอง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50160 โทรศัพท์ 053-342-185 มือถือ 089-850-0105</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) ตามพระดำริของสมเด็จพระสังฆราชฯ 2) โครงการไถชีวิตโค-กระบือจากโรงฆ่าสัตว์และนำไปมอบให้เกษตรกรเลี้ยง 3) โครงการอบรมพระคิลานุปัฏฐากระดับตำบลของจังหวัดเชียงใหม่ (สายใต้) 4) มอบบริจาคอุปกรณ์ และเครื่องมือการแพทย์ให้กับโรงพยาบาล 5) โครงการจัดตั้งศูนย์พระคิลานุปัฏฐากประจำตำบล 6) เครือข่ายช่วยเหลือสถานสงเคราะห์ บ้านเด็ก, บ้านคนชรา, ผู้ด้อยโอกาส 	
<p>2</p>	<p>พระวิมลมุณี วัดศรีโสดา ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50200 โทรศัพท์ 053-892-346 มือถือ 081-885-2453</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เป็นประธานงานสาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ 2) ให้การสงเคราะห์ด้านปัจจัย 4 อย่างต่อเนืองด้วยเครื่องอุปโภค บริโภค และด้านจิตใจ 3) ส่งเสริมให้ชุมชนจัดบวชป่า บวชน้ำในพื้นที่ จัดไถชีวิตโค กระบือ เพื่อมอบให้กับชาวบ้านที่ยากไร้ 4) ส่งเสริมให้คณะสงฆ์ภายใต้การปกครองเข้ารับการอบรมพระคิลานุปัฏฐากเพื่อดูแลพระสงฆ์ภายในวัดและเชื่อมโยงภาคีกับวัด หน่วยงานต่างๆ และจัดหาครุภัณฑ์มอบให้กับสถานพยาบาล 5) เป็นศูนย์ความช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโคโรนา 2019 	

			
3	<p>พระครูวรธรรมวิวัฒน์ ดร. วัดพระธาตุคอกยเวียง ตำบลโหล่งขอด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50190 มือถือ 087-182-4044</p>	<p>1) ประธานโครงการคนพร้าวรักษ์ป่า ที่ดูแลป่าไม้ในเขตอุทยานแห่งชาติศรีลานนา จำนวน 878,558 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 2 จังหวัดรอยต่อ (จังหวัดเชียงใหม่ - จังหวัดเชียงราย) 6 อำเภอ (อำเภอพร้าว - อำเภอแม่แตง - อำเภอดอยสะเก็ด - อำเภอไชยปราการ - อำเภอเวียงป่าเป้า</p> <p>2) ประธานคณะ 5 ภาคในตำบลโหล่งขอดประกอบด้วย คณะสงฆ์สามเณร , ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน , องค์การบริหารส่วนตำบลโหล่งขอด , ชมรมผู้สูงอายุ และกลุ่มสตรีแม่บ้าน ร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในตำบลโหล่งขอด เช่น โครงการคนโหล่งขอดไม่ทิ้งกัน , กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา , กิจกรรมงานทำบุญประจำปีประเพณีสงกรานต์ น้ำพระธาตุเจดีย์สำคัญในตำบลโหล่งขอด และกิจกรรมงานทำบุญตามประเพณีต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อสร้างความสามัคคีให้กับประชาชนในตำบล ร่วมอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมให้อยู่เคียงคู่สังคมและในตำบลโหล่งขอดตราบนานเท่านาน</p> <p>3) ประธานโครงการโหล่งขอดโมเดล ดูแลพื้นที่ฟูและอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ จำนวน 187,500 ไร่ ครอบคลุม 9 หมู่บ้านในตำบลโหล่งขอด ร่วมกับอุทยานแห่งชาติศรีลานนา โดยทำประชาคมตำบลได้จัดทำกฎระเบียบชุมชนเพื่อใช้ประโยชน์จากป่า โดยนำหลักศาสตร์พระราชามาเป็นแนวทางปฏิบัติ ให้คนอยู่กับป่าได้</p>	

		<p>ไม่ใช่ไล่คนออกจากป่าเป็นสำคัญ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมรักษาพื้นที่อนุรักษ์ป่าต้นน้ำ บวชป่า ปลุกป่า และทำฝายชะลอน้ำเพิ่มทุกปี เป็นส่วนหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาไฟป่าและหมอกควันตามยุทธศาสตร์จังหวัด</p>	
4	<p>พระครูสถิตธรรมภิกขุ วัดป่าไม้แดง ตำบลหนองบัว อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50320 โทรศัพท์ 053-457-907 มือถือ 081-762-0141</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการปลุกป่า เฉลิมพระเกียรติทุกปี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเพื่อปลุกจิตสำนึกรักป่า 2) โครงการออกสัญจร ออกให้ความรู้ธรรม และการดูแลสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ 3) โครงการเข้าวัด เข้าใจธรรม นำไปใช้อย่างมีคุณภาพ วันสำคัญทางศาสนาแก่เยาวชน 4) โครงการชัชฌาย สบายจิต พิชิตโรค บริเวณหน้าวัดเพื่อส่งเสริมการออกกำลังกาย 5) โครงการแบ่งน้ำ ปันน้ำใจ สู้ภัยแล้ง เพื่อช่วยผู้ประสบภัยแล้ง โดยการต่อท่อน้ำจากเขาเข้า 	
5	<p>พระครูบัณฑิตธรรมภรณ์ วัดลัญจิวิน ตำบลริมใต้ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50180 มือถือ 081-916-8971</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการโรงศพน้ำมันน้ำใจเพื่อคนไทยที่ไร้ญาติ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 – ปัจจุบัน 2) โครงการซื้อที่ดินสร้างโรงพยาบาลศูนย์โรคมะเร็ง 12 จังหวัดภาคเหนือ จำนวน 116 ไร่ 3) กิจกรรมแจกข้าวสารอาหารแห้งแก่ศรัทธาประชาชนที่ยากจนจำนวน 2,000 คน และมอบทุนการศึกษา จำนวน 100 ทุน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2555-ปัจจุบัน 4) กิจกรรม แจกถุงยังชีพและจัดตั้งโรงทาน เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยมะเร็งและโรคอื่นๆ ตลอดจนผู้ประสบภัย ที่ได้รับผลกระทบจากโรคโควิด-19 วันละ 300 คน เป็นเวลา 1 เดือน 	

		<p>5) โครงการใส่ชีวีตโค-กระบือ จากโรงฆ่าสัตว์</p> <p>6) สนับสนุน หน่วยงานราชการ, คณะสงฆ์ ให้ใช้สถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ</p>	
6	<p>พระครูอุเทนปัญญารังสี วัดบ้านเปียง ตำบลบ้านแม อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50120 มือถือ 063-528-5363</p>	<p>1) กิจกรรมให้แลกเปลี่ยน ความรู้ เครื่องช่วยผู้สูงอายุเกี่ยวกับสุขภาพ</p> <p>2) โครงการเยี่ยมให้กำลังใจผู้ป่วยติดเตียง ในโรงพยาบาลและชุมชน</p> <p>3) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติให้กับ พระคิลานุปัฏฐาก</p> <p>4) กิจกรรมให้ความกำลังใจผู้มา โรงพยาบาล</p> <p>5) กิจกรรมออกเยี่ยมพระภิกษุสงฆ์ที่ อาพาธร่วมกับ รพสต.</p>	

จังหวัดลำพูน

<p>1 พระครูจิรวัดมนโสภณ วัดช่างฆ้อง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51000 มือถือ 089-998-1869</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย อัครศรัย อำเภอมืองลำพูน 2) โครงการสงเคราะห์ศพพระภิกษุสงฆ์ สามเณร อำเภอมืองลำพูน 3) แสดงธรรมเทศนาให้แก่คณะศรัทธา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต 4) มอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ผล การเรียนดีแต่ยากจน 5) กิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ ช่วยเหลือ ราษฎรเวลาประสบภัย 	
<p>2 พระพุทธบาทพิทักษ์ วัดพระพุทธบาทตากผ้า ตำบลมะกอก อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51120 มือถือ 081-783-2033</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการเที่ยววัดวิถีพุทธ 2) โครงการปฏิบัติธรรมโดยสอยครุบา วิปัสสนาส่องใจ และสวดธรรมจักร พุทธรักษา 3) โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม (PB Dhamma Camp) 4) สถานีวิทยุเพื่อพระพุทธศาสนาและ สังคม 5) โครงการโรงศพไร้ญาติและผู้ยากจน 	

			
3	<p>พระครูสิริสุตาทิณมภ์ ดร. วัดห้วยห้าง ตำบลตะเคียนปม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน มือถือ 062-154-9454</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์สงเคราะห์ราษฎรผู้ยากไร้อำเภอทุ่งหัวช้าง 2) กิจกรรมการบวชป่าและสืบชาติาลำน้ำแม่ลี 3) กิจกรรมสาธารณสงเคราะห์ ช่วยเหลือราษฎรเวลาประสบภัย 4) ศูนย์สงเคราะห์เด็กนักเรียนที่ยากจน 5) ศูนย์สงเคราะห์ผู้สูงอายุ 	
4	<p>พระครูสุนทรธรรการ วัดพระพุทธบาทผาหามาม ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51110 มือถือ 089-954-6889</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมสงเคราะห์ช่วยเหลืองานศพกองทุนสุขคติสุข รายละ 3,000 บาท (ในชุมชน) 2) กิจกรรมปันน้ำใจสู่ดอยมอบสิ่งของเครื่องใช้และอุปกรณ์ นักเรียน ในสถานศึกษาและบนเขาบนดอย 	

		<p>3) กิจกรรมโรงทานพระครูบาเจ้าอภิชัย ขาวปี โดยพระครูสุนทรธรรณการ พร้อม ศิษยานุศิษย์</p> <p>4) กิจกรรมทอดผ้าป่าสมทบบูรณะ โธ่งหลวง ครูบาเจ้าอภิชัยขาวปี วัดแม่เฒ่า</p> <p>5) กิจกรรมสืบชาติาห้วยบวชป่าประชา สามัคคี</p>	
<p>5</p>	<p>พระสมุห์สุเมธี ฐิติโก วัดทุ่งโป่ง ตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51130 มือถือ 093-196-4752</p>	<p>1) กิจกรรมแบ่งปันน้ำใจ สู้ภัยโควิด 2519</p> <p>2) กิจกรรมเยี่ยมเยือนผู้สูงอายุและผู้พิการ</p> <p>3) กิจกรรมมอบทุนการศึกษาให้เด็ก นักเรียน</p> <p>4) กิจกรรมมอบสิ่งของอุปโภค บริโภค ให้กับพี่น้องชาวไทยภูเขา</p>	

			
6	<p>พระครูสุตกัลณยานกิจ วัดบ้านดงหลวง ตำบลวังผาง อำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51120 มือถือ 093-138-7984</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ชยะทองคำ 2) มอบทุนการศึกษาแก่เยาวชน 3) ชุมชนคุณธรรม 4) แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง 5) กิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ 	
7	<p>พระครูอุตุลธรรมวงศ์ วัดสันตันคำ ตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51180 มือถือ 086-730-2972</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่ผลการเรียนดีแต่ยากจน 2) แสดงธรรมเทศนาให้แก่คณะศรัทธาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต 3) อบรมให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 4) จัดอาสาสมัครบำเพ็ญประโยชน์โดยการพัฒนาวัดโดยใช้หลักการ 5 ส. 	

			
<p>8</p>	<p>พระคุณจันทลีลาโสภิต วัดทาสวนหลวง ตำบลท่าชุมเงิน อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51140 มือถือ 086-114-9959</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กองทุนมูลนิธิช่วยเหลืออำเภอแม่ทา 2) กองทุนกิจกรรมโรงทาน 3) ฝ่าป่ากองทุนช่วยเหลือชาวเขา 4) กองทุนช่วยเหลือภิกษุสามเณร ด้านสาธารณสงเคราะห์ 5) กองทุนช่วยเหลือชาวบ้านผู้เจ็บป่วย 	

<p>9 พระมหาญาณพงศ์ สมบูรณ์ วัดหนองกวาง ตำบลศรีวิชัย อำเภอถ้ำ จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51110 มือถือ 089-080-8564</p>	<p>1) กิจกรรมปลูกป่า บวชป่า สืบชาต นกงู 2) กิจกรรมทำฝายชะลอน้ำ อนุรักษ์และ ฟื้นฟูดิน น้ำ ป่า ของกลุ่มยุวทูตน้อยแอง กอยผ่อป่า 3) กิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระชำระจิตทุก วันพระและนอนวัดช่วงเข้าพรรษา</p>	 <p>บวชป่าสืบชาตानกงู ป่าชุมชน</p>
--	--	---

นพคุณธรรม
โดย ภาวธรรมสงเคราะห์ ของกรมธรรมาคม
ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1	<p>พระอธิการพัฒนา ปวทุมโน วัดขุ่ม ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58140 โทรศัพท์ 052-40270 มือถือ 083-084-7529</p>	<p>1) ทางวัดได้ช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ มีอุทกภัยน้ำท่วมทำให้เสียหายในพื้นที่ อ.แม่ลาน้อย อัครภัยในพื้นที่อำเภอขุนยวม 2 ครั้ง ภัยพิบัติโรคระบาดโควิด เป็นต้น รวมทั้งการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับเดือดร้อน ประสบอุบัติเหตุ ผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน สงเคราะห์ศพยากจน แจกผ้าห่มกันหนาวแก่ประชาชนในพื้นที่สูง</p> <p>2) การจัดการป่า อนุรักษ์พื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้การจัดการทรัพยากรที่สมดุล ที่ชุมชนพุทธเกษตรเก่า การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดชุมชน</p> <p>3) สร้างวัฒนธรรมจิตอาสาแก่พระเถรและนักเรียนในโรงเรียนพุทธเกษตร จัดพื้นที่วัดเป็นศูนย์การช่วยเหลือชุมชน การเกษตรวิถีพุทธ มีแผนจะจัดตั้งกลุ่มสัจจะออมทรัพย์พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน ศาสตร์พระราชา ส่งเสริมฟื้นฟูธนาคารข้าวในเขตพื้นที่สูง ธนาครน้ำใต้ดิน</p> <p>4) ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการโรงเรียนพุทธเกษตร เป็นเครือข่ายพี่เลี้ยงการสร้างธรรมนูญสุขภาพชุมชนตำบลขุนยวม ทำหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติงานสนามหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล พลับบวร สวัสดิการชุมชน หน่วยบริการสาธารณสงเคราะห์ เครือข่ายพระสังฆพัฒนา</p>	
---	--	---	---

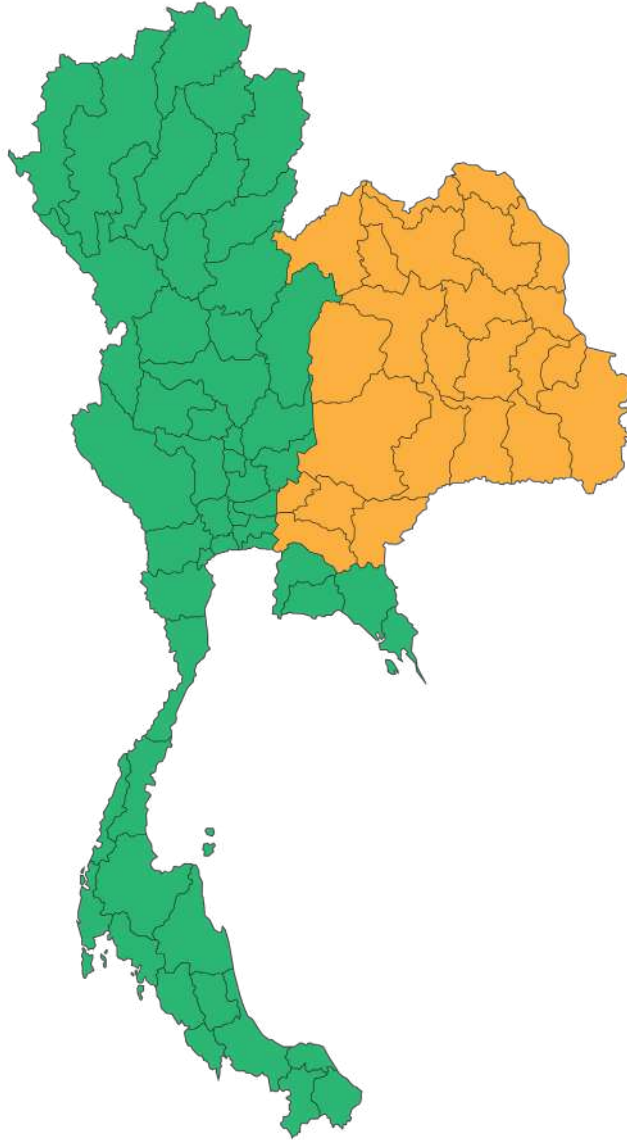
		<p>5) วัดร่วมกับ บ.สุขะฟาร์มเฮาส์ ประเทศไทย จำกัดและเครือข่ายได้สงเคราะห์ ข้าวสาร อุปกรณ์การเรียนการสอน อาหารสด อาหารแห้ง แก้ววัด ชุมชน โรงเรียนในรัฐกะเหรี่ยง สหภาพเมียนมาร์ ตั้งแต่ชายแดนจนถึงเมืองคอตอ(แม่จิง) จังหวัดผานอัน(Pha an)</p>	
2	<p>พระครูอนุศาสน์โกศล วัดโพธาราม ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58140 โทรศัพท์ 053-691-077 มือถือ 081-960-6571</p>	<p>1) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคกับพระสงฆ์ และวัดในเขตปกครอง</p> <p>2) มอบปัจจัยช่วยเหลืออาหารกลางวันของเด็กนักเรียนโรงเรียนที่ขาดแคลน</p> <p>3) มอบปัจจัยและเครื่องเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับผู้ป่วยในโรงพยาบาลอำเภอขุนยวม</p> <p>4) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคให้ผู้ประสบอุทกภัย วาดภัย และอัคคีภัย</p> <p>5) มอบเครื่องช่วยหายใจ และเครื่องมือการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลอำเภอขุนยวม</p>	
3	<p>พระปลัดจอตี ขยานนโท วัดแม่มาเต็งนอก ตำบลมานาเต็ง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58130 มือถือ 093-303-4508</p>	<p>1) เบื้องต้นเข้าไปให้การสงเคราะห์ผู้ยากไร้ หรือผู้ขาดแคลนเสื้อผ้า ข้าวสาร อาหารแห้งเช่นเด็กและผู้สูงอายุ</p> <p>2) สร้างจิตอาสาพัฒนาชุมชนเช่นบ้าน วัด และปลูกป่า คินพื้นที่สีเขียวให้โลกปลูกป่า 1 คน 1 ต้น</p> <p>3) คิดค้นสร้างวัฒนธรรม สร้างความสามัคคีกับชุมชน เช่นลานธรรมวิถีไทย</p> <p>4) ประสานงานชุมชนและจิตอาสาพัฒนาสร้างป่าชุมชน ให้อุดมสมบูรณ์และช่วยกันพัฒนาแหล่ง</p>	<p>7</p>

			
<p>4</p>	<p>พระสุเมณฑศาสนกิตติ วัดพระธาตุคอกงมู ตำบลจองคำ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58000 โทรศัพท์ 053-611-221 มือถือ 081-026-4544</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบผ้าห่มแก่ผู้ประสบภัยหนาวในพื้นที่สูง 2) มอบปัจจัยส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมศิลป์ไทยใหญ่ 3) ให้สถานที่พักพิงชั่วคราวสำหรับผู้ประสบปัญหาทางสังคม ร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอน 4) จัดเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับเด็กนักเรียน โรงเรียนบ้านจำเเป้ และโรงเรียนที่ใกล้เคียง ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน 5) ให้นำสินค้ามาจำหน่ายในพื้นที่บริเวณวัด 	
<p>5</p>	<p>พระครูญาณสัมปยุต วัดแม่ลาน้อย ตำบลแม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58120 มือถือ 076-426-9279</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดเลี้ยงอาหารกลางวันและแจกของเด็กนักเรียนบ้านแม่เกาะ ต.บ้านกาต อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน 2) จัดเลี้ยงอาหารกลางวันและแจกของเด็กนักเรียนบ้านแม่แลบ ต.แม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน. 	

		<p>3) นำสิ่งของ ข้าวสาร อาหารแห้ง ถวายพระธรรมจาริกบนพื้นที่สูง</p> <p>4) มอบเสื้อผ้าให้นักเรียนและชาวบ้าน บ้านแม่เกาะ ต.บ้านกาต อ. แม่สะเรียง</p> <p>5) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดี แต่ยากจนทุกปี</p>	
6	<p>พระครูอนุการจาวรรม วัดจอมแจ้ง ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน รหัสไปรษณีย์ 58110 มือถือ 089-555-4273</p>	<p>1) ชื่อกิจกรรมรื้อถอนช่วยเหลือผู้ประสบภัยในสถานการณ์โรคโควิด - 19</p> <p>2) ชื่อกิจกรรมวันเด็กมอบความสุขให้น้องบนดอยสูง</p> <p>3) ชื่อกิจกรรมวางศิลาฤกษ์สร้างเจดีย์บนดอยสูง</p> <p>4) ชื่อกิจกรรมทอดผ้าป่าแจกผ้าห่มขนมของหวาน</p> <p>5) ชื่อกิจกรรมมอบบ้านหลังสุดท้าย (โลงศพ) แก่ญาติผู้เสียชีวิต</p>	

เขตปกครองคณะสงฆ์หันตะวันออก

รวบรวมข้อมูล/ประสานงาน

โดย

พระครูโพธิ์วิรุณ

นายกัมปนาท โทศรี

ภาค 8

จังหวัดอุดรธานี

1	<p>พระโสภณพุทธิธาดา วัดศรีนคราราม ตำบลกุมภวาปี อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41110 มือถือ 081 – 3803163</p>	<p>1) โครงการ “ร่วมกันปลูกป่า สร้างสิ่งแวดล้อม วัดนาอยู่คู่ชุมชน” 2) โครงการ “ตู้ปันสุข ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)” 3) โครงการ “ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย จังหวัดอุบลราชธานี” 4) โครงการพัฒนาถนนรอบวัดเพื่อเชื่อมต่อกับชุมชนบ้านดงเมือง 5) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนเรียนดี แต่ยากไร้ โรงเรียนในเขตอำเภอกุมภวาปี</p>	
2	<p>พระครูนิรมิตสารวัณม์ วัดภูทองเทพนิมิต ตำบลทับกุง อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41340 มือถือ 087 857 2705</p>	<p>1) โครงการ “แจกจ่ายแนะนำการใส่หน้ากากอนามัยให้กับพระภิกษุสามเณร/ประชาชน ในเขตปกครองอำเภอหนองแสง เพื่อป้องกันตนเองจากการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19)” 2) โครงการ “จัดตั้งโรงทานช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ตาม พระ บัญชา สมเด็จ พระสังฆราช” 3) โครงการ “ปลูกป่า 5,000 ต้น ในบริเวณวัดคืนสู่ธรรมชาติ” 4) มอบทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดทุนทรัพย์และมอบเสื้อนักเรียนในเขตชุมชน</p>	

		<p>5) ร่วมทำบุญซื้อรถตู้พยาบาลกู้ชีพ กู้ภัยแก่หน่วยกู้ภัยทางหลวง จุดบริการ อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี</p>	
<p>3</p>	<p>พระครูญาณวิโมกษ์ วัดจอมมณี ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41240 โทรศัพท์ 093 278 4076 มือถือ 081 873 3708</p>	<p>1) มอบเครื่องอุปโภค - บริโภค ให้แก่ผู้ยากไร้และผู้ป่วยติดเตียง</p> <p>2) มอบข้าวกล่องให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ เจ้าหน้าที่และผู้ป่วย โรงพยาบาลโนนสะอาด</p> <p>3) ถวายหน้ากากอนามัยแด่พระภิกษุ - สามเณร และวัดที่ขาดแคลนหน้ากากอนามัย</p> <p>4) โครงการ “ถวายเครื่องอุปโภค - บริโภค แก่วัดในพื้นที่ชนบทเขตอำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี เพื่อใช้อุปโภค-บริโภคในช่วงวิกฤติ การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19)</p> <p>5) มอบน้ำดื่ม เครื่องดื่ม ให้แก่จุดคัดกรองผู้ป่วย(COVID-19) อำเภอโนนสะอาด</p>	
<p>4</p>	<p>พระครูอาทรนกิจ วัดลุ่มพินวนาราม ตำบลอู่จาม อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41110 โทรศัพท์ 086 234 9469 มือถือ 081 650 7997</p>	<p>1) โครงการ “ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย จังหวัดสกลนคร”</p> <p>2) สนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันสำหรับทีมบุคลากรทางการแพทย์ โรงพยาบาลประจักษ์ศิลปาคม</p> <p>3) มอบทุนสนับสนุนการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ แก่ห้องสมุดประชาชนอำเภอประจักษ์ศิลปาคม</p> <p>4) โครงการ “ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย จังหวัดอุบลราชธานี”</p> <p>5) โครงการ “ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย จังหวัดอุบลราชธานี”</p>	

			
5	<p>พระมหาณัฐพันธ์ สุทฺถสนวิภาณี วัดสะอาดเรืองศรี ตำบลนาดี อำเภอหนองแสง จังหวัดอุดรธานี รหัสไปรษณีย์ 41340 มือถือ 098 939 9575</p>	<p>1) โครงการ “จิตอาสาทำความดีด้วยหัวใจ” ด้วยการกำจัดวัชพืชในสระน้ำสาธารณะ</p> <p>2) การบูรณาการกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและชุมชนช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19)</p> <p>3) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือฯ อำเภอหนองแสง ชุมชนคุณธรรมต้นแบบวัดสะอาดเรืองศรี บ.นาดี ต.นาดี อ.หนองแสง จ.อุดรธานี ช่วยเหลือในสถานการณ์ไวรัสโคโรนา (COVID-19) แก่ศรัทธาชาวบ้าน</p> <p>4) จัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมการปฏิบัติธรรม(รู้ตื่นและตระหนัก) ด้วยพุทธบูรณาการแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ภายใต้โครงการขับเคลื่อนด้วยพลังบวร</p> <p>5) ให้ความร่วมมือส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรของประชาชนในชุมชน ด้วยการเปิดพื้นที่วัดให้ประชาชนได้นำผลผลิตทางการเกษตร (ข้าว) มาตากในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพื่อเพิ่มคุณภาพสินค้าทาง</p>	

จังหวัดหนองคาย

1	<p>พระครูประทีปธรรมมงคล วัดถ้ำศรีมงคล ตำบลผาดั้ง อำเภอสังขาม จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43160 มือถือ 09 5664 9348</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปลูกป่า 2) ทำฝายกั้นน้ำ 3) ชมรมผู้สูงอายุ 4) เจาะบ่อบาดาลให้ชาวบ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้ง 5) การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน 	
2	<p>พระครูภาวนาธรรมานุสิฐ วัดท่าลี่ศรีสะอาด ตำบลชุมช้าง อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43120 มือถือ 08 7857 3197</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปลูกสวนป่า 2) การจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม 3) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติต่างๆ 4) การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด 5) การจัดสวนสมุนไพรและภูมิปัญญาท้องถิ่น 	

			
3	<p>พระครูพิพัฒน์จันทรังษี วัดจันทรังษีวนาราม ตำบลนาดี อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43230 มือถือ 083 409 9445</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปลูกสวน ปลูกป่า 2) การจัดกิจกรรมอบรมศีลธรรม ชุมชน คุณธรรม 3) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ ต่างๆ 4) การรณรงค์ป้องกันยาเสพติด 5) การปลูกไฟกิมซุง และภูมิปัญญา ท้องถิ่น 	
4	<p>พระครูพิมพ์ธรรมประดิษฐ์ วัดเทพพลประดิษฐาราม ตำบลเวียงคุก อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43000 มือถือ 098 172 5755</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการปฏิบัติธรรม เจริญภาวนาบวช เนกขัมมะจารีณี 2) โครงการปฏิบัติกิจกรรมวันสำคัญของ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 3) โครงการวัดเป็นห้องเรียนห้องหนึ่งของ โรงเรียน 4) โครงการศึกษาประวัติความเป็นมาวัด เทพพลประดิษฐาราม และบ้านเวียงคุก 	

		<p>5) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมไม้</p>	
<p>5</p>	<p>พระครูปริยัติสุวรรณวัฒน์ สิริคุตโต วัดจำปาทอง ตำบลกองนาง อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย รหัสไปรษณีย์ 43110 มือถือ 08 2856 4157</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การปลูกไฟตงอินโต 2) จัดกิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม อัตลักษณ์ชุมชน 3) การช่วยเหลือครอบครัวยากจน และ ผลกระทบทางธรรมชาติ 4) การรณรงค์ป้องกันยาเสพติดและ อบายมุข 5) การจัดสวนสุขภาพสมุนไพร ระบบ นิเวศหนองเล็งแซ่ หนองอ้อ ปันจักกรยาน ด้านไวรส์ 	

At He@R

**ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์
มส. เร่งประสาน
ช่วยนำท่วม**

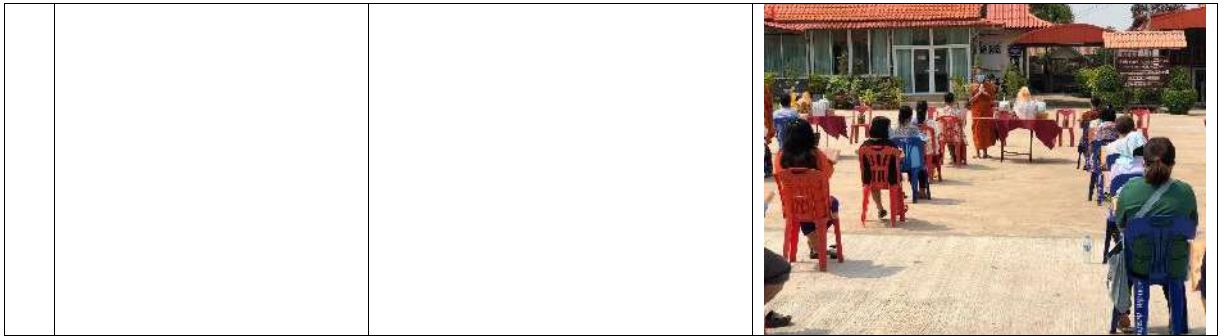
จังหวัดเลย

<p>1 พระราชปริชามณี, ดร. วัดศรีบุญเรือง ตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42130 โทรศัพท์ 042 841 077 มือถือ 062 159 8142</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการออกเยี่ยมเยียน และให้ ธรรมะผู้ป่วยติดเตียง และพุทธศาสนิกชน 2) โครงการสงเคราะห์ประชาชนในยาม เกิดภัยพิบัติ 3) โครงการจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์คณะ สงฆ์อำเภอวังสะพุง 4) โครงการจิตอาสาบำเพ็ญประโยชน์ต่อ พระพุทธศาสนา 5) โครงการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับ ผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคไวรัส โคโรนา 	
<p>2 พระสิริรัตนเมธี, ดร. วัดโพนชัย ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42120 โทรศัพท์ 042 891 272</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการปันน้ำใจให้แก่ผู้ยากไร้ 2) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำ ท่วม 3) โครงการจิตอาสาทำความดี 4) โครงการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุใบบุญ วัดโพนชัย 	

			
<p>3</p>	<p>พระครูภาวนาวิสุทธาภรณ์ วิ. วัดเนรมิตวิปัสสนา ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42120 โทรศัพท์ 042 189226</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สมทบทุนซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ โรงพยาบาลเลย 2) จัดตั้งมูลนิธิสืลวิสุทโธเพื่อสนับสนุน การศึกษาพระสงฆ์/จัดซื้ออุปกรณ์กีฬา มอบให้โรงเรียน 3) สมทบสร้างอาคารผู้ป่วยโรงพยาบาล สมเด็จพระยุพราชอำเภอด่านซ้าย 4) บริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย การแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา-2019 (covid-19) 5) จัดตั้งกองทุนพระช่วยพระในเขต ปกครองอำเภอด่านซ้าย 	

<p>4 พระครูสุมนคุณากรณ์ วัดป่าสุทธาราม ตำบลนาอาาน อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42000 มือถือ 081 768 5793</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมภาคอีสาน 2) มอบสิ่งของช่วยเหลือคนพิการ 3) โครงการการสร้างลานกีฬาพลังบวร 4) โครงการช่วยเหลือชาวเขาในถิ่นทุรกันดารบนดอย 5) กิจกรรมร่วมน้ำใจร่วมใจการต้านโควิด-19 	
<p>5 พระครูสังฆรักษ์พรพลรัตนวาที วัดแสงอรุณ ตำบลเชียงกลม อำเภอปากชม จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42150 มือถือ 089 273 7692</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมระดมทุนเพื่อซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลเลย 2) กิจกรรมบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา-2019 (covid-19) 3) กิจกรรมส่งเสริมสัมมาชีพให้กับชาวบ้าน 4) โครงการจัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 	

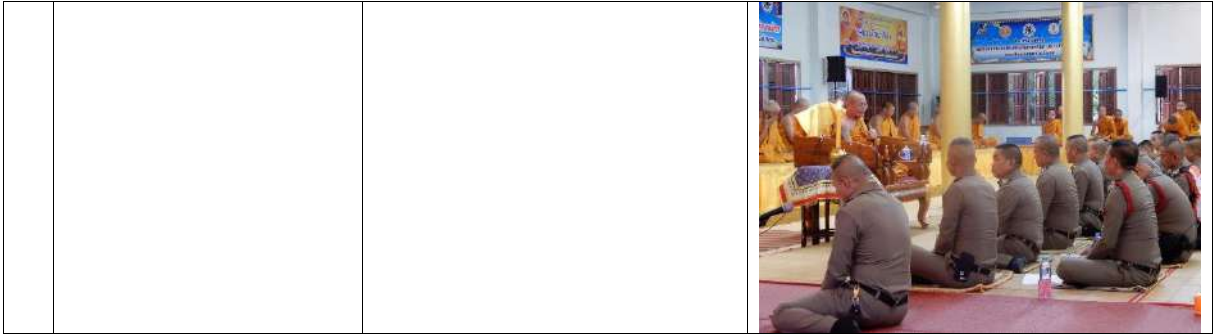
จังหวัดสกลนคร

1	<p>พระเทพสิทธิโสภณ วัดพระธาตุเชิงชุม วรวิหาร ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47000 โทรศัพท์ 042 711 784 มือถือ 082 741 6468</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือผู้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 2) สนับสนุนกิจกรรมเหล่ากาชาดจังหวัดสกลนคร 3) ส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมจิตอาสาแก่ชุมชนและเยาวชน 4) ส่งเสริมการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ 5) การได้ชีวิตโค-กระบือเพื่อการเกษตรแก่ชุมชน 	
2	<p>พระครูสกลกิตติโสภณ วัดโพธิ์ชัย ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47000 มือถือ 061 060 9517</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด-19 2) ตรวจเยี่ยมให้ขวัญกำลังใจภิกษุอาพาธ 3) ช่วยเหลือส่งเสริมจิตอาสาของชุมชน 4) ให้ความช่วยเหลือด้านภาษาแก่ชาวต่างชาติ 5) ส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม 	

			
3	<p>พระครูอุดมสิริธรรม วัดหลุบเลา ตำบลหลุบเลา อำเภอภูพาน จังหวัด สกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47310 มือถือ 084 409 6656</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบเงินช่วยเหลือมาปนกิจสงเคราะห์ ศพละ 3,000 บาท ทุกคนที่ถึงแก่กรรมในหมู่บ้าน 2) จัดอบรมเป็นพระวิทยากรบรรยาย เรื่องสุขภาพตามหลัก 5 ส. ร่วมกับ สาธารณสุข 3) จัดกิจกรรมจิตอาสารวมพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชาเพื่อความ มั่นคงยั่งยืน 4) จัดกิจกรรมอนุรักษ์และส่งเสริมวิถี วัฒนธรรมและกิจกรรมสาธารณสมบัติ ส่วนรวม 5) มอบปืมน้ำแก่ประปาหมู่บ้าน 	

4	<p>พระรัตนกรวิสุทธิ วัดทุ่ง ตำบลอากาศ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47170 มือถือ 081 380 5529</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบหน้ากากอนามัยเจลล้างมือแก่ชุมชน และผู้ประสบภัย โควิด-19 2) สนับสนุนจิตอาสา ตามศาสตร์พระราชา 3) การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ 4) ส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน 5) แนะนำการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดชุมชน สมุนไพรและภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภาพประกอบ 	
5	<p>พระครูสังวรธรรมวงศ์ วัดบูรพาภิรมย์ ตำบลส่องดาว อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร รหัสไปรษณีย์ 47190 มือถือ 081 781 568</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งศูนย์บริการช่วยเหลือผู้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 2) จัดมอบหน้ากากอนามัยเจลล้างมือแก่ชุมชน และผู้ประสบภัย โควิด-19 3) แนะนำการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดชุมชนให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ 4) สงเคราะห์เป็นที่พึ่งทางใจ ให้กำลังใจ เช่น ไปพูดคุย เยี่ยมเยียน ให้ธรรมะ คติสอนใจ 5) จัดกิจกรรมจิตอาสา รวมพลังพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 	

จังหวัดหนองบัวลำพู

<p>1 พระครูโสภิตธรรมมาร วัดศรีกลมประชาสามัคคี ตำบลวังทอง อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำพู รหัสไปรษณีย์ 39170 มือถือ 089 842 5074</p>	<p>1) ปันน้ำใจต้านโควิด -19 2) คนไทยน้ำใจงาม 3) ปันน้ำใจผู้ยากไร้</p>	
<p>2 พระครูศรีปริยัติวารการ วัดดอนธาตุนรงค์ ตำบลโนนสัง อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำพู รหัสไปรษณีย์ มือถือ 065 108 8088</p>	<p>1) ให้ธรรมให้ทุนชีวิต 2) ปันใจให้ผู้ยากไร้</p>	

			
3	<p>พระครูถาวรวัตร วัดศรีสำราญ ตำบลด่านช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำพู รหัสไปรษณีย์ 39170 มือถือ 062 137 4412</p>	<p>1) ปันใจให้ผู้ด้อยโอกาส 2) คนไทยไม่แล้งน้ำใจ</p>	
4	<p>พระมหาอภิชาติ อภินนโท วัดสุวรรณาราม ตำบลสุวรรณคูหา อำเภอสวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำพู รหัสไปรษณีย์ 39170 มือถือ 085 465 1177</p>	<p>1) ปันน้ำใจให้รุ่นน้อง 2) วัดอุ้นไอรัก 3) คนไทยมีน้ำใจไม่ทิ้งกัน</p>	

			
<p>5</p>	<p>พระครูศรีปัญญาวิสิฐ วัดศิริบุญธรรม ตำบลกุดดินจี่ อำเภอากลาง จังหวัดหนองบัวลำพู รหัสไปรษณีย์ 39170 มือถือ 086 225 2720</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสิ่งชำมโง 2) โครงการสิ่งห้สู้นาว 3) โครงการปันใจถิ่นกันดาร 	

จังหวัดบึงกาฬ

1	<p>พระครูสิริวรยุต วัดศรีบุญเรือง ตำบลหนองยอง อำเภอปากคาด จังหวัดบึงกาฬ รหัสไปรษณีย์ 38190 มือถือ 0929419712</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สงเคราะห์น้ำดื่ม น้ำปานะแก่เจ้าหน้าที่จุดตรวจ โควิด-19 อำเภอปากคาด 2) สมทบทุนจัดซื้อที่ดินวัดป่าเจริญพร 3) สร้างกุฏิวัดใหม่บูรพาสุการาม 4) ตรวจโรคประจำตัว 	
2	<p>พระครูอดุลธรรมภิมณฑ์ วัดโนนสำราญ ตำบลโสกก่าม ตำบลโสกก่าม อำเภอเซกา รหัสไปรษณีย์ 38150 มือถือ 095 669 8397</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งโรงน้ำเพื่อช่วยเหลือแก่ชุมชน 2) มอบเครื่องนุ่งห่มและน้ำดื่มช่วยชาวบ้าน 3) มอบยาและเวชภัณฑ์ให้แก่พระสงฆ์ที่ป่วยติดเตียง 4) จัดทำอาหารไปช่วยจุดคัดกรอง โควิด - 19 ในเขตอำเภอเซกา 5) ดำเนินการปลูกป่าเพื่อสาธารณประโยชน์ที่ตำบลโสกก่าม 	

			
<p>3</p>	<p>เจ้าอธิการสมบัติ สมปตติธารโก วัดป่าพันลำ ตำบลวิศิษฐ์ อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ รหัสไปรษณีย์ 38000 มือถือ 08 3289 2355</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดทำและส่งหน้ากากเฟซซิลด์ ป้องกันละอองฝอยไวรัสโคโรนา-19 ให้บุคลากรทางการแพทย์ที่โรงพยาบาลบึงกาฬ โรงพยาบาลลวซิริบารมี จ.พิจิตร โรงพยาบาลเชียงดาว จ.เชียงใหม่ และแจกจ่ายให้กับบุคคลทั่วไป 2) จัดส่งหน้ากากอนามัยและแอลกอฮอล์เจลให้กับวัดที่อยู่ในเขตปกครอง โรงพยาบาล และบุคคลทั่วไป 3) มอบถุงยังชีพและเงินให้กับครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโคโรนา-19 4) มอบปัจจัยให้กับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุอัคคีภัยที่บ้าน คาหมื่น ต.ไคสี อ.เมืองบึงกาฬ จ.บึงกาฬ 	

ภาค 9

จังหวัดขอนแก่น

1	<p>พระอธิการประชุม คมภิรัตโม วัดท่าประชุม ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40270 มือถือ 065-119-6790</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.) โครงการชุมชนคุณธรรมน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงวัฒนธรรม 2) โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 ต้นแบบ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 3) โครงการวัดส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข 4) โครงการการจัดการสิ่งแวดล้อมในวัด กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) โครงการพัฒนาศักยภาพพระคิลานุปัฏฐากคณะสงฆ์ อำเภอบ้านฝาง 	
2	<p>พระมหาจริทธิ์ วชิรเมธี วัดเขื่อนอุบลรัตน์ ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40250 มือถือ 08 9841 1144</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ก่อสร้างตึกสงฆ์อาพาธ – ห้องพิเศษ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์ มอบแก่โรงพยาบาลอุบลรัตน์ 2) จัดตั้งกองทุนดูแลพระสงฆ์อาพาธ 3) จัดตั้งกองทุนสาธารณสงเคราะห์ คณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น 4) กิจกรรมนาบุญ กุ่มข้าวใหญ่ เพื่อสงเคราะห์พระสงฆ์ และผู้ยากไร้ 5) จัดถุงยังชีพและออกโรงทาน เมื่อเกิดภัยธรรมชาติ และการระบาดของไวรัสโคโรน่า 	

			
3	<p>พระครูสุตสุนทรธรรม วัดนาเลาะ ตำบลหนองโน อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40170 มือถือ 08 4877 0966</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 2) การใกล้ชิดโคกระบือเพื่อการเกษตร 3) จิตอาสา 4) ชมรมรักสุขภาพ 5) มอบข้าวสารอาหารแห้ง แจกสิ่งของ 	
4	<p>พระครูสารปิยธรรม วัดสะอาด ตำบลนาข่า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40160 มือถือ 084 797 8562</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการวัดช่วยชุมชนผู้ประสบภัย ยามยาก 2) โครงการธรรมะกับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน 	

<p>5 พระครูวิริยธรรมโสภณ วัดอุตุสาหะ ตำบลบ้านดง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40250 มือถือ 096 243 8054</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การตั้งโรงงานแจกข้าวสารและอาหารให้กับประชาชนผู้ประสบจากภัยแล้ง 2) สนับสนุนให้ประชาชนปลูกผักสวนครัวไว้ใช้เองเพื่อลดรายจ่าย 3) พัฒนาการดูแลสุขภาพพระสงฆ์และประชาชน (พระคิลานุปัฏฐาก) 4) ร่วมกับชุมชนหาทุนในการก่อสร้าง฼าปนสถานไว้ที่ป่าชุมชนใกล้บ้าน 	
<p>6 พระครูวินัยธรวรรณาว วัดป่าพุทธญาณรังษี ตำบลพระลับ อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40000 มือถือ 086-227-8690</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบเงินและเครื่องอุปโภค - บริโภค ช่วยเหลือพระภิกษุอาพาธ ,ผู้ป่วยติดเตียงยากไร้ 2) มอบเงินเครื่องอุปโภค - บริโภค ช่วยเหลือ โรงพยาบาล,สถานที่ราชการ ,และจุดสกัดโควิด 19 	

		<p>3) มอบทุนการศึกษาให้นักเรียนเรียนดี ยากจน ประพฤติดี</p> <p>4) โครงการบ้านหลังสุดท้าย มอบโลงศพฟรีแก่ผู้เสียชีวิต</p>	
<p>7</p>	<p>พระมหาสวัสดิ์ สัจจวาที วัดสว่างอารมณ์ ตำบลเพ็กใหญ่ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40120 มือถือ 093 695 6253</p>	<p>1) ให้การสงเคราะห์เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม</p> <p>2) ให้การสงเคราะห์ประชาชนผู้ประสบวินาศภัยต่างๆและภัยจากโรคระบาด</p> <p>3) ขุดเจาะบ่อบาดาล ทำระบบประปา และขุดลอกหนองน้ำเพื่อชุมชน</p> <p>4) ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียน สร้างห้องน้ำและมอบอุปกรณ์ทางการศึกษา แก่โรงเรียนบ้านโคกกลางประชาสรรค์</p> <p>5) มอบเงินสนับสนุนก่อสร้างอาคารผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพลและอุปกรณ์ทางการแพทย์แก่รพ.สต.เพ็กใหญ่</p> <p>ภาพประกอบ</p>	

<p>8 เจ้าอธิการสุนัย อภายตโต วัดสีชมพู ตำบล วังเพิ่ม อำเภอ สีชมพู จังหวัด ขอนแก่น รหัสไปรษณีย์ 40220 มือถือ 080-405-2993</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ดูแลสุขอนามัยพระภิกษุสามเณร และสาธุชนทั่วไป ตามกิจกรรมและโอกาส 2) ให้การอบรมคุณธรรมจริยธรรมและความรู้เชิงธรรมะเกี่ยวกับสุขภาพต่างๆ ตามกาล 3) ช่วยเหลือสงเคราะห์ชุมชน และอนุเคราะห์แก่หน่วยงานต่างๆ ตามสมควร 4) ค้นคว้าศึกษาเรียนรู้งานด้านสาธารณสงเคราะห์ขององค์กรต่างๆ เพื่อปรับใช้ในพื้นที่ 5) ดำเนินงานตามนโยบาย มติคณะสงฆ์ เพื่อนำมาปรับปรุงประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมแก่ชุมชน 	
--	--	---

จังหวัดมหาสารคาม

<p>1 พระเทพสิทธิธำมรงค์ วัดมหาชัย พระอารามหลวง ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000 มือถือ 081-260-0830</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการช่วยงานศพ ผ้า 1 ไตร ปัจจัย 1 พัน ในเขตพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม 2) โครงการออกเยี่ยมและช่วยเหลือ วัดและประชาชนที่ประสบภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ 3) โครงการ “โองเฮียนภูมิปัญญา ท้องถิ่นอีสานวัดมหาชัย” 4) โครงการอนุรักษ์โบราณสถาน ตระวันออกเฉียงเหนือวัดมหาชัยร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 5) โครงการปฏิบัติธรรมประจำปี ในช่วงเดือนธันวาคม และมอบ เครื่องมือแพทย์โรงพยาบาล มหาสารคาม 6) จัดตั้งกองทุนนิธินสงฆ์อาหาร และ กองทุนกิจการคณะสงฆ์จังหวัด มหาสารคาม 	
<p>2 พระครูภาวนาชยานุสิฐ วัดพุทธวนาราม ตำบลแก้ง อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000 มือถือ 086-864-9971</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน ด้อยโอกาส 2) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจาก ภัยพิบัติ 3) ประธานสร้างวัดพุทธวนารามให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวด้วย 5 ส. มูลค่า หลาย ร้อยล้านบาท 4) สนองพระดำริสมเด็จพระสังฆราช จัดตั้งโรงทานเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ ได้รับผลกระทบจากโรคโควิด 5) จัดโครงการอบรมปฏิบัติธรรม วิปัสสนาให้แก่เยาวชน และประชาชน ทั่วไป เป็นประจำ 	

		6) โครงการ ไถชีวัตโคกระบือ มอบให้แก่ประชาชนผู้ยากจน	
3	พระครูสารกิจประยุต วัดขุนพรหมตำริ ตำบลท่าสองคอน อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000 มือถือ 081-670-5130	1) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน และวัด ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองมหาสารคาม 2) โครงการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานและอบรมคุณธรรมจริยธรรม เป็นประจำทุกเดือน 3) โครงการอนุรักษ์พลังงานในศาสนสถาน ณ วัดขุนพรหมตำริ ร่วมกับกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน 4) โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (ทูตศีลธรรม) 5) โครงการสร้างครอบครัวสุขภาพดีวิถีธรรมร่วมกับ รพ.สต.	
4	พระครูชัยธรรมโมภาส วัดราษฎร์สังคัม ตำบลหนองซอน อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44160 โทรศัพท์ 043-752-232 มือถือ 086-235-5472	1) มอบเครื่องคอมพิวเตอร์และทุนการศึกษาให้แก่โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 2) ดำเนินการก่อตั้ง โรงเรียนผู้สูงอายุวัยแก้ว 3) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ผู้ประสบภัย ไฟไหม้ น้ำท่วม ในพื้นที่ภาคอีสาน 4) จัดตั้งโรงทานบริการประชาชนในประเพณีทอดเทียนสามัคคี ถุดูกาลเข้าพรรษา ในเขตอำเภอเชียงยืน	

			
5	<p>พระอธิการสุนทร กนฺตวีโร วัดโพธิ์ศรีบ้านลาด ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44150 มือถือ 088-327-2033</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ดำเนินการชุมชนคุณธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงสนับสนุนสัมมาอาชีพสร้างอาชีพด้วยศีล 5 3) โครงการกลุ่มอาชีพพอผ้าลายสร้อยดอกหมากและกลุ่มทอเสื่อกก ณ วัดโพธิ์ศรีบ้านลาด	

จังหวัดกาฬสินธุ์

<p>1 พระครูประภัสสรสันติธรรม วัดสว่างคงคา ตำบลเสาเต้า อำเภอหนองกรุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46220 มือถือ 087-867-3296</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมปลูกป่า (โครงการธรรมยาตราลุ่มน้ำป่าว) 2) รักษาแหล่งน้ำ (โครงการอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติปลอดจากสารเคมี) 3) พลังงานทดแทน (โครงการพลังงานทดแทน โซลาร์เซลล์) 4) โครงการบวรยิ้ม (ชมรมคนรักษัธรรมวัดสว่างคงคา) 5) โครงการวัดส่งเสริมสุขภาพ 6) โครงการธรรมบุญสุขภาพเพื่อสุขภาพชุมชน 7) โครงการชุมชนคุณธรรมตามศาสตร์พระราชา 	
<p>2 พระครูสิริพัฒน์นิเทศ วัดไตรภูมิ ตำบลภูสิงห์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46140 มือถือ 081-768-2862</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สงเคราะห์กักขูอาพาธและมรณภาพ 2) โครงการมอบธรรมแบบบวร 3) มอบสิ่งของแก่โรงเรียนที่ขาดแคลน 	

			
3	<p>พระครูปริยัติชัยการ ดร. วัดสว่างคงคา ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46000 มือถือ 086-221-1376</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.การป้องกันและแก้ไขยาเสพติดชุมชน 2.ตั้งศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด 3.ศูนย์ปฏิบัติวิปัสสนาสากลเวชธรรม 4.ศาสตร์พระราชา 	
4	<p>พระครูปริยัติโพธิธรรม วัดอร่ามมงคล ตำบลยางตลาด อำเภอตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46120 มือถือ 084-034-4606</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการ/กิจกรรม ภัยพิบัติโรคระบาด 2) การช่วยเหลือด้วยสิ่งของ ข้าวสาร อาหารแห้ง, 3) โครงการ/กิจกรรม ผู้พิการ ผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน ผู้ป่วยระยะสุดท้าย 4) การจัดการป่า (ปลูกป่า, บวชป่า, อนุรักษ์ป่า) 	

		<ol style="list-style-type: none"> 5) การไถ่ชีวิตโคกระบือ 6) การสร้างวัดนธรรมจิตอาสา 7) ชุมชนการเกษตรวิถีพุทธ 8) การส่งเสริมสัมมาชีพชุมชนศาสตร์พระราช 9) ธนาคารข้าวชุมชนวัดอร่ามมงคล 10) เครือข่ายการสาธารณสงเคราะห์ 11) การท่องเที่ยวเชิงพุทธ 12) การอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ 13) การตั้งกองทุน/มูลนิธิช่วยเหลือผู้ประสบภัย 14) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลพลังบวร 	
<p>5</p>	<p>พระครูวิบูลวุฒิกร วัดโตไศการาม ตำบลยอดแกง อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ รหัสไปรษณีย์ 46230 มือถือ 062-569-9695</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุวัดโตไศการาม 2) ส่งเสริมสัมมาชีพชาวบ้าน 3) วัดส่งเสริมสุขภาพ 4) มอบถุงยังชีพ 	

จังหวัดร้อยเอ็ด

1	<p>พระอธิการธนบดี ธรรมทินโน วัดเหนืออุดรชัยสิทธิ์ ตำบลธงธานี อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45170 มือถือ 098-389-5242</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการวัดรู้เพียงพอ บ้านอยู่พอเพียง(ฮักแพง แบ่งปัน) 2) กิจกรรมเกษตรพอเพียงแบบ บวร 3) กิจกรรมจิตอาสา พัฒนาบวร 4) กิจกรรมห้องเรียนธรรมะ ธรรมชาติ 5) กิจกรรมบุญนำพา สัมมาชีพ 	
2	<p>พระครูปลัดทฤษฎ์ ฐานกาโร วัดบ้านเหล่าจั่ว ตำบลจังหาร อำเภोजังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000 มือถือ 081-060-1189</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการเยี่ยมไข้ผู้ป่วยติดเตียง 2) โครงการส่งเสริมและเฝ้าระวังโรคเรื้อรังในชุมชน 3) โครงการคัดกรองสุขภาพพระสงฆ์ 4) ศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 5) ขับเคลื่อนธรรมานุยุสุขภาพพระสงฆ์ 	

			
3	<p>พระครูขันติวราภิรม วัดขันติววาส ตำบลนางาม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45120 มือถือ 081-049-5684</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการสงเคราะห์พระภิกษุสงฆ์ อาหาร 2) โครงการสงเคราะห์เยี่ยมไข้ผู้ป่วย ติดเตียง 3) โครงการสงเคราะห์บรรเทาทุกข์สา ธารณภัย เช่น อุทกภัย อัคคีภัย วัตภัย 4) โครงการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส ทางการศึกษา เช่น มอบทุนการศึกษา มอบทุนอาหารกลางวัน 5) โครงการสงเคราะห์ผู้ยากไร้ใน ชุมชน ขาดผู้ดูแล ขาดที่อยู่อาศัย 	
4	<p>พระครูสุวิธานเสลคุณ วัดหนองขุ่น ตำบลวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45120 มือถือ 085-390-3512</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการเยี่ยมไข้ผู้ป่วยติดเตียง 2) โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรม ประชาชนทั่วไป และเด็กนักเรียน 3) โครงการอบรมสัมมาชีพ 4) โครงการเศรษฐกิจพอเพียง 5) โครงการมอบทุนการศึกษาแก่เด็ก เรียน “ยากจนแต่เรียนดี” และงานวัน เด็กแห่งชาติ 	

			
5	<p>พระมหาอุตร ธมมปญโญ วัดบ้านอัน ตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000 มือถือ 085-215-6258</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สร้างบ้านให้คนยากไร้ได้อยู่อาศัย 2) เยี่ยมไข้ผู้ป่วยติดเตียง 3) ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากธรรมชาติ 4) มอบทุนการศึกษา 5) ให้การสงเคราะห์ประชาชนทั่วไป 	
6	<p>พระครูปริยัติสุทธิคุณ วัดบูรพา ตำบลหนองบัว อำเภอบางบาล จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45160 มือถือ 093-513-8200</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งร้านค้าสวัสดิการชุมชนตำบลหนองบัว 2) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชมรมผู้ปฏิบัติธรรมวัดบูรพา 3) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการและฌาปนกิจสงเคราะห์ผู้สูงอายุตำบลหนองบัว 4) จัดตั้งมูลนิธิหลวงปู่สุข ยโสธรโรและพระเทพปริยัติเวที 	

		<p>5) จัดตั้งกลุ่มจิตอาสาพัฒนาบ้าน วัด โรงเรียน</p>	
<p>7</p>	<p>พระมหาประสาร ภทฺธเวที วัดป่ามหาศาลาไพวงษ์ ตำบลเชียงใหม่ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45230 มือถือ 087-054-5394</p>	<p>1) โครงการรื้อยโงงพันโงงเพื่อชีวิตที่ ดับสูญ มอบโงงศพรีให้แก่บุคคลผู้ ยากไร้และบุคคลทั่วไป 2) มอบทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนดี ยากจน ปีละ 50 ทุน 3) มอบเครื่องอุปโภคบริโภค ช่วยเหลือ อัครคิภย์ อุทกภัย วาดภัย 4) เป็นประธานในการก่อสร้างอาคาร บ้านพักคนชรา เพื่อรองรับบุคคลที่ขาด ที่พึ่ง</p>	

ภาค 10

จังหวัดอุบลราชธานี

<p>1 พระครูศรีสุตาลังการ วัดบ้านนาขนน ตำบลแก้งเหนือ อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34170 มือถือ 085-251-3159</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมจิตอาสาทำความสะอาด/ บริการสังคม 2) กิจกรรมตักบาตรถนนสาย วัฒนธรรมทุกวันอังคาร 3) กิจกรรมงานบุญประเพณี 4) กิจกรรมส่งเสริมวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา 5) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและอนามัย 	
<p>2 พระครูสุภัทรปณธาดา วัดป่าห้องเตย ตำบลนาเจริญ อำเภอเดชอุดม จังหวัด อุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34160 มือถือ 081-955-7592</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการหมู่บ้านรักษาศีลห้าและเลิก เหล้าถาวร (สร้างชุมชนให้เข้มแข็งด้วย การเลิกเหล้าถาวร) 2) สุขภาวะผู้สูงอายุผู้ป่วยติดเตียง (ร่วมกับหน่วยราชการมอบถุงยังชีพ) 3) ค่ายยุวชนคนเก่งและมอบทุนศึกษา (ค่ายอบรมยุวชนธรรมะและการเป็น มัคทายกน้อย) 4) โครงการอนุรักษ์พันธุืปลาปลุกป่า ถาวร (ร่วมผู้นำชุมชนอนุรักษ์พันปลา และปลุกป่าถาวร) 5) ถนนสายวัฒนธรรม (ร่วมผู้นำชุมชน หน่วยราชการ 11 หมู่บ้านตักบาตรทำ ถุงยังชีพช่วยเหลือในชุมชน) 	

<p>3</p>	<p>พระครูสุขุมวรรโณภาส วัดวังอ้อ ตำบลหัวดอน อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34150 มือถือ 086-262-8887</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการถนนสายวัฒนธรรม นำสู่ การสงเคราะห์ 2) โครงการอนุรักษ์ป่าชุมชน 1,810 ไร่ ให้เป็นซูเปอร์มาร์เก็ตทางธรรมชาติ 3) โครงการนำศาสตร์พระราชา การอนุรักษ์ ดิน น้ำ ป่า มาเขียนเป็นตำรา ลงบนแผ่นดิน 4) โครงการสูบน้ำเพื่อการเกษตร ด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ 5) โครงการ“โครงการ SAVEUBON หยุดท่วม หยุดแล้ง อย่างยั่งยืน ด้วย ศาสตร์พระราชา 	
<p>4</p>	<p>พระครูสุภกิจมงคล วัดบ้านโนนมะเขือ ตำบลกาบิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34270 มือถือ 089-582-4550</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การบำบัดผู้ติดเชื้อ สิ่งเสพติด และ อบายมุขต่างๆ 2) โครงการหมู่บ้านปลอดเหล้าถาวร 3) จัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อ พัฒนาคุณธรรมครบวงจรชีวิต 4) กิจกรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการดูแลรักษาทรัพยากรทาง ธรรมชาติในท้องถิ่น 	

5) ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ มีอุทกภัย ภัยพิบัติโรคระบาด เป็นต้น

จังหวัดศรีสะเกษ

<p>1 พระมหามังกร กนตปุณฺโญ วัดโคกโพธิ์ ตำบลกันทรารมย์ อำเภออุษันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33140 มือถือ 093-425-6998</p>	<p>1) สาธารณสงเคราะห์ทั่วไป สงเคราะห์ชุมชนที่ประสบปัญหาในด้าน ภัยต่างๆ เจ้าอาวาสพร้อมพระภิกษุ สามเณรและชุมชนพร้อมเพรียงกัน สงเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลเป็นอย่างดี เช่น กรณีวัดหรือชุมชนประสบเหตุ อัคคีภัย เป็นต้น</p> <p>2) สาธารณสงเคราะห์การเกื้อกูล เจ้าอาวาสพระภิกษุสามเณรและ ชุมชนพร้อมเพรียงกันร่วมกับผู้นำชุมชน นำพาชุมชนให้ตั้งอยู่ในความพอเพียง ตามรอยพ่อ ดำเนินชีวิตตาม พระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ และ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้รู้เฉลิมพระเกียรติ เพื่อ เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้การดำเนินชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ปลูกป่า อนุรักษ์ป่า จัดกิจกรรมเผยแผ่องค์ความรู้สู่ชุมชน ให้รู้จักพึ่งพาตนเองได้ พร้อมแนะนำ รณรงค์การงดใช้สารเคมี หันมาใช้น้ำ หมักชีวภาพปุ๋ยอินทรีย์แทน การปลูก พืชผักสวนครัวปลอดสารพิษและอื่นๆ อย่างต่อเนื่อง</p> <p>3) สาธารณสงเคราะห์ด้านการพัฒนา พัฒนาชุมชน วัด โรงเรียน เช่น ขุดลอก คลองระบายน้ำ ทำความสะอาดถนน หนทาง ทำรั้ว อนุเคราะห์ร่วมด้วย ช่วยกันเป็นอย่างดี โดยมีเจ้าอาวาส เป็นตัวกลางของวัดนำพาชุมชนและ ผู้นำดำเนินการด้วยความเรียบร้อยดี งาม</p> <p>4) สาธารณสงเคราะห์ด้านบูรณาการ คณะสงฆ์ พร้อมเพรียงประชุมผู้นำ ชุมชน องค์กรภาครัฐและทุกภาคส่วน ในพื้นที่ แก้ปัญหาพัฒนาชุมชน วัด บ้าน โรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ</p>	
--	---	---

<p>2 พระมหาสำราญ สุเมโธ วัดบ้านแก่งเลี้ยว ตำบลหนองใหญ่ อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33120 มือถือ 086-901-4401</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) งดเหล้า อบายมุข เหล้าพรรษา 2) จิตอาสา พัฒนาวัด ชุมชน 3) ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ 4) ปลูกต้นไม้ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 5) สนับสนุนด้านการศึกษา มอบทุนการศึกษา 	
<p>3 พระครูสุจิตโพธาลังการ วัดบ้านโตด ตำบลโตด อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33120 มือถือ 081-725-0371</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) งดเหล้า อบายมุข เหล้าพรรษา 2) จิตอาสา พัฒนาวัด ชุมชน 3) ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ 4) ปลูกต้นไม้ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 5) สนับสนุนด้านการศึกษา มอบทุนการศึกษาฯลฯ 	

			
4	<p>พระครูวิสุทธธีธรรมาภิต วัดศิริวาราวาส ตำบลน้ำอ้อม อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33110 มือถือ 087-259-0343</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการออกตรวจเยี่ยมช่วยเหลือพระภิกษุสามเณร ประชาชน ผู้ป่วย ผู้พิการ ผู้ยากไร้ 2) โครงการสร้างบ้านช่วยเหลือผู้ยากไร้ 3) โครงการสนับสนุนอาหารกลางวัน ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน 4) โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 5) โครงการอำเภอยิ้มเคลื่อนที่ร่วมกับส่วนราชการ 	
5	<p>พระครูศรีโพธารังการ วัดโพธิ์น้อย ตำบลกระหวั้น อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33150 มือถือ 089-661-5144</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สาธารณะสงเคราะห์ 1.0 (สงเคราะห์) เยี่ยมให้กำลังใจ ให้ธรรมะ และมอบสิ่งของ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจแก่ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยติดเตียง 2) สาธารณะสงเคราะห์ 2.0 (เกื้อกูล) จัดโครงการน้ำพระทัยจากในหลวง โดยการจัดทำโรงงานน้ำดื่มสะอาด ต่อบ่อส่งน้ำดื่มแจกจ่ายให้แก่ชุมชนถึงหน้าบ้าน 3) สาธารณะสงเคราะห์ 3.0 (พัฒนา) จัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์พุทธธรรม ควบวงจร ส่งเสริมสัมมาชีพใน ชุมชน 	

		<p>ธนาการข้าวเพื่อชุมชน ธนาการพันธุ์ข้าวเพื่อเกษตรอินทรีย์ วิถีพอเพียง</p> <p>4) สาธารณะสงเคราะห์ 4.0 (บูรณาการ) ส่งเสริมความร่วมมือภาคีเครือข่ายให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยร่วมกับกิ่งกาชาดอำเภอขุนหาญ นำสิ่งของอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่างๆ</p>	
<p>6</p>	<p>พระมหาพุทธกิจ ปญญาวุโร วัดบักดอง ตำบลบักดอง อำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33150 มือถือ 089-015-9521</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ร่วมกับคณะกรรมการวัดและกำนันผู้ใหญ่บ้าน มอบทุนให้โรงพยาบาลขุนหาญ 2) ร่วมกับชมรมผู้สูงอายุบ้านบักดอง 3 หมู่บ้าน ร่วมทอดผ้าระดมทุนเพื่อซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ 3) มอบทุนสาธารณประโยชน์แก่องค์กาชาดอำเภอขุนหาญ 4) คณะสงฆ์วัดบักดอง โดยพระมหาพุทธกิจ ปญญาวุโร เจ้าอาวาสวัดบักดอง พร้อมไวยาวัจกร ชาวบ้านบักดอง นำโดยนายสมิง รุ่งคำ กำนันตำบลบักดอง ได้นำขมเงินน้ำยาจำนวน 120 ก.ก.มามอบให้โรงพยาบาลขุนหาญโดยมีแพทย์หญิงรัชฎาพร รุญเจริญ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลขุนหาญและคณะให้การต้อนรับเพื่อเป็นกำลังใจสู้ภัยโควิด-19 	
<p>7</p>	<p>พระครูพิศิษฐ์ธรรมานุสาสก์ วัดปรือคัน ตำบลปรือใหญ่ อำเภอขุนซันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33140</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น อักคิภัย วาดภัย ออกช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเขตพื้นที่อำเภอขุนซันธ์ทุกหมู่บ้านและชุมชนในสังกัดวัดทั้ง 10 หมู่บ้าน เมื่อมีเหตุการณ์ดังกล่าว 	

<p>โทรศัพท์ 045-922-018 มือถือ 081-999-2416</p>	<p>2) มอบทุนสาธารณประโยชน์ให้แก่ชุมชน หน่วยงาน ปีละ 1 ครั้ง จัดมอบทุนสาธารณประโยชน์ให้ชุมชนในสังกัดวัดปรีดคันทั้ง 10 ชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ เช่น มอบทุนให้โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลปรีดคัน โรงเรียนบ้านปรีดคัน เป็นต้น</p> <p>3) ช่วยเหลือการจัดการศพผู้ยากไร้ มีรายได้น้อย</p> <p>4) เลี้ยงอาหารศูนย์คนไร้ที่พึ่ง จัดสิ่งของอุปโภคบริโภคที่จำเป็น พร้อมทั้งเชิญชวนกันไปเลี้ยงและมอบให้แก่คนไร้ที่พึ่ง ณ ศูนย์คนไร้ที่พึ่งปรีดใหญ่ ตำบลหนองฉลอง อำเภوخุขันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ เยี่ยมเยียนให้กำลังใจแก่คนไร้ที่พึ่ง ซึ่งมีจำนวนมากทั้งชายและหญิง</p> <p>5) ช่วยเหลือบรรเทาความเดือนร้อนจากผลกระทบโรคระบาด โควิด-19</p>	
<p>8 พระมหาคำ ปรุกโกโม วัดป่าจันทวาริ ตำบลตาโกน อำเภอเมืองจันทร์ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์</p>	<p>1) ปลูกป่า รักษาดิน เถลิงพระเกียรติ</p> <p>2) เครือข่ายคนรักขนน้ำ</p> <p>3) ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในวิกฤติต่าง ๆ</p> <p>4) อบรมคุณธรรม จริยธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>5) ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นกุย</p>	

จังหวัดนครพนม

<p>1 พระครูสิริบุญญโสภณ วัดกุญชร ตำบลโนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48120 มือถือ 087-216-2546</p>	<p>1) การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือ เกื้อกูล 2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่น เพื่อสาธารณประโยชน์ 3) การช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็น สาธารณสมบัติ 4) การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป</p>	
<p>2 พระครูอุตมกิจพิพัฒน์ วัดคามวาสี ตำบลโนนตาล อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48120 มือถือ 087-853-3498</p>	<p>1) การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือ เกื้อกูล 2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่น เพื่อสาธารณประโยชน์ 3) การช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็น สาธารณสมบัติ 4) การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป</p>	

			
3	<p>พระมหาสมัคร วรปฎิโน วัดธาตุประสิทธิ์ ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48180 มือถือ 089-423-0373</p>	<p>1) มอบทุนสาธารณสงเคราะห์ทุกปี 2) มอบทุนสนับสนุนโรงพยาบาลนาหว้าทุกปี</p>	
4	<p>พระครูบูรพาธรรมปทีป วัดบูรพาาราม ตำบลโพนทอง อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48170 มือถือ 080-000-2522</p>	<p>1) ให้การสงเคราะห์และช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย เป็นต้น 2) สนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น การปลูกป่า ปลูกต้นไม้ 3) ให้การสงเคราะห์และช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ เช่น อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย 4) โครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5</p>	

		<p>5) โครงการพระธรรมทูตสัญจร</p>	
<p>5</p>	<p>พระครูปิยะคามเขตคณาภิรักษ์ วัดปทุมาราม ตำบลนาเข อำเภอบ้านแพ่ง จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48140 มือถือ 081-072-6554.</p>	<p>1) ช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยอุทกภัย อำเภอบ้านแพ่ง</p> <p>2) สบทบบริจาคสร้างศาลาการเปรียญ วัดธรรมประดิษฐ์</p>	

<p>6</p>	<p>พระครูบริหารบรมธาตุ วัดพระธาตุอุเทน ตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48120 มือถือ 089-445-2733</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือ เกื้อกูล 2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่น เพื่อสาธารณประโยชน์ 3) การช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็น สาธารณสมบัติ 4) การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป 	
<p>7</p>	<p>พระมหาปรัชญา ธีรพลญ์ วัดโพธิ์ไชย ตำบลไชยบุรี อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48120 มือถือ 095-498-5990</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) การดำเนินกิจการเพื่อช่วยเหลือ เกื้อกูล 2) การช่วยเหลือเกื้อกูลกิจการของผู้อื่น เพื่อสาธารณประโยชน์ 3) การช่วยเหลือเกื้อกูลสถานที่อันเป็น สาธารณสมบัติ 4) การช่วยเหลือเกื้อกูลประชาชนทั่วไป 	

			
<p>8</p>	<p>เจ้าอธิการไพยงค์ กนตสีโล วัดศรีบุญเรือง ตำบลนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48140 มือถือ 093-563-3814</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมบ้านนาทม 2) สบทบบริจาคโรงพยาบาลจิตเวชนครพนม 3) บริจาคช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย 	
<p>9</p>	<p>พระครูสิริปัญญาวิชัย วัดศรีสงคราม ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภศรีสงคราม จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48150 มือถือ 087-218-7701</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมอำเภศรีสงคราม 2) จัดทำบ่อกรองน้ำประปาชุมชน 3) พัฒนาแหล่งน้ำชุมชน 	

			
10	<p>พระครูบรรณธรรมโมภาส วัดศรีสว่าง ตำบลโพนจาน อำเภอพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48190 มือถือ 095-920-1329</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) แจกวัสดุสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค แก่ผู้สูงอายุ และเย็บมเย็บนอน พุดคุยให้ธรรมะ 2) จัดการสิ่งปฏิกูล ทำความสะอาดตามโครงการ 5 ส. 3) จัดกิจกรรมจิตอาสา พัฒนาชุมชนท้องถิ่น	

จังหวัดยโสธร

1	<p>พระครูปริยัติพลาร วัดบูรพา ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35000 มือถือ 093-102-8268</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมสนับสนุนทุนการศึกษา นักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจน 2) กิจกรรมมอบรักษากลากุฬารูปชุมชน 3) กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ ict 4) กิจกรรมตามรอยศาสตร์พระราชา เพื่อสร้างความมั่นคงยั่งยืนในชุมชน 	
2	<p>พระครูชินธรรมวิมล วัดนาโง่ง ตำบลทรายมูล อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35170 มือถือ 081-068-2603</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งโรงงานช่วยเหลือประชาชน ผู้ประสบภัยในช่วงไวรัสโคโรนาระบาด 2) ช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ป่วยติดเตียง 3) จัดตั้งโครงการผลิตหน้ากากอนามัย เพื่อชุมชน 4) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยทาง ธรรมชาติ 	

			
3	<p>พระครูเมธีธรรมบัณฑิต วัดยางตลาด ตำบลย่อ อำเภอคำชะอี จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35110 มือถือ 089-864-4612</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ออกเยี่ยมผู้สูงอายุและคนไข้ติดเตียงในเขตตำบลย่อ 2) ช่วยเหลือผู้ยากไร้ 3) หาทุนช่วย รพ.สต. เพื่อซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ 4) ตั้งหน่วยออกช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ 	
4	<p>พระครูเกษมคุณากร วัดนาเวียง ตำบลกู่จาน อำเภอคำชะอี จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35110 มือถือ 083-381-8880</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ออกเยี่ยมผู้สูงอายุและคนไข้ติดเตียงในเขตตำบลกู่จาน 2) ช่วยเหลือผู้ยากไร้ 3) หาทุนช่วย รพ.สต. เพื่อซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ 4) ตั้งหน่วยออกช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ 	

<p>5</p>	<p>พระครูสุตาทังการ วัดป่าจันทวนาราม ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35120 มือถือ 081-393-4281</p>	<p>1) จัดตั้งกลุ่มแม่บ้านทอผ้าพื้นเมือง 2) ร่วมกับโรงเรียนในตำบลห้องแซงทำโครงการอนุรักษ์ป่า</p>	

จังหวัดมุกดาหาร

1	<p>พระอธิการดิเรก อภินนุโท วัดราษฎร์สามัคคี ตำบลโพนทราย อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49000 มือถือ 084-403-0944</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ได้เข้าช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ต่างๆ โดยมอบสิ่งของและพูดคุยให้กำลังใจ 2) เยี่ยมผู้ยากไร้ คนพิการ ผู้ป่วยติดเตียง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ 3) ให้ความช่วยเหลือวัดต่างๆ ที่ขาดแคลน สร้างจิตอาสา และอบรมเพื่อป้องกันยาเสพติด 4) ร่วมกับชุมชนและเครือข่ายในการพัฒนาชุมชนและสร้างอาชีพให้ประชาชนในชุมชน 5) หาเครือข่ายต่างๆ เพื่อให้การสนับสนุนและพัฒนาในกิจกรรมต่างๆ 	
2	<p>พระครูโอภาสวีรคุณ วัดแจ้ง ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49000 มือถือ 081-768-4468</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้ความช่วยเหลือวัดและประชาชนผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ 2) สนับสนุนกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด 3) สนับสนุนการเอื้ออาทร เกื้อกูล เช่น จัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้โรงพยาบาล 4) เป็นที่ตั้งศูนย์กลางการสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือชุมชน 5) เป็นภาคีเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนงานสาธารณสงเคราะห์ 	

			
<p>3</p>	<p>พระครูโสภณสันติคุณ วัดศรีสวาสดี ตำบลนาโสก อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49000 มือถือ 061-095-8089</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) หน่วยอบรมประชาชน (ธรรมสังฆจรประจำตำบลนาโสก) 2) ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย 3) อนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ 4) สร้างวัฒนธรรมจิตอาสาให้กับเยาวชน 5) สนับสนุนชุมชนด้านจิตอาสาทำดอกไม้จันทน์ 	
<p>4</p>	<p>พระอธิการบุญกาญจน์ อนุตตโร วัดสมานสังขวิเวก ตำบลหนองแวง อำเภอนิคมน้ำอ้อย จังหวัดมุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49130</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่างๆ 2) สร้างวัฒนธรรมจิตอาสา , อบรมเพื่อป้องกันภัยยาเสพติด 3) อนุรักษ์และสืบสานประเพณีวัฒนธรรม 4) ให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆในชุมชน 5) สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการรักษาสิ่งแวดล้อม 	

<p>5</p>	<p>พระครูประโชติจันทร์ชัย วัดคำแสนสุข ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัด มุกดาหาร รหัสไปรษณีย์ 49130 มือถือ 082-118-6913</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ได้รับความเดือดร้อนจากโรคโควิด 19 จำนวน 41 หมู่บ้าน 205 ครอบครัว 2) ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากอัคคีภัย 3) มอบถุงยังชีพช่วยเหลือคนป่วยติดเตียง 4) มอบสิ่งของช่วยเหลือผู้พิการทางร่างกาย 5) ร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการปลูกต้นไม้ดอกและไม้ยืนต้น 	

จังหวัดอำนาจเจริญ

<p>1 พระครูมงคลวฑฒน์ วัดเทพมงคล ตำบลบุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ รหัสไปรษณีย์ 37000 มือถือ 081-879-7245</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์พัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุ/บ้านพักผู้สูงอายุ 2) ศูนย์บ้านกึ่งวิถี /บ้านพักศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง จังหวัดอำนาจเจริญ 3) ศูนย์รวมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ จังหวัดอำนาจเจริญ 4) วัดส่งเสริมสุขภาพ 5) ศูนย์พัฒนาสุขภาพพระสงฆ์ จังหวัดอำนาจเจริญ 6) ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ติดยาเสพติด/เอดส์ จังหวัดอำนาจเจริญ 	
<p>2 พระปลัดกิตติศักดิ์ กิตติภาพโท วัดपालาดคำ ตำบลบุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ รหัสไปรษณีย์ 37000 มือถือ 083-386-2995</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์สงเคราะห์ผู้ติดยาเสพติด/เอดส์ 2) ศูนย์ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอำนาจเจริญ แห่งที่ 2 3) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปลูกป่า/จัดเข้าปฐมาภิเษกรรมทุกปี 4) การปลูกพืชตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง 5) สวนป่าเขตอภัยทาน 	

3	<p>พระครูสิริสมาจารวัตร วัดโนนโพธิ์ ตำบลโนนโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ รหัสไปรษณีย์ 37000 มือถือ 086-029-6294</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์สงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย /ผู้เดือดร้อน 2) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปลูกป่า/จัดเข้าปรีวาสรกรรมทุกปี 3) ส่งเสริมอาชีพชุมชน/ร่วมชุมชนพัฒนาหมู่บ้าน 4) ศูนย์พัฒนาสุขภาพพระสงฆ์ จังหวัดอำนาจเจริญ 	
4	<p>พระครูอุดมโพธิกิจ วัดโพธิ์ศิลา ตำบลเปือย อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ รหัสไปรษณีย์ มือถือ 094-543-0433</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) วัดต้นส่งเสริมคุณธรรมต้นแบบ 2) กลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ 3) ที่ตั้งเสมาพันปี จังหวัดอำนาจเจริญ /อนุรักษ์วัดอุโบราณ 4) ศูนย์รวมในการจัดกิจกรรมชุมชนต่าง ๆ 5) ศูนย์พัฒนาสุขภาพพระสงฆ์ จังหวัดอำนาจเจริญ 	

			
<p>5</p>	<p>พระครูภาวนากิจจาทร วัดบ้านเก่าบ่อ ตำบลหนองแก้ว อำเภอหัวตะพาน จังหวัดอำนาจเจริญ รหัสไปรษณีย์ 37240</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ปลูกป่า/จัดเข้าปฐวีวารกรรมทุกปี 2) ศูนย์ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดอำนาจเจริญ แห่งที่ 1 3) ศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติด 4) ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมชุมชนต่างๆ 	

ภาค 11

จังหวัดนครราชสีมา

<p>1 พระคุณโกศลธรรมวิบูล วัดพรหมราช ตำบลตูม อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30150 มือถือ 089-848-9536</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ด้วยโอกาสทางสังคม 2) กิจกรรมการให้ทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียน 3) กิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในวัด ชุมชน หมู่บ้าน 4) การจัดการส่งเสริมชุมชนให้ประกอบสัมมาอาชีพ การจัดการธนาคารข้าว 5) การร่วมกับทางภาครัฐและชุมชนจิตอาสาเพื่อส่งเสริมสุขภาพ 	
<p>2 พระครูโอภาสกิจจานุกูล วัดศิริบ้านไร่ ตำบลโนนไทย อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30220 มือถือ 091-828-5330</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการชมรมอุบาสิกอุบาสิกาอำเภอโนนไทย (ฉาปนกิจสงเคราะห์) 2) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย 3) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภัยโรคระบาด โควิด 19 4) จัดตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภัยโรคระบาด โควิด 19 5) สนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภคแก่เจ้าหน้าที่ประจำจุดตรวจในหมู่บ้าน 7 วันอันตราย 	

			
<p>3</p>	<p>พระครูประโชติสังฆกิจ วัดศิริมงคลาราม ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30370 มือถือ 081-790-5831</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ปลงศพผู้ยากไร้ 2) จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลอุดมทรัพย์รักษาศีล 5 3) กิจกรรมแจกถุงยังชีพ และส่งเสริมดูแลผู้ป่วยจิตเวช 4) จัดตั้งบริการผู้พิการทั่วไป 	
<p>4</p>	<p>พระครูสารธรรมพินิจ วัดบ้านอ้อ ตำบลกาบัง อำเภอนนไทย จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30220 มือถือ 081-879-9468</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการมหัศจรรย์พันธุ์วัน (จิตประภัสสร) 2) โครงการศูนย์การเรียนรู้เยาวชนศาสนทายาทจิตอาสา 3) ร่วมกับวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมามอบเงินและถุงยังชีพช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 4) มอบคอมพิวเตอร์ให้กับสภาเด็กและเยาวชนตำบลกาบัง 	

<p>5 พระครูปัญญาวัฒน์กิจ วัดมะเกลือใหม่ ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30170 มือถือ 081-977-9677</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งศูนย์สาธารณสงเคราะห์คณะสงฆ์อำเภอสูงเนิน 2) ส่งเสริมสัมมาอาชีพ กลุ่มจัดทำดอกไม้จันทน์ และผ้าเช็ดเท้า 3) จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายจิตอาสาพระราชทาน 4) ศูนย์ให้ความช่วยเหลือสาธารณสงเคราะห์อำเภอสูงเนิน 	
--	---	---

จังหวัดบุรีรัมย์

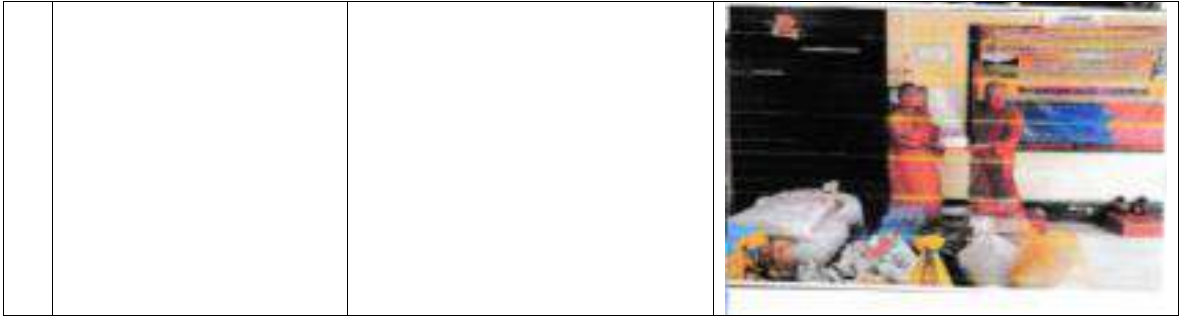
1	<p>พระครูสุตกิจโสภณ วัดตลาดชัย ตำบลสองห้อง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31000 มือถือ 082-129-5990</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมปลูกต้นไม้รอบชุมชน วันต้นไม้แห่งชาติ ปี 2562 2) ปลอ่ยพันธุ์ปลาท้องถิ่นในแหล่งน้ำธรรมชาติ 3) ส่งเสริมงานหัตถกรรมท้องถิ่นให้เป็นรายได้เสริมในชุมชน 4) กิจกรรมปฏิบัติธรรมในวันวิสาขบูชาโลก และปลูกต้นไม้ 5) กิจกรรมมอบทุนการศึกษาแก่เยาวชน 	
2	<p>พระครูปฐมธรรมมานุรักษ์ วัดหนองบัวทอง ตำบลบัวทอง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31000 มือถือ 081-878-3368</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนและสนับสนุนกิจกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุ 2) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ 3) มอบทุนการศึกษาและอุปกรณ์การเรียนแก่นักเรียน 4) จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวัด 5) จัดกิจกรรมมอบบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่เยาวชน 	

			
<p>3</p>	<p>พระครูปัญญาสุตคุณ วัดธรรมธีราราม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31000 มือถือ 089-522-9805</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบข้าวสาร อาหารแห้ง และปัจจัย ช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัด อุบลราชธานี 2) มอบเงินในการจัดซื้อตู้เย็น ในตึก สงฆ์อาพาธ โรงพยาบาลศูนย์จังหวัด บุรีรัมย์ 3) มอบเงินสมทบทุนในการจัดซื้อที่ดิน วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ 4) มอบข้าวสารอาหารแห้ง ช่วยเหลือผู้ ประสบอัคคีภัย ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ 5) จัดตั้งวัดเป็นศูนย์พุทธอุทยาน การศึกษา 	<p>ภาพประกอบ</p>

4	<p>พระครูสถิตศีลวัตร วัดหนองไผ่น้อย ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31000 มือถือ 089-426-1599</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ถวายทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ-สามเณร และเยาวชน 2) มอบอุปกรณ์ทางการแพทย์และอื่นๆ แก่โรงพยาบาลบุรีรัมย์ 3) มอบเครื่องอุปโภค บริโภคแก่ผู้ป่วยในโรงพยาบาลบุรีรัมย์ 4) มอบเครื่องอุปโภค บริโภคแก่ผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน 5) จัดตั้งโรงทานคณะสงฆ์ช่วยเหลือประชาชนในวาระต่างๆ 	<p>ภาพประกอบ</p>
5	<p>พระครูถาวรธรรมประยุต วัดโคกเพชร ตำบลช่อมผกา อำเภอขำนิ จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31100 มือถือ 089-624-7436</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ช่วยเหลือวัดที่ประสบภัยพิบัติ 2) จัดตั้งโรงทานช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในวาระต่างๆ 3) มอบทุนแก่องค์กร หน่วยงาน เพื่อสนับสนุนโครงการต่างๆ 4) ร่วมบริจาคในการจัดตั้งโรงทานช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ 	

จังหวัดชัยภูมิ

<p>1 พระครูสุวิมลพุทธิสสร วัดศรีมหาโพธิ์ ตำบลลาดแล้ง อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 31670 มือถือ 095-268-5233</p>	<p>1) จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือสาธารณสงเคราะห์และให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากธรรมชาติ 2) นำข้าวสาร อาหารแห้ง น้ำดื่ม ปัจจัยหรือสิ่งของจำเป็น ไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ</p>	
<p>2 พระครูกล้าเปี่ยมกิจจานุกูล วัดลานชุมพล ตำบลเจาทอง อำเภอกำกิตชุมพล จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36260 มือถือ 087-063-7909</p>	<p>1) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-19</p>	

		
<p>3 พระคณัจันทโพธานุวัตร วัดราศี ตำบลกุดน้ำใส อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36130 มือถือ 089-946-9384</p>	<p>1) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ / ผู้ป่วยติดเตียงในชุมชน</p>	
<p>4 พระครูปลัดพีระพันธ์ ธมมจุฑาโธ วัดวังทองสามัคคีธรรม ตำบลวังทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36260 มือถือ 088-584-2375</p>	<p>1) โครงการโรงทานงานบุญ 2) กิจกรรมเยี่ยมบ้านและให้กำลังใจผู้ป่วยติดเตียงร่วมกับ รพ.สต. บ้านนาระยะ ชมรมผู้สูงอายุ นาระยะ และทีมดูแลผู้สูงอายุ 3) กิจกรรมปล่อยปลาเพื่ออาหารกลางวัน 4) มอบทุนและสิ่งของเครื่องใช้ให้กับนักเรียน</p>	

			
5	<p>พระครูพิสิฐรัตโนภาส วัดท่าหินโงม ตำบลท่าหินโงม อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ 36000 มือถือ 082-872-4033</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการปลูกป่าใหญ่โดยคณะสงฆ์ทุกอำเภอร่วมกับส่วนราชการ 2) โครงการสาธารณสงเคราะห์ตามพระราชดำริสมเด็จพระสังฆราช 3) โครงการวัดช่วยวัดในเขตอำเภอเมืองชัยภูมิ 4) โครงการบุญประเพณีเดือน 6	

จังหวัดสุรินทร์

<p>1 พระครูสุนทรลีลวัฒน์ วัดสามัคคี ตำบลท่าสว่าง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32000 มือถือ 089-947-1373</p>	<p>1) โครงการสร้างศูนย์การเรียนรู้เกษตรอินทรีย์วิถีชุมชน ณ ไร่หลวงปูนาน 2) โครงการ “1 ไตร ไปงานศพ” ในเขต 4 หมู่บ้าน 3) โครงการ เยี่ยมให้กำลังใจผู้สูงอายุในเขตตำบลท่าสว่าง 4) ให้การสนับสนุนให้กำลังใจ กิจกรรมเยี่ยมศูนย์คัดกรอง โควิด 19</p>	
<p>2 พระครูสมุห์คำหาญ ปณฺญารโ ที่พัทสงฆ์ป่าอ่าเจียง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32120 มือถือ 064-228-2422</p>	<p>1) บริจาคข้าวสารอาหารแห้งเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ประสบอุทกภัย ที่จังหวัดอุบลราชธานี 2) บริจาคข้าวสารอาหารแห้งเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบการระบาดไวรัสโควิด-19 3) มอบโคแก่เกษตรกรในเขตบริการของวัด 4) ส่งเสริมอาชีพการทอผ้าไหม ทำกระดาษสาจากมูลช้าง และสินค้าโอท็อป</p>	

			
3	<p>พระครูพิสิฐรัตนคุณ วัดป่าทับทิม ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32210 มือถือ 085-418-1041</p>	<p>1) จัดตั้งกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ จำนวน 23 กลุ่ม / หมู่บ้าน จำนวนสมาชิก 1,860 คน ก่อตั้งเมื่อ ปี 2541 – ปัจจุบัน</p> <p>2) กองทุนสัจจะเมตตา (กองทุน ฌาปนกิจสงเคราะห์) สมาชิกจำนวน 1,626 คน จำนวนเงินช่วยเหลือ 111,020 บาท / ศพ ก่อตั้งเมื่อปี 2546 – ปัจจุบัน ช่วยเหลือสมาชิกแล้ว 563 ศพ</p> <p>3) ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านทับทิมนิมิต อบรมเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และ ส่งเสริมอาชีพกสิกรรม สนับสนุนโดย สำนักปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อบรมเกษตรกรพื้นที่จังหวัดสุรินทร์และ เกษตรกร / เยาวชนกัมพูชา ผู้เข้าอบรม ประมาณ 1,500 คน เริ่มก่อตั้งปี 2552 - ปัจจุบัน</p> <p>4) กิจกรรมสานสัมพันธ์ไทยกัมพูชา ร่วมอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำโพนาด (ตั้งอยู่ในจังหวัดอุดรธานี กัมพูชา)</p>	
4	<p>พระครูประภัสร์สารธรรม วัดทุ่งไทรชะยูง ตำบลยางสว่าง อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32130 มือถือ 087-877-4596</p>	<p>1) ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากโรคระบาด โควิด 19 สนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ปลูกป่า</p> <p>3) เป็นศูนย์สงเคราะห์ผู้ยากไร้ด้อย สสุรา และยาเสพติดทุกชนิด สาขาที่ 9346</p>	

4) จัดกิจกรรมจิตอาสา รวมถึง
พัฒนาศาสนสถาน ชุมชนท้องถิ่น

ภาค 12

จังหวัดปราจีนบุรี

<p>1 พระมหาอุกฤษ ปภสฺสโร วัดทุ่งหนองอ้อ ตำบลเกาะลอย อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25130 มือถือ 089-542-4797</p>	<p>1)โครงการปฏิบัติธรรมประจำทุกเดือน จุดประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มาพบปะ พูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน</p> <p>2) โครงการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับนักศึกษาโดยใช้วัดเป็นสถานที่จัดกิจกรรมและพัฒนาอาชีพ ของนักศึกษาวิทยาลัยนครราชสีมา กลร.10</p> <p>3) โครงการแบ่งปันน้ำใจไปสู่อุญาติโยม คอยช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ประสบภัย ผู้ป่วยติดเตียง</p> <p>4) ร่วมกับชุมชนในการเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการไทยนิยมยั่งยืน ส่งเสริมความรู้รัก สามัคคีในชุมชน</p> <p>5) ช่วยเหลือชุมชน ในการจัดกิจกรรม หรือซ่อม สร้างสาธารณะสมบัติ เช่น สร้างศาลา โรงเรียน ถนน เป็นต้น รวมทั้งบริจาคสนับสนุนกิจการของ โรงพยาบาลต่างๆ เช่น โรงพยาบาล เจ้าพระยาอภัยภูเบศร โรงพยาบาล นครนายก เป็นต้น</p> <p>6) ให้การสนับสนุนมูลนิธิสว่างบำเพ็ญธรรมสถาน จังหวัดปราจีนบุรี เช่น สนับสนุนค่าใช้จ่าย ค่าน้ำมันแก๊ส น้ำมันที่ ในการออกเหตุ บริจาครถตู้ สำหรับนำเป็นรถสำหรับปฐมพยาบาล ผู้ป่วย ส่งศพผู้เสียชีวิต บริจาคปัจจัย บริจาคยา และเวชภัณฑ์ บริจาคพัดลม ตู้ทำน้ำร้อนน้ำเย็น เหล็ก หลังคา ใน การสร้างที่พักตามจุดต่างๆ เป็นต้น</p>	
--	--	---

<p>2</p>	<p>พระครูภาวนาธรรมธาริ วัดป่ามะไฟ ตำบลโคกไม้ลาย อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25230 มือถือ 081-983-6770</p>	<p>1) จัดบรรพชาอุปสมบทหมู่เฉลิมพระเกียรติฯ โดยผู้บรรพชาอุปสมบทไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ต่อเนื่องเป็นเวลา 20 ปี</p> <p>2) เปิดศูนย์ช่วยเหลือ (โรงงาน) ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สนองพระดำริ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยจัดอาหารและเครื่องดื่ม หน้ากากอนามัยและแอลกอฮอล์ล้างมือ และถวายเป็นทานในจังหวัดปราจีนบุรี และจัดชุดป้องกันเชื้อโรค และสารเคมี (PPE) มอบแก่โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และโรงพยาบาลค่ายจักรพงษ์</p> <p>3) จัดเครื่องอุปโภคบริโภคช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมจังหวัดอุบลราชธานี (ข้าวสาร บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ปลากระป๋องน้ำดื่ม ยารักษาโรค พร้อมปัจจัย ฯลฯ จำนวน 1 รถบรรทุก 6 ล้อ</p> <p>4) เปิดโรงงานเลี้ยงประชาชน และเยาวชนในงาน “ชาวปราจีนบุรี สานสายใย ร้อยดวงใจ เทิดพระเกียรติ” จำนวน 2,000 คน เป็นประจำทุกปี</p>	
<p>3</p>	<p>พระมหาสมนึก กิตติโสภโณ วัดบางกระเบา ตำบลบางกระเบา อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25150 มือถือ 086-833-3457</p>	<p>1) กองทุน “ลานธรรม ลานวิถีไทยวัดบางกระเบา” /ต้อนรับคณะพระธุดงค์ “มาฆบูชาธรรมมีศรีปราจีน”</p> <p>2) พลังบวรทอดผ้าป่าเพื่อการศึกษาแก่โรงเรียนวัดบางกระเบา (สิทธิสารานุกูล)</p> <p>3) เครือข่ายจิตอาสาพัฒนาชุมชน “รวมพลังคนรักโลก ถนนเข้าวัด</p>	

		<p>สะอาดปิดกวาด แหล่งน้ำกิน-ใช้ เอื้ออาหาร”</p> <p>4) สวดมนต์ข้ามปีวิถีพุทธ "ทำดีมีรางวัล" (ชุมชนร่วมใจตั้งโรทานและแบ่งปันให้รางวัลคนทำดี)</p> <p>5) กองทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด-19 ตามพระดำริสมเด็จพระสังฆราชฯ</p> <p>6) กองทุนแม่สัจใจ ไร่ทรัพย์ วัดเป็นธรรมาปนกิจ</p>	
<p>4</p>	<p>พระมหาเดี่ยวสิงห์ สุทธิจิตโต</p> <p>วัดคลองกลาง</p> <p>ตำบลกบินทร์</p> <p>อำเภอกบินทร์บุรี</p> <p>จังหวัดปราจีนบุรี</p> <p>รหัสไปรษณีย์ 25110</p> <p>มือถือ 085-650-1827</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านสงเคราะห์ คือ โครงการผู้ป็นสุข ด้านภัยโรคระบาด 2) ด้านเกื้อกูล คือ การจัดปลูกป่า 3) ด้านพัฒนา คือ โครงการธนาคารน้ำใต้ดิน 4) ด้านบูรณาการ คือ ร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปราจีนบุรี เป็น”ชุมชนคุณธรรมวัดคลอง 	

จังหวัดนครนายก

1	<p>พระครูวิริยานุโยค วัดฝั่งคลอง ตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก รหัสไปรษณีย์ 26130 โทรศัพท์ 037-399-833 มือถือ 096-591-9351</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง และมอบเครื่องอุปโภคบริโภค 2) นำเยาวชนเข้าค่ายจัดอบรมเยาวชนด้านยาเสพติด 3) ส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน สาธิตการทำผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) การอนุรักษ์วัฒนธรรมเชิงพุทธปลูกฝังส่งเสริมให้ประชาชนรักษาประเพณีท้องถิ่น 	
2	<p>พระครูโสภณศาสนกิจ วัดป่าชะ ตำบลป่าชะ อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก รหัสไปรษณีย์ 26110 มือถือ 089-529-9547</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบเงิน ถังน้ำ และเครื่องอุปโภคบริโภค ให้แก่ผู้ยากไร้ (หูหนวก ตาบอด) จำนวน 1 ครัวเรือน 2) โครงการ “ล้อมรั้วให้ครอบครัว ล้อมรั้วยาเสพติด” นักเรียนโรงเรียนบ้านนาวิทยาคม 3) โครงการ “อบรมส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคเกษตรและชนบท” ในเขตตำบลป่าชะ 4) ให้การสนับสนุน “โครงการตรวจสุขภาพแก่พระสงฆ์ และประชาชนในชุมชน 	

<p>3</p>	<p>พระมหาสิริวัฒนา สีลสาโร วัดดงละคร ตำบลดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก รหัสไปรษณีย์ 26000 มือถือ 085-411-6394</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ให้ธรรมะ เป็นกำลังใจและมอบสิ่งของ 2) จัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์มอบให้ โรงพยาบาลนครนายก 3) ร่วมกับเครือข่ายพระคิลานุปัฏฐาก จังหวัดนครนายก เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง พร้อมมอบสิ่งของ 4) โครงการเพิ่มการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 	
<p>4</p>	<p>พระครูปริยัติโพธิสุนทร วัดอุดมธานี พระอารามหลวง ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก รหัสไปรษณีย์ 26000 มือถือ 097-159-3956</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ก่อสร้างบ้านและมอบบ้านที่อยู่อาศัยและเครื่องอุปโภค-บริโภค แก่ผู้ยากไร้ จำนวน 1 ครั้วเรือน 2) จัดโครงการอบรม “ค่ายศาสนธรรม สร้างภูมิคุ้มกันป้องกันยาเสพติด” ร่วมกับ สนง.ปปส. ภาค 2 3) จัดโครงการอบรม “พระคิลานุปัฏฐากพระอาสาสมัครสุขภาพประจำวัด” (พระอสม.) ปี 2562 	

		<p>4) โครงการออกหน่วย หู คอ จมูก สัณจรจังหวัดนครนายก ณ วัดอุดมธานี พระอารามหลวง</p>	
<p>5</p>	<p>พระราชสิทธิวรจารย์ วัดประสิทธิเวช ตำบลบางปลากรด อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก รหัสไปรษณีย์ 26120 มือถือ 096-591-9351</p>	<p>1) ออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง และมอบ เครื่องอุปโภคบริโภค 2) โครงการอบรม “คุณธรรม จริยธรรมป้องกันยาเสพติด” 3) ร่วมกับชุมชนพัฒนาพื้นที่ ปลูก ต้นไม้ 4) โครงการก่อสร้างโรงพยาบาล พระราชสิทธิวรจารย์ วัดประสิทธิเวช อำเภองครักษ์</p>	

จังหวัดฉะเชิงเทรา

1	<p>พระครูโชติพัฒนาร วัดปรองธรรมโชติการาม ตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24000 มือถือ 081-863-1955</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการเยี่ยมและให้กำลังใจผู้สูงอายุ และผู้ป่วยติดเตียง 2) จัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลบางพระ 3) โครงการจัดการเรียนการสอนนักธรรมสัญญาจรในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา 4) โครงการตรวจเยี่ยมคนชราและผู้ยากไร้และมอบสิ่งของเป็นขวัญกำลังใจ 5) จัดตั้งศูนย์โรงงานช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 	
2	<p>พระครูปฐมกิตติวัฒน์ วัดหนองยางโพธาราม ตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัย จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24160 มือถือ 087-1381146</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการเยี่ยมและให้กำลังใจผู้ป่วยติดเตียง 2) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคและสิ่งของจำเป็นสำหรับผู้ป่วย 3) จัดตั้งกองทุนฌาปนกิจกลุ่มรักษาศีล 5 (ปัจจุบันมีสมาชิก 250 คน) 4) จัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลคูยายหมี 5) โครงการตรวจเยี่ยมคนชราและผู้ยากไร้ และมอบสิ่งของเป็นขวัญกำลังใจ 	

			
3	<p>พระครูเวฬุธรรมสถิต วัดไผ่ก่าเจริญสุข ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24000 มือถือ 061-523-9978</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ร่วมขับเคลื่อนธรรมบุญพระสงฆ์ เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนา ศักยภาพพระคิลานุปัฏฐาก (อ.สว.) 2) ลงพื้นที่เยี่ยมให้กำลังใจและ ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงและคนชรา 3) จัดตั้งกองทุนสำหรับช่วยเหลือผู้ ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติต่างๆ 4) จัดหากองทุนสำหรับสนับสนุนเรื่อง สาธารณสุขให้กับหน่วยงานทาง การแพทย์ 5) เปิดโรงงานแจกข้าวสารถุงยังชีพ และเลี้ยงอาหารให้ประชาชนที่ เดือดร้อนอดอยาก 	
4	<p>พระครูบรรพตภาวนานุสิฐ วิ. วัดเขาหิน ตำบลเขาหิน อำเภอเขาหิน จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24130 มือถือ 081-861-9611</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้ที่ยากไร้แล้วขาดแคลน เครื่องอุปโภคบริโภคในการดำรงชีวิต 2) จัดตั้งหน่วยอบรมประชาชนประจำ ตำบลเขาหิน 3) ลงพื้นที่เยี่ยมให้กำลังใจและ ช่วยเหลือผู้ป่วยติดเตียงและคนชรา 4) จัดหากองทุนผู้สูงอายุและผู้ป่วยติด เตียง 5) มอบทุนการศึกษาและสิ่งของให้กับ เด็กในถิ่นทุรกันดาร 	

			
<p>5</p>	<p>พระคณูธรรมประยุต วัดผาณิตาราม ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา รหัสไปรษณีย์ 24140 มือถือ 081-342-3750</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบปัจจัย เครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่วัดที่ประสบอัคคีภัย (ไฟไหม้ศาลา วัดไผ่ขวาง อ.ราชสาส์น) 2) มอบปัจจัย เครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่ชาวบ้านผู้ประสบอัคคีภัย (นาง อำไพ สายไตร อ.บ้านโพธิ์) 3) มอบปัจจัย เครื่องอุปโภค บริโภค แก่สถานสงเคราะห์คนพิการและทุพพลภาพบ้านบางปะกง 4) มอบข้าวสาร อาหารแห้ง เครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่ประชาชนในเขต อำเภอบ้านโพธิ์ เดือนละ 1 ครั้ง 5) มอบข้าวสาร อาหารแห้ง เครื่องอุปโภค บริโภค ให้แก่ประชาชนในเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ในสถานการณ์โรคระบาด ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) อาทิตย์ละ 2-3 ครั้ง 	

จังหวัดสระแก้ว

1	<p>พระครูจันทโชติสาร วัดคลองไถ่เดือน ตำบลคลองไถ่เดือน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27260 มือถือ 089-072-0832</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ออกเยี่ยมผู้ป่วย ให้ธรรมะเป็นกำลังใจและมอบเงินช่วยเหลือ,เครื่องอุปโภคบริโภค 2) ก่อสร้างบ้านและมอบที่อยู่อาศัยและเครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้จำนวน 1 ครั้วเรือน 3) โครงการเข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรมป้องกันยาเสพติด 4) มอบเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบภัยพิบัติและต่อโรคระบาด 	
2	<p>พระครูวาปีสังฆกิจ วัดหนองจาน ตำบลโนนหมากมุ่น อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27120 มือถือ 087-957-8345</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การสนับสนุนโครงการตรวจสุขภาพพระภิกษุสงฆ์และประชาชนในชุมชน 2) ให้การสนับสนุนตั้งโรงทานสังฆ-ประชาสงเคราะห์ร่วมกับภาคีเครือข่ายคณะสงฆ์จังหวัดสระแก้ว ภาค 12 3) ให้การสนับสนุนโครงการสังฆ-ประชาปันสุขคณะสงฆ์จังหวัดสระแก้ว ภาค 12 4) ให้การสนับสนุนออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและมอบเครื่องอุปโภค-บริโภค 	

<p>3 พระครูภักติกิจจานุการ วัดเขาป่าแก้ว ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระบุรี รหัสไปรษณีย์ 27210 มือถือ 080-096-1976</p>	<p>1) มอบเครื่องบริโภคน้ำดื่ม ให้อาหารแก่ ญาติโยมที่ ประสบผลกระทบบเชื้อไวรัส โควิด 19 2) มอบเครื่องป้องกันโรคเชื้อไวรัส โคว วิด 19 แก่ คณะสงฆ์ทุกตำบลในอำเภอ วังน้ำเย็น 3) ได้นำคณะข้าราชการปลูกป่าถวาย ในหลวง รัชกาล ที่ 9 4) ได้อบรมสั่งสอน ในเรื่องของ คุณธรรมจริยธรรม แก่ เยาวชน และ ญาติโยมทั่วไป</p>	
<p>4 พระมหาไพโรจน์ พลญาณ ดร. วัดคลองตันฉอ ตำบลสระขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27000 มือถือ 081-782-6035</p>	<p>1) ตั้งโรงงานช่วยเหลือประชาชน ผู้ประสบภัยยุคโควิด19 2) ทำแม่สและแอลกอฮอล์แจกจ่าย พระภิกษุสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง สระแก้ว 3) ร่วมมือกับชุมชนและประชาชน ทั่วไปแจกสิ่งของแก่ผู้มีผลกระทบใน ชุมชนต่างๆ</p>	

			
5	<p>พระมหาหรรษา รตนญาโณ วัดบึงพระราม ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 064-178-9945</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและมอบปัจจัยเพื่อนำไปซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค 2) มอบโต๊ะห้องประชุมให้โรงเรียนบ้านบึงพระราม 3) ตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) นำอาหารมอบให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 	
6	<p>พระสิริวุฒิเมธี วัดเหล่าอ้อย ตำบลหนองสังข์ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27120 โทรศัพท์ 037-233-593 มือถือ 081-983-9445</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดทำโครงการ “เด็กดีจิตอาสา” มอบทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ 2) จัดทำโครงการ “สังฆะประชาชนสุข” สงเคราะห์ผู้ประสบความลำบากป่วยติดเตียง ทูพพลภาพ 3) จัดทำโครงการ “สังฆะประชาชนุเคราะห์” สงเคราะห์ชาวบ้านผู้ประสบภัยธรรมชาติ 	

			
<p>7</p>	<p>พระครูปลัดบัณฑิต อินฺทเมธี สำนักสงฆ์ป่าโมกข์ธรรมาราม ตำบลหนองสังข์ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27120 มือถือ 087-812-4190</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้ทุพพลภาพ ผู้เปราะบางทางสังคม 2) ไร้อุปถัมภ์ ดำนาบุญ มอบข้าวให้โรงเรียน 3) มอบทุนการศึกษา, งานปฏิบัติธรรม, ค่ายธรรมะ 	

<p>8 พระครูศรีอุดมธารคณารักษ์ วัดวังสมบูรณ ตำบลวังสมบูรณ อำเภอวังสมบูรณ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27250 มือถือ 087-147-3661</p>	<p>1) มอบข้าวกล่องช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด 19 ณ จุดช่วยเหลือ รพ.พยุพราช</p> <p>2) มอบข้าวกล่องช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด 19 ณ จุดช่วยเหลือ รพ.วังสมบูรณ</p> <p>3) รณรงค์ และช่วยสนับสนุนจิตอาสาฉีดพ่น น้ำยาเพื่อทำลายแหล่งเพาะเชื้อ ยุงลายในหมู่บ้าน และในบริเวณวัดวังสมบูรณ</p> <p>4) ร่วมกับสภาองค์กรชุมชน มอบสิ่งของและเงินช่วยเหลือผู้ชรา และผู้ยากไร้ ในเขต ตำบลวังสมบูรณ</p>	
<p>9 พระครูโสภณสารกิจ วัดทุ่งกบินทร์ ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27250 มือถือ 089-515-6971</p>	<p>1) มอบเงินทำบุญช่วยเหลือพร้อมหน้ากากอนามัยให้วัดเจ้าคณะตำบลนำไปแจกจ่ายตามวัดในเขตปกครอง</p> <p>2) มอบสิ่งของให้ประชาชนที่ได้รับเดือดร้อนและผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด 19</p> <p>3) มอบเงินและสิ่งของแก่โรงเรียนในเขต ตำบลวังใหม่ ในวันเด็กแห่งชาติ</p> <p>4) มอบข้าวสารอาหารแห้งให้แก่สำนักสงฆ์ในเขตตำบลวังใหม่ ที่ได้รับผลกระทบจาก โรคไวรัสโควิด</p>	

<p>10</p>	<p>พระมหาสัจด์ สิริธมโม วัดชัยสิงโต ตำบลวังสมบูรณ์ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27250 มือถือ 098-859-3995</p>	<p>1) มอบสิ่งของให้กับ ภิกษุ สามเณร ที่ได้รับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา 2019 2) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง และผู้สูงอายุ 3) เยี่ยมให้กำลังใจและมอบของให้แก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตรวจควบคุมโรคไวรัสโคโรนา 2019</p>
<p>11</p>	<p>พระครูสุวรรณสุทธีวารี วัดวังทอง ตำบลวังทอง อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27250 มือถือ 086-154-544</p>	<p>1) โครงการเข้าวัดปฏิบัติธรรมวันธรรมสวนะ (วันพระ) 2) โครงการเยี่ยมยามถามไถ่ ไทยนิยมยั่งยืน (กินข้าวยามเย็น) 3) สอนวิชาพุทธศาสนา ทุกวันศุกร์ ที่โรงเรียนวังทอง 4) แจกจ่ายเครื่องสังฆทานและน้ำดื่มแก่วัดที่ขาดแคลน ร่วมกับเจ้าคณะอำเภอวังสมบูรณ์ 5) โครงการน้ำประปาหมู่บ้านวังทอง</p>

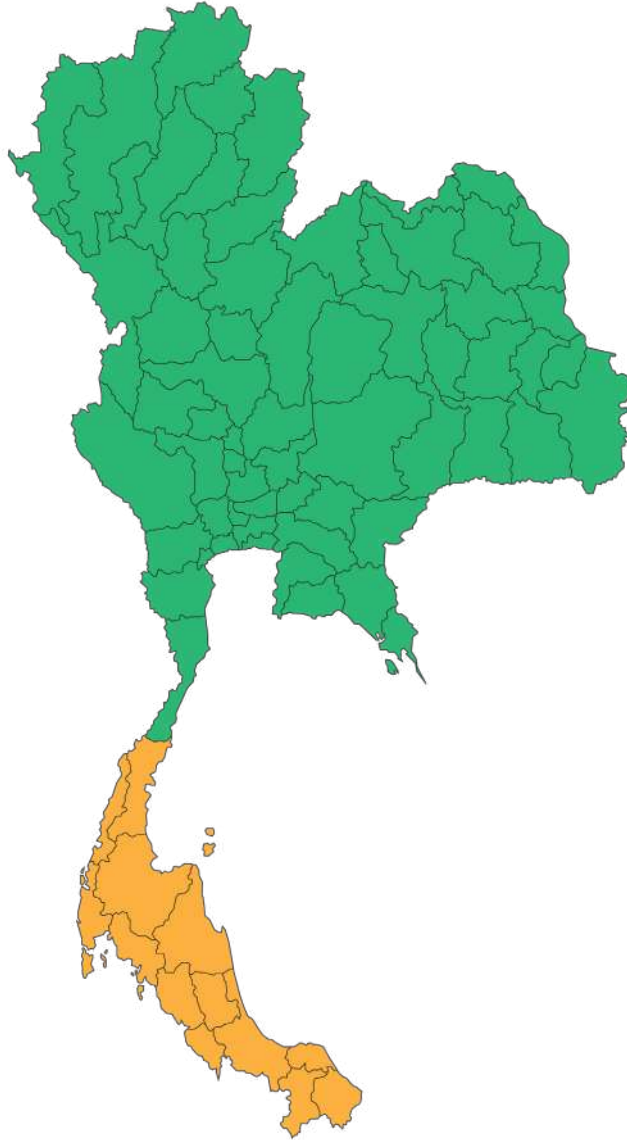

12	<p>พระสมุห์เอกทัศน์ สาทโร วัดวังเจริญ ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27250 มือถือ 063-181-2212</p>	<p>1) มอบข้าวสารอาหารแห้งช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโรคไวรัสโควิด 19</p> <p>2) มอบสิ่งของหน้ากากอนามัยและเจลล้างมือตามวัดในเขตปกครอง</p>	
13	<p>พระครูวิศาลปัญญากิริต วัดสองพี่น้อง ตำบลโคกลาน อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว รหัสไปรษณีย์ 27180 โทรศัพท์ 037-247-513 มือถือ 089-934-0823</p>	<p>1) ออกเยี่ยมให้ธรรมยาใจผู้ป่วยติดเตียงและมอบเครื่องอุปโภคบริโภค/ปัจจัยบรรเทาความเดือดร้อน</p> <p>2) โครงการ “อบรมคุณธรรมจริยธรรมป้องกันยาเสพติด</p> <p>3) โครงการร่วมกับชุมชนประชารัฐปลูกป่ารักษาแหล่งน้ำ</p>	

เขตปกครองคณะสงฆ์หนใต้

รวบรวมข้อมูล/ประสานงาน

โดย

พระครูศาสนกิจจาทร

นายสมภักดิ์ เอียดศรี

นางไพรัช วัฒนกุล

ภาค 16

จังหวัดนครศรีธรรมราช

<p>1 พระมหาบวร ปวธมโม วัดบุญนารอบ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80000 มือถือ 083-5075678</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์พระคิลานุปัฏฐากประจำวัด 2) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 3) ตรวจเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 4) สงเคราะห์ชาวบ้านยากไร้ 5) ตั้งโรงทานเพื่อช่วยเหลือยามวิกฤต 	
<p>2 พระครูวีรสุตาร วัดพระพรหม ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80000 มือถือ 087-4272718</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ช่วยเหลือผู้พิการและยากไร้ 2) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 3) ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุ 4) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 5) ช่วยเหลือ บริจาคเพื่อสู้ภัยโควิด 19 	

			
<p>3</p>	<p>พระปลัดยศกฤต ยโสธโร วัดหนองดี ตำบลทุ่งสง อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80220 มือถือ 081-2730456</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จิตอาสา คนรักชีวิต 2) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 3) สงเคราะห์ชาวบ้านยากไร้ 4) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) ช่วยเหลือ บริจาคเพื่อสู้ภัยโควิด <p>19</p>	
<p>4</p>	<p>พระปลัดบรรชา เตชปณโ วัดพรหมโลก ตำบลพรหมโลก อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80320 มือถือ 064-6428678</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ทลาดสุขภาพวัดพรหมโลก 2) จิตอาสาวัดพรหมโลก 3) ดูแลผู้สูงอายุ 4) ญาติธรรม(ช่วยเหลือในงานศพ) 5) ส่งเสริมอาชีพในชุมชน 	

			
<p>5</p>	<p>พระครูโสภิตสุวาทิ วัดเขาปรีดี ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80110 มือถือ 098-5594544</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สงเคราะห์ชาวบ้านยากไร้ 2) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 3) จิตอาสา กู้ภัย 4) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 5) ช่วยเหลือ บริจาคเพื่อสู้ภัยโควิด <p>19</p>	

จังหวัดชุมพร

<p>1</p>	<p>พระราชวิจิตรปฏิภาณ วัตราชบุรณะ ตำบลท่ามะพละ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร</p>	<p>1) เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ พร้อมมอบสิ่งของ 2) มอบทุนการศึกษาและร่วมกิจกรรมต่างๆ</p>	
<p>2</p>	<p>พระธรรมโกศาจารย์ วัดขันเงิน พระอารามหลวง ตำบลวังตะกอก อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โทรศัพท์ 077-541 309</p>	<p>1) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน 2) เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง</p>	

			
<p>3</p>	<p>พระมงคลวรจารย์ วัดชุมพรรังสรรค์ พระอารามหลวง ตำบลท่าตะเภา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โทรศัพท์ 077 570 252</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษาเป็นประจำทุกปี 2) มอบเครื่องอุปโภค บริโภคแก่ผู้ยากไร้หรือขาดทุนทรัพย์และผู้สูงอายุ 3) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม 	
<p>4</p>	<p>พระมหาชัยศิลป์ ขยโชติ วัดดอนทรายแก้ว ตำบลนาทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร โทรศัพท์ 077 650 327</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษาเป็นประจำทุกปี 2) มอบเครื่องอุปโภค บริโภคแก่ผู้ยากไร้หรือขาดทุนทรัพย์และผู้สูงอายุ 3) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วมและภัยพิบัติต่างๆ 	

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

<p>1</p>	<p>พระครูวิสุทธิวิมลคุณ วัดเขาแก้ว ตำบลทุ่งกง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี รหัสไปรษณีย์ 84290 มือถือ 081 797 4847</p>	<p>1) โครงการปันน้ำใจสู่ศาสนิกสัมพันธ์ โรงเรียนสันติวิทย์ (ปอเนาะ) อ.จะนะ จ.สงขลา</p> <p>2) โครงการธารน้ำใจ ชับน้ำตาหลังน้ำ ลด อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี</p> <p>3) โครงการมอบเครื่องอุปโภค บริโภค ยาวชนเผ่าปกากะญอ (ชายแดนสวน ผึ้ง) ณ วัดใหม่สี่หมื่น อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี</p> <p>4) โครงการคาราวานธารน้ำใจ จัด กิจกรรมวันเด็ก อ.สบเมย , อ.แม่สะ เรียง จ.แม่ฮ่องสอน</p> <p>5) โครงการจัดกิจกรรมวันเด็กโรงเรียน ตำรวจตระเวนชายแดน.บ้านหลังอ้าย หมี่ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช</p>	
<p>2</p>	<p>พระครูธรรมิศราภรณ์ วัดถนนสุวรรณประดิษฐ์ ตำบลกะแดะ อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โทรศัพท์ 095 229 9162</p>	<p>1) กิจกรรมจัดตั้งโรงพยาบาลช่วยเหลือผู้ ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p> <p>2) กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง</p> <p>3) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ</p>	

			
<p>3</p>	<p>พระครูสถิตพัฒนภรณ์ วัดท่าตลิ่งชัน ตำบลท่าข้าม อำเภอพนมพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี โทรศัพท์ 081 895 7274</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมจัดตั้งโรงทานช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 3) กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 	
<p>4</p>	<p>พระครูพิศาลพัฒนานุกิจ วัดพัฒนาราม ตำบลตลาด อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี โทรศัพท์ 081 606 7633</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 3) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 	

			
<p>5</p>	<p>พระครูศรีสุวรรณภรณ์ วัดแหลมสุวรรณาราม ตำบลบ่อผุด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี โทรศัพท์ 084 060 7995</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2) กิจกรรมเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 3) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 	

ภาค 17

จังหวัดภูเก็ต

<p>1</p>	<p>พระครูพรหมประภัสสร วัดเทพนาราม ตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต รหัสไปรษณีย์ 83110 โทรศัพท์ 076 272 335 มือถือ 081 891 6641</p>	<p>1). โครงการ วัด ปัน สุข (ภาพ) นำ สิ่งของแต่ละวัดในอำเภอถลาง และ เครือข่ายคนรักวัดช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ</p> <p>2) โครงการ ธรรมะรักษาใจ เยี่ยมคนไข้ ให้กำลังใจคนป่วย</p> <p>3) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรพระคิลานุปัฏฐาก พระ อาสาสมัครส่งเสริมสุขภาพประจำวัด (อสว).คณะสงฆ์จังหวัดภูเก็ต ระหว่าง วันที่ 20-23 มกราคม 2563</p> <p>4) โครงการ ทอดผ้าป่าสามัคคี จัดสร้างศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงบ้านมาहनิก</p> <p>5) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามพระดำริ ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยแจกถุงยังชีพประกอบอาหารเพื่อ แจกจ่ายให้กับประชาชน</p>	
<p>2</p>	<p>พระครูลัญจิวรรณรัตน์ วัดลัญจิวราราม ตำบลฉลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต รหัสไปรษณีย์ 83130 มือถือ 089-728-3079</p>	<p>1) โครงการธรรมะ รักษาใจ เยี่ยมคนไข้ ให้กำลังใจ คนป่วย</p> <p>2) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามพระดำริ ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยแจกถุงยังชีพประกอบอาหารเพื่อ แจกจ่ายให้กับประชาชน และมอบ ให้กับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลฉลอง</p>	

		<p>3) มอบเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับใช้ใน โรงพยาบาลสนาม จังหวัดภูเก็ต</p> <p>4) มอบอุปกรณ์การแพทย์ให้กับ โรงพยาบาลคลอง</p>	
<p>3</p>	<p>พระครูวิชิตสังฆไพโรจน์ วัดอนุภาษกฤษฎาราม ตำบลบะทู้ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต รหัสไปรษณีย์ 83120 มือถือ 081-956-1278</p>	<p>1) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับ ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามพระดำริ ของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยแจกข้าวสารอาหารแห้ง</p> <p>2) การมอบสิ่งของช่วยเหลือผู้สูงอายุ เด็ก</p> <p>3) การส่งเสริมการสร้างสัมมาชีพใน ชุมชน</p> <p>4) การสร้างห้องปฐมพยาบาล ห้องเรียนพระพุทธศาสนา ติดตั้งพัดลม เครื่องปรับอากาศ และปรับพื้นที่สร้าง สนามกีฬา และสถานที่ออกกำลังกาย ให้กับโรงเรียน</p> <p>5) สร้างซุ้มพระประธานให้โรงเรียนใน เขตอำเภอกะทู้ทุกโรงเรียน</p>	

<p>4 พระมหาพงศ์ศักดิ์ เตชวณฺโณ วัดไชยธาราราม ตำบลฉลอง อำเภอเมือง จังหวัด 83130 มือถือ 081-397-3716</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตามพระดำริของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก โดยประกอบอาหารเพื่อแจกจ่ายให้กับประชาชน 2) มอบเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับใช้ในโรงพยาบาลสนาม จังหวัดภูเก็ต 3) มอบเงินเพื่อสบทบซื้อที่ดิน อุปรกรณ์การแพทย์ ให้กับโรงพยาบาลฉลอง 4) ปรับปรุงอาคารเรียนให้กับโรงเรียนบ้านฉลอง 5) มอบเงินให้กับโรงเรียน หน่วยงานราชการ เป็นประจำทุกปี 	
<p>5 พระครูสุทธาวราภิกขุ วัดมงคลวราราม ตำบลสาคร อำเภอกลาง จังหวัดภูเก็ต รหัสไปรษณีย์ 83110</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการธรรมะ รักษาใจ เยี่ยมคนไข้ ให้กำลังใจคนป่วย 2) มอบเครื่องอุปโภค บริโภค แก่หน่วยคัดกรอง 3) มอบถุงยังชีพ และอาหารแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 4) มอบเครื่องใช้ไฟฟ้า สำหรับใช้ในโรงพยาบาลสนาม จังหวัดภูเก็ต 	

จังหวัดตรัง

<p>1 พระประสิทธิ์โสภณ วัดประสิทธิ์ชัย ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92000 มือถือ 081-396-4269</p>	<p>1) โครงการตั้งโรงทานช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด 19 2) โครงการเยี่ยมบ้าน นำข้าวสารอาหารแห้งมอบผู้ที่มี ความยากลำบากในเขตจังหวัดตรัง 3) โครงการนำอาหารแห้งจัดถวายแด่วัดที่ประสบความยากลำบากช่วงเหตุการณ์โควิด 19 4) โครงการแจกข้าวสารจำนวน 1,000 กิโลกรัม ตามพระดำริสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก</p>	
<p>2 พระมหาสุวรรณ วิชชาธโร วัดนิโครธาราม ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92000 มือถือ 080-326-8716</p>	<p>1) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุ 2) โครงการแจกข้าวสาร อาหารแห้งแก่ประชาชนจำนวน 660 ชุด เพื่อสู้ภัยโควิด 19 3) โครงการถวายข้าวสารอาหารแห้งวันในเขตปกครองอำเภอเมืองตรัง จำนวน 50 วัด เพื่อสู้ภัยโควิด19</p>	

			
3	<p>พระครูมหาเขตตารักษ์ วัดทุ่งหลวง ตำบลวังมะปราง อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92220 มือถือ 081-975-5635</p>	<p>1) โครงการรื้อถอนชุมชนวัดทุ่งหลวง 2) โครงการถวายข้าวสารอาหารแห้งวัน ในเขตปกครองอำเภอวังวิเศษเพื่อสู้ภัยโค วิด19</p>	
4	<p>พระครูวิริยกิจโสภิต วัดน้ำพราย ตำบลปากคม อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92130 มือถือ 084-111-0195</p>	<p>1) โรงทาน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความ ยากลำบาก จากโรคระบาดไวรัสโคโรน่า 2019 (covid 19) ตามพระดำริ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก 2) โครงการแจกถุงยังชีพ แก่ผู้ประสบ ความยากลำบาก ผู้ยากจน ผู้พิการ และ ผู้ป่วยติดเตียงเนื่องในสถานการณ์การ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโรน่า (covid 19) ได้บริจาคเงินแก่โรงพยาบาลห้วยยอด และ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 3 แห่ง เพื่อดูแลคนในชุมชนเกี่ยวกับ</p>	

		<p>สถานการณ์ไวรัสโคโรนา 2019 (covid 19)</p> <p>3) ส่งเสริมแจกพันธุ์ผักไปปลูกเพื่อเป็น อาชีพต่อไป</p>	
<p>5</p>	<p>พระภุชจา ขนดิกโร วัดห้วยยอด ตำบลห้วยยอด อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92130 มือถือ 092-487-9227</p>	<p>1) โครงการ สัมผัสกับงานเย็บยาผู้ป่วย ระยะท้าย ร่วมกับโรงพยาบาลห้วยยอด</p> <p>2) โครงการถักผ้าเหลือง เพื่อเพื่อนผู้ป่วยระยะสุดท้าย,ผู้ป่วยติดเตียง,ผู้ยากไร้,และผู้ประสพภัยพิบัติลักษณะของโครงการ</p> <p>3) โครงการจัดตั้ง ศูนย์ให้ยืมและรับบริจาคอุปกรณ์การแพทย์ชุมชนกรูณา ห้วยยอดโมเดลลักษณะการดำเนินงาน จัดเป็นสถานที่รับบริจาคอุปกรณ์การแพทย์สำหรับผู้ป่วย</p> <p>4) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยและผู้สูงอายุในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม (เดินรู้วิถีแห่งการ เย็บยา 8 วัน กับ 8 ชุมชนกรูณา) เป็นกิจกรรมประจำปีของทางชมรม</p> <p>5) โครงการสัมผัสกับงานเย็บยาพระภิกษุอาพาธ</p>	
<p>6</p>	<p>พระครูอดุลคุณาธาร วัดนิคมประทีป ตำบลโคกหล่อ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง รหัสไปรษณีย์ 92000 มือถือ 089-391-5955</p>	<p>1) โครงการตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ประสพภัยพิบัติทางธรรมชาติ (พายุ อุทกภัย ธรณีพิบัติภัย)</p> <p>2) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและทุพพลภาพ ในเขตจังหวัดตรัง</p> <p>3) โครงการตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ประสพภัยโควิด 19 ตามพระดำริ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก</p>	

- 4) โครงการพระคิลานุปัฏฐาก และส่งตัวแทนเข้าร่วมเรียนรู้ในโครงการคิลานธรรม เพื่อเยี่ยมยาตามหลักพุทธจิตวิทยา
- 5) โครงการค่ายสืบทอดภูมิปัญญาชุมชนบูรณาการ บ้าน วัด โรงเรียน สืบสานองค์ความรู้สู่เยาวชน
- 6) โครงการสงเคราะห์นักเรียน โรงเรียนวัดนิคมประทีป
- 7) โครงการโรงทานทุกวันธรรมะสวณะ ชุมนกกาแฟเพื่อพุทธบริษัท และปลูกผักสวนครัวเพื่อโรงทาน วัดนิคมประทีป
- 8) โครงการ Temple Stay สำหรับชาวต่างชาติที่สนใจเรียนรู้วัฒนธรรมไทยและพุทธศาสนา และเชื่อมโยงโรงเรียนวัดนิคมประทีปเพื่อสอนภาษาแก่นักเรียนในช่วงระยะสั้น

มหาเถรสมาคม

โดย ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม
ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

จังหวัดกระบี่

<p>1</p>	<p>พระราชวชิราร วัดมหาธาตุวชิรมงคล ตำบลนาเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 91110 มือถือ 083-514-0855</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) บริจาคเงินสมทบทุนซื้อเครื่องฟอกไต 2) บริจาคเงินสมทบทุนทอดผ้าป่าโครงการกองทุนเล่าเรียนหลวง 3) บริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยน้ำท่วม 4) ดำเนินการก่อสร้างบำรุงพระอารามต่างๆ 5) สมทบทุนการก่อสร้างซ่อมแซมอาคารเรียนตามโรงเรียนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ 6) บริจาคเงินเพื่อดำเนินการจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ 7) บริจาคเงินดำเนินการจัดซื้อถังยุงซีพีมอบผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโคโรนา COVID-19 	
<p>2</p>	<p>พระเมธีธรรมกร วัดเขาต่อ ตำบลเขาต่อ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81160 มือถือ 083-484-0849</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) สาธารณสงเคราะห์ 1.0 (สงเคราะห์) โดยการมอบปัจจัย 4 2) สาธารณสงเคราะห์ 2.0 (แก้แค้น) โดยการปลูกป่า 3) สาธารณสงเคราะห์ 3.0 (พัฒนา) โดยการส่งเสริมสัมมาชีพชุมชน 4) สาธารณสงเคราะห์ 4.0 (บูรณาการ) โดยพลังบวร 	

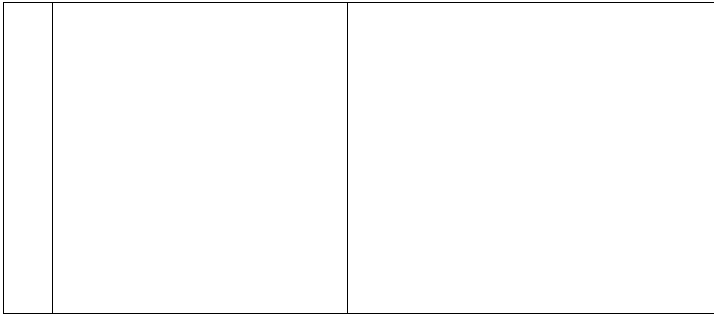
			
3	<p>พระปลัดสำราญ ฐานธมโม วัดถ้ำโกบ ตำบลหน้าเขา อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 811140 โทรศัพท์ 087-077-0969</p>	<p>1) การให้การสงเคราะห์ผู้ประสบ อุทกภัย และภัยพิบัติจากโรคระบาด 2) โครงการสมุนไพรมะเร็งและภูมิปัญญา พื้นบ้าน และโครงการเศรษฐกิจ พอเพียงในชุมชน 3) โครงการเกษตรวิถีพุทธ กลุ่มสังฆ ออมทรัพย์ 4) หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล</p>	
4	<p>พระครูโสภิตธรรมนิเทศ วัดราษฎร์รังสรรค์ ตำบลอ่าวลึก อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81110 มือถือ 085-796-8885</p>	<p>1) ออกพื้นที่เยี่ยมให้กำลังใจและมอบ ข้าวสาร อาหารแห้ง ถุงยังชีพ แก่ ผู้สูงอายุที่ได้รับผลกระทบจากโรคติด เชื้อไวรัสโควิด-19 2) ออกพื้นที่เยี่ยมให้กำลังใจและมอบ ข้าวสาร อาหารแห้ง ถุงยังชีพ แก่ผู้ป่วย ดิตเตียงที่ได้รับผลกระทบจากโรคติด เชื้อไวรัสโควิด-19 3) ออกพื้นที่เยี่ยมให้กำลังใจและมอบ ข้าวสาร อาหารแห้ง ถุงยังชีพ แก่วัดใน</p>	

	<p>เขตตำบลอ่าวลึกใต้ที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19</p> <p>4) ออกพื้นที่เยี่ยมให้กำลังใจและมอบข้าวสาร อาหารแห้ง ถูยั้งชีพ แก้ววัดในเขตตำบลนาเหนือที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19</p>	
<p>5 พระราชสุทธวิมล ดร. วัดกระบี่น้อย ตำบลกระบี่น้อย อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81000 โทรศัพท์ 075-682-633 มือถือ 098-516-4208</p>	<p>1) ทำอาหาร แจกญาติโยมที่ได้รับผลกระทบจากโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p> <p>2) ทำข้าวกล่องแจก ญาติโยมที่ได้รับผลกระทบจากโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p> <p>3) นำไข่ไก่ มอบให้มูลนิธิศรีพ้อง เพื่อไปแจกแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019</p> <p>4) มอบปัจจัยให้กับ พระมหาญาณพล ญาณปญโญ, ดร. เจ้าคณะอำเภอปลายพระยา เพื่อเป็นทุนการจัดทำอาหารแจกชาวบ้านวัดบ้านทะเลทอย ซึ่งมีได้รับผลกระทบจากโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นสถานที่กักตัว</p>	

6	<p>พระครูศรีธรรมมาธู วัดโศกาจุฬามาศย์ ตำบลกระบัวใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81000 มือถือ 081-375-2223</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ได้นำสิ่งของแจกชาวบ้าน 2) ได้นำสิ่งของแจกเจ้าอาวาสบางวัด 3) ได้ออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 4) ได้ออกตรวจเยี่ยมให้กำลังใจแก่วัดทุกวัดในเขตปกครอง 	 <p>ด้านหน้าผิง</p> <p>วัดทรายขาว</p> <p>แวะเยี่ยมผู้สูงวัย อำเภอคลองท่อม</p>
7	<p>พระครูปริยัตติธรรมมาธู ดร. วัดธรรมมาธูสรณาราม ตำบลปกาสัน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ รหัสไปรษณีย์ 81130 มือถือ 087-976-3894</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ออกแจกสิ่งของให้แก่ชาวบ้าน 2) จัดทำอาหารแจกชาวบ้าน 3) แจกสิ่งของแก่ผู้ป่วยติดเตียง 4) นำสิ่งของมอบให้แก่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ 	 <p>แจกสิ่งของแก่ผู้ป่วยติดเตียง</p> <p>นำสิ่งของมอบให้แก่ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ</p>

มหาเถรสมาคม

โดย ฝ่ายสาธารณสงเคราะห์ของมหาเถรสมาคม
ร่วมกับ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

จังหวัดพังงา

<p>1 พระครูถิรธรรมรัจ วัดราษฎร์อุปถัมภ์ ตำบลบางเหรียง อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82180 มือถือ 089-866-2039</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) จัดตั้งกองทุนอำเภอทับปุด เพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ 2) พ.ศ.2560 ชาวจังหวัด นครศรีธรรมราชได้เกิดภัยจากธรรมชาติ คือน้ำท่วม พระราชวชิรากร และพระครูถิรธรรมรัจ พร้อมด้วยคณะสงฆ์ ได้ดำเนินการจัดถุ้งซีพ ประมาณ 5,000 ชุด แจกตามบ้านที่ได้รับความเสียหายพร้อมกับพบปะพูดคุยและให้กำลังใจแก่ผู้ประสบภัย 3) จัดมอบสิ่งของ ถุ้งซีพ และของใช้ต่างๆ ให้แก่ผู้ที่ยากไร้ ผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติ เป็นประจำทุกปี 4) จัดเครื่องยังชีพแจกจ่ายให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจากโรคไวรัสโคโรนา (COVID-19) 5) มอบของบริโภคให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รักษาความสงบเป็นประจำทุกปี 	
<p>2 พระครูวรติศัถ์ธรรมากร วัดติดถาราม ตำบลท่าอยู่ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82130 มือถือ 083-596-1862</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 2) โครงการศูนย์ฝึกอาชีพ การทำกระเป่า ราวตรีด้วยผ้าปาเต๊ะ 3) โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลท่าอยู่ 4) โครงการปลูกป่าชุมชน 	

	<p>5) กิจกรรมตัดเย็บหน้ากากผ้า มอบให้ชาวบ้านในชุมชนเพื่อป้องกันโรคติดต่อ Covid-19</p>	
<p>3 พระครูวิสิฐศาสนการ วัดนิคมสโมสร ตำบลนาเตย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82120 มือถือ 084-184-1097</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการ วัด เยี่ยม โยม (มอบของอุปโภคบริโภคให้แก่ ผู้ป่วยติดเตียง คนชรา คนยากไร้) 2) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน 3) โครงการจิตอาสาพัฒนาวัดและชุมชน 4) กิจกรรมสนับสนุนและอนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น 5) โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน 	

<p>4 พระครูนันทปัญญากร วัดคงคาภิมุข ตำบลตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82110 มือถือ 082-849-2813</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์รับบริจาคและให้ความช่วยเหลือเครื่องอุปโภคและบริโภค แก่ผู้ได้รับผลกระทบสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 2) โครงการรับสงเคราะห์ดูแลแมว และสุนัขจรจัด 3) โครงการสงเคราะห์คนชราไร้ญาติ 4) ศูนย์กลางกิจกรรมกอบงู การกุศลต่างๆ อาทิ ทอดผ้าป่าปรับปรุงอาคารหน่วยไตเทียมและซื้อเครื่องมือทางการแพทย์ของโรงพยาบาลตะกั่วป่า, ทอดผ้าป่าซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์ของโรงพยาบาลบางไพร, ทอดผ้าป่าเพื่อซื้อรถกู้ภัย และเครื่องมืออุปกรณ์กู้ชีพของมูลนิธิสว่างเมฆาธรรมสถาน เป็นต้น 5) ศูนย์กลาง และหน่วยปฏิบัติการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น เหตุภัยพิบัติน้ำท่วม, เหตุภัยพิบัติสึนามิ เป็นต้น 6) ศูนย์การเรียนรู้วิชาชีพแก่ผู้สูงอายุของชุมชน 7) ศูนย์กายภาพบำบัดแก่คนพิการ และทุพพลภาพของชุมชน 8) ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมประจำอำเภอตะกั่วป่า โดยเฉพาะกิจกรรมของหน่วยงานราชการ 9) ศูนย์การเรียนรู้ด้านสุขภาพประจำชุมชน 	
<p>5 พระมหาเชษฐ ภูริจิตโต วัดป่าโมกข์ ตำบลท่านา อำเภอกะปาง จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82170 มือถือ 093-545-9945</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการพระเยี่ยมโยม เพื่อเป็นกำลังใจและมอบเงินและสิ่งของแก่ผู้สูงอายุและผู้ป่วยติดเตียง 2) โครงการวันละบาทเพื่อสาธารณสงเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้ป่วย และผู้ประสบภัย 3) บริจาคทรัพย์และชักชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคทรัพย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม 	

		<ol style="list-style-type: none"> 4) บริจาคทรัพย์และชักชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคทรัพย์สมทบทุนทอดผ้าป่าเพื่อพัฒนาโรงเรียน 5) บริจาคทรัพย์และชักชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคทรัพย์ซื้อโลงแอร์เพื่อศพไร้ญาติ 6) รับผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแล และ ผู้ยากไร้ ไม่มีที่พึ่ง 7) ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมประจำอำเภอของประชาชน และหน่วยงานราชการ 8) ศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโคโรนา (covid-19) 	
<p>6</p>	<p>พระภาวนาธรรมาภิราม วัดสามัคคีธรรม ตำบลแม่ปาง อำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82150 โทรศัพท์ 07-649-1913 มือถือ 081-892-0201</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ศูนย์ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัย ณ วัดสามัคคีธรรม 2) โครงการสร้างบ้านพักชั่วคราวพร้อมระบบสาธารณูปโภค สำหรับผู้ประสบภัยที่พักอาศัยอยู่ในวัดสามัคคีธรรม 3) ศูนย์ฝึกวิชาชีพต่อเรือประมงพื้นบ้านสำหรับผู้ประสบภัย 4) สนับสนุนเงินทุนสำหรับการประกอบอาชีพใหม่ แก่ครอบครัวผู้ประสบภัยครอบครัวละ 20,000 บาท 5) จัดตั้งกองทุน “วัดสามัคคีธรรม เพื่อการพัฒนาอาชีพ” 6) จัดกระบวนการฟื้นฟูชุมชน และพัฒนาชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเอง 7) จัดตั้งกองทุนเพื่อให้การช่วยเหลือด้านการพัฒนาอาชีพแก่ผู้ประสบภัย ชื่อบัญชี “กองทุนสามัคคีธรรม เพื่อการพัฒนาอาชีพ” 8) สนับสนุนอุปกรณ์ประมงสำหรับผู้ประสบภัย งบประมาณกว่า 4 ล้านบาท 	

7	<p>พระครูสันติจิตตากรณี วัดประชุมศึกษา ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา รหัสไปรษณีย์ 82120 มือถือ 088-751-1691</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) โครงการพลังแห่งการให้ พลังแห่งความสุข ออกเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงและมอของอุปโภคบริโภคโดยวัดประชุมศึกษา ร่วมกับ ชมรมจริยธรรมตำบลทุ่งมะพร้าว 2) โครงการมอบโลงศพแก่ผู้ยากไร้ ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการจัดงานฌาปนกิจศพ 3) โครงการมอบพันธุ์ไม้ ปลูกป่า 4) โครงการออกเยี่ยมให้กำลังใจเจ้าหน้าที่ประจำจุดคัดกรอง ตามด่านตรวจต่าง ๆ ในจังหวัดพังงา 5) มอบวัตถุดิบ ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสู้ภัยโรคระบาด (โควิด - 19) นำไปทำอาหารแจกจ่ายผู้ประสบภัย 6) มอบชุดป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ให้กับหน่วยกู้ภัยสยามร่วมใจ ปูอินท์ ทุ่งมะพร้าว 	
---	---	--	---

จังหวัดระนอง

<p>1</p>	<p>พระระณังคมุนีวงศ์ วัดสุวรรณคีรีวิหาร ตำบลเขานินเวศน์ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง รหัสไปรษณีย์ 85000 โทรศัพท์ 077-823-915 มือถือ 087-268-1697</p>	<p>1) ทอดผ้าป่า ต่อลมหายใจ เพื่อสนับสนุนซื้ออุปกรณ์เครื่องมือแพทย์และเวชภัณฑ์ โรงพยาบาลระนอง</p> <p>2) บริจาคเงินให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนอง เพื่อจัดซื้อแอลกอฮอล์แจกจ่ายให้กับประชาชนในจังหวัดระนอง</p> <p>3) จัดทำถุงซิป เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และคนยากจน</p> <p>4) บริจาคสิ่งของและเลี้ยงอาหารเด็กกำพร้า วัดภูเขาทอง มะลิวัลย์ จังหวัดเกาะสอง ประเทศเมียนมา</p> <p>5) สนับสนุนงบประมาณในการซ่อมแซมเรือ เพื่อใช้เป็นพาหนะรับ-ส่งครูและนักเรียนโรงเรียนบ้านเกาะเหลา</p>
<p>2</p>	<p>พระครูอุปันนทโสภณ วัดอุปันนทาราม ตำบลเขานินเวศน์ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง รหัสไปรษณีย์ 85000 มือถือ 086-007-2882</p>	<p>1) ทอดผ้าป่า ต่อลมหายใจ เพื่อสนับสนุนซื้ออุปกรณ์เครื่องมือแพทย์และเวชภัณฑ์ โรงพยาบาลระนอง</p> <p>2) ขยายผ้าเหลืองห่มใจ ผู้ป่วยโรงพยาบาลระนอง</p> <p>3) จัดทำถุงซิป เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และคนยากจน</p> <p>4) บริจาคสิ่งของและเลี้ยงอาหารเด็กกำพร้า วัดภูเขาทอง มะลิวัลย์ จังหวัดเกาะสอง ประเทศเมียนมา</p>

		5) กิจกรรมมอบแจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย และน้ำดื่ม แก่วัดใน เขตจังหวัดระนอง	
3	พระครูประจักษ์สารธรรม วัดบ้านหงาว ตำบลหงาว อำเภอเมือง จังหวัดระนอง รหัสไปรษณีย์ 85000 มือถือ 089-671-6930	1) จัดกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ มอบของขวัญและเลี้ยงเด็กที่มาร่วมกิจกรรมที่วัด 2) จัดทำถุงซีพ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา2019 และเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และคนยากจน	
4	พระครูศรีวิรูปัญญากร วัดประทุมสาคร ตำบลละอุ่นเหนือ อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง รหัสไปรษณีย์ 85130 มือถือ 098-042-0820	1) กิจกรรมมอบแจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย และน้ำดื่ม แก่วัดใน เขตจังหวัดระนอง 2) จัดทำถุงซีพ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบความยากลำบากในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา2019 และเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง คนชรา และคนยากจน	

3) บริจาคสิ่งของและเลี้ยงอาหารเด็ก
กำพร้า วัดภูเขาทอง มะลิวัลย์ จังหวัด
เกาะสอง ประเทศเมียนมา

ภาค 18

จังหวัดสงขลา

<p>1</p>	<p>พระธรรมวงศาจารย์ วัดโคกสมาณคุณ ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90110 มือถือ 081-599-8869</p>	<p>1) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น</p> <p>2) เปิดโรงงานปรุงอาหาร บรรจุกล่องแจกชาวบ้านญาติโยมที่เดือดร้อน เพื่อบรรเทาผลกระทบต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)</p> <p>3) แจกอาหารแห้ง ได้แก่ ข้าวสาร อาหารสำเร็จรูป ไข่ไก่ น้ำดื่ม แก้ว ชาวบ้านญาติโยมที่เดือดร้อน ในชุมชนต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)</p>	
<p>2</p>	<p>พระครูสุวัฒนภรณ์ วัดนาทวี ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90160 โทรศัพท์ 074-373-443 มือถือ 087-899-9909</p>	<p>1.จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น</p> <p>2.เปิดโรงงานปรุงอาหารกล่อง เพื่อแจกจ่ายญาติโยมที่เดือดร้อน เพื่อบรรเทาผลกระทบต่าง ๆ อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อโคโรนา 2019 (COVID-19)</p> <p>3. แจกอาหารแห้ง ได้แก่ ข้าวสาร อาหารสำเร็จรูป น้ำดื่ม ให้แก่ญาติโยมที่เดือดร้อน ในชุมชนต่าง ๆ เพื่อเป็น</p>	

		<p>กำลังใจ อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 (COVID-19)</p>	
<p>3 พระครูปลัดยอดโม สิริปณฺโญ ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90000 มือถือ 085-058-9577</p>		<p>1) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 (COVID-19) ศูนย์ที่ 1 ซึ่งเป็น 1 ใน 5 ศูนย์ช่วยเหลือวัดและชาวบ้าน คณะสงฆ์อำเภอเมืองสงขลาเพื่อช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น</p> <p>2) เปิดโรงทานปรุงภัตตาหารคาวหวานบรรจุกล่อง ถวายพระภิกษุ สามเณร วัดต่างๆ ในเขตอำเภอเมืองสงขลา ทุกๆ วัน มากกว่า 200 กล่อง เพื่อบรรเทาผลกระทบต่างๆ อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 (COVID-19)</p> <p>3) ปรุงอาหาร บรรจุกล่อง นำส่งให้กับคุณหมอคุณพยาบาล / จิตอาสา และชาวบ้าน วันละ 200 – 300 กล่อง เพื่อ บรรเทาความเดือดร้อน ในภาวะแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19</p> <p>4) แจกอาหารแห้ง ได้แก่ ข้าวสาร ไข่ไก่ แก้วชาวบ้านญาติโยมที่เดือดร้อน</p>	

		<p>ในชุมชนต่างๆ เป็นกำลังใจให้ทุกคนผ่านพ้น</p>	
4	<p>พระครูสุทธิจิตสุนทร วัดป่าดงเบขาร์ ตำบลป่าดงเบขาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90240 มือถือ 083-196-1868</p>	<p>1) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 (COVID-19) ศูนย์ที่ 1 ซึ่งเป็น 1 ใน 2 ศูนย์ช่วยเหลือวัดและชาวบ้าน คณะสงฆ์อำเภอสะเดาเพื่อช่วยเหลือ และบรรเทาความเดือดร้อนเบื้องต้น</p> <p>2) เปิดโรงทานปรุงอาหาร คาวหวาน บรรจุกถ่อง ทุก ๆ วัน มากกว่า 300 กถ่อง แจกแก่ญาติโยมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน อันเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 (COVID-19)</p> <p>3) แจกอาหารแห้ง ได้แก่ ข้าวสาร ไข่ไก่ แกงญาติโยมที่เดือดร้อน ในชุมชนต่าง ๆ และเป็นกำลังใจให้ทุกคนผ่านพ้นภาวะวิกฤตการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ครั้งนี้ไปด้วยกัน</p>	
5	<p>พระครูวรสุตาธิคุณ วัดสามบ่อ ตำบลต้นสน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ 90140 มือถือ 089-876-4862</p>	<p>1) แจกข้าวสาร , อาหารแห้ง 2) แจกหน้ากากอนามัย</p>	

จังหวัดพัทลุง

<p>1</p>	<p>พระครูศาสนกิจจาร วัดลานอแซะ ตำบลนาขยาด อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง รหัสไปรษณีย์ 93110 โทรศัพท์ 074-631-231 มือถือ 081-958-9690</p>	<p>1) โครงการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) 2) โครงการสวนสมุนไพรและแพทย์แผนไทยในวัด 3) โครงการฝึกสอนเยาวชนร่ำมโนราห์ 4) โครงการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในวัด 5) โครงการเยี่ยมผู้ป่วยติดเตียง 6) โครงการมอบทุนการศึกษาเรียนดีประพฤติดีแต่ยากจน</p>	
<p>2</p>	<p>พระครูวิจิตรธรรมวิรัช วัดจินตาวาส ตำบลตำนาน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง รหัสไปรษณีย์ 93000 มือถือ 089-293-7336</p>	<p>1) โครงการจัดตั้งช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จังหวัดพัทลุง 2) โครงการบริจาคเงินเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ทางการแพทย์โรงพยาบาลพัทลุง</p>	

			
<p>3</p>	<p>พระครูสุนทรกิจจานุโยค วัดตะโหมด ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง โทรศัพท์ 074-632276</p>	<p>1) โครงการตั้งโรงงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด 19</p> <p>2) การจัดการพื้นที่ให้มีทรัพยากรเพียงพอกับการอยู่อาศัยและดำเนินชีวิตของคนในชุมชน เช่น การจัดการป่า (ปลูกป่า, บวชป่า, อนุรักษ์ป่า) การจัดการน้ำ</p>	<p>แดงป่าดกดีในแดง อรัณยชาติเขี้ยวขง ไร่ระเพ็ดสองทาลงแจ อย่างพาราหลวงดี บารมีพ้อทานชวย ร้าราย ไม่ผล</p>

จังหวัดสตูล

<p>1</p>	<p>พระครูวิมลธรรมรส วัดชนาธิปเฉลิม ตำบลพิมาน อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล โทรศัพท์ 08-6961-3129</p>	<p>1) กิจกรรมแจกของช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด 19 2) กิจกรรมตักน้ำมนต์และบิณฑบาตช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด19 3) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ</p>	
<p>2</p>	<p>พระครูอดุลกิตตยาภรณ์ วัดทุ่งนาแก้ว ตำบลน้ำผุด อำเภอลงง จังหวัดสตูล โทรศัพท์ 08-7890-4613</p>	<p>1) ช่วยเหลือผู้พิการและยากไร้ 2) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ 3) ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อสุขภาพของผู้สูงอายุ</p>	

<p>3</p>	<p>พระครูโสภณปัญญาสาร วัดนิคมพัฒนาราม ตำบลนิคมพัฒนา อำเภอชะงัก จังหวัดสตูล โทรศัพท์ 08-7394-4894</p>	<p>1) กิจกรรมแจกของช่วยเหลือผู้ประสบภัยโควิด 19 2) กิจกรรมสวดมนต์และฝึกมนโหราห์แก่เยาวชนภายในวัด 3) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ</p>	
<p>4</p>	<p>พระมหาคลี จารุวิโส วัดควนกาหลง ตำบลควนกาหลง อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล โทรศัพท์ 08-9159-4047</p>	<p>1) กิจกรรมช่วยเหลือผู้พิการและยากไร้ 2) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ</p>	

			
<p>5</p>	<p>พระครูกิตติคุณาทร วัดอาทรรังษฤษฎี ตำบลกำแพง อำเภอละงู จังหวัดสตูล โทรศัพท์ 09-1984-1179</p>	<p>1) กิจกรรมช่วยเหลือผู้พิการและยากไร้ 2) กิจกรรมช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ</p>	

จังหวัดปัตตานี

1	<p>พระครูนันทรธรรมวุฒิ วัดนพวงคาราม ตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โทรศัพท์ 073 349 230</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ พร้อมมอบสิ่งของ 2) มอบของแก่ชาวบ้านที่ประสบภัย มอน้ำท่วมและอุปกรณ์กีฬาแก่โรงเรียน และเจ้าหน้าที่ 3) พบปะและมอบสิ่งของให้แก่พี่น้องต่างศาสนา 	
2	<p>พระสุทธิสมณวัตร วัดมูจลินทวารปีวิหาร ตำบลตลุง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โทรศัพท์ 073 437 300</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน 2) เยี่ยมเยียนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 3) เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง 	

<p>3 พระสิริจรรยาสังการ วัดตานีนรโมสร ตำบลอานาหารู อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี โทรศัพท์ 073 330 182</p>	<p>1) เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ พุทธศาสนิกชนแต่ละชุมชน พร้อมมอบสิ่งของ</p> <p>2) เยี่ยมเยียนเจ้าหน้าที่ทหารพราน และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพร้อมทั้งมอบของ</p> <p>3) พบปะและมอบสิ่งของให้แก่พี่น้องต่างศาสนา</p> <p>4) มอบทุนการศึกษาและร่วมกิจกรรมต่างๆ</p>
---	--

คณะสงฆ์ปัตตานี
ลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม

จังหวัดยะลา

1	<p>พระครูโสภณสุตาร วัดสุนทรประชาราม ตำบลกายูเกาะ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา รหัสไปรษณีย์ 95140 โทรศัพท์ 073-295-116 มือถือ 096-823-9721</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ พุทธศาสนิกชนแต่ละชุมชน พร้อมมอบสิ่งของ 2) เยี่ยมเยียนเจ้าหน้าที่ทหารพราน และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลพร้อมทั้งมอบของ 3) พบปะและมอบสิ่งของให้แก่พี่น้องต่างศาสนา 4) มอบทุนการศึกษาและร่วมกิจกรรมต่างๆ 	
2	<p>พระครูเกษมธรรมธาดา วัดจันทร์ธาดาประชาราม ตำบลตานะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา รหัสไปรษณีย์ 95110 มือถือ 093-580-5925</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) บริจาคสังกะสีซ่อมครัวเรือนและห้องน้ำ 2) เยี่ยมผู้ป่วยติดเตียงพร้อมมอบสิ่งของ 3) เยี่ยมพร้อมมอบสิ่งของให้ผู้ประสบภัยน้ำท่วม 11 หลัง 4) เยี่ยมพร้อมมอบสิ่งของให้นักศึกษาที่เดินทางกลับจากประเทศปากีสถาน และเจ้าหน้าที่ที่ดูแล 	

			
<p>3</p>	<p>พระครูประกาศจันทวรรณ วัดสารพุกขาราม ตำบลเนินงาม อำเภอรามัน จังหวัดยะลา รหัสไปรษณีย์ 95140 มือถือ 084-963-7950</p>	<p>1) เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ พร้อมมอบสิ่งของ 2) มอบของแก่ชาวบ้านที่ประสบภัย มอน้ำดื่มและอุปกรณ์กีฬาแก่โรงเรียน และเจ้าหน้าที่ 3) พบปะและมอบสิ่งของให้แก่พี่น้องต่างศาสนา</p>	
<p>4</p>	<p>พระครูพิศาลประชาร วัด กม.26 ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา โทรศัพท์ 073-720-791 โทรศัพท์ 08-042-9955</p>	<p>1) เยี่ยมเยียนผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ในพื้นที่อำเภอบันนังสตา ตามชุมชนต่างๆ ได้แก่ชุมชน กม.26 ชุมชนวัดเขาน้ำตก ชุมชนตลิ่งชัน ชุมชนถ้ำทะลุ และชุมชนบ้านตาเอียด 2) มอบชุดเครื่องอุปโภค บริโภค และเครื่องใช้ในการป้องกันโรคติดต่อ ให้แก่วัดและสำนักสงฆ์ในอำเภอบันนังสตา 3) เยี่ยมให้กำลังใจพระภิกษุและฆราวาส ที่เจ็บป่วยเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล</p>	

จังหวัดนราธิวาส

1	<p>พระเทพศีลวิสุทธิ วัดประชุมชลธารา ตำบลสุโหงปาตี อำเภอสุโหงปาตี จังหวัดนราธิวาส รหัสไปรษณีย์ 96140 โทรศัพท์ 073-653-050</p>	<p>1) ดำเนินการก่อสร้างเทพื้นคอนกรีตเสริมเหล็ก บริเวณหน้าวัด เพื่อจัดตั้งเป็นตลาดนัดชุมชนให้ชาวบ้านนำสินค้าเกษตรมาจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนและเพื่อใช้เป็นสถานที่เล่นกีฬา นันทนาการ</p> <p>2) ดำเนินการจัดซื้อที่ดิน เพื่อจัดตั้งหมู่บ้านเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวนเนื้อที่ 68 ไร่ จัดสรรที่ดินปลูกบ้าน จำนวน 65 ครัวเรือน ในพื้นที่หมู่ที่ 5 ตำบลสุโหงปาตี อำเภอสุโหงปาตี จังหวัดนราธิวาส</p> <p>3) ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาโดยจัดตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษาขึ้น ชื่อ “มูลนิธิพระเทพศีลวิสุทธิ” เพื่อเป็นทุนในการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนนักศึกษา ซึ่งมีการมอบ เป็นประจำทุกปี</p> <p>4) ให้ความอนุเคราะห์เครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้ยากไร้หรือขาดทุนทรัพย์ และมอบทุนการศึกษาให้กับเด็กกำพร้า</p> <p>5) ร่วมกิจกรรมศาสนิกชุมชนสัมพันธ์</p> <p>6) ส่งเสริมการพัฒนาด้านของเกษตรกรการทำนาในพื้นที่นาร้างในพื้นที่ทุ่งนาโคกเปิด หมู่ที่ 2 ทุ่งนาปากถ่อ หมู่ที่ 11 และทุ่งเจาะคือ หมู่ที่ 3</p> <p>7) สนับสนุนส่งเสริม ซ่อมแซมและปรับปรุงแม่น้ำลำคลอง</p> <p>8) ร่วมกิจกรรมกับพี่น้องไทยมุสลิมในชุมชนต่างๆ ทั้งภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงตลอดถึงประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ เช่น งานมัจฉลสมรสของพี่น้องชาวไทยมุสลิม</p>	
---	---	--	---

	<p>9) ร่วมจัดซื้อที่ดินวากัฟ เพื่อขยายพื้นที่ มัสยิดบือราแง บราบือราแง อำเภอสุนทรบุรี จังหวัดนราธิวาส และมัสยิดนุรุลอิสลาม หมู่ 1 บ้านไอนุบู อำเภอสุนทรบุรี จังหวัดนราธิวาส</p> <p>10) เยี่ยมเยียนพี่น้องไทยมุสลิม บ้านโต๊ะนอ ตำบลมะนังตายอ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส และเยี่ยมโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม ณ โรงเรียนสมานมิตรวิทยา ตำบลละหาร อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอยู่ร่วมกัน เข้าใจกัน เพื่อเดินทางสู่สันติภาพให้เกิดขึ้นในจังหวัดนราธิวาส และพื้นที่ใกล้เคียง</p> <p>11) เข้าเยี่ยมและมอบปัจจัยให้ พระภิกษุที่ได้รับบาดเจ็บและ ผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้ กำลังใจแก่พระภิกษุและญาติๆ</p> <p>12) ร่วมกิจกรรมพหุวัฒนธรรมกับการ พัฒนาการศึกษาในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้และพหุวัฒนธรรม “สานสัมพันธ์ไทยพุทธ มุสลิม” พบปะ เสวนาผู้นำศาสนา 2 ศาสนา</p> <p>13) มอบรถวีลแชร์ให้กับผู้พิการ ร่วมกับศูนย์แพทย์ทหารบกจังหวัด ชายแดนภาคใต้</p> <p>14) เป็นประธานทอดผ้าป่าจัดหาทุนใน การจัดซื้อรถศัลยกรรมเคลื่อนที่ให้กับ ศูนย์แพทย์ทหารบก</p> <p>15) เป็นประธานทอดผ้าป่าจัดหาทุนใน การจัดซื้อเครื่องมือแพทย์ให้กับ โรงพยาบาลสุโขทัย</p> <p>16) เป็นประธานทอดผ้าป่าให้กับพุทธ สยามจังหวัดนราธิวาส</p>	
--	--	--

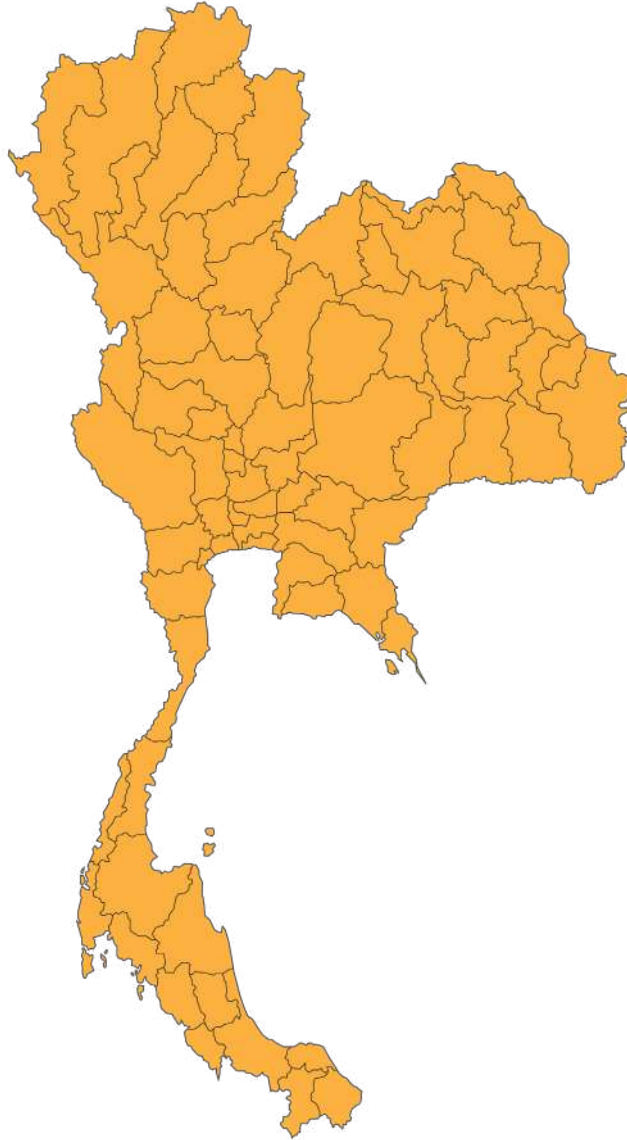
		<p>17) จัดตั้งโครงการคืนจิ๋วให้กับพระภิกษุอาพาธ โรงพยาบาลสุโขทัย</p> <p>18) ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย</p> <p>19) เป็นประธานทอดผ้าป่าให้กับสมาพันธ์ไทยพุทธจังหวัดนราธิวาส</p> <p>20) บริจาคปัจจัยให้กับโรงพยาบาลสุโขทัย-ลกเพื่อจัดซื้อเครื่องมือสำหรับตรวจตา</p> <p>21) มอบเบาะลมให้กับโรงพยาบาลสุโขทัย-ลก โรงพยาบาลตากใบ โรงพยาบาลแว้ง โรงพยาบาลระแงะ และโรงพยาบาลสุโขทัย จำนวน 30 ชุดเพื่อใช้สำหรับผู้ป่วยติดเตียงเพื่อลดอาการแผล กัดทับ</p>	
2	<p>พระโสภณคณาธาร วัดทองดีประชาราม ตำบลสุโขทัย-ลก อำเภอสุโขทัย-ลก จังหวัดนราธิวาส รหัสไปรษณีย์ 96120 มือถือ 085-077-1004</p>	<p>1) มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนนักศึกษาเป็นประจำทุกปี</p> <p>2) มอบเครื่องอุปโภค บริโภคแก่ผู้ยากไร้หรือขาดทุนทรัพย์และผู้สูงอายุ</p> <p>3) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม</p> <p>4) มอบปัจจัยให้กับโรงพยาบาลสุโขทัย-ลก จำนวน 100,000 บาท เพื่อจัดซื้อเครื่องมือทางการแพทย์</p> <p>5) มอบอุปกรณ์การเรียนการสอนให้กับโรงเรียนในพื้นที่ทุรกันดาร</p> <p>6) ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19)</p>	

			
<p>3</p>	<p>พระครูประกาศศาสนคุณ วัดน้ำขายะกา ตำบลกาญจนา อำเภอแฉ่ง จังหวัดนราธิวาส 96160 มือถือ 081-275-1030</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษาเป็นประจำทุกปี 2) มอบเงินเพื่อสมทบซื้อเครื่องมือแพทย์ให้แก่โรงพยาบาล 2 แห่ง คือ โรงพยาบาล สุโห่งโก-ลก โรงพยาบาล แฉ่ง 3) ออกช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจาก อัคคีภัยในเขตตำบลกาญจนา มอบ สิ่งของจำเป็นแก่ผู้สูงอายุ และผู้ป่วย ติดเตียงของชุมชน 4) จัดกิจกรรมการปล่อยสัตว์บกสัตว์น้ำ ลงสู่ธรรมชาติเป็นประจำทุกปี เพื่อปลูก จิตสำนึกที่ดี มีเมตตา กรุณาในหมู่นักศรัทธา 5) แนะนำการจัดตั้งกองทุนสะสมทรัพย์ (สัจจะ) เพื่อปลูกฝังให้กลุ่ม ชุมชนรู้จักเก็บออมพึ่งพาตนเองบริหาร กันเอง จึงมีความเข้มแข็งและยั่งยืน พึ่งพาตนเองได้ 6) ติดต่อประสานงานกับทาง สาธารณสุขอำเภอและ รพ.สต. มาฉีด พ่นสารป้องกันยุงลาย กำจัดลูกน้ำ ฉีด วัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าเป็นประจำทุกปี มีการร่วมกันพัฒนาทำความสะอาด ภายในชุมชนประจำทุกเดือน การจัดตั้ง ธนาคารขยะแยกขยะ และวิธีกำจัด ขยะที่ถูกต้อง 7) จัดตั้งกลุ่มสัมมาชีพ เช่น การทำ การเกษตร เช่นสวนลองกอง สวนส้มโช กุน สวนมะนาว การปลูกผักสวนครัว 	

		<p>และตั้งกลุ่มเย็บปักผ้า การจัดการ ใบเตย การทำปุ๋ยชีวภาพใช้เอง</p>	
4	<p>พระครูภัทรธรรมภาณี วัดบุญนาราม ตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส รหัสไปรษณีย์ 96110 มือถือ 081-766-8121</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) มอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษาเป็นประจำทุกปี 2) ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม 3) จัดตั้งศูนย์สุขภาพและอุปกรณ์ สำหรับการออกกำลังกายสำหรับผู้ สูงอายุภายในวัด 4) ส่งเสริมกลุ่มสัมมาชีพ เช่น กลุ่มข้าว สังข์หยดและข้าวไรซ์เบอร์รี่บ้านโคกสูง กลุ่มข้าวซ้อมมือ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่ม ปลูกผักสวนครัว เป็นต้น 5) ร่วมกับ อสม.ในพื้นที่ ตั้งหน่วยตรวจ สุขภาพให้กับผู้สูงอายุ 6) ร่วมกับอำเภอตากใบ ในการ ขับเคลื่อนตำบลบางขุนทอง เพื่อเตรียม ความพร้อมในการประกวดหมู่บ้าน เศรษฐกิจพอเพียงอยู่เย็นเป็นสุข 	

เขตปกครองคณะสงฆ์ คณะธรรมยุต

รวบรวมข้อมูล/ประสานงาน

โดย

พระมงคลธรรมวิธาน, ผศ.ดร.

พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.

ดร.ทวี เลี้ยวประโคน

<p>1 พระพรหมมุนี วัดพระศรีมหาธาตุ วรมหาวิหาร แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 10220 โทรศัพท์ 02 986 0832, 02 521 2992</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีโครงการไถ่ชีวิตโคกระบือเพื่อการช่วยเหลือชีวิตสรรพสัตว์และเพื่อการเกษตร - มีการมอบถุงยังชีพเพื่อต่อสู้ภัยอันเกิดจากไวรัสโควิด-19 เนื่องในวันวิสาขบูชาและวันอื่นๆ ตามที่กำหนดไว้กิจกรรม 	
<p>2 พระสุนทรธรรมภาณ วิ. วัดพระพุทธแสงธรรม ตำบลหนองนาก อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี 18230 โทรศัพท์ 065 649 9637</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการแจกข้าวสารอาหารแห้ง พร้อมปัจจัยที่เกื้อกูลต่อการดำรงชีวิตให้แก่ประชาชน - มีการลงพื้นที่เยี่ยมผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ผู้ป่วยติดเตียง ผู้ป่วยระยะสุดท้าย 	

			
<p>3</p>	<p>พระประจักษ์ธรรมนาถ วัดสมานรัตนาราม ตำบลก้อนแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24000 โทรศัพท์ 081 983 0400</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการสร้างโรงพยาบาลวัดสมานรัตนารามและได้มีการจัดหาครุภัณฑ์ทางการแพทย์ให้กับโรงพยาบาล - มีการจัดตั้งโรงทานเพื่อการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโควิด—9 ตามพระดำริของเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช - มีการออกเยี่ยมประชาชนผู้เจ็บไข้ได้ป่วยในเขตพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของวัดสมานรัตนาราม - มีการออกพบปะและนำปัจจัยสิ่งของอันสมควรแก่สมณเพศไปถวายตามวัดในเขตป่า 	
<p>4</p>	<p>พระวินัยสาทร วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ 53210 โทรศัพท์ 081 040 0064</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการดำเนินการโครงการเดินตามรอยพระราชา ส่งต่อกำลังใจร่วมสร้างอัตลักษณ์ไทยมีน้ำใจช่วยเหลือเกื้อกูลในสถานการณ์ไวรัสโควิด-19 เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบเกิดความสุขสบายขึ้น 	

			
<p>5</p>	<p>พระกิตติวิมล วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ 50200 โทรศัพท์ 053 248 6045, 053 814 3089</p>	<p>- มีการจัดตั้งโรงพยาบาลแจกข้าวกล่อง และสิ่งของใช้สอยต่างๆ ให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาไวรัสโควิด-19</p> <p>- มีการจัดมอบเงินทุนสมทบกองทุน “ตามรอยครูบาฯ จิตอาสาพัฒนาเกลือกุล” เพื่อเป็นทุนส่งเสริมกิจกรรมช่วยเหลือทางสังคม</p>	

<p>6 พระธรรมวิสุทธิญาณ วิ. วัดอนาลโยพิทยาราม ตำบลสันป่าม่วง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000 โทรศัพท์ 054 482 226</p>	<p>- มีกิจกรรมให้วัดเป็นศูนย์รวม ประชาชนจัดงานปิ่นฝ้ายสายบุญจุล กลี้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์ วิถีวัฒนธรรมเชิงพุทธ - ได้บริหารจัดการวัดให้เป็นอุทยาน พระพุทธศาสนาที่มีความสวยงามให้ เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวเชิงพุทธ</p>	
<p>7 พระภัทรธรรมสุธี วัดศรีสุทธาวาส (วัดเลยหลง) ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย 42000 โทรศัพท์ 062 224 5994</p>	<p>- เป็นศูนย์ให้ความร่วมมือช่วยจัดโรง ทานพลังบุญรวมพลังต้านไวรัสโควิด- 19 ของชุมชนคุณธรรมวัดศรีสุทธาวาส</p>	

			
8	<p>พระราชวิสุทธินายก วัดป่าสุทธาวาส ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร 47000 โทรศัพท์ 042 811 895</p>	<p>- เป็นศูนย์รวมทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ร่วมผลิตหน้ากากอนามัยถวายพระสงฆ์ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาและป้องกันเชื้อไวรัสโควิด-19</p> <p>- ให้อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และอุปกรณ์เครื่องใช้ดำรงชีพเป็นความช่วยเหลือแก่ประชาชน สปป.ลาว ที่ประสบภัยพิบัติจากเขื่อนเมืองอัตตะปือแตก</p>	
9	<p>พระราชสารโกศล วัดโพธิสมภรณ์ ตำบลหมากแข้ง อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี 41000 โทรศัพท์ 087 431 3496</p>	<p>- มีโครงการจัดมอบอาหาร ข้าวสาร น้ำดื่ม และถุงยังชีพแก่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19</p>	

			
<p>10</p>	<p>พระราชปรีชิตวิมล วัดมิ่งเมือง ตำบลกลาง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120 โทรศัพท์ 090 840 6059</p>	<p>- มีโครงการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อจัดมอบข้าวสาร อาหารแห้ง และถุงยังชีพแก่ประชาชนผู้ประสบอุทกภัยในภาคอีสาน</p>	

<p>11 พระเทพสารเมธี วัดประชานิยม ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000 โทรศัพท์ 043 822 274</p>	<p>- เป็นศูนย์รวมของคณะสงฆ์จังหวัดในการให้ความร่วมมือจัดตั้งกองทุนเพื่อการช่วยเหลือดูแลพระสงฆ์ที่อาพาธและมรณภาพ</p>	
<p>12 พระเทพพุทธธมฺณี วัดศรีจันทร์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000 โทรศัพท์ 043 337 112</p>	<p>- จัดโครงการมอบอาหาร น้ำดื่ม และถุงยังชีพแก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาไวรัสโควิด-19</p>	

			
<p>13</p>	<p>พระครูโสภณธรรมสโรช วัดป่าหัวดอน ตำบลชีทวน อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี 34150</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมจัดตั้งทีมจิตอาสาคนอุบลไม่ทิ้งกัน เติมน้ำมันฟรีให้กับคนที่มียานได้น้อย - จัดมอบข้าวสารอาหารแห้ง และไข่ไก่ให้กับประชาชนที่ประสบกับปัญหาไวรัสโควิด-19 - มีโครงการแบ่งปันตู้กับข้าวเพื่อบรรเทาทุกข์ในเบื้องต้นของประชาชน 	
<p>14</p>	<p>พระสุทธิสารโสภณ วัดสุทธิธรรมรังษิยานุสรณ์ ตำบลโชคชัย อำเภอนิคมน้ำอภัย จังหวัดมุกดาหาร 49130</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีโครงการปลูกพืชผักสวนครัว เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยใช้หลัก “บวร” ซึ่งนับว่าเป็นสวัสดิการชุมชน ทำให้เกิดความร่วมมือของทุกฝ่าย 	

<p>15</p>	<p>พระครูวินัยธรปยุตฺถวิวัฒน์ ฐิติญาโณ วัดเกาะแก้วอัมพวัน ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม 48110 โทรศัพท์ 0817990091</p>	<p>- มีการจัดมอบอาหารและน้ำดื่ม พร้อมทั้งอุปกรณ์เครื่องใช้ในการดำรงชีพแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19</p>	

<p>16 พระครูคุณสารสัมปັນ วัดป่าคุณสัมปันนาราม ตำบลโปสภ์ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา 30110 โทรศัพท์ 081 841 5377</p>	<p>- มีการจัดมอบข้าวสาร อาหารแห้ง และน้ำดื่มแจกจ่ายแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาไวรัสโควิด-19</p>	
<p>17 พระราชวิสุทธีรมณี วิ. วัดเขาศาลาอตุลฐานะจาโร ตำบลจรัส อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ 32230 โทรศัพท์ 088 584 0650</p>	<p>- มีการจัดตั้งโรงทานแจกอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบกับปัญหาไวรัสโควิด-19</p> <p>- มีกิจกรรมนำพาประชาชนปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</p>	

			
<p>18</p>	<p>พระราชพิศาลสุธี วัดทุ่งโพธิ์ ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 โทรศัพท์ 081 660 07991, 044 181 200</p>	<p>- จัดตั้งโรงงานเพื่อช่วยเหลือ ประชาชนที่ประสบความยากลำบากใน การดำเนินชีวิตเพราะปัญหาไวรัสโค วิด-19</p> <p>- มีการสำรวจและจัดมอบถุงปันรัก เต็มสุข และมีการแจกอาหารแก่ ประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจาก ไวรัสโควิด-19</p>	

<p>19</p>	<p>พระครูภาวนาวิมล วิ. วัดสระกะเทียม ตำบลสระกะเทียม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ 095 942 4999</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการออกเยี่ยมพบปะ ให้กำลังใจ และมอบสิ่งของให้แก่ผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน - จัดมอบถุงยังชีพที่มีข้าวสารอาหารแห้งและน้ำดื่มแก่ประชาชนในตำบลสระกะเทียม - จัดโครงการบรรเทาทุกข์ แจกทานชุดยังชีพแก่ประชาชนเพื่อบรรเทาทุกข์ในเบื้องต้น 	
<p>20</p>	<p>พระปิยทัสสี วัดอมรินทราราม ตำบลโคกหม้อ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี 70000 โทรศัพท์ 084 329 6509</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับการยอมรับในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธและเป็นแหล่งศิลปกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ - มีการตั้งศูนย์ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์แก่ประชาชนผู้ประสบภัยจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 - เข้าร่วมโครงการปันน้ำใจ ช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติจากพายุไต้ฝุ่นที่จังหวัดอุบลราชธานี 	

			
<p>21</p>	<p>พระราชวินยาภรณ์ วัดเสนาหา ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ 034 285 537</p>	<p>- มีการจัดตั้งโรงทานมอบอาหาร น้ำดื่ม และสิ่งของเพื่อการบรรเทาทุกข์ในเบื้องต้นแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19</p>	
<p>22</p>	<p>พระเทพวินยาภรณ์ วัดพระมหาธาตุ วรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000 โทรศัพท์ 081 557 9542</p>	<p>- จัดตั้งโรงทานแจกอาหารและน้ำดื่มแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 - มีโครงการสายธารแห่งธรรมเพื่อผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุ วัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น ระดับจังหวัด - ได้รับยกย่องเป็น “วัดส่งเสริมสุขภาพดีเด่น” ระดับจังหวัด</p>	

	<p>ด้วยการมอบแสงสว่างแห่งปัญญาและ ทรัพย์อันล้ำค่าคือธรรมและสุขภาพ เพื่อประโยชน์สุขที่แท้จริงและยั่งยืนแก่ ชีวิตและสังคมประจำปี 2562</p>	
<p>23 พระประธานสารโสภณ วัดควนกะไหล ตำบลกะไหล อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา 82130 โทรศัพท์ 080 710 0914</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดตั้งตู้เติมบุญสายธารน้ำใจ ห่วงใยแบ่งปัน เพื่อช่วยเหลือประชาชน - ดำเนินการจัดตั้งโรงทานแจกอาหาร น้ำดื่ม และถนุยังชีพตามพระดำริของ เจ้าพระคุณสมเด็จพะสังฆราช - จัดมอบหน้ากากอนามัยให้กับ สถานศึกษาต่างๆ 	

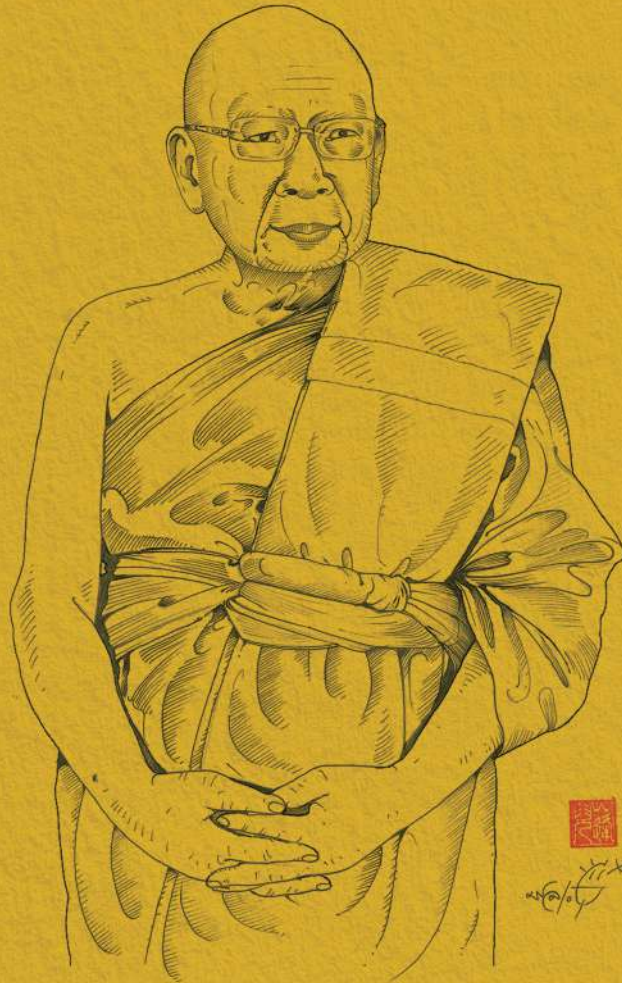
			
<p>24</p>	<p>พระเทพมงคลวิ วัดโพธิ์การาม ตำบลท่าตะเภา อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร 86000 โทรศัพท์ 091 160 7800</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดโครงการคู่พระทำนุสุข (ธนาคารบุญ/คู่ป็นสุข) เพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 - จัดมอบถุงยังชีพแก่ผู้ป่วยติดเตียงและผู้สูงอายุในชุมชน - เป็นวัดที่ส่งเสริมงดใช้พวงหรีดดอกไม้สด เพราะมีสารพิษซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ - ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดชุมพรจัดมอบชุดป้องกันส่วนบุคคล ppe ให้โรงพยาบาล มอบเจลและแอลกอฮอล์เพื่อช่วยเหลือบุคลากรทางการแพทย์ 	

“ การทำงานด้านสาธารณสงเคราะห์เป็นการอาศัยกำลังสติปัญญา ทักษะ ความสามารถ เพื่อเกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม ซึ่งมีการทำงานแตกต่างกันตามความถนัดและบริบทของวัดที่อยู่กับชุมชน นำไปสู่การเสริมสร้างจิตอาสาและการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ ภาครัฐ และภาคเอกชน โดยมุ่งหวังให้พหุชนตั้งมั่นอยู่ในกุศลธรรม ผ่านการทำงานและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในรูปแบบต่างๆ โดยที่สุดแล้ว พระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางปัญญาแก่สังคม สามารถให้คำแนะนำในสิ่ง ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนได้ ”